

Diasporlarımızın fəaliyyəti

2019-cu il

- **Muradov, Fuad.** Yeni ildə soydaşlarımız azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında daha sıx birləşəcəklər // Xalq qəzeti.- 2019.- 31 dekabr.- № 293.- S.8.
- **Cəfərli, Rəşad.** Dünya azərbaycanlılarının Prezidenti // Azərbaycan.-2019.-31 dekabr.-№293.-S.1,7.
- **Milli birliyimiz, azərbaycançılıq məfkurəsi müstəqilliyimizə stimül verir** // Respublika.- 2019.- 31 dekabr.- № 292.- S.6.
- **Soydaşlarımızın Koordinasiya Şuralarının təsis edilməsi ilə bünövrəsi qoyulmuş birliyini Azərbaycan evləri daha da möhkəmləndirəcəkdir:** Müsahibimiz Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovdur // Respublika.- 2019.- 30 dekabr.- № 291.- S.6.
- **Şəmsizadə, Nizaməddin.** Azərbaycançılıq və müstəqil dövlətin diaspor siyasəti // Xalq qəzeti. - 2019.- 30 dekabr. - № 292. - S. 7.
- **Cəbrayilov, Ataş.** Dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi daim möhkəmlənir: Diaspor təşkilatlarına verilən dəstəyin davam etdirilməsi dövlət siyasətinin prioritetlərindəndir // Respublika. - 2019.- 30 dekabr. - № 291. - S. 5.
- **Mirzəbəyli, İttifaq.** Dünya azərbaycanlıları Azərbaycanın və Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşirlər // Xalq qəzeti. - 2019.- 29 dekabr. - № 291. - S. 3.
- **Pirquliyeva, Mətanət.** Diaspor quruculuğu sahəsində böyük uğurlar əldə olunub // Respublika. - 2019.- 29 dekabr. - № 290. - S. 1-2.
- **Müxtəlif ölkələrdə Həmrəylik Günü ilə bağlı tədbirlər təşkil olunub** // Xalq Cəbhəsi. - 2019. - 28-30 dekabr. - № 166. - S. 4
- **İsmayılqızı, Xuraman.** Milli birliyimiz, azərbaycançılıq məfkurəsi müstəqilliyimizi əbədləşdirdi: 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının həmrəyliyi Naxçıvanda həyata keçirilən “Sərhəd hərəkəti” ilə başladı // İki sahil. - 2019. - 27 dekabr. - № 241. - S. 11.
- **Bədəlov, Əliqismət.** Azərbaycan dünyada yaşayan hər bir azərbaycanlının Vətənidir // Xalq qəzeti. - 2019.- 27 dekabr. - № 289. - S. 5.
- **Məmmədov, Muxtar.** Tariximizin qızıl səhifələrdən birinin yazıldığı gün - 31 Dekabr: Həmrəylik bu günümüz, sabahımız, əbədiyyətimizdir // Ədalət.- 2019.- 26 dekabr.- № 194.- S. 7.
- **Vəliyev, Elşən.** Həmvətənlərimiz mütəşəkkil qüvvəyə çevrilmişlər // Respublika. - 2019.- 26 dekabr. - № 287. - S. 7.
- **Moskvada Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günüə həsr edilən tədbir keçirilib** // Azərbaycan.-2019.-26 dekabr.-№288.-S.11.

- **Qədimov, Cavanşir.** Diaspor hərəkəti məntiqi davamlılıqla genişlənməkdədir: Azərbaycan diasporunun uğurlu fəaliyyəti təsadüfi deyil, ciddi və məqsədyönlü siyasətin nəticəsidir // Azad Azərbaycan.-2019.-19 dekabr.-№149.-S.5.
- **Qəribli, Məhəmmədli.** Diaspor quruculuğu, lobbiçilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi // Bakı Xəbər. - 2019. - 11 dekabr. - № 220. - S. 12.
- **Ahıskalı, Mövlud.** Eldar Qaradağlı: “İndi Azərbaycan diaspora sağlam təməllər üzərində qurulur” // Türkiyə.- 2019.- 10-16 dekabr.- № 44.- S. 10.
- **Əliyeva, Mehparə.** Diaspor quruculuğu, lobbiçilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi // Respublika.-2019.-8 dekabr.-№272.-S.7.
- **Bayramlı, Nardar.** YAP İcra Katibliyində Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov mətbuat konfransı keçirib: Fuad Muradov: Çalışırıq ki, dünyada yaşayan azərbaycanlılar milli və dövlətçilik maraqlarımız ətrafında daha sıx birləşsinlər // Yeni Azərbaycan. - 2019.- 6 dekabr. - № 226. - S. 7.
- **Zülfüqaroğlu, Əli.** Azərbaycan diasporu: İtaliya: Real vəziyyət, problemlər və perspektivlər // Xalq Cəbhəsi. - 2019. - 5-6 dekabr. - № 157. - S. 7.
- **Musayeva, Yasəmən.** Belarusun “Şərəf”li azərbaycanlısı // Azərbaycan.-2019.-4 dekabr.-№269.-S.7.
- **Allahverdiyev, Bilman.** Diaspor təşkilatlarımız koordinasiya fəaliyyətini stimullaşdırır: Koordinasiya şuralarının yaradılması və buna Dövlət Komitəsinin birbaşa dəstək verməsi diaspor işini sürətləndirib // Azad Azərbaycan.- 2019.- 03 dekabr.- № 143.- S. 5.
- **Rusiyada diaspor işinin təkmilləşdirilməsi üçün Koordinasiya Şurası yaradılacaq** // Yeni Azərbaycan. - 2019.- 29 noyabr. - № 221. - S. 7.
- **Paşasoy, E.** Rusiyadakı diasporumuzla bağlı ümidverici gəlişmələr // Yeni Müsavat. - 2019. - 29 noyabr. - № 250. - S. 11.
- **Qədimov, Cavanşir.** Diasporumuz qarşılarında duran vəzifələri lazımınca dərk edir: Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğinin gücləndirilməsi diaspor qurumlarının qarşısında dayanan başlıca vəzifə olmalıdır // Azad Azərbaycan.-2019.-28 noyabr.-№141.-S.5.
- **Hüseynzadə, Fuad.** Diaspor siyasəti real nəticələr verir // Palitra. - 2019. - 29 noyabr. - № 147. - S. 8.
- **“Aziz” Azərbaycan-İsrail Beynəlxalq Assosiasiyasının III qurultayı keçirilib** // Yeni Azərbaycan. - 2019.- 28 noyabr. - № 220. - S. 6.
- **Allahverdiyev, Bilman.** Diasporumuzun potensialı səfərbər edilir // Azad Azərbaycan.– 2019.– 23 noyabr.- № 139.– S. 5.
- **Qədimov, Cavanşir.** Ümumtürk diasporu zamanın tələbidir: Türkdilli və digər xalqların diaspor təşkilatları ilə əməkdaşlıq çərçivəsində erməni uydurmaları ifşa edilməlidir // Azad Azərbaycan. - 2019. - 14 noyabr. - № 135. - S. 5.

- **Məhəbbətoğlu, Qvami.** Diasporla əlaqələri möhkəmləndirən möhtəşəm tədbir: Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayından 18 il ötür // İki sahil. - 2019. - 9 noybar. - № 208. - S. 8.
- **Ahiskalı, Mövlud.** Qardaş münasibətləri fonunda Özbəkistanda Azərbaycan diasporu // Türkünstan. – 2019. - 5-11 noyabr. – № 39. - S. 10.
- **Ahiskalı, Mövlud.** Diaspor siyasətində vacib məqam: “Soydaşlıq duyğusu hər bir azərbaycanlıda olmalıdır!” // Türkünstan.-2019.-22-28 oktyabr.-№37.-S.10.
- **Gürcüstan yəhudi icması və Azərbaycan:** Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin və Gürcüstan yəhudi icmasının birgə layihəsi // Şərq.-2019.-22 oktyabr.-№139.-S.10.
- **Qədimov, Cavanşir.** Diaspor sahəsində daha səmərəli işlər görülməlidir // Azad Azərbaycan.-2019.-19 oktyabr.-№126.-S.5.
- **Hüseynzadə, Fuad.** “Polşada yeni müstəvidə və daha innovativ fəaliyyətə başlayırıq” // Palitra. - 2019.- 23 oktyabr. - № 134. - S. 7.
- **Rusiya azərbaycanlıları İttifaqının mərkəzi aparatı Sankt Peterburqa səfər edib** // Paralel. - 2019.- 22 oktyabr. - № 217/218. - S. 8.
- **Ahiskalı, Mövlud.** QAZAXISTAN: Azərbaycan diasporunun inkişafına təkan verəcək tarixi qərar // Türkünstan qəzeti.-2019.-15-21 oktyabr.-№36.-S.10.
- **Salamoğlu, Emil.** “Azərbaycan diasporu ABŞ-da çox zəifdir”: Asim Mollazadə: “Konqresmenlərin Qarabağa qanunsuz səfəri Amerika hökumətinin mövqeyi deyil” // Yeni Müsavat.-2019.-11 oktyabr.- №210.-S.7.
- **Ahiskalı, Mövlud.** “Diaspor institutunun qurulmasına böyük ehtiyac var” // Türkünstan qəzeti.-2019.-8-14 oktyabr.-№35.-S.10.
- **Muradov, Fuad.** Ümumtürk diasporunun formalaşmasında önəmli mərhələ: Türkdilli Diasporların I Potensial artırma Təlim Proqramı // Xalq qəzeti.-2019.-4 oktyabr.-№219.-S.5.
- **Həsənov, Əli.** Heydər Əliyev müasir azərbaycançılıq ideologiyasının banisidir // Xalq qəzeti.-2019.-2 oktyabr.-№217.-S.1,5.
- **İlyasoğlu, Rauf.** Diaspor işinin genişlənməsi həmrəylikdən keçir: Azərbaycan və Kərkük həqiqətləri danışan şəkillərin dili ilə dünyaya yayılır // Azad Azərbaycan.-2019.-26 sentyabr.-№116.-S.5.
- **Allahverdiyev, Bilman.** Lobbiçilik daha effektiv vasitədir: Yaxşı təşkilatlanmış diaspora təşkilatları öz tarixi vətənlərinin xeyrinə lobbiçilik fəaliyyəti ilə məşğul olmalıdır // Azad Azərbaycan.-2019.-21 sentyabr.-№114.-S.5.
- **Fuad.** Türkiyə və Rusiyadakı Azərbaycan diaspor üzvlərinin ortaq fəaliyyətinin təməli atılıb // <https://palitraneews.az>.- 2019.- 26 avqust.
- **Ukrayna prezidenti azərbaycanlı diaspor rəhbərilə görüşüb** // <https://palitraneews.az>.-2019.- 26 avqust.

- **ABŞ-da yeni diaspor təşkilatı yaradılıb** // <https://palitraneews.az>.-2019.- 26 avqust.
- **Monrealda Azərbaycanın yeni diaspor təşkilatı yaradılıb** // AZƏRTAC.- 2019.- 9 avqust.
- **Səbuhi Abbasov: "Təşkilatımızın gənclərin beynəlxalq aləmə inteqrasiya olunmasında xüsusi rolu var"** // <http://xalqgazeti.com> .- 2019.- 17 iyul.
- **Əsgərov, Ziyafət.** Milli ruh və azərbaycançılıq məfkurəsinin 50 illik yüksəlişi // Azərbaycan.-2019.-13 iyul.-№150.-S.1,3.
- **Bayramova, Zümrüd.** Azərbaycan diasporu Vətənin taleyüklü problemlərinin həllində həmrəydir // Səs.- 2019.-10 iyul.-№122.-S.13.
- **Zülfüqaroğlu, Əli.** Azərbaycan diasporu: İspaniya: real vəziyyət: problemlər və perspektivlər // Xalq Cəbhəsi.-2019.-20 iyun.-№89.-S.7.
- **Cavid.** “Biz diaspora işini pul silmək, pul qazanmaq və ya şəxsi imkanlar üçün qurmuruq” // Xalq Cəbhəsi.-2019.-15 iyun.-№88.-S.10.
- **Qədimov, Cavanşir.** Diasporumuzun mütəşəkkil fəaliyyətə ciddi ehtiyacı var: Azərbaycan hökumətinin diaspor qurumlarının təşkilatlanması işinə dəstəyi yüksək qiymətləndirilir // Azad Azərbaycan. – 2019. – 28 may. - №69. – S.5.
- **Hüseynzadə, Fuad.** Hər sözdə vətən axtaran soydaşımız: Onun yaradıcılıq nümunələri xalqımız, dövlətimiz, eləcə də Belarusdakı diasporumuz üçün mənəvi sərvətlərdir // Palitra. - 2019.- 21 may. - № 74. - S. 9.
- **Turan, Anar.** Xarici ölkələrdə diaspor, təhsil və biznes fəaliyyəti paralel aparılmalıdır” // Xalq qəzeti.- 2019.-17 may.-№107.-S.8.
- **Qədimov, Cavanşir.** Diaspor təşkilatları potensialını səfərbər etməlidir: Dövlətlərin beynəlxalq nüfuzunun formalaşmasında diaspora əsas yerlərdən | birini tutur // Azad Azərbaycan.-2019.-14 may.- №63.-S.5.
- **Qədimov, Cavanşir.** Diaspor qurumlarımız üçün milli mənafe başlıca şərtidir: Milli məqsədlər naminə birləşmək və həmrəy olmaq lazımdır! // Azad Azərbaycan. – 2019. – 2 may. - № 58. – S. 5.
- **Abbashi, Cavanşir.** Rusiya azərbaycanlıları birləşdi - uğura aparacaq çətin yol: RAİ-ni ÜAK-dan fərqləndirən nə olacaq? Fəzail Ağamalı: “Proses çox yaxşı gedir...” // Yeni Müsavat.-2019.-29 aprel.- №91.-S.3.
- **Muradov, Fuad.** Qloballaşmanın müasir istiqamətləri və bunun diaspor fəaliyyətinə təsiri // Xalq qəzeti.- 2019.-24 aprel.-№88.-S.7.
- **Xaricdəki azərbaycanlılar çəkici eyni nöqtəyə vurmalıdır:** İsveçrədə yaşayan diaspor fəalı Qasım Nəsirov: “Avropalılara bir məlumatı çatdırmaq istəyiriksə, bunu onların düşüncə tərzinə uyğun təqdim etməliyik” // Kaspi.- 2019.- 23 aprel.- № 72.- S. 10.

- **Qədimov, Cavanşir.** Diasporumuz həlli vacib vəzifələrin aktuallığını dərk edir: Azərbaycan diasporu qarşıda duran vəzifələrin öhdəsindən gəlmək gücünə malikdir // Azad Azərbaycan.-2019.-20 aprel.-№53.-S.5.
- **Qədimov, Cavanşir.** Dünya azərbaycanlılarının birliyi əsas hədəfimizdir: Komitə sədri: “Ukraynada yaşayan soydaşlarımız dünya ölkələri üçün bir nümunədir, burada güclü diaspor mövcuddur” // Azad Azərbaycan.-2019.-18 aprel.-№52.-S.5.
- **Yaşar Musayev: Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin son vaxtlar gördüyü işlər təqdirəlayiqdir //** Yeni Azərbaycan. - 2019.- 17 aprel. - № 68. - S. 7.
- **Sarıyeva, İradə.** Rusiyada Azərbaycandilli məktəblər... // Bakı Xəbər. - 2019.- 16 aprel. - № 67. - S. 13.
- **Qədimov, Cavanşir.** Diaspor təşkilatları arasında əlaqələr güclənib: Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanma prosesi yeni mərhələyə qədəm qoyub // Azad Azərbaycan.-2019.-9 aprel.-№48.-S.5.
- **Məmmədli, Bəxtiyar.** Xarici ölkə vətəndaşı olan soydaşlarımızın hüquqi statusu: Gürcüstan azərbaycanlıları hesab edirlər ki, Azərbaycanda onlara digər xarici ölkələrin vətəndaşlarından fərqli münasibət olmalıdır // Kaspi. - 2019.- 14 mart. - № 49. - S. 13.
- **Turan, Anar.** Azərbaycan diasporu – dünən və bu gün // Xalq qəzeti.-2019.-14 mart.-№59.-S.10.
- **Xəyalə Rəis.** Dünya azərbaycanlıları Vətən naminə birləşir // Kaspi. - 2019.- 13 mart. - № 48. - S. 12.
- **Abbashi, Tahir.** Diaspor quruculuğu, lobbiçilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi: Diaspor təşkilatlarının inkişafı ölkəmiz üçün çox faydalıdır // Paralel. - 2019.- 7 mart. - № 45. - S. 11.
- **Hüseynzadə, Fuad.** “Azərbaycanlılara bacardığım qədər kömək etməyə çalışıram”: Lalə Həsənova: “Biz "Azərbaycan Xalqlar Dostluğu Birliyi" olaraq iştirak etdiyimiz tədbirlərdə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının daimi və sonsuz olduğunu göstəririk” // Palitra. - 2019.- 27 fevral. - № 39. - S. 7.
- **Mirzə, M.** Diaspor quruculuğu, lobbiçilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi qırılmaz vəhdət təşkil edir // Respublika.-2019.-24 fevral.-№45.-S.7.
- **Hüseynzadə, Fuad.** Diaspor üzvləri Ümumavropa Qarabağ mitinqinə çağırış edib // Palitra. - 2019.- 23 fevral. - № 37. - S. 7.
- **Allahverdiyev, Bilman.** Mütəşəkkil diasporun mövcudluğu üçün münbit şərait var // Azad Azərbaycan.-2019.-19 fevral.-№26.-S.5.
- **Əhmədova, Fərizə.** Azərbaycan Niderlanddan necə görünür? // Azərbaycan.-2019.-17 fevral.-№39.-S.7.
- **Zülfüqaroğlu, Əli.** Azərbaycan diasporu: Niderland: Reallıqlar və perspektivlər // Xalq Cəbhəsi. - 2019.- 12 fevral. - № 28. - S. 7.
- **Hüseynzadə, Fuad.** Diaspor təşkilatının sədri Qazaxıstana səfər edib // Palitra.-2019.-7 fevral.-№25.-S.6.
- **Allahverdiyev, Bilman.** Güclü diasporun yaranması əsas prioritetlərdən biridir // Azad Azərbaycan.-2019.-5 fevral.-№19.-S.5.

- **Samirə Əliyeva.** "Ukrayna Azərbaycanlıları Radası" yaradılır // Xalq qəzeti. - 2019.- 29 yanvar. - № 22. - S. 9.
- **Pərvanə.** "Qarşımıza məqsəd qoymuşuq: hər yerdə görünmək və Azərbaycanı təbliğ etmək" // 525-ci qəzet. - 2019.- 8 yanvar. - № 3. - S. 5.

Yeni ildə soydaşlarımız azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında daha sıx birləşəcəklər

Fuad Muradov,

Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Bəzi xalqlarla müqayisədə Azərbaycan diasporunun tarixi çox da uzağa getmir. Azərbaycanlıların xarici ölkələrə köçü 1920-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan sonra cümhuriyyət qurucularının Türkiyəyə, Avropa ölkələrinə, Amerikaya getməsi ilə başlayıb və demək olar ki, diasporumuz da məhz həmin tarixdən etibarən formalaşmağa başlayıb.

Azərbaycanlıların növbəti köçü isə artıq Sovet İttifaqının dağılması və ölkəmizin dövlət müstəqilliyini bərpa etməsindən sonrakı illərə təsadüf edir. Hesab edirəm ki, qloballaşma dövründə bütün dünyada miqrasiyanın sürətləndiyi vaxtda azərbaycanlıların da yaşamaq, eləcə də işləmək üçün müxtəlif ölkələrə üz tutması təbii bir prosesin tərkib hissəsidir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış azərbaycanlıların təşkilatlanması prosesi isə ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə ölkəyə rəhbərliyi dövründə başlayıb və 2001-ci ildə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi, 2002-ci ildə isə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təsis olunması ilə davam edib.

Azərbaycan diasporunun əsası və milli həmrəyliyin təşəkkül tapması ulu öndər Heydər Əliyevin, diaspor quruculuğunun inkişafı, təşkilatlanması işinin təkmilləşdirilməsi Prezident İlham Əliyevin adları ilə bağlıdır. Heç şübhəsiz, ölkəmizin maraqlarına xidmət edən lobbi quruculuğu istiqamətindəki bugünkü fəaliyyətin uğurlarında, Azərbaycan mədəniyyətinin, milli-mənəvi dəyərlərinin, tarixinin təbliği sahəsində qazanılmış nailiyyətlərdə Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın əvəzedilməz xidmətləri vardır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti kimi Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən humanitar layihələr müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda, ayrı-ayrı dövlətlərdə və dini icmalarda ölkəmiz haqqında müsbət imicin yaradılmasına böyük təsir göstərib. Ölkəmiz barədə həqiqətlər daha geniş yayılıb və nəticədə həmyerlilərimizin, diaspor üzvlərinin yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatına inteqrasiyası intensivləşib, lobbi quruculuğuna münbit zəmin yaranıb.

Biz bu gün inamla deyə bilərik ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, təşkilatların koordinasiyası işi dövrün tələblərinə cavab verir, həmrəylik, birlik ideologiyası ətrafında formalaşması prosesi yüksək səviyyədədir və lobbi quruculuğuna doğru qətiyyətli addımlar atılmaqdadır.

Ölkəmizin diaspor siyasətinin reallaşması prosesləri cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla irəliləyib, soydaşlarımızın təşkilatlanması, Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması, ölkəmizin təbliği istiqamətində bir sıra mühüm işlər görülüb. Lakin müasir dövrün çağırışlarına uyğun olaraq diaspor siyasətində də müasir tələblərə cavab verən yeni bir strategiyanın hazırlanması zərurəti yaranmışdı. Möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyev Dövlət Komitəsi qarşısında həlli

vacib olan vəzifələr qoyub ki, onlardan da ən mühümü xaricdə yaşayan soydaşlarımızın daha sıx birliyinə və koordinasiya fəaliyyətinə nail olmaqdır.

Bu zərurətə əsaslanaraq, qısa müddət ərzində Avropanın soydaşlarımızın daha çox məskunlaşdığı Almaniya, Fransa, Belçika, Niderland kimi ölkələrinə, eləcə də Amerika Birləşmiş Ştatlarına və Ukraynaya davamlı səfərlər təşkil olunub, həmvətənlərimizlə görüşlər keçirilib, onların problemləri öyrənilib, milli mənəvi dəyərlərimiz, dövlətimiz və dövlətçiliyimiz üçün həmrəylik çağırışları edilib. Beləliklə, soydaşlarımızın təşəbbüsü ilə 7-si 2019-cu ildə olmaqla 11 Koordinasiya Şurası yaradılmışdır ki, bunlar da ümumilikdə 29 ölkəni əhatə edir. Bu şuraların məqsədi indiyədək pərakəndə formada fəaliyyət göstərən təşkilatların və azərbaycanlıların diaspor fəaliyyətinin səmərəliliyini artırmaq, koordinasiya fəaliyyətlə daha böyük uğurlara nail olmaqdır.

Amerika Birləşmiş Ştatları və Türkiyədə şuraların təsis edilməsi məqsədilə işçi qrupu yaradılıb. Bu işlər “Strateji Yol Xəritəsi”nə uyğun şəkildə davam etdirilir. Birlik ideyası ciddi fikir ayrılıqları olan diaspor rəhbərlərinin bir araya gəlməsində, Azərbaycan dövlətinin, xalqının maraqlarının müdafiəsində birgə fəaliyyət üçün uğurlu addım oldu. Biz bunun bariz nümunəsini Ukraynada görə bilərik. Burada Azərbaycan diaspor təşkilatlarının təmsil olunduğu Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının yaradılması bütün qarşıdurmaları, anlaşılmazlıqları aradan qaldırdı.

Bu istiqamətdə atılan əhəmiyyətli addımlardan biri də Rusiyada yaşayan soydaşlarımız və diaspor rəhbərləri ilə keçirilən görüş oldu. Ümumilikdə, 2019-cu il Azərbaycan diasporu ilə bağlı bir çox müsbət hallarla yadda qalıb. “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” medalı təsis edilib, 10 Azərbaycan evi yaradılıb, soydaşlarımızın istifadəsinə verilib, 4 ölkədə “Qarabağ” adlı Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətə başlayıb.

Komitənin nəzdində Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu fəaliyyət göstərir. Fond indiyədək təşkilatlar tərəfindən təqdim edilmiş 66 layihədən 32-sini, o cümlədən fərdi şəxslərin verdiyi 17 layihəni maliyyələşdirib, komitənin internet televiziyası Diaspor TV, internet radiosu Diaspor FM yaradılıb. Ayda iki dəfə İctimai televiziyada “Vətən uzaqda deyil” adlı veriliş yayımlanır. Bu verilişlərdə xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, bütövlükdə Azərbaycan diasporunun həyata keçirdiyi tədbirlər, Dövlət Komitəsinin fəaliyyəti işıqlandırılır.

“Azərbaycan alimləri diasporu” informasiya sistemi yaradılıb. Bu, davamlı olaraq zənginləşdirilir, hazırda sistemdə 500 azərbaycanlı alim haqqında informasiya yerləşdirilib. Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların bioqrafiyalarının toplandığı və davamlı olaraq təkmilləşdirilən www.azerbaycan.li internet ünvanı qurulub. İlk dəfə olaraq infoqrafik diaspor xəritəsi yaradılaraq açıq istifadəyə təqdim edilib. Hazırda xəritədə 48 ölkədən 538 təşkilat haqqında informasiya yerləşdirilib.

Diaspor təşkilatlarına texniki dəstək çərçivəsində onların internet saytlarının hazırlanması, e-poçt xidmətlərinin yaradılması istiqamətində 106 təşkilata müvafiq dəstək göstərilib və bu proses davam edir.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı və dəstəyi ilə 16-21 dekabr 2019-cu il tarixlərində “Liderliyin inkişafı proqramı” layihəsi çərçivəsində Almaniya, Fransa, Türkiyə, Ukrayna və Gürcüstandakı Azərbaycan icmalarını təmsil edən nümayəndələr ölkəmizə səfər ediblər. Səfər proqramına ümummilli

liderin məzarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarətlə başlayan nümayəndə heyəti Heydər Əliyev Mərkəzində olub, habelə ölkənin bir sıra yüksək səviyyəli dövlət və hökumət rəsmiləri ilə görüşüb.

Səfər çərçivəsində soydaşlarımız Masazır qəsəbəsindəki məcburi köçkün ailələri, Xocalı şəhidi və Aprel şəhidi ailələrinə baş çəkiblər. Həmçinin Cocuq Mərcanlı kəndinə səfər edən qonaqlar erməni işğalından azad edildikdən sonra burada aparılmış geniş miqyaslı quruculuq işləri, yaradılmış müasir infrastruktur və yaşayış şəraiti ilə tanış olub, Aprel şəhidlərinin xatirə abidəsi, kənd orta məktəbi və kənd məscidini ziyarət ediblər.

Dövlət komitəsinin “Beyin qazanmaq” adlı digər bir layihəsi çərçivəsində xaricdə uğur əldə etmiş gənclərimizin ölkəmizə səfərləri təşkil edilir. Gənclərin burada universitet rəhbərləri, kollektiv və tələbələrlə görüşləri keçirilir. Bu istiqamətdə artıq iki nəfər gənc ölkəmizdə ADA Universiteti və Azərbaycan Texniki Universitetində olub və müvafiq görüşlər keçirib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi 2019-cu il yanvarın 29-da Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə, fevralın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi, iyulun 1-də isə İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi ilə qarşılıqlı əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumları imzalayıb.

Qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər görülüb. “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” medalının təsis olunması ilə bağlı qanun layihəsi hazırlanıb və qəbul edilib. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyevin 25 dekabr 2019-cu il tarixli Fərmanı ilə “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanuna dəyişiklik edilib. Bütün bunlar, Dövlət Komitəsi tərəfindən görülən işlərin müəyyən bir hissəsidir.

Ayrı-ayrı ölkələrdə xalqımız üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən tarixi günlər kütləvi tədbirlərlə qeyd olunur, Avropanın iri şəhərlərində izdihamlı mitinqlər keçirilir. Bu ilin 23 fevral tarixində Brüsseldə Avropa Parlamentinin binası qarşısında keçirilən mitinqi xüsusi qeyd etmək istərdim. Avropanın müxtəlif ölkələrində yaşayan, siyasi baxışından asılı olmayaraq, yüzlərlə soydaşımız Azərbaycanın haqq səsini çatdırmaq üçün həmin mitinqə axışmışdı. Bundan başqa, Azərbaycan torpaqlarında qurulmuş qondarma rejimin “xarici işlər naziri” Masis Mailyanın ABŞ-a səfəri və Konqresdəki görüşlərinə qarşı soydaşlarımızın etiraz aksiyasını xüsusi qeyd etmək lazımdır. Onu da qeyd edirəm ki, yeni strategiyaya uyğun surətdə Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğini gücləndirmək məqsədilə xaricdəki gənc azərbaycanlılarla aparılan ideoloji fəaliyyət gücləndirilib.

Diaspor gənclərinin yay düşərgəsi, Brüsseldə keçirilmiş Azərbaycan diaspor Gənclərinin Qış Məktəbi bu sahədə görülən işlərdəndir. Layihədə iştirak edən gənclərə düşərgə müddətində tarixi vətənləri ilə daha yaxından tanış olmaq imkanı verilir, onlara Azərbaycana dair müxtəlif biliklərlə yanaşı, Qarabağ həqiqətləri də aşılır, maarifləndirilir, informasiya texnologiyalarının inkişaf etdiyi dövrdə yaşadıkları ölkələrin cəmiyyətinə, müvafiq qurumlarına əsl həqiqətlərin çatdırılması mexanizmləri öyrədilir, erməni təxribatları ilə üzləşdikdə necə davranmaları və onun qarşısının alınması ilə bağlı təlimlər keçilir. Belə düşərgələrin təşkilinin digər bir vacib əhəmiyyəti də dünyada yaşayan azərbaycanlı gənclərin şəbəkəsinin

formalaşmasıdır. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə bir sıra ölkələrdə açılan “Qarabağ” Azərbaycan məktəblərinin də bu baxımdan faydası danılmazdır. Artıq Fransa, İsveçrə, İsveç və Polşada fəaliyyətə başlayan bu məktəblərin məqsədi həmin ölkələrdə böyüməkdə olan azərbaycanlı uşaqlara ana dilini, ədəbiyyatını, tarixini, mədəniyyətini tədris etməklə yanaşı, ölkəmizlə bağlı həqiqətləri də onlara indidən aşılamaqdır ki, gələcəkdə milli kimliyini qoruyub saxlasın, onu təbliğ edə, xalqımızın və dövlətimizin maraqlarını müdafiə edə bilsinlər.

Bu, artıq bir faktır ki, Azərbaycan dövləti gücləndikcə, diaspor fəaliyyətimiz lobbiçiliklə möhkəmləndikcə erməni yalanları üzə çıxır, ermənilərin Azərbaycana qarşı haqsız və heç bir hüquqa söykənməyən ittiham və iddiaları mütərəqqi dünya ictimaiyyəti tərəfindən qəbul edilmir. Vaxtilə xəyal kimi görünən məsələlər bu gün tamamilə bizim xeyrimizə dəyişir. Bu gün dünyada 900-ə yaxın erməni diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərsə də, onlar dünyanın hər hansı ölkəsində Azərbaycana qarşı təxribatlara əl atarsa, qarşısında güclü və mütləq mütəşəkkil Azərbaycan diasporunu görəcəkdir, adekvat cavabını alacaq.

Azərbaycan diasporunun birliyi və indiki aktivliyi belə deməyə əsas verir. Xarici səfərlər zamanı, soydaşlarımızla görüşlərdə müşahidə edilən vəziyyət azərbaycanlıların vətənlərinə, dövlətlərinə bağlılığını göstərir. Təbii ki, regionlar üzrə diasporun fəaliyyəti və təşkilatlanması istiqamətində davamlı işlər aparılır. Dövlət komitəsinin nümayəndə heyətinin Moskva səfərinin özü, buradakı bir-biri ilə fikir ayrılıqları olan diaspor rəhbərlərinin bir yerə toplanaraq görüş keçirməsi, müzakirələr aparması artıq uğurlu başlanğıcdan xəbər verir.

Mənlərlə soydaşımızın yaşadığı ölkələrdən biri də qonşu Gürcüstandır. Gürcüstandakı soydaşlarımızın problemləri artıq mərhələli şəkildə öz həllini tapmağa başlayıb. Dövlət komitəsinin nümayəndə heyəti bir neçə dəfə Gürcüstana səfər edib. Nümayəndə heyəti azərbaycanlıların sıx yaşadığı bölgələrdə kəndbəkənd gəzərək onları dinləyib, problemlərini, narahat edən məsələləri öyrənib. Bütün bunlar ümumiləşdirilərək müvafiq qurumlarla, eləcə də Gürcüstan rəsmiləri ilə keçirilən görüşlərdə müzakirə edilib.

Bu müzakirə və səfərlərin nəticəsi olaraq, azərbaycanlıların yaşadığı Marneuli rayonunda İnteqrasiya Mərkəzi açılıb, bir neçə rayona Heydər Əliyev Fondu tərəfindən müasir texniki avadanlıqla təchiz olunmuş təcili tibbi yardım maşınları, əlil arabaları təqdim edilib, bir sıra kəndlərdəki sosial-iqtisadi problemlərin həllinə yönəlik layihələrin icrasına başlanılıb, Azərbaycan məktəblərinin dərsliklərlə, kompüterlərlə təminatı məsələsi müvafiq dövlət qurumları ilə birgə əməkdaşlıq nəticəsində həllini tapıb.

Gürcüstan azərbaycanlılarının problemləri hər zaman Azərbaycan dövlətinin diqqətində olub, hazırda da Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi, Dövlət Komitəsinin xətti ilə orada yaşayan soydaşlarımızın vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra layihələr həyata keçirilməkdədir.

Azərbaycanlıların sıx yaşadığı ölkələrdən biri də Türkiyədir. 1990-cı illərin əvvəllərindən Azərbaycandan, xüsusilə də Naxçıvandan Türkiyənin müxtəlif şəhərlərinə, əsasən də İstanbula böyük axın olub. Həmin vaxt SSRİ pasportu ilə bu ölkəyə gedən soydaşlarımızın bir qismi müxtəlif səbəblərdən geri

qayıda, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi ala bilməyib. Beləliklə, minlərlə insan qüvvədən düşmüş pasportla illərlə bu ölkədə qanunsuz yaşayaraq, bir çox hüquqlardan məhrum olublar. Çox təəssüf ki, həmin insanların böyüməkdə olan övladları, hətta nəvələri də bu ölkədəki yaşayışını qanuniləşdirə bilməyib, bununla da qeyri-legal miqrant ordusuna çevriliblər. Hazırda İstanbulun bir bölgəsində kompakt yaşayan bu insanların təhsil, səhiyyə və bir sıra digər problemlərinin həlli üçün Azərbaycan və Türkiyə hökumətləri birgə səy göstərirlər. Məhz bu çərçivədə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Miqrasiya Xidməti, Xarici İşlər Nazirliyi və digər qurumların nümayəndələrindən ibarət qrup Türkiyənin müvafiq dövlət strukturları ilə birgə bu istiqamətdə fəaliyyətə başlayıb.

Bu ilin sentyabrında Türkiyəyə səfər çərçivəsində İstanbul valisi Ali Yerlikaya ilə keçirilən görüşdə soydaşlarımıza indiki mərhələdə “İnsani” adlanan müvəqqəti yaşamaq icazəsinin verilməsi haqqında razılıq əldə edilib. Bu razılışmaya uyğun olaraq dövlət komitəsi onlardan bir qrupunun siyahısını hazırlayaraq Türkiyə tərəfinə təqdim edib və yaxın vaxtlarda həmin siyahıya əsasən vəsiqələrin paylanılmasına başlanacaq.

Bu məsələ təkcə Türkiyə yox, Qazaxıstan, Rusiya kimi ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız üçün də aktualdır və biz bu istiqamətdə də fəaliyyətimizi davam etdiririk.

Dövlət komitəsi son dövrlərdə bütün ölkələrdə olduğu kimi, Türkiyədə də diasporumuzun akademik səviyyəyə qaldırılması, əsasən tələbə-gənclərlə, müxtəlif elm-təhsil müəssisələrində çalışan alimlərlə, iş adamları, yaşadıqları cəmiyyətin mədəniyyətinə, incəsənətinə töhfə vermiş soydaşlarımızla əməkdaşlığın qurulmasına və genişləndirilməsinə üstünlük verir. Çoxsaylı tədbirlər keçirilib və bunlar davamlı xarakter daşıyır. Bu müddət ərzində Türkiyədə yaşayan soydaşlarımızla bir neçə dəfə görüş keçirilib, bu görüşlər çərçivəsində Azərbaycan icmasının nümayəndələri tərəfindən irəli sürülən layihələrin dəstəklənməsi ilə bağlı Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun geniş təqdimatı olub. Eyni zamanda, 7 fevral 2019-cu ildə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu (ADDF) ilə Türkiyənin Mərmərə Qrupu Strateji və Sosial Araşdırmalar Vəqfi arasında qarşılıqlı əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb. Bundan başqa, Türkiyədə yaşayan Cümhuriyyət varisləri də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dövlətçilik ənənələrinə diqqətinin təzahürü kimi “Cümhuriyyətin 100 illiyi” medalı ilə təltif ediliblər.

Soydaşlarımızın müraciəti əsasında ADDF vasitəsilə Türkiyədə Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənətini təbliğ edən layihəyə dəstək göstərib. Ən son Türkiyədə dövlət komitəsinin, səfirliyin və Azərbaycanlı Həkimlər Dərnəyinin birgə təşkilatçılığı ilə baş tutan “Nümunəvi həkim olmağa” doğru həkimlərin Ankara şəhərində keçirilən növbəti – VI forumunu da əhəmiyyətli tədbirlərdən hesab etmək olar.

Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Qazaxıstan Respublikasının Vətəndaşlar Fondu və Türkiyə Respublikasının Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqrəba İcmalar İdarəsi arasında diaspor siyasəti sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu da imzalanıb. Eyni zamanda, Türk dünyasında baş verən aktual və əhəmiyyətli xəbərləri, Türkiyə və Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti haqqında məlumatları özündə əks etdirən “Türkiyə-Azərbaycan” jurnalının nəşrinə başlanılıb. Jurnal dövlət

komitəsinin dəstəyi ilə türk dilində rübdə bir dəfə 1000 nüsxə tirajla çap edilir. Türkiyədə, Azərbaycanda və dünyanın müxtəlif ölkələrində dövlət və ictimai qurumlara, diaspor təşkilatlarına pulsuz şəkildə paylanılır.

Hələ 2018-ci il noyabrın 8-də Türkiyədə keçirilən iclasda Türkiyə və Azərbaycanın diaspor sahəsində malik olduqları təcrübənin Türk Şurasının digər üzv ölkələri ilə bölüşməsi, 2018-2019-cu illərdə Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstanın müvafiq qurumlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə təcrübə-mübadilə proqramı çərçivəsində seminarların təşkili, beynəlxalq gənclər düşərgəsinin Qazaxıstanda təşkil olunması təşəbbüsü yekdilliklə qəbul olunub. Bununla yanaşı, 2019-cu ildə Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstanın diaspor təşkilatları arasında birlik və həmrəylik hissənin artırılması üçün diaspor və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri üçün birgə təlimlərin Türkiyə tərəfinin təşkilatçılığı ilə Almaniyada, Azərbaycan Respublikasının təşkilatçılığı ilə Amerika Birləşmiş Ştatlarında təşkil edilməsi istiqamətində razılıq əldə edilib.

Ankarada keçirilən 3-cü iclasdan sonra 8 fevral 2019-cu ildə Bakı şəhərində Təcrübə mübadiləsi proqramının açılışı olub. Toplantıda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, Türkiyə, Qazaxıstan və Qırğızıstanın müvafiq qurumlarının təmsilçiləri, həmin ölkələrin Azərbaycandakı səfirləri və digər qonaqlar iştirak ediblər. Təcrübə mübadiləsinin səmərəliliyinin artırılması üçün toplantıda fikir və təkliflər səsləndirilib, konkret tədbirlər müzakirə olunub.

Türkdilli Diasporların I Potensial artırma təlim proqramının növbəti tədbiri 2019-cu il martın 27-də Almaniyada təşkil edilib. Təlim proqramının təşkilində əsas məqsəd türkdilli ölkələrin diasporlarının qarşılıqlı əlaqələrinin gücləndirilməsi və birgə fəaliyyətinə nail olmaqdır.

28 sentyabr 2019-cu ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına üzv ölkələrin diasporlarının növbəti toplantısı – potensialın təkmilləşdirilməsi üzrə proqram təşkil edilib.

Gələcək əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi, ümumtürk diasporunun formalaşdırılmasına dəstək məqsədilə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin türkdilli dövlətlərin diaspor gənclərinin ortaq düşərgələrinin təşkil olunması barədə təklifi də müzakirə predmetidir. Eyni zamanda, Dövlət Komitəsi tərəfindən işlənilib hazırlanmış “Türkdilli diasporların inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi” qəbul edilib və gələcək fəaliyyətin Yol Xəritəsinə uyğun qurulması ilə bağlı razılığa gəlinib.

Dövlət komitəsinin fəaliyyət istiqamətlərindən biri də gənclərlə bağlıdır. Azərbaycan diasporunda gənclər olduqca aktivdir, Vətəninə və dövlətini sevirlər. Diaspor fəaliyyətində də gənclər önə çıxır və bu təbiidir. Ona görə ki, gənclər daha çevikdir, dil bilikləri, dünyagörüşləri zəngindir, müasir informasiya-kommunikasiya vasitələri ilə çevik davrana bilirlər. Bütün bunlar gənclərin daha da önə çıxmasına imkan yaradan təbii zərurətdir. Gənclərin iştirak etdiyi yay düşərgələri keçirilir. Şəki şəhərində “Cümhuriyyətin 100 illiyi” adlı birinci və Şamaxı şəhərində “Nəsimi-650” adlı II yay düşərgələri keçirilib. Düşərgələrdə iştirak üçün 54 ölkədən 700 gənc müraciət edib, 280 gəncin iştirakı təmin edilib. Avropanın siyasi mərkəzi olan Brüsseldə diaspor gənclərinin qış düşərgəsi keçirilib. “Azərbaycan Diaspor Könüllüləri” proqramı

həyata keçirilir. 609 gənc diaspor könüllüsü olmaq üçün müraciət etmişdir. Belə kütləvi müraciəti nəzərə alaraq, Nizami Kino Mərkəzində onlarla ümumi bir görüş keçirdik. Daha sonra isə könüllülər qrup şəklində təlimlərə cəlb edildi.

Qloballaşan dünyada Azərbaycan dilinin, milli kimliyin və mədəniyyətin qorunması məsələsi Azərbaycan diasporu üçün aktual məsələlərdəndir. Bu məsələ ilə bağlı Dövlət Komitəsinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə xaricdəki soydaşlarımız üçün “Azərbaycan dili” dərsliyi hazırlanıb. Kitabın müxtəlif ölkələrdəki Azərbaycan məktəblərində paylanması, daha bir neçə ölkədə “Qarabağ” məktəblərinin açılması nəzərdə tutulub.

Hazırda Amerika Birləşmiş Ştatları və Rusiya Federasiyasında keçirilməsi nəzərdə tutulan çox sayda mədəni layihələr üzərində iş aparılır. 2020-ci ilin fevralından bu layihələrin reallaşdırılmasına start veriləcək. Növbəti ildə həmvətənlərimizin də səbirsizliklə gözlədiyi “Soydaşlar haqqında Qanun” layihəsinin yeni parlamentdə qəbul olunacağına ümid edirik. “Xaricdə yaşayan aztəminatlı azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası”nın formalaşdırılması üzərində də iş aparılır.

Soydaşlarımızın ünsiyyəti üçün yeni unikal bir platforma üzərində işləyirik. Hazırda iş yekunlaşmaq üzrədir, böyük ehtimalla fevral ayından həmvətənlərimizin istifadəsinə verə biləcəyik.

2019-cu il xaricdə yaşayan soydaşlarımız üçün “Azərbaycan evləri” ilə də yadda qalan olub. Ümumilikdə, Almaniya, Macarıstan, İspaniya, İtaliya, Belçika, Polşa, Ukrayna, Gürcüstan və Türkiyədə Azərbaycan evləri yaradılaraq soydaşlarımızın istifadəsinə verilib və bu istiqamətdə işlər davam edir. Almaniya da Azərbaycan evləri həm Berlin, həm də Köln şəhərlərində fəaliyyət göstərir. Növbəti ildə də daha 8 evin açılması planlaşdırılır. “Azərbaycan evləri olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Soydaşlarımızın birliyi, birgə fəaliyyəti, öz aralarında və yerli cəmiyyətə inteqrasiya baxımından xüsusi önəm kəsb edir. Bu mənada evlərin fəaliyyətinə xüsusi diqqət verilməlidir. Bu evlər Azərbaycan dövlətini və xalqını sevən, milli maraqlarımızı üstün tutan hər bir kəsin üzünə açıqdır. Ümid edirəm ki, Azərbaycan evləri xaricdə yaşayan soydaşlarımızın təşkilatlanması, birliyi istiqamətində ciddi və əhəmiyyətli rol oynayacaq. Koordinasiya Şuralarının təsis edilməsi ilə bünövrəsi qoyulmuş birliyimiz daha da möhkəmlənəcəkdir.

Biz dövlətimizin siyasətinə və dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, dünya azərbaycanlılarının şəbəkələşməsi, türk dünyası birliyinin möhkəmləndirilməsi üçün bütün mümkün olanları edirik və bu işlər ardıcıl şəkildə aparılır. Bu gün Azərbaycan diasporu ilə bağlı xəbərlər 7318 e-mail vasitəsilə, yaşadığı yerdən asılı olmayaraq, şəxslərin e-mail ünvanına, əl telefonuna göndərilir. Soydaşlarımızın müsahibələri, xaricdəki yaşayışları, fəaliyyətləri ictimaiyyətə təqdim edilir, biblioqrafiya bankı formalaşdırılır. Onların dövlətimiz və dövlətçiliyimiz ətrafında fəaliyyətləri təşviq olunur. Azərbaycan diasporu ilə bağlı xəbərlər komitənin rəsmi saytı vasitəsilə və sosial şəbəkə üzərindən operativ şəkildə işıqlandırılır. Təbii ki, bu işlər davamlı xarakter daşıyır və mütəmadi olaraq təkmilləşdirilir.

Önemli layihələrimizdən biri də Azərbaycan-Türkiyə Mədəniyyət Fondunun yaradılmasıdır. Bununla bağlı bütün texniki məsələlər həll olunub, gələn il açılması planlaşdırılır. Türkdilli ölkələrin

diaspor gənclərinin yay düşərgəsinin keçirilməsi ilə bağlı təkliflər müzakirə olunur, yaxın vaxtlarda bununla bağlı konkret qərarların veriləcəyi gözlənilir. Dövlət komitəsi tərəfindən Azərbaycanlı alimlərin şəbəkələşməsi ilə bağlı layihələrin də üzərində işlənir.

Dövlət Komitəsi davamlı olaraq Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin gücləndirilməsi və lobbi quruculuğunda aktiv iştirak edir, xalqımızın tarixi və mədəni irsinin təbliği istiqamətində maraqlı və səmərəli layihələr həyata keçirir.

Hədəfimiz budur ki, yaşadığı ölkədən asılı olmayaraq hər bir soydaşımız müstəqil, qüdrətli Azərbaycan dövlətini öz yanında görsün.

Xalq qəzeti.- 2019.- 31 dekbar.- № 293.- S.8.

Dünya azərbaycanlılarının Prezidenti

Rəşad Cəfərli

Müstəqil dövlət kimi gənc olsa da, Azərbaycanın uğurları, keçdiyi inkişaf yolu onilliklərə, qərinələrə bərabərdir. 28 illik müstəqillik tariximizin heç də bütün mərhələlərinin inkişaf dövrləri olmadığını nəzərə aldıqda isə uğurlarımızın miqyasının daha böyük olduğunu görürük. Bu mənada gənc respublikamız öz inkişafı ilə dünyada həm də nümunəyə çevrilib. Ona görə Azərbaycan tək bu ölkənin vətəndaşları olan bizlərin deyil, dünyanın hər yerində yaşayan soydaşlarımızın qürur və fəxarət ünvanıdır.

Mütərəqqi diaspor siyasəti

1991-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 31 dekabrın Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan edilməsi Azərbaycanın ən yeni tarixinin mühüm siyasi hadisələrindən birinə çevrildi. Çünki ümummillə mənafelemizin həyata keçirilməsi naminə xalqımızın bütün gücünü bir yerə toplamaq arzusunu və əzmini təcəssüm etdirən bu gün bir-birindən ayrı düşən soydaşlarımızın milli mənlək şüuru əsasında sıx birləşməsi prosesinin başlanğıcını qoydu. Prezident İlham Əliyevin bu günlərdə dünya azərbaycanlılarına ünvanladığı təbrikində deyildi ki, bu tarixi gün milyonlarla soydaşımızın azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında sarsılmaz birliyinin rəmzidir: "İlk dəfə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə qeyd olunmuş bu tarixi gün xarici ölkələrdə məskunlaşmış milyonlarla soydaşımızın azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında sarsılmaz birliyinin və vətənə sədaqətinin rəmzi kimi hər il xalqımız tərəfindən ruh yüksəkliyi ilə bayram edilir".

Heydər Əliyevin milli həmrəylik və azərbaycançılıq amalının şüurlarımızda möhkəm yer tutmasına yönəlmiş uzaqgörən siyasətini bu gün inamla davam etdirən, milli həmrəylik və diaspor fəaliyyətini daim diqqət mərkəzində saxlayan Prezident İlham Əliyevin bu sahədə həyata keçirdiyi fəaliyyət ardıcıl və sistemli səciyyə daşıyır. Xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla əlaqələrin genişləndirilməsini dövlət siyasətinin mühüm istiqamətinə çevirmiş cənab İlham Əliyev mövcud sosial-iqtisadi inkişaf şəraitində diaspor quruculuğu sahəsində dövlətlə səsleşən genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirir. Dövlət başçısı xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlının maraq və mənafeyinin qorunmasını Azərbaycan dövlətinin başlıca vəzifəsi hesab edir, hər zaman ölkə hüdudlarından kənarında yaşayan soydaşlarımızda milli ruhun yüksəldilməsinə, onların vahid ideologiya və məqsədlər ətrafında konsolidasiyasına çalışır.

Məhz bu siyasətin məntiqi nəticəsi olaraq cənab İlham Əliyev daim 50 milyonluq dünya azərbaycanlılarının dəstəyini alıb, onların alternativsiz namizədi və lideri olub. Bu fəaliyyətin ən ümdə cəhətləri xaricdəki azərbaycanlıların ana vətənimizin maraqları ətrafında daha sıx səfərbər olmaları və ən əsası Azərbaycan həqiqətlərinin dünyada getdikcə yaxından eşidilməsidir.

İndiyədək Bakıda dünya azərbaycanlılarının 4 qurultayının keçirilməsi, xaricdə yaşayan həmvətənlilərimizlə iş üzrə ayrıca dövlət qurumunun təsis edilməsi soydaşlarımızın tarixi vətənlə əlaqələrinin güclənməsinə əlverişli zəmin yaratmaqla yanaşı, milli həmrəyliyə və yekdilliyə nail olmaq amalının Azərbaycanın dövlət siyasətinin üzvi tərkib hissəsinə çevrildiyini nümayiş etdirib. Bütün bu tədbirlər həm sayına, həm də milli-mənəvi, intellektual potensialına görə dünyanın böyük millətləri ilə bir sırada dayanan xalqımızın azərbaycançılıq ideyası ətrafında sıx birləşməsinə, tarix səhnəsində mühüm rol oynayan mütəşəkkil qüvvə kimi formalaşmasına güclü təkan verib.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 16 ildə Azərbaycanın inkişaf yolunda qazandığı ardıcıl uğurlar bütün dünya azərbaycanlılarını qəlbən sevindirir. Azərbaycanın Cənubi Qafqazda əsas söz və nüfuz sahibi kimi çıxış etməsi dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş həmvətənlilərimizi daha da ruhlandırır, onların müstəqil dövlətimizin xoşbəxt gələcəyinə inamının, özünüdərk hissəsinin güclənməsinə, ümummillə maraqlar ətrafında sıx birləşməsinə yaxşı zəmin yaradır. Bu mənada Azərbaycan dövlətinin güclənməsi soydaşlarımızın xaricdəki diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinə də müsbət təsir edir. Odur ki, dünyanın müxtəlif guşələrində yaşayan soydaşlarımız Azərbaycanın müstəqil siyasət yeritməsindən, dünya birliyində mövqelərini daha da möhkəmləndirməsindən, eyni zamanda, həyata keçirilən diaspor siyasətindən məmnunluq duyurlar.

Bu il bütün vəzifələr yerinə yetirilib

İndi beynəlxalq ictimaiyyətdə Azərbaycan deyəndə göz önünə inkişaf və yüksəliş gəlir. Ona görə bütün dövlətlər, siyasi və iqtisadi təşkilatlar, o cümlədən dünyada sülhü və bəşəri ideyaları tərənnüm edən, inkişafa dəstək verən beynəlxalq qurumlar ölkəmizlə əməkdaşlığa maraqlıdır. Son illərdə Azərbaycanın beynəlxalq tədbirlər mərkəzinə çevrilməsinin də əsas səbəblərindən biri ilk növbədə ölkəmizin yüksəlişidir. Bunun nəticəsidir ki, beynəlxalq səviyyədə respublikamızın mövqeləri əhəmiyyətli dərəcədə güclənib. Azərbaycan dünya birliyinin hörmət olunan, seçilən üzvünə çevrilib.

Baş a çatmaqda olan 2019-cu il Azərbaycan üçün mühüm uğur göstəriciləri ilə əlamətdardır. Bir neçə gün əvvəl ilin yekunları ilə bağlı geniş müsahibə verən Prezident İlham Əliyev deyib: "2019-cu il sona yaxınlaşır və əlbəttə ki, il ərzində görülmüş işlər, ölkəmizdə və regionda baş vermiş hadisələr çox ciddi təhlil tələb edir. Bir şeyi tam dəqiqliklə deyə bilərəm ki, ölkəmiz üçün bu il uğurlu olmuşdur.

İlin əvvəlində qarşımıza qoyduğumuz bütün vəzifələr həyatda öz əksini tapıb. Azərbaycan 2019-cu ildə uğurla inkişaf edib. Bu inkişaf imkan verir ki, biz gələcək illərdə də öz addımlarımızı düzgün ataq və 2020-ci il də ölkəmiz üçün uğurlu olsun".

2019-cu il Azərbaycanın qlobal maliyyə böhranlarından sonra iqtisadi sferada artıma nail olduğu növbəti uğurlu mərhələdir. Belə ki, bu il iqtisadi artım 2 faizdən çoxdur. Qeyri-neft iqtisadiyyatı təqribən 3,5 faiz artıb. Qeyri-neft sənayesi sahəsində isə 14 faizlik artım qeydə alınıb. Bu, onu göstərir ki, qeyri-neft

sənayesinin inkişafı ilə bağlı ciddi uğurlar var. Kənd təsərrüfatına gəldikdə, burada 7 faizdən çox artım var. Bütün bunlar iqtisadi sahədə əldə olunan nailiyyətlərin bir qismidir.

Əlbəttə ki, 2019-cu ilin Azərbaycan üçün ən mühüm diqqət çəkən məsələsi sosial sahədə əhalinin rifahının daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində atılan addımlardır. Belə ki, bu il həyata keçirilən kompleks islahatlar ilk növbədə əhalinin sosial rifahının daha da yaxşılaşdırılmasına mühüm töhfələr verdi. Maaşlar, pensiyalar, sosial müavinətlər, tələbələrin təqaüdləri artırıldı. Konkret ifadə etsək, müavinətlər orta hesabla 50 faiz, minimum əməkhaqqı 2 dəfə, minimum pensiya 70 faizdən çox artdı. Hazırda minimum pensiyanın alıcılıq qabiliyyətinə görə bu gün Azərbaycan MDB-də birinci yerdədir. Eyni zamanda, problemlı kreditlər məsələsi yoluna qoyulmaqla sosial sahədə olan məsələlər kompleks şəkildə öz həllini tapdı.

Sabitliyi və vətəndaş həmrəyliyini təmin edən siyasət

Təbii ki, dövlətin hər nailiyyətinin təməlinə dayanan əsas prinsiplərdən biri ictimai-siyasi sabitlikdir. Çünki məhz ictimai-siyasi sabitliyin təmin olunması qarşıda dayanan digər vəzifələrin yerinə yetirilməsində əsas amil sayılır. Bu gün dünyanın əksər regionlarında sosial, iqtisadi və siyasi problemlər qabarıq şəkildə özünü büruzə verir. Xüsusilə qeyd edək ki, artıq neçə onilliklərdir ki, planetin müxtəlif yerlərində müxtəlif səbəbləri olan hərbi münaqişələr, müharibələr hökm sürür. Bunlardan başa çatana olsa da, başqa bir yerdə yeni münaqişə ocağı yaranır. Nəticə etibarilə bütün bunlar xalqların taleyində dərin iz buraxır, onlara ağır mənəvi zərbə vurur, məhrumiyyətlərə düşür edir. Hərbi münaqişə həm də iqtisadi tənəzzül deməkdir. Dağılan iqtisadiyyatın bərpaı üçün uzun illər belə yetmir. Bu gün Yaxın Şərqdə və digər ölkələrdə qarşıdurmalar hələ də davam edir. İraqda, Suriyada, Əfqanıstanda terrorun kökünü tamamilə kəsmək hələ də mümkün olmayıb. Bu ölkələr hər gün dini və etnik zəmində təhdidlərin ağrı-acısını yaşayırlar. Onların xalqları, günahsız insanlar çox ağır məhrumiyyətlərlə üz-üzə qalaraq humanitar fəlakətə düşür olublar. Bütün bunlar göstərir ki, sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunması həqiqətən vacib məsələdir.

Bu mənada 2019-cu il də Azərbaycan üçün ictimai-siyasi sabitlik baxımından uğurlu dövr kimi tarixə düşdü. Belə ki, cari ildə ötən illərdən bərqərar edilmiş sabitlik təmin olundu və daha da möhkəmləndirildi. Lakin bizi bu günlərə gətirən yollar heç də həmişə hamar olmayıb. Ən azından müstəqilliyimizin ilk illərində hakimiyyətdə olan qüvvələrin başıpozuq fəaliyyətləri nəticəsində Azərbaycanda təhlükəsizliyə təhdidlərin baş alıb getməsi çoxunun yaddaşında dərin iz buraxıb. Yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə ölkədə sabitlik bərqərar edildi, ictimai-siyasi vəziyyətə təhlükə doğuran zərərli meyillərə, qanunsuz silahlı birləşmələrə qarşı uğurlu və təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirildi. Məhz o illərdə hakimiyyətdə olan iqtidarların yarıtmaz fəaliyyəti göstərdi ki, sabitlik və xalq-iqtidar birliyi olmayan yerdə dövlət yalnız uçuruma gedər.

Prezident İlham Əliyevin ötən 16 ildəki fəaliyyətinin ən qabarıq tərəflərindən biri də məhz ictimai-siyasi sabitliyin qorunub saxlanması, daha da möhkəmləndirilməsi, cəmiyyət həyatının təhlükəsizliyinin

təmin olunmasıdır. Bu il ərzində də cərəyan edən beynəlxalq ziddiyyətli proseslər şəraitində Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu siyasət nəticəsində ölkəmizin sabitliyi və inkişafı təmin olundu. İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü ilə bağlı təbrikində bu barədə deyilir: "Uğurlu siyasətin nəticəsidir ki, ölkədə möhkəm ictimai-siyasi sabitlik və milli-mənəvi həmrəylik təmin edilmiş, insanlarımızın maddi rifahı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmışdır. Dünyanın ayrı-ayrı bölgələrində mürəkkəb etno-siyasi proseslərin, din və məzhəb qarşıdurmalarının, humanitar fəlakətlərin baş verdiyi bir vaxtda Azərbaycan sabitliyin, etnik-dini tolerantlığın və multikultural ənənələrin qorunub saxlanıldığı unikal məkandır".

Onu da qeyd edək ki, vətəndaş həmrəyliyi və hakimiyyətin yürütdüyü siyasətin geniş əhali tərəfindən dəstəklənməsi əsasında bərqərar olmuş möhkəm ictimai-siyasi sabitlik baxımından Azərbaycan nəinki regionda, dünyada aparıcı dövlətlər sırasında yer alıb. Ölkə Prezidentinin yürütdüyü siyasət sabitliyə və vətəndaş həmrəyliyinə əbədi olmasına layiqli töhfələr verir. Bu baxımdan 2019-cu ilin xalqımız üçün ən mühüm uğurlarından biri odur ki, Azərbaycan bu dövrdə də yerləşdiyi bölgənin siyasi-ictimai baxımdan ən sabit və inkişaf edən ölkəsidir. Möhkəm təməllər üzərində bərqərar olan sabitlik gələcək il də respublikamızın yüksəlişinə böyük töhfələr verəcək.

Təbii ki, qazandığımız bütün uğurlar xaricdəki soydaşlarımızı da sevindirir, həm də onlara yaşadıkları ölkələrdə olan ehtiramı daha da yüksəldir. Əlbəttə, dövlətimizin bugünkü uğurlarında onların da xidmətləri təqdirəlayiqdir. "Azərbaycan Respublikası hazırda özünün parlaq və davamlı inkişaf dövrünü yaşayır. Dünyanın müxtəlif guşələrində məskunlaşan, lakin qəlbi daim Azərbaycan eşqi ilə döyünən soydaşlarımız da bu tarixi prosesdən kənarında deyil və onların xalqımızın tərəqqisində, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində təqdirəlayiq xidmətləri yüksək qiymətləndirilməlidir" deyər cənab Prezidentin təbrikində deyilir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin əbədiyaşar ideyalarına əsaslanan müstəqil dövlətimiz bu gün dünya azərbaycanlılarının birliyini qorumaq üçün üzərinə düşən tarixi missiyanı böyük məsuliyyətlə və layiqincə həyata keçirir. Çünki ölkəmizin inkişafı və beynəlxalq nüfuzu həm də bu sahədə daha güclü və uğurlu siyasətin həyata keçirilməsini təmin edir. Sözsüz ki, hər bir sahədə əldə olunan nailiyyətlər növbəti ildə də yüksək tempdə davam etdiriləcək və Prezidentin təbrikində deyildiyi kimi, harada yaşamalarından asılı olmayaraq soydaşlarımız Azərbaycanın bugünü və aydın sabahı naminə əməl və əqidə birliyi, sarsılmaz həmrəylik nümayiş etdirəcəklər.

Azərbaycan.-2019.-31 dekabr.-№293.-S.1,7.

Milli birliyimiz, azərbaycançılıq məfkurəsi müstəqilliyimizə stimül verir

Milli birliyin ideoloji əsası olan azərbaycançılıq ideyası məhz ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən formalaşdırılmışdır.

Milli birliyin yaradılması məsələsi Heydər Əliyevi daim düşündürürdü. O, hələ Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri olarkən, 1991-ci il dekabrın 16-da imzaladığı fərmanla 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Milli Birlik Günü elan etmişdi. 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdan ulu öndər bu ideyanı daha geniş həyata keçirməyə başladı.

Heydər Əliyev bu müqəddəs ideyanın gerçəkləşməsi naminə vaxtını və imkanlarını əsirgəməmiş, dünya azərbaycanlılarının ümummilli ideyalar, Azərbaycan dövlətçiliyi kimi müqəddəs qayə ətrafında sıx birləşməsi üçün hər şeyi etmişdi.

Dünya azərbaycanlılarının birliyi azərbaycançılıq ideologiyasının reallaşdırılması mexanizmi kimi qəbul edilir və bu sahədə həyata keçirilən bütün tədbirlər məhz həmin amala əsaslanır. Milli birliyin əsası olan azərbaycançılıq ideyası və məfkurəsi ulu öndərimiz, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev tərəfindən təşəkkül tapmışdır.

2001-ci ilin noyabrında Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə, birliyinin yaranması və inkişafı sahəsində mühüm əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müstəqil Azərbaycanın həyatında tarixi hadisəyə çevrilmişdir. Əməkdaşımız 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü ilə bağlı müxtəlif ölkələrdə yaşayan diaspor rəhbərləri və fəalları ilə görüşüb, onların bayramla bağlı ürək sözlərini qələmə almışdır.

Ədalət HÜSEYNOV,

**Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresi Həştərxan vilayətinin sədri, “Vətənə xidmət”
ordenli, “Tərəqqi” medallı.**

— Bu gün xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların sürətlə təşkilatlanması prosesi müşahidə edilməkdədir. Azərbaycan Respublikası bu prosesə dəstək verir və onu daha da təkmilləşdirməyə, soydaşlarımızın diaspor quruculuğu sahəsində fəaliyyətini koordinasiya etməyə çalışır. Azərbaycan Respublikasının diaspor quruculuğu sahəsindəki dövlət siyasətinin başlıca qayəsi ümummilli lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu azərbaycançılıq ideologiyasının fundamental prinsiplərini həyata keçirməkdən ibarətdir. Ötən dövrdə bu strategiyanın həyata keçirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılmış, həmvətənlərimizin təşkilatlanması, azərbaycançılıq ideyalarının gerçəkləşdirilməsi üçün bir çox problemlərin həllinə nail olunmuşdur.

Milli həmrəylik tarixi Vətənin maraqlarından doğan zərurətdir. Azərbaycan Respublikası dünya azərbaycanlılarının birliyini milli mənafeələr və dövləti maraqlar kontekstində ortaya çıxan tarixi zərurət kimi qiymətləndirir.

Azərbaycançılıq dünya azərbaycanlılarının, bütün Azərbaycan xalqının ideoloji bütövlüyünü, milli birliyini təmin edən amildir.

Fəxrlə demək olar ki, bu gün dünyadakı soydaşlarımız vahid ideya ətrafında birləşərək mütəşəkkil qüvvəyə çevrilmişlər.

Milli dövlətçilik ideyası, dövlət müstəqilliyimizin əbədiliyi və dönməzliyi, Azərbaycan Respublikasının bütün azərbaycanlıların milli sərvəti, bu gün harada yaşamasından asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlıların Vətəni kimi dərk edilməsi azərbaycançılığın mühüm meyarlarındanır.

Bu konseptual ideya özlüyündə əhəmiyyətli olmaqla yanaşı, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın ölkəmizlə əlaqələrinin inkişafı, onların müxtəlif maraqlarının hüquqi müstəvidə təminatı üçün də fəlsəfi əsas yaradır. Məhz bu ideoloji zəmin xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla işi dövlət səviyyəsində uğurla həyata keçirməyə, digər tərəfdən, ölkəmizdəki iqtisadi layihələrə cəlb etməyə və beləliklə də Vətənə daha

“Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” Qanuna uyğun olaraq, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün əlverişli şərait yaradılmışdır.

Milli dövlətçilik tariximizdə ilk dəfə olaraq məhz ulu öndərimiz, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə dünya azərbaycanlılarını doğma Vətənə xidmət edən mütəşəkkil qüvvəyə çevirmək yolunda dövlət siyasətində mühüm işlər görülmüşdür.

Xalqımızın mənəvi birliyi, azərbaycançılıq ideyaları Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında öz parlaq təcəssümünü tapmışdır.

Prezident İlham Əliyevin diaspor quruculuğu sahəsində siyasəti ulu öndərimiz Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilmiş ideya və prinsiplərin konseptual istiqamətlərinə əsaslanır. Bu siyasətin əsas məqsədi dahi öndərimizin müəyyənləşdirdiyi siyasi xəttə uyğun olaraq dünya azərbaycanlılarının vahid təşkilatda birləşməsinə nail olmaqdır.

Bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində olduğu kimi, Həştərxanda da mütəşəkkil diasporumuz mövcuddur. Bu istiqamətdə məqsədyönlü iş aparılır. Azərbaycan-Həştərxan dostluğu bu gün yüksələn xətlə inkişaf edir.

Bu bayram günündə fəxrlə demək olar ki, diasporumuz monolit qüvvəyə çevrilmişdir. Yaşadığımız ölkədə həmvətənlərimizin hüquqları qorunub saxlanılır, onların üzləşdikləri problemlər vaxtında həll olunur.

Vurğulamaq lazımdır ki, diaspor fəallarının gücü, qüdrəti, həmrəyliyi həmişə müşahidə olunur. Azərbaycanın milli bayramları, həmçinin 20 Yanvar faciəsi, Xocalı soyqırımı, Mart qırğını ilə bağlı silsilə tədbirlər həyata keçirilir.

Diaspor sahəsində səmərəli xidmətlərimə görə ayrı-ayrı illərdə bir sıra mükafatlara - “Şərəf nişanı” ordeninə, “Tərəqqi” medalına, son dövrdə isə Moldovanın ən yüksək mükafatı olan “Respublika” ordeninə layiq görülmüşəm. Yeni il və Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə Yer üzərinə səpələnən, qürbətdə yaşayan, qəlbi Vətən, Azərbaycan eşqi ilə döyünən həmvətənlərimizi təbrik edir, tarixi

Vətənin maraqlarından irəli gələn vəzifələrin həllində soydaşlarımıza həmrəylik, bir bayraq altında birləşməyi arzulayıram.

Qoşqar Muxtarov,

Ukraynanın Dnepropetrovski vilayətinin deputatı

— Ulu öndərimiz, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin xarici səfərlərinin proqramlarına azərbaycanlılarla görüşlərin daxil edilməsi, diaspor quruculuğu sahəsində mühüm qərarların qəbulu və onların icrası dünya azərbaycanlılarının mütəşəkkilliyini, siyasi-mənəvi inteqrasiyasını, ən nəhayət, təşkilatlanmasını sürətləndirmişdir.

Bu gün xarici ölkələrdə məskunlaşmış yüzlərlə Azərbaycan ziyalısı, görkəmli elm, mədəniyyət xadimi yerli kütləvi informasiya vasitələrində Azərbaycanın haqq səsinin, müxtəlif sahələrdə qazandıqları uğurların, onun mədəniyyətinin, incəsənətinin, tarixinin, ədəbiyyatının və nəhayət, azərbaycançılıq ideyalarının dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında fəal iştirak edirlər.

Bu gün müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları mətbu orqanları vasitəsilə Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasına, eyni zamanda, soydaşlarımızın tarixi Vətən haqqında obyektiv və intensiv şəkildə məlumatlandırılmasına, diaspor quruculuğu işinin təbliğinə, həmvətənlərimizlə əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsinə öz töhfələrini verməkdədir.

Müstəqil Azərbaycan Respublikasının qazandığı uğurlar, təşkilatlanma prosesinə başlamış Azərbaycan diasporunun qarşısında mühüm vəzifələr qoyur.

Ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin xaricdə yaşayan soydaşlarımızın təşkilatlanması, ümummillə qayələrimiz ətrafında sıx birliyin yaranması və lobbə quruculuğu zərurətini, eyni zamanda, türk xalqlarının birgə diaspor təşkilatlarının və lobbisinin formalaşması fikrini siyasi gündəmə gətirmişdir. Bu gün məhz onun müəyyənləşdirdiyi uğurlu kursun sayəsində Azərbaycan xaricdə lobbə quruculuğu istiqamətində mühüm addımlar atır.

Xalqımızın mənəvi birliyi, azərbaycançılıq ideyası dünya azərbaycanlılarının Bakıda keçirilən I, II, III və IV qurultaylarında öz parlaq təcəssümünü tapmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, Ukrayna-Azərbaycan əlaqələri yüksələn xətlə inkişaf edir. Bu sahədə son illər Prezident İlham Əliyevin səyi nəticəsində uğurlu nailiyyətlərə imza atılmışdır.

Dost Ukraynada 500 minə yaxın soydaşımız yaşayır. Fəxrlə demək olar ki, Kiyev şəhərində bir neçə il öncə ulu öndər Heydər Əliyevin əzəmətli heykəli ucaldılmışdır. Həmçinin Müslüm Maqomayevin büstünün açılışı, keçən il Kiyevdə Azərbaycan Ticarət Mərkəzinin istifadəyə verilməsi Ukrayna-Azərbaycan dostluğunun bariz nümunəsidir.

Bu gün Dnepropetrovski vilayətində millə diasporumuz təşəkkül tapmış və mütəşəkkil qüvvəyə çevrilmişdir. Şəxsən mən Dünya Azərbaycanlılarının Bakıda keçirilən II, III və IV qurultaylarının iştirakçısı olmuşam.

Vurğulamaq lazımdır ki, yaşadığımız ölkədə 20 Yanvar faciəsi, Xocalı soyqırımı, Mart qırğını ilə bağlı silsilə tədbirlər həyata keçirilir. Bu mərasimlərdə ermənilərin vəhşiliyini əks etdirən kitab və jurnallar, filmlər nümayiş etdirilir.

Qeyd etmək lazımdır ki, diaspor fəallarının iştirakı ilə milli bayramlarımız çox yüksək səviyyədə həyata keçirilir.

Emin Hacıyev,

Rusiya Federasiyasının Azərbaycanlı Gənclər Birliyinin icraçı direktoru, “Tərəqqi” medallı

— Tarixi vətənimiz Azərbaycanın hüdudlarından kənarında məskunlaşmış milyonlarla soydaşımızın vahid bir amal ətrafında birləşdirilməsi istiqamətində əldə olunmuş nailiyyətlər ümummillə liderimiz, müdrik insan Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı, onun müəyyənləşdirdiyi inkişaf strategiyasını uğurla həyata keçirən Prezident İlham Əliyev diasporumuzun formalaşması sahəsində nailiyyətləri yeni inkişaf mərhələsinə qaldıraraq daim diqqət mərkəzində saxlayır.

Bu bayram günündə Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətindən qürurla söhbət açmaq olar.

Vurğulamaq lazımdır ki, fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılan “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq kampaniya bu istiqamətdə atılan ən önəmli addımlardandır. Təsədüfi deyildir ki, bu kampaniyaya start verildikdən sonra bir sıra ölkələrin parlamentləri Xocalı soyqırımının tanınması ilə bağlı qərarlar qəbul edib, ayrı-ayrı dövlətlərdə Xocalı soyqırımı abidəsi qoyulub.

Qeyd etmək lazımdır ki, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması və birliyinin möhkəmlənməsi, tarixi Vətənlə əlaqələrinin güclənməsi diaspor quruculuğunun mühüm tərkib hissəsini təşkil edir. Hazırda Azərbaycan dövlətinin də ardıcıl dəstəyi sayəsində dünyanın müxtəlif ölkələrindəki həmvətənlərimizin yaratdıqları qurumlar daha mütəşəkkil və çevik fəaliyyət göstərir. Sevindirici haldır ki, yeni ideyaları vətənpərvərliyi ilə seçilən gənclərimiz bu prosesə yaxından cəlb olunur, milli diasporumuzun möhkəmlənməsinə öz töhfələrini verirlər.

Vurğulamaq lazımdır ki, Rusiya Federasiyasında yüz minlərlə azərbaycanlı məskunlaşmışdır, onlar yaşadıkları ölkədə vahid ideya ətrafında birləşərək monolit qüvvəyə çevrilmişlər. Rusiyanın tanınmış mədəniyyət və incəsənət xadimləri, alimləri, ziyalıları arasında azərbaycanlıların sayı az deyil. Bütün bunlar isə bir daha təsdiqləyir ki, iki dövlət arasında strateji əməkdaşlıq əsasında iki xalq arasında dərin tarixi köklərə malik dostluq ənənələrinə əsaslanır.

Qürur hissi ilə qeyd etmək lazımdır ki, Rusiya Federasiyasında milli diasporumuzun təşəkkül tapmasında Gənclər birliyinin fəaliyyəti təqdirəlayiqdir. Gənclər ilboyu yaddaqalan tədbirlər keçirir.

Zəkəriyyə Dəmiral,

Türkiyənin Qars Azərbaycan Kultur dərnəyinin sədri

— Müasir tarixi situasiya, dünyada baş verən mühüm geosiyasi hadisə və proseslər, milli-mənəvi inkişaf qloballaşmanın nəticələri türk xalqları arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsini və davamlı inkişafını şərtləndirən əsas amil kimi çıxış etməkdədir.

2007-ci ilin mart ayında Bakı şəhərində keçirilən Azərbaycan və Türk diaspor təşkilatı rəhbərlərinin I Forumu iki qardaş xalqın tarixində mühüm hadisə olmaqla, diasporun həyatında yeni bir səhifə açmışdır. Forumun qəbul etdiyi qərarlar Azərbaycan və Türk xalqlarının vahid etno-milləti mədəniyyətə və tarixi deyil, həm də ortaq strateji maraqlara malik olduğunun parlaq təsdiqi olmuşdur.

2007-ci ilin noyabr ayında Bakı şəhərində keçirilmiş Türk dövlət və cəmiyyətlərinin XI dostluq, qardaşlıq və əməkdaşlıq qurultayı Azərbaycan və Türk xalqları arasında əlaqələrin daha geniş coğrafiyanı əhatə etdiyini, digər türkdilli xalqların da əməkdaşlıq zirvəsinə daxil olduğunu göstərdi. Vurğulamaq lazımdır ki, Qarsda Azərbaycanın milli bayramları, 20 Yanvar faciəsi, Xocalı soyqırımı, Mart qırğını ilə bağlı silsilə tədbirlər keçirilir, zaman-zaman türk xalqlarına qarşı düşmənçilik mövqeyində dayanan erməni vəhşiliyi dünya xalqlarına çatdırılır.

Vasif İsmayilov,

Belarusdakı Azərbaycan Ticarət Evinin təsisçisi, “Şərəf” ordenli, “Tərəqqi” medallı.

— 1993-cü ilin iyun ayında tarixi zərurət və xalqın tələbi ilə ümummilli lider Heydər Əliyev yenidən respublika rəhbərliyinə qayıtdıqdan sonra ölkəmizin ictimai həyatının bütün sahələrində, o cümlədən dünya azərbaycanlıları ilə əməkdaşlıq istiqamətində keyfiyyət və mahiyyətə yeni mərhələ başlamışdır.

Müstəqil Azərbaycan Respublikasının qurucusu ulu öndər, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev çoxşaxəli fəaliyyətində daha bir tarixi missiyanı-dünya azərbaycanlılarının milli birliyinin ideoloqu, təbliğatçısı və təşkilatçısı olmaq missiyasını öz üzərinə götürmüş və böyük uğurla həyata keçirmişdir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, onlar arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin birgə müzakirəsi zəruriliyini nəzərə alaraq Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında 2001-ci ilin may ayının 23-də ümummilli lider Heydər Əliyev mühüm sərəncam imzalamış və bu sərəncam möhtəşəm ideologiyanın gerçəklənməsinə istiqamətlənmişdir.

2001-ci ilin noyabr ayının 9-u və 10-da Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayı Azərbaycan tarixinə böyük bir prosesin başlanğıcı kimi daxil olmuşdur.

Yüksək səviyyədə keçirilən bu mötəbər məclisə soydaşlarımız böyük həvəslə gəlmiş, tarixi Vətən qarşısında hesabatlarla çıxış etmişlər. Bu qurultay dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə, birliyinin yaradılması və inkişafı sahəsində mühüm əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müstəqil Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında tarixi hadisəyə çevrilmişdir. Qurultayda ulu öndər Heydər Əliyev demişdir: “Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası Azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli

mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz Azərbaycançılığı, Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini adət-ənənələrini yaşatmalıyıq”.

Vurğulamaq lazımdır ki, Dünya Azərbaycanlılarının Bakıda keçirilən I, II, III, və IV qurultaylarından sonra soydaşlarımız mütəşəkkil qüvvəyə çevrilmiş və vahid ideya ətrafında birləşmişlər. Prezident İlham Əliyevin söyi nəticəsində diaspor quruculuğu sahəsində uğurlu işlərə imza atılır, Azərbaycan diasporu mütəşəkkil qüvvəyə çevrilir.

Dünyanın bir çox ölkələrində olduğu kimi, Belarusda da milli diasporumuzun təşəbbüsü ilə təqdirəlayiq işlər həyata keçirilir. Milli bayramlarımız təntənə ilə qeyd olunur. Həmçinin, 20 Yanvar faciəsi, Xocalı soyqırımını, Mart qırğını ilə bağlı anım tədbirləri keçirilir.

Füzuli Burcuəyev,

Tumen vilayəti Azərbaycan “Odlar Yurdu” Cəmiyyətinin sədri:

— Milli həmrəylik, milli birlik ümummilli liderimiz, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri olarkən 1991-ci il dekabrın 16-da imzaladığı fərmanla 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Milli Birlik Günü elan etmişdi. Sonradan xalqın təkidli tələbi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti vəzifəsinə gələn ulu öndər Heydər Əliyev bu ideyanı daha geniş şəkildə həyata keçirməyə başladı.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü'nün dövlət bayramı kimi qeyd edilməsi xalqımızın milli azadlıq mübarizəsinin məntiqi nəticəsi olaraq artıq xoş ənənəyə çevrilmişdir. Qədim və zəngin tarixə malik olan Azərbaycan xalqının dirçəlişini, tərəqqisini və milli birliyini əks etdirən, onu müstəqil dövlətçilik uğrunda müqəddəs və məsuliyyətli mübarizəyə səfərbər edən həmrəylik günü hər bir azərbaycanlı üçün inam və ümid anıdır. Hazırda dünyanın müxtəlif ölkələrində milyonlarla soydaşımız yaşayır, fəaliyyət göstərir. Buna baxmayaraq, onların milli-mənəvi varlığını yaşadan yeganə bir dövlət var. Bu, müstəqil, suveren Azərbaycan Respublikasıdır. Dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi ideyasının əsasında məhz Azərbaycan dövlətçiliyinə, xalqımızın dilinə, dininə, milli-mənəvi varlığına və ümumbəşəri dəyərlərə hörmət, onların daim qorunmasına, yaşamasına qayğı təşkil edir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan diasporu ilə bağlı ideyalarının həyata keçirilməsi bu gün Prezident cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilir.

2016-cı ilin iyununda Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının IV qurultayı xaricdə yaşayan həmvətənlərimiz arasında birliyin daha da möhkəmləndirilməsi, diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin genişləndirilməsi yolunda mühüm hadisə oldu.

Vurğulmaq lazımdır ki, hər yerdə olduğu kimi, Tumen vilayətində də milli diasporumuz mütəşəkkil qüvvəyə çevrilmişdir. “Odlar Yurdu” Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə həmişə yaşadığımız ölkədə yaddaqalan tədbirlər keçirilir.

İradə Uluxanlı,

Hollandiyadakı Vahid, Bölünməz Azərbaycan Uğrunda Cəmiyyətin sədri

— Artıq neçə ildir ki, azərbaycanlılar öz həmrəylik gününü qeyd edirlər. Hər bir xalqın öz milli birlik təsəvvürü var.

Həmrəylik ideyasının reallaşması üçün dünyanın bütün qitələrində yaşayan Azərbaycanlıların vahid təşkilatı strukturunda birləşməsi şərtidir. Bu səbəbdəndir ki, ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycan diaspor təşkilatlarının yaradılması və onların səmərəli fəaliyyətinə böyük önəm verirdi. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev həmin xətti hazırda uğurla davam etdirir.

Hər yerdə olduğu kimi, Hollandiyada məskunlaşan həmvətənlərimizin sayı da yetərincədir. Qürur hissi ilə vurğulamaq lazımdır ki, onların birliyi, aktiv fəaliyyəti təmin olunmuşdur.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə həmvətənlərimizi təbrik edir, onlara birlik, həmrəylik və vahid ideya ətrafında birləşmək arzulayıram.

**Hazırladı: Qədir ASLAN,
Əməkdar jurnalist**

Respublika.- 2019.- 31 dekbar.- № 292.- S.6.

Soydaşlarımızın Koordinasiya Şuralarının təsis edilməsi ilə bünövrəsi qoyulmuş birliyini Azərbaycan evləri daha da möhkəmləndirəcəkdir

Müsaibimiz Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovdur

– Fuad müəllim, artıq iki ilə yaxındır ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinə rəhbərlik edirsiniz. Bir sıra ekspertlər, eləcə də xaricdəki soydaşlarımızın əksəriyyəti ötən müddət ərzində Azərbaycan diasporunun fəaliyyətində canlanma müşahidə olunduğunu qeyd edir. Siz bu dövrü necə qiymətləndirirsiniz və 2019-cu il Azərbaycan diasporunun fəaliyyətində hansı hadisələrlə yadda qaldı?

– Əvvəlcə onu qeyd edim ki, bir sıra xalqlarla müqayisədə Azərbaycan diasporunun tarixi çox da böyük bir zaman kəsiyini əhatə etmir. Azərbaycanlıların xarici ölkələrə köçü 1920-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan sonra cümhuriyyət qurucularının Türkiyəyə, Avropa ölkələrinə, Amerikaya getməsi ilə başlayıb və demək olar ki, diasporumuz da məhz bu tarixdən etibarən formalaşmağa başlayıb. Azərbaycanlıların növbəti köçü isə artıq sovet ittifaqının dağılması, ölkəmizin müstəqillik əldə etməsindən sonrakı illərə təsadüf edir ki, bu proses hazırda da davam edir. Hesab edirəm ki, qloballaşma dövründə bütün dünyada miqrasiya proseslərinin sürətləndiyi vaxtda azərbaycanlıların da yaşamaq, eləcə də işləmək üçün müxtəlif ölkələrə üz tutması təbii bir prosesin tərkib hissəsidir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış azərbaycanlıların təşkilatlanması prosesi isə ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə ölkəyə rəhbərliyi dövründə başlayıb və 2001-ci ildə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi, 2002-ci ildə isə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təsis olunması ilə davam edib. Ölkəmizin diaspor siyasətinin reallaşması prosesləri cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla irəliləyib, soydaşlarımızın təşkilatlanması, Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması, ölkəmizin təbliği istiqamətində bir sıra mühüm işlər görülüb. Lakin müasir dövrün çağırışlarına uyğun olaraq diaspor siyasətində də müasir tələblərə cavab verən yeni bir strategiyanın hazırlanması zərurəti yaranmışdı. Möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyev Dövlət Komitəsi qarşısında bir neçə həlli vacib olan vəzifələr qoyub ki, onlardan da ən vacibi xaricdə yaşayan soydaşlarımızın daha sıx birliyinə və koordinasiya fəaliyyətinə nail olmaqdır.

Qısa müddət ərzində Avropanın soydaşlarımızın daha çox məskunlaşdığı Almaniya, Fransa, Belçika, Niderland kimi ölkələrinə, eləcə də Ukrayna, Amerika Birləşmiş Ştatlarına davamlı səfərlər edib həmvətənlərimizlə görüşlər keçirdik, onların problemləri ilə maraqlandıq, milli-mənəvi dəyərlərimiz, dövlətimiz və dövlətçiliyimiz üçün həmrəylik çağırışları etdik. Beləliklə, səsimizə səs verən soydaşlarımızın təşəbbüsü ilə Avropanın 27 ölkəsini əhatə edən 11 Koordinasiya Şurası yaradıldı. Bu şuraların məqsədi indiyədək pərakəndə formada fəaliyyət göstərən təşkilatların və azərbaycanlıların diaspor fəaliyyətinin səmərəliliyini artırmaq, koordinasiya fəaliyyətlə daha böyük uğurlara nail olmaqdır. Amerika Birləşmiş Ştatları və Türkiyədə Şuraların təsis edilməsi məqsədilə işçi qrupu yaradılıb və bu işlər “Strateji Yol Xəritəsi”nə uyğun şəkildə davam etdirilir.

Qeyd edirəm ki, birlik ideyası ciddi fikir ayrılıqları olan diaspor rəhbərlərinin bir araya gəlməsində, Azərbaycan dövlətinin, xalqının maraqlarının müdafiəsində birgə fəaliyyət göstərməsi üçün uğurlu addım oldu. Biz bunun bariz nümunəsini Ukraynada görə bilərik. Burada Azərbaycan diaspor təşkilatlarının təmsil olunduğu Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının yaradılması bütün qarşıdurmaları, anlaşılmazlıqları aradan qaldırdı. Bu istiqamətdə atılan əhəmiyyətli addımlardan biri də Rusiyada yaşayan soydaşlarımız və diaspor rəhbərləri ilə keçirilən görüş oldu. Ümumilikdə, 2019-cu il Azərbaycan diasporu ilə bağlı bir çox müsbət hallarla yadda qalıb. “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” medalı təsis edilib, 10 Azərbaycan evi yaradılıb soydaşlarımızın istifadəsinə verilib, 4 ölkədə “Qarabağ” adlı Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətə başlayıb.

– Yeri gəlmişkən, Rusiyadakı diaspor təşkilatları arasında müşahidə olunan narazılıqlar, Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin fəaliyyətinin bərpa edilməsi və ümumilikdə bu ölkədəki diasporumuzla bağlı son yeniliklər nədən ibarətdir. Noyabr ayında Rusiyaya etdiyiniz səfərin müsbət nəticələri görünürmü?

– Hesab edirəm ki, Dövlət Komitəsinin nümayəndə heyətinin Moskva səfərinin özü, buradakı bir-biri ilə fikir ayrılıqları olan diaspor rəhbərlərinin bir yerə toplanaraq görüş keçirməsi, müzakirələr aparması artıq uğurlu başlanğıcdan xəbər verir. Rusiyadakı soydaşlarımız da bu səfəri və görüşü çoxdan gözləyirdilər. Tanışlıq xarakteri daşıyan ilk görüşdə onları narahat edən problemlər ortaya çıxdı, müzakirə olundu, çıxış yolları axtarıldı və təşkilatların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üçün koordinasiya mərkəzinin yaradılması gündəmə gətirildi. Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların hər zaman Azərbaycan dövlətçiliyinin, Azərbaycan müstəqilliyinin qorunmasında xidmətləri olub. Ümid edirik ki, yaxın vaxtlarda buradakı diasporumuzla bağlı bütün neqativ məqamlar aradan qaldırılacaq. Ümumilikdə isə Rusiya səfərini konstruktiv və səmərəli hesab etmək olar. İstər Rusiya Federasiyasının dövlət qurumlarında aparılan danışıqlar, istərsə də soydaşlarımızla keçirilən görüşlər çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Rusiyadakı azərbaycanlıların problemlərinin həlli, qarşılıqlı əməkdaşlıq, Rusiya və Azərbaycan cəmiyyətlərinin əlaqələrinin möhkəmlənməsi baxımından səfərin müsbət nəticələrini yaxın vaxtlarda görə biləcəyik. Belə səfərlərin Rusiyanın regionlarına da təşkil olunması planlaşdırılır.

– Dövlət Komitəsinin əsas məqsədlərindən biri də Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, Xocalı soyqırımı ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətin ədalətli mövqeyinə nail olmaq, erməni yalanlarına qarşı mübarizə aparmaqdır. Bu sahədə hansı addımlar atılıb?

– Hazırda bir sıra ölkələrdə xalqımız üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən tarixi günlər kütləvi tədbirlərlə qeyd olunur, Avropanın iri şəhərlərində izdihamlı mitinqlər keçirilir. Bu ilin fevralında Brüsseldə Avropa Parlamentinin binası qarşısında baş tutan mitinqi xüsusi qeyd etmək istərdim. Avropanın müxtəlif ölkələrində yaşayan, siyasi baxışından asılı olmayaraq, yüzlərlə soydaşımız Azərbaycanın haqq səsini duyurmaq üçün həmin mitinqə axışmışdı. Bundan başqa, Azərbaycan torpaqlarında qurulmuş qondarma rejimin “xarici işlər naziri” Masis Mailyanın ABŞ-a səfəri və burada Konqresdəki görüşlərinə qarşı soydaşlarımızın etiraz aksiyasını xüsusi qeyd etmək lazımdır. Əsas olaraq onu qeyd edirəm ki, yeni

strategiyaya uyğun surətdə Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğini gücləndirmək məqsədilə xaricdəki gənc azərbaycanlılarla aparılan ideoloji fəaliyyət gücləndirilib.

Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu ilə birgə gerçəkləşdirilən Diaspor Gənclərinin Yay Düşərgəsi, Brüsseldə keçirilmiş Azərbaycan Diaspor Gənclərinin Qış Məktəbi bu sahədə görülən işlərin bir nümunəsidir. Layihədə iştirak edən gənclərə düşərgə müddətində tarixi vətənləri ilə daha yaxından tanış olmaq imkanı verilir, onlara Azərbaycana dair müxtəlif biliklərlə yanaşı, Qarabağ həqiqətləri də aşılır, maarifləndirilir, informasiya texnologiyalarının inkişaf etdiyi dövrdə yaşadıkları ölkələrin cəmiyyətinə, müvafiq qurumlarına bizim həqiqətlərin çatdırılması mexanizmləri öyrədilir, erməni təxribatları ilə üzləşdikdə necə davranmaları və onun qarşısının alınması ilə bağlı təlimlər keçilir. Belə düşərgələrin təşkilinin digər bir vacib əhəmiyyəti də dünyada yaşayan azərbaycanlı gənclərin şəbəkəsinin formalaşmasıdır. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə bir sıra ölkələrdə açılan “Qarabağ” Azərbaycan məktəblərinin də bu baxımdan faydası danılmazdır. Artıq dörd ölkədə - Fransa, İsveçrə, İsveç və Polşada fəaliyyətə başlayan bu məktəblərin məqsədi həmin ölkələrdə böyüməkdə olan azərbaycanlı uşaqlara ana dilini, ədəbiyyatını, tarixini, mədəniyyətini tədris etməklə yanaşı, ölkəmizlə bağlı həqiqətləri də onlara indidən aşılamaqdır ki, gələcəkdə milli kimliyini qoruyub saxlasın, bu kimliyi təbliğ edərək, xalqımızın və dövlətimizin maraqlarını müdafiə edə bilsin. Bu artıq bir faktdır ki, Azərbaycan dövləti gücləndikcə, diaspor fəaliyyətimiz lobbiçiliklə möhkəmləndikcə erməni yalanları üzə çıxır, ermənilərin Azərbaycana qarşı haqsız və heç bir hüquqa söykənməyən ittiham və iddiaları mütərəqqi dünya ictimaiyyəti tərəfindən qəbul edilmir. Vaxtilə xəyal kimi görünən məsələlər bu gün tamamilə bizim xeyrimizə dəyişir. Bu gün bizə qarşı 900-ə yaxın erməni diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərsə də, onlar dünyanın hər hansı ölkəsində Azərbaycana qarşı təxribatlara əl atarsa, qarşısında güclü və mütləq mütəşəkkil Azərbaycan diasporunu görəcək, adekvat cavabını alacaq.

– Azərbaycanın diaspor siyasətini həyata keçirən qurum kimi Dövlət Komitəsinin əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də lobbiçilik işinin qurulması, gücləndirilməsidir...

– Azərbaycan diasporunun əsası və milli həmrəyliyin təşəkkül tapması ulu öndər Heydər Əliyevin, diaspor quruculuğunun inkişafı, təşkilatlanması işinin təkmilləşdirilməsi Prezident İlham Əliyevin adları ilə bağlıdırsa, bu gün ölkəmizin maraqlarına xidmət edən lobbi quruculuğu istiqamətindəki fəaliyyətin uğurları, Azərbaycan mədəniyyətinin, milli-mənəvi dəyərlərinin, tarixinin təbliği işindəki nailiyyətlər Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın əvəzedilməz xidmətlərinin nəticəsidir. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti kimi Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən humanitar layihələr müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda, ayrı-ayrı dövlətlərdə və dini icmalarda ölkəmiz haqqında müsbət imicin yaradılmasına böyük təsir göstərmişdir. Məhz bu layihələrin köməyi ilə əlaqə yaradılması, kommunikasiya qurulması çətin olan siyasətçilərin və dövlət nümayəndələrinin bağlı qapıları açılmağa başlayıb. Azərbaycanın diaspor təşkilatları motivasiya olunub, fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə Azərbaycana qarşı müsbət fikirlərin formalaşmasına və diaspor fəaliyyətinin asanlaşmasına şərait yaranıb. Ölkəmiz barədə

həqiqətlər daha geniş yayılıb və nəticədə həmyerlilərimizin, diaspor üzvlərinin yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatına inteqrasiyası intensivləşib, lobbi quruculuğuna münbit zəmin yaranıb. Biz bu gün inamla deyə bilərik ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, təşkilatların koordinasiyası işi dövrün tələblərinə cavab verir, həmrəylik, birlik ideologiyası ətrafında formalaşması prosesi yüksək səviyyədədir və lobbi quruculuğuna doğru qətiyyətli addımlar atılmaqdadır.

– Gürcüstandakı soydaşlarımızın, təhsil də daxil olmaqla, uzun illərdir yığılıb qalmış problemlərinin həlli istiqamətində hansı işlər görülüb? Ümumiyyətlə, bu ölkədə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı planlar nədən ibarətdir?

– Gürcüstandakı soydaşlarımızın problemləri artıq mərhələli şəkildə öz həllini tapmağa başlayıb. Dövlət Komitəsinin nümayəndə heyəti bir neçə dəfə Gürcüstana səfər edib. Nümayəndə heyəti azərbaycanlıların sıx yaşadığı bölgələrdə kəndbəkənd gəzərək onları dinləyib, problemlərini, narahat edən məsələləri öyrənib. Bütün bunlar ümumiləşdirilərək müvafiq qurumlarla, eləcə də Gürcüstan rəsmiləri ilə keçirilən görüşlərdə müzakirə edilib.

Hesab edirəm ki, müzakirə və səfərlərin nəticəsi olaraq, azərbaycanlıların yaşadığı Marneuli rayonunda İnteqrasiya Mərkəzi açılıb, bir neçə rayona Heydər Əliyev Fondu tərəfindən müasir texniki avadanlıqla təchiz olunmuş təcili tibbi yardım maşınları, əlil arabaları təqdim olundu, bir sıra kəndlərdəki sosial-iqtisadi problemlərin həllinə yönəlik layihələrin icrasına başlanılıb, Azərbaycan məktəblərinin dərsləklərlə, kompüterlərlə təminatı məsələsi müvafiq dövlət qurumları ilə birgə əməkdaşlıq nəticəsində həllini tapıb. Gürcüstan azərbaycanlılarının problemləri hər zaman Azərbaycan dövlətinin diqqətində olub, hazırda da Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi, Dövlət Komitəsinin xətti ilə orada yaşayan soydaşlarımızın vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra layihələr həyata keçirilməkdədir.

– Türkiyədə illərlə qanunsuz yaşayan azərbaycanlıların problemləri ilə bağlı məsələlər həllini tapdı mı?

– Bildiyiniz kimi, 1990-cı illərin əvvəllərindən Azərbaycandan, xüsusilə də Naxçıvandan Türkiyənin müxtəlif şəhərlərinə, əsasən də İstanbula böyük axın olub. Həmin vaxt SSRİ pasportu ilə bu ölkəyə gedən soydaşlarımızın bir qismi müxtəlif səbəblərdən geri qayıda, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi ala bilməyiblər. Beləliklə, minlərlə insan qüvvədən düşmüş pasportla illərlə bu ölkədə qanunsuz yaşayaraq, bir çox hüquqlardan məhrum olublar. Çox təəssüf ki, həmin insanların böyüməkdə olan övladları, hətta nəvələri də bu ölkədəki yaşayışını qanuniləşdirə bilməyib, bununla da qeyri-legal miqrant ordusuna çevriliblər. Hazırda İstanbulun bir səmtində kompakt yaşayan bu insanların təhsil, səhiyyə və bir sıra digər problemlərinin həlli üçün Azərbaycan və Türkiyə hökumətləri birgə səy göstərir. Məhz bu çərçivədə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Miqrasiya Xidməti, Xarici İşlər Nazirliyi və digər qurumların nümayəndələrindən ibarət qrup Türkiyənin müvafiq dövlət strukturları ilə birgə bu istiqamətdə fəaliyyətə başlayıb. Bu ilin sentyabrında Türkiyəyə səfərimiz çərçivəsində İstanbul valisi Ali Yerlikaya ilə keçirdiyimiz görüşdə soydaşlarımızın indiki mərhələdə “İnsani” adlanan müvəqqəti yaşamaq icazəsinin verilməsi haqqında razılıq əldə etdik. Bu razılaşmaya uyğun olaraq Dövlət Komitəsi onlardan bir qrupunun siyahısını hazırlayaraq Türkiyə tərəfinə

təqdim edib və yaxın vaxtlarda həmin siyahıya əsasən vəsiqələrin paylanılmasına başlanacaq. Bu məsələ təkcə Türkiyə yox, Qazaxıstan, Rusiya kimi ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız üçün də aktualdır və biz bu istiqamətdə fəaliyyətimizi davam etdiririk.

– ***Türkiyədəki Azərbaycan diasporunun fəaliyyətini necə dəyərləndirirsiniz?***

– Türkiyədəki Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinə gəlicə, Dövlət Komitəsi son dövrlərdə bütün ölkələrdə olduğu kimi, Türkiyədə də diasporumuzun akademik səviyyəyə qaldırılması, əsasən tələbə-gənclər, müxtəlif elm-təhsil müəssisələrində çalışan alimlər, iş adamları, yaşadıqları cəmiyyətin mədəniyyətinə, incəsənətinə töhfə vermiş soydaşlarımızla əməkdaşlığın qurulmasına və genişləndirilməsinə üstünlük verir. Çoxsaylı tədbirlər keçirilib və bunlar davamlı xarakter daşıyır. Bu müddət ərzində Türkiyədə yaşayan soydaşlarımızla bir neçə dəfə görüş keçirilib, bu görüşlər çərçivəsində Azərbaycan icmasının nümayəndələri tərəfindən irəli sürülən layihələrin dəstəklənməsi ilə bağlı Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun geniş təqdimatı olub. Eyni zamanda, 7 fevral 2019-cu ildə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu ilə Türkiyənin Mərmərə Qrupu Strateji və Sosial Araşdırmalar Vəqfi arasında qarşılıqlı əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb. Bundan başqa, Türkiyədə yaşayan Cümhuriyyət varisləri də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dövlətçilik ənənələrinə diqqətinin təzahürü kimi “Cümhuriyyətin 100 illiyi” medalı ilə təltif edilib. Soydaşlarımızın müraciəti əsasında Diaspora Dəstək Fondunun vasitəsilə Türkiyədə Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənətini təbliğ edən layihəyə dəstək göstərilib. Ən son Türkiyədə Dövlət Komitəsinin, Səfirliyin və Azərbaycanlı Həkimlər Dərnəyinin birgə təşkilatçılığı ilə baş tutan “Nümunəvi həkim olmağa” doğru həkimlərin Ankara şəhərində keçirilən növbəti - VI Forumunu da əhəmiyyətli tədbirlərdən hesab etmək olar.

– ***Görünən odur ki, diaspor siyasətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xeyli önəmli işlər görülüb.***

Lakin bunların hamısını şərh etmədən ən əhəmiyyətli addımlardan hansıları qeyd edərdiniz?

– Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin “Strateji Yol Xəritəsi” işlənib hazırlanıb və icrası istiqamətində ardıcıl işlər görülür, Komitənin nəzdində Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu fəaliyyət göstərir, Fond indiyədək təşkilatlar tərəfindən təqdim edilmiş 66 layihədən 32 layihəni, o cümlədən fərdi şəxslərin verdiyi 16 layihəni maliyyələşdirib; Komitənin internet televiziyası Diaspor TV, internet radiosu Diaspor FM yaradılıb. Ayda iki dəfə İctimai televiziya “Vətən uzaqda deyil” adlı veriliş yayımlanır. Bu verilişlərdə xaricdə yaşayan soydaşlarımızın həyat və fəaliyyətləri, Azərbaycan diasporunun həyata keçirdiyi tədbirlər, Dövlət Komitəsinin fəaliyyəti işıqlandırılır.

“Azərbaycan alimləri diasporu” informasiya sistemi (<http://www.elmidiaspora.az/>) yaradılıb və davamlı olaraq zənginləşdirilir, hazırda sistemdə 500 azərbaycanlı alim haqqında informasiya yerləşdirilib. Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların bioqrafiyalarının toplandığı və davamlı olaraq təkmilləşdirilən www.azerbaycan.li internet ünvanı qurulub.

İlk dəfə olaraq infoqrafik diaspor xəritəsi (<http://www.diasporamap.com/>) yaradılaraq açıq istifadəyə təqdim edilib. Hazırda xəritədə 48 ölkədən 538 təşkilat haqqında informasiya yerləşdirilib.

Diaspor təşkilatlarına texniki dəstək çərçivəsində onların internet saytlarının hazırlanması, e-poçt xidmətlərinin yaradılması istiqamətində 106 təşkilata müvafiq dəstək göstərilib və bu prosesi davam edir. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı və dəstəyi ilə 16-21 dekabr 2019-cu il tarixlərində “Liderliyin İnkişafı Proqramı” layihəsi çərçivəsində Almaniya, Fransa, Türkiyə, Ukrayna və Gürcüstandakı Azərbaycan icmalarını təmsil edən nümayəndələr ölkəmizə səfər ediblər. Səfər proqramına ümummilli liderin məzarını və Şəhidlər Xiyabanını ziyarətlə başlayan nümayəndə heyəti Heydər Əliyev Mərkəzində olub, habelə ölkənin bir sıra yüksək səviyyəli dövlət və hökumət rəsmiləri ilə görüşüb. Səfər çərçivəsində soydaşlarımız Masazır qəsəbəsindəki məcburi köçkün ailələri, Xocalı şəhidi və Aprel şəhidi ailələrinə baş çəkib. Həmçinin Cocuq-Mərcanlı kəndinə səfər edən qonaqlar erməni işğalından azad edildikdən sonra burada aparılmış genişmiqyaslı quruculuq işləri, yaradılmış müasir infrastruktur və yaşayış şəraiti ilə tanış olub, Aprel şəhidlərinin xatirə abidəsi, kənd orta məktəbi və kənd məscidini ziyarət edib.

Dövlət Komitəsinin “Beyin qazanmaq” adlı digər bir proqramı çərçivəsində xaricdə uğur əldə etmiş gənclərimizin ölkəmizə səfərləri təşkil edilir. Gənclərin burada Universitet rəhbərlikləri, kollektiv və tələbələrlə görüşləri keçirilir. Bu istiqamətdə artıq iki nəfər gənc ölkəmizdə ADA Universiteti və Azərbaycan Texniki Universitetində olublar, müvafiq görüşlər keçiriblər.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi 29 yanvar 2019-cu il tarixdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə, 15 fevral 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ilə, 1 iyul 2019-cu il tarixdə isə İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi ilə qarşılıqlı əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalayıb.

Qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər görülüb. “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” medalının təsis olunması ilə bağlı qanun layihəsi hazırlanıb və qəbul edilib. Bununla bağlı möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyevin 25 dekabr 2019-cu il tarixli müvafiq Fərmanı ilə “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanuna dəyişiklik edilib.

– Fuad müəllim, 2020-ci ildə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətində hansı yeniliklər gözlənilir? Gələcək planlarınız barədə fikirlərinizi bilmək istərdik?

– Əvvəlcə deyim ki, qloballaşan dünyada Azərbaycan dilinin, milli kimliyin və mədəniyyətin qorunması məsələsi Azərbaycan diasporu üçün də aktual məsələlərdəndir. Bu məsələ ilə bağlı Dövlət Komitəsinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə xaricdəki soydaşlarımız üçün “Azərbaycan dili” dərsləri hazırlamışıq. Kitabın müxtəlif ölkələrdəki Azərbaycan dili məktəblərində paylanması, daha bir neçə ölkədə “Qarabağ” məktəblərinin açılması nəzərdə tutulub.

Müxtəlif ölkə və şəhərlərdə Azərbaycan evlərinin yaradılması prosesini davam etdirməyi və gələcək il daha 8 məkanda belə mərkəzlərin təsis olunmasını planlaşdırırıq. Vahid loqo ilə fəaliyyət göstərən Azərbaycan evləri xaricdəki hər bir soydaşımız üçün açıq məkan olacaq. Onlar burada toplaşaraq müxtəlif səpkili tədbirlər keçirər, müzakirələr apara biləcəklər.

Amerika Birləşmiş Ştatları və Rusiya Federasiyasında keçirilməsi nəzərdə tutulan çox sayda mədəni layihələr üzərində iş aparılır. 2020-ci ilin fevralından bu layihələrin reallaşdırılmasına start veriləcək. Növbəti ildə həmvətənlərimizin də səbirsizliklə gözlədiyi “Soydaşlar haqqında Qanun” layihəsinin yeni parlamentdə qəbul olunacağına ümid edirik.

“Xaricdə yaşayan aztəminatlı azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası”nın formalaşdırılması üzərində işlər aparılır.

Soydaşlarımızın ünsiyyəti üçün yeni unikal bir platforma üzərində işləyirik, hazırda işlər yekunlaşmaq üzrədir, böyük ehtimalla fevral ayından həmvətənlərimizin istifadəsinə verə biləcəyik. Daha bir böyük layihələrimizdən biri Azərbaycan-Türkiyə Mədəniyyət Fondunun yaradılmasıdır. Bununla bağlı bütün texniki məsələlər həll olunub, gələn il açılışını etməyi planlayırıq. Bu, Türkiyədə işləyəcək ən böyük fondlarımızdan biri olacaq. Türkdilli ölkələrin diaspor gənclərinin yay düşərgəsinin keçirilməsi ilə bağlı təkliflər müzakirə olunur, yaxın vaxtlarda bununla bağlı konkret qərarların veriləcəyi gözlənilir. Azərbaycanlı alimlərin şəbəkələşməsi ilə bağlı layihələrimiz var, hazırda bunun da üzərində işlənilir.

Bir sözlə, planlarımız çoxdur və bütün işlərimiz Dövlət Komitəsi olaraq Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin gücləndirilməsi, lobbi quruculuğunda aktiv iştirak, Azərbaycanın tarixi və mədəni irsinin təbliği istiqamətində bir-birindən maraqlı və səmərəli layihələrin həyata keçirilməsinə yönəlib.

Hədəfimiz ondan ibarətdir ki, yaşadığı ölkədən asılı olmayaraq hər bir soydaşımız müstəqil, qüdrətli Azərbaycan dövlətini öz yanında görsün.

– Xaricdəki soydaşlarımıza diqqət və qayğıdan danışarkən, bu günlərdə Almaniyada açılan Azərbaycan evini xatırladım. Soydaşlarımız da çıxışlarında bunu özlərinə yüksək diqqət kimi dəyərləndiriblər.

– 2019-cu il xaricdə yaşayan soydaşlarımız üçün Azərbaycan evləri ilə də yadda qalan oldu. ümumilikdə Almaniya, Macarıstan, İspaniya, İtaliya, Belçika, Polşa, Ukrayna, Gürcüstan və Türkiyədə Azərbaycan evləri yaradılaraq soydaşlarımızın istifadəsinə verilib və bu istiqamətdə işlər davam edir. Almaniyada Azərbaycan evləri həm Berlində, həm də Köln şəhərində fəaliyyət göstərir. Növbəti ildə də daha 8 evin açılması planlaşdırılır. Azərbaycan evləri olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Soydaşlarımızın birliyi, birgə fəaliyyəti, öz aralarında və yerli cəmiyyətə inteqrasiya baxımından xüsusi önəm kəsb edir. Bu mənada evlərin fəaliyyətinə xüsusi diqqət verilməlidir. Bu evlər Azərbaycan dövlətini və xalqını sevən, milli maraqlarımızı üstün tutan hər bir kəsin üzünə açıqdır. Ümid edirəm ki, Azərbaycan evləri xaricdə yaşayan soydaşlarımızın təşkilatlanması, birliyi istiqamətində ciddi və əhəmiyyətli rol oynayacaq. Koordinasiya Şuralarının təsis edilməsi ilə bünövrəsi qoyulmuş birliyimiz daha da möhkəmlənəcəkdir.

Çalışırıq ki, hər bir ölkədə, soydaşlarımızın kompakt yaşadığı hər bir şəhərdə onların toplaşib, müzakirə apara biləcəyi, problemləri bölüşə biləcəyi bir məkan olsun. Azərbaycan evləri azərbaycanlıların bir dayaq nöqtəsi, görüş, müzakirə məkanıdır.

– ***Fuad müəllim, çıxışlarınızın birində qeyd etmişdiz ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların şəbəkələşməsi üzərində işlər aparılır. Bununla bağlı fikirləriniz maraqlıdır.***

– Dövlət Komitəsi olaraq, dövlətimizin siyasətinə və dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, dünya azərbaycanlılarının şəbəkələşməsi, türk dünyası birliyinin möhkəmləndirilməsi üçün bütün mümkün olanları edirik və bu işlər ardıcıl şəkildə aparılır. Bu gün Azərbaycan diasporu ilə bağlı xəbərlər 7318 email vasitəsilə, yaşadığı yerdən asılı olmayaraq, şəxslərin email ünvanına, əl telefonuna göndərilir. Soydaşlarımızın müsahibələri, xaricdəki yaşayışları, fəaliyyətləri ictimaiyyətə təqdim edilir, bibliografiya bankı formalaşdırılır. Onların dövlətimiz və dövlətçiliyimiz ətrafında fəaliyyətləri təşviq olunur. Azərbaycan diasporu ilə bağlı xəbərlər Komitənin rəsmi saytı vasitəsilə və sosial şəbəkə üzərindən operativ şəkildə işıqlandırılır. Təbii ki, bu işlər davamlı xarakter daşıyır və mütəmadi olaraq təkmilləşdirilir.

– ***Türk dünyası birliyi ifadəsi işlətdiz. Bu sahədə işlər nə yerdədir. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi hansı addımları atır?***

– Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Qazaxıstan Respublikasının Vətəndaşlar Fondu və Türkiyə Respublikasının Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqrəba İcmalar İdarəsi arasında diaspor siyasəti sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu da imzalanıb. Eyni zamanda, Türk dünyasında baş verən aktual və əhəmiyyətli xəbərləri, Türkiyə və Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti haqqında məlumatları özündə əks etdirən “Türkiyə-Azərbaycan” jurnalının nəşrinə başlanılıb. Jurnal Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə türk dilində rübdə bir dəfə 1000 nüsxə ilə çap edilir. Türkiyədə, Azərbaycanda və dünyanın müxtəlif ölkələrində dövlət və ictimai qurumlara, diaspor təşkilatlarına pulsuz şəkildə paylanılır.

Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri, hər iki ölkə prezidentinin dostluq və qardaşlıq münasibətlərinə geniş yer ayıran jurnalın 3-cü sayı xüsusi buraxılış kimi bütünlüklə Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının oktyabr ayında Bakıda keçirilmiş VII Zirvə görüşünə həsr olunub. Bu görüşün Azərbaycanda keçirilməsi, orada qəbul olunan qərarlar, Özbəkistanın Şuraya üzv qəbul olunması, Macarıstanın müşahidəçi kimi təmsilçiliyi, Budapeştdə Şuranın regional ofisinin açılması, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun Bakıda mənzil-qərargahının rəsmi açılış mərasiminin keçirilməsi, Bakı şəhərində Türkdilli ölkələrin diasporları arasında Təcrübə mübadiləsi proqramının açılışı, Berlin və Nyu-Yorkda Türk Şurasına üzv ölkələrin diasporlarının potensial artırma təlim proqramlarının təşkili baxımından 2019-cu il xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Hələ 2018-ci ilin 8 noyabr tarixində Türkiyə Respublikasında keçirilən iclasda Türkiyə və Azərbaycanın diaspor sahəsində malik olduqları təcrübənin Türk Şurasının digər üzv ölkələri ilə bölüşməsi, 2018-2019-cu illərdə Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstanın müvafiq qurumlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə təcrübə-mübadilə proqramı çərçivəsində seminarların təşkili, beynəlxalq gənclər düşərgəsinin Qazaxıstanda təşkil olunması təşəbbüsü yekdilliklə qəbul olunub. Bununla yanaşı, 2019-cu ildə Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstanın diaspor təşkilatları arasında birlik və həmrəylik hissənin artırılması üçün diaspor və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri üçün birgə təlimlərin

Türkiyə tərəfinin təşkilatçılığı ilə Almaniyada, Azərbaycan Respublikasının təşkilatçılığı ilə Amerika Birləşmiş Ştatlarında təşkil edilməsi istiqamətində razılıq əldə edilib.

Ankarada keçirilən 3-cü iclasdan sonra 8 fevral 2019-cu ildə Bakı şəhərində Təcrübə mübadiləsi proqramının açılışı olub. Toplantıda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, Türkiyə, Qazaxıstan və Qırğızıstanın müvafiq qurumlarının təmsilçiləri, həmin ölkələrin Azərbaycandakı səfirləri və digər qonaqlar iştirak edib. Təcrübə mübadiləsinin səmərəliliyinin artırılması üçün fikir və təkliflər səsəndirildiyi toplantıda həyata keçiriləcək konkret tədbirlər müzakirə olunub.

Türkdilli Diasporların I Potensial artırma Təlim Proqramının növbəti tədbiri 2019-cu ilin 27 mart tarixində Almaniyada təşkil edilib. Təlim proqramının təşkilində əsas məqsəd türkdilli ölkələrin diasporlarının qarşılıqlı əlaqələrinin gücləndirilməsi və birgə fəaliyyətinə nail olmaqdır.

28 sentyabr 2019-cu ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına üzv ölkələrin diasporlarının növbəti toplantısı - potensialın təkmilləşdirilməsi üzrə proqram təşkil edilib. ABŞ-da keçirilən təlim proqramı da, məhz I Potensial artırma Təlim Proqramının tərkib hissəsidir.

Gələcək əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi, ümumtürk diasporunun formalaşdırılmasına dəstək məqsədilə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin türkdilli dövlətlərin diaspor gənclərinin ortaq düşərgələrinin təşkil olunması barədə təklifi də müzakirə predmetidir. Eyni zamanda, Dövlət Komitəsi tərəfindən işlənilib hazırlanmış “Türkdilli diasporların inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi” qəbul edilib və gələcək fəaliyyətin Yol Xəritəsinə uyğun qurulması ilə bağlı razılığa gəlinib.

Bütün bunlar türkdilli diasporların birliyinə xidmət edir.

– Fuad müəllim, gənclərlə bağlı sual vermək istərdim. Azərbaycan diasporunda gənclərin rolu nədən ibarətdir. Ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlardan da görüldüyü kimi, gənclərə üstünlük verilir, gənc kadrlar önə çəkilir. Diaspor sahəsində necədir, gənclərimizin fəallığını necə dəyərləndirirsiniz?

– Ümummilli lider Heydər Əliyevin sözləri ilə desək “Gənclər bizim gələcəyimizdir”. Azərbaycan diasporunda gənclər olduqca aktivdir və vətəninə, dövlətini sevir. Diaspor könüllü bir fəaliyyətdir. Komitə olaraq biz kimi isə seçmirik, vəzifəyə təyin etmirik. Hər kəs qəlbinin səsinə qulaq asaraq dövlətini layiqincə təmsil etməyə çalışır. Təbii ki, diaspor fəaliyyətində də gənclər önə çıxır və bu təbiidir. Ona görə ki, gənclər daha çevikdir, dil bilikləri, dünyagörüşləri, müasir informasiya-kommunikasiya vasitələri ilə çevik davranırlar. Bütün bunlar gənclərin daha önə çıxmasına imkan yaradan təbii zərurətdir. Diaspor Gənclərinin yay düşərgələri keçirilir. Şəki şəhərində “Cümhuriyyətin 100 illiyi” adlı birinci və Şamaxı şəhərində “Nəsimi-650” adlı II Yay düşərgəsi keçirilib. Düşərgələrdə iştirak üçün 54 ölkədən 700 gənc müraciət edib, 280 gəncin iştirakı təmin edilib. Avropanın siyasi mərkəzi olan Brüsseldə Diaspor gənclərinin Qış düşərgəsi keçirilib. “Azərbaycan Diaspor Könüllüləri” proqramı həyata keçirilir. 609 gənc Diaspor könüllüsü olmaq üçün müraciət etmişdir. Belə kütləvi müraciəti nəzərə alaraq, Nizami kino mərkəzində onlarla ümumi bir görüş keçirdik. Daha sonra isə könüllülər qrup şəklində təlimlərə cəlb edilir. Bütün bunlar gənclərlə görülən işlərin bir hissəsidir və davamlı xarakter daşıyır.

– *Çox sağ olun, Fuad müəllim, sonda qarşıdan əlamətdar günlər gəlir. 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü, Yeni il. Bununla bağlı bir sözlünüz varmı?*

– Bütün xalqımızı, xaricdə yaşayan soydaşlarımızı 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə təbrik edirəm. 2020-ci ildə ərazilərimizin işğaldan azad edilməsini, ərazi bütövlüyümüzün təmin olunmasını və məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtmasını arzu edirəm.

Müsahibəni apardı: Qədir ASLAN

Respublika.- 2019.- 30 dekabr.- № 291.- S.6.

Azərbaycançılıq və müstəqil dövlətin diaspor siyasəti

Nizaməddin Şəmsizadə,

Əməkdar elm xadimi, professor

Hər bir insan üçün milli mənsubiyyəti onun -qürur mənbəyidir. Həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılıq – Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, -adət-ənənələrini yaşatmalıyıq.

Heydər Əliyev
Ümummilli lider

31 dekabr tarixi 28 ildir ki, azərbaycanlıların ümumdünya həmrəyliyi günüdür. 1991-ci il dekabrın 16-da o zaman Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə rəhbərlik edən ümummilli lider Heydər Əliyev bir il əvvəl Naxçıvandan başlayaraq Arazboyu zonada xalqımızın o taydakı və dünyadakı soydaşlarına qovuşmaq kimi təbii istəyinin qarşısını almaz ifadəsi olmuş sərhəd xətlərinin rəmzi sökülməsi gününü–31 dekabrı Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü elan etmişdir. Beləliklə, ulu öndər Yeni illə bir vaxtda xalqımıza ikinci bir əziz bayram bəxş etmişdir. Bununla soydaşlarımız bütün dünyada illərin qovuşub-ayrılması şərəfinə qeyd edilən beynəlxalq bayramı həm də milli həmrəylik duyğularının coşğusu və ikiqat təntənə ilə mənalandırmağa başlamışlar.

Artıq 31 dekabrı bütün -dünyada yaşayan azərbaycanlılar Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü – millət günü kimi qeyd edirlər. Ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı, Prezident İlham Əliyev ümummilli liderin ali azərbaycançılıq məramından qaynaqlanmış bu estafeti uğurla davam etdirir, milli həmrəylik gününün yeni ilin gəlişi ilə eyni vaxtda möhtəşəm təntənələrlə qeyd edilməsini yüksək səviyyədə təmin edir. Milli həmrəylik günü münasibətilə bütün dünyanı dolaşan şənliklər həm də müstəqil Azərbaycanın qazandığı tarixi uğurların dünyaya bütün əzəməti ilə nümayiş etdirilməsi, soydaşlarımızın Ana vətənə sıx bağlılığının təzahürü ilə əlamətdar olur.

Dünya müharibələri, inqilabi çevrilişlər, qanlı repressiyalar və 70 sənəlik bir dövrdə mövcud olmuş sosializm rejimi ilə tarixə həkk olan XX əsri, onunla birlikdə bizim eramın ikinci minilliyini də tarixin panteonuna yola salmışıq. Azərbaycan üçüncü minilliyə yeni müstəqillik qazanmış bir ölkə kimi daxil olmuşdur. Bu gün hər bir soydaşımız yaxşı dərk edir ki, ən ağırlı problemimiz olan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ölkəmizin ərəzi bütövlüyü çərçivəsində həlli dünyada yaşayan bütün azərbaycanlıların birliyindədir. Belə birliyi isə tarixin bütün zehni və mənəvi təcrübələrini özündə əks etdirən milli ideologiya yaradır.

Bu -ideologiya azərbaycançı-lıqdır. Azərbaycançılıq coğrafi anlayış deyil, o daha çox siyasi anlayışdır. İdeologiya cəmiyyətdə milli birliyi və ümumxalq münasibətlərini qorumaq, millətin və onun dövlətinin mövqeyini izah və təsdiq etmək üçün yaradılır. O, milli-mənəvi varlığın ilkin əlamətlərindəndir – xalqın kimliyini əks etdirən təfəkkür, adət və inanclar sistemidir. Dil, ərazi, din və ideoloji birlik xalqın, millətin və dövlətin tarixi varlığının əsas atributlarıdır.

Azərbaycançılığın ümummilləti ideya halına gəlməsi, bütün dünya azərbaycanlılarını birləşdirən məfkurəyə, müstəqil Azərbaycan dövlətinin ideya əsasına çevrilməsi məhz Heydər Əliyevin tarixi xidmətidir. Heydər Əliyev -1993-cü ildə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ölkənin müstəqilliyini möhkəmləndirməklə, onun güclü dövlətçilik xəttini, siyasi-iqtisadi əsaslarını yaratmaqla yanaşı, Azərbaycan xalqının milli inkişafının ideya təməli ola biləcək konsepsiyanın – azərbaycançılığın banisi olmuşdur. Vahid və bölünməz Azərbaycanın ideya əsası azərbaycançılıq düşüncəsidir.

Müstəqilliyimizin ilk illərində Azərbaycanın düşdüyü dərin böhran təkcə Ermənistanın ölkəmizə qarşı hərbi təcavüzü, Qarabağdakı aqressiv erməni separatçılığı ilə bağlı deyildi. Həmin dövrdə, bütövlükdə, respublikada milli-etnik ixtilaf, bölücülük tendensiyası cücrəməkdə idi və bu, ayrı-ayrı bölgələrdə özünü göstərirdi. Bu baxımdan Heydər Əliyevin azərbaycançılığı ümummilləti ideologiya olaraq irəli sürməsi onun Azərbaycan dövlətçiliyi naminə göstərdiyi tarixi xidmətdir. Məhz azərbaycançılıq Azərbaycana qarşı bir çox istiqamətlərdən yönələn təhdidlərin, ölkəmizi etnik bölücülük əsasında parçalamaq cəhdlərinin qarşısında güclü ideoloji və siyasi siper oldu. Çünki azərbaycançılıq bizim keçmişimizdən gələn dəyər olaraq vahid Azərbaycanın ideya əsası, ölkədə bütün konfessiya və etnosların həmrəylik və anlaşma içində birgəyaşayışının tarixi təcrübəsidir.

Böyük öndər həmişə bildirirdi ki, Azərbaycanın çoxmillətli, tolerant ölkə olması bizim böyük sərvətimizdir və biz bunu qoruyub saxlamalı, dünyaya ən yüksək səviyyədə təbliğ etməliyik: “Azərbaycan əhalisinin çoxmilli tərkibi bizim sərvətimizdir, üstünlüyümüzdür. Azərbaycanın ən başlıca sərvətlərindən biri qədimlərdən bu torpaqda yaşayan, öz taleyini, öz həyatını bu torpağa bağlayan müxtəlif dinlərə etiqad edən adamlardır. Biz bunu qiymətləndiririk və saxlayacağıq. Dövlət, ölkə nə qədər çox xalqı birləşdirsə, bir o qədər zəngin olur, çünki onların hər biri ümumdünya mədəniyyətinə və sivilizasiyasına öz töhfəsini verir. Azərbaycan onun ərazisində yaşayan bütün millət və xalqların ümumi vətənidir. Azərbaycanlı sözü bizi həmişə birləşdirib”.

Azərbaycançılıq ideologiyası, bir tərəfdən, Azərbaycan türklərinin ölkədəki digər etnik qruplara tolerant münasibətinin, sülh içində yaşamaq istəyinin bariz göstəricisidirsə, digər yandan, Azərbaycanın türk dünyasının ayrılmaz parçası olduğunun təsdiqidir. Odur ki, azərbaycançılığın realist milli inkişaf modeli olaraq qəbul edilən Azərbaycan türk dövlətləri arasında da bəlağət və pafosdan uzaq, səmimi və qarşılıqlı-faydalı tərəfdaşlıqdan yana olduğunu daim nümayiş etdirir. Birlik və həmrəyliyin gerçək ifadəsi Azərbaycanda vətəndaş sülhünü, ümumxalq vəhdətini, milli və dini tolerantlığı təmin edən ideologiya olaraq azərbaycançılığın digər tarixi missiyası dünya azərbaycanlılarının, müxtəlif ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın birlik və həmrəyliyinin təmin olunmasından ibarətdir.

Heydər Əliyev hələ sovet Azərbaycanına rəhbərlik etdiyi zaman dövrün mövcud reallıqları çərçivəsində xaricdəki (təbii ki, ilk növbədə, SSRİ məkanında) azərbaycanlı diasporunun təşəkkül tapmasına mümkün dəstəyi göstərmişdir. Ulu öndər müstəqil Azərbaycanın -prezidenti olduqdan sonra bu fəaliyyəti dövlətimizin xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevirmişdir. Prezident xarici dövlətlərə ilk səfərlərindən başlayaraq getdiyi hər bir ölkədə yaşayan həmvətənlərimizlə – oradakı azərbaycanlı icmasının böyük və ya kiçikliyindən asılı olmayaraq – görüşlər keçirir, onların problemləri, qayğıları ilə maraqlanır, tövsiyələrini verir. Azərbaycan diasporunun yeni mərhələdə inkişaf tezislərini də məhz böyük öndərin həmin görüş və çıxışlarda söylədiyi fikirlər, müddəalar təşkil etmişdir. Özü də bu hər zaman şüarçılıqdan uzaq, reallığı əks etdirən, zərurətdən doğan fikir və müddəalar olub.

Hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ulu öndər Azərbaycanın hüduqlarından kənarda yaşayan soydaşlarımızın vahid ideologiya və milli-mənəvi dəyərlər ətrafında birləşməsinə, onların malik olduğu güclü potensialın milli problemlərin həllinə yönəldilməsinə xidmət edən bir sıra tədbirlər həyata keçirmişdir. Ümummilli lider cəmiyyətin bütövləşməsi, azərbaycançılıq ideologiyasının milli həmrəyliyin aparıcı amilinə çevrilməsi istiqamətində mühüm işlər görmüş, xalqın birliyinin siyasi və nəzəri əsaslarını irəli sürmüşdür.

“Hər bir insan üçün milli mənsubiyyəti onun qürur mənbəyidir. Həmişə fəxr etmişəm və bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam” – deyən ulu öndər yeritdiyi siyasətlə dünya azərbaycanlılarının liderinə çevrilmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının müstəqil dövlətimiz və vahid məqsəd ətrafında birləşdirilməsi ideyasının müəllifidir. Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın tarixi Vətənə bağlılığını təmin edən azərbaycançılıq ideologiyasının müəyyənləşdirilməsi də ulu öndərin tarixi xidmətləri sırasında daxildir.

Bu gün azərbaycançılıq həm Azərbaycanda, həm də bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar üçün milli ideyaya çevrilmişdir. Ümummilli lider bütün dünyada yaşayan soydaşlarımıza bu ideya ətrafında birləşməyi təlqin edir və bildirirdi ki, azərbaycançılıq öz milli mənsubiyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlamaq, eyni zamanda, onların ümumbəşəri dəyərlərlə sintezindən, inteqrasiyasından bəhrələnmək və hər bir insanın inkişafını təmin etməkdən ibarətdir. Ulu öndər xaricdə yaşayan azərbaycanlıların birliyi və təşkilatlanması məsələsini daim diqqət mərkəzində saxlamış, Azərbaycan diaspor cəmiyyətlərinin problem və qayğılarına böyük həssaslıqla yanaşmışdır.

1996-cı ildən başlayaraq, ölkəmizdə aparılan islahatlar nəticəsində ictimai-siyasi sabitliyin bərqərar olması, bazar iqtisadiyyatının əsaslarının formalaşması, hüquqi dövlət quruculuğunun uğurla davam etməsi kimi mühüm proseslər dünyanın müxtəlif bölgələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın diqqət mərkəzində olmuş, onlarda qürur və Vətənin işıqlı gələcəyinə ümid hissələrini artırmışdır. Məhz ümummilli liderin həyata keçirdiyi uğurlu diaspor siyasətinin köməyi ilə müstəqil Azərbaycan Respublikası tarixən müxtəlif ictimai-siyasi və mədəni proseslər nəticəsində dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində məskunlaşmış soydaşlarımız üçün fəxarət, mənəvi dayaq və güvənc yerinə çevrilmişdir.

Heydər Əliyev dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında mənəvi, siyasi birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsinin ətraflı müzakirəsinin zəruriliyini nəzərə alaraq 2001-ci ilin may ayının 23-də xüsusi sərəncam imzalamış, 2001-ci il noyabrın 9--10-da Bakıda keçirilmiş Dünya azərbaycanlılarının I qurultayı soydaşlarımızın azərbaycançılıq ideyası ətrafında sıx birləşməklə təşkilatlanması baxımından tarixi əhəmiyyət kəsb etmişdir. Bu addım diaspor hərəkatının inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoymuşdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin dünya azərbaycanlılarının I qurultayında bəyan etdiyi tezislər, əslində, azərbaycançılığın, Azərbaycan təəssübkeşliyinin ən lakonik ifadəsi idi: “Biz istəyirik ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar həmin ölkələrin vətəndaşı kimi, istədikləri kimi yaşasınlar. Ancaq heç vaxt öz milli köklərini, milli mənsubiyyətlərini itirməsinlər. Bizim hamımızı birləşdirən bu amillərdir. Bizim hamımızı birləşdirən, həmrəy edən azərbaycançılıq ideyasıdır”.

Ulu öndər Heydər Əliyev həmin tarixi tədbirdəki çıxışında dünya azərbaycanlıları arasında milli birliyin və həmrəyliyin təmin edilməsi, Azərbaycan dövləti ilə dünya azərbaycanlılarının əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, qarşıya çıxan problemlərin həllində səylərin birləşdirilməsi, Azərbaycan dilinin və milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi zərurəti ilə bağlı fikirlərini söyləmişdir. Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun daha da artırılması, müxtəlif ölkələrdə dilimizin, tariximizin, mədəniyyətimizin yüksək səviyyədə təbliği, Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin ifşası, bədnam erməni lobbisinə qarşı sistemli və ardıcıl əks-hücumun təşkili məsələləri qurultayın qarşıya qoyduğu başlıca vəzifələr kimi diqqəti cəlb etmişdir.

Qurultaydan sonra Azərbaycan diaspor hərəkatı tamamilə yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Ümummilli lider Heydər Əliyev bu sahədə sistemli dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə 2002-ci ildə “Xarici ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması barədə” fərman imzalamışdır. Komitənin yaradılması xaricdəki Azərbaycan cəmiyyətlərinin, birliklərinin və dərnəklərinin fəaliyyətinin vahid mərkəzdən koordinasiyasına, habelə onların dövlət qayğısı ilə əhatə olunmasına geniş imkanlar vermişdir. Dövlət diaspor komitəsinin yaradılması dünya azərbaycanlılarının konsolidasiyasında, diaspordan lobbiyə doğru inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoymuşdur.

Artıq dünya azərbaycanlıları istədikləri vaxt öz paytaxtlarına gələ və öz problemlərini müzakirə edə bilirlər. Komitə qısa bir müddətdə dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın azərbaycançılıq ideyası və Azərbaycan dövləti ətrafında birləşməsi istiqamətində xeyli iş görməyə müvəffəq olmuşdur. 2002-ci ildə Milli Məclisdə qəbul olunmuş “Xaricdə yaşayan soydaşlarımıza dövlət qayğısı haqqında” qanun xaricdəki azərbaycanlılara dövlət qayğısının hüquqi əsaslarını müəyyənləşdirmidir. Qanuna əsasən, xaricdə yaşayan, fəaliyyət göstərən soydaşlarımızın hüquqları Azərbaycan dövləti səviyyəsində qorunur. İmkanlı azərbaycanlıların ölkə iqtisadiyyatına sərmayə qoyması üçün qanunda vergi, gömrük güzəştləri

nəzərdə tutulur. Bu qanun ölkəmizin diaspor və lobbi quruculuğu sahəsindəki fəaliyyətinin hüquqi əsaslarını və prinsiplərini müəyyənləşdirən mühüm sənəd kimi təqdirəlayiqdir. Hazırda Azərbaycan diasporunun dünyanın müxtəlif ölkələrində yüzlərlə birlik, cəmiyyət və assosiasiyası fəaliyyət göstərir.

Bu gün Azərbaycan diasporunun dünyanın müxtəlif ölkələrində formalaşan birlikləri Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan mədəniyyətinin, Azərbaycan həqiqətlərinin tanınması və təbliği işində mədəni-kütləvi tədbirlərdən, medianın kütləvi yayım imkanlarından geniş istifadə edirlər. İndi soydaşlarımız keçmiş sovet məkanında, xüsusən Rusiyada, Avropanın inkişaf etmiş ölkələrində, ABŞ-da, Asiya dövlətlərində daha mütəşəkkil birləşərək, bütün səylərini ümumi işin xeyrinə yönəldə bilirlər. Bu gün Azərbaycan icmaları və cəmiyyətləri ötən illərlə müqayisədə daha fəaldırlar. Onlar yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatına təsir imkanlarını getdikcə artırır, xarici siyasətimizdə prioritet təşkil edən məsələlərə fəal dəstək verməklə Azərbaycanın beynəlxalq mövqeyini daha da gücləndirirlər.

Bütün dünya azərbaycanlıları, haqlı olaraq, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, azərbaycançılıq ideologiyasının əsaslarını dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəltmiş dünya şöhrətli siyasət və dövlət xadimi Heydər Əliyevi xalqımızın ümummilli lideri hesab edirlər. Ümummilli lider Heydər Əliyevin qeyd etdiyi kimi, “Dünya azərbaycanlılarının ancaq bir vətəni, müstəqil dövləti var, bu, Azərbaycan Respublikasıdır. Biz hamımız da onun ətrafında birləşməliyik”.

Diaspor quruculuğu sahəsində dövlət siyasətinin məqsədi xaricdə yaşayan soydaşlarımızın milli özünəməxsusluğunu qorumaq və inkişaf etdirmək, Azərbaycanla əlaqələrini genişləndirməkdən ibarətdir. Ulu öndər hakimiyyətə qayıdırdıqdan sonra xaricdə yaşayan azərbaycanlıların birliyi və təşkilatlanması məsələsini dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən birinə çevirmiş, müxtəlif xarici ölkələrə çoxsaylı səfərlərində Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşlər keçirmiş, onların problem və qayğılarına daim böyük həssaslıqla yanaşmışdır. Azərbaycanın diaspor təşkilatlarına öz tövsiyələrini verən ulu öndər xarici ölkələrdəki səfirliklərimizi də diaspor quruculuğu prosesinə cəlb etmiş, həmvətənlərimizi Azərbaycanın ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında fəal iştiraka istiqamətləndirmişdir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu dövlət diaspor siyasətini bu gün uğurla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev son 16 il ərzində dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə nail olmaq üçün üzərinə düşən tarixi missiyanı məsuliyyətlə yerinə yetirmiş, bu sahədə ardıcıl siyasət yürütmüşdür. Azərbaycan dövləti dünya azərbaycanlılarının potensial imkanlarını cəmləmək, müstəqil dövlət quruculuğu prosesində meydana çıxan müxtəlif problemlərin həllinə yönəltmək, daha sıx əlaqələr yaratmaq, milli birliyə nail olmaq və mütəşəkkil birgə qüvvə təşkil etmək səylərinə daim ciddi fikir verir.

Diaspor quruculuğunu xarici siyasətin prioritet istiqamətlərindən biri kimi qiymətləndirən və bu fəaliyyətin getdikcə daha da gücləndirilməsini vacib sayan Prezident İlham Əliyev milli mənafə və maraqların beynəlxalq aləmdə yüksək səviyyədə qorunması, ölkə həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə dolğun, obyektiv şəkildə çatdırılması baxımından hər zaman xaricdə yaşayan soydaşlarımızın üzərinə mühüm vəzifələrin düşdüyünü qeyd edir, onların daha da təşkilatlanması, vahid hədəflər naminə mütəşəkkil mücadilə aparması ilə bağlı dəyərli tövsiyələrini verir. Ölkə Prezidenti Azərbaycan diasporunun fəaliyyətini

keyfiyyətə yeni, daha yüksək səviyyəyə qaldırmaq üçün ötən dövrdə sistemli, ardıcıl tədbirlər gerçəkləşdirmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı əsasında keçirilmiş dünya azərbaycanlılarının sonrakı 3 qurultayında xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların problem və qaygıları daha dərinlən və əhatəli nəzərdən keçirilmiş, Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, diaspor quruculuğu işinin təkmilləşdirilməsi sahəsində qarşıda duran vəzifələr ciddi müzakirə edilmiş, təsirli tədbirlər hazırlanıb həyata keçirilmişdir. Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması istiqamətində yeni vəzifələri müəyyənləşdirən bu qurultaylar, ümumilikdə, Azərbaycanın inkişafında, ən yeni tarixində önəmli hadisələrə çevrilmişdir.

Hazırda dünya azərbaycanlılarının lideri sayılan İlham Əliyev dəfələrlə vurğulamışdır ki, ümummillə liderimizin irəlilə sürdüüyü azərbaycançılıq ideologiyası etnik mənsubiyyəti, milli-mənəvi dəyərləri qoruyub saxlamağa, eyni zamanda, onların ümumbəşəri dəyərlərlə sintezindən, inteqrasiyasından bəhrələnməyə, hər bir insanın inkişafını təmin etməyə yönəlmiş universal və milli-fəlsəfi dünyagörüşü formasıdır. Azərbaycançılıq dövrün, zamanın tələbindən irəlilə gələn, günümüzün gerçəkliklərini özündə əks etdirən hakim dövlət ideologiyasıdır. Bu ideya möhkəm dayağa çevrilərək son iki onillikdə Azərbaycan diasporunun təşkili işini sürətləndirmiş, xaricdə fəaliyyət göstərən müxtəlif ictimai birliklərin, cəmiyyətlərin, dərnəklərin ideoloji-siyasi cəhətdən təkmilləşməsinə stimullaşdırmışdır.

Dövlət başçısı Azərbaycanın beynəlxalq arenadakı nüfuz və mövqelərinin daha da gücləndirilməsini, respublikamız haqqında tam obyektiv, dolğun informasiyaların dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasını diaspor təşkilatları qarşısında vacib məsələ kimi müəyyənləşdirmişdir. Məhz Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqəti və qayğısı sayəsində dünyanın bütün ölkələrindəki Azərbaycan diasporu çox mütəşəkkil birləşib və onların fəaliyyət dairəsi daha da genişləniib. İndiki mərhələdə diasporumuzun qarşısında əsas məqsədlərdən biri də yaşadıkları ölkədə digər xalqların diaspor təşkilatları ilə əməkdaşlıq etmək, zərurət yarandıqla onlarla bir mövqedən çıxış edə bilmək və Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılmasında onların dəstəyini qazanmaqdır.

Ötən il xalqımız Yeni dövrdə dövlətçilik tarixinin şanlı səhifəsini– Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100-cü ildönümünü dünya miqyasında möhtəşəm təntənə ilə qeyd etdi. Cümhuriyyət bayramı harada yaşamasından asılı olmayaraq bütün dünya azərbaycanlıları üçün ortaq təntənə, şərikli sevinc bayramına çevrilmişdir. Bu tarixin qeyd olunması həm də bizim üçün öz keçmişimizə və onun aynasında bugünümə baxıb müəyyən nəticələr çıxarmaq, Xalq Cümhuriyyətinin varisi olan indiki Azərbaycan Respublikasının keçib gəldiyi istiqlal yolunu təkrar gözdən keçirmək üçün bir vəsilədir. Bir əsr öncə dünyaya bir müsəlman dövləti olaraq ilk cümhuriyyəti, demokratik respublikanı vermiş Azərbaycan və azərbaycanlılar üçün bu gün “biz kimik və çağdaş dünyada yerimiz haradadır” sualına cavab axtarmaqda bu tarix önəmli çıxış nöqtəsidir.

Prezident İlham Əliyevin dünya azərbaycanlılarının II qurultayında (mart 2006) demişdir: “Biz hər istiqamətdə çox sürətlə, düşünülmüş proqram və konsepsiya əsasında irəliləyirik. Bu işdə Azərbaycan

diasporunun böyük rolu var. Mən istəyirəm ki, həm Azərbaycanın dünyada təbliğ edilməsində, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya birliyinə çatdırılmasında, azərbaycanlıların yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakında bu rol daha da güclü olsun. Bu, bizim mövqələrimizi möhkəmləndirir. Biz 50 milyonuq. Bu, dünya miqyasında böyük xalqdır. Çalışmalıyıq ki, doğma Vətənimizi möhkəmləndirək, zənginləşdirək, qüdrətli dövlətə çevirək”.

Azərbaycanı dünyaya tanıdan milli-mənəvi irs olaraq azərbaycançılıq həm də Azərbaycanın tarixinin, mədəniyyətinin dünyada təbliği deməkdir. Azərbaycanın böyük ədib və mütəfəkkirlərinin, alimlərinin, mədəni irsimizin beynəlxalq miqyasda tanınması da bu işin mühüm tərkib hissəsidir. Əlamətdar haldır ki, bu istiqamətdə dövlət qurumları ilə yanaşı, qeyri-dövlət xətt ilə də mühüm işlər görülür. Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın bu sahədə gördüyü işlər Azərbaycan mədəniyyətinin, tarixinin təbliğinə böyük töhfədir. Azərbaycanın zəngin mədəni irsinin beynəlxalq səviyyədə layiqincə təqdim olunması nəticə etibarilə ölkəmizin beynəlxalq nüfuzuna xidmət edir.

Dünyada qloballaşmanın yayıldığı zamanda bu prosesə öz milli-mənəvi irsi ilə qoşulmaq hər bir xalq üçün böyük önəm daşıyır. Azərbaycançılıq ideyası da məhz bu qlobal çağırışlara cavab verir. Bu nöqteyi-nəzərdən azərbaycançılıq Azərbaycanın dünya birliyinə inteqrasiyasının da ideya əsasını təşkil edir. Biz bu ideya ilə özümüzü dünyaya tanıdır, onu mütərəqqi dünya dəyərlərini (tolerantlıq, etnik müxtəliflik) özündə birləşdirən ideologiya kimi təbliğ edirik. Avropa ilə Asiyanın qovuşuğunda yerləşən Azərbaycan üçün bu ideologiya mədəniyyətlərarası dialoqa mühüm bir körpüdür.

Xalq qəzeti. - 2019.- 30 dekabr. - № 292. - S. 7.

Dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi daim möhkəmlənir

Diaspor təşkilatlarına verilən dəstəyin davam etdirilməsi dövlət siyasətinin prioritetlərindəndir

Ataş Cəbrayilov

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü hər il Azərbaycanda böyük təntənə ilə qeyd edilir. Bu tarixi günün qeyd edilməsi ulu öndər Heydər Əliyevin xalqımız qarşısındakı əvəzolunmaz xidmətlərindən biridir. 1991-ci dekabrın 16-da ümummilli liderin təşəbbüsü əsasında Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi “Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik günü haqqında” qərar qəbul etmişdir. Bu tarixi addımdan doqquz ay sonra dekabrın 26-da Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası hər il dekabr ayının 31-nin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi elan olunması barədə sərəncam verdi.

Ulu öndər 1993-cü ilin ortalarından ölkədə milli birliyi, vətəndaş sülhünü təmin etməklə bərabər, Azərbaycan diasporunun və lobbisinin formalaşdırılması istiqamətində də daha geniş, davamlı, məqsədyönlü və səmərəli siyasət yürütmüşdür. Həmin andan başlayaraq dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların mütəşəkkil diaspor halında formalaşması, bir qüvvə kimi ölkələrin cəmiyyətlərinə sıx inteqrasiya oluna bilmələri üçün məqsədyönlü fəaliyyət göstərilmişdir. Heydər Əliyev xarici səfərləri zamanı diasporumuzun nümayəndələri ilə görüşlər keçirmiş, onların problem və qaygıları ilə maraqlanmış və təbii ki, həllinə çalışmışdır. Dünya azərbaycanlılarının birliyinin və həmrəyliyinin sıx və möhkəm olması, onların bir qüvvə kimi təmərküzləşməsi, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya birliyinə çatdırılmasında istifadə olunması ulu öndəri daim düşündürən məsələlərdən biri idi. Ümummilli lider deyirdi ki, harada yaşamağından asılı olmayaraq heç bir azərbaycanlı öz vətənini, ulu babalarını, dilini unutmamalıdır. Harada yaşayırsansa-yaşa, gərək ürəyin öz vətəninlə, torpağıyla döyünsün. Gərək nəbzın vətənin nəbzi ilə vursun. Ulu öndər 1994-cü ilin yanvarın 9-da Bakı şəhərində xaricdə yaşayan bir qrup soydaşımızla görüşü zamanı bu istiqamətdə bir dövlət başçısı, bir azərbaycanlı kimi fəaliyyətindən və məqsədindən danışaraq bildirmişdi: “Ölkənin ağır vaxtlarında prezident seçiləndə, prezident kürsüsünə qalxanda da, andıçmədə də mən təkcə Azərbaycanın ərazisində olan azərbaycanlılara yox, bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılara müraciət etdim. Bildirdim ki, respublikanın bu ağır dövründə hər bir azərbaycanlı, damarlarında azərbaycanlı qanı axan hər bir insan gərək vətənin bu gününə yansın, münasibətini bildirsin, kömək etsin. Çünki azərbaycanlının Azərbaycandan başqa vətəni yoxdur. Almaniyada yaşaya bilərsiniz, həm də çox firavan yaşaya bilərsiniz, Fransada, Amerikada da yaşaya bilərsiniz, varınız da, dövlətiniz də olar. Amma o ölkələr sizin vətəniniz ola bilməz. Hər bir millətin, hər bir insanın ana torpağı onun vətənidir”.

Heydər Əliyevin bu söyləri hədəf getməyib. Dünya azərbaycanlılarının birliyinin və həmrəyliyinin təmin olunması, həmçinin azərbaycanlı icmalarının, cəmiyyətlərinin, birliklərinin fəaliyyətinin

səmərəliliyinin artırılması, gücləndirilməsi, müvafiq, uyğunlaşdırılmış məqsəd və hədəf üçün çalışmaları üçün ümummilli lider 2001-ci il noyabr ayının 9-10-da Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında sərəncam imzaladı. Bu tarixi sənəd xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Heydər Əliyevin müəllifi olduğu azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında birləşmələri üçün həlledici addım oldu. Hazırda ulu öndərin bu siyasətini Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çox böyük uğurla davam etdirir. Bu gün də diaspor quruculuğu ölkənin xaiçi siyasətində prioritetdir. Qeyd etmək lazımdır ki, artıq Azərbaycan diasporunun bir təsirli və güclü təşkilat klimi formalaşması artıq danılmaz reallıqdır. Dövlət başçısı ilk gündən deyirdi ki, yalnız güclü diaspora malik xalqlar xarici siyasətdə mühüm uğurlar qazanır, dünya miqyasında maraq və mənafeələrini hər zaman layiqincə qoruyur, ümummilli problemlərinin həllinə nail ola bilir, öz dilini, mədəniyyətini, incəsənətini, tarixini lazımi səviyyədə beynəlxalq aləmə çatdırır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu il dünya azərbaycanlılarına müraciətində demişdir: “Dünyanın ayrı-ayrı bölgələrində mürəkkəb etno-siyasi proseslərin, din və məzhəb qarşıdurmalarının, humanitar fəlakətlərin baş verdiyi bir vaxtda Azərbaycan sabitliyin, etnik-dini tolerantlığın və multikultural ənənələrin qorunub saxlanıldığı unikal məkandır. Müasir dövrdə insanları narahat edən sülh və təhlükəsizlik məsələlərinin, sivilizasiyalararası dialoq problemlərinin müzakirə edildiyi bir çox mötəbər beynəlxalq tədbirlərə, o cümlədən Dünya dini liderlərinin II Sammitinə, Qoşulmama Hərəkətinə üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının XVIII Zirvə Görüşünə ev sahibliyi etməsi və növbəti üç ildə bu Hərəkətə sədrliyin Azərbaycan Respublikasına keçməsi dövlətimizin beynəlxalq nüfuzunun bariz nümunəsidir. Təsəffüf deyin ki, bu gün dünyanın ən gözəl şəhərləri sırasında yer alan paytaxtımız Bakı global miqyasda sülhün və əmin-amanlığın təminatı üçün önəmli çağırışlar mərkəzinə çevrilmişdir. Dahi Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə Azərbaycanda “Nəsimi İli”nin elan edilməsi ictimai-mədəni həyatımızın builki əlamətdar səhifələrindən biridir. “Nəsimi İli” çərçivəsində ölkəmizdə və onun hüdudlarından kənarında keçirilmiş rəngarəng tədbirlər Azərbaycan mədəniyyətinin ümumbəşəri əhəmiyyətinin daha bir nümayişi olmuşdur”.

2007-ci ildə Bakıda keçirilən Azərbaycan və türk diaspor təşkilatları rəhbərlərinin I Forumu, habelə Türk dövlət və cəmiyyətlərinin XI dostluq, qardaşlıq və əməkdaşlıq qurultayı bütün türkdilli xalqların həyatında mühüm hadisə olmuşdur. 2011-ci ildə iyun ayında Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının III və IV qurultayları ölkəmizin diaspor və lobbi quruculuğunda çox böyük bir uğur qazandığının əyani göstəricisi idi. Qeyd etmək lazımdır ki, qazanılan uğurda ulu öndərin bu istiqamətdəki siyasətini çox böyük müvəffəqiyyətlə davam etdirən ölkə Prezidenti İlham Əliyevin əvəzolunmaz xidmətləri vardır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu il dünya azərbaycanlılarına müraciətində ölkəmizin dinamik inkişafı, diaspor və dünyada baş verən siyasi, iqtisadi və sosial kataklizmlər şəraitində vətənlə bağlılıq, doğma yurd naminə qarşıda duran vəzifələr barədə demişdir: “Azərbaycan Respublikası hazırda özünün parlaq və davamlı inkişaf dövrünü yaşayır. Dünyanın müxtəlif guşələrində məskunlaşan, lakin qəlbi daim Azərbaycan eşqi ilə döyünən soydaşlarımız da bu tarixi prosesdən kənarında deyil və onların xalqımızın tərəqqisində, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində təqdirəlayiq xidmətləri yüksək

qiymətləndirilməlidir. Ümidvaram ki, harada yaşamalarından asılı olmayaraq, soydaşlarımız məskunlaşdıqları ölkələrin həyatına inteqrasiya ilə yanaşı, öz milli kimliyini, mənəvi-əxlaqi dəyərlərini, tarixi Vətənlə bağlılığı qoruyacaq, Azərbaycanın bu günü və aydın sabahı naminə əməl və əqidə birliyi, sarsılmaz həmrəylik nümayiş etdirəcəklər. Xarici ölkələrdəki çoxsaylı diaspor təşkilatlarımızın gələcəkdə də əzmkar iradə və yüksək vətənpərvərliklə bu amallar uğrunda çalışacağına, xalqımızın və dövlətimizin şərəfli adını daim uca tutacağına inanıram”.

Azərbaycanın ən mühüm və ağırlı problemi Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi işğalçı dövlətin qeyri-konstruktiv mövqeyi nəticəsində hələ də həll olunmayıb. Bu ədalətsiz, beynəlxalq hüquq normalarının pozulması ilə baş vermiş ərazi zəbtinə və yerli aborigen əhalinin soyqırımına və etnik təmizləməyə hələ də ikili standartlarla yanaşılır. Bu da işğalçı və terrorist dövlətə güc verir. Azərbaycanın diaspor təşkilatlarımızın da səyi nəticəsində bu istiqamətdə ədalətin, haqqın dünyaya çatdırılmasında gərgin mübarizəsi davam edir. Artıq Ermənistanın işğalçı və soyqırımçı müəllifi olması, hətta bu süni dövlətin XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın qədim İrəvan xanlığı ərazisində dünyanın siyasi gücləri tərəfindən yaradıldığı, emənilərin çar Rusiyası tərəfindən ərazilərimizə köçürüldüyü də sürətlə beynəlxalq aləmə yayılmaqdadır. Bu prosesin aparılmasında diaspor təşkilatlarımızın da xüsusi rolları vardır. Dövlət başçısı torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, haqqın yerini tapması üçün diaspor təşkilatlarının da üzərinə mühüm vəzifə düşdüyü barədə demişdir: “Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli və ərazi bütövlüyümüzün bərpası tələpə bərpası taleyüklü bir vəzifə olaraq qarşıda durur. Dövlətimizin iqtisadi-hərbi qüdrəti, beynəlxalq aləmdə getdikcə güclənən mövqelərimiz və fəal siyasi-diplomatik səylərimiz bu ağırlı problemin Azərbaycanın milli maraqlarına uyğun həlli üçün səfərbər edilmişdir. Son illər ordumuzun cəbhədə qazandığı uğurlar da göstərir ki, əzəli və əbədi Azərbaycan torpağı Qarabağın düşmən tapdığından azad ediləcəyi və tarixi ədalətin zəfər çalacağı gün uzaqda deyildir”. Beləliklə, dünya azərbaycanlıları arasında həmrəyliyin daha da möhkəmlənməsi və diaspor qurumlarının təsirli qüvvəyə çevrilməsi prosesi uğurla davam edir. Bir həqiqətdir ki, Azərbaycan haqqında obyektiv məlumatların yayılması və dövlət maraqlarının qorunması sahəsində diaspor təşkilatlarının rolu xeyli artmışdır. Diaspor təşkilatlarına indiyə qədər verilən dəstəklərin bundan sonra da davam etdirilməsi dövlətin siyasi prioritetlərindəndir. Birliyimizin və həmrəyliyimizin əsasında dayanan müstəqil Azərbaycan Respublikasının qorunması və inkişaf etdirilməsi, dünya birliyində mövqələrinin möhkəmləndirilməsi hər kəsdən xüsusi səy tələb edir və bu əsl və mühüm vətənsəverlik məsələsidir. Bu gün dünya azərbaycanlılarının milli mənafələrimizin müdafiəsi, soydaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının təmin olunması, dövlətimizin tərəqqisi və beynəlxalq nüfuzunun artırılması naminə azərbaycançılıq ideyası ətrafında sıx birləşməkdə davam etdiklərinin və güclü qüvvəyə çevrildiklərinin şahidiyik.

Dünya azərbaycanlıları Azərbaycanın və Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşirlər

İttifaq Mirzəbəyli

Azərbaycan həqiqətləri haqqında, əlbəttə ki, dünya ictimaiyyətinə geniş informasiya verilməlidir. Biz dövlət olaraq bunu etməyə çalışırıq. Ancaq diaspor təşkilatlarından da çox şey asılıdır. Xüsusilə biz bunu Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı informasiya təminatında görürük. Müstəqilliyimizin ilk illərində zəif olduğumuzdan istifadə edən erməni diasporu uzun illərdir ki, dünyada bizə qarşı çox çirkin kampaniya aparır.

İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Xalqımız minilliklər boyu özünün tarixi torpağı olan Azərbaycan ərazisində yaşayaraq, bəşər sivilizasiyasına böyük töhfələr verib. Müharibələr, inqilablar, hərbi münaqişələr, dünyada gedən ictimai-siyasi proseslər nəticəsində Azərbaycan parçalanıb, azərbaycanlıların bir qismi yurd-yuvalarından didərgin salınıb, deportasiyalara məruz qalıb, iş tapmaq, təhsil almaq məqsədi ilə doğma Vətəni tərk edərək başqa ölkələrdə məskunlaşıblar. Hazırda dünyanın hər yerində çoxsaylı soydaşlarımız yaşayırlar.

Çox təəssüf ki, uzun illər boyu biz başqa ölkələrdə məskunlaşmış həmvətənlərlə görüşmək, əlaqələr yaratmaq imkanından məhrum olmuşuq. Sovet rejiminin zəifləməyə başladığı 1980-ci illərin sonlarında Azərbaycan xalqı öz həmvətənləri ilə əlaqələr yaratmaq üçün səylərini artırdı. 1991-ci il dekabrın 16-da isə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının birliyini yaratmağın əhəmiyyətini nəzərə alaraq, dekabrın 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan etdi. Beləliklə, bütün azərbaycanlılar üçün əziz olan 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi qeyd edilir.

Hər il olduğu kimi, bu il də Prezident İlham Əliyev həmin əlamətdar gün münasibətilə dünya azərbaycanlılarına təbrik ünvanlamışdır. Təbrikdə deyilir ki, ilk dəfə ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə qeyd olunmuş bu tarixi gün xarici ölkələrdə məskunlaşıb yaşayan milyonlarla soydaşımızın azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında sarsılmaz birliyinin və Vətənə sədaqətinin rəmzi kimi hər il xalqımız tərəfindən ruh yüksəkliyi ilə bayram edilir.

Xatırladaq ki, Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra yaxın keçmişimizin bir çox tarixi sınaq anlarında mütəşəkkil birlik və həmrəylik nümayiş etdirərək, bütün sahələrdə böyük inkişafa və uğurlara nail olub. Azərbaycan dövləti müstəqil daxili və xarici siyasəti, artan beynəlxalq nüfuzu, iqtisadi, siyasi və hərbi gücü ilə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub.

Təbrikdə oxuyuruq: “Sosial-iqtisadi, siyasi-hüquqi sahələrdə və dövlət idarəetməsində həyata keçirilən sistemli islahatlar, milli müstəqillik ideallarına sadıq müasir dünyagörüşlü gənclərimizin bu prosesə daha fəal cəlb edilməsi bizi inamla qarşıya qoyduğumuz inkişaf strategiyasının hədəflərinə yaxınlaşdırmaqdadır. Uğurlu siyasətin nəticəsidir ki, ölkədə möhkəm ictimai-siyasi sabitlik və milli-mənəvi həmrəylik təmin edilmiş, insanlarımızın maddi rifahı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmışdır”.

Dövlət başçımız əmin olduğunu bildirir ki, harada yaşamalarından asılı olmayaraq, soydaşlarımız məskunlaşdıqları ölkələrin həyatına inteqrasiya ilə yanaşı, öz milli kimliyini, mənəvi-əxlaqi dəyərlərini, tarixi Vətənlə bağlılığı qoruyacaq, Azərbaycanın bu günü və aydın sabahı naminə əməl və əqidə birliyi, sarsılmaz həmrəylik nümayiş etdirəcəklər.

Yada sallaq ki, indiyədək dünya azərbaycanlılarının dörd qurultayı keçirilmişdir. Birinci qurultay ulu öndər, müstəqil Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə keçirilmişdir. O vaxtdan bu günə qədər Azərbaycanda böyük işlər görülmüş, ölkəmiz daha da güclənmişdir.

2016-cı il iyunun 3-də Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən IV qurultayda 49 ölkədən 500-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonaq iştirak edirdi. Qonaqların içərisində xarici ölkələrin Azərbaycana dost münasibəti ilə tanınan nüfuzlu siyasətçiləri, ictimai xadimləri, elm adamları və bir neçə ölkənin yüksək vəzifəli şəxsləri, parlament üzvləri də olmuşdur. Xaricdən dəvət edilən qonaqlarla yanaşı, qurultayda Azərbaycanın müxtəlif dövlət və hakimiyyət strukturları, qeyri-hökumət təşkilatları, elm, təhsil,

mədəniyyət və digər yaradıcı qurumların, siyasi partiyaların təmsilçilərindən ibarət 360 nəfərlik nümayəndə heyəti də iştirak edirdi.

Tədbir iştirakçıları qurultayın qətnaməsini, qurultay nümayəndələri adından Prezident İlham Əliyevə müraciəti, dünya azərbaycanlılarına ünvanlanan müraciəti, qurultay nümayəndələri adından Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar dünya ictimaiyyətinə, beynəlxalq təşkilatlara, xarici ölkələrin hökumət başçılarına və parlamentlərinə müraciəti, qurultayın Ermənistanda yerləşən “Metsamor” Atom Elektrik Stansiyasının fəaliyyəti ilə bağlı BMT-nin Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinə, Avropa İttifaqına və dünya ictimaiyyətinə müraciətini yekdilliklə qəbul etmişlər. Yəni soydaşlarımızın hələlik sonuncu olan qurultayı möhtəşəm keçmiş və geniş əks-səda yaratmışdır.

Xüsusilə diqqət çəkən məqamlardan biri də bu idi ki, qurultayda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yeni tərkibi təsdiq olunmuş, tədbir iştirakçıları növbəti dəfə Prezident İlham Əliyevi yekdilliklə Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının sədri seçmişlər.

Qurultayda geniş nitq söyləyən Prezident İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarının tarixinə nəzər salmış, bugünkü reallıqları dilə gətirmiş və perspektiv fəaliyyətimiz barədə danışmışdır. Dövlət başçımız xatırlatmışdır ki, biz həmişə xaricdə yaşayan azərbaycanlıların həyatı, taleyi, işləri ilə maraqlanıyıq: “Çalışırıq ki, onlara öz dəstəyimizi verək. İstəyirik ki, onlar olduqları ölkələrdə rahat yaşasınlar, yaxşı mövqə tutsunlar, onların yaxşı imkanları olsun və eyni zamanda, öz doğma Vətəninə də xidmət etsinlər”.

Daim milli birliyə, həmrəyliyə böyük önəm verən dövlət başçımız, nəinki hansısa diaspor təşkilatımızın, hətta ayrı-ayrı fərdlərin də müstəqil Azərbaycan dövləti ətrafında birləşməsinə tövsiyə edir. Məhz cənab Prezidentin tapşırığı əsasında xarici ölkələrdəki diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti daim diqqət mərkəzindədir. Dövlət başçımız dördüncü qurultaydakı nitqində demişdir: “Bu gün mən diaspor təşkilatlarının gələcək fəaliyyəti ilə bağlı bəzi fikirlərimi bildirmək istəyirəm. İlk növbədə, əlbəttə, biz istəyirik ki, dünyada yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətənləri ilə əlaqələri heç vaxt kəsməsinlər. Daim əlaqədə olsunlar, Azərbaycan ilə bağlı olsunlar. Beləliklə, onlar özlərini daha da rahat hiss edəcəklər. Belə olan halda Azərbaycan dövləti onlara daha da böyük dəstək verə biləcək”.

Dövlət başçımız böyük fəxrlə yada salır ki, bu gün xaricdə bizim 462 diaspor təşkilatımız var. Bu, özlüyündə onu göstərir ki, azərbaycanlıların yaşadıkları hər bir ölkədə bir neçə diaspor təşkilatı var: “Əlbəttə, bu təşkilatlar arasında koordinasiya işi aparılmalıdır, birlik, həmrəylik olmalıdır. Bəzi hallarda bizim diaspor təşkilatlarımız bir-biri ilə rəqabət aparırlar. Əgər bu, sağlam rəqabətdirsə, mən bunu ancaq alqışlaya bilərəm. Bu rəqabət ümumi işimizə xidmət etməlidir. Biz ölkə daxilində də, xaricdə də birlik nümayiş etdirməliyik və bizim gücümüz birliyimizdədir. Bu gün Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti birlik nümayiş etdirir. Biz vahid amal uğrunda çalışırıq. Ölkəmizin gələcəyi ilə, strateji istiqamətlə bağlı cəmiyyətimizdə fikir ayrılığı yoxdur. Dövlət müstəqilliyi, iqtisadi müstəqillik, sosial məsələlərin həlli, ərazi bütövlüyümüzün bərpası, digər məsələlər ətrafında cəmiyyətdə vahid fikir var, konsensus var”.

Beynəlxalq aləmdəki erməni diasporunun və ikili standartlardan əl çəkə bilməyən bəzi dairələrin dəstəyi ilə fəaliyyət göstərən erməni lobbisinin Azərbaycana qarşı törətdiyi təxribatları yada salan Prezident İlham Əliyev soydaşlarımızı məhz Azərbaycan həqiqətlərini yaymağa çağırır: “ Bu gün onlar müxtəlif ölkələrdə Azərbaycana qarşı eyni üsulla çirkin kampaniya aparırlar. Biz isə həqiqətləri çatdırmalıyıq. Çatdırmalıyıq ki, birincisi, Dağlıq Qarabağ tarixi, əzəli Azərbaycan torpağıdır. Əsrlər boyu Azərbaycan xalqı bu torpaqlarda yaşayıb. Ermənilər Dağlıq Qarabağa Şərqi Anadoludan və İrandan XIX əsrin əvvəllərində köçürülmüşdür. Nəyə görə köçürülmüşdür? Biz hamımız bunu yaxşı bilirik. Hətta 1978-ci ildə Dağlıq Qarabağda ermənilərin Dağlıq Qarabağa köçürülməsinin 150 illik yubileyini təsvir edən abidə də ucaldılmışdır. Müharibə zamanı ermənilər özləri o abidəni dağıtdılar ki, bu, tarixdən silinsin”.

Ancaq ermənilərin bütün planları mərhələ-mərhələ heçə endirilir. Bu, iflaslar təkcə 2014-cü ildə Azərbaycan əsgərinin təxribat törətməyə gələn erməni helikopterini məhv eləməsi və ya 2016-cı ilin Aprel döyüşlərindəki şanlı qələbə ilə deyil, həm də dövlət başçımızın ardıcıl diplomatik uğurları ilə mümkün olur. Ona görə də ölkə əhalisi Prezident İlham Əliyevin ətrafında birləşdiyi kimi, dünya azərbaycanlıları da gənc və qüdrətli Azərbaycan dövlətinin ətrafında sıx birləşirlər.

Diaspor quruculuğu sahəsində böyük uğurlar əldə olunub

Mətanət Pirquliyeva,

SDU-nun nəzdində Sumqayıt Dövlət Texniki Kollecinin direktoru

Müstəqilliyimizin bərpasından ötən 28 il ərzində Azərbaycan Respublikası dövlət quruculuğu sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə etmiş, özünün hüquqi-siyasi, sosial-iqtisadi dayaqlarını möhkəmləndirmişdir. İnkişaf səviyyəsinə, beynəlxalq aləmdə tutduğu mövqeyə görə regionun lider dövlətinə çevrilmişdir. Qazanılmış nailiyyətlər ölkə daxilində milli birliyin təmin olunmasına, dünya azərbaycalıları arasında həmrəyliyin güclənməsinə tökan vermiş, habelə dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızı daha da ruhlandıraraq ölkəmizin milli maraqları ətrafında sıx birləşməsinə zəmin yaratmışdır.

31 dekabrın Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi qeyd edilməsi məhz ulu öndər Heydər Əliyevin tarixi xidmətidir. Hələ 1991-ci il dekabrın 16-da ümummilli liderin təşəbbüsü əsasında Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi “Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik günü haqqında” qərar qəbul etmişdir. Bu əlamətdar bayram ilk dəfə Naxçıvanda geniş qeyd olunmuş, azərbaycanlıların mənəvi birliyinin rəmzinə çevrilmişdir. Ümummilli lider 1993-cü ilin ortalarından etibarən ölkədə milli birliyi, vətəndaş sülhünü təmin etməklə yanaşı, Azərbaycan diasporunun və lobbisinin formalaşdırılması istiqamətində də ardıcıl, məqsədyönlü siyasət yürütmüşdür. Dünyanın müxtəlif dövlətlərində yaşayan azərbaycanlıların mütəşəkkil diaspor halında formalaşması və güclənməsi, məskunlaşdığı ölkələrdə siyasi, iqtisadi fəaliyyətlərini genişləndirməsi, yerli cəmiyyətə inteqrasiyası bu siyasətin prioritet istiqamətlərini təşkil etmişdir. Dünya azərbaycanlılarının müstəqil dövlət, vahid məqsəd ətrafında sıx birləşdirilməsi ideyasının müəllifi olmuş Heydər Əliyev xarici ölkələrə etdiyi çoxsaylı səfərlərində diasporumuzun nümayəndələri ilə görüşlər keçirmiş, onların problem və qayğılarıyla yaxından maraqlanmışdır.

Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ölkələrinə çatdırılması və bu işdə gənclərin geniş potensialından, imkanlarından istifadə məsələsi Heydər Əliyevi daim düşündürmüşdür. Ulu öndər müxtəlif ölkələrə rəsmi və işgüzar səfərləri zamanı Azərbaycan diasporunun təmsilçilərini ayıq olmağa, yaşadıkları yerlərdə həqiqətlərimizi geniş təbliğ etməyə çağırmışdır. 1997-ci il avqustun 29-da ali məktəblərə qəbul olunmuş bir qrup gəncə görüşən Heydər Əliyev bu məsələyə xüsusi toxunaraq deyirdi: “...Siz respublikamızı xarici ölkələrdə təmsil edən insanlar, gənclər olacaqsınız. Siz sadəcə olaraq təhsil almaqla kifayətlənməməlisiz. Azərbaycanı layiqlə təmsil etməlisiniz, ölkəmizin həqiqətlərini təhsil alacağımız universitetlərdə yaymalısınız, təbliğ etməlisiniz”.

Dünya azərbaycanlıları arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmalarının, cəmiyyətlərinin, birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirəsi zərurətini nəzərə alaraq ümummilli lider Heydər Əliyev 2001-ci il noyabrın 9-10-da Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında sərəncam imzalamışdır. Bu tarixi addım xaricdəki soydaşlarımızın azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşərək təşkilatlanması baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edərək, diaspor hərəkatının inkişafında yeni mərhələnin təməlini qoymuşdur. 2001-ci ilin noyabrında keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı azərbaycançılıq ideyalarının reallığa çevrilməsi, milli həmrəyliyin təmin olunması prosesinin əsasını qoymuş, Azərbaycan diasporunun formalaşması və inkişafının prinsiplial istiqamətlərini müəyyənləşdirmiş, diaspor quruculuğu işini dövlət siyasətinin tərkib hissəsi kimi rəsmi təsdiqləmişdi.

Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun daha da artırılması, müxtəlif ölkələrdə dilimizin, tariximizin, mədəniyyətimizin yüksək səviyyədə təbliği, Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətinin ifşası, bədnam erməni lobbisinə qarşı sistemli və ardıcıl mübarizənin təşkili məsələləri qurultayın qarşıya qoyduğu başlıca vəzifələr kimi diqqəti cəlb etmişdir. Qurultaydan sonra ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə diaspor sahəsində vahid dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi üçün yeni komitə yaradılmış, eləcə də bu sahədə fəaliyyəti tənzimləyən “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” qanun qəbul olunmuşdur. Ulu öndər Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi naminə təşkilati-hüquqi tədbirlərlə yanaşı, həm də mükəmməl ideoloji-siyasi iş aparmış, soydaşlarımızın konsolidasiyası üçün azərbaycançılıq ideologiyasını önə çəkmişdir. Bu ideologiya dünya azərbaycanlılarının vahid ideya ətrafında birləşməsinə şərtləndirən tarixi-siyasi amillərin təsnifatını, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın hüquq

və azadlıqlarının qorunması sahəsində Azərbaycan dövlətinin qarşısında duran vəzifələri, onların respublikamıza münasibətdə üzünə düşən mənəvi öhdəlikləri nəzərdə tutur.

Ötən 16 ildə ümummilli liderin ideya prinsiplərinə sadıq qalan, onun formalaşdırdığı mütərəqqi ənənələri daha da inkişaf etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də diaspor quruculuğu işinə xarici siyasətin ayrılmaz hissəsi kimi yanaşır. Dövlət başçısı ilk gündən bildirmişdir ki, yalnız güclü diaspora malik xalqlar xarici siyasətdə mühüm uğurlar qazanır, dünya miqyasında maraq və mənafelərini hər zaman layiqincə qoruyur, ümummilli problemlərinin həllinə nail olur, öz dilini, mədəniyyətini, incəsənətini, tarixini lazımı səviyyədə təbliğ edirlər.

Cənab İlham Əliyev hələ 27 iyul 2004-cü il tarixdə ölkə diplomatlarının iştirakı ilə keçirdiyi müşavirədə diaspor sahəsində qarşıda duran vəzifələrdən söz açmış, diplomatlarımızı xaricdəki soydaşlarımızla fəal iş aparmağa çağırmışdı. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, xaricdəki azərbaycanlıların müxtəlif ölkələrin ictimai-siyasi həyatında daha da fəal iştirakı, seçkili orqanlarda təmsil olunması, dövlət orqanlarında müəyyən vəzifələrə irəli çəkilməsi üçün səylərin göstərilməsi qarşıda duran əsas vəzifələrdən biridir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xarici ölkələrə səfərləri zamanı azərbaycanlı diaspor nümayəndələri ilə görüşündə diplomatik səylərin artırılması ilə yanaşı, güclü diaspora da ehtiyac olduğunu xüsusi olaraq diqqətə çatdırır, onun imkanlarından səmərəli istifadə etməyin zəruriliyini vurğulayır.

Əsas diqqətin Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə yönəldiyini, bu istiqamətdə birgə fəaliyyətin gücləndirilməsinin zəruriliyini vurğulayan ölkəmizin rəhbəri diasporla işin daha da təkmilləşdirilməsi üçün bütün imkanlardan istifadə edildiyini diqqətə çatdırır, dövlətimizin diasporun daha da formalaşdırılmasını və möhkəmləndirilməsini prioritet vəzifə hesab etdiyini bildirir. Ermənilərin uydurma soyqırımını, habelə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı yaydıqları yalan məlumatların qarşısını almaq üçün informasiya mübarizəsinin gücləndirilməsinin vacibliyini qeyd edən ölkə başçısı Azərbaycan haqqında əsl həqiqətlərin dünya birliyinə çatdırılması sahəsində işlərin mütəmadi davam etdirilməsini diasporlar qarşısında bir vəzifə olaraq qoyur.

Dövlət başçısının imzaladığı sərəncamlarla Bakı şəhərində 2006-cı il martın 16-da Dünya Azərbaycanlılarının II, 2011-ci il iyulun 5-6-da III, 2016-cı il iyunun 3-4-də isə IV qurultayının keçirilməsi diaspor quruculuğu işinə əsaslı töhfə vermişdir. Bu qurultaylar dünya azərbaycanlılarının birlik və həmrəyliyinə təntənəsi baxımından mühüm tarixi əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda qurultaylar bir daha dünya azərbaycanlılarının Prezident İlham Əliyevin, deməli, Azərbaycan dövlətinin ətrafında sıx birləşdiyini təsdiqləyir. Bu tədbirlər çox önəmli idi. Çünki xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin bir yerə toplanması adi hal deyil. Burada yığılmaq, görülən işlərlə bağlı hesabat xarakterli məruzələr etmək, eyni zamanda, qarşıya çıxan problemlərin aradan qaldırılması yollarını müzakirə etmək, diaspor sahəsində olan boşluqların aradan qaldırılmasını araşdırmaq çox vacib məsələdir. Digər tərəfdən, müxtəlif ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız bir-biri ilə yaxından tanış olur, əlaqələr yaradır və birgə fəaliyyət göstərmək barədə razılığa gəlirlər. Burada yaranan əlaqələr bir çox hallarda əhəmiyyətli tədbirlərə imza atılmasına vasitə olur. Ölkə başçısı xaricdəki Azərbaycan icmaları, dərnəkləri arasında əlaqələndirmə işlərinin gücləndirilməsini və onların düşünülmüş konkret plan əsasında fəaliyyət göstərməsinin vacibliyini də diaspor nümayəndələrinin diqqətinə çatdırır. Bütün bunlar diasporların birgə fəaliyyətinə böyük zəmin yaradır.

Bu gün artıq biz bu uğurların şahidiyik. Respublikamızın rəhbəri müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diasporların bir bayraq altında fəaliyyətinin vacibliyindən söhbət açarkən demişdir: “Bizim - Azərbaycan dövlətinin, dünyada yaşayan azərbaycanlıların məqsədimiz birdir: dövlətimiz inkişaf etsin, müstəqilliyimiz möhkəmlənsin, əbədi, dönməz olsun, biz heç kimdən asılı olmayaq. Bu gün Azərbaycanın siyasəti məhz bu amillər üzərində qurulubdur. Biz bütün ölkələrlə gözəl münasibətlər yaratmağa çalışırıq. Ancaq o şərtlə ki, bu münasibətlər qarşılıqlı hörmət, ehtiram əsasında qurulsun və Azərbaycanın milli maraqları təmin olunsun”.

Həmrəylik günü milli birlik, Azərbaycana məhəbbət, milli-mənəvi dəyərlərimizə hörmət, Vətənə bağlılıq hisslərini özündə təcəssüm etdirir. Dövlətimizin diaspor siyasəti, həmvətənlərimizin birlik və həmrəyliyinə möhkəmləndirilməsi, onların daha mütəşəkkil formada təşkilatlanması prosesi özünün yeni mərhələsinə qədəm qoyub. Artıq dünya azərbaycanlıları yaşadıkları ölkələrin sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatında daha fəal rol oynayır, respublikamızla qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsinə böyük töhfə verir, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında, zəngin mədəni irsimizin təbliğində, təcavüzkar erməni dairələrinin ideoloji təxribatlarının qarşısının alınmasında qətiyyət nümayiş etdirirlər. Onlar Azərbaycan dövlətinin dəstəyi sayəsində qardaş və dost xalqların lobbi və diasporları ilə səmərəli

əməkdaşlığın qurulması sahəsində təsirli tədbirlər həyata keçirir, Azərbaycanın, xalqımızın tarixini yazır və nəsillərdən-nəsillərə ötürürlər.

Respublika. - 2019.- 29 dekabr. - № 290. - S. 1-2.

Müxtəlif ölkələrdə Həmrəylik Günü ilə bağlı tədbirlər təşkil olunub

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə dünyanın bir çox nöqtələrində tədbirlər təşkil olunub. Xatırladaq ki, birlik simvolu sayılan həmrəylik günü hər il ənənəvi olaraq müxtəlif ölkələrdə qeyd edilir. Bir araya gələn diaspor təşkilatlarının təmsilçiləri bayramı qeyd etməklə yanaşı görüləcək işlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparırlar.

Azərbaycanın Meksikadakı səfirliyində keçirilən tədbirdə Meksikada Azərbaycan icmasının üzvləri, ölkəmizin meksikalı dostları, həmçinin Türkiyə Səfirliyinin nümayəndələri iştirak edib. Qonaqları salamlayan ölkəmizin Meksikada səfiri Məmməd Talıbov bütün həmvətənlərimiz üçün birlik rəmzinə çevrilmiş bu bayramın Azərbaycan xalqının Ümummili lideri Heydər Əliyev tərəfindən 1991-ci ildə elan edildiyindən sonra hər il dünyanın müxtəlif nöqtələrində qeyd olunduğunu qeyd edib. Səfir Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizin gündən günə gücləndiyi və beynəlxalq arenada nüfuzunun tədricən artdığını bildirərək, ölkədə uğurla keçirilən iqtisadi islahat, Azərbaycan əhalisinin yaşayış səviyyəsinin artmasına yönələn sosial proqramlar barədə danışdı, bütün bunların xaricdə yaşayan həmvətənlərimiz üçün də qürur mənbəyi olduğunu bildirib.

Bundan sonra Latin Amerikasına Azərbaycanlıları Assosiasiyasının sədri, "Əməkdar elm xadimi", professor Natiq Atakişiyev çıxış edərək Azərbaycan Respublikası rəhbərliyinin bu sahəyə diqqət və qayğısı nəticəsində dünyada Azərbaycan diasporlarının tədricən daha da fəallaşdığını vurğulayıb. Eyni zamanda o, erməni lobbisinin kifayət qədər çoxsaylı olduğu Latin Amerikasına regionunda həmvətənlərimizin sayının nisbətən az olmasına baxmayaraq buradakı diasporanın fəallaşma imkanlarına toxunub.

Türkiyə Səfirliyinin müşavir-elçisi Fikrət Türkeş çıxış edərək dünya Azərbaycanlılarını bu möhtəşəm gününə münasibətilə təbrik edərək iki qardaş xalqın xaricdəki diasporlarının birgə fəaliyyəti və əməkdaşlıq imkanlarının vacibliyindən danışdı.

Parisdə də Azərbaycanın Fransadakı Səfirliyinin və UNESCO yanında daimi nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə 31 Dekabr- Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı münasibətilə tədbir keçirilib.

Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən tədbirdə ölkəmizin Fransadakı səfiri Rəhman Mustafayev və UNESCO yanında daimi nümayəndəliyimizin rəhbəri, səfir Anar Kərimov çıxış edərək, Azərbaycan xalqının milli-mənəvi bütövlüyünü təcəssüm etdirən Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibəti ilə diasporamızın üzvlərini təbrik ediblər. Onlar Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibəti ilə diasporamızın üzvlərini təbrik ediblər. Onlar Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibəti ilə diasporamızın üzvlərini təbrik ediblər. Onlar Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibəti ilə diasporamızın üzvlərini təbrik ediblər. Onun əsas məqsədinin azərbaycanlıları birliyə, əməkdaşlığa çağırmaq olmasından söz açıblar. Fransa kimi bir ölkədə Azərbaycan icmasının həmrəyliyinə böyük önəm kəsb etməsinə toxunan diplomatlar bu il qeyd edilən ölkədə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurasının yaradılmasından, yeni assosiasiyaların qeydiyyatdan keçməsinə, ana dilində məktəblərin açılmasından danışdı. Səfir Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ölkədə apardığı sistemli islahatlardan, eləcə də fevral ayında keçiriləcək növbədən kənar parlament seçkilərindən bəhs ediblər, ölkədə aparılan kadr islahatlarının əhəmiyyətinə toxunub. Rəhman Mustafayev 2019-cu ilin Fransa ilə ikitərəfli əlaqələr sahəsində uğurlu olduğunu diqqətə çatdırıb. İkitərəfli diplomatik münasibətlərə toxunan səfir 2019-cu ilin yekunlarından, qarşılıqlı rəsmi səfərlərdən və bu səfərlərin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına təkan verməsindən, qarşıdan gələn ilin daha da uğurlu olacağından söz açıb. Diplomat bu bayramın əhəmiyyətini qeyd edib, onun azərbaycanlıları birliyə, əməkdaşlığa çağırıldığını vurğulayıb. Fransa kimi bir ölkədə Azərbaycan icmasının birliyinə olan ehtiyac nəzərə alınaraq yaradılmış Koordinasiya Şurasının fəaliyyətini alqışlayıb. Diplomat 2019-cu ildə fəallıq nümayiş etdirən diasporumuzun üzvlərinə təşəkkürünü bildirib və onları gələcəkdə daha da fəal olmağa çağırıb. Baş çatmaqda olan il ərzində həyata keçirilən layihələr, eləcə də əldə olunan uğurları xatırladı. Bildirib ki, bu il əldə olunan ən böyük nailiyyət Fransa məhkəmələrinin bu ölkənin bəzi komuna və şəhərləri ilə Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərindəki inzibati bölgələr arasında imzalanmış qeyri-qanuni "dostluq xartiyaları" nı ləğv etməsidir. Diqqətə çatdırıb ki, Fransa regionlarında ölkəmizin təşviqi istiqamətində fəaliyyət davam edir və əlaqələr getdikcə daha da möhkəmlənir. UNESCO yanında daimi nümayəndəliyimizin rəhbəri, səfir Anar Kərimov bildirib ki, Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinin, rəhbərlik etdiyi nümayəndəliyin və icma üzvlərinin birgə fəaliyyəti gələcək böyük uğurların təməlidir. O, 2019-cu ildə UNESCO-da ölkəmiz arasında əlaqələrə toxunaraq, qurumun Baş direktorunun ölkəmizə səfərindən, Prezident İlham Əliyev, Birinci vitse-prezident Mehriban

Əliyeva ilə görüşməsindən, Azərbaycanın UNESCO-nun bir neçə komitəsinə vitse-prezident seçilməsindən, Bakının UNESCO-nun "Yaradıcı şəhərlər şəbəkəsi" siyahısına daxil edilməsindən söz açıb. Ölkəmizin bu təşkilata verdiyi töhfələr, həyata keçirilən layihələr haqqında məlumat verib. Qeyd edib ki, Fransada yaşayan bütün azərbaycanlılar böyük bir ailədir. O, gücümüzün həmrəyliyin bəhrəsi olduğunu vurğulayaraq, icma üzvlərini həmrəyliyi daha da möhkəmləndirməyə səsəyib. Səfirlər soydaşlarımızın yerli xalqa inteqrasiya etməklə bərabər milli kimliklərini, mənəvi-əxlaqi dəyərlərini, Vətənə bağlılıqlarını qoruyub saxlayacaqlarına inandıqlarını bildirərək, diaspora üzvlərinə uğurlar arzulayıblar. Sonra icma üzvləri milli mətbəximizin təamlarını dadıb və gələcək fəaliyyətləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

“Vətənpərvər” - Azərbaycanın Misirdə Diaspor Təşkilatları Birliyi də Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü ilə bağlı tədbir keçirilib. Tədbirdə Misirdə daimi yaşayan ailələr, işləyən və təhsil alan azərbaycanlılar iştirak edib.

Çıxış edən Birliyin sədri, tədqiqatçı-alim Seymur Nəsirov Azərbaycanla Misir arasında tarixi, mədəni və siyasi əlaqələrindən geniş söhbət açaraq, son illər diasporumuzun 1000-dən çox misirli tələbəyə Azərbaycan dilini tədris etdiyini, onlara ölkəmizin mədəniyyəti, tarixi haqqında geniş bilgilərin verildiyini deyib.

Seymur Nəsirov misirlilərlə ailəli olan azərbaycanlıların övladları ilə Azərbaycan dilində danışmağının önəmindən söhbət açaraq, onların övladlarına doğma ana dilimizi öyrətməkdə bütün imkanların olduğunu qeyd edib.

Seymur Nəsirov deyib ki, artıq Qahirədə yerləşən Azərbaycan diaspor mərkəzi azərbaycanlıların doğma evinə çevrilib və orada soydaşlarımız arasında möhkəm əlaqələrin qurulması məqsədilə mütəmadi olaraq tədbirlər keçirilir.

Sonra Nəsimişünas tədqiqatçı Həcər Karara İmadəddin Nəsimi haqqında apardığı tədqiqat haqqında geniş söhbət açıb. Karara Azərbaycanın ta qədimdən alimlər diyarı kimi tanındığını qeyd edərək, tədqiqatını Azərbaycanlı şairlərindən biri ilə davam edəcəyini deyib. Çıxışının sonunda birliyin sədri Seymur Nəsirova, Nəsiminin tədqiqatında ona verdiyi dəstəyə görə öz təşəkkürünü bildirib.

Qeyd edək ki, hazırda Azərbaycanın Qahirədəki diaspor mərkəzində, aralarında azərbaycanlılar da olmaqla dünyanın 20 ölkəsindən 250-dən çox tələbə ödənişsiz müxtəlif ixtisaslar üzrə təhsil alır.

Həmrəylik Günü həmçinin Çin Xalq Respublikasında (ÇXR) qeyd olunub. Azərbaycanın Pekindəki səfirliyində təşkil olunan tədbirdə əvvəlcə dövlət himni səslənib. Sonra Prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə təbriki oxunub.

Bu bayramın milli birlik və Vətənə məhəbbət kimi nəcib duyğuları təcəssüm etdirdiyini bildiren səfir Əkrəm Zeynallı deyib ki, soydaşlarımızın həmrəyliyi hazırda özünü daha çox real məzmunla malik milli-siyasi birlikdə, əməli addımlarda və konkret nəticələrdə göstərir.

Qeyd olunub ki, qəlbi həmişə doğma yurda sevgi hissi ilə döyünən bütün soydaşlarımızın milli-mənəvi dəyərlərə bağlılığı və Azərbaycanla əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi daim dövlətimizin diqqət mərkəzindədir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin irəli sürdüyü azərbaycançılıq məfkurəsinə əsaslanan ardıcıl tədbirlər xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin daha sıx birliyinin təşəkkül tapmasına təkan verib, ölkəmizin dünya dövlətləri ilə qarşılıqlı faydalı münasibətlərinin inkişafında xaricdə yaşayan soydaşlarımızın rolunu xeyli gücləndirib. Xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın hüquqlarının təminatı, Azərbaycan haqqında obyektiv məlumatların yayılması və dövlət maraqlarının qorunması sahəsində diaspor təşkilatlarının rolu xeyli artıb.

Səfir Əkrəm Zeynallı deyib ki, Azərbaycan Respublikası bütün dünya azərbaycanlılarının tarixi və doğma vətəni, ümid və istinad yeridir. Odur ki, harada yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı Vətəndə baş verən prosesləri diqqətlə izləyir, qazınan uğurlara sevinir, beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın nüfuzunun artması ilə fəxr edir.

Tədbirdə Azərbaycan ilə Çin arasında müxtəlif sahələrdəki səmərəli fəaliyyətinə görə bir qrup şəxsə səfirliyin fəxri fərmanları verilib.

Milli birliyimiz, azərbaycançılıq məfkurəsi müstəqilliyimizi əbədləşdirdi

31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının həmrəyliyi Naxçivanda həyata keçirilən “Sərhəd hərəkəti” ilə başladı

Xuraman İsmayılqızı

“Milli azadlığa nail olmaq üçün milli oyanış, milli dirçəliş, milli ruhun canlanması lazımdır” söyləyən ulu öndər Heydər Əliyev, onu da vurğulayırdı ki, azadlıq və istiqlaliyyət hər bir xalqın milli sərvətidir.

Zamanı səhifələrində yaşadan tarixin hansı dövrünə nəzər salınsa, orada Azərbaycan xalqının milli sərvətinə sahiblənməsi naminə mücadiləsinin, qurbanlar verdiyinin şahidi oluruq. Qəvi düşmənlərə belə cəsərlə mübarizə apararaq, elinə-obasına sahib çıxan xalqımız ən məkrli rəqiblərinin hücumuna belə mərdliklə qalib gəlmiş, say-seçmə oğulların şücaətini əks etdirən dastanlarda “yaşayaraq” nəsillərə, milli birlik ənənəsinin davamçılığına örnək olmuşlar.

Ötən əsrin sonlarında ölkəmizdə baş verən hadisələr, ən məkrli düşmən olan imperiya -erməni birliyinin planlaşdırdığı xəyanətlər, xalqımıza dəhşətlər yaşatmaqla, milli ruhun, oyanışın, dirçəlişin canlanması üçün də zəmin yaratdı.

Keçmin SSRİ-nin ilk Prezidenti, ermənipərəst M.Qorbaçovun razılığını alan, 19 fevral 1988-ci ildə Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılıb Ermənistanla birləşdirilməsi ilə bağlı Xankəndində “miatsum” çağırışları səsləndirən, aramsız mitinqlər təşkil edən Zori Balayan, Silva Kapitukyan kimi ideoloqlarının planlarını həyata keçirən ermənilərin iştirakı ilə törədilən Sumqayıt hadisələri təsadüfi deyildi. 1988-ci il noyabrın 17-də Bakının Azadlıq meydanında Topxana meşəsinin qırılmasına etiraz olaraq keçirilən mitinqlər Azərbaycan xalqının qəlbində illərdən bəri çözülməyən milli azadlıq hərəkətinin qığılcımları idi. Təkcə paytaxtda deyil, bölgələrdə yaşayan azərbaycanlıları da hiddətləndirən bu hadisələr Naxçivanda da insanları bir ideya ətrafında birləşdirdi.

Sovetlərin tərkibində yaşadığı illər ərzində Azərbaycana qarşı müstəmləkəçilik siyasəti yeridən imperiyaya etirazını bildirən naxçıvanlılar 1989-cu ilin 31 dekabrında “Sərhəd hərəkəti” aksiyasını keçirdilər. O zaman SSRİ-nin cənub sərhədi sayılan Araz çayı boyu çəkilən tikanlı çəpərləri sökdülər. Naxçıvan şəhərindən piyada olaraq Araz çayına doğru addımlayan, qadınlardan, kişilərdən, uşaqlardan ibarət dəstələr özləri də bilmədən azadlıq, müstəqillik yolunda ilk addımlarını atdılar. SSRİ-nin “yaşıl papaq”lılarının müqavimətinə baxmayaraq, Arazın o tayında yaşayan, illərdən bəri ayrı düşən qohumlarını, doğmalarını soraqlayan naxçıvanlılar tarixi bir günün sevincini yaşadılar. Əsrlərlə davam edən həsrətə tikanlı çəpərləri sökməklə son qoyan o taylı- bu taylı qardaşlar doğmalaşdılar.

Sərhəddən ürək rahatlığı, sevinclə qayıdan naxçıvanlılar sökdükləri dirəkləri, qardaşları ayıran tikanlı simlərdən parçaları da özləri ilə gətirdilər. Qarşıdakı Novruz bayramında qalanan ocaqlarda yandırılan həmin dirəklərin istisi həsrətə əbədi son qoydu. O zaman heç kimin nə diaspor haqqında məlumatı var idi, nə də Disporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılmışdı. İnsanların çöhrəsində hiss olunan sevinc həqiqi mənada milli birlik və həmrəyliyin ifadəsi idi.

Naxçıvandan başlayaraq, Azərbaycanın digər sərhəd rayonlarında da davam etdirilən bu ümumxalq hərəkatına imperiya və hegemonluq mövqeyindən yanaşan SSRİ-nin və Azərbaycanın kommunist rəhbərliyi, hərbi dairələr qara yaxaraq onu antidemokratik, bir qrup ekstremistin və cinayətkar ünsürün əməli kimi qiymətləndirərək milli birliyə çağırış hərəkatını gözdən salmaq istədilər. Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsi “hərəkat”ı sərxoşların, narkomanların əməli adlandırdı. Bu məqsədlə əsassız olaraq sərhəd zonasında fəvqəladə rejim yaradıldı. Kommunist ruhlu kütləvi informasiya vasitələri isə sərhədlərin sökülməsini vəhşilik adlandıraraq, xalqın milli birlik iradəsini qırmağa çalışdılar. Lakin qonşu ölkələrin, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan Azərbaycan türklərinin, ümumən türk dünyasının bu prosesi parçalanmış xalqların təbii birləşmə meyli kimi qiymətləndirməsi, müdafiə etməsi mürtəcə təbliğatın qarşısını aldı.

1990-cı ilin noyabr ayının 3-də Türkiyədə keçirilən Birinci Millətlərarası Azərbaycan Türk Dərnəkləri qurultayı Naxçıvandan başlanmış “sərhəd hərəkatı”nı milli birlik və həmrəylik yolunda atılan ilk addım kimi dəyərləndirdi.

Həmin dövrdə imperiyadan xeyir-dua alan, Azərbaycan torpaqlarına təcavüz edən ermənilər Ermənistanla sərhəddə yerləşən muxtar respublikaya da göz dikmişdi. Naxçıvanın ən ucqar kəndi Kərkini imperiya ordusunun köməyi ilə işğal edən erməni silahlıları Sədərəyi də atəşə tuturdular. Sərhəd məntəqələrindən həyəcanlı xəbərlər gələndə muxtar respublikanın vilayət partiya komitəsinin işıqları söndürüldü. Öz taleyinə sahiblik etmək məcburiyyətində qalan insanlar Ali Sovetin binasına yığıldılar.

Həmin günləri sonralar verdiyi müsahibəsində xatırlayan Naxçıvan MSSR Ali Sovetinin sədri, rəhmətlik Səkinə Əliyevanın sözlərindən bəzi məqamları yada salaq: “ O günlər biz Naxçıvanı itirmək təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdıq. Ermənilər sonuncu azərbaycanlıyı da Ermənistandan qovduqdan sonra bütün təhdid və təxribatları Naxçıvana yönəlmişdilər... Ermənilərin Sədərəyə güclü hücumu nəticəsində 8 nəfər həlak olmuş, 30 nəfər yaralanmış, əhali çöllərə tökülmüş, xeyli ev dağıdılmışdı... Sədərəkdə həlak olmuş 2 uşağın meyidi Naxçıvanın mərkəzi meydanına gətirilmiş, on minlərlə adam tədbir görülməsini, ermənilərin əliyalın naxçıvanlıları qovub İrana və Türkiyəyə keçirilməsi təhlükəsinin sovuşdurulmasını tələb edirdi. Bakı susurdu, rəhbərlərdən heç birini tapmaq mümkün deyildi... Hamı bilirdi ki, məhvolma təhlükəsi qarşısında səsimizə hay verməyən, ermənilərin Naxçıvanı tutmasına əslində, göz yuman bir ölkənin tərkibində qalmaq ölümə bərabərdir. Səsimizi dünyaya çatdırmaq, dolayısı yolla SSRİ rəhbərliyini də silkələmək üçün, Qars müqaviləsinin şərtlərinə istinadən, bütün naxçıvanlıların iradəsini ifadə edən bir qərar hazırladıq... SSRİ Ali Sovetinin və Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Naxçıvandan olan deputatların da

İştirakı ilə gecəyarısı fəvqəladə sessiya keçirdik. Yekdilliklə Naxçıvan MSSR-in SSRİ-nin tərkibindən çıxması barədə qərar qəbul etdik.”

SSRİ Konstitusiyasının 81-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan SSR və Naxçıvan MSSR-in suverenliyi və ərazi bütövlüyü qorunmadığı üçün qəbul olunan həmin qərarla qeyd olundu ki, Naxçıvan MSSR SSRİ-nin tərkibindən çıxaraq, özünü müstəqil respublika elan edir.

Sessiya qurtaran kimi, qəbul olunan qərar gecə saat 4-də yerli teleradio ilə oxundu . “Sovet Naxçıvanı” qəzeti müstəqilliklə bağlı qərarı dərc edərək, ilk dəfə 40 min nüsxə ilə satışa çıxarıldı. Naxçıvan televiziyası ilə həmin qərar bir neçə dilə tərcümə olunaraq, bütün dünya ictimaiyyətinə çatdırıldı.

Çox təəssüf ki, bu “müstəqillik” cəmi 8 gün çəkdi. Moskva və Bakıdan gələn xüsusi qrup güc tətbiq etməklə “sabitliyi bərpa etdi.”

“Sərhəd hərəkəti”nin ikinci ildönümü ərəfəsində-16 dekabr 1991-ci ildə keçirilən Naxçıvan MR Ali Məclisinin sessiyasında bu birlik hərəkəti rəsmi qərarla əbədiləşdirildi. Ulu öndər Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən həmin sessiyada Ümummillə Liderin təklifi əsasında hər ilin 31 dekabr tarixinin Dünya Azərbaycan türklərinin həmrəylik, birlik günü kimi qeyd olunması ilə bağlı qərar qəbul olundu. Həmin sessiyada “Sərhəd hərəkəti”nin böyük əhəmiyyətini qeyd edən Ulu Öndər gənclərin bu təşəbbüsünü vətənpərvərlik nümunəsi adlandırdı: “Sərhəd hərəkəti”nin qarşısını almaq üçün ciddi cəhdlər göstərsə də , heç bir nəticə verməmişdir. Mən Moskvada olarkən bu hərəkətin cinayətkar bir tədbir kimi qələmə verildiyinin şahidi oldum. Sov.İKP Mərkəzi Komitəsi və onun tərkib hissəsi olan Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsi bu vətənpərvərlik hərəkətinə böhtançı qiymət vermişdir.”

Dünya Azərbaycan türklərinin birlik və həmrəylik gününün təsis olunması ilə bağlı məsələnin muxtar respublikanın Ali Məclisində müzakirəsini mütərəqqi qüvvələrin fədakarlığı adlandıran, “Biz böyük qürur hissi ilə qeyd edə bilərik ki, bu, məhz Naxçıvanda , qədim türk diyarında irəli sürülmüşdür. Tam qətiyyətlə demək olar ki, Ali Məclisin qərarı Azərbaycan Respublikasının tərəqqipərvər, milli ruhlu dairələrində razılıq hissi ilə qarşılanacaq və bütün Azərbaycanda bu hərəkətin gücləndirilməsinə bir daha təkan verəcəkdir” söyləyən Ulu Öndər Naxçıvanda başladığı fədakarlığı hakimiyyətə qayıtmaqla, daha geniş miqyasda davam etdirdi.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsini yaratmaqla, Dünya azərbaycanlılarının I qurultayını keçirməklə xarici ölkələrdə məskunlaşan soydaşlarımızı bir amal, azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşdirdi, xalqımızda milli təfəkkürü formalaşdırdı. Sonrakı illərdə keçirilən, türkdilli dövlətlərin həmrəyliyi gücləndirən forumlar, zirvə görüşləri Ulu Öndərin təşəbbüslərinin davamı idi.

Hər il 31 dekabr- Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə həmvətənlərimizi, soydaşlarımızı təbrik edən Prezident İlham Əliyevin bu ilki təbrikində də qeyd olunduğu kimi harada yaşamalarından asılı olmayaraq soydaşlarımız məskunlaşdıqları ölkələrin həyatına inteqrasiya ilə yanaşı, öz milli kimliyini, mənəvi -əxlaqi dəyərlərini tarixi Vətənlə bağlılığı ilə qoruyacaqlar.

Azərbaycan dünyada yaşayan hər bir azərbaycanlının Vətənidir

Əliqismət Bədəlov

Azərbaycanın inkişafı və dünya birliyində mövqeyini möhkəmləndirməsi üçün hər bir həmvətənimiz ümummilli məqsədlər ətrafında sıx birləşməli, diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti daha çevik əlaqələndirilməlidir. Əminəm ki, dünyanın hansı guşəsində yaşamasından asılı olmayaraq, bütün soydaşlarımız və həmvətənlərimiz bu prinsiplərə əsaslanaraq qarşıdakı illərdə də üzərlərinə düşən vəzifələrin yerinə yetirilməsində qüvvə və bacarıqlarını əsirgəməyəcəklər.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Azərbaycanlılar minilliklər boyu özlərinin tarixi torpaqlarında yaşayaraq, bəşər sivilizasiyasına böyük töhfələr veriblər. Hazırda dünyanın müxtəlif yerlərində 50 milyondan çox azərbaycanlı yaşayır. Onlar yer üzündə baş verən müharibələr, inqilablar, hərbi münaqişələr, ictimai-siyasi proseslər nəticəsində dünyaya səpələnmiş, böyük bir qismi isə deportasiyalara məruz qalaraq doğma yurdunu tərk etmişdir. Hazırda dünyanın hər yerində azərbaycanlılar yaşayırlar, lakin onların bir Vətəni var – Azərbaycan!

Tarixi faktlar da təsdiqləyir ki, çoxəsrlik zəngin tarixə malik olan Azərbaycan öz inkişafının müxtəlif mərhələlərində dəfələrlə yadelli işğala, xarici qəsbkarların hücumuna məruz qalmış, ərazisi zəbt edilmiş, parçalanmış, dövlət müstəqilliyi və suverenliyi əlindən alınmışdır. Beləliklə, azərbaycanlılar tarixi torpaqlarından, dogma Vətənidən, el – obasından bütün dünyaya yayılıblar. Hazırda onlar dünyanın bir çox ölkələrində yaşasalar da, ürəkləri Azərbaycanla döyünür.

Artıq tarixə çevrilmiş Sovet İttifaqının sərt rejimi dövründə azərbaycanlıların bir bayraq altında birləşməsi və fəaliyyət göstərməsi qeyri-mümkün idi. Sovet imperiyası tərkibinə qatıldığı 70 il ərzində Azərbaycana qarşı müstəmləkəçilik siyasəti yeridilmiş, Azərbaycan xalqı təqiblərə və kütləvi cəza tədbirlərinə məruz qalmışdır.

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ilk illər ölkədə yaranmış anarxiya və kaos diaspor quruculuğunu unudurmuş, dünyada yaşayan azərbaycanlıların bir bayraq altında fəaliyyət göstərməsi istiqamətində qəti addımlar atılmamışdır. Yalnız ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidindən sonra ölkəyə rəhbərliyə başladığı vaxtdan diaspor quruculuğu istiqamətində tədbirlər görülmüşdür. Diaspor quruculuğu daimi fəallıq və zəhmət tələb edən uzunmüddətli prosesdir. Dünyada yaşayan azərbaycanlılar arasında azərbaycançılıq ideyasının yayılması, ana dilinin, zəngin mədəniyyətimizin, milliliyi ilə seçilən adət-ənənələrimizin, qədim tariximizin yaşadılması və inkişaf etdirilməsi ümummilli lider Heydər Əliyevin qarşıya qoyduğu əsas vəzifələrdən idi.

Dünya azərbaycanlılarının milli birlik və həmrəyliyinin sıx vəhdəti ulu öndərin rəhbərliyi ilə müstəqil dövlət quruculuğu dövründə mümkün olmuşdur. Heydər Əliyev hələ Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri olarkən, dekabrın 31-i Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Milli Birlik Günü elan edilmişdir.

Sonradan həmin gün bütün Azərbaycan xalqının, dünya azərbaycanlılarının milli bayramına çevrildi. Artıq 1993-cü ilin ortalarından başlayaraq, Azərbaycan rəhbərliyi xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların həyat və fəaliyyətinə böyük diqqət və qayğı ilə yanaşmış, diaspor nümayəndələrinə öz fəaliyyətini genişləndirmək və əlaqələrini möhkəmləndirmək üçün hər cür dəstək göstərilmiş, yaşadıkları ölkələrdə onların təşkilatlanması, özlərini inamlı hiss etmələri, cəmiyyətdə müvafiq mövqelər tutması, habelə tarixi Vətənin maraqlarına xidmət etməyi unutmaması üçün müvafiq addımlar atılmışdır. Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi, diasporla iş sahəsində dövlət siyasətinin prioriteti, həmçinin respublikamıza dost münasibət bəsləyən digər xalqların diasporları ilə əlaqələrin genişləndirilməsi Azərbaycanın beynəlxalq aləmə inteqrasiyasını daha sürətləndirir, ölkəmiz haqqında əsl həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdırılmasında mühüm rol oynayır. Ulu öndərin bu istiqamətdə həyata keçirilən siyasi xəttin əsas qayəsini Azərbaycan dövlətçiliyi, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə hörmət, Azərbaycan xalqına mənsubluq, Vətənə bağlılıq hissi və ideyaları təşkil edir.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycanla əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, onlar arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin birgə müzakirəsi zərurətini nəzərə alaraq Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında 2001-ci il mayın 23-də ümummilli lider Heydər Əliyevin imzaladığı sərəncamı bu möhtəşəm ideologiyanın gerçəkləşməsinə istiqamətlənmişdir. Həmin il noyabr ayının 9–10-da Bakıda keçirilən tədbirdə 36 ölkədən 200-dən çox təşkilatı təmsil edən 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak etmişdir.

Ulu öndər Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayındakı nitqində azərbaycanlıların bir bayraq altında fəaliyyət göstərməsinin vacibliyini bəyan etmişdi: “1991-ci il dekabr ayının 31-də Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü haqqında” qərar qəbul etdik. Biz o vaxtdan bu günü böyük bayram kimi qeyd edirik və o vaxtdan da dünyada yaşayan azərbaycanlılarla əlaqələrimiz tədricən inkişaf etməyə başladı. Bunlar hamısı Azərbaycanın müstəqilliyinin və Azərbaycan xalqının milli azadlığının nəticəsidir. Azərbaycan xalqı böyük, qədim tarixə malikdir. Çoxəsrlik tariximizdə xalqımız bir çox sınaqlardan çıxmış, yaşamış, öz mənliliyini itirməmiş, öz milliliyini itirməmiş, dünya sivilizasiyasına dəyərli töhfələr vermiş, dünya sivilizasiyasını zənginləşdirmişdir. Ancaq tarixin müxtəlif mərhələlərində azərbaycanlılar bəzi məhrumiyyətlərə düşər olmuşlar. Ona görə də bütün dünyaya səpələnmiş azərbaycanlıların birliyi, həmrəyliyi indi həm bizim üçün, müstəqil Azərbaycan dövləti üçün, həm də dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir”.

Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı xaricdə soydaşlarımızın ümumi məqsəd, vahid ideya ətrafında birləşməsi yolunda böyük addım, gələcəyə istiqamətlənmiş önəmli tədbirlərdən biri kimi yadda qaldı. Qurultayda xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli iş aparılmasını təşkil etmək, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təşkil etmək məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası irəli sürüldü. 2002-ci il iyulun 5-də ulu öndər Heydər Əliyev “Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” fərman imzaladı. 2008-ci il noyabrın 19-da isə dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə həmin komitənin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması digər xalqların diaspor qurumları və müxtəlif ölkələrin bilavasitə bu sahəyə məsul olan dövlət orqanları ilə birbaşa əməkdaşlığın qurulması imkanlarını daha da genişləndirdi. Bu mənada Prezident İlham Əliyevin –“Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” sərəncamı Azərbaycan Respublikasının diaspor quruculuğu işinə verdiyi önəm daha bir parlaq təzahürü kimi qiymətləndirilməyə layiqdir.

Prezident İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu prioritet vəzifələrdən biri diaspor quruculuğunu daha da inkişaf etdirmək, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızla əlaqələri möhkəmləndirməkdən ibarət olmuşdur. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın dünya birliyindəki nüfuzunu yüksəltmək və mövqeyinin daha da möhkəmləndirmək, Azərbaycan reallıqlarının olduğu kimi çatdırılmasını diaspor təşkilatları qarşısında prioritet vəzifə kimi müəyyənləşdirmişdir. Məhz Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqəti və qayğısı sayəsində dünyanın bütün ölkələrindəki Azərbaycan diasporu çox mütəşəkkil birləşib və onların fəaliyyət dairəsi daha da genişləniib.

Dövlətimizin başçısı Dünya Azərbaycanlılarının III Qurultayında soydaşlarımıza müraciət edərək həmişə bir yerdə olmağı arzulamışdır: “Bizim xaricdə yaşayan böyük ailəmiz vardır, bu, azərbaycanlılardır. Onlar öz doğma Vətəninə bağlı olan adamlardır. Bizi fərqləndirən əlamət ondan ibarətdir ki, harada yaşamağımızdan asılı olmayaraq, öz Vətənimizə bağlıyıq. Bura bizim Vətənimizdir, hamımızın Vətənidir. Müstəqil Azərbaycan bütün azərbaycanlıların Vətənidir. Bizim bir Vətənimiz var– Azərbaycan! Bizim bir dilimiz var – Azərbaycan dili! Bizim ümumxalq ideologiyamız var – azərbaycançılıq məfkurəsi! Mən arzu edirəm ki, dünyada yaşayan bütün azərbaycanlılar həmişə bir yerdə olsunlar. Həmişə bilsinlər ki, onların arxasında güclü Azərbaycan dövləti dayanır və onlar hər zaman Azərbaycan dövlətinə arxalana bilərlər”.

Bu sözlər dünyada yaşayan azərbaycanlıların bir bayraq altında fəaliyyətini daha da gücləndirmişdir. Hazırda dünyanın 45 ölkəsində fəaliyyət göstərən 450-yə yaxın diaspor təşkilatları xaricdə yaşayan azərbaycanlılar arasında milli, ideoloji, siyasi və iqtisadi amillərə əsaslanan birliyin təmin olunmasına xidmət edirlər.

Dövlətimizin başçısı bu il dekabrın --25- də 31 Dekabr –Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə soydaşlarımıza ünvanladığı təbrikində də harada yaşamasından asılı olmayaraq, həmvətənlərimizin tarixi Vətəninə bağlılığını qoruyacağına əminliyini bildirib: “Ümidvaram ki, harada yaşamalarından asılı olmayaraq, soydaşlarımız məskunlaşdıqları ölkələrin həyatına inteqrasiya ilə yanaşı,

öz milli kimliyini, mənəvi-əxlaqi dəyərlərini, tarixi Vətənlə bağlılığı qoruyacaq, Azərbaycanın bu günü və aydın sabahı naminə əməl və əqidə birliyi, sarsılmaz həmrəylik nümayiş etdirəcəklər. Xarici ölkələrdəki çoxsaylı diaspor təşkilatlarımızın gələcəkdə də əzmkar iradə və yüksək vətənpərvərliklə bu amallar uğrunda çalışacağına, xalqımızın və dövlətimizin şərəfli adını daim uca tutacağına inanıram”.

Xalq qəzeti. - 2019.- 27 dekabr. - № 289. - S. 5.

Tariximizin qızıl səhifələrdən birinin yazıldığı gün - 31 Dekabr

Həmrəylik bu günümüz, sabahımız, əbədiyyətimizdir

Muxtar Məmmədoğlu,

“Şərq qapısı” qəzetinin məsul katibi. Naxçıvan

Keşməkeşli tariximizin dolaylarına yazılan günlərə qızıl hərflərlə həkk olunmuş bir tarix var: 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının həmrəylik günü. Bu yolun mənzili çox-çox uzaqlardan başlayıb.

Azadlıq mücahidləri öz azadlıq arzularına çatmağı məhz həmrəylikdə, birlikdə görüblər. Bir araya sığmaq yolunda mübarizəyə atılıblar. Bir gün azadlıqda yaşamağı 40 il əsarətdə yaşamaqdan üstün tutan qəhrəman Babəkimizin arzularından keçib gəlib bu yol. Bu yolda qanlar tökülüb, şəhidlər verilib.

Tikanlı sərhəd çəpərləri içərisində “qardaşlıq, bərabərlik, sülh” şəraitində yaşayan xalqımıza qarşı edilən mənəvi hücumlar, siyasi gözağartmalar nə qədər “geniş vüsət” alsada, bu yolu qət etmək məqsədilə mübarizə aparana uzaq Sibir çöllərinə sürgün edilsələr də, zindanlara atılsalar da öz əqidələrindən dönməyiblər, “hər qaranlıq gecənin bir işıqlı gündüzü olacağına” inanıblar. İnanıblar ki, tutduqları yol haqq yoldur. Bu ümid, bu inam onlarla yol yoldaşı olub, yollarına işıq salıb. Bəşər cəmiyyəti yaranandan insan adlı varlığın bu təbii arzusu - birliyə can atması, bu yolda uzun mübarizlər keçməsi həqiqəti bütün zamanlara aiddir. Çünki, birliyə gedən yol əbədi yoldur. Bu yolun çətinlikləri, ağırları, əzabları mənəvi ucalıqdır, özünüdərk yolunda fədailikdir...

... O gün havanın da rəngi dəyişmişdi elə bil. Heç qış havasına oxşamırdı. Uzun illərin ayrılığından sonra birliyə gedən yollarda cəsarətli bir addım atan xalqın zəkası qarşısında sanki o da gücsüzlüyünü hiss edərək “yumşalmışdı”, tikanlı sərhədlərə - Arazqırağına axışan insan selinin qəzəbinə tuş olmaqdan qorxurdu elə bil. Ya o da insanların bu haqq işinə öz köməyini belə göstərirdi. Ya bizə elə gəlirdi ki, hava da istidir, soyuq dekabr günəşinin şüaları yerə ilıq bir hərarət verirdi...

O gün tariximizin qızıl səhifələrindən biri yazılırdı...

... Arazqırağı yaşayış məntəqələrindən aralıda yaşayan insanlar belə axın-axın tikanlı məftillərlə sərhədlənmiş, bizi o taya həsrət qoymuş, məhzun görkəmli Araza doğru axışırdılar - sanki Araz da səhvini başa düşmüşdü, sakit-sakit axmağa başlamışdı; elə bil buralarda bir belə adam gördüyündən xoflanmışdı Araz.

İnsan seli Araz qırağına axışmaqda idi... Bu insanların çöhrələrində təbəssüm, gözlərinin dərinliyində uzaqlara dikilmiş bir nigarançılıq vardı: doğrudanmı, sökəcəyik o tikanlı məftilləri? Qoyarlarmı? Uzun illərin içlərdə qaysaq bağlamış yarası bu inamsızlığa qarşı çıxırdı.

**Azadlığı istəmirəm zərrə-zərrə, qram-qram,
Qolumdakı zənciləri qıram gərək, qıram-qıram,**

- istəyi arzusu, hökmü ürəklərdə hakim kəsilmişdi.

... Bir neçə gün sonra "Qardaşlıq. Bərabərlik. Sülh" dünyasının paytaxtı Moskva televiziyasının "Zaman" xəbərlər proqramı belə şou-xəbərlər efirə çıxaracaqdı: Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasında yaşayan bir qrup ekstremist dövlət sərhədlərini dağıdıb. Bu, SSRİ Konstitusiyasına qarşı çıxmaq, sərhədlərimizin toxunulmazlıq hüququnu tapdalamaq deməkdir. Onlar SSRİ qanunları ilə mühakimə olunmalıdırlar. (SSRİ-nin "bu humanist qanunları" isə 70 il idi ki, Azərbaycanın əleyhinə işləyirdi).

"Bu qanunazidd hərəkət" o vaxt baş vermişdi ki, həmin "Zaman" xəbərlər proqramı uzun illər bir-birindən ayrı düşmüş Pribaltika respublikaları vətəndaşlarının üzlərinə bağlanmış sərhədləri dağıdaraq sevincdən göz yaşı tökmələrini, həmin sərhədlərdə bir-birinə qovuşan insanların bu sevincini, onların birləşmək arzularının həyata keçməsinə alqışlayırdı.

İstər-istəməz düşünməli olursan: Onların bu hərəkətlərinə çox yüksək qiymət verildiyi halda naxçıvanlılar nə üçün eyni hüquqdan istifadə edəndə ekstremist oldular?

... Bu da var ki, birləşmək, bir olmaq, öz gücünü dünyaya göstərmək amallı insanlar gördükləri işin haqq işi olduğuna əmin idilər.

... Tariximizə qızıl hərflərlə daha bir gün yazılmaqdaydı: 31 Dekabr.

Taleyin hökmündən dünyanın hər yerinə səpələnmiş 50 milyondan çox azərbaycanlının birləşmək arzuları çin olurdu o gün. Sevincdən doğan göz yaşları qəmli-qəmli axan Araza qovuşurdu... Arazı günahkar sayan insanlarsa bir-birinə. O gün üzlərə sevinc qonmuşdu, çöhrələr də sanki işıqlanmışdı. Doğma Azərbaycanımızda öz anasından cismən ayrı düşmüş qədim Naxçıvan həmin gün birliyə gedən yolun beşiyinə çevrildi. Arzumuz bu qədim torpaqda çin oldu - doğuldu. Sovet imperiyasının buxovlarından təngə gəlmiş naxçıvanlılar Moskvanın Azərbaycan xalqına qarşı ədalətsiz mövqeyinə qarşı etiraz əlaməti olaraq 1989-cu ilin dekabrın 31-də SSRİ-nin Araz boyu yerləşən 160 kilometrlik dövlət sərhəd dirəklərini, məftillərini texniki qurğuları ilə birlikdə darmadağın etdilər. Bu aksiya dünya azərbaycanlılarını həmrəyliyə çağırış idi.

Sərhədləri aşıb bütün yer kürəsində yaşayan soydaşlarımız bir-birinin üzünü gördülər, səslərini eşirdilər - beləcə ayrılıq həsrətlərinə son qoyuldu. Ona görə də naxçıvanlılar bu bayramı daha böyük sevinclə qarşılayır və qeyd edirlər. Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişaf tapdığı bu qədim yurd yeri bir sıra bayramlar və əlamətdar günlərin həyata vəsiqə aldığı bir məkandır. Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü də onlardan biri - 1991-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilməsindən sonra Ali Məclisin növbəti sessiyası 31 Dekabrın Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü kimi rəsmi bayram olaraq hər il qeyd edilməsi barədə xüsusi qərar qəbul etdi.

... O günü xatırlayıram. Bir vaxt quş quşluğu ilə qona bilməyən sərhəd dirəkləri, tikanlı məftillər, 70 il özümüzü özümüzdən qoruyan sərhəd zolağı... Və özündə qüvvə taparaq həmin tikanlı məftillərə, sərhəd dirəklərinə qarşı üsyan edən insanların Arazdan su götürərək bir-birini sulamaqları yadıma düşür. O günkü sevinci bir daha yaşayıram.

Çox uzaqlardan başlayan yolu fəth etdiyimiz gündən 30 il keçir Bu, tarix üçün çox kiçik zaman vahididir. O günü bizə - bütün dünya azərbaycanlılarına ərməğan edən Böyük İnsan Heydər Əliyevin bu addımını ilk əvvəllər hakimiyyətdə olanlar qısqançlıqla qarşılasalar da, heç nəyə nail ola bilmədilər. Çünki, bu yol haqq yolu idi, bu yolun başında haqqı, ədaləti hər şeydən uca tutub ömrünün mənasına çevirən Heydər Əliyev dururdu.

O günü xatırlayıram - üzlərdən sevinc yağırdı; təəccüb doğmuşdu çöhrələrində, çağqınlıq sezilirdi sifətlərdə. Çoxları inana bilmirdi gördüklərinə: “Sovet hökumətinin sərhədlərini dağıtmaq mı olar?”

Belə fikirlər, xəyallar da təbii idi. Çünki millət 70 il rejim görmüşdü.

Dünənə qədər bizə xəyal kimi görünənlər 30 ildir ki, həqiqətə çevrilib. Sərhəd dirəkləri yoxdur daha. O dirəklər dağılan günün şərəfinə - 31 dekabr dünyanın müxtəlif yerlərində azərbaycanlıların həmrəyliyi kimi tarixə düşüb.

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin dünya azərbaycanlılarının bir araya gəlməsi yolunda etdikləri məhz o vaxt onun təşəbbüsü ilə Naxçıvan Ali Məclisinin qəbul etdiyi qərarın məntiqi nəticəsidir. Bu illər ərzində bu yöndə görülən işlərin həcmi isə saysız-hesabsızdır. Qısa zaman kəsiyində qazanılmış uğurlar bu böyük insanın xalq yolunda, millət, vətən yolunda içdiyi Konstitusiyaya andına sədaqətin rəmzidir.

Taleyin hökmü ilə dünyanın hər yerinə səpələnən həmvətənlərimizə, hamımıza - uzun illərin həsrətlilərinə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən ərməğan olan bu gün hər il təntənə ilə qeyd olunur. Onun tövsiyə xarakterli bir sözü isə hamımız üçün birmənalı qəbul edilib: “Azərbaycanlı hər yerdə yaşaya bilər, ancaq azərbaycanlılığını, dilini, dinini, ənənələrini unutmamalıdır. Onun qəlbi doğma Azərbaycanla daim bir vurmalıdır”.

Ədalət. – 2019. – 26 dekabr. - № 194. – S. 7.

Moskvada Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününə həsr edilən tədbir keçirilib

Moskvada Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, Rusiya Azərbaycanlı Gənclər Birliyinin (RAGB) sədri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününə həsr edilən tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Rusiya və Azərbaycanın gənclər birliklərinin, diaspor təşkilatlarının təmsilçiləri, media nümayəndələri iştirak ediblər.

RAGB-nin idarə heyətinin üzvü Emin Hacıyev təşkilatın sədri Leyla Əliyevanın adından qonaqları Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününü və Yeni il münasibətilə təbrik edib, 2019-cu ildə görülən işlər barədə məlumat verib. O, RAGB-nin üzvlərinin sayının ilbəil artdığını vurğulayaraq deyib ki, təşkilat Rusiyada fəaliyyət göstərən digər ictimai birliklər və ali təhsil müəssisələri ilə uğurlu əməkdaşlıq edir: "Biz birlikdə çox böyük yol keçmişik. Fəaliyyətimizə ən böyük qiyməti Leyla xanım Əliyeva verib. RAGB-nin 10 illiyi ilə bağlı keçirilən tədbirdə Leyla xanım təşkilatın zəngin keçmişinin, eləcə də parlaq gələcəyinin olduğunu söyləyib".

Emin Hacıyev Rusiyada yaşayan və təhsil alan azərbaycanlı gənclər adından dekabrın 24-də doğum gününü qeyd edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi təbrik edib: "Azərbaycan gəncləri harada yaşamasından asılı olmayaraq, hər zaman dövlətimizin və Prezidentimizin diqqətini və dəstəyini hiss edib. Biz buna görə cənab Prezidentə təşəkkürümüzü bildiririk".

Daha sonra RAGB-nin fəal üzvlərinə gənclər təşkilatının inkişafına verdiyi töhfələrə görə fəxri fərmanlar təqdim edilib.

Tədbir Rusiyada fəaliyyət göstərən incəsənət nümayəndələrinin ifasında milli musiqi və rəqslərdən ibarət konsert proqramı ilə davam etdirilib.

Azərbaycan.-2019.-26 dekabr.-№288.-S.11.

Həmvətənlərimiz mütəşəkkil qüvvəyə çevrilmişlər

Elşən Vəliyev,

Ukraynadakı Azərbaycan Ticarət Evinin təsisçisi

Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi bütün Azərbaycan xalqının ideoloji bütövlüyünü, milli birliyini təmin edən amildir və dövlət siyasətinin prinsiplial istiqamətlərindən biridir. Azərbaycan dövləti bütün dünyada yaşayan azərbaycanlıların siyasi istinadgahı kimi çıxış edir və hər zaman onların qarşılaşdığı çətinliklərin həllində yaxından iştirak etməyi özünün ali məqsədlərindən biri kimi dəyərləndirir.

Ulu öndər, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi naminə təşkilati-hüquqi tədbirlərlə yanaşı, həm də mükəmməl ideoloji-siyasi iş aparmış, soydaşlarımızın monolit qüvvəyə çevrilməsi üçün azərbaycançılıq ideologiyasını önə çəkmişdir. Bu ideologiya dünya azərbaycanlılarının vahid ideya ətrafında birləşməsinə sürətləndirən tarixi-siyasi amillərin təsnifatını, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində dövlətin qarşısında duran vəzifələri, onların Azərbaycan Respublikasına münasibətdə üzərinə düşən mənəvi öhdəlikləri, azərbaycanlı anlayışının sosial-fəlsəfi məzmununu müəyyənləşdirən konsepsiya kimi nəzərdə tutulur.

Bu gün dünya azərbaycanlılarının birliyi azərbaycançılıq ideologiyasının reallaşdırılması mexanizmi kimi qəbul edilir və bu sahədə həyata keçirilən bütün tədbirlər məhz həmin amala əsaslanır. Milli birliyin ideoloji əsası olan azərbaycançılıq ideyası və məfkurəsi ulu öndərimiz, ürəklərdə işıq heykəlinə çevrilən Heydər Əliyev tərəfindən formalaşdırılmışdır.

31 dekabr Azərbaycanın tarixinə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü kimi daxil olmuşdur. Bu istiqamətdə ilk addım ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1991-ci il dekabr ayının 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sessiyasında atıldı. Sessiyada Milli Həmrəylik və Birlik Günü'nün təsis olunması ilə bağlı qərar qəbul edildi. Qərara görə, “31 Dekabr - Milli Həmrəylik Günü” kimi hər il bayram edilməsini nəzərdə tutan müddəa ilə yanaşı, bu günün bütün Azərbaycan ərazisində qeyd olunması haqqında Respublika Ali Sovetinə təklif verilməsinin zəruriliyini bildirən xüsusi bənd də salındı. Bu tarixi sessiyadan doqquz gün sonra dekabrın 26-da Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası hər il dekabr ayının 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü elan olunması barədə sərəncam verdi.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, onlar arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin birgə müzakirəsi zərurətini nəzərə alaraq Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında 2001-ci il may ayının 23-də ümummilli lider Heydər Əliyevin məlum sərəncamı bu möhtəşəm ideologiyanın gerçəkləşdirilməsinə istiqamətlənmişdir.

2001-ci il noyabr ayının 9-u və 10-da Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı Azərbaycan tarixinə böyük bir prosesin başlanğıcı kimi daxil olmuşdur. Yüksək səviyyədə keçən bu möhtəşəm məclisə soydaşlarımız böyük həvəslə gəlmiş, tarixi Vətən qarşısında hesabatlarla çıxış etmişlər. Bu qurultay dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin, birliyinin yaradılması və inkişafı sahəsində mühüm əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müstəqil Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında tarixi hadisəyə çevrilmişdir.

Qurultayda ulu öndər Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının indiyədək Vətənin mənafeyi naminə gördükləri işləri yüksək qiymətləndirərək, eyni zamanda, tarixi Vətənlə əlaqələrinin yaradılması və möhkəmləndirilməsinə dair dəyərli tapşırıq və tövsiyələrini vermişdir. Azərbaycan dövlətinin bu istiqamətdə siyasətini səciyyələndirərkən onun üstün cəhətlərini Heydər Əliyev belə vurğulamışdır: “Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı, Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq”.

Dünya Azərbaycanlılarının Bakıda keçirilən I, II, III və IV qurultayları soydaşlarımızın vahid ideya ətrafında birləşməsinə təkan verdi. Prezident cənab İlham Əliyev ulu öndər Heydər Əliyevin prinsip və ideyalarını inkişaf etdirərək soydaşlarımızın tarixi vətənin ümumi mənafeləri çərçivəsində həmrəyliyinin təmin olunmasına, milli maraqlarımızın qorunmasında diaspor imkanlarından daha səmərəli istifadə edilməsinə istiqamətlənmiş siyasət yürüdü. Prezident İlham Əliyev əksər xarici səfərlərində Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşür, onların problemləri ilə maraqlanır və dəyərli töhfələrini verir. Belə tədbirlər dünya azərbaycanlılarını bir araya gətirməklə, Azərbaycanın sürətli inkişaf və beynəlxalq arenada siyasi mövqeyinin daha da gücləndirilməsi istiqamətində tarixi işlərin görülməsinə şərait yaradıb. Məhz dünya azərbaycanlılarının, ümumilikdə türk diaspor təşkilatlarının bir amal uğrunda birləşdirilməsinə xidmət edən qərarların qəbul edilməsi və bu istiqamətdə görülən genişmiqyaslı tədbirlərin nəticəsidir ki, artıq dünyada güclü, öz sözlərini deyə bilən, siyasi proseslərə təsir etmək iqtidarında olan diaspor təşkilatlarımız formalaşmaqdadır.

Ötən illər ərzində xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, Azərbaycan icmalarının fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi işinin təkmilləşdirilməsi, soydaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının qorunması istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış soydaşlarımız arasında milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması, adət-ənənələrimizin yaşadılması istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü işlər görülmüşdür.

Qarşıdan dünya azərbaycanlılarının ən əziz günlərindən biri olan Həmrəylik Günü gəlir. 31 Dekabr- Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü dünyada yaşayan soydaşlarımızın Vətənə və azərbaycançılıq məfkurəsinə sədaqətini, xalqımızın öz keçmişinə və milli-mənəvi dəyərlərinə ehtiramını əks etdirən bu bayram tarixi yaddaşımızın mühüm tərkib hissəsinə çevrilib. Sevindirici haldır ki, diaspor quruculuğu sahəsində aparılan işlər öz bəhrəsini verir. Xaricdəki həmvətənlərimiz məskunlaşdıqları ölkələrin

cəmiyyətlərində mövqelərini genişləndirir. Azərbaycanın dünyaya tanıtılmasına, zəngin mədəniyyətimizin təbliğinə çalışır.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış azərbaycanlıların mütəşəkkil diaspor kimi formalaşması lobbi quruculuğu sahəsində Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. Bu iş əslində respublikamızda aparılan dövlət siyasətində ümummilli mənafehlərin reallaşması deməkdir.

Respublika. - 2019.- 26 dekabr. - № 287. - S. 7.

Diaspor hərəkəti məntiqi davamlılıqla genişlənməkdədir

Azərbaycan diasporunun uğurlu fəaliyyəti təsadüfi deyil, ciddi və məqsədyönlü siyasətin nəticəsidir

Cavanşir Qədimov

Dünyanın harasında yaşamağımızdan asılı olmayaraq, milli mənafe ilə şəxsi mənafeləri uzlaşdırmaq hər zaman bütün dünya azərbaycanlıların milli qürur mənbəyi ola biləcək milli dövlətə ən böyük dayaqdır. Çünki bu işlərin hamısı ümumxalq səviyyəsində dövlətin himayəsi altında icra edilir. Bu isə dövlətçiliklə millətçiliyin birləşməsi deməkdir ki, Azərbaycan xalqı məhz bu milli birlik dövrünü yaşayır. Həm də bu milli birlik təkcə Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımız hesabına yox, eləcə də xaricdə məskunlaşmış həmvətənlərimizin getdikcə genişlənən fəaliyyətləri nəticəsində təmin edilir.

Soydaşlarımızın Vətəndən uzaqda yaşamalarına baxmayaraq, bir-birləri ilə daha sıx əlaqələr qurmaları, daim həmrəy olmaları, Azərbaycanla sıx əlaqələr yaratmaları ərazi bütövlüyünün təmin olunması üçün beynəlxalq səviyyədə dəstəyə böyük ehtiyacı olan ölkəmiz üçün çox vacib bir işdir, daha doğrusu, bir vəzifə borcudur.

Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Mərkəzinin vitse-prezidenti Rasim Məmmədov da hesab edir ki, artıq Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində görülən işlər öz səmərəli nəticələrini verir: “Ölkəmizdə diaspor siyasətinin əsası Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Ümummillə liderimizin rəhbərliyi ilə milli maraqlara və dəyərlərə müvafiq surətdə həyata keçirilən xarici siyasət strategiyasının mühüm istiqamətlərindən biri olan diaspor siyasəti özünəməxsus önəm kəsb edərək bütün dünya azərbaycanlılarının vahid amal ətrafında birləşməsinə təmin edib. Bu gün isə diaspor siyasəti Prezident İlham Əliyev tərəfindən müasir dövrün tələblərinə, qanunauyğunluqlarına və reallıqlarına müvafiq surətdə uğurla həyata keçirilir. Milli ideologiya əsasında davam etdirilən diaspor siyasətinin uğurlu nəticələri kimi ölkəmizi təmsil edən diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin əhatə dairəsi genişlənir, səmərəlilik səviyyəsi isə daha da artır. Bunlar isə, nəticə etibarilə, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə mövqeyinin gücləndirilməsi işinə önəmli töhfələr verir”.

Səmərəli diaspor siyasəti çərçivəsində qarşıya qoyulan başlıca məsələlərdən birinin də Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair həqiqətlərin dünyaya çatdırılması olduğunu deyən R. Məmmədov əlavə edib ki, bu məqsədlə Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlardakı mövqeyindən və ikitərəfli əlaqələrindən uğurla istifadə edir: “Həmçinin, yüksək beynəlxalq nüfuzə malik olan Azərbaycanın beynəlxalq miqyasda Xocalı soyqırımını həqiqətlərinin tanınması istiqamətindəki fəaliyyətini xeyli intensivləşdirməsi də mühüm nəticələrin əldə olunmasını şərtləndirib. Bu işdə müxtəlif

ölkələrdəki səfirliklərimiz, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Heydər Əliyev Fondu, ölkə daxilindəki ictimai qurumlar, dünyanın dörd bir yanındakı diaspor təşkilatlarımız, ölkədə və xaricdə yaşayan soydaşlarımız səmərəli fəaliyyət göstərirlər. Xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır ki, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə uğurla davam etdirilən “Xocalıya ədalət!” kampaniyası bu baxımdan olduqca səmərəli nəticələr verib. Nəticə etibarilə, səmərəli diaspor siyasəti nəticəsində hazırda milli həmrəyliyin təmin və mühafizə olunması, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının qorunması, onların təşkilatlandırılması və Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə edilib”.

Ekspert Yəhya Babanlı da bu qənaətdədir. O da hesab edir ki, Azərbaycanın tarixi və mədəniyyəti kimi diasporu da kifayət qədər qədim və zəngindir: “Dünyada təqribi sayı 50 milyon nəfər olan azərbaycanlıların böyük hissəsi çoxu hazırda vətənlərindən kənarında yaşayır. Planetin 5 qitəsində məskunlaşan soydaşlarımızın sosial-mədəni və iqtisadi-siyasi fəaliyyətləri yaşadıkları ölkələr, oradakı şərait, mənəvi dəyərlər kimi müxtəlif meyarlarla sıx əlaqədardır. Tarixə nəzər salsaq görərik ki, müxtəlif dövrlərdə müstəqil dövlətimizin olmaması milli diasporumuzun təkamülünə, tarixi vətənlə əlaqəsinə imkan verməmişdir”.

Y. Babanlı qeyd edib ki, Azərbaycan müstəqillik yollarında inamla irəlilədikcə diasporumuzun mütəşəkkiliyinə rəvac verdi: “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla iş istər daxili, istərsə də xarici siyasətin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrildi. Onların hüquq və əsas azadlıqlarının təmin edilməsi diqqət mərkəzində saxlandı. 2001-ci ilin noyabr ayının 9-10-da Bakı şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi diaspor quruculuğu işində böyük addım olmaqla, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların mütəşəkkil qaydada təşkilatlanmasına rəvac verdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 2002-ci il 5 iyul tarixində “Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” fərmanı və 2002-ci il 27 dekabr tarixində “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” qanunu imzalaması isə Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi, dünya azərbaycanlılarının siyasi və ideoloji birliyinin təmin olunması, onların təşkilatlanması baxımından ciddi rol oynadı. Bu siyasətin davamı olaraq, Azərbaycan ziyalılarının, tanınmış şəxslərdən, dövlət və hökumət nümayəndələrindən ibarət Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yaradılması bu sahəyə yeni nəfəs verməklə yanaşı, xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini bir daha təsdiqlədi, həmçinin elmi potensialın formalaşmasına və inkişafına rəvac verdi”.

Ekspert qeyd edib ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılmasından sonra soydaşlarımızın təşkilatlanması daha geniş vüsət aldı: “Sadalananları təsdiqləmək üçün təkəcə Azərbaycan diasporunun kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini müqayisə etmək üçün prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının III və IV qurultayının açılış mərasimindəki nitqindəki məqamı qeyd etmək kifayət edər: əgər 2002-ci ilə kimi xaricdəki təşkilatlarımızın sayı 218 idisə, artıq bu qurumların sayı 420-ni keçib”.

Y. Babanlı vurğulayıb ki, diaspor amili müasir dünyada mühüm əhəmiyyət kəsb etməklə, beynəlxalq aləmdə xalq diplomatiyasının subyekt statusunu qazanıb: “Hətta mütəxəssislər diasporu müasir dünyanın ayrılmaz atributu hesab edirlər. Çünki diaspor dünyada gedən qlobal proseslər, geosiyasi hadisələr fonunda baş verən dəyişikliklər nəticəsində “siyasi alətə” çevrilərsə, milli müxtəlifliyin qorunmasına, saxlanılmasına zərbə vura bilər. Bu da bizi bir daha düşündürməyə vadar edir və milli maraqlarımızın qorunmasında həssas məsələ hesab olunan diaspor potensialından düzgün istifadə etməyin və istiqamətləndirməyin vacibliyini ön plana çəkir. Diaspor fəaliyyətində başlıca məqsəd mənsub olduğu etnik azlığın mədəniyyətini, dilini qoruyub saxlamaqdan ibarət olmalıdır. Beynəlxalq səviyyədə isə müxtəlif xalqların diasporları ilə “milli və bəşəri dəyərlərin qorunması naminə birgə fəaliyyət proqramları”nın hazırlanması və tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsəduyğundur. Əksər tədqiqatçıların gəldiyi qənaətə görə qloballaşan dünyada dövlətlərin xarici siyasət və diplomatiya sahəsində qazandığı nailiyyətlər bir sıra meyarlarla yanaşı, həm də onun xaricdə formalaşdırdığı diasporun potensial imkanları ilə ölçülür.

Məhz müstəqillik illərində milli diasporumuzun və diplomatiyamızın birgə səyinin nəticəsidir ki, Azərbaycanın haqq işi olan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dünya ictimaiyyətinə doğru-düzgün çatdırılması istiqamətində bir çox işlər görülmüşdür. Məsələn, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatında Xocalı soyqırımını ilə bağlı qətnamənin qəbuluna, Pakistan, Sudan və Meksika senatında, Kolumbiya, Çexiya, Bosniya və Herseqovina parlamentində, ABŞ-ın bir sıra ştatlarında Xocalıda baş vermiş soyqırımının rəsmən tanınmasına nail olunmuşdur”.

Ekspert bildirib ki, son illər diasporumuzun fəaliyyəti sosial-mədəni sferadan çıxaraq ictimai-siyasi fəaliyyət müstəvisinə keçmiş, bu da lobbiciliyin təkamülü və inkişafına əsas yaratmışdır.

Azad Azərbaycan.-2019.-19 dekabr.-№149.-S.5.

Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi

Məhəmmədəli Qəribli

Bildiyimiz kimi, Azərbaycan xalqı, dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış soydaşlarımız hər il dekabrın 31-də Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəlik Gününü təntənəli qeyd edir. Çox qədim tarixə malik xalqımız bu əlamətdar bayramı uzun illərdən bəri davam edən ənənələrinə, mədəniyyətinə, tarixi köklərinə xas olan duyğularla keçirir.

Bu ənənəvi Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəlik Günü bayramı ildən-ilə daha geniş vüsət alır, ürəklərdə vətən eşqi, milli-mənəvi birlik hissləri bəsləyən hər bir həmvətənimiz tərəfindən güclü dəstək alır. Birinci dəfə həmrəylik və birlik eşqi ilə dillərə düşən və rəsmiləşdirilən bu bayram ürəklərdə uzun illərdən bəri qorunan azadlıq və birlik hisslərinin təzahürüdür.

Ənənəvi bayram Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin o vaxtkı sədri Heydər Əliyevin uzaqgörənliyini, xalqı öz ətrafında birləşdirmək məharətini bir daha sübuta yetirir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 1991-ci il dekabrın 16-da "Dünya Azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik günü haqqında" qərarı yenidən müstəqilliyini elan etmiş Azərbaycanın yeni tarixində ən mühüm sənədlərdən biridir. Tarixi sənəddə deyilir ki, çoxəsrlik zəngin tarixə malik olan Azərbaycan öz inkişafının müxtəlif mərhələlərində dəfələrlə xarici istilaya məruz qalmış, onun torpaqları zəbt edilmiş və parçalanmış, dövlət müstəqilliyi və suverenliyi əlindən alınmış. Gülistan (1813-cü il) və Türkmənçay (1828-ci il) müqavilələri ilə Azərbaycan xalqı və onun tarixi torpaqları parçalanaraq Rusiya ilə İran dövlətləri arasında bölünüb.

Lakin dəfələrlə tarixi ədalətsizliyə məruz qalsa da, milli dövlət institutları ləğv edilsə də, Azərbaycan xalqı müstəqillik yolunda öz mübarizəsini dayandırmamışdır. İyirminci yüzilliyin əvvəllərində yaranmış mürəkkəb tarixi şəraitdə müstəqilliyini bərpa etmək üçün xalqımız mühüm addımlar atıb. İmperiya zülmündən azad olan Quzey Azərbaycan 1918-ci il mayın 28-də dövlət müstəqilliyi qazanaraq öz tarixi ərazisində milli dövlətini – Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətini yaratdı. Çox keçmədən Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü yeni təcavüzə - bolşevik Rusiyasının silahlı müdaxiləsinə məruz qaldı. Beləliklə, qanuni hakimiyyət zorakılıqla devrildi və Azərbaycan xalqının çox böyük qurbanlar bahasına qazandığı müstəqilliyə son qoyuldu. Demokratik qüvvələrin əksəriyyəti repressiyaya məruz qaldı, xalqın bir qismi isə mühacirət etməyə məcbur oldu.

Sovet imperiyası tərkibinə qatıldığı 70 il ərzində Azərbaycana qarşı müstəmləkəçilik siyasəti yeridilmiş, Azərbaycan xalqı təqiblərə və kütləvi cəza tədbirlərinə məruz qalmışdır. İmperiya siyasəti dünya azərbaycanlılarını bir-birindən təcrid etmək məqsədilə pantürkizm məfhumunu Şərqi aləmində təhlükəli bir ideya kimi təqdim edərək, dünyada və Sovetlər İttifaqında yaşayan türkdilli xalqlar arasında əlaqələrin məhdudlaşmasına, kəsilməsinə cəhd göstərmişdi. Bu siyasətin təzahürü kimi sərhəd çəpərləri Azərbaycan

xalqını parçalamışdır. Bütün bunlara baxmayaraq, azərbaycanlılar milli dövlət, milli və mənəvi bütövlük, müstəqillik uğrunda mübarizəni davam etdirmişlər.

Ötən əsrin 90-cı illərindən başlayaraq, xalqın milli özünüdərkli güclənmiş, ictimai həyatın demokratikləşməsi istiqamətində xalq hərəkatı genişlənmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasında demokratik qüvvələr milli birlik və müstəqillik ideyası ətrafında birləşərək siyasi və ictimai birliklər yaratmışlar. 1989-cu ilin dekabrında Güney və Quzey Azərbaycan arasında humanitar, mədəni, iqtisadi və qohumluq əlaqələrini bərpa etmək məqsədilə sərhəd çepərlərinin götürülməsi və mühəndis-texniki qurğuların sökülməsi haqqında qərar qəbul edildi.

Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının, Azərbaycan Kommunist Partiyasının mərkəzi komitələri, partiyanın yerli orqanları, SSRİ Sərhəd Qoşunlarının rəhbərliyi buna mane olmaq üçün bütün siyasi və hərbi təsir vasitələrinə əl atdılar. Lakin buna baxmayaraq, Naxçıvanda "Sərhəd hərəkatı" adlı bir sıra siyasi aksiyalar həyata keçirildi. Genişlənən demokratik hərəkatın nəticəsində SSRİ-nin dövlət sərhədi boyunca çəkilən sərhəd çepərləri elliklə söküldü. İlk dəfə olaraq Arazın o tayında, bu tayında olan qohumların, həmvətənlərin ünsiyyət imkanları yarandı, sadələşdirilmiş keçid məntəqələri təşkil edildi. 1989-cu il dekabrın 31-i Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik bayramına çevrildi, 1990-cı ildə isə həmin günün ildönümü Muxtar Respublikada geniş qeyd edildi.

Doğulduğum kənd Araz çayının qırağında olduğu üçün, uşaqlıq dövründə tikanlı məftillərin niyə çəkildiyi, rus sərhədçilərinin bizi Araz çayına hansı səbəbdən buraxmadıqları ilə çox maraqlanırdım. Qoca nənəm həmişə deyirdi ki, Arazın o tayında yaşayanlar da bizim millətdir, sadəcə, onlarla bizi ruslar ayırıb. Onun savadı yox idi, ancaq sonradan gördüm ki, bu millətin taleyinə düşən ayrılıq, ikiyə bölünməyin səbəbini nənəm tam izah edə bilməsə də, bir sadə cümləsi ilə millətin faciəsinə səbəb olan tarixi hadisənin əsl səbəbkarlarına düz işarə edib. Nənəmin qəlbində olan Cənub həsrətində milli ayrılıqdan daha çox doğma insan itkisinin üzüntüsü yaşayırdı. O həmişə deyirdi ki, "Qaçaquş" vaxtı doğma bacım o tayda qaldı. Yaşlı nəslin nümayəndələri bilir ki, keçən əsrin əvvəlində ermənilərin Naxçıvana etdiyi basqın vaxtı əhalinin, xüsusilə də qadınların bir hissəsi düşməndən qorunmaq üçün Arazı keçərək Cənuba sığınıb. Məhz "Qaçaquş" adı da həmin vaxtdan qalıb və nənəm o hadisələr zamanı bir bacısını itirib. Bu həsrəti savadlı insanlar milli faciə kimi, savadsızlar isə doğmalarının itkisi kimi dəyərləndirsə də, mahiyyət etibarilə heç nə dəyişmir. Nəticədə ürəyimiz hələ də Cənub həsrəti ilə sızlamaqdadır. Həmin vaxt 13 yaşım vardı. Naxçıvanda Milli Azadlıq Hərəkatının dalğası öz pik həddinə çatdı, hətta gedən proses böyük bir imperiyanın sərhədlərinin sökülməsi ilə nəticələndi. Naxçıvanın sərt qışına baxmayaraq, o taylı-bu taylı əhali bir-birilə danışmaq, görüşmək üçün Arazın qırağına axın edirdi. Öz itkin düşmüş doğmalarını soraqlaşaraq tapanlar, qışın soyuğuna baxmayaraq, özlərini suya ataraq bir-birilə görüşmək istəyirdilər. Hətta həmin hadisələr zamanı istər bizim vətəndaşlarımızdan, istərsə də cənublu qardaşlarımızdan bir neçə nəfər suda boğularaq dünyasını dəyişdi. Bir az əvvəl haqqında söhbət etdiyim nənəm də soraqlaşılıb öz bacısı haqda məlumat əldə etdi, ancaq təəssüflər olsun ki, o, dünyasını dəyişmişdi. İtkin düşən və sonradan

rəhmətə gedən bacısının övladları ilə görüşəndə nənəmin hansı hisslər keçirdiyi hələ də yadımdan çıxmır. Məhz onda mən millətimizin hansı ızdırabı çəkdiyini anlamağa başladım.

Mən yaxın tariximizdə Naxçıvanda cərəyan edən hadisələri təsadüfən yada salmadım. Bəli, milli birliyimizə və həmrəyliyimizə gedən yol, bu istiqamətdə aparılan dövlət siyasətinin əsası məhz Naxçıvanda qoyulduğu üçün bunu etdim. Danılmaz faktdır ki, istər sərhədlərin sökülməsi, istərsə də 31 dekabrın Azərbaycan tarixinə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü kimi daxil olması prosesi ilə bağlı siyasi qərar da məhz dahi siyasətçi Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi Naxçıvan Ali Məclisi tərəfindən verildi.

Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanmağa başladığı ilk illərdən Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı erməni və ermənipərəst qüvvələrin apardığı qeyri-obyektiv təbliğatın ifşası, Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı doğru informasiyanın yayılması Azərbaycan diaspor qurumlarının qarşısında dayanan əsas vəzifələrdən biri kimi qəbul edilib.

Prezident İlham Əliyev bütün tədbirlərdə Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı hərbi təcavüzündən, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında ermənipərəst qüvvələrin apardığı təbliğatın mahiyyətindən geniş söhbət açır. Azərbaycan Respublikasına qarşı hər hansı formada təcavüzün qarşısının alınması, lobbiçilik fəaliyyətinin genişləndirilməsi, milli maraqların müdafiə olunması hər bir Azərbaycan icmasının və xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlının müqəddəs vəzifəsi kimi dəyərləndirilir.

Dünya birliyinə sürətlə inteqrasiya edən Azərbaycanın maraqlarının qorunmasında, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə lazımı şəkildə çatdırılmasında xaricdəki diaspor təşkilatlarımızın qarşısında bir sıra mühüm vəzifələr durur. İlk növbədə, dünyada yaşayan azərbaycanlıların öz tarixi Vətənləri ilə əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsinə ehtiyac var. Vətənləri ilə bağlı olan soydaşlarımız özlərini daha da rahat hiss edəcəklər. Belə olan halda, Azərbaycan dövləti onlara daha böyük dəstək verə biləcək. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin bu xüsusda həmvətənlərimizə belə bir müraciəti var: “Əlbəttə, biz çox istəyirik ki, xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlı heç olmasa ildə bir dəfə Azərbaycana gəlsin. Birincisi, ona görə ki, Vətənlə əlaqələr qırılmasın. İkincisi, ona görə ki, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində çox gözəl şərait yaradılıb. Hazırda Azərbaycana gələn turistlərin sayı getdikcə artır. Əlbəttə ki, biz onların arasında dünya azərbaycanlılarını da görmək istəyirik. Əgər xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlı ailəsi, hesab edirəm ki, ildə ən azı bir dəfə Azərbaycana gəlsə, bu çox yaxşı olar.”

Yeni tarixi şəraitdə diaspor təşkilatlarımızın qarşısında duran vacib vəzifə Azərbaycan reallıqlarını, ilk növbədə, Qarabağ münaqişəsi barədə həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə daha dolğun şəkildə çatdırmaqdan ibarətdir. Biz informasiya dövründə yaşayırıq və informasiyanın əhəmiyyəti getdikcə artır. Biz buna hazır olmalıyıq. Lakin etiraf etmək lazımdır ki, bizim zəif yerlərimizdən birincisi xarici ölkələrin dövlət, hökumət, qanunvericilik orqanlarında təmsilçiliyimizin aşağı səviyyədə olmasıdırsa, ikincisi isə xarici media qurumları ilə Azərbaycan diaspor təşkilatlarının öz işini lazımı səviyyədə qura bilməməsidir. Bizim xarici mediaya çıxışımız çox məhduddur. Bu sahədə əsaslı dönüş yaratmaq üçün təbliğat işimizi daha da təkmilləşdirməliyik.

Bakı Xəbər. - 2019. - 11 dekabr. - № 220. - S. 12.

Eldar Qaradağlı:

“İndi Azərbaycan diaspora sağlam təməllər üzərində qurulur”

Mövlud Ahıskalı

Xəbər verildiyi kimi Azərbaycanda diasopr fəaliyyətinə stimül və vermək, dünya azərbaycanlılarını müstəqil ölkəmizin ətrafında sıx birləşdirmək məqsədilə, yeni qanun layihəsi hazırlanır. Bu layihəyə görə dünyada yaşayan azərbaycanlılara “Soydaş” milli kartı veriləcək.

Bu xəbər dünya azərbaycanlıları tərəfindən yüksək rəğbətlə qarşılıb. İsveçdə yaşayan güney azərbaycanlı Eldar Qaradağlı bildirir ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın sayı respublikada ömür sürənlərin sayından bir neçə dəfə çoxdur:

- Başqa dünya xalqları bu yolda fəaliyyətə 100 il əvvəl başlasalar da, diaspor bizim üçün yeni sahədir. Ona görə də bu zaman içərisində daha çox işlər görməliyik. İstər belə bir medalın təsis edilməsi, istərsə də Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin son dövrlərdə gördüyü işləri və fəaliyyətini çox yüksək qiymətləndirirəm. Çünki bu fəaliyyətdə ilk növbədə təşkilatlanmanın daha sistemli şəkildə aparılmasına əmək sərf edilib. Yalnız son bir ildə komitə xaricdə yaşayan 11 mindən artıq soydaşımızla əlaqə imkanları qurub. İnternet televiziyası yaradıb. Xaricdə görüşlər sistemli xarakter alıb. İllərdən bəri davam edən ağırlı problemlərin həllinə çalışıb. “Xaricdə yaşayan soydaşlar və diaspor təşkilatı haqqında” qanun dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan həmvətənlərimiz, diaspor təmsilçiləri belə qanunu çoxdan gözləyirlər. Yeni qanun layihəsi bir sıra məsələlərlə yanaşı, soydaş anlayışının statusunu da müəyyənləşdirəcək. Onlara “soydaş vəsiqəsi” verilməsi də nəzərdə tutulur. Bu da bir çox mövcud problemlərinin həllinə müsbət təsir göstərəcək.

Dünyada fərqli ölkələrdə doğulmuş azərbaycanlıların bir diaspor bayrağı altında birləşməsində hər hansı problemlər yaşanmır ki?

Ölkə daxilində olduğu kimi ölkə xaricində də İran diasporası, İranı sadəcə fars kimi tanıtdıracaq, qeyri farsların problemlərini diqqətdən kənar saxlayaraq, İranda demokratiya adına xarici dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların ayırdıqları müxtəlif imkanları da sadəcə öz əllərində saxlamışlar. Hazırda diasporada onlarla fars dilində TV var, bir çox radio dalğaları, dəyişik məsələlər üzrə çalışan təşkilatları var. İnanıram ki, bizim hərəkət içəridə və xaricdə savadlandığca və təbii ki, gücləndikcə o zaman dünyanın da bu məsələlərdən xəbəri olacaq və o zaman bizim durumumuz da dəyişəcək.

- Dünya diaspor qurumlarının fəaliyyətini heç izləyə bilərsinizmi? Sizcə onlarla türk diaspor qurumlarını müqayisə edərkən hansı fərq ortaya çıxır?

Dünyada Azərbaycan diasporası yeni bir məfhumdur. İstər Güneyli, istərsə də qüzeyli olsun, fərqi yoxdur. Azərbaycanlıların modern anlamda daha geniş diasporasının yaranması keçən 20 ilə təsadüf edir. Yəni Sovetlər Birliyi dağıldıqdan sonra bərpa olunan müstəqil ölkə öz kimliyi üzərində yarandı. Ondan

öncə isə çox dağınıq bir hal müşahidə olunmuşdu. Dünya diasporası ilə müqayisə edərkən bizim durumumuz çox da tərifi olmayacaq. Yuxarıda bəhs etdiyimiz kimi əgər yaxşı durumda olsaydıq, İranda 30 milyon Azərbaycanlının durumu ilə bağlı dünya geniş şəkildə xəbərdar olardı. Biz hələlik öyrənirik. Tezliklə yeni nəslin xaricdə savadlanmasına və gruplaşdıqdan sonra durumun yavaş-yavaş olsa da dəyişməsinə şahid olacağıq. Hazırda o yola doğru istiqamət götürmüşük.

Güney Azərbaycanın problemləri məlumdur. Ordan şimali Azərbaycan necə görünür...

- Düşünürəm ki, görülməli işlər çoxdur. Məsələn, Qarabağdan qaçqın düşmüş bir milyon insanın və Xocalı qurbanlarının məsələsinin dünyaya olduğu kimi çatdırılmasında bir çox addımlar atıla bilərdi. Çox təəssüf ki, bu tipli insan haqlarının tapdalanması ilə bağlı ciddi fəaliyyətlərin şahidi deyilik. Sadəcə ildə bir-iki dəfə olayları xatırlamaqla, anım mərasimləri keçirməklə heç bir irəliləyiş qazanmaq olmaz. Onsuzda biz problemlərimizi bilirik. Bu problemlərlə dünyanı məlumatlandırmaq, dünya ictimaiyyətinin diqqətini çəkmək lazımdır ki, bir daha belə bir durumla üz-üzə qalmayaq.

Etiraz aksiyalarından sonra Güney Azərbaycanda vəziyyət necədir?

Vəziyyət gərgin olaraq qalmaqdadır. Bu baxımdan Azərbaycanlı siyasi məhbusların sayı günbəgün artmaqdadır. Bütün bunları nəzərə alaraq Azərbaycanlı Siyasi Məhbusları Müdafiə Dərnəyi ilə əlaqə quraraq onların fəaliyyəti üzərində bir yazı hazırlamağı düşündük. Əslində məqsəd dünya ölkələrində olan Türk diaspor qurumların Güney Azərbaycanda baş verən olayların münasibətinin hansı formada cərəyan etməsindən ibarət idi. İrandaki Azərbaycanlılar əsasən ölkə əhalisinin 30 milyonunu təşkil edir. Azərbaycan Türk cəmiyyəti İranın şimalında və şimal-qərbindədir, amma buna baxmayaraq onları bütün ölkə üzrə görmək mümkündür. Son illər, onlar daha çox mədəni və dil hüquqlar tələblərindədirlər. O cümlədən Azərbaycan mədəniyyətini və tarixini diqqətə almaq tələblərini irəli sürürlər. Əlbəttə ki, bu tələblər İran hakimiyyət orqanları tərəfindən şiddətlə yatırılır, Azərbaycanlı hüquqları aktivistlərinin, işgəncəsi, təqibi və həbsi ilə nəticələnir. 2006 ilin may ayında, dövlət qəzetlərinin birində Azərbaycanlı bədbəxt kimi göstərən karikatura yayımlamışdı. Buna qarşı etiraz edən onlarla iştirakçı vəhşicəsinə öldürüldü, yüzlərlə iştirakçı isə həbsə alındı. Etirazların, şiddətlə qarşısının alınması hadisəsini beynəlxalq mətbuat nədənsə diqqətə almadı, yəni bu hadisələri görməzdən gəldilər. Onu da qeyd edirəm ki, Azərbaycanlı Siyasi Məhbusları Müdafiə Birliyi (ADAPP), 2006-cı ilin noyabrında Kanadanın British Columbia əyalətində qeydə alınan bir təşkilatdır. ADAPP-ın məqsədi İranda Azərbaycanlı Türk və başqa azlıqların insan hüquqları pozulmaları ilə əlaqəli olaraq dünya ictimaiyyətinin diqqətini çəkmək və onları mütəmadi olaraq məlumatlandırmaqdan ibarətdir. ADAPP missiyasını ardıcıl yerinə yetirmək və fəaliyyətlərini inkişaf etdirmək üçün hər ölçüdə addımlarını praktiki yollarla zəmanət etməyə çalışır. O zaman qədər ki, onun təşəbbüsləri hədəfə alınsın və fəaliyyətləri ilə nümunəvi bir təşkilat kimi diqqətdə dayansın. Bizim şəbəkə etibarlı və inanılmağa layiq aktivistləri bir-biri ilə kontaktda qoyur. ADAPP-ın əsas məqsədi Azərbaycan cəmiyyətinə dair daha böyük məlumatlanmanın və nailiyyətlərin inkişafı üçün zəmin yaratmaqdır. Təbii ki, bu, ADAPP adına da ola bilər, eyni zamanda Beynəlxalq Amnistiya, və ya başqa NGO media kimi şirkətlərin adından da ola bilər. Bizim insan hüquqları cəmiyyəti olaraq rabitələrimiz yerli aktivistlər ilə

İranda Azərbaycan bölgəsi olaraq tanınan şimali sərhəddən Azərbaycan Respublikasını və qərbdən Türkiyə ilə İranın sərhəddində yerləşən bölgəni, Azərbaycan ərazilərindən xaric, İranın şərqində Xorasan Türk cəmiyyətləri, Xuzestanda və mərkəzi fars əyalətlərində, digər Türk dilli cəmiyyətlərə şamilir. Həmçinin İrandan xaric olan və mühacir olaraq xaricdə yaşayan Azərbaycanlılar var ki, fəaliyyətimiz nəticəsində onlarla hər zaman əlaqə yarada bilirik.

Dərnəyimiz İrandakı Azərbaycanlı insan haqları cəmiyyətləriylə hər gün bağlantılar qurur, eyni zamanda Təbriz, Urmiyə, Ərdəbil, Zencan və digər Azərbaycan şəhərlərindən məruzə edilir. Həmçinin bu şəhərlərin hər birinin xarici regionlarda, daha kiçik şəhərlərdə, aktiv qruplar və kütləvi aktivistləri də vardır. Daha kiçik şəhərlərdə təhlükəsiz kommunikasiyaya və internetə girişin çatışmazlığına görə, aktivistlərin yardımı ehtiyacı olur. İranın təhlükəsizlik xidmətləri sabit telefon xətləri və ya mobil telefon xidmətlərini dinlədiyi üçün biz müşahidə obyektinə olmayan əlaqələr və vasitəçilərdən istifadə edirik. Bütün bu məhdudiyyətlərə, imkansızlığa və bir çox çətinliklərə baxmayaraq müəyyən dərəcədə bütün bu kiçik və əsas şəhərlərdən, təhlükəsiz və etibarlı informasiya axınına imkan yaratmaq üçün öz təmaslarını qura bilirlər. ADAPP, mətbuatın gücünün fərqiindədir və beynəlxalq toplumu Azərbaycan cəmiyyəti ilə bağlı məlumatlandırır- maya və diqqətə almağa davam edir. Dil haqqı dünyada bütün insanların başlıca haqqıdır. Yəni hər bir insanın haqqıdır ki, doğulduğu ölkədə, anasından öyrəndiyi dildə danışsın, ana dilində təhsil alsın ki, sonrakı proseslərdə də bu mədəniyyəti o biri nəsillərə ötürə bilsin. Bütün dillər bütün bəşəriyyətin miraslarıdır. Dil insanın keçmişindən və həyat tərzindən xəbər verir. Çox təəssüf ki, İran kimi bir ölkədə dil haqqını müdafiə etmək cəzalandırılmaqla nəticələnir. Bunun səbəbi isə İranda sisteməlik bir irqçilik siyasətinin olmasıdır. Yəni 80 il əvvəl Riza Xan hakimiyyətə gəldiyi zaman o, Avropadakı irqçi düşüncələrindən ilham alaraq İranda eyni prosesi həyata keçirtməyə başladı. O zaman Riza xanın şüarı “Bir Millət və Bir Dövlət” oldu ki, bu da farsa, fars dilinə aid edilirdi. Baxmayaraq ki, İran müxtəlif dillər üçün şərait yaradan mədəni bir ölkə idi, ancaq Riza xanın gəlişi ilə vəziyyət dəyişdi. Onun siyasətinin nəticəsi olaraq 80 ildən artıqdır ki, İranda Azərbaycanlılar və digər etnik qruplar ağır və sisteməlik farslaşdırma siyasətindən əziyyət çəkirlər.

Türkistan. – 2019. – 10-16 dekabr. - № 44. – S. 10.

Diaspor quruculuğu, lobbiçilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi

Mehparə Əliyeva

“Milli mənsubiyyət hər bir insan üçün onun qürur mənbəyidir. Mən həmişə fəxr etmişəm və bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam”.

**Heydər Əliyev,
Ümummillə lider**

Müasir dövrdə hər bir dövlətin qüdrətinin yalnız iqtisadi resurslarla deyil, həm də onun xaricdə formalaşdırdığı diaspor və lobbinin gücü ilə ölçüldüyünü nəzərə alan ümummillə lider bu deyəmi ilə xaricə ölkələrdə Azərbaycan diasporunun formalaşdırılmasının vacibliyini, lobbiçilik fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini və perspektivlərini bəyan etmişdir. Bu ifadələr ümummillə liderimizin milli-mənəvi dünyasını, vətəndaş mövqeyini və varlığını göstərən, öz milli köklərinə bağlılığını sübut edən tarixi bir bəyanatdır. Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların birliyi və təşkilatlanması məsələsini daim diqqət mərkəzində saxlamış ulu öndər Azərbaycan diaspor cəmiyyətlərinin problem və qayğılarına hər zaman böyük həssaslıqla yanaşmış, həmvətənlərimizi Azərbaycanın ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında fəal olmağa istiqamətləndirmişdir. Azərbaycançılığın həm Azərbaycanda, həm də bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar üçün əsas ideyaya çevrilməsinə var qüvvəsi ilə çalışan ümummillə lider bütün dünyada yaşayan soydaşlarımıza bu ideya ətrafında birləşməyi tələqin edir, azərbaycançılığın öz milli mənsubiyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlamaqdan ibarət olduğunu bildirirdi. Ümummillə liderimiz cəmiyyətin bütövləşməsi, azərbaycançılıq ideologiyasının milli həmrəyliyin aparıcı amilinə çevrilməsi istiqamətində mühüm işlər görmüşdür. Dünya azərbaycanlılarının Vətənlə əlaqələrini inkişaf etdirmək, soydaşlarımızın milli özünəməxsusluğunu qoruyub saxlamaq, diasporun potensialından milli maraqlarımızın daha etibarlı şəkildə qorunması istiqamətində faydalanmaq, diasporlararası əlaqələri genişləndirmək, onların mədəni-siyasi hüquqlarını müdafiə etmək bu siyasətin əsas məqsədi idi.

Diaspor quruculuğu, lobbiçilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi kimi məfhumlar ulu öndər Heydər Əliyev ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə gəldikdən sonra dövlət siyasətində xüsusi yer tutmağa başladı. Lakin Heydər Əliyev azərbaycanlıların xaricdəki fəallığına tək ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdışından sonra yox, elə Sovet vaxtı Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrlərdə üstünlük verirdi. XX əsrin 70-ci illərində azərbaycanlı gənclərin ölkədən kənarında, digər SSRİ ölkələrində təhsil almağa yollanmasının əsasını məhz Heydər Əliyev qoymuşdu.

Yalnız güclü diaspora malik xalqların xarici siyasətdə mühüm uğurlar qazandığını, dünya miqyasında mənafeələrini hər zaman layiqincə qoruduğunu, ümummillə problemlərinin həllinə nail

olduğunu, öz dilini, mədəniyyətini, incəsənətini, tarixini lazımi səviyyədə təbliğ edə bildiklərini vurğulayan, diaspor quruculuğunu xarici siyasətin prioritet istiqamətlərindən biri kimi qiymətləndirən və bu fəaliyyətin getdikcə daha da gücləndirilməsini vacib sayan Prezident İlham Əliyev milli mənafə və maraqların beynəlxalq aləmdə yüksək səviyyədə qorunması, ölkə həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə dolğun, obyektiv şəkildə çatdırılması baxımından hər zaman xaricdə yaşayan soydaşlarımızın üzərinə mühüm vəzifələrin düşdüyünü qeyd edir, onların daha da təşkilatlanması, vahid hədəflər naminə mütəşəkkil mücadilə aparması ilə bağlı dəyərli tövsiyələrini verir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin siyasi kursu bu gün onun layiqli varisi, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Milli mənsubiyyəti, milli-mənəvi dəyərləri qoruyub saxlamağa, eyni zamanda, onların ümumbəşəri dəyərlərlə sintezindən, inteqrasiyasından bəhrələnməyə, hər bir insanın inkişafını təmin etməyə yönəlmiş milli-fəlsəfi dünyagörüşü forması olan azərbaycançılıq ideologiyası dövrün, zamanın tələbindən irəli gələn, günümüzün gerçəkliklərini özündə əks etdirən hakim dövlət ideologiyasıdır. Dövlət başçısı Azərbaycanın beynəlxalq arenadakı nüfuz və mövqələrinin daha da gücləndirilməsini, respublikamız haqqında tam obyektiv, dolğun informasiyaların dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasını diaspor təşkilatları qarşısında vacib məsələ kimi müəyyənləşdirmişdir. Məhz Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqəti və qayğısı sayəsində dünyanın bütün ölkələrindəki Azərbaycan diasporu çox mütəşəkkil birləşib və onların fəaliyyət dairəsi daha da genişlənilib.

“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində dünyanın bir çox ölkələrinin ən nüfuzlu təhsil ocaqlarında təhsil alan azərbaycanlı gənclərin təhsilini başa vurduqdan sonra həmin ölkələrdə qalmalarına, orada yaşayaraq dünya birliyinə sürətlə inteqrasiya edən Azərbaycanın maraqlarının qorunmasında, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə lazımi şəkildə çatdırılmasında fəallıq göstərmələrinə, öz bilik və bacarıqları ilə Azərbaycanı təmsil etmələrinə hər cür şəraitin yaradılması dünya azərbaycanlıları arasındakı birliyin daha da möhkəmlənməsinə, genişlənməsinə yaradılan imkanların ən bariz nümunəsidir. Kanadanın Toronto Universitetinin məzunu Nihat Əliyevin dediklərindən: “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində dünyanın ən öndə gedən universitetlərindən biri olan Toronto Universitetində təhsil almışam. İlk olaraq təhsilimi başa vurduqdan sonra vətənə qayıtmağım barədə Təhsil Nazirliyi ilə müqavilə imzalamışdım. Bu, dövlətin tələbi idi. Hər təhsil ilinin sonunda nazirlikdə xaricdə təhsil alan tələbələrle görüşlər keçirilir, təhsilimiz, yaşayışımızla maraqlanırdılar. Hər görüşümüzə də təhsil müddəti bitdikdən sonra Vətənə dönməyimiz barədə məlumat verilirdi. Lakin növbəti görüşlərin birində bu məcburiyyətin olmadığını və orada yaşayıb, işləyib doğma Azərbaycanımızı təmsil edə biləcəyimizi söylədilər. Hazırda təhsilimin ikinci pilləsini oxuyuram. Hər zaman dövlətimizin bu etimadını doğrultmağa, Vətənimə layiqincə təmsil etməyə, burada yaşayan azərbaycanlılarla sıx əlaqə saxlamağa çalışıram. Tarixi günlərimizi, milli bayramlarımızı yüksək səviyyədə, yekdilliklə qeyd edirik. Vaxtilə ümummilli lider Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının milli birliyi ilə bağlı demişdir: “Müstəqil Azərbaycan Respublikası dünyada yaşayan bütün azərbaycanlılar üçün doğma Vətəndir. Hansı ölkədə

yaşamasından asılı olmayaraq azərbaycanlı öz ana dilini, dinini, milli ənənələrini heç zaman unutmamalıdır. Hər bir azərbaycanlı fəxr etməlidir ki, onun böyük tarixə, qədim, zəngin mədəniyyətə malik olan Azərbaycan kimi Vətəni vardır. Hər bir azərbaycanlı bilməlidir ki, onun arxasında Azərbaycan Respublikası kimi müstəqil bir dövlət durur. İnanıram ki, əsrlərdən bəri arzusunda olduğumuz və uğrunda mübarizə apardığımız müstəqil və azad Azərbaycan ideyalarının həyata keçirildiyi bu tarixi sınaq anlarında dünyanın hər bir guşəsində yaşayan həmvətənlərimiz bizim ümummilli məqsədlərimizin tam gerçəkləşməsi üçün daha böyük əzmlə çalışacaqlar”. Bəli, ulu öndərimizin dediyi kimi, mən bu məqsədlər üçün çalışacağam, biliyimlə, zəkamla dünyanın harasında olsam da öz xalqıma, millətəmə, dövlətimə xidmət edəcəyəm”.

İsveçdə yaşayan İsveç-Azərbaycan dərənəyinin rəhbəri Sevda Dadaşova da vətəndən uzaqda yaşamasına baxmayaraq, ürəyi hər zaman vətənlə döyünür :”İsveç paytaxtının Şarholmen şəhərində yaratdığımız “İsveç-Azərbaycan Dərənəyi” -SAF Azərbaycanın qədim tarixi, xalqımızın zəngin mədəniyyəti və adət-ənənələri, milli geyimləri haqqında məlumat verməklə yanaşı, dərənəyimizin üzvləri milli musiqimizlə İsveçin mədəni müxtəlifliyinə öz töhfələrini verir. Azərbaycan bayrağı altında “Qarabağ” rəqs qrupumuzla dünyanın bir çox ölkələrində keçirilən musiqi festivallarında vətənimizi layiqincə təmsil edirik. Hər yerdə Azərbaycan həqiqətlərini hər kəsə çatdırmaq ən ümdə vətəndaşlıq borcumuzdur”.

Azərbaycan xalqı ümummilli lider Heydər Əliyevi haqlı olaraq müstəqil dövlətimizin diaspor quruculuğu siyasətinin banisi hesab edir. 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Gününün müəllifi xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevdir. Ulu öndər 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımıza müraciətlərindən birində deyirdi: “Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Gününün dövlət bayramı kimi qeyd edilməsi xalqımızın milli azadlıq mübarizəsinin məntiqi nəticəsi olaraq artıq xoş ənənəyə çevrilmişdir. Qədim və zəngin tarixə malik olan Azərbaycan xalqının dirçəlişini, tərəqqisini və milli birliyini əks etdirən, onu müstəqil dövlətçilik uğrunda müqəddəs və məsuliyyətli mübarizəyə səfərbər edən həmrəylik günü hər bir azərbaycanlı üçün inam və ümid anıdır. Hazırda dünyanın müxtəlif ölkələrində milyonlarla soydaşımız yaşayır, işləyir, fəaliyyət göstərir. Buna baxmayaraq, onların milli-mənəvi varlığını yaşadan yeganə bir dövlət var. Bu, müstəqil, suveren Azərbaycan Respublikasıdır. Dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi ideyasının əsasını da məhz Azərbaycan dövlətçiliyinə, xalqımızın dilinə, dininə, milli-mənəvi varlığına və ümumbəşəri dəyərlərə hörmət, onların daim qorunmasına, yaşamasına qayğı təşkil edir”.

31 dekabr tarixinin bütün dünya azərbaycanlılarının birlik, həmrəylik günü kimi hər il böyük təntənə və qürur hissi ilə qeyd olunduğunu bildirən ulu öndərin siyasi kursunun layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev demişdir: “Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi və birliyi üçün ulu öndər çox böyük səylər göstərmişdir. Hələ 1991-ci ildə Naxçıvanda onun təşəbbüsü ilə 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi elan edilmişdir. Biz istərdik ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar həmin ölkələrin vətəndaşları kimi yaşasınlar. Ancaq heç vaxt öz milli köklərini, milli mənsubiyyətlərini itirməsinlər. Çünki bizi birləşdirən milli mənsubiyyətimizdir, tarixi köklərimizdir,

milli-mənəvi dəyərlərimizdir... Vətəni, millətini sevən hər bir azərbaycanlı müstəqilliyimizin dönməzliyi üçün ciddi səy göstərməli, vətənimizin, respublikamızın taleyi hər bir soydaşımızın taleyi olmalıdır”.

Respublika.-2019.-8 dekabr.-№272.-S.7.

YAP İcra Katibliyində Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov mətbuat konfransı keçirib

Fuad Muradov: Çalışırıq ki, dünyada yaşayan azərbaycanlılar milli və dövlətçilik maraqlarımız ətrafında daha sıx birləşsinlər

Nardar Bayramlı

Dekabrın 5-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) İcra Katibliyində Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov mətbuat konfransı keçirib. F.Muradov bildirib ki, Dövlət Komitəsi dünya azərbaycanlılarının birləşdirilməsi, soydaşlarımızın fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi, diaspor hərəkatının gücləndirilməsi, milli-mədəni irsin təbliği, işğal edilmiş ərazilərimizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirir. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın diaspor təşkilatlarının dayanıqlı əsaslar üzərində qurulması və daha güclü təməllərlə fəaliyyət göstərməsi üçün dövrün tələblərinə uyğun yeni strateji istiqamətlər müəyyənləşdirilib. Bu məsələlər Dövlət Komitəsinin hazırladığı Strateji Yol Xəritəsinə əsasən həyata keçirilir.

“Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi xaricdə yaşayan soydaşlarımızla bağlı dövlət siyasətini həyata keçirən mərkəzi icra qurumudur. Çalışırıq ki, dünyada yaşayan azərbaycanlılar milli və dövlətçilik maraqlarımız ətrafında daha sıx birləşsinlər. Hədəfimiz ondan ibarətdir ki, yaşadığı ölkədən asılı olmayaraq, hər bir soydaşımız müstəqil qüdrətli Azərbaycan dövlətini öz yanında görsün. “Mən hər bir azərbaycanlının Prezidenti olacağam” fikrinə uyğun olaraq Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin diqqət və qayğısını hiss etsin. Dövlət Komitəsinin əsasnaməsi ilə qarşıya qoyulan vəzifələr var. Bu vəzifələrə və dövlət başçımızın tapşırıqlarına uyğun olaraq ardıcıl fəaliyyət göstəririk. Bu yolda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin, respublikamızın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyi xüsusi qeyd edilməlidir”, - deyə F.Muradov vurğulayıb.

Bu ilin sonuna qədər 10 ölkədə, gələn il isə 8 ölkədə Azərbaycan Evi fəaliyyətə başlayacaq

Görülən işlər haqqında slaydlarla geniş məlumat verən F.Muradov söyləyib ki, Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılıb və fəaliyyət göstərir. Bu günədək 88 diaspor təşkilatı və 69 fərdi şəxs müvafiq elektron qeydiyyatdan keçib. Təşkilatların təqdim etdiyi 66 layihədən 32-si maliyyələşdirilib.

Eyni zamanda, ümumilikdə 27 ölkəni əhatə edən 11 Koordinasiya Şurası təsis olunub. Bundan başqa, 22-28 avqust 2018-ci il tarixində Şəki şəhərində “Cümhuriyyətin 100 illiyi” Diaspor Gənclərinin I Yay Düşərgəsi təşkil edilib. Düşərgədə 37 ölkədən 140 gənc iştirak edib. 8-14 iyul tarixlərində Diaspor

Gənclərinin “Nəsimi 650” adlı II Yay düşərgəsi olub. Düşərgədə 51 ölkədən 110 gənc iştirak edib. Eləcə də Komitənin nümayəndə heyətinin xarici səfərləri 31 ölkəni və 43 şəhəri əhatə edib.

Komitə sədri onu da qeyd edib ki, xarici ölkələrdə Azərbaycan evlərinin yaradılmasına başlanılıb. Belə ki, bu ilin sonuna qədər 10 ölkədə Azərbaycan Evi fəaliyyətə başlayacaq. Gələn il daha 8 ölkədə Azərbaycan Evi yaradılacaq. “Biz xaricdə olan “Azərbaycan evləri”ni, Qarabağ məktəblərini bir çətir altında birləşdirməyi hədəfləmişik”, - deyən F.Muradov söyləyib ki, bu proses gələcəkdə də davam etdiriləcək.

“Bundan başqa, “Azərbaycan alimləri diasporu” informasiya sistemi (<http://www.elmidiaspora.az/>) yaradılıb. Soydaşlar və diaspor təşkilatları haqqında qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası”nın formalaşdırılması üzərində işlər aparılır. “Soydaşlar və diaspor təşkilatları haqqında” yeni qanun layihəsi, demək olar ki, artıq hazırdır. Qanun layihəsi müvafiq qurumlarla razılaşdırıldıqdan sonra Milli Məclisə təqdim olunacaq. Ümid edirik ki, yeni parlament formalaşdıqdan sonra bu yeni qanun layihəsi Milli Məclisdə müzakirəyə çıxarılaçaq. Onu da qeyd edim ki, qanun layihəsi hazırlanan zaman beynəlxalq və bir neçə ölkənin təcrübəsi öyrənilib”, - deyən F.Muradov vurğulayıb.

F.Muradovun sözlərinə görə, Komitənin internet televiziyası Diaspor TV, internet radiosu Diaspor FM yaradılıb. Həmçinin İctimai Televiziya ilə birgə layihə çərçivəsində ayda 2 dəfə “Vətən uzaqda deyil” adlı verilişi yayımlanır.

Komitə sədri onu da deyib ki, Türkiyə Respublikasında müvafiq sənədləri olmadan yaşayan soydaşlarımızın yaşayışının leqallaşdırılması ilə bağlı işlər başlanıb. Bandan əlavə, Fransanın Nant, İsveçrənin Bern, Polşanın Varşava, İsveçin Stokholm şəhərlərində “Qarabağ” adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri açılıb. Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün xüsusi dərslilər hazırlanıb və Təhsil Nazirliyinə təqdim edilib. “Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların bioqrafiyalarının toplandığı və davamlı olaraq təkmilləşdirilən www.azerbaycan.li internet ünvanı qurulub. İlk dəfə olaraq infoqrafik diaspor xəritəsi (<http://www.diasporamap.com/>) yaradılaraq açıq istifadəyə təqdim edilib. Hal-hazırda xəritədə 48 ölkədən 538 təşkilat haqqında informasiya yerləşdirilib”, - deyən F.Muradov əlavə edib ki, Dövlət Komitəsinin Azərbaycan, ingilis və rus dillərində fəaliyyət göstərən yeni saytı yaradılıb. Bununla yanaşı, “Azərbaycan Diaspor Könüllüləri” Proqramına başlanılıb, könüllülər konkret proqram üzrə təlim və işlərə cəlb ediliblər.

Gürcüstanda azərbaycandilli məktəblərdə müəllim çatışmazlığı var

Daha sonra jurnalistlərin suallarını cavablandıran F.Muradov deyib ki, Gürcüstanda azərbaycanlıların yaşadığı yerlərdə hansı problemlər mövcud olduğunu və hansı işlərin görülməsini bilir: “Dövlət Komitəsi və Təhsil Nazirliyi, həmçinin digər qurumlarla birlikdə fəaliyyət planı tərtib edilib və hökumətə təqdim olunub. Təhsil Nazirliyi Gürcüstana dərslilər göndərir. Hər il də bu dərslilərin sayı artırılır. Bu gün orada bəzi çatışmazlıqlar var və biz onları müzakirə edirik. Bu, əsasən müəllimlərin

yaşlanması ilə bağlıdır. Müəllimlərin yaşlanması ilə bağlı müəyyən azərbaycandilli məktəblərdə müəllim çatışmazlığı var”.

O qeyd edib ki, komitənin sifarişi ilə xaricdə yaşayanlar üçün Azərbaycan dili dərsləri hazırlanıb və Təhsil Nazirliyinə təqdim olunub: “Gürcüstandakı azərbaycanlı gənclərin Azərbaycanın ali məktəblərində təhsil almaları üçün kvotaların ayrılması ilə bağlı razılıq əldə edilib. Hazırda bu istiqamətdə işlər aparılır. Gələn ildən bu kvotaların ayrılması nəzərdə tutulur”.

Xaricdəki bəzi diaspor təşkilatları arasındakı problemlərə də münasibət bildirən F.Muradov deyib ki, təşkilatların fəaliyyəti hər hansı şəxsə bağlı olmamalıdır. Çünki bu, milli məsələdir. O, xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarının sədrləri arasındakı narazılığın səbəblərindən danışdı: “Diaspor təşkilatları yenilənməyə getməlidirlər. Bu, problemin bir tərəfidir. Üstəlik kimsə kimsədən nə zamansa küsübsə, indi həmin küsülülər düşmənçilik səviyyəsinə qalxmamalıdır. Çünki biz ümummilli məsələlər ətrafında birləşməliyik. Bizim bu məsələdə töhfəmiz odur ki, birlik yaratmaq üçün təşəbbüs göstərək. Əgər birlik olacaqsız, dövlət onlara lazımı dəstəyi göstərəcək. Amma birlik olmayacaqsız, həmin xarici ölkələrdəki diaspor sədrlərinə sözümlərimiz odur ki, gələcəkdə nə edəcəyinizi özünüz düşünün”.

Yeni Azərbaycan. - 2019.- 6 dekabr. - № 226. - S. 7.

Azərbaycan diasporu: İtaliya

Real vəziyyət, problemlər və perspektivlər

Əli Zülfüqaroğlu

Avropanın nüfuzlu dövlətlərindən biri də İtaliyadır. 301,338 km² ərazisi, 60,5 milyondan artıq əhalisi olan İtaliya dünyada nüfuz və təsir imkanlarına sahib olan bir dövlətdir. Qeyri-rəsmi məlumatlara görə burada yaşayan azərbaycanlıların sayı 4 000 nəfərdir.

Xatırladaq ki, İtaliya Azərbaycanın müstəqilliyini 1992-ci il yanvarın 1-də tanıyıb. 1992-ci il, mayın 8-də isə iki ölkə arasında diplomatik əlaqələr yaradılıb.

Azərbaycanla İtaliya arasında ticarət əlaqələri də mövcuddur və hər iki dövlətin rəhbər şəxsləri, əlaqələrin inkişafında, ticarət dövriyyəsinin artırılmasında maraqlı olduqlarını ifadə ediblər. Təbii ki, iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafında diaspor amili də rol oynaya bilər. Bir şərtlə ki, Azərbaycan diasporu burada geniş təsir imkanlarına, parlament, bələdiyyə, dövlət qurumları və digər təşkilatlarla ciddi əlaqələrə malik olsun. Həqiqətənmi belədir? Hazırda durum necədir, hansı problemlər var, hansı işlər görülür və perspektiv imkanları nə qədərdir? Bunu araşdırmaq üçün öncə İtaliyada fəaliyyət göstərən Azərbaycanın diaspor təmsilçilərinə müraciət etdik.

Onu da nəzərə çatdıraq ki, İtaliya ötən il ATƏT-ə sədrlik edib.

İtaliyadakı diaspor təmsilçiləri nə düşünürlər?

Azərbaycan İtaliya Gənclər Assosiasiyasının rəhbəri Emin Rüstəmov bildirdi ki, bugün diasporun inkişafı istiqamətində çoxtərəfli islahatlar aparılır: “Təbii ki, bu da xaricdə yaşayan azərbaycanlılar olaraq bizləri sevindirməyə bilməz. Diasporla iş üzrə Dövlət komitəsinin əməkdaşlarının müxtəlif ölkələrə səfərləri, oradakı Azərbaycan icması ilə görüşləri, koordinasiya şuralarının təsis edilməsi və s. amillər yaxın zamanda daha güclü diasporumuzun olacağından xəbər verir. Bu gün İtaliya ilə Azərbaycan arasındakı çoxtərəfli münasibətlərin inkişafı, burda da güclü Azərbaycan diasporunun yaranmasını labüd edir. Bugün İtaliyanın müxtəlif şəhərlərində yaşayan azərbaycanlılar var. Bunların əksəriyyətini tələbələr təşkil edir. Təssüf ki, uzun illərdir İtaliyada yaşayan azərbaycanlıların sayı bir o qədər də çox deyil. Ona görə də bizim əsas hədəf kütləmiş, burada təhsil alan və hal hazırda fəaliyyət göstərən gənclərdir”. Emin Rüstəmov əlavə etdi ki, geridə qalan illərdə İtaliyadakı Azərbaycan diasporunun formalaşması istiqamətində gərəkli addımlar atılıb: “Amma təssüf ki, hələ də bəzi problemlər qalmaqdadır. Bizim təşkilat olaraq əsas məqsədımız bu problemləri aradan qaldırmaqla yanaşı, ölkəmizin düzgün istiqamətdə təbliği, müxtəlif şəhərlərdə yaşayan azərbaycanlılar arasında güclü şəbəkənin qurulması, onların vahid platforma altında

birləşdirilməsi, İtaliyada fəaliyyət göstərən müxtəlif cəmiyyətlər və xarici diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin genişləndirilməsi, gənclərimizin assimilyasiya olmadan doğru istiqamətdə cəmiyyətə inteqrasiyası, Dağlıq Qarabağ həqiqətlərinin yerli o cümlədən dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Avropada fəaliyyət göstərən digər Azərbaycan diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin qurulmasından ibarətdir. Planlar çoxdur. Hesab edirəm ki, əgər qarşımıza qoyduğumuz məqsədlərin, heç olmazsa 40/50 faizini həyata keçirə bilsək, ölkəmiz, diasporumuz adına İtaliyada çox böyük işlər görmüş olacağıq. Təşkilat olaraq tam gücümüzlə fəaliyyətə başlayacağıq. Artıq yeni formatda Azərbaycan İtaliya Gənclər Assosiasiyası görəcəksiniz”.

İtalyan dili dərsləri

İtaliyada yaşayan gənc fəal Məryəm Mehdiyeva isə dedi ki, İtaliyada azərbaycanlıların sayı getdikcə artır. O, əlavə etdi ki, burada illər boyu yaşayan ailələrlə bərabər İtaliyada təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin də sayı çoxdur: “Müxtəlif fakültələrdə oxuyan tələbələr həm savadlı bir gənc kimi bizi xaricdə təmsil edir, həm də imkan daxilində diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olurlar”.

Azərbaycan Türkiyə diasporunun İtaliyadakı birgə fəaliyyətinə gəlincə isə M. Mehdiyeva diqqətə çatdırdı ki, Türkiyə türkləri bu işdə çox aktiv deyillər: “Amma burada təhsil alan türkiyəli tələbələrin içində əməkdaşlığa təşəbbüs göstərən aktiv tələbələr var. Amma təəssüf ki, hələ də koodinasiyali əməkdaşlıq yoxdur”.

Görülən işlərlə bağlı danışan M. Mehdiyeva “Xocalı soyqırımını ilə, aprel hadisələri ilə bağlı aksiyalar təşkil edir, mühüm tarixlərlə bağlı və tədbirlər həyata keçiririk”, - deyə vurğuladı: “Bundan başqa Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı tədbirlər təşkil edirik. Birbaşa təşəbbüskarı olmadığımız tədbirlərə də qatılıraq, dəstək veririk”.

Qeyd edək ki, M.Mehdiyeva 2013-cü ildən 2016-cı ilə qədər Venesiyanın Ca Foscari Universitetində Azərbaycan dilini tədris edib: “Hazırda İtaliyada diasporla bağlı görəcək çox iş var. Burada yaşayan azərbaycanlıların böyük əksəriyyəti tələbədir. Təbii ki savadlı və perspektivli soydaşlarımız var. Bəzi çətinliklərimiz italyan dilini yaxşı bilməməyimizdən irəli gəlir. Bununla bağlı bacardığım qədər həmvətənlərimizə kömək edir, onların bu dili mənimsəməsinə çalışıram”.

M.Mehdiyeva onu da əlavə etdi ki, gələcəkdən könüllü olaraq italyan dili dərsləri keçmək istəyir: “Hesab edirəm ki, burada yerli cəmiyyətə interqasiya olmaq, əlaqələr qurmaq, effektiv diaspor fəaliyyəti göstərmək üçün dil bilikləri mütləqdir. Belə bir planım həmişə olub, sadəcə tədris üçün yerimiz olmadığından həyata keçməyib”.

Sistemli fəaliyyəti gücləndirmək lazımdır

Diaspor üzrə araşdırmaçı, ekspert Elnur Eltürk isə fərqli düşünür. Onun fikircə, son illər İtaliyada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarında fəallıq müşahidə olunur: “Xüsusilə, İtaliyada

Azərbaycan icmasında gənclərin rolu artmaqdadır. İtaliyada təhsil alan və yaşayan gənclərimiz uğurlu fəaliyyət ortaya qoyurlar. Biz burada səfirliyin fəaliyyətini xüsusi qeyd etməliyik. Səfirliyimiz İtaliyada Azərbaycan-İtaliya əlaqələrinin inkişafında, yerli media və siyasi dairələrlə sıx əlaqələr qurub. Bununla yanaşı Azərbaycan tarixi, həqiqətləri, mədəniyyəti və turizm potensialı haqqında sistemli fəaliyyəti gücləndirmək lazımdır. Parlamentlə əlaqələr xüsusilə diqqətdə saxlanılmalıdır. Mətbuada mütəmadi olaraq ölkəmizlə bağlı məqalə və yazıların çap olunmasına nail olmalıyıq”.

Lobbyçilik modeli

Siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent, diaspor ezrə ekspert Zaur Əliyev vurğuladı ki, bu gün nəinki İtaliyada, bir sıra ölkələrdə Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti zəifdir: “2001-ci ildə Bakıda keçirilən dünya azərbaycanlılarının birinci qurultayından sonra biz gözləyirdik ki, diasporumuz yeni modelə-lobbyçilik modelinə keçəcək. Lakin gözləntilər özünü doğrultmadı. 18 ildir ki, biz hər dəfə diasporun fəaliyyətindən yazmağa çalışırıq, lakin hər dəfə də eyni sözləri yazmağa məcbur oluruq. Hazırda dünyada lobbi təşkilatlarının ciddi təsir imkanları var. Bizim isə İtaliya daxil olmaqla dünyada lobbi təşkilatlarımız demək olar ki, yoxdur. Biz hansı fəaliyyətdən danışmaq istəyirik ki, həmin ölkənin parlamentində Azərbaycanın dostları qrupu yoxdur? İtaliyanın hansı TV kanalında Qarabağ həqiqətləri barədə sənədli filmi diasporumuz maliyyələşdirib? Ancaq ölkə başçısının şəxsi təşəbbüsü ilə addımlar atılır. Artıq İtaliyanın iri şəhərində Azərbaycan evləri yaradılmalı və lobbi mərhələsinə keçilməli təşkilatlarımız buradan idarə edilməlidir”.

“İdeyalarla zəngin gənclərimiz az deyil”

Diaspor Fəaliyyətinə Jurnalistlərin Dəstəyi İctimai Birliyinin sədri Fuad Hüseynzadə diqqətə çatdırdı ki, bir çox ölkələr kimi, İtaliyadakı diasporumuzda da süstlük var: “Hazırda nisbətən aktivlik Azərbaycan-İtaliya Gənclər Assosiasiyasının üzvlərindən hiss olunur. Roma Sapienza Universitetində təhsil alan tələbələrımız həmrəylik nümayiş etdirib ara-sıra tədbirlər keçirirlər.

Sevindirici haldır ki, ordakı bir neçə gəncimiz hətta biznes fəaliyyəti də göstərirlər. Yəni İtaliyada ideyalarla zəngin, ambisiyalı gənclərimiz az deyil.

Onların bu və ya digər formada fəaliyyəti gələcəkdə azərbaycanlıların təşkilatlanması baxımından da çox önəmlidir. İtaliya kimi strateji baxımdan önəmli dövlətdə bu cür işlərin görülməsi diaspor fəaliyyəti nöqtəyi-nəzərindən də faydalıdır.

İtaliyadakı gənclərimiz geniş formada ölkəmizi tanımaq və dünyada güclü mövqeyə malik olan siyasi mərkəzlərlə əməkdaşlıq etməlidir. Ümumiyyətlə, xaricdəki gənclərimiz yaşadıkları ölkələrin dilini öyrənməlidir...”.

Rəsmi mövqe

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Vəsilə Vahidqızı isə söylədi ki, azərbaycanlıların İtaliyaya axını və bu ölkədə məskunlaşma XX əsrin 90-cı illərindən etibarən başlayıb. Onun sözlərinə görə, azərbaycanlılar əsasən Roma, Milan, Bolonya, Padova, Venetsiya şəhərlərində məskunlaşıblar: “Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyindən verilən məlumata əsasən bu ölkədə hal-hazırda təqribən 4000 nəfərə yaxın azərbaycanlı var. İtaliyadakı Azərbaycanlıların əksəriyyəti tələbələrdir. Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyindən verilən məlumata əsasən tələbələrimizin sayı təqribən 2000-2500 nəfər təşkil edir”.

İtaliyadakı Azərbaycan diaspor təşkilatları barədə məlumat verən V.Vahidqızı əlavə etdi ki, İtaliyada yaşayan və təhsil alan azərbaycanlılar 2000-ci illərin əvvəllərindən etibarən təşkilatlanmağa başlayıblar: “Bu ölkədə ilk Azərbaycan diaspor təşkilatı 25 iyun 2004-cü ildə Padova şəhərində yaranan və rəsmi qeydiyyatdan keçən İtaliya-Azərbaycan "Dostluq" assosiasiyasıdır.

İtaliyada yaranan və hal-hazırda da fəaliyyət göstərən növbəti təşkilat "Azəri" Azərbaycan Mədəniyyət Assosiasiyasıdır.

Digər təşkilat “İtaliya-Azərbaycan Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti”dir. Təşkilat Milan şəhərində təsis edilib və rəsmi qeydiyyatdan keçib.

Bakı-Neapol Assosiasiyası isə Azərbaycanla İtaliya arasında mövcud olan dostluq, ticarət və mədəniyyət əlaqələrini daha da inkişaf etdirmək məqsədilə fəaliyyət göstərən təşkilatdır. Assosiasiya 2014-cü ildə İtaliyanın Neapol şəhərində yaradılıb. Təşkilatın sədri İtaliya vətəndaşı olan Cüzeppe Kanilyadır. Assosiasiya yarandığı 2014-cü ildən indiyədək İtaliya ilə Azərbaycan arasında mədəni iqtisadi əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsində yaxından xidmət göstərmiş, bir sıra tədbirlərin təşkilatçısı olub”.

V.Vahidqızı əlavə edib ki, İtaliyada yaşayan azərbaycanlıların əksər hissəsini təşkil edən tələbələr təşkilatlanma prosesindən kənar qalmayıblar: “2014-cü ilin iyun ayında Romanın nüfuzlu ali təhsil müəssisələrindən olan Carlo Universitetində Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan-İtaliya Gənclər Assosiasiyasının təsis konfransı keçirilib. İtaliyada yaşayan, təhsil alan soydaşlarımızın diaspor istiqamətində fəaliyyətlərində effektivliyin yüksəldilməsi məqsədilə cari ilin may ayında Roma şəhərində Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun iştirakı ilə toplantı keçirilib və Koordinasiya Şurasının yaradılması qərara alınıb. İtaliya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurasının Roma üzrə koordinatoru Fərid Abbasov, Milan üzrə koordinatoru Bahar Yusifzadə, Malta üzrə koordinatoru Leyla Cavadova toplantı iştirakçıları tərəfində səsvermə yolu ilə seçilib”.

Belarusun “Şərəf”li azərbaycanlısı

Yasəmən Musayeva

"Həyatda bir prinsipim var: öhdəçiliyini üzərimə götürdüyüm işləri layiqincə yerinə yetirim. Hər zaman başımı aşağı salıb işimi görürəm, daim öz üzərimdə çalışıram. Heç zaman hansısa ad, mükafat, şöhrət ardınca qaçmamışam. Mövlanə deyir ki, "Nə qədər bilirsən bil, söylədiklərin qarşındakının anlaya bildiyi qədərdir". Buna görə həmişə gənclərə də deyirəm ki, işə can yandırmaq lazımdır, bu istək insanın daxilindən gəlməlidir. Belə olduqda uğur onsuz da gəlib səni tapacaq..."

Bir uğur hekayəsi danışacağıq...

Hər sətiri əzmlə, istəklə, tükənməz mətanətlə yazılıb...

Zirvəyə ucalan dolanbac yolların hər anında əməyin, zəhmətin, güclü iradənin izləri həkk olub...

Bu uğur öz gücünü, qüvvətini qədim bir elin dəyanətindən alıb. Qoca bir diyarın başıqarlı dağlarından çağlayan şlalələrdən, coşub-daşan çaylarından, meh vuranda ətri aləmə yayılan dəniz ləpəli çəmənliklərindən süzülüb gəlir...

Bu uğur başlanğıcını həsrətimizin, nisgilimizin, qubarımızın ünvanı olan ulu Göyçədən götürüb...

Elə buna görədir ki, didərginlərimizin o yurdlara qovuşması, dağıdılıb viranəyə çevrilən yurdlarımızı əlləriylə tikib qurmaq hekayəmizin qəhrəmanının arzularının şah taxtında özünə yer edib: "İlk yaratdığım şirkətin adı "Göyçə 88" idi. Bu rəqəm Göyçədən deportasiya olduğumuz ildir. Bu tarixi yalnız Göyçəyə yenidən dönəcəyimiz gün yadımdan çıxara bilərəm. Baxmayaraq ki, ömrümün çox hissəsini Bakıda yaşamışam, çevrəmin əksəriyyəti buradadır, amma heç zaman doğulduğum o yeri, o kəndi unuda bilmirəm. Bu gün heç yuxularımda da görə bilməyəcəyim uğurlara imza atmışam, dünyanın harasına desən getmək imkanım var, amma dəhşətli odur ki, öz doğma kəndimə getmək mənim üçün əlçatmazdır, bunun qarşısında acizəm..."

Söhbətimiz elə belə, qeyri-ixtiyari ilk andan vətən həsrətinə köklənmişdi. Nədən söz açsaq da, hansı sualı ünvanlasaq da elə hey dönüb dolaşılıb Göyçənin, Qarabağın üzərinə gəlirdi...

Divarda sıralanmış diplomların, fərmanların, rəsmlərin, təqvimin, qeyd dəftərcələrinin, qələmlərin üzərindən, bir sözlə, hər yerdən "Ulu Göyçə", "Şəfəq 88" adı boylanırdı...

Hər an, hər saniyə, hər dəqiqə ruhumuzda, qəlbimizdə, könlümüzdə olduqlarını bildirmək üçün...

Bu yaxınlarda Belarus və Azərbaycan arasında ticarət-iqtisadi əlaqələrin və investisiya əməkdaşlığının inkişafındakı mühüm şəxsi töhfələrinə görə Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko tərəfindən "Şərəf" ordeninə layiq görülən azərbaycanlı iş adamı, "Ulu Göyçə" tikinti və investisiya şirkətinin direktoru, Azərbaycan Sambo Federasiyasının birinci vitse-prezidenti Vasif İsmayılov uğur formuluunu bizimlə bölüşür...

Uşaqlıq arzusu polis olmaq idi, amma...

Vasif Sultan oğlu İsmayılov 1972-ci ildə indiki Ermənistanın Göyçə mahalının Şəfəq kəndində dünyaya göz açıb. 1980-88-ci illərdə Bakıda Şəfiqə Əfəndizadə adına 13 nömrəli orta məktəbdə, son sinfi isə 1989-cu ildə İsmayıllı rayon Qoşakənd kənd orta məktəbində oxuyub. Dövlət İdarəçilik Akademiyasının İnzibati idarəetmə fakültəsini və Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirib. Hazırda İdarəçilik Akademiyasında elmi iş üzərində çalışır...

- 8 yaşım olanda valideynlərim Bakıya köçdülər və Yasamal rayonunda məskunlaşdılar. 16 yaşına, 1988-ci ilə qədər hər il yay tətildə Şəfəq kəndinə, nənəmin yanına gedirdim. 3-cü sinifdən Bakıda Şəfiqə Əfəndizadə adına 13 nömrəli orta məktəbdə, 10-cu sinfi isə İsmayıllı rayonunda oxudum. Orta məktəbdə bütün fənləri yaxşı oxusam da, əsas meyilim riyaziyyata, fizikaya, digər texniki fənlərə idi. Məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollandım, onu da deyim ki, sovet dövrünün ən sonuncu əsgərləri biz idik. Uşaqlıqdan polis olmağı arzuladığım üçün elə tələbə olduğum müddətdə polis nəfəri kimi işə düzəldim. Amma bəzən görürsən ki, arzuların səni doğru ünvana gətirməyib. Bir müddət polisdə işləyəndən sonra gördüm ki, bu sahədə özümü tapa bilmirəm. Buna görə də işdən ayrıldım...

Biznes sahəsində atılan ilk addımlar

Biznes sahəsinə keçidi planlaşdıran Vasif İsmayılov bu istiqamətdə ilk addımlarını atmağa başlayır. İllər keçdikcə tikinti sektorunda özünəməxsus yer tutur və şirkətlərinin sayını artırır...

- 1994-1995-ci illər idi, adı "Göyçə 88" olan kiçik bir şirkət açdım. Həmin dövrdə böyüklər, yaxınlar bu işi bacarmayacağımı düşünürdülər və deyirdilər ki, bunun üçün çox gəncsən, cəmi 22-23 yaşım vardı. O zamanlar Azərbaycandan xam dərinə yığıb Türkiyəyə ixracı ilə məşğul olmağa başladım. 1996-cı ildən tikinti sektoruna keçdim, Türkmənistandan və İrandan Azərbaycana sement gətirməyə başladım. Elə o dövrlərdə də təsisçisi və direktoru olduğum "Ulu Göyçə" şirkətini yaratdım. İndiyə qədər hardasa ümumilikdə ölkəmizdə və xaricdə 20-dən artıq inzibati yaşayış və biznes binaları tikmişik və dövlətə təhvil vermişik. Çox qürurvericidir ki, bu zaman dövlət və vətəndaş qarşısında olan bütün öhdəçiliklərimizi yerinə yetirmişik.

Dönüş nöqtəsi

Azərbaycanlı iş adamının Belarusla yolunun kəsişməsi isə tam təsadüf nəticəsində olur. Qazandığı etibar, güvən onun bu ölkədə qalıb işləməyinə rəvac verir. Ölkəsini layiqli təmsil etmək kimi şərəfli bir işi öhdəsinə götürür...

- 2005-ci ildə tikdiyimiz binalara lift almaq üçün Belarusun Maqilov vilayətindəki "Lift Maş" zavoduna getdim. Zavodun məsul şəxslərindən biri ilə görüşsəm də sövdələşə bilmədik. Sonra zavodun baş

direktoru ilə görüşdüm və həmin şəxslə söhbətim həyatımın dönüş nöqtəsi oldu. O, məni çox səmimi qarşıladı, dinlədi və beləliklə, ilk müqaviləmizi bağladıq. Üzərindən üç il keçəndən sonra, 2007-ci ildə Belarus Prezidentinin Azərbaycana gəlişi dövründə bizə dedilər ki, həmin ölkədən aldığımız liftlərdən də sərgiyə qoymaq lazımdır. Sərgi zamanı hər iki ölkənin Prezidenti gəlib bu liftlərə də baxdı. Bu hadisələrdən bir müddət sonra "Lift Maş" zavodunun baş direktoru Maqilov vilayətinin qubernatoru təyin edildi. Əvvəldən də əlaqələrimiz olduğu üçün zəng vurub onu təbrik etdim. O isə dedi ki, "belə təbrik olmur, gərək gəlib burada məni təbrik edəsən..."

Və elə bu söhbət də mənim Belarusa gedib işləməyimə səbəb oldu. Görüşümüz zamanı o, təklif etdi ki, Belarusa qalıb işləyim. Bir müddət bu ölkənin daxili bazarında araşdırma etdikdən sonra tikinti sahəsinin iş üçün məqbul olduğunu gördüm. Beləliklə, orada ilk işimizi başladım. Artıq onun üzərindən 12 il keçir. Belarusa şirkətimin adı "Şəfəq 88"dir. Düşünürəm ki, bu illər ərzində özümüzü orada sübut edib xeyli uğurlara imza atdıq. Hazırda da Belarus bazarında tikinti üzrə əsas podratçı və sifarişçiyik.

Belarus bu gün Prezident A.Lukaşenkonun rəhbərliyi altında davamlı inkişaf edir, əhalinin rifahı yüksəlir. Bu ölkədə genişmiqyaslı quruculuq işləri aparılır. Bir məqama da toxunum ki, Belarus Azərbaycanın strateji tərəfdaşdır. İki dövlət arasında mövcud olan yüksək səviyyəli əməkdaşlıq məhz prezidentlər İlham Əliyevlə Aleksandr Lukaşenko arasındakı uzun illərdir davam edən səmimi dostluğa əsaslanır. Hər iki liderin qarşılıqlı etimada köklənən bu münasibətləri ölkələri partnyor etməklə yanaşı, xalqları da bir-birinə yaxınlaşdırır.

Belarusa Prezident İlham Əliyevə, Azərbaycana, azərbaycanlılara böyük hörmət var. Təsədüfi deyil ki, diasporamızın təmsilçisi, bu ölkədə fəaliyyət göstərən azərbaycanlı iş adamı kimi bu illər ərzində çoxsaylı fəxri fərmanlara, diplomlara layiq görüldüm. 2018-ci ildə Maqilov vilayətində "İlin adamı" oldum ki, Belarusun müstəqilliyi tarixində bu adı alan ilk əcnəbiyəm. 2019-cu ildə "İş adamı" müsabiqəsinin "Belarus bazarında xarici markanın yüksək standartının dəstəklənməsinə görə" nominasiyasında laureat oldum. Bu yaxınlarda isə Aleksandr Lukaşenko tərəfindən bu ölkənin ali mükafatına - "Şərəf" ordeninə layiq görüldüm.

Fəaliyyətim hər zaman Azərbaycanda da yüksək dəyərləndirilib. 2016-cı ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən fəxri fərman aldım. 2017-ci ildə Azərbaycanda inşaat işçiləri günündə "Tərəqqi" medalı ilə təltif olundum. Bütün bunlar əməyimə verilən dəyərdir və çox qürurvericidir.

İş adamlarımızın qazandığı uğurlar İlham Əliyevin sahibkarlara göstərdiyi diqqət və dəstəyin nəticəsidir

Belarusa Azərbaycan Ticarət Evinin təsisçisi olan Vasif İsmayılov söyləyir ki, qazandığı bütün uğurlarının başlıca səbəbi cənab Prezident İlham Əliyevin xarici iqtisadi əlaqələrdə qurduğu geniş, çoxşaxəli siyasətin nəticəsidir. Xarici ölkələrdə Azərbaycan ticarət nümayəndəliklərinin, evlərinin açılması

ölkə istehsalçılarının həmin bazarda gedib öz məhsullarını təqdim etmələrinə geniş imkanlar yaradır. Müsahibimiz deyir:

- Daxili bazarın araşdırılması iş adamı üçün aylarla zaman aparır. Amma ticarət evləri bunu rahatlıqla təmin edir, istehsalçının məhsulu haqqında bazar araşdırması edir və nəticələrə əsasən məsləhət verir. Bu gün Belarus dükanlarında "Made in Azerbaijan" brendi altında müxtəlif məhsullar satılır. Bunu görmək çox sevindiricidir.

Cənab Prezident hər zaman iş adamlarına dəstək verir. Ötən il Prezident İlham Əliyev Belarusa səfərə gəldikdə 2017-ci ildə açılışı olan Azərbaycan Ticarət Evinə də baş çəkdi. Bu da qayğının bariz nümunələrindən biridir ki, dövlət başçısı işlərinin çoxluğuna baxmayaraq vaxt ayıraraq öz iş adamlarının fəaliyyət göstərdiyi məkana gəlir, problemləri ilə maraqlanır, hər zaman onların yanında, dəstəkçisi olduğunun mesajını verir.

Biz iş adamlarının üzərinə düşən işə gördüyümüz işlərlə, əməllərimizlə, ölkəmizi layiqli təmsil etməklə cənab Prezidentin etimadını doğrultmaqdır. Vətənimizin imici, adı üçün çalışmalıyıq.

Minskdə Azərbaycan məhəlləsi və ən böyük arzu...

Vasif İsmayılov Minskdə Mayakovski və Aranskaya küçələrinin kəsişməsində inşa edilən biznes mərkəzinin investorlarından biri kimi tanınır. O eyni zamanda, Azərbaycan Ticarət Evinin yerləşdiyi "Abşeron" çoxfunksiyalı kompleksin inşasında da iştirak edib. 2013-cü ildə onun şirkəti Belarusun Azərbaycandakı səfirliyinin yeni binasını inşa edib və binanın açılışında hər iki ölkənin dövlət başçıları iştirak edib.

İş adamının qarşıdakı planları arasında isə Minsk şəhərində "Azərbaycan məhəlləsi" adlı kompleks tikmək var və hazırda bu layihə üzərində işləyir.

- Bu şəhərdə rus, çin və bir neçə başqa xalqın adını daşıyan məhəllələr var. İstəyirəm həm Azərbaycan, həm də Belarus arxitekturasını özündə ehtiva edən "Azərbaycan məhəlləsi" də tikək.

Ən böyük arzum isə işğal olunan torpaqlarımızın azad olunması və orada quruculuq, tikinti işləri aparmaqdır...

Nə qədər ki, "Ulu Göyçə" yaşayır...

O, ömrünü qurub-yaratmağa həsr edib. Tikdiyi binaların hər birini isə öz övladı sayır. Onların qarşısından keçəndə fəxr hissi duyur ki, bu dünyada nə isə bir iş görüb, iz qoyub. İllərdən sonra lap özü olmasa belə gələcək nəsillər bu binaları onun adı ilə xatırlayacaqlar: "Tikdiyin binalara övladındır demək ancaq onun keyfiyyəti, işin layiqincə yerinə yetirilməsi ilə, üzərinə götürdüyün öhdəçiliyi necə həyata keçirməyinlə ölçülür. Tutaq ki, milyonun var, amma səndən 1 otaqlı ev alanın cəmi 20 min manatı var. Sən

ondan pulu alanda artıq üzərinə öhdəlik götürürsən və o öhdəçiliyi layiqincə yerinə yetirməlisən. Düşünürəm ki, iş adamı hər zaman kiminsə qarşısında öhdəçilik hissi ilə yaşmalıdır”.

Tikdiyi binaların dayanıqlığı barədə suallara isə hər zaman bir cavab verir: "Nə qədər ki, "Ulu Göyçə" şirkəti fəaliyyətdədir, yaşayır, o binalar da dağ kimi ayaqda duracaq”.

Aldığı bütün mükafatları, dəyəri isə tək Vasif İsmayılova, onun şirkətlərinə yox, bütün azərbaycanlılara, ölkəmizin iş adamlarına verilən qiymət kimi dəyərləndirir və məsuliyyətinin də böyük olduğunu dərk edir...

Diaspor təşkilatlarımız koordinasiya fəaliyyətini stimullaşdırır

Koordinasiya şuralarının yaradılması və buna Dövlət Komitəsinin birbaşa dəstək verməsi diaspor işini sürətləndirib

Bilman Allahverdiyev

Bu gün hər bir azərbaycanlı yalnız bir məqsəd birləşdirir: doğma Vətənin maraqlarının müdafiəsi, ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin təbliği. Həm dövlətin, həm də diasporumuzun fəaliyyəti nəticəsində Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında cərəyan edən hadisələr barədə həqiqətlər dünyaya çatdırılır və müasir informasiya müharibəsində erməni yalanları artıq öz aktuallığını itirməkdədir.

Politoloq Tofiq Zülfüqarov hesab edir ki, diaspor işində Koordinasiya şuralarının olması çox vacibdir və bu dünya ölkələrinin də təcrübələrində var: "Diaspor təşkilatlarının koordinasiya qurumları mövcuddur. Məsələn, ABŞ-dakı yəhudi diasporunu götürək. Onların bir çoxunun maraqlı təcrübələri var. BMT-nin sessiyası olanda müxtəlif siyasətçilər, xarici işlər nazirləri, dövlət başçıları ilə görüşlər keçirirlər. Təbii ki, bu, həm ABŞ-m, həm də İsrailin maraqlarını əks etdirən addımlardır. Bunu ona görə ətraflı deyirəm ki, dünyada Koordinasiya şuralarının təcrübəsi mövcuddur. Azərbaycanın diaspor təşkilatlarının bu təcrübədən istifadə etməsi müsbət nəticələrə gətirib çıxaracaq. Açıq deyəcəm, əvvəllər xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları arasında ayrışeçkiliyə rast gəlirdim. Lazım olmayan münaqişələr, bir təşkilatın digər təşkilatın işinə qısqançılıqla yanaşması çox pis hallar idi".

Politoloq qeyd edib ki, bu təşkilatların bir rəhbərlik tərəfindən idarə olunmasının əhəmiyyəti böyükdür: "Çünki yaxşı rəhbər pərakəndəliyə, ayrışeçkiliyə qarşı çıxır. Ancaq bizim diaspor təşkilatları yeni yaranıb. Onların təcrübə yığılması, hansısa ölkənin siyasi mühitində faktor kimi formalaşması üçün uzun vaxt lazımdır. Ancaq bu sahədə son 2 ildə inkişaf var. Çünki təşkilat rəhbərləri milli düşüncəni saxlamağa çalışırlar. Bu da çox önəmli məsələdir. İstiqamət fəaliyyəti milli düşüncənin inkişafına hesablanmalıdır. Həmçinin, ikinci nəsil diaspor təşkilatları yaxşı təhsil alıblar, müxtəlif dillərdə danışa bilirlər, yerli mühiti çox yaxşı başa düşürlər. Ona görə də müxtəlif xalqlara inteqrasiyanı və milli köklərin qorunmasını mütləq qoruyub saxlamalıyıq. Bu çox vacib məsələdir. Hesab edirəm ki, Koordinasiya şuraları bu istiqamətdə işlərini qursalar, daha da faydalı olarlar".

Skandinaviya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurasının əlaqələndiricisi Ülviyyə Cabbarova da bu sahədə görülən işləri məqsədəuyğun sayır. O açıqlamasında bildirib ki, Skandinaviyada, xüsusilə də Finlandiyada azərbaycanlıların hazırkı fəaliyyəti, təşkilatlanma işi qənaətbəxşdir: "Son bir neçə ildə Skandinaviya ölkələrində, eləcə də Finlandiyada azərbaycanlıların fəaliyyətində dinamika var. Bu istər müxtəlif ümummilli məqsəd daşıyan tədbirlərin keçirilməsində, istərsə də yerli rəsmilərlə təmasların, birgə işlərin gerçəkləşdirilməsində özünü göstərir. Məsələn, son illər təmsil etdiyim təşkilat olaraq Türkiyə

diasporu və təmsilçiləri ilə birlikdə yerli fin rəsmilərlə bir neçə mühüm təmaslarımız olub. Bundan başqa, yerli təmsilçilərlə birlikdə musiqi, mədəniyyətin digər sahələri, idman üzrə bir sıra tədbirlər keçiririk. Bu, dinamika üzrə davam edir. Təşkilatlanmaya gəldikdə isə, qardaş Türkiyə diasporu ilə birgə təşkilatlanmamız sürətlənir. Xüsusilə son zamanlar yaradılan Skandinaviya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurası buna böyük təkan verir. Qeyd edirəm ki, Azərbaycanın Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin bu məsələdə bizə dəstəyi danılmazdır".

Ü. Cabbarova Azərbaycan həqiqətlərinin Finlandiyada tanınması istiqamətində gördükləri işlərdən də söz açıb: "Bildiyiniz kimi, Skandinaviya ölkəsi olan İsveçdə yerli qanunverici orqanlara son seçkilərdə azərbaycanlılar da qələbə qazandı. Bu, ənənə halını almağa başlayır. Belə ki, Finlandiyada, əsasən də, fəal gənclərdən ibarət sosial bazamız formalaşmağa başlayır ki, gələcəkdə burada da istər qanunverici orqanlarda, istər digər rəsmi sahələrdə gücümüzü sınayaq. Azərbaycan həqiqətləri burada daim bizim üçün prioritetdir".

Təşkilat sədri bildirib ki, artıq Avropanın bir neçə ölkəsində, o cümlədən Skandinaviya ölkələrində də azərbaycanlıların koordinasiya şuraları fəaliyyətə başlayıb: "Bildiyiniz kimi, mən Koordinasiya Şurasının əlaqələndiricisi seçilmədən öncə, Finlandiyada Azərbaycan-Türk Gənclər Təşkilatının sədri kimi fəaliyyət göstərmişəm. Bu təşkilat 2012-ci ildə Finlandiyanın Espoo şəhərində yaradılıb. Təşkil etdiyimiz tədbirlərin başlıca məqsədi Azərbaycan-Türk milli adət-ənənələrini, tarixini, musiqisini, mədəni irsini Azərbaycan-Türk gənclərinin yaddaşına yazmaq, onlarda milli ruhun, milli məfkurənin formalaşmasına nail olmaqla yanaşı, yerli ictimaiyyəti vətənimizin tarixi və mədəniyyəti ilə yaxından tanış etmək, xüsusilə Qarabağın işğalını Xocalı soyqırımını təbliğ etməklə erməni yalanlarını ifşa etmək idi. Keçən ilin oktyabrında İsveçin paytaxtı Stokholmda Skandinaviya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası təsis olundu və mən Finlandiya üzrə əlaqələndirici seçildim. Qeyd olunan vəzifəyə seçildiyim gündən sonra Finlandiyada yaşayan güneyli - quzeyli azərbaycanlıların təşkilatlanması, onların diaspor və lobbiçilik fəaliyyətlərinə daha aktiv şəkildə cəlb edilməsi istiqamətində ciddi fəaliyyətə başladıq. Ümumiyyətlə, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni rəhbərliyinin son bir ildə Avropada atdığı addımlar burada yaşayan biz azərbaycanlılar üçün yeni nəfəs və həvəs verib. Bu, Skandinaviya ölkələrində qabarıq şəkildə özünü göstərir. Yuxarıda sadaladığım layihələrin gerçəkləşməsi də məhz bu amildən stimula alır. Azərbaycan dövlətinin, xüsusilə dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin dünyadakı bütün azərbaycanlıların Prezidenti kimi apardığı fəaliyyət bizim üçün çox böyük dəstəkdir. Biz azərbaycanlılar daim bunu üzərimizdə hiss edirik, etimadı doğrultmağa çalışırıq".

Təbii ki, bu gün Azərbaycanı kənarında layiqincə tanımaq diaspor təşkilatlarımızın çiyinində düşən əsas vəzifədir. Burada istəkdən başqa heç bir problem olmamalıdır. Çünki yaşadıkları ölkələrin əksəriyyətində buna nümunə üçün kifayət qədər təcrübələr var.

Diasporumuzun mütəşəkkil qüvvəyə çevrilməsi bir tərəfdən soydaşlarımızın milli mənsubiyyətlərini və dəyərlərini qoruması deməkdirsə, başqa tərəfdən Azərbaycanı daha güclü təbliğ etmələri, fəaliyyət göstərdikləri ölkənin Azərbaycanla əlaqələrinin inkişafına önəmli töhfə

vermələri, həmin ölkələrin ictimai-siyasi həyatında aktiv rol oynamaları, Azərbaycan üçün yeni-yeni dostlar qazanmaları, güclü Azərbaycan lobbisi deməkdir. Bu işdə isə birlik və həmrəylik başlıca vəzifə olmalıdır.

Azad Azərbaycan.- 2019.- 03 dekabr.- № 143.- S. 5.

Rusiyada diaspor işinin təkmilləşdirilməsi üçün Koordinasiya Şurası yaradılacaq

Noyabrın 25-28-də Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Rusiyada işgüzar səfərdə olub.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyətinin Rusiya Xarici İşlər nazirinin müavini Andrey Rudenko, MDB Ölkələri, Xaricdə Yaşayan Həmvətənlərlə İş və Beynəlxalq Humanitar Əməkdaşlıq üzrə Federal Agentliyin rəhbəri Eleonora Mitrofanova, Rusiya Prezidentinin Xarici Ölkələrlə Regionlararası və Mədəni Əlaqələr İdarəsinin rəisi Vladimir Çernov, Rusiya Prezidentinin Daxili Siyasət İdarəsinin rəis müavini Mixail Belousov, TASS informasiya agentliyinin baş direktorunun birinci müavini Mixail Qusman və Rusiya Federal Məclisinin Federasiya Şurasının sədr müavini İlyas Umaxanov ilə görüşləri keçirilib. Ölkəmizin Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlunun da iştirak etdiyi görüşlərdə Rusiyadakı Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti və diaspor sahəsində ikitərəfli əməkdaşlıq istiqamətləri, soydaşlarımızın Rusiya cəmiyyətinə inteqrasiyası və onların təmsil etdiyi qurumlar arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Səfərin əsas məqsədlərindən biri Moskva şəhərində yaşayan soydaşlarımızla, rəsmi qeydiyyatdan keçmiş və qeydiyyata alınmamış, ətrafında müxtəlif sayda azərbaycanlıları birləşdirən təşkilatların nümayəndələri ilə görüşlərin keçirilməsi olub.

Moskva azərbaycanlıları ilə görüşdə çıxış edən səfir Polad Bülbüloğlu Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun səfərinin mahiyyəti və məqsədi haqqında tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verib.

Fuad Muradov rəhbərlik etdiyi Komitənin son il yarım ərzində fəaliyyətindən danışib, ölkəmizdə aparılan islahatların diaspor sahəsində də həyata keçirildiyini vurğulayıb. O, son dövrlərdə görülmüş işlər, əldə edilmiş nailiyyətlər, o cümlədən Komitənin yeni yaradılmış radiosu və təqdim etdiyi onlayn xidmətlər barədə məlumat verib.

Sonra Diasporla iş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş etdirilib.

Sonra tədbir qeyri-rəsmi hissə ilə davam edib. Burada soydaşlarımızın çoxsaylı sualları cavablandırılıb, onların diaspor işi ilə bağlı təklifləri qeydə alınıb. Rusiyada diaspor işinin təkmilləşdirilməsi üçün ilkin olaraq Koordinasiya Şurasının yaradılması haqqında razılıq əldə olunub.

Görüş çərçivəsində diaspor fəalları Ramiz Abutalıbov, Rauf Ataməlibəyov və Adil Hacinski “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi” medalı ilə təltif ediliblər.

Belə görüşlərin Rusiyanın digər regionlarında da keçiriləcəyi bildirilib.

Rusiyadakı diasporumuzla bağlı ümidverici gəlişmələr

E.Paşasoy

Diaspor Komitəsinin sədri Fuad Muradov və səfir Polad Bülbüloğlunun fəallarla görüşü, Koordinasiya Şurasının yaradılması barədə razılıq nikbinliyə rəvac verib; “İnanıram ki, bu birlik əldə olunacaq”

Noyabrın 25-28-də Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Rusiyada işgüzar səfərdə olub.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyətinin Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Andrey Rudenko, MDB Ölkələri, Xaricdə Yaşayan Həmvətənlərlə İş və Beynəlxalq Humanitar Əməkdaşlıq üzrə Federal Agentliyin rəhbəri Eleonora Mitrofanova, Rusiya Prezidentinin Xarici Ölkələrlə Regionlararası və Mədəni Əlaqələr İdarəsinin rəisi Vladimir Çernov, Rusiya Prezidentinin Daxili Siyasət İdarəsinin rəis müavini Mixail Belousov, TASS informasiya agentliyinin baş direktorunun birinci müavini Mixail Qusman və Rusiya Federal Məclisinin Federasiya Şurasının sədr müavini İlyas Umaxanov ilə görüşləri keçirilib. Ölkəmizin Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlunun da iştirak etdiyi görüşlərdə Rusiyadakı Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti və diaspor sahəsində ikitərəfli əməkdaşlıq istiqamətləri, soydaşlarımızın Rusiya cəmiyyətinə inteqrasiyası və onların təmsil etdiyi qurumlar arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

AzərTAc xəbər verir ki, səfərin əsas məqsədlərindən biri Moskva şəhərində yaşayan soydaşlarımızla, rəsmi qeydiyyatdan keçmiş və qeydiyyata alınmamış, ətrafında müxtəlif sayda azərbaycanlıları birləşdirən təşkilatların nümayəndələri ilə görüşlərin keçirilməsi olub. Moskva azərbaycanlıları ilə görüşdə çıxış edən səfir Polad Bülbüloğlu Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun səfərinin mahiyyəti və məqsədi haqqında tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verib. Fuad Muradov rəhbərlik etdiyi komitənin son il yarım ərzində fəaliyyətindən danışib, ölkəmizdə aparılan islahatların diaspor sahəsində də həyata keçirildiyini vurğulayıb. O, son dövrlərdə görülmüş işlər, əldə edilmiş nailiyyətlər, o cümlədən komitənin yeni yaradılmış radiosu və təqdim etdiyi onlayn xidmətlər barədə məlumat verib.

Sonra Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş etdirilib. Tədbir qeyri-rəsmi hissə ilə davam edib. Burada soydaşlarımızın çoxsaylı sualları cavablandırılıb, onların diaspor işi ilə bağlı təklifləri qeydə alınıb. Rusiyada diaspor işinin təkmilləşdirilməsi üçün ilkin olaraq Koordinasiya Şurasının yaradılması haqqında razılıq əldə olunub.

Görüş çərçivəsində diaspor fəalları Ramiz Abutalıbov, Rauf Ataməlibəyov və Adil Hacinski “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi” medalı ilə təltif ediliblər.

Belə görüşlərin Rusiyanın digər regionlarında da keçiriləcəyi bildirilib.

Modern.az-ın məlumatına görə, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin nümayəndə heyəti Rusiyada bir sıra səmərəli və vacib görüşlər keçirib. Bu görüşlər Rusiya mətbuatının diqqətində olub. Belə görüşlərdən biri Rusiya Federasiyasının MDB ölkələri, xaricdə yaşayan həmvətənlərlə iş və beynəlxalq humanitar əməkdaşlıq üzrə Federal Agentliyin rəhbəri Eleonora Motrofonava ilə keçirilib. Görüşdə iki ölkə arasındakı münasibətlər, humanitar əməkdaşlıq, xaricdə yaşayan həmvətənlərlə işlə bağlı məsələlər barəsində fikir mübadiləsi aparılıb. Fuad Muradovun Eleonora Motrofonava ilə, eləcə də Federasiya Şurasının sədr müavini İlyas Umaxanovla görüşü Rusiya KİV-lərinin, eləcə də dövlət qurumlarının rəsmi sayrlarının diqqətində olub. Rusiya saytları bu görüşlərə geniş yer ayıraraq, müzakirə olunan məsələlər barədə ictimaiyyətə dolğun informasiyalar çatdırıblar.

“Moskva və Moskva ətrafında yaşayan Azərbaycan icması ilə dörd saata yaxın görüş keçirdik. Görüşdə Rusiyadakı böyük Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərləri də iştirak edirdi”. Bunu APA-nın Moskva müxbirinə açıqlamasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov bildirib. “Dövlət Komitəsi olaraq Rusiyadakı Azərbaycan diasporu ilə bağlı ümumi məsələlərdən xəbərimiz vardı. Lakin düşündük ki, diaspor fəallarımızın mövqeyini yerində özümüz dinləyəək”, - deyərək F. Muradov vurğulayıb. O qeyd edib ki, diaspor nümayəndələri ilə görüş çox konstruktiv şəkildə keçirilib: “İnanıram ki, bu görüşün yaxın vaxtlarda nəticələri olacaq. Cənab prezident tərəfindən qarşımıza tapşırıq qoyulub ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımızın birliyinə nail olaq. Çox istərdik ki, Rusiyadakı müxtəlif təşkilatlar bir amal uğrunda, Rusiya və Azərbaycanın maraqlarının həyata keçirilməsi üçün birgə fəaliyyət göstərsinlər. Bunun üçün zəmin var. Rusiyada çox yüksək intellektual diasporumuz var, belə desək, hər cür şərait var. Sadəcə olaraq, bu birliyin baş tutması üçün müxtəlif məsələlər var ki, biz onları həll etməliyik. Rusiyadakı Azərbaycan diasporunun koordinasiya şurasının yaradılması haqqında razılıq əldə olunub. Bu istiqamətdə fəaliyyətimizi davam etdirəcəyik”.

Rusiyadakı diasporumuzun durumu son illər xüsusilə də narahatlıq doğururdu. Üstəlik, Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin fəaliyyətinin dayandırılmasından sonra diaspor təşkilatlarının pərakəndə fəaliyyəti davam edirdi.

Qeyd edək ki, bir müddət öncə “Yeni Müsavat”ın əməkdaşı Qarabağ Azadlıq Təşkilatının rəhbərliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən görüşlərdə iştirak etmişdi və bəzi müşahidələrini mediada bölüşmüşdü. Soydaşlarımız Diaspor Komitəsi rəhbərliyinin yolunu gözlədiklərini deyir, həmçinin səfirliklə intensiv əlaqənin olmasını istəyirdilər. Bəs bu görüşdən sonra irəliyə doğru addımlar atılacaqmı?

Rusiyadakı diaspor təmsilçimiz, Patriot TV kanalının baş direktoru, ehtiyatda olan polkovnik-leytenant Ceyhun Əliyev noyabrın 28-də sosial şəbəkələr üzərindən canlı bağlantıda görüş barədə bildirdi ki, keçirilən görüş nikbin ovqat yaradıb. C.Əliyevin sözlərinə görə, səfir Polad Bülbüloğlu diasfordakı problemlər barədə danışdıqdan sonra F.Muradov hesabat xarakterli çıxış edib. “Onun 27 dövlətdə diaspor fəalları ilə görüşləri olub və ilk dəfə idi Moskvadakı diaspor fəalları ilə görüş keçirildi. Mən bir şeyi dəqiq anladım ki, həmin görüşdə Fuad Muradov və səfir Rusiyada güclü diasporun olması üçün əllərindən gələni etməyə çalışırlar”, - C.Əliyev qeyd etdi.

Onun sözlərinə görə, görüşdə qeyd olunub ki, ÜAK-ın əsas bağlanma səbəblərindən biri səfirliyin onların işinə dəstək verməsi və hər hansı fəaliyyətin aparılması bağlanmaya səbəb olub. Bu mənada diaspor təşkilatlarının işinə müdaxilə etmək niyyətində deyillər. C.Əliyevin sözlərinə görə, səfir deyib ki, biz bütün hallarda lazımi köməklik göstərməyə, fikir mübadiləsinə hazırıq. Lakin qeyd olunub ki, biz birbaşa təşkilatın rəhbərliyinə kimin seçilməsinə müdaxilə edə bilmərik, çünki Rusiya qanunları ilə fəaliyyət göstərilir.

C.Əliyev tədbirin mətbuata qapalı olan hissəsində də çox açıq müzakirələrin aparıldığını deyib. Bildirib ki, səfir və komitə sədri problemlərin araşdırılması və həlli istiqamətində maraqlı olduğunu müşahidə edib. Ancaq bəzi diaspor təmsilçilərinin bu görüşdə passiv fəaliyyətindən də gileylənib.

Görüşdə diaspor fəalları Azər Cahangirov, Mehriban Sadıqova və digərləri çıxış edib. Professor Kamran Rüstəmov konkret konsepsiya haqqında çıxış edib. Belə ki, o, Koordinasiya Şurasının yaradılması haqqında uzun müddətdir irəli sürülən təşəbbüsü yenidən irəli sürüb. Yekunda bununla bağlı müsbət qərar qəbul edilib. C.Əliyevin sözlərinə görə, bu məsələ ilə bağlı təşkilatçılıq işləri elə K.Rüstəmovla həvalə olunub. Şuranın tərkibi ilə bağlı sonda müzakirələr aparılacaq və qurumun ilk tədbiri keçiriləcək. **“Biz çalışacağıq ki, Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların bir təşkilat ətrafında birləşməsinə nail olaq. Ümid edirəm ki, bu məsələ kağız üzərində qalmayacaq”**, - C.Əliyev bildirib. Ancaq C.Əliyev bunu da deyib ki, “o qədər problemlərimiz var ki, biz bu problemlərin hamısını bir gündə, bir görüşdə həll edə bilmərik”.

Rusiyadakı diaspor fəalları ilə görüşən və onları narahat edən problemlərə bələd olan QAT sədri Akif Nağı da “Yeni Müsavat”a bu haqda danışdı: “Fuad Muradovun Rusiya səfərini diqqətlə izlədim, orada əməkdaşlıq etdiyimiz təşkilatlarla, dostlarla da əlaqə saxladım. Ümumi fikir hələlik müsbətdir. Koordinasiya Şurasının yaradılması ilə bağlı ilkin qərarın olmasını da müsbət dəyərləndirmək gərəkdir. Görünür, hələ qeyri-müəyyənlik qalır, ona görə də Koordinasiya Şurasının elan olunmasına tələsmirlər. İştirakçıların tərkibini də izlədim. Demək olar ki, bütün qütblər, qruplar təmsil olunub. Bu da yaxşı haldır”. QAT sədri dedi ki, diaspor təşkilatlarının bir araya gətirilməsi , əlaqəli fəaliyyətin təmin olunması vacibdir: “İlk növbədə Qarabağ həqiqətlərinin təbliği, Qarabağın azadlığı naminə birgə fəaliyyət üçün birlik çox vacibdir. İnanıram ki, bu birlik əldə olunacaq”.

Yeni Müsavat. - 2019. - 29 noyabr. - № 250. - S. 11.

Diasporamız qarşılarında duran vəzifələri lazımınca dərk edir

**Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğinin gücləndirilməsi diaspor qurumlarının qarşısında
dayanan başlıca vəzifə olmalıdır**

Cavanşir Qədimov

Müstəqillik qazandıqdan sonra dövlətimizin ən ümdə vəzifələrindən biri də xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin təşkilatlanması, onların vətənimizin ümumi maraqlarının müdafiəsi işinə cəlb edilməsi olub. Bu məqsədlə dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış azərbaycanlıların mütəşəkkil diaspor kimi formalaşması, lobbiciliyin təşkili məsələsi Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrildi.

Zamanın bütün mərhələlərində, xüsusən, Azərbaycan xalqının təşəkkülü prosesində milli birlik ideyalarının yenidən formalaşması və təkmilləşməsi milli şüurun beynəlxalq aləmdə qəbul edilib, başa düşülməsi bu günkü inkişafımızın əsaslarından biri olub. Bu mənada diaspor və güclü lobbinin yaradılması uzunmüddətli bir proses olduğundan qarşıya çıxan problemlərin, həllini gözləyən taleyüklü məsələlərin müzakirəsinə həmişə ehtiyac duyulub.

Diaspora sahəsində aparılan islahatlar da bu siyasətin tərkib hissələrindən birini təşkil edib. Bu işin dövlət səviyyəsində aparılması da sevindirici haldır.

1999-ci ildən Niderland Krallığında yaşayan, 2000-ci ildən diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olan Beniluks Azərbaycanlıları Konqresinin (BAK) sədri Elsevər Məmmədov da hesab edir ki, dövlətimiz tərəfindən diaspora sahəsində aparılan siyasəti məqsəduyğun hesab etmək lazımdır. Avrasiya.net-ə açıqlamasında E. Məmmədov bildirib ki, diaspora işi könül işidir: “Bu işlə məşğul olmaq gərək insanların içindən gəlsin. Əgər bu işdə kimlərdənsə nəşə umursansa, nəşə gözləyirsənsə, demək ki, siz bu işdə səmimi deyilsiniz. Diaspora işi ilə məşğul olmaq o deməkdir ki, siz gərək öz həyatınıza, ailənizə, istirahətə ayırdığınız vaxtınızdan kəsib, bu işlərə sərf edirsiniz. Ona görə də bu iş nə qədər şərəfli bir iş olsa da, bir o qədər də çətin və məsuliyyətli. Bu işlərdə çox səbirli olmaq lazımdır. Hər yazılanlara, hər deyilənlərə reaksiya verməyə gərək yoxdur. Bu məsələlərə çox soyuqqanlı şəkildə yanaşmaq lazımdır. Hər sözdən bir söz çıxartmağa gərək yoxdur, xırda bir problemi böyütmək lazım deyil. Bir insan hamı üçün yaxşı ola bilməz, hamı da bir insan üçün yaxşı ola bilməz. Ümumi götürsək, bəli Avropada diaspora fəaliyyəti ilə məşğul olmaq çox çətindir”.

Artıq Avropada azərbaycanlıların yaratdıqları diaspor təşkilatları arasında milli birlik naminə həmrəyliyin yarandığını bildirən BAK sədri qeyd edib ki, görülən işlərə baxmayaraq bəzi umu-küsülər də mövcuddur: “Mən deməzdim ki, bütün təşkilatlar arasında birlik var. Amma bir çox təşkilatlar milli maraqlar naminə bir araya gələ bilirlər. Buna misal, bu il Xocalı soyqırımına həsr edilmiş

Brüssel mitinqini deyə bilərik. Demək olar ki, Avropada fəaliyyət göstərən bütün diaspora təşkilatları həmin mitinqdə iştirak etdilər. Həmin mitinqdə azərbaycanlılar öz birlik və bərabərliyini nümayiş etdirdilər. Bir daha hər kəsə Xocalı və Qarabağ məsələsində Azərbaycanda fikir ayrılığının olmadığını, başda düşmənlərimiz olmaqla hər kəsə göstərdilər. Bununla yanaşı müəyyən təşkilatlar var ki, siyasi mövqelərini səbəb gətirərək bizimlə bir araya gəlmək istəməzlər. Amma bir şeyi də nəzərinizə çatdırım ki, Beniluks Azərbaycanlıları Konqresi və Avropa Azərbaycanlıları Konqresi (AAK) hər zaman birlik və bərabərliyin tərəfində olub. Hər zaman hər bir təşkilatla, hər bir insanla dialoq, fikir mübadiləsi aparmağa hazırdır”.

E. Məmmədov vurğulayıb ki, Avropada Azərbaycan diasporasının formalaşma tarixinə nəzər salsaq görə bilərik ki, bu müddət ərzində heç də az iş görülməyib: “Görülən işlərin bəzilərini sizinlə bölüşmək istəyirdim. Beniluks Azərbaycanlıları Konqresi Azərbaycan həqiqətlərinin Beniluks ölkələrində tanıtılmasında mühüm rol oynayıb. Dağlıq Qarabağ və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin Belçika, Niderland və Lüksemburq ölkələrində mahiyyətinin avropalılara çatdırılmasında, Xocalı soyqırımına tarixi və hüquqi qiymətin verilməsi istiqamətində mühüm işlər görüb. BAK dəfələrlə Brüsseldə Avropa Parlamenti və Ermənistan səfirliyi qarşısında çoxsaylı siyasi aksiyalar keçirib, rəsmi bəyanatlarla çıxış edib. Azərbaycan Milli Məclisi və Beniluks ölkələri parlamentlərarası dostluq qrupları arasında geniş əlaqələr yaradıb. BAK-ın Amsterdam və Rotterdam şəhərlərində həftə sonu məktəbləri fəaliyyət göstərir. Konqresimizin və Niderlanddakı Azərbaycan səfirliyinin təşəbbüsü ilə Rotterdam şəhərində “Baku straat” bərelyefi, Bakının Qaradağ rayonunda isə Rotterdam küçəsi açılıb. Dəfələrlə film festivallarında, turizm sərgilərində erməni təxribatının qarşısı alınıb. “Artsax” markasıyla marketlərdə satılan mallar, BAK-ın və Azərbaycanın Haaqadakı səfirliyinin qəti etirazından sonra bütün marketlərdən yığışdırılıb”.

BAK sədri diaspor təşkilatlarının mütəmadi görüşmələri məsələsinə də aydınlıq gətirib: “Kimin gücü nəyə çatırsa, kim nə bacarırsa onu da etməlidir. Əgər onlar bunu etməsələr, bir azdan ermənilər deyəcək ki, şəkərbura, paxlava da bizimdir. Azərbaycandan bura baxanda bu; görülən işlər bəzilərinə çox aşan gəlir. Amma inanın ki, burada iş görmək heç də elə fikirləşdikləri kimi rahat deyil. Buradakı insanları heç kim məcbur etmir ki, siz bu işi görməlisiniz. İnsanlar bu işlərin hamısını könüllü görürlər. Mənim fikrimcə, belə insanlara mənəvi dəstək olmaq lazımdır ki, onlar bu işləri davam etdirsinlər”.

E. Məmmədov təəssüflə bildirib ki, Avropada buradan qaçıb orada sığınacaq alan azərbaycanlılar da daxil olmaqla anti-Azərbaycan təbliğatı aparan qüvvələr də var: “Avropada yaşayan bəzi insanlar öz dövlətinə qənim kəsiliblər. Onlar üçün müqəddəs heç bir şey yoxdur. Azərbaycana qarşı radikal mövqedə olan insanların konkret öz missiyaları var, Azərbaycanı şər, böhtanla, yalanla ləkələmək. Güclü Azərbaycan bunlara və bunların dəstəkçilərinə lazım deyil, bunlara zəif, əldən düşmüş bir Azərbaycan lazımdır. Bunlara qarşı ən gözəl mübarizə, Avropada yaşayan sağlam qüvvələrin əl-ələ verib daha da güclü olmasıdır. 0 zaman bunlar istər-istəməz əriyib yox olacaqlar”.

BAK sədri onu da qeyd edib ki, bəzi üzdəniraqlardan fərqli olaraq erməni lobbisi, diasporası ölkələrinə maddi yardım göstərməkdədirlər: “Bu gün erməni diasporası öz dövlətlərinə hər cür dəstək verir və öz dövlətlərindən heç bir şey ummurlar. Ermənilərin Avropadakı diaspora tarixi 100 ildən çoxdur.

Bunların bir düşməni var, o da türklərdir. Bunlarda türklərə qarşı birlik və bərabərlik mövcuddur, içlərindəki kin və nifrət onları birləşdirir. Türklərə qarşı mübarizəni qətiyyənlə dayandırmaq istəyirlər, bütün üsullardan istifadə edirlər. Bu üsulların içində öz dövlətlərinə maddi dəstək də var. Bundan əlavə biz istəsək də, istəməsək də dini faktor mövcuddur. Onlar Avropanın hər yerində, əsasən də kilsələrdə çox güclü təbliğat aparırlar. Təbliğat metodu çox sadədir. Bizi “Müsəlmanlar qırdılar, bizi türklər qırdılar”. Bununla da Avropadakı insanların duyğuları ilə oynayaraq özlərinə hərtərəfli dəstəyə nail olurlar. Azərbaycanlıların Avropa ölkələrinə kütləvi şəkildə gəlmələri son 20-25 ilə təsadüf edir. Bu illər ərzində azərbaycanlıların güclənib, öz dövlətinə dəstək verməsi mümkün deyil. Heç də hər bir təşkilat Azərbaycan dövlətindən nəşə gözləmir. Başqaları haqqında danışmaq istəməzdim. Amma biz heç bir təmənnə gözləmədən bu günə qədər fəaliyyət göstərdik, bundan sonra da o qaydada fəaliyyətimizə davam edəcəyik. Öz dövlətimizə, vətənimizə xidmət edəcəyik. Azərbaycan güclü bir dövlətdir, əgər bu gün hansısa bir təşkilata dəstək verirsə, biz onu ancaq alqışlaya bilərik. Avropadakı təşkilatlara başqa dövlətlərin dəstək verməyindənə, öz dövlətimizin dəstək verməsi mənə daha yaxşı olardı”.

Azad Azərbaycan.-2019.-28 noyabr.-№141.-S.5.

Diaspor siyasəti real nəticələr verir

Fuad Hüseyinzadə

Noyabın 27-də Diasporla İS İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DİDK) nümayəndə heyətinin Moskvada yaşayan azərbaycanlılarla görüşü keçirilib.

DİDK-dən verilən məlumata görə tədbirdə Azərbaycanın Rusiyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Polad Bülbüloğlu çıxış edərək öncə tədbir iştirakçlarına Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın Rusiyaya rəsmi səfəri barədə ətraflı məlumat verib. Diplomat bu səfərdən yaxşı nəticələr gözləndiyini vurğulayıb.

Dövlət Komitəsi sədrinin bu ölkəyə ilk rəsmi səfərini və Rusiya azərbaycanlıları ilə aparılan işi yüksək qiymətləndirən səfir soydaşlarımızın çətinliklərindən bəhs edib, problemlərdən çıxış yolları, diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti, onların arasındakı münasibətlər barədə fikirlərini bölüşüb. Həmin münasibətlərin səmərəli müstəviyə keçirilməsi məqsədilə görülən işləri, komitənin bu istiqamətdə hansı addımlar ata biləcəyini nəzərə çatdırıb. Bu zaman o, Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun yaradılmasını təqdir etdiyini ifadə edib.

Ətraflı çıxışına görə səfirə minnətdarlığını bildirən Fuad Muradov toplantı iştirakçlarına Rusiyaya səfər çərçivəsində keçirilən görüşlər barədə geniş məlumat verib. Dövlət Komitəsinin tarixindən danışaraq, Heydər Əliyevin bu qurumun yaran- masmdakı rolundan, Prezident İlham Əliyevin diaspora qayğısından, onun yürütdüyü diaspor siyasətinin artıq öz real nəticələrini göstərdiyindən danışdı. Komitə sədri Azərbaycanın Birincivitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın ötən həftə Rusiyaya rəsmi səfər etdiyini xatırladı. Ali qonağın Rusiyada Prezident Vladimir Putin, Baş nazir Dmitri Medvedev və Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko tərəfindən qəbul edilməsi, “Azərbaycan” pavilyonunun açılış mərasimində iştirak etməsi kimi hadisələrin böyük qürur hissi doğurduğunu vurğulayıb.

Ölkəmiz arasında münasibətlərdən və bu əlaqələrin inkişaf istiqamətlərindən bəhs edərkən, Komitə sədri diasporumuzun Rusiyadakı gücü barədə fikirlərini bölüşüb. Qeyd edib ki, Azərbaycan diasporu yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malikdir.

Daha sonra Diaspor Komitəsinin fəaliyyətini əks etdirən video çarx nümayiş olub.

Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubiley medalı ilə təltif olunan Rauf Atamalıbəyova, Ramiz Abutalıbova və Adil İlacmskiyə medallar təqdim edilib. Dövlət Komitəsinin adından 65 illik yubileyi münasibətilə “Strateji İnkişafın Modelləşməsi Mərkə- zi”nin vitse-prezidenti Həşim Əliyev təbrik edilib. Tədbir müzakirələrlə davam edib. Müzakirələr zamanı Rusiyadakı soydaşlarımızı maraqlandıran müxtəlif mövzulara toxunulub, fikirlər və təkliflər səsləndirilib.

“Azİz” Azərbaycan-İsrail Beynəlxalq Assosiasiyasının III qurultayı keçirilib

Məlum olduğu kimi, İsrailin Təl-Əviv şəhərindəki “Dan Panorama Otel”nin konfrans zalında “Azİz” Azərbaycan-İsrail Beynəlxalq Assosiasiyasının III qurultayı keçirilib.

Qurultayda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov, Milli Məclisin deputatı Rauf Əliyev, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin baş məsləhətçisi Mətanət Vaqiyeva, Knessetin deputatı Mark İfraymov, Avrasiya Yəhudi Konqresinin Baş Şurasının üzvü Matvey İlizarov, Quba Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Qırmızı Qəsəbə üzrə nümayəndəsi Pisax İsakov və digər dövlət qurumlarının təmsilçiləri iştirak ediblər.

Qurultayı “Azİz” Azərbaycan-İsrail Beynəlxalq Assosiasiyasının idarə heyətinin üzvü, Azərbaycan Mədəniyyət Evinin direktoru Yeganə Salman açıb. O, qurultaya hazırlıq üçün 26 ölkədən 105 nümayəndənin qeydiyyatdan keçdiyini bildirib və təşkilatın il ərzində gördüyü işlərdən danışıb.

Tədbirdə çıxış edən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov qurultay iştirakçılarında rəhbərlik etdiyi qurumun gördüyü işlər barədə ətraflı məlumat verib, yeni layihələr və planlardan söz açıb. O, “Azİz” təşkilatının ölkə daxilində və beynəlxalq səviyyədə həyata keçirdiyi fəaliyyəti təqdir edərək, qurultay iştirakçılarında uğurlar arzulayıb.

Komitə sədri həmçinin İsraildə yaşayan Azərbaycan diasporunu birləşməyə, birgə əməkdaşlığa və mütəşəkkil fəaliyyətə çağırıb.

Daha sonra Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinə həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirilib.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatı Rauf Əliyev və Knessetin deputatı Mark İfraymov çıxış ediblər. Natiqlər ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq və strateji tərəfdaşlığın, hökumətlər və parlamentlərarası münasibətlərin yüksək səviyyədə inkişafından, diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyətinin önəmindən danışıblar.

Rəsmi çıxışlardan sonra “Azİz”in idarə heyətinin üzvü, politoloq Yuri Boçarov təşkilatın illik hesabatını təqdim edib və təşkilatı məsələlər barədə məlumat verib.

Qurultay səs çoxluğu ilə Lev Spivakı təşkilatın sədri vəzifəsinə seçib. O, göstərilən etimada görə qurultay iştirakçılarında minnətdarlığını bildirib və hər kəsə gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Tədbir konsert proqramı ilə başa çatıb.

Diasporumuzun potensialı səfərbər edilir

Bilman Allahverdiyev

Diaspor dünyanın harasında olmasından asılı olmayaraq, qəlbin vətənlə döyünməsi, milli kimliyini unutmamaqdır. Bu mənada dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların hüquqlarını qorumaq, problemlərini vaxtında həll etmək, o cümlədən onların ölkəmiz üçün faydalı işlər görməsini, dövlət maraqlarını qorumasını təmin etmək üçün diaspor fəaliyyətinin təşkili mühüm şərtidir.

Təbii ki, hər birimizi narahat edən yeganə problem Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin aradan qaldırılması, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasıdır. Bu mürəkkəb, ağrılı məsələnin sülh yolu ilə ədalətli həllinə nail olmaq üçün bütün zəruri tədbirlər görülür. Xaricdə yaşayan həmvətənlərimiz milli maraqlarımızın müdafiəsi naminə azərbaycançılıq ideyası ətrafında daha da sıx birləşir, dünyadakı proseslərin nəbzini tutmaqla öz çevikliyini artıraraq, ölkəmiz əleyhinə yönəlmiş təxribatlara qarşı operativ və adekvat addımlar atırlar. Qəlbində Vətən sevgisi olan hər bir soydaşımız bu istiqamətdə öz səyini daha da gücləndirir, problemin mahiyyətini xarici ölkələrin hökumət və ictimaiyyətinə, beynəlxalq təşkilatlara çatdırmaq üçün daha məqsədyönlü şəkildə fəaliyyət göstərir. Prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayındakı çıxışında qeyd etdiyi kimi: "Mən çox istəyirəm ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları da bir nöqtəyə vursunlar, birləşsinlər. Belə olan halda onların gücü də, ictimaiyyət tərəfindən onlara qarşı hörmət də artacaq. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, bütün azərbaycanlılar, onların böyük əksəriyyəti vətənpərvərdirlər, Vətənə bağlıdırlar. Onlar istəyirlər ki, Azərbaycan dövləti daha da güclənsin, daha da qüdrətli dövlətə çevrilsin".

Finlandiyada Azərbaycan-Türk Gənclər Təşkilatının sədri, Skandinaviya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurasının əlaqələndiricisi Ülviyyə Cabbarova da bu sahədə görülən işləri məqsədəuyğun sayıb. O açıqlamasında bildirib ki, Skandinaviyada, xüsusilə də Finlandiyada azərbaycanlıların hazırkı fəaliyyəti, təşkilatlanma işi qənaətbəxşdir: "Son bir neçə ildə Skandinaviya ölkələrində, eləcə də Finlandiyada azərbaycanlıların fəaliyyətində dinamika var. Bu istər müxtəlif ümummilli məqsəd daşıyan tədbirlərin keçirilməsində, istərsə də yerli rəsmilərlə təmasların, birgə işlərin gerçəkləşdirilməsində özünü göstərir. Məsələn, son illər təmsil etdiyim təşkilat olaraq Türkiyə diasporu və təmsilçiləri ilə birlikdə yerli fin rəsmilərlə bir neçə mühüm təmaslarımız olub. Bundan başqa, yerli təmsilçilərlə birlikdə musiqi, mədəniyyətin digər sahələri, idman üzrə bir sıra tədbirlər keçiririk. Bu, dinamika üzrə davam edir. Təşkilatlanmaya gəldikdə isə, qardaş Türkiyə diasporu ilə birgə təşkilatlanmamız sürətlənir. Xüsusilə son zamanlar yaradılan Skandinaviya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurası buna böyük təkan verir. Qeyd edirəm ki, Azərbaycanın Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin bu məsələdə bizə dəstəyi danılmazdır".

Ü. Cabbarova Azərbaycan həqiqətlərinin Finlandiyada tanınması istiqamətində gördükləri işlərdən də söz açıb: "Bildiyiniz kimi, Skandinaviya ölkəsi olan İsveçdə yerli qanunverici orqanlara son seçkilərdə azərbaycanlılar da qələbə qazandı. Bu, ənənə halını almağa başlayır. Belə ki, Finlandiyada, əsasən də, fəal gənclərdən ibarət sosial bazamız formalaşmağa başlayır ki, gələcəkdə burada da istər qanunverici orqanlarda, istər digər rəsmi sahələrdə gücümüzü sınayaq. Azərbaycan həqiqətləri burada daim bizim üçün prioritetdir".

Təşkilat sədri bildirib ki, artıq Avropanın bir neçə ölkəsində, o cümlədən Skandinaviya ölkələrində də azərbaycanlıların koordinasiya şuraları fəaliyyətə başlayıb: "Təşkil etdiyimiz tədbirlərin başlıca məqsədi Azərbaycan-Türk milli adət-ənənələrini, tarixini, musiqisini, mədəni irsini Azərbaycan-Türk gənclərinin yaddaşına yazmaq, onlarda milli ruhun, milli məfkurənin formalaşmasına nail olmaqla yanaşı, yerli ictimaiyyəti vətənimizin tarixi və mədəniyyəti ilə yaxından tanış etmək, xüsusilə Qarabağın işğalını Xocalı soyqırımını təbliğ etməklə erməni yalanlarını ifşa etmək idi. Ümumiyyətlə, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni rəhbərliyinin son ildə Avropada atdığı addımlar burada yaşayan biz azərbaycanlılar üçün yeni nəfəs və həvəs verib. Bu, Skandinaviya ölkələrində qabarıq şəkildə özünü göstərir. Yuxarıda sadaladığım layihələrin gerçəkləşməsi də məhz bu amildən stimül alır. Azərbaycan dövlətinin, xüsusilə dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin dünyadakı bütün azərbaycanlıların Prezidenti kimi apardığı fəaliyyət bizim üçün çox böyük dəstəkdir. Biz azərbaycanlılar daim bunu üzərimizdə hiss edirik, etimadı doğrultmağa çalışırıq".

Azərbaycan diasporunun fəaliyyətini təhlil edən Milli Məclisin Beynəlxalq Münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Asim Mollazadə isə bildirib ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar ilk növbədə təşkilatlanmağı öyrənməlidirlər: "Onlar yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi və mədəni sistemlərinə inteqrasiya etməli və həmin dövlətlərin siyasi qərarlarına təsir imkanları əldə etməlidirlər. Bu çox çətin prosesdir və hazırda yeni nəsillə azərbaycanlıların, gənclərin bu istiqamətdə maarifləndirilməsi, onların vətənlə əlaqələrini gücləndirmək, onlarda azərbaycançılıq ideologiyasını formalaşdırmaq çox önəmlidir. Biz hazırda bu yolun başlanğıcındayıq. Azərbaycanlıların bir xüsusiyyəti də odur ki, əksəriyyəti öz vətəninə yaşamağı üstün tutur və bu səbəbdən bizim böyük bir diasporumuz yoxdur. Ancaq hansı ölkələrdə həmyerlilərimiz yaşayırsa, onları azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşdirərək, təşkilatlanmasına dəstək vermək lazımdır. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi bu istiqamətdə koordinasiya fəaliyyətini həyata keçirə bilər. Ancaq təkə bu komitə deyil, Azərbaycanın digər ictimai və siyasi təşkilatları və media fəal olmalıdır. Biz hələ bu yolun başlanğıcındayıq".

Qeyd edək ki, hazırda dünyada yaşayan azərbaycanlıların sayı təxminən 50 milyona yaxındır. Xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın əksər hissəsi bu gün müxtəlif təşkilatlarda birləşirlər. Bu təşkilatların üzvləri ayrı-ayrı insanlar olsalar da, məqsəd birdir - Azərbaycanın haqq səsinə dünyada ucaltmaq, doğma yurdumuza arxa-dayaq durmaq.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızla və orada fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin gücləndirilməsi baxımından bu sahədə atılan ən mühüm addımlardan biri də prezident İlham Əliyevin

2008-ci il 19 noyabr tarixli 54 sayılı Sərəncamı ilə "Xaricdə Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi"nin yaradılması oldu. Azərbaycanda diaspora və lobbichilik quruculuğu sahəsində daha bir mühüm addım xaricdə yaşayan azərbaycanlıların müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Diaspor quruculuğu, lobbichilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi, eləcə də əlaqəndirilməsi ilə bağlı qurultayın keçirilməsi idi. Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayı 2001-ci il noyabr ayının 9-10-da Bakıda təşkil edildi. Qurultayda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvləri müəyyənləşdirildi və Heydər Əliyev şuranın sədri seçildi. Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında xaricdə yaşayan soydaşlarımızın əlaqəli şəkildə fəaliyyəti müzakirə edildi. Bu əlaqələrin qurulması Azərbaycanlıların Əlaqələndirmə Şurasına həvalə olundu.

Ümummilli Lider qurultaydakı çıxışı zamanı soydaşlarımızı daim vətənə bağlı olmağa səsləyirdi: "İnsan hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq, gərək öz milliliyini qoruyub saxlasın. Dünyada eyni zamanda assimilyasiya prosesi də var. İnsanlar - mən azərbaycanlılar haqqında danışıram - gərək, yaşadıkları ölkədə, yenə deyirəm, o şəraiti mənimsəyərək, orada özləri üçün yaxşı mövqelər tutsunlar. Ancaq daim öz milli-mənəvi dəyərlərinə, milli köklərinə sadıq olsunlar. Bizim hamımızı birləşdirən məhz bu amillərdir. Bizim hamımızı birləşdirən, həmrəy edən azərbaycançılıq ideyasıdır, azərbaycançılıqdır".

Azad Azərbaycan. – 2019. – 23 noyabr. - № 139. – S. 5.

Ümumtürk diasporu zamanın tələbidir

Türkdilli və digər xalqların diaspor təşkilatları ilə əməkdaşlıq çərçivəsində erməni uydurmaları ifşa edilməlidir

Cavanşir Qədimov

Bu gün azərbaycançılıq həm Azərbaycanda, həm də bütün dünyada yaşayan həmvətənlərimiz üçün əsas ideyaya çevrilmişdir. Ümummilli Lider bütün dünyada yaşayan soydaşlarımıza bu ideya ətrafında birləşməyi tələq edir və bildirirdi ki, azərbaycançılıq öz milli mənsubiyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlamaq, eyni zamanda, onların ümumbəşəri dəyərlərlə sintezindən, inteqrasiyasından bəhrələnmək və hər bir insanın inkişafını təmin etməkdən ibarətdir. Ulu öndərimiz xaricdə yaşayan azərbaycanlıların birliyi və təşkilatlanması məsələsini daim diqqət mərkəzində saxlamış, Azərbaycan diaspor cəmiyyətlərinin problem və qayğılarına böyük həssaslıqla yanaşmışdır. Diaspor təşkilatlarına öz tövsiyələrini verən Ulu Öndər həmvətənlərimizi Azərbaycanın ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında fəal olmağa istiqamətləndirmişdir.

Millət vəkili Nizami Cəfərovun fikrincə, XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində milli özünüdərk və ifadə Azərbaycan xalqının daxili ehtiyacı idi: “Elə bir ehtiyac ki, dünyada gedən qarşılaşılınmaz ictimai-siyasi proseslər tərəfindən ardıcıl müdafiə olunurdu. Məhz həmin ehtiyacın və həmin proseslərin təsiri ilə 1918-ci ilin mayında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti elan olundu. Sovet dövründə Azərbaycanda milli dövlətçilik təfəkkürünün bilavasitə təzahürünə imkan olmasa da, respublikanın dövlət orqanlarında çalışan, ümumən dövlət idarəçiliyi təcrübəsini yaxşı bilən kadrlar potensialı formalaşdı. Bu, həmin təcrübəni çoxdan itirmiş bir xalqın tarixində olduqca əhəmiyyətli hadisə idi”.

N.Cəfərov hesab edir ki, Azərbaycan xalqının birliyi onun milli tarixi ideallarının həyata keçirilməsinin əsas şərtidir: «Müstəqillik illərində biz bu birliyə nail olmaq üçün aşağıdakı səviyyələrdə mümkün olan təşəbbüsləri gerçəkləşdirməyə çalışmışıq. İdeoloji baxımdan əsaslandırılmış mübarizə aparmaq məqsəduyğun sayılmışdır. Bu baş xətt hər şeydən əvvəl, Azərbaycan Respublikası, müstəqil Azərbaycan dövləti, ikincisi, azərbaycanlıların müxtəlif dövlətlərin (Azərbaycan, İran, Türkiyə, Gürcüstan, Rusiya) ərazilərindəki tarixi vətənləri, üçüncüsü, ümumdünya səviyyəsində gerçəkləşdirilmişdir. Şübhəsiz, hər üç səviyyənin etnocoğrafi iyerarxiyası mövcuddur ki, onu azərbaycanlıların Yer üzündəki məskunlaşma tarixi müəyyənləşdirmişdir. Hər bir xalqın ən böyük əsəri onun müstəqil dövlətidir - bu və ya digər dərəcədə milli dövlətçilik təfəkkürüdür. Dövləti olmayan xalq özünün yaradıcılıq potensialını tam gücü ilə, bilavasitə ifadə etmək imkanlarından məhrumdur. Azərbaycanda dövlətçiliyin çoxmillilik tarixi tipləri arasında Azərbaycan türk dövlətçiliyi (I minilliyin ortalarından sonra) tarixən etnik birliyin parlaq örnəklərini nişan verir. Azərbaycan milli dövlətçilik təfəkkürünün əsas mənbəyi qədim türk dövlətçilik mədəniyyətidir. Və

onu da qeyd etmək lazımdır ki, qədim türk dövlətinin özü də daha qədim dövrlərin dövlətçilik ənənələrinin varisidir. Qədim türk dövləti dedikdə, birinci növbədə, yeddi-səkkiz yüz illik bir dövrü əhatə edən hun-türk dövləti (imperiyası) nəzərdə tutulur. Avrasiyanın şərqindən qərbinə doğru uzanan həmin dövlət-imperiya, görünür, qədim dövrün sonlarında Azərbaycanın şimalını da ehtiva etmişdi”.

Qeyd edək ki, türkdilli xalqların diaspor təşkilatları ilə əməkdaşlıq Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Xartiyasında da öz əksini tapıb. Xartiyada tövsiyə edilib ki, xarici ölkələrin televiziya kanallarında Azərbaycan və türk xalqlarının mədəniyyətindən bəhs edən filmləri nümayiş etdirilsin, domen adların qeydə alınması zamanı türk dilləri standartlarının qeydə alınması, “.turan”, “.turk”, “.azeri”, “.qarabaq” domenlərin yaradılması məsləhət görülür.

Tövsiyədə türk dünyasının birliyi ideyalarının yayılması və həyata keçirilməsi irəli sürülüb. Burada qeyd edilir ki, xarici ölkələrdə məskunlaşan türk xalqları arasında ortaq mənafe naminə əlaqələrin qurulması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı yönəldilən təbliğatın neytrallaşdırılması, əsassız iddia və böhtanların aradan qaldırılmasında bu birlik və diaspor təşkilatları arasında sıx əməkdaşlıq günün tələbidir. Bu tələbdən irəli gələrək Azərbaycan və Türk diasporların vahid mənafe uğrunda fəaliyyətdə yaxınlaşdırılması siyasətinin davam etdirilməsinə xarici ölkələrdə yaşayan hər azərbaycanlı əməli kömək göstərməsinin əhəmiyyəti vurğulanır.

Buradan irəli gələrək Azərbaycan diaspor təşkilatlarının əsas fəaliyyət istiqamətləri müəyyənləşdirilib.

Xartiyada həmçinin qeyd edilib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2007-ci ilin martın 9-da Azərbaycan və türk diaspor təşkilatları rəhbərlərinin I forumunda qəbul edilən “Azərbaycan və türk diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyət strategiyası”ndan irəli gələn vəzifələr yerinə yetirilməlidir. Azərbaycan və türk diaspor təşkilatları rəhbərlərinin forumlarının təşkili təcrübəsinin davam etdirilməsi, Azərbaycan və Türk diaspor təşkilatlarının Koordinasiya Şurası ilə Dünya Azərbaycanlılarını Əlaqələndirmə Şurası arasında əməkdaşlığın intensivləşdirilməsi, Türk Dövlət və Cəmiyyətlərinin XI Dostluq, Qardaşlıq və Əməkdaşlıq Qurultayının qərarlarından irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsində fəal iştirak tövsiyə olunur. Bunlardan başqa, türk dövlət və cəmiyyətlərinin dostluq, qardaşlıq və əməkdaşlıq qurultaylarının təşkilinə dəstək vermək və qurultayların işində fəal iştirak etmək, türk dünyasının birliyi ideyalarının əhəmiyyətini və türkdilli xalqların perspektivlərinə təsir ilə bağlı mütəmadi olaraq təbliğat-təşviqat işinin aparılması, xarici ölkələrin birində türk dünyası mədəniyyət mərkəzinin yaradılması ideyasının həyata keçirilməsinə dəstək vermək, türkdilli xalqların problem və qayğılarının Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində əsas istiqamətlərdən birinə çevrilməsinin təmin edilməsi məsləhət bilinir.

Xartiyada türkdilli xalqlarla, xüsusilə də Türkiyə türkləri ilə əməkdaşlığın əhəmiyyəti vurğulanır. Bu əməkdaşlığın erməni fitnəkarlığına, onların işğala haqq qazandırmaq siyasətinə qarşı güclü cəbhə olacağına işarə edilir. Həmçinin tövsiyə edilir ki, türkdilli və digər xalqların diaspor təşkilatları ilə

əməkdaşlıq çərçivəsində erməni uydurmalarının ifşa edilməsi istiqamətində tədbirlər görülməli, bu məqsədlə konfranslar, elmi simpoziumlar təşkil edilməlidir.

Bu məqsədlə xarici ölkələrin parlamentlərinin “erməni soyqırımı” ilə bağlı qəbul etdiyi qərarlara etiraz olaraq türk icmaları ilə birgə aksiyaların təşkili, beynəlxalq ictimaiyyətin bu barədə obyektiv məlumatlandırılması məqsədilə digər zəruri tədbirlərin görülməsi, hər il bir neçə dəfə xarici ölkələrin Azərbaycan və Türkiyədəki səfirliklərinə, habelə beynəlxalq təşkilatlardakı nümayəndəliklərinə Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü, 1915-ci il hadisələri ilə bağlı erməni iddialarının əsassızlığı, erməni terrorizmi, azərbayanlılara və digər xalqlara qarşı ermənilər tərəfindən törədilmiş soyqırımı aktları barədə materialların təqdim edilməsi tövsiyə olunub.

Azad Azərbaycan. - 2019. - 14 noyabr. - № 135. - S. 5.

Diasporla əlaqələri möhkəmləndirən möhtəşəm tədbir

Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayından 18 il ötür

Qvami Məhəbbətoğlu

Ulu öndər Heydər Əliyev xaricdə yaşayan azərbaycanlıları daim diqqət mərkəzində saxlamış və onların təşkilatlanmasının, diasporun formalaşmasının vacibliyini dəfələrlə bəyan etmişdir. Çünki Ümummilli Lider yaxşı bilirdi ki, müasir dövrdə hər bir dövlətin qüdrəti yalnız iqtisadi resurslarla deyil, həm də onun diaspor və lobbisinin gücü ilə ölçülür. Bu məqsədlə ulu öndər Heydər Əliyev hələ Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri olarkən dünya azərbaycanlılarına müraciət etməklə yanaşı, 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Gününün də müəllifi olmuşdur.

1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə gəlişi ilə digər sahələrdə olduğu kimi, diaspor quruculuğunda daha əsaslı dönüş yaratmağa nail oldu. Belə ki, Ulu Öndərin Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi məqsədilə imzaladığı Sərəncama əsasən, 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi. 36 ölkədən 1150 nümayəndənin və 900-dən çox qonağın iştirakı ilə keçirilən bu tədbir xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın azərbaycançılıq ideyası ətrafında təşkilatlanması baxımından mühüm tarixi əhəmiyyət kəsb etdi.

Millət vəkili Azər Badamov mövzu ilə bağlı “İki sahil” qəzetinə açıqlamasında bildirdi ki, məhz həmin qurultaydan sonra müxtəlif ölkələrdə Azərbaycanın xarici siyasətini, azərbaycançılığı təbliğ edənlərin sayı artdı: “Azərbaycan icmaları, diasporu yaşadıkları ölkələrdə, ümumiyyətlə, beynəlxalq aləmdə sözün həqiqi mənasında özlərini göstərməyə başladılar. Bununla da Azərbaycan diaspor hərəkatı yeni mərhələyə qədəm qoydu.

I qurultay xaricdə yaşayan soydaşlarımızın milli mənlük şüurunun güclənməsinə, həmçinin azərbaycanlı icmaların mütəşəkkilliyinin və fəallığının artmasına da öz müsbət təsirini göstərdi. Bu mənada ümummilli lider Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının müstəqil dövlətimiz və vahid məqsəd ətrafında birləşdirilməsi ideyasının müəllifi oldu. Təbii ki, bu, hər şeydən əvvəl Ümummilli Liderimizin növbəti nailiyyəti idi. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, həmin tədbirdə Ulu Öndərin çıxışı zamanı söylədiyi bu sözlər sonradan dillər əzbəri oldu: “Əziz həmvətənlər! Öz ürəyimdən gələn fikirləri bir daha bildirmək istəyirəm ki, hər bir insan üçün milli mənsubiyyəti onun qürur mənbəyidir. Həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!”. Hətta deyərdim ki, azərbaycanlıların yaşadıkları bütün ölkələrdə geniş əks-səda doğuran bu sözlər azərbaycançılıq adlı kamil bir ideologiyaya çevrildi”.

Müsaibimiz daha sonra bildirdi ki, həmin qurultaydan sonra ümummilli lider Heydər Əliyev bu sahədə sistemli dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə 2002-ci ildə Xarici Ölkələrdə

Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması barədə Fərman imzaladı: “Bu komitənin (Sonradan o, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi adlandırıldı) təşkili xaricdəki Azərbaycan cəmiyyətlərinin vahid mərkəzdən koordinasiyasına, habelə onların dövlət qayğısı ilə əhatə olunmasına geniş imkanlar yaratdı. 2002-ci ildə Milli Məclisdə qəbul olunmuş “Xaricdə yaşayan soydaşlarımıza dövlət qayğısı haqqında” qanunla isə xaricdəki azərbaycanlılara dövlət qayğısının hüquqi əsasları müəyyənləşdirildi. Yeri gəlmişkən, həmin sənədə əsasən, xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən soydaşlarımızın hüquqları Azərbaycan dövləti səviyyəsində qorunur”.

Milli Məclisin deputatı, həmçinin vurğuladı ki, Ulu Öndərimizin təməlini qoyduğu bu siyasəti uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə nail olmaq istiqamətində üzərinə düşən tarixi missiyanı məsuliyyətlə yerinə yetirməkdədir: “Yeri gəlmişkən, 2016-cı ildə keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında Prezident İlham Əliyev dünyaya səpələnmiş soydaşlarımızın Vətənlə əlaqələrinin daha da gücləndirilməsini tövsiyə etmiş, həmçinin ermənilər tərəfindən Azərbaycana qarşı aparılan çirkin kampaniyalara tutarlı cavablar vermələrinin, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasının vacibliyini vurğulamışdır. Dövlət başçımızın xüsusi diqqəti və qayğısı sayəsində dünyanın bütün ölkələrindəki Azərbaycan diasporu hazırda mütəşəkkil birləşib və onların fəaliyyət dairəsi daha da genişləniib. Hətta soydaşlarımız yaşadıkları ölkələrin sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatında fəal rol oynayır, eləcə də Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında, təcavüzkar erməni dairələrinin ideoloji təxribatlarının qarşısının alınmasında qətiyyət nümayiş etdirirlər.

Onu da qeyd etməyi özümə fəxr bilirəm ki, son illər Azərbaycan öz iqtisadi inkişafı ilə dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində məskunlaşmış soydaşlarımız üçün sözün həqiqi mənasında mənəvi dayağa çevrilib. Bir sözlə, diasporumuzla real və virtual əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinin nəticəsidir ki, bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan on minlərlə soydaşımız özünü bu vətənin bir parçası kimi hiss edir”.

Qeyd edək ki, hazırda Azərbaycanın dünyanın müxtəlif ölkələrində 500-dən çox diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərir.

Qardaş münasibətləri fonunda Özbəkistanda Azərbaycan diasporu

Mövlud Ahıskalı

Özbəkistanda Şavkat Mirziyayevin hakimiyyətə gəlməsində sonra bu dost və qardaş ölkənin Azərbaycana və Türk dünyasına münasibətində yeni mərhələ başlayıb. Doğrudur, Özbəkistan hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyib. İkitərəfli münasibətlər normal olub. Amma hazırda bu münasibətlərdə yeni keyfiyyət dəyişikliyi özünü büruzə verməkdədir. Bu həm ikitərəfli münasibətlərdə, həm Türk dünyası ilə bağlı ortaq qurumlarda özünü göstərir.

Azərbaycan və Özbəkistanı yaxın milli adət və ənənələr, ümumi dil qrupu, mədəniyyət və din birləşdirir. Hər iki ölkə uzun illər SSRİ-nin müttəfiq respublikaları olublar. Hələ ötən əsrin 30-cu illərində kütləvi repressiyalar zamanı on minlərlə azərbaycanlı Özbəkistan torpağında sığınacaq tapıb. Hazırda 40 mindən çox azərbaycanlı Özbəkistan cəmiyyətinin sosial, ictimai, iqtisadi və digər sahələrində fəal iştirak edir.

Qeyd edək ki, hər İki ölkə arasında diplomatik əlaqələr 1995-cü ilə təsadüf edir. 1996-cı ildə Azərbaycanın Özbəkistanda, 1998-ci ildə isə Özbəkistanın Azərbaycanda səfirlikləri fəaliyyətə başlayıb. Əməkdaşlıq münasibətlərin inkişafında dövlət başçılarının səfərləri xüsusilə böyük əhəmiyyətə malikdir.

- Özbəkistan Respublikasının Prezidenti İslam Kərimovun Azərbaycana 26-27 may 1996-cı il tarixdə ilk rəsmi səfəri

- Qarşılıqlı anlaşma və dostluq şəraitində keçən səfər ərzində iki ölkə arasında 19 sazişdən ibarət xüsusi sənəd paketi, o cümlədən "Azərbaycan Respublikası və Özbəkistan Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında müqavilə" imzalanması.

- 21-22 oktyabr 1996-cı il tarixində Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev Türkdilli Dövlətlər Başçılarının IV Forumunda və görkəmli dövlət xadimi Əmir Teymurun 660 illik yubiley mərasimində iştirak etmək üçün Daşkənddə səfəri və səfər çərçivəsində dövlət başçılarının Forumunda çıxışı.

Türk dövlət başçılarının müntəzəm görüşləri bu ölkələr arasında əməkdaşlığın inkişafına, mədəni və mənəvi əlaqələrin genişlənməsinə, onların müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsinə kömək edir. Bundan başqa 1997-ci ildə Heydər Əliyevin Özbəkistana rəsmi səfəri münasibətlərin inkişafında yeni mərhələ kimi səciyyələndirmək olar. Daşkənddə də 19 sənəd imzalanıb. Bu sənədlər içərisində Azərbaycan və Özbəkistan arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi, dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi haqqında müqavilə böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Yeri gəlmişkən, NATO, İKT, MDB, GUAM sammitlərində Azərbaycan və Özbəkistan prezidentlərinin görüşləri iki ölkə arasında münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsinə səbəb olub.

Ekspertlər bildirirlər ki, Azərbaycan get-gedə daha böyük geosiyasi və geoiktisadi əhəmiyyət kəsb edən Cənubi Qafqaz regionunda Özbəkistanın əsas tərəfdaşdır. Hər iki dövlət istər regional, istərsə də

beynəlxalq xarakterli bir çox məsələlərdə oxşar mövqe tuturlar. Beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən BMT, İKT, EKO, MDB və Türkdilli Dövlətlər Başçıların Forumu çərçivəsində iki ölkə arasında sıx əməkdaşlıq qurulub. Özbəkistan həmişə Dağlıq Qarabağ probleminin dinc, siyasi vasitələrlə həllinə tərəfdar çıxıb. Bu ölkə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunmasını münaqişənin tənzimlənməsinin əsas şərtlərindən biri hesab edir.

Qeyd etdiyimiz kimi, Özbəkistan və Azərbaycan arasında mədəniyyət və ticarət əlaqələrinin kökü qədim dövrlərə təsadüf edir. Özbəkistana azərbaycanlıların bir hissəsi könüllü mühacirət edib, bir qismi isə zorla köçürülüb. Xüsusən, Əmir Teymurun Azərbaycana yürüşləri nəticəsində yüzlərlə sənətkar, elm xadimi və nüfuzlu peşə sahibləri Səmərqəndə sürgün ediləblər.

Azərbaycan diasporunun Özbəkistanda formalaşması əsasən XX əsrdə baş verib. Tədqiqatçı Yaşar Qasım Özbəkistanda konkret olaraq Azərbaycan diasporunun formalaşma prosesini aşağıdakı mərhələlərə bölür:

- 1905-1907-ci illərdə ermənilərin Azərbaycan ərazilərində həyata keçirdiyi kütləvi qırğınlar zamanı başqa ölkələrə, o cümlədən Özbəkistana miqrasiya edənlər

- Oktyabr çevrilişi, vətəndaş müharibələri və ümumən 1918- 1920-ci illərdəki hadisələr nəticəsində mühacirət edənlər

- 30-40-cı illərdəki deportasiya və repressiyalar zamanı Özbəkistana məcburi sürgün edilənlər

- 1950-1960-cı illərdə aparılan quruculuq işləri ilə əlaqədar köçürülənlər

- 60-cı illərin axırı və 70-ci illərin əvvəlində başlanan sənayeləşmə ilə xarakterizə olunan yeni dövr.

1991-ci il Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin əldə olunmasından sonra həmvətənlərimizin Qərb və Şərq ölkələrinə başlanan kütləvi miqrasiyası azərbaycanlıların Özbəkistana mühacirətinin sonuncu mərhələsi kimi qiymətləndirilə bilər.

Xatırladaq ki, Azərbaycan diasporunun Özbəkistanda sayı təqribən 60000 nəfərə çatır. İki ölkə arasında əlaqələrin inkişafında Azərbaycanlıların Milli Mədəni Assosiasiyası xüsusi rol oynayır. Bu assosiasiya 4 noyabr 2002-ci ildə təsis edilib və 6 vilayətdə filiallarını qeydiyyatdan keçirərək geniş fəaliyyət göstərir. Hazırda Özbəkistanda bu diaspora təşkilatından başqa, bir neçə Azərbaycan diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərir ki, bu təşkilatlar da müntəzəm olaraq özbək cəmiyyətinə Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılması istiqamətində müxtəlif layihələr həyata keçirirlər. Belə təşkilatlardan biri də Azərbaycan Milli Mədəniyyət Mərkəzidir. 1989-cu ildə Daşkəsəndə yaradılan mərkəzin əsas məqsədi Özbəkistanda yaşayan soydaşlarımız arasında sıx əlaqələr yaratmaq, Azərbaycan və Özbəkistan xalqları arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmləndirməkdir.

Azərbaycan Milli Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Mobil Məmmədov qeyd edir ki, Azərbaycan diasporunun müasir Özbəkistandakı vəziyyəti iki ölkə arasında olan dostluq və qardaşlıq münasibətlərindən qaynaqlanır: “İki ölkə rəhbərləri arasında mədəniyyət, incəsənət, iqtisadiyyat, və başqa sahələr üzrə əməkdaşlıq haqqında imzalanan müqavilələr artıq öz nəticələrini verir. Bütün bunlar Özbəkistanda yaşayan Azərbaycan diasporunun iqtisadi irəliləyişinə, sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasına, adət-ənənələrinin

qoruyub saxlanmasına geniş imkanlar yaradır. Milli Mədəniyyət Mərkəzi fəaliyyətində Azərbaycana qarşı erməni təcavüzkarlarının apardıqları işğalçılıq müharibəsi haqqında əsil həqiqəti açıb göstərmək, soydaşlarımıza və Özbəkistanda yaşayan xalqlara bu hadisənin mahiyyətini izah etmək mühüm yer tutur. Mərkəzdə keçirilən tədbirlərdə və toplantılarda Azərbaycanda gedən hadisələr təhlil olunur, erməni təcavüzkarlarına qarşı müharibə aparmağa məcbur olunan Azərbaycana maddi və mənəvi köməklik göstərilməsi təşkil edilir. Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı mövqeyimiz birmənalı və dəyişməz qalır... Özbəkistan hesab edir ki, bu münaqişənin həllinin başlıca şərtlərindən biri Azərbaycanın ərazibütövlüyünün təmin olunmasıdır”.

M. Məmmədov onu da qeyd edir ki, Özbəkistanda yaşayan azərbaycanlı gənclər olduqca fəaldırlar, onlar respublikanın 50-dən çox ali təhsil müəssisəsində biliklərə yiyələnirlər: “Gənclərin öz dilimizə, mədəniyyətimizə, tariximizə olan marağı sürətlə artır. Keçirilən tədbirlərin təşkilində bizə yardım edirlər. Diasporun gənc üzvləri dövlət və ictimai təşkilatlarda öz yerlərini tapırlar və ixtisasları üzrə çalışırlar. Bu isə onu göstərir ki, diasporumuzun gələcəyi etibarlı əllərdədir. Bundan başqa, Azərbaycan Milli Mədəniyyət Mərkəzində teatr, musiqi, folklor-etnoqrafiya kollektivləri, bədii studiyalar və dərnəklər də təşkil edilir. Mərkəzin təşkil etdiyi tədbirlərdə digər millətlərin nümayəndələri də iştirak edirlər. Birgə mədəni və siyasi tədbirlər keçirilir, dəyirmi stol arxasında söhbətlər təşkil edilir, ümumi problemlərdən və qayğılardan danışılır. Belə tədbirlərdə Azərbaycan mədəniyyətini, xalq sənətini təbliğ etmək məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilir”.

Ekspertlər bildirirlər ki, yaşadıkları ölkələrdə Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin daha da güclənməsi, ölkəmizin layiqli şəkildə təmsil olunmasına öz töhfəsini verən yüzlərlə dəyərli diaspor nümayəndəmiz var. Onlar arasında Özbəkistanda Azərbaycan diasporunun fəaliyyətində mühüm rol oynayan diaspor təmsilçimiz Akif Ağatalıbovun adı xüsusilə qeyd olunur.

Diaspor təmsilçimiz qeyd edir ki, Azərbaycandan kənarında yaşayan hər bir azərbaycanlı Vətənimizin təmsilçisidir. Vətənimizi layiqincə təmsil etmək hər birimizin mənəvi borcudur: “Azərbaycan diasporu ötən illər ərzində çox çətin və şərəfli bir yol keçib. Bütün çətinliklərə baxmayaraq, öz sözünü deyib, dünya ölkələrində formalaşmış və güc mərkəzi kimi özünü göstərməyə başlayıb. Qeyd edirəm ki, Özbəkistana mühacirət etmiş soydaşlarımız tədricən bu ölkənin ictimai-siyasi həyatına fəal qoşularaq burada Azərbaycan diasporunu formalaşdırıblar. Həmyerlilərimiz Özbəkistanın ictimai-siyasi həyatında tarixən mühüm izlər qoyublar. Soydaşlarımızın hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq, onların ürəyi daim Azərbaycanda döyülməlidir. Biz hər yerdə çalışmalıyıq ki, Azərbaycanın adı yüksəklərdə olsun. Dövlətin və xalqın maraqları əsas götürülməlidir. Bizim Dağlıq Qarabağ problemimiz var. Ona görə diaspor üzvləri çalışmalıdır ki, daha da fəal olsunlar, yaşadıkları ölkələrdə səfirliklərimizlə, dövlət strukturları, vətəndaş cəmiyyəti fəalları ilə əməkdaşlıq etsinlər”.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur

Türküstan. – 2019. - 5-11 noyabr. – № 39. - S. 10.

Diaspor siyasətində vacib məqam:

“Soydaşlıq duyğusu hər bir azərbaycanlıda olmalıdır!”

Mövlud Ahıskalı

Millətimizin taleyi elə gətirib ki, bu gün 50 milyondan çox azərbaycanlının beşdə birindən də azı müstəqil Azərbaycan Respublikasının vətəndaşıdır. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, bu, müasir dünya üçün o qədər də qeyri-təbii sayılmır. Qlobal dəyərlərin böyük əhəmiyyət kəsb etdiyi bir dövrdə azərbaycanlıların müxtəlif dövlətlərin vətəndaşları olması onların milli birliyi üçün mümkün qədər az maneə yaratmalıdır. Hər şeydən əvvəl ona görə ki, azərbaycanlıların siyasi iradəsini ifadə edən müstəqil dövləti, özünəməxsus adət-ənənələri, dili, dini, “azərbaycançılıq” ideologiyası mövcuddur. Bu gün Azərbaycan hökumətinin diaspor siyasətinin prioritetlərindən biri də vətənimizin hüduddlarından kənarında məskunlaşmış milyonlarla soydaşımızın formalaşması, vahid bir amal ətrafında birləşdirilməsi və Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğ olunmasıdır.

Azərbaycan həqiqətləri haqqında dünya ictimaiyyətinə geniş informasiya verilməlidir. Biz dövlət olaraq bunu etməyə çalışırıq. Ancaq diaspor təşkilatlarından da çox şey asılıdır”. Bütün bunlar son nəticədə Azərbaycanın tanınmasına xidmət edir. Bunun üçün də güclü lobbı quruculuğu işi aparılmalıdır. İstənilən halda lobbıçilik işinin necə aparılmasını araşdırdıqda öncə bunun strategiya və taktikasını müəyyən etmək lazımdır. Belə olduqda bu fəaliyyət elmi metodlara əsaslanmalıdır.

Bu haqda Almaniya da yaşayan gənc azərbaycanlı alim, siyasi elmlər doktoru, Frankfurt Sülh Araşdırmaları İnstitutunun (HSFK) elmi əməkdaşı Azər Babayev deyir ki, öncə müxtəlif ölkələrdə Azərbaycan diasporunun inkişafını uzunmüddətli tarixi bir proses olaraq görmək lazımdır: “Belə ki, burada zaman amili önəmlidir. Bir çox ölkələrdə diasporumuzun formalaşması yeni başlayıb. Bildiyimiz kimi, azərbaycanlıların, xüsusən də, Qərb ölkələrinə mühacirəti əsasən SSRİ dağıldandan sonrakı dövrə təsadüf edir. Ümid edirəm ki, Azərbaycan diasporunun inkişafı adına, yaxın 10-20 il ərzində bu mənzərə fərqli olacaq”. Onun fikrincə, Azərbaycanın dünyaya tanınması və bu zaman, habelə diasporumuzun təşkilatlanması üçün dövlət dəstəyi ilə yanaşı, qürbətdə yaşayan hər bir azərbaycanlının üzərinə də fərdi “məsuliyyət” düşür: “Ümumilikdə isə diasporumuzun gücü bir tərəfdən müvafiq ölkədə yaşayan soydaşlarımızın kəmiyyət və keyfiyyətindən, digər tərəfdən isə diaspor nümayəndələrimiz arasında şəbəkələşmə dərəcəsindən asılıdır. Burada xüsusi bir məqam diaspor təmsilçilərinin lobbıçiliklə məşğul ola bilməsidir. Bu proses isə ilk növbədə sistemli təşkilatlanmadan başlayır. Bu zaman isə diaspor təşkilatlarımız fəaliyyət göstərdikləri dövlətlərin Azərbaycanla bağlı siyasətinin müəyyən olunmasında rol oynamağa çalışmalıdır”.

Azərbaycanın məruz qaldığı haqsızlıqlar dünya ictimaiyyətinə necə çatdırılmalıdır?

Dünyanın əksər ölkəsində 460-dən çox Azərbaycan icması fəaliyyət göstərir. Artıq diasporumuz təşkilatlanma prosesini arxada qoyub və praktik mərhələdə məqsəd Azərbaycan həqiqətlərini təbliğ etməkdir. Yəni artıq Azərbaycan lobbisi formalaşmış və onların fəaliyyətində müasir informasiya texnologiyalarının da tətbiqinin əvəzsiz rolu var. Diaspor təşkilatlarımız dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin informasiya təminatı istiqamətində ana dilində və ya yaşadıkları ölkələrin dövlət dilində KİV təsis etmək, milli icma üzvləri və yerli əhali arasında təbliğat və maarifçilik işi aparmaq hüququna malikdirlər. Azərbaycanlı icmalar fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin KİV-ləri ilə əlaqələrini yaxşılaşdırmalı, yeni müstəqil qəzet, jurnal, radio, televiziya və informasiya agentliklərinin yaradılması prosesi davam etdirilməlidir. Ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında fəal iştirak edən və Azərbaycan lobbisinin təşkilinə yardım göstərə biləcək alim, siyasətçi və jurnalistlərlə, soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrin və digər dövlətlərin QHT təmsilçiləri ilə sıx əlaqələr qurulmalı, onlarla məqsədyönlü iş aparılmalıdır. Azərbaycanın virtual məkanda coğrafi adlan, mövcud reallıqları, mənəvi dəyərləri, tarixi həqiqətləri, görkəmli şəxsiyyətləri ilə geniş təmsil olunması istiqamətində tədbirlər görülməlidir. Bununla yanaşı, xarici ölkə yazıçılarının və alimlərinin Azərbaycan haqqında əsərlərinin yayılması və təbliğinə ehtiyac var. Ən əsası isə müxtəlif metod və texnologiyaların tətbiqi yolu ilə Azərbaycanın məruz qaldığı haqsızlıqlar, xalqımıza qarşı törədilmiş terror və soyqırımı aktları barədə məlumatların dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, eyni zamanda “erməni soyqırımı” iddialarının ifşası məqsədilə tədbirlər görülməlidir.

Diaspor təşkilatları və onların nümayəndələri Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, müasir inkişaf səviyyəsi ilə bağlı mövzulara həsr olunmuş beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsində, KİV-də Azərbaycan haqqında materialların dərc olunmasında, xarici KİV nümayəndələrinin Azərbaycana səfərlərinin təşkilində aktiv olmalıdırlar. Eyni zamanda xaricdəki soydaşlarımız Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, etnoqrafiyası və müasir həyatından bəhs edən kitab və plakatların və digər əyani təbliğat vasitələrinin nəşrində daha fəal iştirak etməlidirlər.

Bu gün Azərbaycan diasporu özü hücum mövqeyindədir və Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmaqla erməni lobbisinin anti-Azərbaycan fəaliyyətini heçə endirir. Lakin Azərbaycan diasporu bu məsələlərə daha çox diqqət yetirməli, bəzi ölkələrdə Azərbaycan haqqında erməni diasporu və lobbisi tərəfindən formalaşdırılmış yanlış təsəvvürlərin aradan qaldırılması üçün öz imkanlarını maksimum dərəcədə səfərbər etməyə çalışmalıdır. Çünki ermənilər hələ də xarici KİV-də əleyhimizə yazılarla çıxış edir və ya pul ilə ələ alınmış əcnəbi jurnalistlərdən istifadə edirlər. Bundan başqa, müxtəlif ölkələrin internet saytlarında Dağlıq Qarabağ müstəqil ölkə və ya Ermənistanın tərkib hissəsi kimi göstərilir.

Erməni lobbisi təşkilatlarının bizə qarşı mütəmadi qaydada mübarizə aparmasına qarşı çıxmaq üçün artıq dövlət səviyyəsində tədbirlər görülməkdədir. Bu məsələdə Azərbaycan diasporunun da üzünə böyük məsuliyyət düşür. Onların bu cür faktlarla real olaraq birbaşa qarşılaşması şəxsizdir. Diasporumuzun fəaliyyətində İKT-nin işi hələ də istənilən səviyyədə inkişaf etməyib: “Birmənalı şəkildə hal-hazırda

müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporunun bir mərkəzdən idarə olunan internet şəbəkəsinə, radio, TV və ya müxtəlif saytlara ehtiyacı var. Bir sıra tədbirlərdə iştirak edən diaspor nümayəndələri sonradan müxtəlif sosial şəbəkələr vasitəsilə əlaqə saxlayır və bir-birlərinin fəaliyyətindən, az da olsa, xəbərdar olur. Halbuki bu fəaliyyətləri daha geniş təbliğ etmək olar və müxtəlif ölkələrdə yaşayıb fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları bir-birlərinin təcrübəsindən istifadə etmək imkanı əldə etmiş olar”.

Həmsöhbətimiz bildirir ki, diaspor olaraq əllərində olan bütün resurslardan kifayət qədər istifadə etməyə çalışırlar: “Xüsusən informasiya savaşına hər zaman hazır olmalıyıq. Bu savaşda da hazırda əsas silah İKT vasitələridir. Diaspor üzvləri informasiya müharibəsində ən öndə gedən qüvvədir. Biz İKT-dən istifadə etməklə informasiya müharibəsi müstəvisində böyük uğurlar əldə edə bilərik. Xaricdəki televiziya və radio, eləcə də portallar vasitəsi ilə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ məsələsini, ermənilərin torpaqlarımıza təcavüz etməsini dünya ictimaiyyətinə, o cümlədən yaşadığımız ölkənin vətəndaşlarına, dövlət orqanlarına çatdırmağa çalışırıq. Amma bu sahədə görülməli işlər, təbii ki, çoxdur”.

Azərbaycan diasporu erməni lobbisinə qarşı effektiv mübarizə aparmaq üçün ildən-ilə daha da güclənməli, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar cəmiyyətə daha yaxşı inteqrasiya olmalı, yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatında iştirakı artmalı, onların bu ölkələrin ictimai-siyasi proseslərinə təsir imkanları genişlənməlidir. İndiki mərhələdə diasporumuzun qarşısında əsas məqsədlərdən biri də yaşadıkları ölkədə digər xalqların diaspor təşkilatları ilə əməkdaşlıq etməkdir. Zərurət yarandıqda onlarla bir mövqedən çıxış edə bilmək və Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılmasında onların dəstəyini qazanmaqdır.

Türküstan.-2019.-22-28 oktyabr.-№37.-S.10.

Gürcüstan yəhudi icması və Azərbaycan

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin və Gürcüstan yəhudi icmasının birgə layihəsi

Tarixi qaynaqlar göstərir ki, yəhudilər müxtəlif vaxtlarda Bizans və İran dövlətindən, Xəzər xaqanlığından Gürcüstana köç etmiş, əvvəllər burada yerləşmiş soydaşları ilə qaynayıb-qarışıblar. Zaman keçdikcə, onlar öz dillərini unudub və gürcü dilində (kartvel qrupu) danışmağa başlayıblar. Gürcüstanda yəhudilər dağınıq və kiçik qrup halında yaşayıblar. Onlar yerli xalqın mətbəx, geyim, musiqi və rəqslərini götürüblər. Gürcüstan yəhudiləri gürcü dilində yazıb-oxuyur və özlərini “ebraeli”, “israeli”, yaxud “kartuli-ebraeli” adlandırırlar. Orta əsrlərdə Gürcüstana gəlmiş səyyahlar qeyd ediblər ki, onlar xarici görkəm və simalarına görə yerli xalqlardan seçilmirdilər.

Gürcü yəhudiləri Azərbaycana ilk dəfə XVIII əsrdə gəlməyə başlayıblar. Onlar ölkəmizə Gürcüstanın Axalkələk, Axaltsixe, Oni, Kulaşi və Kutaisi bölgələrindən köçüblər. Sonrakı illərdə gürcü yəhudilərinin Vətənimizə axını intensivləşib və bu proses Birinci dünya müharibəsi başlamasınadək davam edib.

Müsaibimiz Gürcüstan yəhudi icmasının rəhbəri, fizika-riyaziyyat üzrə elmlər doktoru Abik Çaruxçevdir. Onunla icmanın dünəni, bu günü, sabahı haqında danışırıq.

Ümummillə lider Heydər Əliyev yəhudi dini icmalarına daim yüksək diqqət və qayğı ilə yanaşib, hazırda bu siyasət Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir, ölkədə mövcud tolerantlıq və multikultural ənənələr qorunur, tarix boyu Azərbaycanda bütün xalqlar qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşayıb.

Mən Azərbaycan xalqının ümummillə lideri Heydər Əliyevlə bir neçə dəfə görüşmüşəm. Ulu öndər Heydər Əliyev böyük şəxsiyyətdir. Onun mürəkkəb siyasi hadisələri təhlil edib, düzgün qərar verməsi bizi həmişə heyran edib.

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi XX yüzilliyin tarixinə ən faciəli münaqişələrdən biri kimi daxil olub, onun nəticələri milyonlarla insanın taleyinə ciddi təsir göstərib. 1988-ci ildə erməni tərəfinin Azərbaycanın tarixi torpaqlarına ərazi iddiaları və etnik zəmində təxribatları ilə başlamış bu münaqişə Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü ilə nəticələnib.

1993-cü il iyunun 15-də Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə qayıdanda ölkədə mürəkkəb şərait hökm sürürdü. O, belə bir nəticəyə gəldi ki, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində kompleks yanaşma, mühüm daxili və xarici siyasət amillərinin nəzərə alınması tələb olunur.

Qafqaz yəhudilərini 3 qrupa ayırmaq olar: dağ, avropalı və gürcü yəhudiləri. Dağ yəhudiləri əsasən Azərbaycanın dağətəyi rayonlarında və Dağıstanda yaşayırlar. Biz gürcü yəhudiləri əsrlər boyu təqib olunandan sonra Gürcüstanın Axaltsixe şəhərində məskunlaşdıq. Soyadımız da bu ərazidəki Çaruxça dağ çayı adından götürülüb. Əslində, nəslimizin soy-kökü Çaruxçaşvilidir. Mənim ulu babam İliya bu regionda

böyük torpaq mülkiyyətçisi olub. Vorontsov-Daşkov tərəfindən ermənilərin bu bölgəyə miqrasiyası zamanı canişin qərar verir ki, gürcülərin və yəhudilərin əkinə yararsız torpaq sahələri alınıb ermənilərə icarəyə verilsin. Bizim ailə arxivində babamla ermənilər arasında olan məhkəmə çəkişmələri haqqında sənədlər yer alır. Həmin sənədlərdə Vorontsovun möhürü də var. Babam bu haqsızlığa dözə bilməyib məhkəmə prosesində erməniyi öldürüb və təqib olunduğu üçün İrana qaçıb. Sonra Azərbaycana pənah gətirib. Onun söylədiyinə görə, Axaltsixedə cəmi 14 erməni ailəsi yaşamayıb. Türkiyədə məlum hadisələrdən sonra çar Rusiyası ermənilərin həmin əraziyə miqrasiya olunmasına şərait yaratdı. Onlar da həmin ərazilərdə divarların arasına, torpağa erməni yazısı olan daşları basdırır, sonra isə həmin daşları çıxarıb deyirdilər ki, bu torpaqlarda ta qədimdən ermənilər yaşayıblar. Bu, absurddur.

1846-cı ildə yaradılan Tiflis, Kutaisi, Şamaxı və Dərbənd quberniyaları ilə yanaşı, 1849-cu ildə ermənilərin təkidi ilə İrəvan quberniyasının da yaradılması onların gələcək fəaliyyəti üçün böyük imkanlar açdı. Artıq onlar Azərbaycan və Gürcüstan toponimlərini özünküləşdirmək, kənd və şəhərlərin, kilsə və monastırların, tarixi abidələrin adlarını dəyişdirmək, qonşu ərazilərə iddia etmək imkanı əldə etdilər. Gürcü ictimaiyyəti baş verənlərdən sarsılmışdı. **İlya Çavçavadze yazırdı:**

...Ermənilər heç vaxt yaşamadıqları yerlərdə yuva qurmağa çalışır və hamını buna inandırmağa can atırlar”.

Ermənilərin naşükürlüyündən dəhşətə gələn Akaki Sereteli isə xatırladırdı: “Gürcü çarlarının ermənilərə yazığı gəlib, onları ticarətlə məşğul olmaq üçün Gürcüstanın müxtəlif guşələrində yerləşdirdilər, onlara hətta şəhərlər verildi. Gürcülər isə düşmənlərlə müharibədən yorulub geri qayıtdıqda təəccüblə gördülər ki, onların evləri “qardaş” dedikləri ermənilər tərəfindən zəbt olunub. Üzr istəmək əvəzinə isə onlar qışqırıb bağırırlar: “Siz kimsiniz, haradan gəlmisiniz? Siz burada nə vaxt yaşamısınız? Bu torpaq həmişə bizim olub!”. Sübut üçün isə elə gürcü kilsələrini, məbədlərini göstərdilər. Orada isə artıq gürcü yazılarını pozub ermənicə yazmışdılar”.

Gördüyümüz kimi, dil, din, tarix ayrı olsa da, gürcülərlə bizim faciə, problem eynidir. Vaxtilə deyərdilər: insan varsa, problem də var. Bütün olanları, olacaqları yada salıb belə söyləmək də olar: erməni varsa, problem də var.

İnsan Haqları İnstitutu 1918-1919-cu illərdə Azərbaycanda yəhudilərin erməni quldur dəstələri tərəfindən kütləvi şəkildə qətlə yetirilməsinə dair faktları üzə çıxararaq ictimaiyyətə açıqladı. Həmin dövrdə Quba yaxınlığındakı Şmi dərəsində dinc yəhudilərə qarşı dəhşətli qətləmə hərəkatı həyata keçirilib. İnstitut bu istiqamətdə araşdırma işlərinə başladı və Azərbaycandakı yəhudi icmasını da bu işə cəlb etdi. Azərbaycanın Quba rayonunda və onun ətrafında qətlə yetirilmiş yəhudilərdən artıq 118 nəfərin kimliyi - adı, soyadı, atasının adı müəyyənləşdirilib. Rəsmi rəqəmlərə görə, soyqırım zamanı öldürülən yəhudilərin sayı 1200-1300 nəfərdir.

1946-cı ildə Gürcüstan yəhudiləri Bakıda qeydiyyatdan keçərkən, dövlətin dəstəyi ilə sinaqoqun tikilməsi haqqında icazə aldı və həmin ildən sinaqoq Gürcüstan yəhudilərinin mədəni və etnik mərkəzinə çevrildi. 1960-cı illərdə Tbilisidən Bakıya matsanın istehsalı üzrə avadanlıqlar alınıb gətirildi və Pesax

bayramında matsanın istehsalına başlandı. Bu avadanlıqlar 1990-cı ilədək istehsal olundu, sonradan isə matsanı biz İsraildən gətirirdik. 2002-ci ildə Gürcüstan yəhudi icması yenidən qeydiyyatdan keçdi. Bu gün icmamız öz ətrafında 300 ailəni birləşdirir.

Bakı şəhərində Avropa və Gürcüstan yəhudilərinin sinaqoqu 2003-cü il martın 9-da açılıb. Məbəd bakılı memar Aleksandr Qarberin layihəsi əsasında Qüds memarlıq tərzində inşa edilib. Bu ibadət yeri son 60-80 ildə Yaxın Şərqdə tikilmiş birinci sinaqoq sayılır.

Hazırda üçmərtəbəli, ağ daşdan tikilmiş yeni sinaqoqda isə dindarlar üçün lazımı şərait yaradılıb. Sinaqoqun inşasında müxtəlif dinlərdən və təbəqələrdən olan insanlar iştirak edib. Layihədə xüsusi əməyi keçən hər şəxsin və təşkilatın adı məbədin girişindəki lövhələrdə həkk olunub. Tikintinin maliyyələşdirilməsində təkcə xaricdə yaşayan yəhudi təşkilatları deyil, həmçinin Qafqaz Müsəlmanları idarəsi və Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyası da yaxından iştirak edib. Bu isə Azərbaycanda müxtəlif dini konfessiyalar arasında mövcud olan sarsılmaz tolerantlığın parlaq təzahürüdür.

Azərbaycan xalqı əsrlər boyu gürcü yəhudilərinə qarşı tolerantlıq və dostluq münasibəti göstərib və bir çox soydaşımız Azərbaycanda mühüm vəzifələrə yüksəlib. Azərbaycanda elm, mədəniyyət, təhsil sahəsində də bir çox gürcü yəhudisi yetişib. Bunların sırasında Azərbaycan SSRİ Elmlər Akademiyasının elmi işçisi, geologiya elmləri doktoru Aba Moşaşvili, Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti David Eliqlaşvili, şüşə zavodunun baş mühəndisi Şalom Xanukaşvili, layihə institutunun mühəndis-inşaatçısı Mixayil Moşaşvili, iş adamları Mixail Karelaşvili, Ruben Datikaşvili, Mixail Palaqaşvili və Cumber Datikaşvili və digərlərinin adlarını çəkmək olar. Mən özüm 43 ildir ki, Bakı Texniki Universitetinin doktorantura şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışıram.

Avropa Yəhudilərinin Bakı dini icması və Gürcüstan Yəhudilərinin Bakı dini icması 2009-cu ilin dekabr ayında Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində yenidən dövlət qeydiyyatından keçib.

Bu gün yəhudi uşaqları Azərbaycan Respublikası vətəndaşları kimi bərabərhüquqlu yüksək təhsil alırlar. Belə ki, dövlətin xüsusi qayğısı ilə Bakının Nəsimi rayonu ərazisində yerləşən 46 sayılı məktəbin bazasında yəhudi milliyyətindən olan şagirdlər üçün yəhudi sinifləri fəaliyyət göstərir. Məktəb binasının saxlanılması xərcləri, həmçinin müəllimlərin maaşı dövlət tərəfindən ödənilir, digər xərclər isə “Vaad-L-Xatzola” beynəlxalq humanitar təşkilatı tərəfindən təmin edilir. Burada şagirdlərə dünyəvi dərslərlə yanaşı, yəhudi millətinə məxsus adət-ənənələr də öyrədilir. Dərslər beş dildə - Azərbaycan, rus, ıvrit, ingilis və fransız dillərində keçirilir. Şagirdlər pulsuz nəqliyyat, gündə 3 dəfə qidalanma (koşer) ilə təmin edilir, eləcə də əlavə olaraq rəsm, musiqi, şahmat dərnəkləri təşkil olunur. Azərbaycana gələn xarici qonaqlar və yəhudi icmalarının nümayəndələri məktəbimizi ziyarət edirlər. Onlar Azərbaycanda yəhudi xalqına olan dövlət qayğısını öz gözləri ilə görürlər. Məktəb yüksək tolerantlığı ilə yanaşı yüksək təhsil səviyyəsi ilə də fərqlənir. Məktəbdə peşəkar müəllim heyəti çalışır və bunun sayəsində şagirdlər yerli və beynəlxalq yarışlarda yüksək nəticələr əldə edirlər. Məktəbi bitirən bütün şagirdlər ali məktəb və kolleclərə daxil olurlar. Eyni zamanda, onların Azərbaycan vətəndaşı kimi formalaşması üçün bütün imkanlardan istifadə

olunur. Belə ki, təşkil edilmiş yay düşərgələri şagirdlərə imkan verir ki, onlar Azərbaycanın tarixi yerlərini ziyarət etsinlər, bu diyarın zəngin tarixi, milli-mənəvi dəyərləri ilə dərinlən tanış olsunlar.

Bundan başqa, Bakıda yaşayan yəhudi uşaqları üçün “Xabad-Or-Avner” Təhsil Mərkəzi “Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycan” layihəsi çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu və “Or-Avner” Beynəlxalq Fondu tərəfindən inşa edilib. 2007-ci il mayın 31-də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın iştirakı ilə Xətai rayonu ərazisində mərkəzin təməlqoyma mərasimi keçirilib.

Mən uşaqlıq çağlarımı yada salmaq istəyirəm, o vaxtlar biz uşaqlarla birgə sinaqoqa gedərdik və həmin dövrdə uşaqların sinaqoqa, ümumiyyətlə, kilsəyə getməyinə bəzi qurumlar mane olurdu. Nədənsə, gürcü yəhudilərinin uşaqlarının sinaqoqa gəlməsinə o dövrün hakimiyyət nümayəndələri heç bir məhdudiyət qoymurdu. Bizim atalarımız Azərbaycanda ilk dəfə yüngül sənaye malları istehsal edib. Azərbaycan və yəhudi xalqları arasında bir bərəkət körpüsü mövcuddur. Ölkəmizdə bərqərar olmuş humanizm, tolerantlıq və multikulturalizm ənənələri dövlətimizin siyasi xətti kimi davam etdirilir və gələcəkdə də xalqlarımız arasında olan dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsinə təkan verir. Məni Azərbaycana bağlayan tellərdən biri də azərbaycanlı xanımı ilə ailə qurmağımdır, mən xoşbəxt insanam ki, sağlam və möhkəm təməl üzərində qurulmuş bir ailənin başçısıyam. Mən bu yaşım da heç bir xarici ölkədə qala bilmirəm. Bakı dünyanın ən gözəl şəhəridir. Özümü Azərbaycandan kənar təsəvvür edə bilmirəm.

Şərq.-2019.-22 oktyabr.-№139.-S.10.

Diaspor sahəsində daha səmərəli işlər görülməlidir

**Özünü azərbaycanlı hesab edən həmvətənlimiz qarşılıqlı əlaqələrin qurulmasına nail olmağa
səy göstərməlidir**

Cavanşir Qədimov

Son aylarda müsbət dinamikanın, uğurlu fəaliyyətlərin müşahidə edildiyi sahələrdən biri də diaspor sahəsidir. Artıq bu istiqamətdə görülən işləri Azərbaycan diasporunun yeni bir mərhələsi kimi də xarakterizə etmək olar. Bu mərhələ daha çox özünü indiyə qədər diaspor sahəsində mövcud olan problemlərin aradan qaldırılması, diaspor təşkilatlarımızın yeni formada təşkilatlanması, ayrı-ayrı təşkilatlar, qurumlar, cəmiyyətlər arasında bu vaxta qədər mövcud olan incikliklərin, küskünlüklərin bir kənara qoyulub vahid bir məqsəd, amal uğrunda mübarizəsi fonunda bürüzə verir. Və xüsusi vurğulanmalı məqam ondan ibarətdir ki, qeyd etdiyimiz istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər, görülən işlər elə müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları tərəfindən də təqdir olunur, dəstək görür.

Diaspor nümayəndələri də hesab edir ki, bu sahədəki fəallıq diqqətçəkicidir. Novosibirskdəki diaspor fəallarımızdan olan Mirkazım Seyidov hesab edir ki, Azərbaycanın diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə siyasi qüvvəyə çevrilməli, aktivliyini daha da artırmalıdır. Belə olan təqdirdə, milli diasporumuz da ciddi inkişaf edər: “Əgər, gündəlik fəaliyyətində diaspor qurumumuz bir sıra amilləri nəzərə alsaydı, hesab edirəm ki, milli diasporumuz tez bir zamanda daha çox nailiyyətlər əldə edə bilər. Rusiya kimi nəhəng bir ölkədə, böyük siyasi təsirə malik diasporumuzun olması həm dövlətimizə, həm də xalqımıza çox gərəklidir”.

Mirkazım Seyidov qeyd edib ki, diasporamız dövlətimizin vahid Milli Konsepsiyasından, prezidentimizin yürütdüyü siyasətdən, qanunlarımızdan irəli gələn tələblərə əməl etməlidir: “Buna nail olacağımız zaman, bütün keyfiyyətləri də özümüzdə tapacağıq. Onu da qeyd etməyi vacib bilirəm ki, bu gün Rusiyada xeyli sayda qeyri-aktiv fəaliyyət göstərən təşkilatlarımız var. Bu cür təşkilatları Azərbaycan amalı, Azərbaycan mənafeyi maraqlandırmır. Eləcə də, onların heç birinin bu sahədə uğurlu nəticəsi olmayıb. Keyfiyyəti olmayan kəmiyyət göstəricisi nəyə lazımdır?! Burada yaratdığım qurumun aktiv fəaliyyətini də, uzun zamandır doğma Vətənə naminə kökləmişəm. Təkcə bu ölkədə deyil, beynəlxalq arenada belə, təşkilatımızın xətti ilə, daha çox ulu öndər Heydər Əliyev ideyalarının təntənəsi, onun banisi olduğu milli dövlətçiliyimizin, mədəniyyətimizin, ağırlı problemimiz olan Qarabağ həqiqətlərinin geniş təbliği, xarici ölkələrdə Azərbaycan diasporunun formalaşması, inkişaf etməsi üçün yorulmadan çalışırıq”.

Diaspor fəalı bildirib ki, biz özümüzü daha çox Qarabağ problemi naminə mübarizəyə kökləməliyik: “Mən, Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının ictimai-siyasi həyatlarına dərinləndən bələd olan bir diaspor fəalı kimi, açıq-aşkar bir daha deyirəm ki, bu ölkədəki diaspor təşkilatlarımızın əksəriyyəti

çox acınacaqlı durumdadır və vəziyyətləri təəssüf doğurur. Burada yaşayıb, fəaliyyət göstərən digər millətlərin diaspor qurumları kimi, hələ də siyasi qüvvəyə çevrilə bilməyiblər. Diaspor fəaliyyətsizliyimizin acı nəticələri isə, göz qabağındadır. Əslində, milli diaspor dövlətimizin xarici siyasətinin əsas meyarı və lokomotivi olmalıdır. Hazırda, Rusiyada diaspor quruculuğu, onun inkişafı ilə bağlı müxtəlif görüşlərim olur; Görüşlərimizdə əsas məqsəd, diaspor fəaliyyətində buraxılan boşluqların, eyni zamanda son vaxtlar burada Azərbaycan icmasının diaspor təşkilatlarına qarşı yaranan inamsız, incik, soyuq münasibətin səbəblərinin müzakirəsi ilə bağlı olur”.

M. Seyidov vurğulayıb ki, Rusiyada fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları vaxtında vahid siyasi gücə çevrilə bilsəydilər, heç bir xoşagəlməz situasiyalar da olmazdı.

Ukrayna Azərbaycanlıları Birləşmiş Diasporunun (UABD) sədr müavini Murad Cəfərov da qeyd edib ki, diaspor nümayəndələri xarici ölkələrdə yaşayan, eyni millətə mənsub olan insanlardır ki, məhz buna görə də onların Vətən sevgisi və millətə bağlılığı daha güclü olmalıdır: “Əfsuslar olsun ki, azərbaycanlıların diaspor hərəkətini dərk etmə prosesinin özü son illərdə meydana gəlmişdir. Bildiyiniz kimi, diaspor hərəkəti ictimai-siyasi prosesdir. Bu işlə məşğul olmağa başladığın ilk gündən etibarən o, həyat tərzinə çevrilir. Məlumdur ki, diaspor nümayəndələri xarici ölkələrdə yaşayan, eyni millətə mənsub olan insanlardır. Yəqin ki, məhz buna görə də onların Vətən sevgisi və millətə bağlılığı daha güclü olur. O insanlar daha emosional olurlar. Vətənə xidməti hər şeydən önə çəkir, hansı peşə sahibi olmağından, maliyyə durumundan asılı olmayaraq milli məsələ olan diaspor fəaliyyəti onlar üçün ən vacib amala çevrilir. Özü-özlüyündə ən vacib şərt Vətənə bağlılıq, torpaq sevgisi olsa da, peşəkar səviyyədə fəaliyyət üçün bu amil yetərli deyil. Məsələn, YUNESKO-nun məlumatına görə, dünyada hazırda 50 milyondan çox azərbaycanlı yaşayır. Ukraynada yaşayan soydaşlarımızın sayı isə YUNESKO statistikasında təxminən 1 milyon göstərilir. Amma bu insanların heç də hamısı diaspor fəaliyyətində özünü görmək istəmir. Çünki tarixi yurdundan uzaqda yaşayan soydaşlarımızın miqrant səviyyəsindən diaspor formatına keçməsi ancaq təşkilatlanma prosesindən keçir. Təşkilatlanma isə müvafiq dövlət orqanlarında qeydiyyatdan keçərək müəyyənləşdirilmiş hədəflərə çatmaq üçün sistemli şəkildə görülən işlərin toplusudur. Yəni, ancaq təşkilatlanmış toplum istənilən ciddi layihəni həyata keçirmək üçün qüvvə sayıla bilər. Bu baxımdan son zamanlar Ukraynada gedən demokratikləşmə prosesi çoxsaylı diaspor üzvlərimizin də yüksək aktivliyinə təsir etdi”.

UABD-ın sədr müavini bildirib ki, qarşıda duran ən vacib məqsəd Ukraynada yaşayan, fəaliyyət göstərən soydaşlarımızın milli-mənəvi dəyərlərini qorumaq, inkişaf etdirmək, beynəlxalq aləmdə mədəni, istedadlı, qədim tarixə və demokratik dövlətə malik olan xalq kimi təmsil olunmaq hüququnu təmin etməkdir.

Onun sözlərinə görə, bu gün xaricdə yaşayan həmvətənlərimiz vahid bir ideya ətrafında təşkilatlanmağa böyük maraq göstərir: “Düzdür, əvvəllər bu meyl mövcud deyildi. Çünki soydaşlarımız Azərbaycan dövlətinin dəstəyini və marağını hiss etmirdilər. Belə olan təqdirdə hamı öz işi ilə məşğul idi. Amma bu gün sözün əsl mənasında belə bir dəstək var. Dünyada Azərbaycan diaspor təşkilatlarının

möhkəmlənməsində ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə hazırlanan və qüvvəyə minən “Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla bağlı Dövlət siyasəti haqqında” Qanunun müstəsna rolu oldu. Bu qanun xaricdə yaşayan soydaşlarımızın qarşısında çox böyük perspektivlər açır və onların milli mənafə ətrafında daha sıx birləşməsinə stimül verir”.

Təbii ki, bu gün Azərbaycanı kənarında layiqincə tanımaq diaspor təşkilatlarımızın çiyinə düşən əsas vəzifədir. Burada istəkdən başqa heç bir problem olmamalıdır. Çünki yaşadıkları ölkələrin əksəriyyətində buna nümunə üçün kifayət qədər təcrübələr var.

Diasporumuzun mütəşəkkil qüvvəyə çevrilməsi bir tərəfdən soydaşlarımızın milli mənsubiyyətlərini və dəyərlərini qoruması deməkdirsə, başqa tərəfdən Azərbaycanı daha güclü təbliğ etmələri, fəaliyyət göstərdikləri ölkənin Azərbaycanla əlaqələrinin inkişafına önəmli töhfə vermələri, həmin ölkələrin ictimai-siyasi həyatında aktiv rol oynamaları, Azərbaycan üçün yeni-yeni dostlar qazanmaları, güclü Azərbaycan lobbisi deməkdir. Bu işdə isə birlik və həmrəylik başlıca vəzifə olmalıdır.

Azad Azərbaycan.-2019.-19 oktyabr.-№126.-S.5.

“Polşada yeni müstəvidə və daha innovativ fəaliyyətə başlayırıq”

Fərid Cəfərli: “Ən son vasitələrdən, ən yeni texnoloji üsullardan istifadə edib Polşada Azərbaycanımızın təbliğatını aparacağıq”

Fuad Hüseynzadə

Son zamanlar Polşadakı gənclərimiz yeni güc mərkəzinə çevrilib. Gənclərin bu aktivliyində Polşa Azərbaycanlıları Birliyi (PAB) əhəmiyyətli rol oynayır. PAB-in yeni seçilən sədri Fərid Cəfərlinin “Palitra”ya özəl müsahibəsini təqdim edirik.

-Fərid müəllim, öncə sizi tanımaq istərdik...

-Mən, Fərid Yasin oğlu Cəfərli 1988-ci ildə Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşam. 2005-ci ildə 138 sayılı tam orta məktəbi bitirmişəm. Həmin il Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinə daxil olmuşam və 2009-cu ildə təhsilimi müvəffəqiyyətlə başa vurmuşam. Ardınca, bir il müddətində Azərbaycan Milli Ordusu sıralarında həqiqi hərbi xidmətdə olmuşam. 2010-2011-ci illərdə Çexiyanın Praqa şəhərində yerləşən Nyu-York Universitetində (University of New-York) kommersiya hüququ (Commercial Law) ixtisası üzrə magistratura təhsili almışam.

2011-ci ildən Polşada Azərbaycan Gənclər Birliyinin İdarə Heyətinin üzvüyəm. 2011-ci il 26 fevralda Polşanın Vrotslav və 2013-cü ildə Varşava şəhərlərində “Xocalıya ədalət” kampaniyasının təşkilatçılığında yaxından iştirak etmişəm.

2018-ci ildə Polşa Azərbaycanlı Gənclər Şurasında sədr müavini, həmçinin 2018-19-cu illərdə Polşa Azərbaycanlıları Birliyinin regionlar üzrə koordinatoru olmuşam. 2019-cu ildə Polşa Azərbaycanlıları Birliyinə sədr seçilmişəm. Hazırda Polşada özəl şirkətlərdən birində hüquqşünas kimi çalışıram.

- PAB gənclərimizi nə dərəcədə bir araya gətirə bilib?

- PAB olaraq, yeni müstəvidə və daha innovativ fəaliyyətə başlayırıq. Çünki zamanın reallığı bunu tələb edir. Dünya gəncləri dayanıqlı inkişafı seçirsə, biz bu tendensiyadan niyə geri qalmalıyıq? Ən son təbliğat vasitələrindən, ən yeni texnoloji üsullardan istifadə edib Polşada Azərbaycanımızın təbliğatını aparacağıq. Düşünürük ki, ən gözəl təbliğat üsulu mədəniyyətlə bağlı olduğu və Azərbaycan mədəniyyəti dünyada rəngarəngliyi ilə secildiyi üçün, bu sahəyə diqqətimiz yüksək olacaq. Üzeyir Hacıbəyov, Vaqif Mustafazadə, Alim Qasimov kimi sənətkarlarımızın yaradıcılıq gecələrini keçirməyimizi planlayırıq.

- Yerli gənclər təşkilatları ilə əməkdaşlıq edirsinizmi?

- Bu günlərə gədər praktikada olmayıb. Amma bu gündən diasporumuz müdafiədən hücumla keçdiyinə görə, yerli gənclər təşkilatı ilə əməkdaşlıq edilməsini vacib hesab edirəm. Bununla bağlı Polşa Gənclər Şurası ilə danışıqlara başlamışıq. Yaxın günlərdə Polşa Gənclər Şurasının rəhbərliyi ilə görüşümüz

nəzərdə tutulub və bu görüşdə həmin Şuraya, təşkilat olaraq üzvlüyümüz müzakirə olunacaq. Bundan başqa, Polşadakı diasporumuzun inkişafı yönündə əməkdaşlığımız müzakirə olunacaq.

- Polşaya yeni gələn gənclərimizə nə kimi köməklik göstərirsiniz?

-Bununla bağlı indiyə gədər biz “Qaynar xətt” yaratmışdıq və kifayət qədər də azərbaycanlılara kömək etdik. Amma hazırda azərbaycanlıların Polşada çoxalmasını nəzərə alsaq, burada fəaliyyət göstərən başqa diaspor təşkilatları ilə birgə hüquqi yardım etməmizi düşünürük. Burada nəyi nəzərdə tuturuq? Polşada yaşayan azərbaycanlıların, əsasən, oturma kartını almaq üçün prosesə hüquqi dəstək verməyi və eyni zamanda, əgər hər hansı dövlət orqanı ilə və ya polislə problem yaşandığı halda, biz ona hüquqi yardım göstərməyi düşünürük. Hesab edirik ki, bu çox vacib olan bir addımdır, çünki bu kimi problemlərlə soydaşlarımız tez-tez qarşılaşırlar. Hüquqi yardımı həyata keçirməmizin zəruri olmasını düşünürük.

- Bu gün polşalılar maraqlandıracaq hansı layihələr həyata keçirirsiniz?

-Müasir zamanda trendlərin sürətlə dəyişdiyini nəzərə alsaq və insanların maraq dairəsinin gündü- gündən fərqli istiqamətlərdə yönəldiyini ön görsək, deyə bilərik ki, təşkilatımız qarşıya qoyduğu məqsədləri həyata keçirtmək üçün öncədən 1 illik proqramlar tərtib edir. və Bu proqramlar çərçivəsində Polşa ictimaiyyəti və xüsusən də gəncləri Azərbaycanın siyasi ictimai vəziyyəti, onun tarixi, mədəniyyəti və tarixi şəxsiyyətləri haqqında maarifləndirməyə çalışırıq. Təşkilatımız Azərbaycan üçün önəmli tarixi günlərin geyd olunmasını yüksək səviyyədə təşkil etməklə bərabər, Polşa ictimaiyyəti və mediasını bu barədə məlumatlandırır.

Əlavə olaraq, bunu deyə bilərəm ki, cəmiyyətin əsas lokomotivinin gənclər olduğunu nəzərə alsaq, düşünürük ki, Azərbaycanla Polşa arasında turizm səfərləri, tanıtım səfərlərinin keçirilməsi çox faydalı olardı və bu istiqamətdə layihələrimiz üzərində çalışırıq.

- Qarşıda nə kimi tədbirlər keçirməyi planlayıbsınız?

-İlkin olaraq, Polşada yaşayan həmvətənlərimizin ölkəmizlə rəhbərliyinin davamlılığını , Polşada dünyaya gələn yeni nəsil azərbaycanlıların doğma dillərinə və tarixlərinə bağlılıqlarını təmin etmək məqsədilə Həftəsonu məktəblərini təşkil etməyi qarşıma qoymuşuq. Bunun üçün də müvafiq binanın təşkilatımız tərəfindən icarəyə götürülməsi və burada Azərbaycan dili, Azərbaycan tarixi, eyni zamanda, milli mətbəximizin təbliği və öyrənilməsi ilə bağlı dərslərin və tədbirlərin keçirilməsinə çalışacağıq.

Sonda bütün soydaşlarımızı birliyə, bir olmağımıza səsləyirəm. Diaspor olaraq, heç vaxt parçalanmağa getməməliyik, çünki tarix boyu, babalarımızın dediyi kimi, “tək əldən səs çıxmaz” prinsipi bu gün də aktualdır və eyni zamanda, tapdalanmayan prinsipdir. Mənim fikrimcə, heç bir hal, Polşadakı Azərbaycan diasporu olaraq, parçalanmağımıza səbəb ola bilməz. Polşada 250 min erməninin olduğunu nəzərə alsaq, bizim nəinki parçalanmaq, hətta səhv etmək kimi bir şansımız yoxdur. Biz bir olmalıyıq ki, millət olaq. Bu gün dövlət başçısı, cənab İlham Əliyevin yanında olmalıyıq ki, işıqlı sabahlarda müstəqil Azərbaycan yaşasın.

Rusiya azərbaycanlıları İttifaqının mərkəzi aparatı Sankt Peterburqa səfər edib

Rusiya azərbaycanlıları İttifaqının Prezidenti Fizuli Məmmədov və Təşkilatın mərkəzi aparatının Rusiyanın şimal-qərb regionlarına səfəri davam edir. Nümayəndə heyətinin növbəti silsilə tədbirləri Sankt – Peterburq şəhərində təşkil edilib. Təşkilat nümayəndələri ilk olaraq Leninqradın blokadası ilə bağlı tarixi yerləri ziyarət edib, Böyük Vətən Müharibəsi iştirakçılarının xatirəsini yad ediblər. Nümayəndə heyəti Sankt Peterburqda yaşayan azərbaycanlılarla bərabər Peterburq yaxınlığındakı Nizino kəndində qardaş məzarlığında torpağa tapşırılmış, ölümündən sonra Lenin ordeninə layiq görülmüş təyyarəçi, leytenant Hüseynbala Əliyevin məzarına əklil və gül dəstələri gətirib. Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının Prezidenti Fizuli Məmmədov Leninqrad səmasında qeyri-bərabər döyüşdə düşmən təyyarələrini öz həyatı hesabına məhv etmiş Hüseynbala Əliyevin məzarının bərpası və həmin ərazidəki abadlıq işlərini öz üzərinə götürməyə hazır olduğunu bildirib. Səfər proqramına əsasən Leninqrad blokadası qurbanlarına Peskayov məzarlığında ucaldılmış abidə də ziyarət edilib, onun önünə əklil və gül dəstələri qoyulub. Bu məzarlığın ərazisindəki “Azərbaycanlı blokada qurbanları” xatirə lövhəsi də diqqətdən kənar qalmayıb. Rusiyanın şimal paytaxtına səfər etmiş qonaqlar milli lider Heydər Əliyevin Qoroxov küçəsi 6 ünvanında yerləşən lövhəsinə də gül dəstələri gətiriblər. Qeyd edək ki, bu ünvanda 20-ci əsrin 40-50-ci illərində Dövlət Təhlükəsizliyi Nazirliyinin ali məktəbi fəaliyyət göstərmiş və 1949 – 50-ci illərdə Heydər Əliyev burda təhsil almışdır. Səfər çərçivəsində Peterburqun Azərbaycan icmasının fəalları ilə görüş təşkil edilib. İclas formatında keçən tədbirin iştirakçıları arasında Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının Prezidenti Fizuli Məmmədovun gənc nəslin hərbi vətənpərvərlik tərbiyyəsi üzrə müşaviri, ehtiyatda olan general mayor Bağır Fətullayev, Təşkilatın Leninqrad vilayəti üzrə təmsilçisi, Sankt Peterburqun bələdiyyə şurasının deputatı Sabir Məsimov da olub. Baş mövzu olaraq diasporun gündəmi, mühüm problemlər və onların həlli yolları müzakirə edilib. Tədbir iştirakçıları Rusiya azərbaycanlıları İttifaqına dəstək verdiklərini demiş və birliyin məhz sözügedən təşkilat ətrafında mümkünlüyünü əsaslandırmışlar. Çıxışlarda Fizuli Məmmədovun diasporumuz qarşısındakı xidmətləri xüsusi vurğulanmışdır. Daha sonra Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqı adından Peterburqdakı “Bakı” Azərbaycan mətbəxi mərkəzində Müstəqillik Günü münasibətilə ziyafət təşkil edilmişdir.

Paralel. - 2019.- 22 oktyabr. - № 217/218. - S. 8.

Qazaxıstan: Azərbaycan diasporunun inkişafına təkan verəcək tarixi qərar

Mövlud Ahıskalı

Bu günlər Azərbaycan paytaxtı bütün Türk dünyasına ev sahibliyi edir. Türkdilli ölkələrin növbə zirvə toplantısı çərçivəsində çoxsaylı görüşlər, konfranslar keçirilir. Tədbirlərdə iştirak etmək üçün Qazaxıstan Respublikasının birinci Prezidenti, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının fəxri sədri Nursultan Nazarbayev də Şuranın VII Zirvə Görüşündə iştirak etmək üçün Bakıya təşrif buyurub.

Bu sırada Qazaxıstanla Azərbaycan arasında imzalanan yeni razılaşma həm iki qardaş ölkənin münasibətlərinin dərinləşməsinə, həm xalqlarımız arasında qardaşlıq, dostluq əlaqələrinin güclənməsinə, həm də təbii ki, diasporumuzun inkişafına, güclənməsinə imkan verəcək.

Belə ki, Azərbaycan və Qazaxıstan qarşılıqlı vizasız gediş-gəliş haqqında sazişə dəyişiklik edilməsi barədə protokol imzalayıb. Müvafiq sənəd Bakıda Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına (Türk Şurası) üzv ölkələrin xarici işlər nazirlərinin görüşündən əvvəl imzalanıb.

Protokolu Azərbaycan tərəfdən Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədyyarov, Qazaxıstan tərəfdən isə Daxili İşlər naziri Yerlan Turqunbayev imzalayıb.

Sənəddə Qazaxıstan və Azərbaycan vətəndaşlarının bu ölkələrin ərazisində olma müddətinin 30 gündən 90 günə qədər uzadılması, eləcə də 30 gün müddətinə qeydiyyata alınmadan azad olunması nəzərdə tutulur.

Bəlli olduğu kimi, Qazaxıstan xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların sıx təşkilatlandığı ölkələrdən biridir. Bu ölkədə 90 min azərbaycanlı yaşayır və onların 37 diaspor təşkilatı var.

Qazaxıstanda mövcud olan vilayətlərin əksəriyyətində diaspor təşkilatları təsis edilib. Daha çox diaspor təşkilatı Almatı vilayətindədir. Burada 12 təşkilat yaradılıb. Almatı vilayətindən başqa daha 9 regionda diaspor təşkilatları yaradılıb.

Orta Asiyanın aparıcı dövlətlərindən olan Qazaxıstanla Azərbaycanın tarixi əlaqələri orta əsrlərə gedib çıxır. Böyük “İpək yolu” dövlətləri olan Qazaxıstan və Azərbaycan arasında əlaqələr ticari və mədəni əsaslarla inkişaf edib. Hazırda təqribi sayı 90 min göstərilən Qazaxıstan azərbaycanlılarının bu ölkədə diaspor formalaşdırması XX əsrin 60-cı illərindən sonrakı dövrə təsadüf edir, 1920-ci illərdə Sovetlər Birliyində başlanan siyasi repressiyaların ən ağır zərbəsi Azərbaycana dəydi. Bunun nəticəsində azərbaycanlıların çox hissəsi Orta Asiya, Sibir kimi yerlərə sürgün edilirdilər. Belə azərbaycanlıların təqribən 120 min nəfəri Qazaxıstana sürgün olundu. İlk sürgün edilən soydaşlarımız Cəmbül, Cimkənd və Almatı vilayətlərində məskunlaşdı. Bu prosesdən sonra 40-50-ci illərdə davam edən repressiya prosesi azərbaycanlıların bura köçürülməsi ilə nəticələndi. Onlar, əsasən, Gürcüstan və Azərbaycanın digər bölgələrindən olan deportantlar idilər. 1956-1960-cı illərdə isə on beş minə yaxın azərbaycanlı Qazaxıstanın xam torpağının münbitləşdirilməsinə kömək üçün buraya köçdü.

Qazaxıstanda fəaliyyət göstərən Beynəlxalq Türk Akademiyasının əməkdaşı, soydaşımız Füzuli Məcidlinin qəzetimizə açıqlamasına görə Azərbaycan diasporu mədəni və ictimai fəaliyyətlə məşğul olur: “Hüquq, iqtisadiyyat, ictimai işlər, texniki, elmi və digər sahələrdə çalışan soydaşlarımızın müəyyən hissəsi öz peşəsi üzrə xeyli qabağa gedərək, mühüm vəzifələr tutublar. Qazaxıstan azərbaycanlılarının çox hissəsi Vətənə gələrək, burada ailə həyatı qurmağa üstünlük verir. Qazax və ruslarla qarışıq nikaha girən bəzi soydaşlarımız isə ailələrində azərbaycanlı ənənələrini təbliğ edirlər. Azərbaycan təşkilatları Prezident Nursultan Nazarbayevin rəhbərlik etdiyi Qazaxıstan Xalqları Assambleyasına daxildilər. Qazaxıstanda insanların milli, dini, irqi zəmində hər bir problemi yoxdur. Bu ölkədə bacarığı sayəsində yüksək pillədə qərar tutmuş çoxlu azərbaycanlılar, vilayət və şəhər deputatları var. Cu şəhərinin meri də azərbaycanlı Nizami Məmmədov olub. Ümumiyyətlə, dövlət strukturlarında azərbaycanlılar təmsil edilirlər. Vəkillər, alimlər arasında da xeyli soydaşımız var. Dövlət Dumasında hüquq müfəttişliyinin rəhbəri də azərbaycanlı professor Mirbəşir Əliyevdir. Daxili İşlər Nazirliyi sistemində, hərbi sahədə, vergi orqanlarında yüksək rütbə daşıyan çoxlu həmvətənimiz fəaliyyət göstərir. 1990-cı illərdən Aktyubinsk vilayətində “Birlik”, Astana şəhərində “Xəzər”, Qaraqanda vilayətində “Kamus”, Povladar vilayətində “Vətən” və s. Azərbaycan mədəniyyət mərkəzləri fəaliyyət göstərir. “Nəsimi” Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi Cambul vilayətinin Cu rayonunun Yəni yol - Novıyput kəndində yaradılıb”.

Qazaxıstan azərbaycanlılarının iqtisadi və siyasi cəhətdən ən böyük təşkilatı 1997-ci ildən fəaliyyətə başlayan “Turan” Mədəniyyət Mərkəzidir. 1993-cü ilin mayında Qazaxıstan Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçən “Turan” ictimai-mədəni fəaliyyətlə məşğul olur. Mərkəzin rəhbərliyi ilə Almatıda “Ozan” şəhər Mədəniyyət Cəmiyyəti təsis olunub və bunun ardınca digər vilayətlərdə proses davam edib. Türk xalqlarının birliyi, mədəni tədbirlər, Qazaxıstan-Azərbaycan ikitərəfli əlaqələrinin inkişaf etməsi və s. istiqamətlərdə fəal iş aparan “Turan” Mədəniyyət Mərkəzinin analoqu olan Qazaxıstan, Qırğızıstan və Özbəkistandakı Azərbaycan ictimai-mədəni cəmiyyətlərinin konqresi “Turan”ın missiyası daha geniş və fəaliyyəti böyükdür. “Turan” konqresinin orqanı olan “Vətən” qəzeti qeydiyyatdan keçib. Qəzet Azərbaycan, qazax və rus dillərində çap olunur. Bu ölkədə, eyni zamanda, “Turan Ekspres” adlı qəzetdə dərc edilir. Hazırda Astana, Almatı, Taldıkurqan, Qaraqanda şəhərlərində Azərbaycan dilində “Bazar günü” məktəbləri fəaliyyət göstərir. Xoca Əhməd Yəsəvi adına Türküstan Universitetində azərbaycanlılara hər il 10 yer verilib. Almatıda ilk Azərbaycan məscidi də fəaliyyətə başlayıb. Məscidin tikintisinə 70 min ABŞ dolları həcmində vəsaitin toplanmasında Qazaxıstanda yaşayan azərbaycanlı ziyalılar, elm xadimləri, konqres üzvləri, eləcə də qazaxların özləri də yardımçı olublar.

Qazaxıstanda yaşayan soydaşlarımız fəaliyyətinə dair son məlumatlar da soydaşlarımızın aktiv olduğunu təsdiqləyir. Qazaxıstanın Almatı şəhərində Əl-Farabi adına Qazaxıstan Milli Universitetinin Azərbaycan mədəniyyəti və tarixi mərkəzində 9 Noyabr - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü münasibətilə tədbir keçirilib.

Tədbir Qazaxıstan Milli Universitetinin Azərbaycan mədəniyyəti və tarixi mərkəzinin, Azərbaycan səfirliyinin və tanınmış ziyalı Nasixa Kencinanın birgə təşkilatçılığı ilə baş tutub.

Dövlət Bayrağı Gününə həsr olunan tədbirdə Qazaxıstan Azərbaycanlıları Assosiasiyasının sədri Əbülfəz Xamedov, Qazaxıstan Xalqlar Assosiasiyasının üzvü, qazax dili üzrə tanınmış azərbaycanlı filoloq Əsli Osman, yerli və xarici qonaqlar, tanınmış elm adamları, ziyalılar və tələbələr iştirak edib.

Mərasimdə çıxış edənlər üçrəngli bayrağımızın tarixindən, onun əhəmiyyətindən danışaraq, xalqlarımız arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin tarixi köklərə söykəndiyi vurğulanıb.

Tədbir Bakı Media Mərkəzinin prezidenti Arzu Əliyevanın baş prodüseri olduğu “Əbədi ezamiyyət” sənədli filminin nümayişi ilə davam etdirilib.

Yeri gəlmişkən, bildirək ki, Azərbaycan diasporunun formalaşmasında xidmətləri olmuş, Qazaxıstandakı Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzləri Birliyinin rəhbəri, görkəmli ziyalı Vidadi Koroğlu oğlu Salahov oktyabrın 14-də vəfat edib.

Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərliyi və kollektivi olaraq mərhumun ailə üzvlərinə və yaxınlarına, eləcə də, Qazaxıstandakı Azərbaycan icmasının üzvlərinə başsağlığı verib.

Qeyd edək ki, Vidadi Koroğlu oğlu Salahov 1957-ci il dekabrın 31-də Kəlbəcər rayonunun Bağlı pəyə kəndində anadan olub. 1978-1983-cü illərdə Voronej Dövlət Universitetində təhsil alıb. O, 1983-1993-cü illərdə Qazaxıstanın müxtəlif orta məktəblərində tarix müəllimi işləyib, 1994-1997-ci illərdə müxbir kimi fəaliyyət göstərmişdir. 2004-cü ildən “Turan-ekspres” qəzetinin baş redaktoru olub. Tarix üzrə fəlsəfə doktoru olan V. Salahov Beynəlxalq Ekologiya və Energetika Akademiyasının müxbir üzvü idi.

V.K. Salahovun Qazaxıstanda Azərbaycan diasporunun formalaşmasında xüsusi xidmətləri olub. O, 2011-ci il iyulun 4-də Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamı ilə xalqlar arasında dostluğun möhkəmləndirilməsi və Azərbaycan diasporunun inkişafı sahəsində ki xidmətlərinə görə “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunub. V. Salahov Qazaxıstan dövləti tərəfindən də müxtəlif mükafatlarla təltif edilib.

Qazaxıstanda azərbaycanlıların fəaliyyətinin genişlənməsi həm də bir türkdilli ölkə ilə əlaqələrin inkişaf etməsi baxımından əhəmiyyətlidir.

Türküstan qəzeti.-2019.-15-21 oktyabr.-№36.-S.10.

“Azərbaycan diasporu ABŞ-da çox zəifdir”

Asim Mollazadə: “Konqresmenlərin Qarabağa qanunsuz səfəri Amerika hökumətinin mövqeyi deyil”

Emil Salamoğlu

ABŞ Konqresinin ermənipərəst nümayəndələrinin Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə qanunsuz səfərləri intensivləşib. Budur, ABŞ Konqresinin üzvləri Cudi Çu və Cek Spayer Qarabağa qanunsuz səfər edən növbəti konqresmenlərdən olublar.

Konqresmenlər Ermənistandan helikopterlə Azərbaycan torpaqlarına uçublar və Bakının istismarına icazə vermədiyi hava limanına eniblər.

Bu, amerikalı konqresmenlərin ilk belə səfəri deyil. Niyə Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə qanunsuz şəkildə ayaq basırlar, nə üçün Bakı-Vaşinqton münasibətlərini nəzərə almırlar? Necə ola bilər ki, BMT-nin qətnamələri ilə Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi faktı təsbit olunduğu halda, ABŞ işğal olunmuş Dağlıq Qarabağa maliyyə yardımı həyata keçirir, amma əraziləri işğal olunmuş ölkəyə yardım üçün embarqo uzun illərdir ki, qüvvədə qalır?

Ümumiyyətlə, lobbi qruplarının ABŞ-ın siyasi sistemində fəaliyyəti ona gətirib çıxarıb ki, qanunverici orqanı təmsil edən ayrı-ayrı konqresmenlər beynəlxalq sistemdəki obyektivliyi kənara qoyaraq öz şəxsi maraqlarını güdən işlərlə məşğuldurlar.

Bundan əvvəl də ABŞ konqresmeni Frenk Pallone işğal altında olan Dağlıq Qarabağa səfər etmiş və erməni mətbuatına Vaşinqtonun Azərbaycana hərbi yardım göstərməsinə qarşı çıxmışdı.

Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri, deputat Asim Mollazadə ilə söhbətimizdə bu məsələlərə toxunmuşuq. Onun “Yeni Müsavat”-a müsahibəsini təqdim edirik:

- Asim müəllim, bu gün ABŞ - Azərbaycan münasibətləri hansı səviyyədədir?

- Azərbaycanla Amerika arasında münasibətlər tərəfdaşlıq və bir sıra istiqamətlərdə əməkdaşlıqdan ibarətdir. Bu istiqamətlərdən ən prioritet sahə təhlükəsizliklə bağlıdır.

Azərbaycan antiterror koalisiyasına üzv ölkələrdən biridir, Əfqanıstanda terrorizmlə mübarizəyə dəstəyini verməkdədir. ABŞ-la əməkdaşlıq sahələrindən digər mühüm biri enerji istiqamətidir. Azərbaycan Amerikanın enerji sahəsində mühüm tərəfdaşları sırasındadır, dövlətimizin həyata keçirdiyi layihələr ABŞ tərəfindən dəstəklənir. Digər bir əməkdaşlıq istiqaməti isə enerji təhlükəsizliyi ilə bağlıdır və bu məsələdə iki ölkə münasibətləri mühüm rol oynayır. Eyni zamanda, ABŞ Azərbaycanla humanitar sahədə əməkdaşlığı davam etdirir. Bura mədəniyyət və təhsil sektorları daxildir. Bir məsələni də qeyd etməliyəm ki, ABŞ təhlükəsizlik sahəsi ilə bağlı ciddi vəsaitlər ayırır, Azərbaycanda mütəxəssislər hazırlanır.

- Obama administrasiyası ilə Tramp hakimiyyətini Azərbaycana münasibətdə nə fərqləndirir?

- Birinci fərq ondan ibarətdir ki, Barak Obama administrasiyasında 907-ci düzəlişin müəllifləri olanlar mühüm vəzifələr tuturdular. Onlar erməni lobbisi ilə əlaqəli, bilavasitə layihələr həyata keçirənlər idilər. Obama administrasiyasında ermənilərlə əməkdaşlıq edən, vəsait ayıran qüvvələr fəaliyyət göstərirdilər. Amma bunların heç biri Tramp hakimiyyətində olmadı. Onun administrasiyasında 907-ci düzəlişin müəllifləri yoxdur, ermənilərə dəstək vermirlər.

- Siz iki ölkə arasında əməkdaşlıq sahələrini qeyd etdiniz, lakin amerikalı konqresmenlər növbəti dəfə Qarabağa qanunsuz səfər ediblər. Niyə tərəfdaş ölkəyə qarşı bu addımlar atılır?

- Söhbət ondan gedir ki, erməni diasporu ilə müəyyən əlaqələri olan şəxslər Qarabağa gəlirlər. Bu da həmin konqresmenlərin ermənipərəst olmasından qaynaqlanır.

Lakin onların torpaqlarımıza qanunsuz şəkildə səfəri heç bir halda Amerika hökumətinin mövqeyi, rəsmi səfəri kimi qiymətləndirilə bilməz. Bu konqresmenlər nəzərə almırlar ki, atdıqları addım ABŞ-ın milli təhlükəsizlik maraqlarına ziddir.

- Yəni bu konqresmenlər erməni lobbisindən maliyyələşirlər?

- Onlar Amerikada ermənilərə taleyini bağlamış şəxslərdir və hər bir formada asılılıqları var.

- Sizcə, konqresmenlərin vertolyotla Qarabağa gəlişi hansı mesaj idi?

- Bu da ənənəvi erməni şüurudur. Onlar düşdükləri ağır vəziyyətdən çıxmaq üçün amerikalı, avropalı, ermənilərlə sıx işləyən xarici siyasətçiləri dəvət edirlər.

- Bəs, Azərbaycan tərəfi bu məsələ ilə bağlı hansı addımı atmalıdır?

- İlk növbədə o konqresmenlərin siyasi korrupsiyasını ifşa etməliyik. Eyni zamanda beynəlxalq ictimaiyyəti bu məsələlərdən məlumatlandırmalıyıq. Amerika ictimaiyyətinə, konqresmenlərə bildirilməlidir ki, onların bu səfərləri ABŞ hökumətinin prinsiplərinə, öz ölkələrinin maraqlarına tamamilə ziddir. Əslində, Paşinyan o günə qalıb ki, Kim Kardaşyanı çağırır, onunla şəkil çəkdirir. Bu, Ermənistan hökumətinin düşdüyü acınacaqlı vəziyyətin göstəricisidir. Erməni lobbisi ilə əlaqəli konqresmenlər Qarabağa gəlir, Kardaşyan dəvət olunur...

- ABŞ-Azərbaycan arasında tərəfdaşlıqdan danşılır, ATƏTdə həmsədr ölkədir, sizcə, konqresmenlərin Qarabağa qanunsuz gəlişi bizə qarşı hörmətsizlik deyilmi?

- Əslində korrupsiyada ittiham edilən konqresmenlərin Trampın impiçmentini həyata keçirmək cəhdləridir. Onlar Trampın impiçmentini istəyirlər və buna görə Amerikanın maraqlarına qarşı çıxış edirlər. O baxımdan hesab etmirəm ki, onların Qarabağa gəlişi ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinə, iki ölkə arasındakı tərəfdaşlığa kölgə salır. Sadəcə, özlərini ifşa edirlər, çünki onlar haqda korrupsiya məlumatları yayılır.

- Asim müəllim, konqresmenlərin Qarabağa səfəri, ermənilərlə sıx əlaqələri həm də Azərbaycanın Amerikadakı diasporunun zəif fəaliyyətinin nəticəsi deyilmi?

-Azərbaycan diasporu təbii ki, Amerikada çox zəifdir. Ermənilərin milyardlara malik, güclü diasporu orada fəaliyyət göstərir, illərlə kök salıblar, təşkilatlanıblar.

Eyni zamanda, erməni diasporu Avropada da öz işini görür. Bu mənada onlara güc nümayiş etdirmək çətinidir. Çünki bizim diasporamız hələ təzə başlayıb, ermənilər isə Amerikada çoxdan təşkilatlanıblar. Hesab edirəm ki, ABŞ və Avropa mediası ilə əməkdaşlığımız olmalıdır, beynəlxalq ictimaiyyətə sözümüzü çatdırmalıyıq.

Yeni Müsavat.-2019.-11 oktyabr.-№210.-S.7.

“Diaspor institutunun qurulmasına böyük ehtiyac var”

Mövlud Ahıskalı

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın diaspor quruculuğu istiqamətində fəaliyyəti bir neçə mərhələni əhatə edir. Hazırda Azərbaycan diasporu quruculuğu istiqamətində nələr baş verir və nəticə etibarlı ilə xaricdəki soydaşlarımız üçün nə deməkdir kimi suallara cavablar axtarılır. Ona görə ki, hər bir xalqın üzləşdiyi yeni əsrin özünə məxsus tarixi zərurətdən doğan standartları olur, indiki zamanda bunun elmi konseptual mahiyyəti başlıca cavablardan biri kimi dəyərləndirilir. Alman-Azərbaycan Cəmiyyətinin sədri Çingiz Abdullayev hesab edir ki, həmrəylik milli birliyimizin təməl prinsiplərindən biridir:

-Ölkəmizin dövlət müstəqilliyinə qovuşmasının sirri də bundadır. Son iki yüz ildən fərqli olaraq bu dəfə xalqımız 28 ildir dövlət müstəqilliyimizi qoruyub saxlamaqla yanaşı, həm də bu müstəqilliyin inkişafı yönündə dövlət- xalq birliyinə nail olmuşuq. Bu əzəməti duymamaq milli tariximizin dəyərlərini görməzlikdən gəlmək deməkdir. 1830-cu ildən başlayaraq Qafqazda və Azərbaycana məxsus tarixi torpaqlarımızda ermənilərin dalğavari şəkildə məskunlaşdırılması siyasətinin qarşısında xalqımız susmağa və ya taleyi ilə barışmağa məcbur edilirdi. Keçmiş Sovetlər Birliyi dönməndə də bu proses davam etdirilib. 1991-ci ildə müstəqilliyimizə qovuşduqdan sonra Azərbaycan dövlət olaraq işğal siyasətinə qarşı milli həmrəyliyi indiyə kimi davam etməkdədir. Ona görə də bədnam “Dağlıq Qarabağ” rejimi və bədxah qonşumuz Ermənistan heç bir uğura imza ata bilmir. Milli həmrəyliyimizin təməl prinsiplərindən biri də budur. İndi faktiki olaraq, dünyanın dörd bucağında yaranan diaspor təşkilatlarımızın mövcudluğu və onların gördükləri işlər milli həmrəyliyimizin gündəlik fəaliyyətinin böyük bir parçasıdır. İldə bir dəfə, yəni dekabr ayının 31-də Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Gününün qeyd edilməsi sadəcə bir gün ərzində bir araya gəlməyimiz kimi başa düşülməməlidir. Həmin günü həm də həmrəyliyimizin hesabatı kimi dəyərləndirmək gərəkdir. Yəni il boyu hansı işlər görüldü, nə kimi uğurlar əldə edə bildik deyə, hesabat veririk. illər ötdükcə milli həmrəyliyimizin uğurlu şəkildə cilalanması və inkişafına köklənməliyik.

Diasporumuzun təşəkkül tapmasını necə xarakterizə edirsiniz?

Azərbaycan diasporu tarixi bir neçə mərhələyə bölünür. Bu tarixi prosesləri bilmədən bu günümüz və sabahımız üçün möhtəşəm uğurlara imza atmaqda çətinliklərlə üzləşə bilərik. XIX əsrin ortalarından xaricdə təhsil almağa gedən soydaşlarımız daha çox maarifçilik istiqamətində fəaliyyətgöstəriblər. Həsən Bəy Zərdabi, Nəcəf Bəy Vəzirov, Əbdürrəhim Bəy Haqverdiyev, Əli Bəy Hüseynzadə, Əhməd Bəy Ağaoğlu, Əhməd Cəfəroğlu, İsgəndər Bəy Rəfibəyli, Yusif Çəmənəminli, Fətəli Xan Xoyski və digərləri qürbətdə təhsil almaqla yanaşı, tələbə cəmiyyətlərini yaradaraq gəncliyin sabah Azərbaycanımıza nə kimi uğurlar gətirəcəyi barəsində düşünüblər. Ona görə də geri dönmə kimi möhtəşəm maarifçilik hərəkatının önündə gediblər. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 il bundan öncə yaradılmasının sirri də bundadır.

Sovetlər Birliyinin işğalından sonra Azərbaycanın tarixində ikinci mühacirət dönəmi başladı. Bu ərəfədə Almaniya başda olmaqla Fransa, Polşa, Avstriya, Türkiyə, İngiltərə və digər ölkələrdə Azərbaycan mühacirətinin təmsilçiləri qəzet və jurnallar təsis etməklə həmrəyliyimizi nümayiş etdirmişlər. Azərbaycanın taleyi haqqında fikirlərini bölüşmüşlər. “Yeni Qafqasya”, “Azəri Türk”, “Yaşıl yarpaq”, “Odlu yurd”, “Bildiriş”, “İstiqlal”, “Mücahid”, “Azərbaycan”, “Prometey”, “Birləşik Qafqasya” və s. qəzet və jurnallarda Azərbaycan milli davası işıqlandırılmışdır. İkinci Dünya Mühəribəsindən sonra, milli diaspor tariximiz zəif durumda olmuşdur. Bunun səbəblərindən biri də, köhnə nəsillə yanaşı, gəncliyin bu prosesdə olmamasıdır. 1980-ci illərdən etibarən milli diasporumuz adına böyük bir canlanma müşahidə olunmağa başladı. Tale elə gətirdi ki, bu proseslərdə ilk günlərdən etibarən yaxından iştirak etdim. Almaniyanın Köln şəhərində 1989-cu ilin yanvar ayında azərbaycanlıların ilk toplantısını təşkil etdik. Avropada çoxluq təşkil edən və əslən Güney Azərbaycanlı soydaşlarımız ilk dəfə idi ki, diaspor siyasətində ayaq açmaqla yanaşı, vahid Azərbaycan mədəni birliyinin ideyasını müdafiə etməyə başladılar. “Ana dili”, “Savalan”, “Ərk”, “Azər”, “Qaynarca” (Almaniya), “Xudafərin” (Polşa), “Araz”, “Azərbaycan” (İsveç), “Odlar Ölkəsi”, “Aydınlıq” (İngiltərə), “Odlu vətən” (Belçika), “Dədə Qorqud” (İspaniya) qəzet və jurnallar milli diaspor siyasətimizin aparıcı tribunasına çevrildi. “Qanlı 20 Yanvar” hadisəsindən sonra demək olar ki, xaricdəki soydaşlarımızın arasında milli təşkilatlanma və diaspor işləri də sürət götürdü. Bu KİV-lər Azərbaycanla bağlı həqiqətləri soydaşlarımız arasında təbliğ edir, digər yandan yerli xalqların ölkəmizə münasibətini formalaşdırırdı. Təbii olaraq bu işlərdən o zamanlar biz qürur duyuruq. Sonrakı mərhələdə milli təşkilatlanma ideyası da gücləndi. Bu məqsədlə diaspor təşkilatlarımızın sayı sürətlə artmağa başladı.

Qeyd etdiyiniz bu tarixi prosesin nəticəsi necə oldu?

2001-ci ildə ilk dəfə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi. Qurultaya dünyanın dörd bucağında yaşayan soydaşlarımız, diaspor təşkilatları və ziyalılarımız qatılmışdılar. Bu qurultayda Heydər Əliyevin dahianə və uzaqgörən bir ideyası milli doktrinamıza çevrildi: “Fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam”. Bu ideyanın əsil mənası etnik milliyyətçilikdən vətəndaş milliyyətçiliyinə keçid deməkdir. Yəni milli, dini, sosial və ictimai kimliyindən asılı olmayaraq, hər bir insan bu ölkənin bərabərhüquqlu vətəndaşıdır. Bu ideyanın fəlsəfi, ictimai və elmi mənada anlamı ölkəni özünə vətən sayan və dövlətimizə kimliyindən asılı olmayaraq sədaqətli olan hər kəs azərbaycanlıdır, bununla qürur duymalıdır əlavə edim ki, Qurultayda möhtəşəm Azərbaycan ruhunun gələcəyini gördüm. Dövlət Diaspor Komitəsi məhz bundan sonra yaradıldı. Mən Komitənin keçmiş rəhbərliyinin yarıtılmaz işini bir sıra toplantılarda, müsahibələrimdə və müraciətlərimdə tənqidi fikirlərimi çəkinmədən söyləmişəm. Bu məsələlər sadəcə öz şəxsi fikrim deyil, həm də ictimaiyyətin qarşılaşdığı problemləri qabartmağımla bağlı idi. Çünki, bir ziyalı və alim kimi, cəmiyyət sədri olaraq gündəlik fəaliyyətimdə neqativ halları görür və dilə gətirməyi özümə borc bilirdim. Ötən 17 illik tarixdə soydaşlarımız arasında mənəvi birlik təəssüflər olsun ki, maddi dəyər maraqları çərçivəsinə endirilmişdi.

Bəs, indiki rəhbərliyin işini necə qiymətləndirirsiniz?

Fuad Muradov və onun komandası gənc olmasına baxmayaraq, vətəndaş cəmiyyəti məsələsində böyük təcrübəyə malikdir. Ötən müddət ərzində rəhbərlik soydaşlarımızla münasibətlərin qurulması, köhnədən miras qalmış bir sıra problemlərin həlli istiqamətində uğurlar əldə edib. Buna örnək kimi Ukraynada fəaliyyət göstərən iki böyük diaspor təşkilatımızın barışması və bir araya gəlməsidir. Eyni zamanda Almaniya və İsveçdə koordinasiya heyətinin yenilənməsi buna örnəkdir. Xaricdə yaşayan soydaşlarımızla görüşlərin təşkili müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Avropadakı bir sıra diaspor təşkilatlarının nümayəndələri mənə deyirlər ki, Komitə sədri Fuad Muradov və ya rəhbərlikdə təmsil olunanlar ilk dəfədir ki, səfər zamanı istənilən vətəndaşla açıq və səmimi görüşlər keçirir, onların irəli sürdükləri məsələləri dinləyir və qeydlər aparırlar. Bu da diaspor siyasətimizdə yeni bir mərhələnin başlanğıcı kimi dəyərləndirilir. Əslində dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində diaspor Xarici İşlər nazirliyinin tərkibində və ya himayəsində ayrıca struktur kimi fəaliyyət göstərir. Ona görə ki, diaspor məsələsi bir qədər sərbəst və azad olmağı tələb edir. Hər bir ölkədə fəaliyyət göstərən vətəndaş cəmiyyətinə mənəvi və digər dəstəyin verilməsi vətəndaş cəmiyyəti ilə bağlı fəaliyyətlərə görə dəyərləndirilir.

Fikrinizə diaspor məsələlərində nə etmək lazımdır?

İstənilən diaspor təşkilatı sərbəst olmalıdır. Çünki, diaspor könüllülük əsasında fəaliyyət göstərən qurum sayılır. Keçmişin neqativ hallarından biri də o idi ki, xaricdə hansısa bir ailə diaspor adına təşkilat yaradır və möhürünü də evində qoyur, sonra da Azərbaycan Diasporla İş üzrə Komitəsindən maliyyə dəstəyi alaraq, özyaşam tərzlərini təmin edirdilər. Bu qaranlıq məqamları aradan qaldırmaq üçün, diaspora verilən dəstək şəffaf olmalıdır. Bundan əlavə, uzun illərin təcrübəsinə malik olan bir mütəxəssis kimi onu da qeyd etmək istəyirəm ki, diaspor məsələləri üzrə mütləq bu işin konsepsiyası olmalıdır. Bunun elmi bazası kimi ayrıca “Diaspor institutu” yaradılmalıdır. Diaspor Komitəsinin himayəsində olmaqla ayrıca bir cəmiyyət qurulmalıdır. Məsələn üçün bunun rəmzi şəkildə “Azərbaycan Diaspor Təşkilatları Birliyi” adını qoymaq olar. Qərbdə bu tip strukturlara çox önəm verilir. Mənim yaxından tanıdığım Almaniyada “Diaspor Komitəsi” anlayışı yoxdur. Çünki, Qərbdə bu tip komitələrə isti yanaşmırlar. Postsovet məkanında Diaspor Komitəsi, ya da Millətlərlə İş nazirliyi kimi strukturlar mövcuddur. Qərbdə başqa ölkələrdə yaşayan alman, fransız, ingilis, alman, italyan və sair icmalarda milli dilin, mədəniyyətin və sairələrin qorunub saxlanması istiqamətində görülən işlərə dövlət dəstəyi vardır.

“Diaspor İnstitutu” ideyasına toxundunuz. Bu məsələni bir qədər geniş şəkildə açıqlaya bilərsiniz?

Mənim təklifim ondan ibarətdir ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının nəzdində ayrıca “Diaspor İnstitutu” yaradılsa bu daha yaxşı olar. Dünyanın başqa xalqlarından fərqli olaraq, Azərbaycanın tarixi-coğrafi dəyərləri elmi şəkildə araşdırılmaqla yanaşı, həm də bu prosesin inkişaf yolları ortaya qoyulmalıdır. Çünki, azərbaycanlılar bir millət olaraq, İran, Türkiyə, Əfqanıstan, Özbəkistan, Rusiya, Türkmənistan, Ukrayna və digər ölkələrdə sayca öz tarixi vətənlərində olduğundan daha çoxdurlar. Biz demirik ki, onlar Azərbaycan Respublikasına köçüb gəlsinlər. Onlar yaşadıkları dövlətlərdə sosial zümrə kimi təsir imkanlarımızı ortaya qoya bilərlər. Buna əyani bir misal xatırlatmaq istəyirəm. Gürcüstan

parlamentində ermənilər bir neçə dəfə qondarma “erməni soyqırımı”nın tanınması məsələsini qaldırıblar. Ancaq, Gürcüstan vətəndaşı kimi ölkə parlamentində təmsil olunan soydaşlarımız dərhal bunun qarşısını ala biliblər. Rusiyada 2.8 milyona yaxın soydaşımız yaşayır. Rusiya Dövlət Dumasında, Federasiya Şurasında, milli respublikalar və quberniyalarda xalqımızı təmsil edən deputatlarımızın sayını barmaqla göstərmək olar. Ukraynada 450 min nəfər azərbaycanlı yaşayır və onların yerli və ölkə parlamentində bir nəfər də olsun təmsilçisi yoxdur. İsveçdə son dövəndə parlament və bələdiyyə seçkilərində ilk dəfə olaraq soydaşlarımızın deputat seçilərək qələbə qazanması bizləri sevindirdi. Diaspor siyasətimizdə əsas məsələlərdən biri də bu olmalıdır. Ona görə deyirəm ki, “Diaspor İnstitutu” yaradılmalıdır və təcrübəli mütəxəssisləri cəlb etməklə milli problemlərimizin elmi konsepsiyaları hazırlansın.

Türküstan qəzeti.-2019.-8-14 oktyabr.-№35.-S.10.

Diaspor işinin genişlənməsi həmrəylikdən keçir

Azərbaycan və Kərkük həqiqətləri danışan şəkillərin dili ilə dünyaya yayılır

Rauf İlyasov

Azərbaycan diaspor təşkilatları son illərdə dünya xalqları ilə daha sıx və geniş əlaqə yaradaraq xalqımızın milli adət-ənənələrinin, tariximizin, mədəni əlaqələrimizin inkişaf etdirilməsində böyük işlər görür. Bu mənada Vətəni ürəkdən sevən, onun uğrunda hər zaman cəsarətlə mübarizə aparan insanların ürəyində vətən qayəsinin digər düşüncələrin fəvqündə dayanması bu günümüzün aktual məsələlərindəndir. Təbii ki, Vətən sevgisi ən zəruri məsələləri həll etmək üçün bütün vətəndaşları birləşdirə bilən qüdrətli bir stimuldur. İndiki tarixi mərhələdə Vətənə məhəbbət hər şeydən əvvəl dövlətin milli maraqlarının qorunmasında fəal iştirakda ifadə olunmalıdır. Vətənpərvərlik insanın öz Vətəninə sevgi və sədaqətindən, doğma Vətənin siyasi, iqtisadi və mədəni tərəqqisi naminə çalışmaqdan və onun müdafiəsinə hər an hazır olmaqdan ibarətdir. Diaspor təşkilatlarımızın da bu işlərdə üzərinə ciddi vəzifələr düşür.

Diasporumuzun mütəşəkkil qüvvəyə çevrilməsi bir tərəfdən soydaşlarımızın milli mənsubiyyətlərini və dəyərlərini qoruması deməkdirsə, başqa tərəfdən Azərbaycanı daha güclü təbliğ etmələri, fəaliyyət göstərdikləri ölkənin Azərbaycanla əlaqələrinin inkişafına önəmli töhfə vermələri, həmin ölkələrin ictimai-siyasi həyatında aktiv rol oynamaları vacib vəzifələrdir. Azərbaycan da beynəlxalq aləmin tərkib hissəsi olduğuna görə, diaspor amili dövlətçiliyimizin inkişafı və Azərbaycanın dünyadakı nüfuzunun və təsir imkanlarının artması yönündə mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Etiraf edək ki, bu sahədə müsbət tendensiya müşahidə edilməkdədir. Bu işlərlə bilavasitə məşğul olan Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərliyində edilən dəyişiklik qeyd etdiyimiz sahədə bir canlanma yaradıb. Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının Koordinasiya Şuraları yaradılaraq birgə fəaliyyət göstərmələri istiqamətində atılan addımlar, həmçinin xaricdə yaşayan soydaşlarımızın üzləşdikləri problemlərin həlli üçün göstərilən çevik reaksiya deyilənləri təsdiq edir.

Azərbaycanda diaspora və lobbiçilik quruculuğu əsasında daha bir mühüm addım xaricdə yaşayan Azərbaycanlıların müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi, eləcə də əlaqələndirilməsi ilə bağlı möhtəşəm tədbirlərin, xüsusilə də qurultayın keçirilməsidir. Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayı 2001-ci il noyabr ayının 9-10-da təşkil olundu. O dövrdən indiyə qədər Azərbaycan diaspor təşkilatları xaricdə yaşayan soydaşlarımızla sıx əlaqə yaradır və Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya yayırlar.

Gəlin xatırlayaq ki, 26 ildən çoxdur ki, Azərbaycanın iyirmi faiz torpaqları erməni işğalçıları tərəfindən zəbt edilmişdir. Bir milyondan çox köçkün, qaçqın öz vətəmində didərgin vəziyyətə düşmüşdür. Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya yaymaq, xalqımızın başına gətirilən bəlaları, müsibətləri və həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq, nəinki biz media nümayəndələrinin, həmçinin hər bir ölkə vətəndaşının ümdə borcudur.

Xocalı soyqırımına məruz qalmış xalqımız onu da gözəl dərk edir ki, Kərkükdə baş verən müsibətlər hər birimizin ağırlı yeridir. Çünki göz yaşını axıdan bilər ağrı-acımızı. Bu baxımdan İraq-Türkmən Kərkük elindən gələn incəsənət adamlarının, diaspor təşkilatları nümayəndələrinin, eləcə də Azərbaycanın tanınmış elm xadimlərinin, media işçilərinin iştirakı ilə bu günlərdə keçirilmiş fotosərgi hər kəsi həm duyğulandırdı, həm də sevindirdi.

Azərbaycan Nəşriyyatında Türk, İraq və Azərbaycan bayraqları ilə bəzədilmiş sərgidə Bakıdakı Şəhidlər Xiyabanının tablosu, bütöv və qədim Türk dünyasının xəritəsi, eləcə də İraqdan gəlmiş Kərküklü rəssam Nurəddin Səlahəddinin çəkdiyi fotorəsmlər diqqəti daha çox cəlb edirdi. Fotosərgidə rəssam öz ağbirçək anasının fotosunu çəkməklə türk analarının zəhmətsevərliyini, türk dünyasının adət-ənənələrini qabarıq şəkildə, peşəkar səviyyədə göstərə bilmişdir.

Sərgidə yayımlanan bir foto daha çox diqqəti cəlb etdi. Ata-anasını itirmiş körpə uşağın məsum və iti baxışlarında dərin kədər, düşməyə qarşı intiqam hissi daha aydın hiss olunurdu.

Azərbaycan Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin Prezidenti, Əməkdar-incəsənət xadimi, yazıçı Yasif Nəsirli sərgini giriş sözü ilə açaraq dedi ki, bu gün İraq, Türkmən, Kərkük elindən gəlmiş diaspor nümayəndələrinin, televiziya işçilərinin və rəssamların iştirakı ilə keçirilən sərgi çox sevindiricidir: “Mən dəfələrlə İraqda, xarici ölkələrdə Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin rəhbəri olaraq çoxlu görüşlər keçirmişəm. Azərbaycanın haqq işini dünyaya yaymaq üçün yanaşı Kərküklü qardaşlarımızın kədərini hiss edirəm. Bu gün sərgidə görkəmli elm xadimi, professor, yazıçı, uzun illər Kərkük folklorunu, ədəbiyyatını təbliğ etmiş professor Qəzənfər Paşayev burada iştirak edir. Qəzənfər müəllimi nəinki İraqda, bütün Türk dünyasında sevirilər. Görkəmli alimin “Altı il Dəclə-Fərat sahilində” kitabı bütün diaspor təşkilatlarının, ədəbiyyatçıların və media nümayəndələrinin stolüstü kitabına çevrilib”.

Professor, yazıçı Qəzənfər Paşayev çıxışında bir neçə qədim Kərkük bayatılarını söyləməklə Türk dünyasının möhtəşəmliyini, qədim tariximizin açılmayan qatlarını öz əsərlərində açmaq üçün gəncləri məlumatlandırdı.

Sərgidə pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, şair Əziz Musa, “Ədəbiyyat” qəzetinin şöbə müdiri Sərvaz müəllim, şair-publisist Rauf İlyasov, “Cabir Novruz Mədəniyyət Fondu”nun aparıcı əməkdaşı Rəsmiyyə Heybətəğaqızı, şairə Gülayə Rzayeva və başqaları çıxış etdilər və vətənpərvər mövzulu şeirlər söylədilər.

Müğənni Zülheydə Nəbiyevanın məlahətli səslə ifa etdiyi “Qarabağ şikəstəsi” sərgi iştirakçılarında xoş ovqat yaratdı.

Sonra fotorəssam Nurəddin Səlahəddin tədbirin təşkilatçılarına sonsuz sevincini bildirdi və vurğuladı ki, danışıq şəkillərlə dünyanı sülhə, əmin-amanlığa səsleyirəm.

Tədbirin təşkilatçılarından olan, uzun illər Azərbaycan həqiqətlerini dünyaya yayan İraq, Türkmən televiziyasının əməkdaşı Şirvan Saçıuzun sonsuz sevincini bildirdi və qonaqlara təşəkkür etdi.

Azərbaycan və Kərkük həqiqətlerini danışan şəkillərin dili ilə dünyaya yaydıqlarına görə Azərbaycan Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin Prezidenti adından fotorəssamlar Nurəddin və Sabah Səlahəddin qardaşlarına diplom və mükafatlar təqdim olundu.

Azad Azərbaycan.-2019.-26 sentyabr.-№116.-S.5.

Lobbicilik daha effektiv vasitədir

Yaxşı təşkilatlanmış diaspora təşkilatları öz tarixi vətənlərinin xeyrinə lobbicilik fəaliyyəti ilə məşğul olmalıdır

Bilman Allahverdiyev

Azərbaycan diasporunun artan nüfuzu, dünyanın əksər ölkələrində nümayiş etdirdiyi real güc artıq lobbicilik fəaliyyətinə keçməyin zamanının yetişdiyini deməyə əsas verir. Bu sahə ilə yaxından məşğul olan müvafiq dövlət qurumları, həmçinin dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərləri də açıq şəkildə qeyd edirlər ki, Azərbaycan diasporu lobbicilik fəaliyyətinə keçməlidir. Bunun nəticəsidir ki, zaman-zaman Azərbaycan diasporunun lobbicilik fəaliyyətinə keçməsinin zamanının yetişdiyini bildirilir və bu istiqamətdə əməli addımların atılmasının zəruriliyi qeyd olunur.

Qeyd edək ki, dünya azərbaycanlılarının birliyi, lobbicilik, həmrəylik məfhumları ulu öndər Heydər Əliyev ikinci dəfə hakimiyyətə gəldikdən sonra dövlət siyasətində xüsusi yer tutmağa başlayıb. Ulu Öndər çox gözəl başa düşürdü ki, Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılmasında yalnız rəsmi diplomatik üsullarla kifayətlənmək mümkün deyil. Bu baxımdan xarici ölkələrə səfərlərində vətəndən kənarında yaşayan soydaşlarımızla görüşərək onlara diaspor və lobbicilik işində dəstək verməyə başladı.

2003-cü ildə prezident seçilən İlham Əliyev də diaspor və lobbicilik məsələsinə xüsusi önəm verdi. Belə ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, onların vahid ideya ətrafında birləşdirilməsi siyasətini müvəffəqiyyətlə davam etdirdi. Ölkə başçısı Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında diaspor rəhbərləri qarşısında növbəti qurultaya qədər bu tələbləri qoydu:

Xaricdə yaşayan Azərbaycanlılar vətənləri ilə əlaqəni kəsməsinlər və daim bura ilə təmasda olsunlar.

Xaricdəki azərbaycanlılar yaşadıkları ölkələrdə daha da böyük mövqelərə nail ola bilsinlər. O, ölkələrin ictimai, siyasi, iqtisadi həyatında daha da fəal rol oynasınlar, çünki müxtəlif dövlət və qanunvericilik orqanlarında lazımi səviyyədə təmsil olunurlar.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlı iş adamları Azərbaycana sərmayə qoysunlar.

Xaricdəki azərbaycanlılar bu səfirliklər, nümayəndəliklər diaspor təşkilatları ilə daim əlaqə saxlamalıdır.

Azərbaycan diaspor təşkilatları xarici media qurumları ilə lazımi səviyyədə iş qurmalı və bu istiqamətdə işini daha da təkmilləşdirməlidir.

Xaricdəki azərbaycanlılar yaşadıkları ölkələrin dillərində saytlar yaratmalı və o saytlarda Azərbaycanla əlaqəli materialları verməli, Azərbaycan haqqı orada göstərməlidir. Azərbaycan

dilində və xarici dillərdə qəzetlər dərc edilməlidir ki, azərbaycanlılar, onların övladları oxusunlar, Ana dilini bilsinlər, həm də o ölkələrin ictimaiyyəti oxusun.

Ekspertlərin fikrincə, lobbiçilik əsasən hakimiyyətə müxtəlif üsullarla təsir etməklə iqtisadi, siyasi maraqların təmin olunması üçün əlverişli hüquqi zəmin yaratmaq, yaxud dövlət siyasətini istiqamətləndirmək məqsədi daşıyan fəaliyyətdir. Bu baxımdan da lobbizmə münasibət ziddiyyətlidir. Məsələn, bir çox ölkələrdə qanunverici orqanlarda və siyasi kursu müəyyən edən strukturlarda çalışan siyasətçilərə açıq və gizli yollarla təsir göstərmək cəhdləri daim baş verir. Bundan başqa, lobbiçilik fəaliyyətinə Qərbdə çox müxtəlif yanaşmalar mövcuddur və onu çox zaman korrupsiya ilə müqayisə edirlər. Lobbiçilik və korrupsiya arasındakı əsas fərq kimi sonuncunun qeyri-leqal olması göstərilir.

O da qeyd olunur ki, lobbiçilik heç də mövcud olduğu bütün ölkələrdə leqallaşdırılmayıb. Bir sıra Avropa dövlətlərində lobbiçiliyin geniş yayılmasına baxmayaraq, bu fəaliyyəti nizamlayan, lobbi təşkilatlarının qeydiyyatına alınmasını zəruri edən hüquqi normalar müəyyənləşdirilməyib. Lobbizmi dəstəkləyənlər hesab edirlər ki, korrupsiya əsasən, qanunun aliliyinin təmin olunmadığı, geridə qalmış ölkələrdə özünü göstərir. Lobbiçilik isə daha sivil cəmiyyətlərə xas olub, legitim xarakter daşıyır.

Müstəqil araşdırmaçı Rövşən Əvəzoğlu hesab edir ki, lobbiçiliyin metodları müasir dövrün qanunauyğunluqları ilə uzlaşmalıdır.

Onun sözlərinə görə, yaxşı təşkilatlanmış diaspora təşkilatları öz tarixi vətənlərinin xeyrinə lobbiçilik fəaliyyəti ilə də məşğul olurlar: “İstər dövlətin dəstəylə, istərsə də xarici ölkələrdəki imkanlı soydaşlarımızın könüllü iştirakı ilə yaradılan fondlar diaspor təşkilatlarının fəaliyyətindəki çətinlikləri ortadan qaldırmağa imkan verərdi. Diaspor qurumlarının xaricdə mediaya çıxışı, nüfuzlu siyasi partiya və təşkilatlarla münasibətlər qurması, müstəqil təbliğat vasitələri yaratması kimi addımlar isə lobbi mexanizminin yaranmasını da labüd edəcək”.

Ekspert qeyd edib ki, bu gün azərbaycançılıq ideyası ətrafında soydaşlarımızın birlik və həmrəyliyi diaspor təşkilatlarımızın gücünü ortaya qoyur: “Dünyanın ayrı-ayrı ölkələrindəki soydaşlarımızla aparılan sistemli iş, azərbaycanlıların milli birliyinin möhkəmləndirilməsi yönündə dövlətin yürütdüyü siyasət Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin mütəşəkkil qaydada əlaqələndirilməsi, dünya azərbaycanlılarının siyasi və ideoloji birliyinin təminatı baxımından səmərəli nəticələr verir”.

R. Əvəzoğlunun fikrincə, Azərbaycan diasporunun da dəstəylə beynəlxalq miqyasda lobbiçilik daha effektivdir: “Aparılan kampaniya göstərdi ki, erməni diasporunun işini o qədər də şişirtmək lazım deyil. Sadəcə, onların haqqında mif yaradılıb. Artıq dünya ictimaiyyəti Azərbaycan torpaqlarının işğal olunması, Ermənistanın nəinki işğalçı dövlət olması reallığını, hətta qondarma soyqırımını pərdəsi altında gizlənərək soyqırımını həyata keçirdiyi faktını qəbul edir. “Xocalıya ədalət” kampaniyası çərçivəsində gənclərin rolu onların Azərbaycan diasporunun ən fəal hissəsi olduğunu da ortaya qoydu. Bu gün xarici ölkələrdə təhsil alan və yaşayan azərbaycanlı gənclər də dövlətin yaxın dəstəyi və yardımı sayəsində təhsil aldıkları ölkələrdə müxtəlif dərnəklər və ictimai birliklər yaradır”.

Ekspert vurğulayıb ki, diaspor və lobbifəaliyyətlərinin stimullaşdırılması baxımından, ayrı-ayrı ölkələrdə imkanlı soydaşlarımızın dəstəylə diaspor fondlarının, hətta beynəlxalq miqyasda Vahid Diaspor Fondunun yaradılması məsələsi günümüz üçün aktualdır: “Bu, Azərbaycan diasporunun fəaliyyətində yeni mərhələyə keçilməsi demək olardı. Azərbaycan diasporu lobbifəaliyyətində addımlar atmalıdır və Avropadakı diasporumuz artıq bu mərhələyə keçid edir. Lobbifəaliyyət diaspor fəaliyyətinin daha mütəşəkkil hədəfidir. Lobbifəaliyyət ənənəvi diplomatiyadan fərqlənin və əsas üstünlüyü ondan ibarətdir ki, hər hansı dövlətə daxildən ictimai sifariş təşkil edir. Bu gün diaspor prosesinin təşkilatlanması üçün peşəkar birliklərin və biznes assosiasiyalarının fəaliyyətinə dəstək olmalıdır. Bu təşkilatlar ona görə yaradılmalıdır ki, müəyyən məqsədə nail olmağa çalışan qrupların, peşə sahiblərinin sosial və digər hüquqların, biznesin ayrı-ayrı sahələrinin iqtisadi maraqlarını təmin etsinlər. Lobbifəaliyyətlərin qanunvericilik orqanına təsir göstərmək qabiliyyəti daha da artırılmalıdır. İnadkarlıq və düzgün seçilmiş istiqamət əsas fəaliyyət mövzusu olmalıdır. Çünki düzgünlük - ən yaxşı siyasətdir”.

Azad Azərbaycan.-2019.-21 sentyabr.-№114.-S.5.

Türkiyə və Rusiyadakı Azərbaycan diaspor üzvlərinin ortaq fəaliyyətinin təmali atılıb

Fuad

Dünya Azərbaycanlılar Platforması (DAP) üzvlərinin "Dünya azərbaycanlılarının türk həmrəyliyi" tədbiri çərçivəsində il görüşü Fathiyədə olub. Yığıncaqda Türkiyə və Rusiyadakı Azərbaycan diasporlarının ortaq fəaliyyətinin təmali atılıb.

Görüş iştirakçıları Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanı doğum günü münasibətilə təbrik ediblər. Çıxışçılar Mehriban xanım Əliyevaya möhkəm cansağlığı və dövlətçiliyimizin inkişafı istiqamətində gördüyü işlərdə uğurlar arzu ediblər.

"Dünya azərbaycanlılarının türk həmrəyliyi" tədbiri çərçivəsində konfrans və Azərbaycan gecəsi olacaq. Üzvləri ayrıca Antaliya və Ankarada reallaşacaq olan sıx bir proqram gözləyir. Dünyadakı bütün Azərbaycanlıları bir yerə toplamağı məqsəd qoyan platforma yeni layihələr həyata keçirəcək.

<https://palitraneews.az>

2019, 26 avqust

Ukrayna prezidenti azərbaycanlı diaspor rəhbərilə görüşüb

Kiyevdə Rövşən Tağıyevin təqdim etdiyi 150 metrlik Ukrayna bayrağının təqdimatı olub

Ukraynanın müstəqilliyinin 28-ci ildönümü münasibətilə avqustun 24-də Kiyevdə keçirilən rəsmi tədbirə ölkənin Prezident Administrasiyasının dəvəti ilə Ukrayna Millətlər Assambleyasının (UMA) prezidenti, Birləşmiş Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresinin (BUAK) sədri Rövşən Tağıyev də qatılıb. BUAK-dan verilən məlumata görə, tədbir çərçivəsində Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskiy Rövşən Tağıyevlə görüşüb. Görüş zamanı R. Tağıyev Ukraynada yaşayan etnik xaqqların ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəallığını xatırladaraq aparılan islahatlar çərçivəsində təkliflərini səsləndirib, prezidentlə etnik xalqları təmsil edən təşkilatların görüşünü təklif edib. V. Zelenskiy təklifi yüksək dəyərləndirərək tezliklə R. Tağıyevin təklif etdiyi etnik xalqların nümayəndələri ilə rəsmi görüş keçirəcəyini, təklifləri mütləq müzakirə edəcəyini bildirib.

Tədbir çərçivəsində R. Tağıyev Ukraynanın eks prezidentləri Leonid Kravçuk, Leonid Kuçma, Viktor Yuşenko və Pyotr Poroşenko ilə də görüşüb. Eks prezidentlər R. Tağıyevə Ukrayna uğrunda gördüyü işlər üçün minnətdarlığını bildiriblər. Tədbirdə R. Tağıyev ABŞ Dövlət Departamentinin Ukraynada rəsmi təmsilçisi Kurt Volkerlə də Ukraynadakı situasiya ilə bağlı müzakirələr aparıb, ona ölkə üçün etdiyi diqqətə görə təşəkkür edib. Bir gün əvvəl avqustun 23-də keçirilən ölkənin Bayraq Günü ilə bağlı mərasimdə isə Kiyev meri Vitali Kliçkonun təşkilatçılığı ilə Rövşən Tağıyevin hazırladığı 150 metrlik Ukrayna bayrağının təntənəli təqdimatı olub.

<https://palitrane.ws>

2019, 26 avqust

ABŞ-da yeni diaspor təşkilatı yaradılıb

ABŞ-ın Men (Maine) ştatında yeni Azərbaycan cəmiyyəti yaradılıb. İyulun 18-də yeni diaspor təşkilatı dövlət qeydiyyatına alınıb və onun fəaliyyətinə rəsmi icazə verilib.

Qeyd edək ki, bu cəmiyyətin yaradılması ideyasını soydaşımız Tərhan Əhmədov irəli sürüb. İyulun 10-da onun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə keçirilmiş təsis iclasında cəmiyyətin nizamnaməsi qəbul olunub. Qərara əsasən, Tərhan Əhmədov Azərbaycan cəmiyyətinin sədri, Ulduz Bədəlova sədr müavini, Nəzrin Mikayılova-Dixon katib, Tural Nadirli isə xəzinədar seçiliblər.

T.Əhmədov bildirib ki, Azərbaycan cəmiyyətinin yaradılması məsələsi artıq zərurətə çevrilmişdi. Buradakı soydaşlarımızın sayının çoxalması, milli-mədəni tədbirlərin vahid bir mərkəzdən idarə olunması bunu tələb edirdi.

Qeyd edək ki, soydaşlarımızın bu ştatda yerləşməsi 90-cı illərin əvvəllərindən başlayıb. Hazırda ştatda cənubi Azərbaycandan olan soydaşlarımız da daxil olmaqla 80 nəfərə qədər azərbaycanlı yaşayır. Azərbaycanlı ailələr öz adət-ənənələrini, mədəniyyətini qoruyub saxlayır, digər millətlərin nümayəndələri arasında təbliğ edir, bütün milli və dövlət bayramlarımızı birlikdə qeyd edirlər. Həmyerlilərimiz Men ştatına yaşamağa gələn yeni azərbaycanlı ailələrin cəmiyyətə inteqrasiyası üçün yaxından köməklik göstərirlər.

<https://palitraneews.az>

2019, 26 avqust

Monrealda Azərbaycanın yeni diaspor təşkilatı yaradılıb

Kanadanın Kvebek əyalətinin Monreal (Montreal) şəhərində yeni diaspor təşkilatı – “Monreal Kanada-Azərbaycan Cəmiyyəti” (The Azerbaijani Society of Canada in Montreal) yaradılıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Monrealda yaşayan həmvətənlərimizi öz sıralarında birləşdirən bu təşkilat artıq Kanada qanunlarına uyğun olaraq rəsmi qeydiyyatdan keçib. Yeni təşkilatın yaradılmasında məqsəd Kvebek əyalətinin müxtəlif şəhərlərində yaşayan soydaşlarımızı bir araya gətirmək, Azərbaycan mədəniyyətini və tarixini, milli-mənəvi dəyərlərimizi yerli əhali arasında təbliğ və təşviq etmək, onların diqqətini ölkəmizin keçdiyi yola və inkişafına cəlb etməkdir.

Soydaşlarımızın qərarı ilə təşkilatın təsisçisi Rəna Müslümova həm də onun ilk sədri seçilib. Qeyd edək ki, R.Müslümova uzun illərdir Kanadada keçirilən müxtəlif tədbir və festivallarda milli adət-ənənələrimizin təbliği ilə məşğuldur.

AZƏRTAC
2019, 9 avqust

**Səbuhi Abbasov: "Təşkilatımızın gənclərin beynəlxalq aləmə inteqrasiya olunmasında
xüsusi rolu var"**

Gənclər cəmiyyətin aparıcısı qüvvəsi, dövlətin və millətin gələcəyidir. Odur ki, ölkəmizdə əsas ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və dövlətimizin apardığı gənclər siyasəti uğurla həyata keçirilir. Artıq on dörd ilə yaxın fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Slavyan Gəncləri Assosiasiyası vətəndaş cəmiyyətinin inkişafında, gənclərimizin maarifləndirilməsi və eləcə də Azərbaycan gəncliyinin müxtəlif beynəlxalq gənclər platforması və tədbirlərində təmsil olunmasında fəallıq göstərir, həyata keçirdiyimiz bir sıra layihələr cəmiyyətdə maraqla qarşılanır.

Təsadüfi deyil ki, 2006-cı ildə təsis edilmiş təşkilatın son bir il ərzində gördüyü işlər bu baxımdan seçilir. Məlumdur ki, təşkilatımız adından da göründüyü kimi, Azərbaycan gəncləri ilə Slavyan ölkələrində yaşayan gənclərlə dostluq və mədəni əlaqələr qurmaq, əməkdaşlıq etmək və cəmiyyətə faydalı olmaq, Azərbaycan və slavyan ölkələri gənclərinin problemlərini ümumi cəhətlərini araşdırmaq, bəşəri dəyərləri öyrənmək, gənclər üçün innovativ layihələr həyata keçirməkdən ibarətdir. Təşkilatın məqsədləri arasında həmçinin həmin ölkələrdə fəaliyyət göstərən gənclərimizin təşkilatlanmasına müsbət təsir göstərmək də var. Çünki hər bir azərbaycanlı ölkəmizin sərhədlərindən kənarında ölkəmizin təmsilçisi, gələcək fəal diaspora üzvləridir. Məhz xaricdə güclü diasporumuzun formalaşması, xaricdə oxuyan və fəaliyyət göstərən, yaşayan intellektual ziyalılarımızdan, soydaşlarımızdan, xüsusilə də aparıcı qüvvə olan gənclərdən asılıdır.

Bu gün hüquqi və demokratik ölkə olan Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçisi olan QHT-lər, xüsusilə də gənclər təşkilatları Azərbaycan gəncliyini maraqlandıran mövzularda layihələr həyata keçirir, konfrans və tədbirlər təşkil edir ki, bu da gəncliyin inkişafında mühüm vasitələrdəndir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası, Gənclər Fondu ilə səmərəli əməkdaşlığın nəticəsidir ki, bu il də bir sıra layihələrimiz uğurla yekunlaşıb.

Qeyd edim ki, ASGA-nın əsas strateji profillərindən birinin də diaspor siyasətidir. Odur ki, mütəmadi olaraq, bu istiqamətdə bir çox işlər görürük, təşkilatımızın Rusiyada, Ukraynada, Polşada və Belarusda nümayəndəlikləri uğurla fəaliyyət göstərir. Keçən ay Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə dəstəyi ilə reallaşdırdığımız "LOBBI.az informasiya portalının hazırlanması" layihəsi istər vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri, istərsə də media nümayəndələri, diaspora üzvləri tərəfindən maraqla qarşılandı. Bir daha əmin oldum ki, diasporumuzun daha da inkişafı, ölkəmizin xaricdə ən yüksək səviyyədə təmsil olunması və Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılması üçün güclü lobbicilik və diaspora əsas şərtlərdəndir. İctimaiyyətə təqdim etdiyimiz yeni portal ümid edirəm ki, öz töhfəsini verəcək.

ASGA olaraq ölkə daxilində Gənclər və İdman Nazirliyi, Gənclər Fondu, QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurası, Mədəniyyət Nazirliyi, Gənclər Təşkilatları Milli Şurası, Milli QHT-lər Forumu və bir çox

qurumlarla, ölkə xaricində isə səfirliklərlə, Avropa Şurası Gənclər Departamenti, Rusiya Duması Gənclər Parlamenti, Moskva Azərbaycanlıları İcması, Birləşmiş Ukrayna Diasporası, Polşa Azərbaycanlıları Birliyi, Kipr Azərbaycan Diaspora Mərkəzi və bir çox təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq edirik. Bu ili daha bir uğuru ASGA-nın Belarusda nümayəndəliyinin fəaliyyətə başlaması oldu. Yaxın gələcəkdə xarici ölkələrdəki nümayəndəliklərin rəhbər vəzifələrinə yenidən seçkilər keçiriləcəkdir. Növbəti hədəfimiz isə Çexiyada nümayəndəlik təşkil etməkdir. Bu il həmçinin Gənclər Fondunun dəstəyi ilə “Azərbaycan-Slavyan Gənclərinin I Forumu”nu təşkil etdik. Belə bir Forum ilk dəfə təşkil edilsə də, uğurla baş tutdu. Tədbirdə səmərəli müzakirələr gələcək əməkdaşlıq üçün yeni ideyalar yaratdı. Hesab edirəm ki, sözügedən forum yaxın gələcəkdə bizim üçün çox mühüm platformaya çevrilə bilər. ASGA olaraq biz növbəti illərdə daha çox ölkələri əhatə edə bilər, daha maraqlı mövzularda müzakirələr apara bilərik. Bu layihənin davamı olaraq Slavyan ölkələrində spesifik forumlar reallaşdırmaq niyyətindəyik. ASGA olaraq həmçinin ölkəmiz üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyan beynəlxalq platformalarda iştirak edirik, Azərbaycan gəncliyini təmsil edirik. Bu il Vyanada - ATƏT-in mənzil qərargahında “İnsan alveri ilə mübarizədə texnologiyadan istifadə etmək: məsuliyyəti aktivə çevirmək” mövzusunda keçirilən 8-ci sessiyasında çıxış etdim. Çıxışda Ermənistan Azərbaycanın 20 faiz torpaqlarını işğal altında saxlaması, bu ərazilərin narkotik ticarətçiləri və insan alverçiləri üçün mərkəzə çevrilməsini qeyd etdim. Bu cür platform və tədbirlərdə hər zaman Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırır, informasiya müharibəsində güclü olmaq üçün gənclərimizin potensialından istifadə edirik, onların vətənpərvər ruhda formalaşmasına dəstək oluruq.

Bu ilin gənclər üçün ən yaddaqalan əlamətdar hadisəsi isə, sözsüz ki, Prezident İlham Əliyevin Gənclər Günü ilə əlaqədar bir qrup fəal Azərbaycan gənci ilə görüşü oldu, onlara öz tövsiyə və tapşırıqlarını verdi. Ümid edirik ki, məhz Prezidentimizin tövsiyələrindən yola çıxaraq, bu ili daha səmərəli və maraqlı fəaliyyətlə başa vuracağıq.

Səbuhi ABBASOV,

“Azərbaycan-Slavyan Gəncləri Assosiasiyası”nin rəhbəri

<http://xalqgazeti.com>

2019, 17 iyul

Azərbaycan diasporu Vətənin taleyüklü problemlərinin həllində həmrəydir

Zümrüd Bayramova

Diaspor quruculuğu sahəsində dövlətimizin apardığı ardıcıl siyasət, ölkə başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, tətbiq edilən yeni proqramlar bəhrəsini verir. Görülən ardıcıl tədbirlər, dövlət tərəfindən işlənilib hazırlanan konkret strateji istiqamətlər həmvətənlərimizin məskunlaşdıqları ölkələrin cəmiyyətlərində mövqelərini genişləndirməyə imkan yaradır. Tarixin dönəmlərindən bizə bəllidir ki, dünya ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımız milli düşüncəni, ziyalı mövqeyini ortaya qoysa da, diasporun təşkilatlanmasına uzun illər müvəffəq ola bilməmişdilər. Ümumbəşəri sivilizasiya xəzinəsinə misilsiz töhfələr bəxş etmiş yüzlərlə azərbaycanlı düha dünyanın bir sıra ölkələrində yaşamış və şöhrət tapmışdılar. Azərbaycan dünyaya səpələnmiş ziyalıların qismində elm, sənət ocağı kimi tanınsa da, dünya ictimaiyyətinə həqiqi ictimai-siyasi- mədəni palitrasını tanıtdıra bilməmişdir. Sovet dövründə tətbiq edilən sərt sərəhd rejimi SSRİ-dən xaricə axını məhdudlaşdırsa da, dissident hərəkatı əvvəlki illərlə müqayisədə daha kütləvi xarakter almışdır. 1969-cu ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etməyə başlaması respublikanın həyatında, ictimai şüurun, milli özünüdərkini təşəkkülündə yeni mərhələnin özülünü qoymuş oldu. Həmin dövrün mövcud siyasi reallıqları diaspor problemi ilə milli-ideoloji zəmində açıq və sistemli şəkildə məşğul olmağa imkan verməsə də, respublikamızın nailiyyətləri təbliğ edilirdi.

Azərbaycanlıların mütəşəkkil diaspor kimi formalaşması xarici siyasətin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrildi

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra dövlətin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri də xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, onların ölkəmizin ümumi maraqlarının müdafiəsi işinə cəlb edilməsi olmuşdur. 1993-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, xalqın təkidi ilə, yenidən hakimiyyətə qayıdışından sonra xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla sistemli iş aparılması, diaspor quruculuğunun dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilməsi bu sahədə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ilə nəticələndi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin “Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” imzaladığı Fərmanı, Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin mütəşəkkil qaydada əlaqələndirilməsi baxımından, müstəsna əhəmiyyət kəsb edən mühüm tarixi sənəd oldu. Azərbaycan diasporu yeni inkişaf yoluna qədəm qoydu. Dünyanın müxtəlif yerlərində məskunlaşmış azərbaycanlıların mütəşəkkil diaspor kimi formalaşması, lobbiçiliyin təşkili xarici siyasətin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrildi. Bu işə, əslində, respublikamızda aparılan dövlət siyasəti ilə

ümummilli mənafeələrin ortaqlaşması deməkdir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, birliyin və həmrəyliyin təmin olunması və s. nəzərə alaraq Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında 2001-ci ilin may ayının 23-də Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məlum Sərəncamı bu möhtəşəm ideologiyanın gerçəkləşməsinə istiqamətlənmiş oldu. Ötən zamanda azərbaycanlıların təşkilatlanması istiqamətində müəyyən işlər görüldü, türkdilli ölkələrin diaspor təşkilatları ilə əlaqələr quruldu və birgə fəaliyyət strategiyası qəbul olundu. Dünyada gedən qloballaşma prosesi, xalqlar arasında sürətli inteqrasiya meyillərinin güclənməsi, bu gün diaspor quruculuğu sahəsində daha effektiv işlər görməyi qaçılmaz edir. Əsas Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan diaspora quruculuğu siyasəti Prezident İlham Əliyevin qayğısı və yüksək diqqəti sayəsində uğurla davam etdirilir. Prezident İlham Əliyevin məlum Sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı.

Diasporun gördüyü işlər yaşadıkları ölkələrin siyasi həyatına təsir edir

Mövcud vəziyyət, belə deməyə əsas verir ki, yeni dünya düzəni və qloballaşma prosesləri nəticəsində, diasporlar yalnız müəyyən dövlətin ərazisində məskunlaşmış eyni milli mənsubiyyətli insanların yaratdıqları ictimai hərəkət və ya birlik kimi nəzərdən keçirilmir, onlar həm də təmsil etdikləri xalqın milli maraqlarının fəal müdafiəçisi kimi də tanınırlar. Bu gün Azərbaycan diasporu dünyanın bütün qitələrində ABŞ, Fransa, Misir, Avstraliya, Gürcüstan, Moldova, Avstriya, İspaniya, Almaniya, İspaniya, Qazaxıstan və İtaliya kimi onlarla dövlətdə fəaliyyət göstərir. Dünya ölkələrində Fransa-Azərbaycan Mədəni Əlaqələr Assosiasiyası, Avstraliya-Azərbaycan-Türk Dostluq Birliyi, Azərbaycan-İsveçrə Türk Cəmiyyəti, Vaşinqton-Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi, Hyuston Azərbaycanlıları Cəmiyyəti, Amerika-Azərbaycan Şurası, Qafqaz Yəhudiləri Cəmiyyəti və onlarla belə qurumlar diaspora quruculuğu siyasətinin məntiqi olaraq təşəkkül tapıb. Diasporun gördüyü işlər yaşadıkları ölkələrin siyasi həyatına təsir edəcək səviyyəyə yüksəlib.

“Mən çox istəyirəm ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları da bir nöqtəyə vursunlar, birləşsinlər”

Ölkəmizdə keçirilən dünya azərbaycanlılarının qurultayları da ölkəmizin tarixinə iftixar gətirəcək hadisələr sırasındadır. Çünki dünya azərbaycanlılarını təmsil edən əsas diaspor təşkilatlarının nümayəndələri, rəhbərləri Azərbaycana - doğma Vətənə gəlir, birliyi və həmrəyliyi nümayiş etdirirlər. Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayının rəsmi açılışında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışında “Mən çox istəyirəm ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları da bir nöqtəyə vursunlar, birləşsinlər. Belə olan halda, onların gücü də, ictimaiyyət tərəfindən onlara qarşı hörmət də artacaq” deyərək, birliyin

əsas məsələlərdən olduğunu diqqətə çatdırmışdır: “Xüsusilə, nəzərə alsaq ki, bütün azərbaycanlılar, onların böyük əksəriyyəti vətənpərvərdirlər, Vətənə bağlıdırlar. Onlar istəyirlər ki, Azərbaycan dövləti daha da güclənsin, daha da qüdrətli dövlətə çevrilsin”. Qurultayda müasir dövrdə informasiya müharibəsi, bu sahədə yeni fəaliyyət mexanizmlərinin tətbiqi, Azərbaycan diaspor hərəkətində gənclərlə bağlı yeni strategiyanın hazırlanması, yeni qlobal iqtisadi tendensiyalar fonunda lobbi quruculuğu, cəmiyyətə inteqrasiya, siyasi həyatda iştirak və digər bu kimi əhəmiyyətli mövzularda fikir mübadiləsinin aparılması dünya azərbaycanlılarının daha da sıx birləşməsinə təkan oldu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müstəqilliyimizin ilk illərində zəif olmağımızdan istifadə edən erməni diasporunun uzun illərdir ki, dünyada bizə qarşı çox çirkin kampaniya apardığını və bu kampaniyanın tərkib hissəsinin Azərbaycanı antidemokratik, Ermənistanı isə yazıq, “blokada” şəraitində olan ölkə kimi təqdim etmək məqsədi daşdığını bildirib. 2001-ci ildə keçirilən I qurultaydan bu günə qədər - 18 il ərzində Azərbaycan diaspor təşkilatları daha da formalaşmış və coğrafi məkanı genişlənilmiş. Bu gün dünyanın təqribən 50 ölkəsində 556 diaspor təşkilatı mövcuddur. Azərbaycanın diaspor təşkilatlarının dayanıqlı əsaslar üzərində qurulması və daha güclü təməllərlə fəaliyyət göstərməsi üçün dövrün tələblərinə uyğun yeni strateji istiqamətlər müəyyənləşdirilib. Diaspor təşkilatları arasında birliyin təmin edilməsi, soydaşlarımızın vahid məqsəd ətrafında birgə fəaliyyətinə nail olunması məqsədilə Almaniya, Fransa, İsveçrə, İsveç, Hollandiya, Skandinaviya və Amerika Birləşmiş Ştatlarında Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları təsis edilib. Eyni zamanda, dünyanın müxtəlif şəhərlərində artıq fəaliyyətə başlayan, gələcəkdə digər ölkələrdə də açılması nəzərdə tutulan Azərbaycan mədəniyyət mərkəzləri və Azərbaycan dili məktəbləri diasporumuzun imkanlarını daha da artırır.

“Dünya xocalı barədə bilməlidir ki, bu cür qətlər və cinayətlər heç yerdə təkrar olunmasın”

Dünya ilə sərhədsiz münasibət quran Azərbaycan müxtəlif qitələrdə öz sözünü əməli çərçivəsində deyə bilər. Azərbaycandan kənarı iri məzmunlu layihələrin əsasında bəşəriyyətə humanizm dəyərlərini əxz etmək, dinindən və dilindən asılı olmayaraq, qeyri-millətləri dialoqa cəlb etmək kimi qlobal mahiyyət kəsb edən məsələlərin icrasında artıq özünü təsdiqləyən Heydər Əliyev Fondu müasir dövrümüzdə Azərbaycan reallıqlarının dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında, ölkəmizin üzləşdiyi təcavüzkarlıq faktının ifşası istiqamətində məqsədyönlü və ardıcıl iş aparır. Fondun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı yaradılan internet portalı, müxtəlif dillərdə hazırladığı “Qarabağ həqiqətləri” adlı bukletlər dünya ictimaiyyətinə problemin kökləri və səbəbləri haqqında kifayət qədər məlumat çatdırıb. Onun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən “Xocalıya Ədalət” kampaniyası çərçivəsində tədbirləri xüsusi qeyd etməliyik. “Dünya Xocalı barədə bilməlidir ki, bu cür qətlər və cinayətlər heç yerdə təkrar olunmasın” deyən Leyla Əliyeva 2008-ci il mayın 8-də “Xocalıya ədalət” beynəlxalq kampaniyasının keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürüb. Artıq neçə illərdir ki, Avropanın, Asyanın, Afrikanın, Şimali və Cənubi Amerikanın onlarla ölkəsində bu faciəyə həsr olunmuş tədbirlər

keçirilir. Tədbirlər çərçivəsində müxtəlif ölkələrin parlamentləri və dövlət qurumları qarşısında etiraz aksiyaları, piketlər, habelə seminarlar, konfranslar təşkil olunur, kitablar nəşr edilir və filmlər çəkilir. “Xocalıya ədalət” rep üslubunda yazılmış mahnı da Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında bir vasitə oldu. Kampaniya çərçivəsində “Müharibə cinayətinin Xocalı şahidi. Ermənistan müttəhim kürsüsündə” adlı kitab çapdan çıxıb. Avropa Azərbaycan Cəmiyyəti tərəfindən Sankt-Peterburqda və İstanbulda çap olunmuş kitab rus və türk dillərindədir. Bu kitab həm də Qərbdə ingilis dilində çap edilmiş ilk müstəqil nəşrdir.

“Xocalıya ədalət” kampaniyası sayəsində Xocalı soyqırımını bir sıra beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən tanınıb. Pakistan, Meksika, Çexiya, Kolumbiya, Bosniya, Herseqovina kimi parlamentlər Xocalı faciəsini soyqırımını və Azərbaycana qarşı cinayət aktı kimi tanıyırlar. ABŞ-ın Vest-Virciniya, Missisipi, Meyn, Texas, Arkanzas, Oklahoma, Nyu-Meksiko və digər ştatlarının qanunverici orqanlarında da Xocalı faciəsi ilə əlaqədar qətnamələr qəbul edilib. Artıq dünyada insanlar həqiqəti yalandan ayırmağı bacarır. Həyata keçirilən tədbirlər, gerçəkləşən layihələr Qərb ilə Şərqi qovuşmasında körpü rolunu oynamaqla yanaşı, istənilən sahədəki mövcud amilləri - Azərbaycan məfhumunu dünyaya yaxınlaşdırıb.

Prezident İlham Əliyevin bu sahədə ardıcıl, qətiyyətli, məqsədyönlü və prinsipial siyasət aparması, deməyə əsas verir ki, Azərbaycan diasporu güclənib, doğma Vətənin taleyüklü problemlərinin həllində yaxından iştirak edir, dünyada birlik və həmrəylik nümayiş etdirir.

Səs.-2019.-10 iyul.-№122.-S.13.

Azərbaycan diasporu: İspaniya: real vəziyyət: problemlər və perspektivlər

Real vəziyyət: problemlər və perspektivlər

Əli Zülfüqaroglu

Azərbaycan diasporu uzun illər İspaniyada formalaşa bilməyib. Bunun səbəblərindən biri azərbaycanlıların İspaniyaya sonradan - XX əsrin 90-cı illərindən etibarən köçməsi ilə bağlıdır. Bu gün də ispaniyada azərbaycanlıların sayı digər Avropa ölkələrinə nisbətən azdır. Hazırda İspaniya Krallığında 8-ə yaxın Azərbaycan diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərir.

Amma son illər müsbət tendensiya müşahidə olunur. İspaniyada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları aktivləşməyə başlayıb ki, bu da sevindirici haldır.

İspaniyada Azərbaycan diaspor təşkilatlarının daha aktiv fəaliyyət göstərməsinin vacibliyini şərtləndirən amillər var.

Qeyd edək ki, erməni lobbisi bu boşluqdan məharətlə istifadə edib. Xüsusilə krallığın kataloniya bölgəsində aktiv fəaliyyət göstərən ermənilər yalanlarını yayaraq, uzun illər maddi və siyasi dəstək ala biliblər.

Bu səbəbdən də Azərbaycan diasporunun burada daha aktiv və effektiv fəaliyyət göstərməsi vacibdir. Bu ölkədə fəaliyyət göstərən bəzi soydaşlarımızı tanıdıqdan sonra müsbət işlərin görülməsinə ümid yaranır.

Bundan başqa İspaniya turizm sahəsində dünyada ilk üçlüyə daxil olan ölkədir. Bu ölkədən olan turistlərin Azərbaycanı seçməsi ölkə iqtisadiyyatına müsbət təsir edir ki, bunun üçün diaspor təmsilçilərinin fəaliyyətindən çox şey asılıdır...

İstedadlı soydaşlarımız

Ümidverici məqamlardan biri xaricdə yaşayan azərbaycanlılar arasında istedadlı soydaşlarımıza artıq tez-tez rast gəlinməsidir. Onlardan biri də İspaniyada yaşayan musiqiçi Cəmil Quliyevdir. Cəmil Quliyev bildirdi ki, 2013-cü ildən İspaniyada yaşayır. Əvvəllər başqa sahədə fəaliyyət göstərsə də 2016-cı ildən musiqi ilə məşğul olmağa başlayıb “Çünki atam hər zaman mənə deyirdi ki, “musiqini buraxma, səndə istedad var və özün bunu bilmirsən”. Mən də yavaş yavaş musiqi ilə məşğul olmağa başladım, restoranlarda ifa edirdim. Müəyyən zamandan sonra qardaşımı da bura dəvət etdim və iki qardaş bu işi davam etdiririk. “Grupo los hermanos” (qardaşlar qrupu) adlı bir qrup yaratmışıq. Gün-gündən bizə təkliflər artır və bu bizi sevindirir. Hamı bizim ifamıza qulaq asanda elə bilir ki, biz ispanıq. Azərbaycanlı olduğumuzu deməsək ispan olduğumuzu güman edirlər. Hətta azərbaycanlı olduğumuzu deyəndə təəccüblənirlər”. Onun

sözlərinə görə, ailə problemləri ilə bağlı olaraq qardaşı Azərbaycana qayıdıb: “Mən isə hazırda fəaliyyətimi tək davam etdirirəm. Şükür Allaha ki, artıq bir konsert vermişəm. Bu “Ayutamendo de Madrid” adlanan önəmli dövlət qurumunun təşkil elədiyi konsert olub. Yəni bu, Madriddə dövlət səviyyəsində təşkil olunan bir konsert deməkdir. Albomum da artıq hazırdır və bu yaxınlarda işıq üzü görəcək”. Cəmil Quliyev Azərbaycanı heç bir zaman yaddan çıxarmır, ölkəmizi tanıtdırmağa çalışır, eyni zamanda, Qarabağ mövzusunda da müraciət edir: "Mən özümə borc bilirəm ki, burada Azərbaycanı, Qarabağı da tanıtdırım. Avropada yayımlanan klipimdə Qarabağ mövzusunda müraciət etmişəm..."

Planlanlaşdırılan tədbirlər

İspaniya-Azərbaycan Ticarət və Mədəniyyət Assosiasiyasının (ACAIE) rəhbəri Fərid Mustafayev bildirdi ki, hazırda İspaniyadakı Azərbaycan diasporunun fəaliyyətini müsbət qiymətləndirmək olar. Onun sözlərinə görə, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbəri Fuad Muradovun İspaniyaya səfəri effektiv olub: “Fuad Muradov bir çox məsələləri həll etdi və koordinasiya şurasının yaradılmasını dəstəklədi. Biz iki nəfəri koordinasiya şurasına üzv seçdik. Onu da qeyd edim ki, seçilən nümayəndələr çox aktiv fəaliyyət göstərirlər. Görülən işlər çoxdur. Misal üçün bir çox səmərəli tədbirlərin keçirilməsi, konsert proqramlarının təşkil olunması, Azərbaycanın maraqlarını ölkə xaricində məhz, İspaniyada layiqincə təmsil etməyimizi göstərə bilərik. Biz bunu birlikdə bacarıyıq. Planda bir çox tədbirlər, yeni incəsənət, idman, mədəniyyət tədbirləri kimi işlər nəzərdə tutulub. Bizim ən böyük problemimiz burda yaşayan azərbaycanlıların birgə fəaliyyəti ilə bağlı idi, o da Fuad Muradovun səfərindən sonra öz həllini tapdı. Artıq onu əminliklə deyə bilərəm ki, İspaniyada yaşayan azərbaycanlılar birgə və koordinasiyalı fəaliyyət göstərirlər. Biz Cənab Prezidentin Azərbaycan diasporu qarşısında qoyduğu tapşırıqları böyük məmuniyyətlə həyata keçiririk. Qarşıda ciddi və effektiv layihələrimiz var, gələcəkdə daha uğurlu işlərə imza atacağıq”.

“İspan turistləri Azərbaycana cəlb edəcəyik”

Valensiya Azərbaycanlıları Cəmiyyətinin sədri Mübariz İbrahim diqqətə çatdırdı ki, İspaniyada koordinasiya şurası yaradılıb. Onun sözlərinə görə, İspaniyada Azərbaycan diasporu günü-gündən daha aktiv şəkildə işlərə başlayıb: “Bölgələrdə diaspor fəallığımız günü gündən artmaqdadır. Vətənimizi ispan cəmiyyəti ilə yaxından tanış etmək, mədəniyyət, incəsənət, idman, turizm baxımından əməkdaşlığımızı gücləndirmək, Azərbaycanı tanımaq, işğal olunmuş torpaqlarımız barədə məlumat vermək, erməni diaspor təşkilatlarının təxribatlarının qarşısını almaqla bağlı addımlar atırıq. Planda İspaniyada azərbaycanlı övladlarımıza Azərbaycan dilində dərslərlərinin verilməsi, ispan turistlərin Azərbaycana cəlb edilməsi, Qarabağ idman klubunun açılması və digər işlərin görülməsi var. Problemlərimizdən biri və ən aktualı ispaniyada doğulan uşaqların və İspaniyada yaşayan həmvətənlərimizin şəxsiyyət vəsiqəsinin olmamasıdır.

Ümid edirik ki, bu problem səfirliyin dəstəyi ilə öz həllini tapacaq. Səfirlik bununla bağlı Xarici İşlər Nazirliyinə müraciət edib”.

Planlaşdırılan layihələr

İspaniya Krallığının Junta de Castilla Leon bölgəsinin Medina de Pomar şəhərində yaşayan, İspaniya Azərbaycan Ticarət və Mədəniyyət Asosiasiyasının yaşadığı bölgə üzrə direktoru, İspaniya Azərbaycanlıları Birliyinin yaradıcısı Vahid İmanov diqqətə çatdırdı ki, əvvəlki illərə nəzər saldıqda İspaniyadakı Azərbaycan diaspor cəmiyyətlərində çox güclü canlanma var. Məqsədimiz ölkəmizi layiqincə təmsil etmək və qarşıya qoyulan hədəfə çatmaqdır. Vəzifəmiz Azərbaycan həqiqətlərini ispan ictimaiyyətinə çatdırmaqdır. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun İspaniyaya səfəri zamanı bizlər birliyimizi nümayiş etdirdik. Hazırda diaspor təşkilatlarımız aktiv fəaliyyət göstərirlər. Son toplantımızda İspaniya üzrə səsvərmə yolu ilə koordinasiya şurası yaradıldı. Gələcəkdə qarşıya qoyulan vəzifələrin reallaşdırılması üçün müzakirə apardıq.

İspaniyadakı Azərbaycan diasporu indi çox fəallaşmış. Yaxın gələcəkdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə layihələr həyata keçirəcəyik. Artıq Azərbaycan diasporu İspaniyada sözünü deyir, lazımı yerlərə həqiqətləri çatdırır. Diasporumuzun perspektivləri çox yüksəkdir, bu da bizlərin buradakı birliyindən irəli gəlir. Bəli problemlər var və onları da aradan qaldırmağa çalışırıq. Bizlər çalışırıq ki, daim vətənimiz Azərbaycanın adını hər zaman uca tutaq”.

Rəsmi mövqe

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Vəsilə Vahidqızı isə diqqətə çatdırdı ki, İspaniya Krallığında yaşayan Azərbaycanlıların bu ölkədə məskunlaşması XX əsrin 90-cı illərindən başlayıb: “Bu isə obyektiv və subyektiv səbəblərlə əlaqədar idi. SSRİ-nin dağılması ilə Azərbaycanın müstəqilliyini bərpa etməsi və nəticə etibarilə digər dövlətlərə gediş-gəlişin asanlaşması, habelə həmin dövrdə ölkədə qeyri-stabil hərbi siyasi vəziyyət, iqtisadi çətinliklər miqrasiyanı şərtləndirən amillər idi.

Tarixi Azərbaycan torpaqlarının şimalından fərqli olaraq cənubunda yaşayan soydaşlarımızın İspaniyaya miqrasiyası XX əsr boyu davam edib. Bu XX əsrin 20-ci, 40-cı illərində baş vermiş azadlıq hərəkatlarının uğursuzluğa düşər olmasından sonra başlanan təqiblər, habelə 1978-ci ildə olmuş islam inqilabı ilə bağlı olaraq şah tərəfdarlarına qarşı repressiv tədbirlərlə əlaqədar idi. Ancaq bir məqam qeyd edilməlidir ki, şimaldakı soydaşlarımızdan fərqli olaraq cənubdakılar üçün İspaniya Krallığı digər qərbi Avropa ölkələrinə, habelə Amerika Birləşmiş Ştatlarına miqrasiyada tranzit məkan rolunu oynayır”.

Vəsilə Vahidqızı əlavə etdi ki, İspaniyada məskunlaşmış soydaşlarımızın təşkilatlanması prosesi XXI əsrin ilk onilliyindən başlayıb: “2019-cu il yanvarın 1-i tarixinə olan məlumata əsasən İspaniya

Krallığında 8-ə yaxın Azərbaycan diaspor təşkilatı var. Fəaliyyət nöqtəyi nəzərindən bu təşkilatların 2-si aktivdir. Digərləri yarandığı tarixdən başlayaraq ilk illərdə fəal olsa da zaman keçdikcə fəaliyyətsizlikləri ilə diqqət çəkiblər.

Fəal təşkilatlardan ilk növbədə Barselona şəhərində fəaliyyət göstərən "Barselona Azərbaycanlıları Cəmiyyəti" nin fəaliyyətini qeyd etmək istəyirəm. Təşkilat Barselona şəhərində yaşayan soydaşlarımızın təşəbbüsü və Azərbaycan Respublikasının İspaniya Krallığındakı Səfirliyinin dəstəyi ilə yaradılıb. Təşkilatın rəhbəri Kərim Kərimovdur. Təşkilat mütəmadi olaraq Azərbaycanın əlamətdar günlərini tədbirlər formasında qeyd edir, habelə bölgədə məskunlaşmış türklərlə, gürcülərlə, yerli icra və məhkəmə orqanları ilə əməkdaşlıq edir.

Digər fəal təşkilat isə "İspaniya-Azərbaycan Ticarət və Mədəniyyət Assosiasiyası"dır. Təşkilatın rəhbəri Fərid Mustafayevdir. Təşkilat əsasən iqtisadi sahədə fəaliyyət göstərir və Azərbaycan iqtisadiyyatına ispan iş adamlarının investisiya yatırılması istiqamətində təbliğat-təşviqat aparır.

Bildirmək istərdik ki, cari ilin 19 may tarixində Madriddə İspaniya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasının təsis konfransı keçirilib.

Konfransda İspaniyaya səfəri çərçivəsində Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov, Azərbaycanın İspaniya Krallığında və Andorra Knyazlığında səfiri Anar Məhərrəmov təsis konfransında iştirak ediblər.

İspaniyada yaşayan soydaşlarımız diaspor fəaliyyətinin mütəşəkkilliyini artırmaq üçün Koordinasiya Şurasının yaradılmasını məqbul sayıblar. Səsvermə yolu ilə İspaniya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurası təsis edilib. Barselonadakı Azərbaycan Cəmiyyətinin sədri Kərim Kərimov, Seviliya şəhərində yaşayan soydaşımız Yaqut Novruzova və Portuqaliyada yaşayan gənc fəalımız Orxan Abbasov Şuranın əlaqələndiriciləri seçiliblər”.

Xalq Cəbhəsi.-2019.-20 iyun.-№89.-S.7.

“Biz diaspora işini pul silmək, pul qazanmaq və ya şəxsi imkanlar üçün qurmuruq”

Cavid

“Lobbicilik qurmaq, həyata keçirmək üçün əsas şərt o sahənin başında təcrübəli, işini bilənlər olmalıdırlar. Həm Komitənin özündə, həm də xaricdə yaşayan soydaşlarımızın qurduğu təşkilatlarda”.

Bunu “Xalq Cəbhəsi”nə 40 illik Avropa həyatında daim Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdıran, Azərbaycan haqqında 5 kitab hazırlayan, Türkiyədə Azərbaycan Evi olan Doğal parkın yaradıcısı, Belçika Azərbaycan Evinin rəhbəri, tanınmış və nüfuzlu lobbist Bulənt Gürcəm bildirib.

B.Gürcəmin sözlərinə görə, 2002-ci ildə böyük ümidlər üzərində qurulan Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yanlış bir yol tutaraq diaspora təşkilatlarını parçaladı, böldü və özünə tabe etdirmək siyasətini həyata keçirdi. Bu gün diaspora sahəsində acınacaqlı vəziyyətin düşməsinə komitə səbəb oldu: “Birlik, bərabərlik üçün həyatını bu yolda xərcləyən insanlarla barışmaq, onları yaxına buraxmaq, onların təcrübəsindən faydalanmaq lazımdır. Onları kənara itələmək, yeni bir diaspora işi, siyasəti qurmaq ən böyük yanlışlıqdır”.

B.Gürcəm qeyd edib ki, onun kimi bu sahədə saç ağırdan şəxslərin təcrübəsindən faydalanmaq istəməyənlər var: “Onlar bizim üçün çox əngəldirlər”.

Sual etdik ki, kimlərdir sizin yolunuzda əngəl olanlar. Cavabı belə oldu: “Komitədə çalışanlar və ya onları idarə edən qüvvələr. Mənim yazılarımdan rahatsız olurlar, mənim yazı yazmamı, tənqid etməyimi istəmirlər, xəbər göndərirlər, fəqət, bu belə olmamalıdır. Oturub üz-üzə danışmalıyıq, problemin həlli yollarınıxtarmalıyıq”.

B.Gürcəmdən Avropada azərbaycanlıları bir araya gətirmək üçün yaradılan Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin (AAK) fəaliyyəti barədə soruşduq.

Dedi ki, AAK içi boş və planlanmış bir oyundur, təşkilat deyil: “O, özü özünü ifşa etdi və daxildə bir dartsımlar baş verdi, ora qatılan təşkilatlar sonradan ayrıldılar. Onun heç bir fəaliyyəti yoxdur. Diaspor Komitəsinin bundan öncəki sədri, rəsmiləri özlərinə uyğun bir qurum yaratmaq istəmişdilər. Bir çox təşkilatı özlərindən kənarlaşdırıb öz düşüncələri, fikirləri üzərində AAK adlı təşkilat yaratdılar, amma istədikləri alınmadı”.

B.Gürcəm qeyd etdi ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinə diaspora quruculuğu sahəsi ilə bağlı tövsiyələr verib. Hətta komitənin sabiq sədri onların tövsiyələrinin bir çoxunu bəyənməmişdi, amma nədənsə sonradan heç diqqətə götürülmədi: “Komitənin yeni sədri ilə də görüşdüm. Ona fikir və tövsiyələrimi söylədim. Amma təəssüflər ki, şərtlənmiş bir formada öz işlərini həyata keçirdilər. Məsələn, komitənin yeni sədri ilə görüşümdə o, mənə diaspordan çox özümlə bağlı sullarıyla qarşılaşdım. Təəccübləndim, komitə

özünə tabe olmayan heç bir qurum və təşkilatın və ya bizim kimi lobbiçilərin işinə nə diqqət, nə də nəzarət edir və ya fəaliyyətimizi internet saytlarında işıqlandırmır”.

Bu arada ona sual etdik ki, nə səbəbdən Komitə diaspora təşkilatları arasında parçalanma siyasətini həyata keçirdi. B.Gürçam bildirdi ki, 2000-ci illərin əvvəllərində Komitə yaradılarkən ümummillə liderimizin komitəylə bağlı çox ciddi və önəmli planları vardı, axı özü də bir diasporaçıydı. İllər boyu Sovetlər Birliyində Azərbaycanı layiqincə təmsil etmişdi: “Ona görə ölkə xaricində yaşamının verdiyi bütün elementləri o bilirdi. Bu təşkilatı yaradarkən demişdi: “Diaspora, ölkəsini hər nə səbəbdən və nə şərtlərdən tərک etməsindən asılı olmayaraq özünü azərbaycanlı hiss edən hər kəsin ortağ adıdır və hər kəs Azərbaycanda yaşayan Azərbaycan vətəndaşıyla eyni haqq və hüquqa sahibdirlər”. Amma Komitə bunu belə etmədi, hər nə səbəblə xaricə gedən vətəndaşlarının arasında ayrı-seçkilik yaratdı və nəticədə acınacaqlı bir vəziyyət yarandı”.

B.Gürçam onu da qeyd edib ki, bu gün Avropanın dörd bir yanından Azərbaycan üzərinə qaldırılan soydaşlarımız varsa, bunun məsuliyyəti ilk növbədə Komitənin üzərinə düşür: “Lobbiçilik qurmaq, həyata keçirmək üçün əsas şərt o sahənin başında təcrübəli, işini bilənlər oturmalıdır. Həm Komitənin özündə, həm də xaricdə yaşayan soydaşlarımızın qurduğu təşkilatlarda. Hansı ölkə olursa olsun, o ölkədə yaşayan nüfuzlu, dili bilən, ictimai, siyasi həyatda təcrübəsi, cəmiyyət tərəfindən qəbul edilən Azərbaycan türklərindən faydalanmaq lazımdır. Lobbiçilik işi Avropa və dünyada leqaldır, yəni bir çox beynəlxalq qurumların (Avropa Parlamenti, NATO və s.) içində mövcuddur, fəaliyyət göstərirlər, qeydiyyatdan keçərək bu işi rəsmi şəkildə həyata keçirən təşkilatlar var. Amma bunların siyahısında biz yoxuq. Niyə? Çünki biz diaspora işini pul silmək, pul qazanmaq və ya şəxsi imkanlar üçün qururuq. Belə davam edərsə, biz lobbi mərhələsinə keçə bilmərik, öncə ondan qurtarmaq lazımdır”.

Xalq Cəbhəsi.-2019.-15 iyun.-№88.-S.10.

Diasporumuzun mütəşəkkil fəaliyyətə ciddi ehtiyacı var

Azərbaycan hökumətinin diaspor qurumlarının təşkilatlanması işinə dəstəyi yüksək qiymətləndirilir

Cavanşir Qədimov

Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğində müasir informasiya kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) tətbiqi diaspor quruculuğu işinin keyfiyyətə təkmilləşdirilməsi, xalqımızın tarixi və müasir həyatı ilə bağlı məlumatların dünya ictimaiyyətinə çatdırılması mexanizmlərinin müasirləşdirilməsi məqsədlərinə xidmət edir. İnformasiya kommunikasiya texnologiyalarının ictimai həyata təsir imkanlarının yüksələn xətlə inkişafı diaspor quruculuğu prosesində bu tarixi nailiyyətin daha geniş miqyasda tətbiqini zərurətə çevirir. Bu sahədə Azərbaycan diaspor təşkilatlarının əsas fəaliyyət istiqamətləri müəyyən olunub.

Müasir İKT-nin imkanlarından istifadə etməklə dünya azərbaycanlıları arasında iki və çoxtərəfli əməkdaşlığın qurulması, təcrübə mübadiləsinin aparılması, azərbaycanlıların intellektual potensialının ümummillə mənafelərin reallaşdırılması üçün səfərbər edilib. Əvvəllər diaspor dedikdə yalnız lokal təşkilatlar formasında mövcud olan, ətrafındakı insanlardan başqa heç kimin tanımadığı qurumlar yada düşürdü. İndi isə sistemli şəkildə formalaşmış və fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarını görə bilirik.

Azərbaycan hökumətinin xaricdə diaspor qurumlarının təşkilatlanması işinə dəstəyi də yüksək qiymətləndirilir. Dünya Azərbaycanlılarının qurultayının keçirilməsi, xaricdə lobbichiliyin yaradılmasının dəstəklənməsi, səfirliklərimizin getdikcə daha tez-tez diaspor təşkilatları ilə birgə tədbirlər keçirməsi, xaricdə oxumağa göndərilən tələbələrin sayının artırılması Azərbaycan dövlətinin diasporçuluq fəaliyyətinə ciddi marağından xəbər verir. İndiyədək həmin qurumların Azərbaycanın milli maraqlarının qorunması yönündə çoxlu çalışmaları olub. Azərbaycan dövləti də əsas diqqəti onların işinin keyfiyyətinə verir və diqqətdə saxlayır.

Ekspert B. Tağıyevanın qənaət incə, Azərbaycan diasporu artıq ölkəmizin haqq səsinə dünyaya çatdırmaqda, yaymaqda mühüm rol oynaya bilir: "Bunun əsas səbəbi odur ki, yayılmağı bacaran və fəaliyyət göstərən müəyyən qism həmvətənlərimiz yaşadıkları xarici ölkələrdə ictimai və siyasi fəaliyyətdə fərd olaraq iştirak etməyi seçiblər: "Yaxud müəyyən bir hissəsi diaspor fəaliyyətində istəkli və həvəskar olsa da, təşkilatlanmaya gəldikdə şəxsi maraqlar, fərdi ambisiyalar və bəzən qazanc, mənfəət güdməkdən belə çəkinmirlər. Elələri də var ki, xaricdə, yaşadığı ölkədə diaspor təşkilatı yaratmağı bir azərbaycanlı kimi boynuna düşən milli mənlük vəzifəsi yox, dövlətdən almaq istədiyi maddi, maliyyə mənbəyi hesab edir və gəlir umur. Bədnam qonşumuz və işğalçı dövlət olan Ermənistanın diaspor fəaliyyətində daha irəli getməsi, uğurlar qazanmasını qəbul etməliyik. Nə yazıq ki, birləşə bilməyən, şəxsi ambisiyalarını ümumi həmrəylik

işindən üstün tutan xaricdəki soydaşlarımız qollarını çırmayıb işə başlamaq əvəzinə, erməni diasporunun güclü olmasıyla sanki barışıblar. Bu cür düşüncələrin və diaspor işinə xaricdə töhfə vermək əvəzinə, problemi özündə deyil, kənarda axtaranların sayəsində lobbicilik işində də qazandıqlarımızla yanaşı, itirdiklərimiz az deyil".

B. Tağıyeva bildirib ki, diasporquruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının birliyi, həmrəyliyi məfhumları Heydər Əliyev ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə gəldikdən sonra dövlət siyasətində xüsusi yer tutmağa başladı.

Ekspertin sözlərinə görə isə, lobbiciliyi diasporun formalaşmasından sonrakı mərhələ saymaq olar: "Hər hansı etnik, sosial və ya siyasi qrupun maraqlarının təmin edilməsi və siyasi proseslərdə iştirak etmək üçün nüfuzlu siyasi dairələrə, dövlət və hökumət nümayəndələrinə birbaşa, yaxud dolaylı yolla təsir etməklə lobbicilikdən istifadə edir. Ötən dövrdə bu istiqamətdə də bir sıra işlər görülüb. Bir faktı qeyd edək. 27 il əvvəl baş vermiş Xocalı faciəsi Azərbaycan dövlətinin və diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti nəticəsində soyqırım hadisəsi kimi daha geniş ictimailəşdirilib. Nə qədər ağır faciələr yaşasaq da, dünya bizə daha çox günahkar kimi baxıb. Bu faciələrin, müharibələrin, Azərbaycanın bölünməsinin təqsirini hər zaman bizdə görməyə çalışıblar. Başımıza gətirilənləri dünyaya çatdırmaq üçün müxtəlif ölkələrə səpələnmiş soydaşlarımız çox iş görməlidirlər. İndiki vəziyyətdə bizim diasporun fəaliyyəti tam qənaətbəxş deyil. Diasporumuzda sistemsizlik, pərakəndəlik, ardıcılıq və qeyri-peşəkarlıq kimi problemlər müşahidə edilir. Azərbaycan diasporunun 3 nəsli var; bunlar 1920-ci ildən bolşeviklərin gəlişi ilə Qərbə və Türkiyəyə gedənlər, 1945-ci ildən sonra Qərbə və Türkiyəyə gedənlər, 1991-ci ildən sonra Qərbə, Türkiyəyə gedənlər və keçmiş SSRİ məkanında qalan həmyerlilərimizdir. Xüsusilə 1991-ci ildən sonra Qərbə gedənlər beyin köçü və təhsil üçün üz tutublar. Ümumiyyətlə, son illərdə Azərbaycan diasporunun getdikcə fəallaşdığını demək olar. Ancaq etiraf edək ki, Azərbaycan diasporu türk, erməni, yunan diasporları ilə müqayisədə hələ çox gəncdir və inkişaf yolundadır. Buna baxmayaraq, dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı özünü öz millətinin diasporu və öz dövlətinin - Azərbaycan Respublikasının lobbicisi kimi görməlidir".

Qeyd edək ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin hazırladığı statistik materiallarda Azərbaycan diasporu tərəfindən təşkil edilən tədbirlər haqqında geniş məlumatlar verilmişdir. Bildirilib ki, bir tərəfdən bu tədbirlər davamlı xarakter daşıyır, digər tərəfdən də həmin tədbirlərdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zamanı Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi təcavüzün mahiyyəti haqqında daha obyektiv məlumatlar dünya ictimaiyyətinə çatdırılır.

Qəbul edilən qətnamələrdə Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğinin gücləndirilməsi diaspor qurumlarının qarşısında dayanan başlıca vəzifələrdən biri kimi dəyərləndirilir. Bununla bağlı qərara alınıb ki, xarici ölkələrin parlamentlərində, dövlət və yerli özünüidarə orqanlarında azərbaycanlıların daha geniş təmsil olunmasına diqqət yetirilsin, azərbaycanlı icmaların fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin kütləvi informasiya vasitələri ilə əlaqələri yaxşılaşdırılsın, yeni müstəqil qəzet, jurnal, radio, televiziya və informasiya agentliklərinin yaradılması prosesi davam etdirilsin.

Azad Azərbaycan. – 2019. – 28 may. - №69. – S.5.

Hər sözdə vətən axtaran soydaşımız

Onun yaradıcılıq nümunələri xalqımız, dövlətimiz, eləcə də Belarusdakı diasporumuz üçün mənəvi sərvətlərdir

Fuad Hüseynzadə

Öz səmimiliyi, dürüstlüyü, fəaliyyəti ilə cəmiyyətdə nüfuz qazanmaq hər insana nəsib olmur. Bu dəyərləri özündə yaşadanlar, sanki ətrafa pozitiv enerji yayırlar. Belə nümunəvi keyfiyyətlərə sahib olan insan hansı ölkədə yaşamağından asılı olmayaraq insanların qəlbinə yol tapır. Çünki səmimiyyətin, düzlüyün və əməksevərliyin hansısa xalqa, mentalitetə məxsusluğu olmur. Bu insani dəyərlər heç bir dövlətin qanunvericiliyi ilə belə, tənzimlənmiş. Bir çox şəxsi keyfiyyətləri ilə mənəvi olaraq bütün sərhədləri aşan Belarusdakı ağsaqqal diaspor üzvü Məzahir Yusifov da bu baxımdan nümunə göstərilə bilər.

Xatırladaq ki, Məzahir Səməd oğlu Yusifov 20 may 1953-cü ildə Gədəbəy rayonunda anadan olub. Orta məktəbi qızıl medalla Şəmkir rayonunda bitirib. Sonra Sovet ordusu sıralarında hərbi xidmətdə olub.

Daha sonra Moskva Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun İqtisadiyyat fakültəsində təhsil alıb. İxtisasca iqtisadçı olan Məzahir Yusifov 1994-cü ildən Belarus Respublikasında yaşayır. Belarusda milli diasporun formalaşmasında onun da xidmətləri var. O hazırda Belarus-Azərbaycan İcmaları Konqresinin təftiş komissiyasının sədridir. Ümumiyyətlə, Yusifovlar ailəsi diaspor sahəsində aktiv çalışırlar. Belə ki, Məzahir müəllimin oğlu Vüqar Yusifov Belarus Azərbaycan İcmaları Konqresinin sədr müavini.

Məzahir Yusifovun diaspor sahəsində gördüyü işlər konqres rəhbərliyi və kollektivi tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir. Belarusda ağsaqqal diaspor üzvü olaraq hər zaman ona sayğı və ehtiram göstərilir.

Onu da əlavə edək ki, Məzahir Yusifov həm də söz, şeiriyyat adamıdır. Onun sözlərinə bir çox musiqi bəstələnib. Məzahir müəllim, əsasən mahnı yaradıcılığı ilə məşğuldur. Şairlərin sözlərinə bəstələdiyi onlarla mahnıları var. Həmin mahnıları tanınmış müğənnilərimiz; Gülyaz və Gülyanaq Məmmədova bacıları, Gülüstan Əliyeva, Cahangir Qurbanov, Mətanət İskəndərli, Eldəniz Məmmədov, Aşıq Zülfüyye, Kamilə Nəbiyeva və başqaları ifa edirlər.

“Onunla yaxından tanış olanda daxilində necə böyük vulkanın olduğunu hiss edirsən”

Məzahir müəllim yaradıcılıq işləri ilə bağlı Azərbaycanda bir çox söz adamları ilə əməkdaşlıq və dostluq edir. Məzahir müəllimin ad günündə bu dostlardan bir neçəsi onunla bağlı arzu və istəklərini bizimlə bölüşdülər. Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, şair Tofiq Xəlil dedi ki, Məzahir Yusifov çox səmimi dostlarından biridir: “Dost kimi çox diqqətli, qayğıkeşdir. Bizi təkcə dostluq telləri deyil, eyni zamanda yaradıcılıq sahəsində əməkdaşlıq telləri bağlayır. Məzahir müəllim ildə bir neçə dəfə Azərbaycanda olur.

Lakin biz, demək olar ki, hər gün bir-birimizlə əlaqə saxlayırıq. Açıq deyim, onun qürbətdə olduğunu hiss etmirəm. Çünki özü də qaynayıb-qarısan, dost axtaran insandır.

Məzahir müəllim həm lirik, şən, həm də hərbi vətənpərvərlik mövzusunda olan mahnıların müəllifidir. Onu da deyim ki, Məzahir müəllim hərbi vətənpərvərlik mövzusunda yaradıcılığında daha çox yer ayıran ziyalılarımızdandır. Təxminən hərbi vətənpərvərlik mövzusunda 10-dan çox mənim şeirlərimə mahnı bəstələyib. Hətta bir neçə mahnı müsabiqəsində bizim mahnımız birinci yer tutmuşdu.

Onun çox qəribə, özünəməxsus xüsusiyyətləri, yaradıcılıq cəhətləri var. Çox sakit təbiətli adamdır. Amma onunla yaxından tanış olanda daxilində necə böyük vulkanın olduğunu hiss edirsən. Çünki o daim düşünür, daimi yaradıcılıq axtarırlarındadır. Onu bəlkə də cavan saxlayan məhz bu keyfiyyətləridir. Məzahir müəllim həm də prinsipialdır. Yəni həqiqi sözü deyən adamdır. Özü necədirsə, dediyi kəlmələr də xarakterini ifadə edir.

Məzahir müəllim kövrək, həssas yaradıcı adamdır. O, həm həyatda, həm də yaradıcılıqda çox tələbkar insandır. Məsələn, mahnıda adi bir söz yerinə düşməyəndə dəfələrlə müzakirə edir. Yəni sözün mahnıda çəkisini, yerini bilir.

O, böyük humanist keyfiyyətlərə malik insandır. Bəlkə də onu söz sənətinə meyil etdirən məhz onun bu keyfiyyətləridir.

Məzahir müəllim Azərbaycanı Belarusda vicdanla, məhsuldar təmsil edən diaspor üzvlərindəndir. Qürbətdə yaşadığına görə hər sözdə, kəlmədə vətən axtarır. Mənim "Qəribəm" adlı şeirim var. Elə, əslində, qürbətdə yaşayan belə insanlara bu şeiri həsr etmişəm. Bir gün zəng vurdu ki, bu şeirin sözlərinə mahnı yazmışam. Bu mahnını Kamilə Nəbiyeva ifa edib.

Məzahir müəllim mənim xeyli sayda şeirlərimə mahnı bəstələyib. Onlardan "Əsgər oğluyam", "Şuşam mənim", "Gələrəm görüşə", "Belə dayanıb baxma" kimi şeirlərimin adını çəkə bilərəm. Bu mahnılar hazırda tanınmış müğənnilərin ifasında səslənir.

Məzahir Yusifov gözəl saz ifa edir, amma aşiq deyil. O çox mənalı sözlər deyə bilir, amma şair deyil. Amma sazdakı pərdələrdən, sözdəki kəlmələrdə o ən incə mətləbləri duya bilən həm aşiqdir, həm də şairdir. O, gözəl ailə başçısıdır. Bu gün nəvələri ilə nəfəs alır. Mən Məzahir müəllimə uğurlar arzu edirəm”.

Bir melodiya kimi...

Yazıçı Firuz Mustafa da yaxın dostu Məzahir müəllim haqda xatirələrini bizimlə bölüşdü. O, dedi ki, Məzahir Yusifov Azərbaycandan kənarda yaşasa da ürəyi Vətənlə bir döyünən, daim doğma ocağa bağlı olan Vətən övlədidir: “Məzahir müəllim uzun illərdir ki, bizə dost olan Belarus Respublikasında yaşayır. Yaşadığı ölkədə vətənimizlə bağlı bütün tədbirlərdə fəal iştirak edən Məzahir Yusifovu həmyerlilərimiz də yaxşı tanıyır, ona ehtiram göstərirlər.

Mən Məzahir müəllimi daha çox bir mədəniyyət, mənəviyyət adamı kimi tanıyıram. O, həm də bizim ədəbiyyatımıza bağlı bir insandır. Artıq dediyim kimi, o, bir neçə ildir ki, dost ölkədə məskunlaşıb. Amma

Azərbaycan efir və ekranında vaxtaşırı onun adını eşitmək olar. Bu, nə ilə bağlıdır? Məsələ burasındadır ki, Məzahir Yusifov həm də istedadlı bəstəkardır. Doğrudur, o, özünü professional musiqi xadimi deyil, həvəskar hesab edir. Lakin ortada olan melodiyları onun maraq göstərdiyi sahəyə necə məsuliyyətlə yanaşdığını sübut edir.

Məzahir Yusifovun musiqi yaradıcılığında Vətən və vətənpərvərlik mövzusu qırmızı bir xətt kimi keçir. O, qəhrəman əsgərlərimiz, zabitlərimiz haqda bir neçə maraqlı musiqi parçaları yazıb, sevdiyi şairlərin sözlərinə melodiylar bəstələyib.

Bu gün Məzahir müəllim ömrünün müdriklik çağını yaşayır. İllər bir-birini sürətlə qovur, biz zamanın axarı ilə keçmişdən gələcəyə doğru addımlayırıq. Amma bəzən bu zaman sanki bir anlığa dayanır, nəfəs dərir. Daha doğrusu, bu “dayanmalar” vaxtı həmin sürətli və sürəkli zamanın ayrı-ayrı anları musiqi notlarına çevrilir. Məzahir Yusifovun qəlbindən qopan o notlar insanların yaddaşına hopur, ürəklərdə əks-səda verir.

Məzahir müəllimlə hər görüş bir yaddaqalan xatirəyə çevrilir. O, dostluğa sədaqətli bir insandır. Və bütün müdrik insanlar kimi, Məzahir Yusifov da dostluğa bir sənət əsəri kimi yanaşır, onu qoruyur, onun dəyərini yüksək qiymətləndirir.

Düzdür, biz dostları onu sıx-sıx görə bilmirik. Amma onun melodiyları bir dostluq körpüsü kimi, daim insanları bir-birinə yaxınlaşdırır, könülləri bir-birinə qovuşdurur. Elə dostumuzun adı da bizim ürəyimizdə bir melodiya kimi səslənir, etibar və sədaqət melodiyası kimi...

Mən dostumuz Məzahir müəllimə bundan sonra da ilhamlı yaradıcılıq, işlərində uğurlar, möhkəm cansağlığı arzu edirəm. Qoy onun bütün arzuları çin olsun”.

“Məzahir müəllimin mahnılarında onun ruhu iştirak edir”

Məzahir Yusifovun yaradıcılığında vətənpərvərlik mövzusunda mahnılar üstünlük təşkil edir. Onun bu mövzuda bəstələrini, əsasən müğənni Cahangir Qurbanov ifa edir. Cahangir müəllim də öz yaradıcılıq yoldaşının ad gününü təbrik etməkdən məmnunluq duyduğunu dedi: "Məzahir müəllim həyatımda gördüyüm ən diqqətçil, səmimi dostumdur. O, həqiqətən mənim üçün dəyərli ağsaqqaldır. Bizim aramızda o qədər səmimi münasibət var ki, mən onun oğlanlarına qardaş deyə müraciət edirəm. Çox ailəcanlı, tərbiyəli, vətənpərvər, savadlı və mərd insandır. Ona görə də onunla iş birliyimiz alınmış. Mən onun bir neçə mahnısını oxumuşam. Bunların hamısı hərbi vətənpərvərlik ruhunda olan mahnılardır. Məsələn, "Əsgər oğluyam" mahnısını Müdafiə Nazirliyinin hərbi orkestrinin müşayiətilə mən ifa etdim. Hətta, o mahnıya klip də çəkilib. Ümidvaram ki, dinləyicilər bu mahnını da bəyənərlər.

Məzahir müəllimlə bizim əməkdaşlıq ona görə yaranmış ki, onun özü də ehtiyatda olan zabitdir. Mən də zabitem. Bizim ruhumuz birdir. Mən bu mahnıları ifa edəndə əsgərlərin gözündə parlayış, işıltı görürəm. Hiss edirəm ki, bu mahnılar onlarda böyük ruh yüksəkliyi yaradır.

Məzahir müəllimin mahnılarının özəlliyi ondadır ki, onun hər bir sözündə, mahnısında Vətən sevgisi var. Biz də vətənimizi sevdiyimiz üçün o gözəl, dəyərli sözləri ifa etməyi özümüzə borc bilirik. Həm bir dost kimi, həm bir vətən oğlu kimi özəlliyi ondadır ki, Məzahir müəllimin mahnılarında onun ruhu iştirak edir. Məzahir müəllimin hər bir kəlməsində onun ruhun hiss etmək olur. Onun necə səmimi, gözəl xasiyyətli insan olduğunu mahnılarını dinləyəndə bilmək olur.

Məzahir müəllimə arzum odur ki, özünü qorusun. O bizə lazımdır. Ona uzun ömür, cansağlığı, yaradıcılığında uğurlar arzu edirəm. İlham pəriləri heç zaman onu tərk etməsin".

Məzahir Yusifov vətən sevgisini pafos şəklində sözlə deyil, işi, yaradıcılığı ilə yaşadan soydaşlarımızdandır. Bunun sübutu isə onun ortaya qoyduğu yaradıcılıq nümunələridir. Bütün bunlar həm də Məzahir müəllimdən xalqımız, dövlətimiz, eləcə də Belarusdakı diasporumuz üçün qalan mənəvi sərvətlərdir.

Palitra. - 2019.- 21 may. - № 74. - S. 9.

“Xarici ölkələrdə diaspor, təhsil və biznes fəaliyyəti paralel aparılmalıdır”

Anar Turan

Son illər Azərbaycanı xarici ölkələrdə layiqincə təmsil edən, təhsil, elm, sahibkarlıq sahəsində yetərincə ciddi uğurlar əldə edən gənclik ərsəyə gəlmişdir. Belə gənclər Azərbaycan diasporunun fəal bir hissəsinə çevrilərək, Vətənimizin həqiqətlərini təbliğ etməklə təqdirəlayiq işlər görürlər. Uzaq Yaponiyada ixtisaslaşmaq, karyera qurmaq, ölkəmizi təmsil etmək çox çətin bir proses olduğu qədər də maraqlıdır. Bu baxımdan, uzaq “Gündoğar ölkə”də Azərbaycan adını fəaliyyətində ön plana keçirən gənclərimizdən biri ilə tanışlıq oxucular üçün də maraqlı olar. Müsahibimiz Yaponiyanın Hokkaydo Universitetində pedaqoq kimi fəaliyyət göstərən, Yaponiya–Azərbaycan Əməkdaşlıq Assosiasiyasının sədri Əlibəy Məmmədovdur.

– Azərbaycan oxucusu sizin haqqınızda o qədər də məlumatlı deyil. Zəhmət olmasa, özünüzdü təqdim edin.

– 1988-ci il oktyabrın 30-da Moskvada ziyalı ailəsində anadan olmuşam. Valideynlərim Moskva Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinin məzunlarıdır. Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra ailəlikcə müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycanımıza geri döndük. Uşaqlıq illərimi Bakıda keçirmişəm. 1994-2000-ci illərdə 111 nömrəli orta məktəbdə, 2000-2005-ci illərdə isə Xətai rayonundakı 147 saylı texniki-humanitar liseydə təhsil almışam. 2004-cü ildə tarix fənni üzrə respublika olimpiadasında 2-ci yerə layiq görülmüşəm. 2005-ci ildə qəbul imtahanında beynəlxalq münasibətlər və beynəlxalq hüquq kimi fakültələri arzulasam da, həyat elə gətirdi ki, mən Bakı Dövlət Universitetinin Şərqsünaslıq fakültəsinin yapon dili və ədəbiyyatı bölməsinə qəbul olundum. Yaponşünaslıq sahəsi üzrə ixtisaslaşmışam.

– Nə üçün məhz Yaponiya?

– Yapon tarixi, yapon xalqının əzmi, mübarizliyi hələ lisey illərində mənim diqqətimi cəlb etmiş və gələcəyimi də məhz Yaponiya ilə əlaqələndirmək haqqında xəyallar üzərində qurmuşdum. Ona görə də, seçimimi yaponşünaslıq üzərində dəqiqləşdirdim.

– Şərqi ən qədim və ən çətin dillərindən biri də məhz yapon dilidir. Bəs belə çətin bir dili öyrənməyi necə bacardınız?

– Universitetdə oxuyarkən Yaponiyanın dövlət vəsaitləri hesabına təşkil olunmuş mükəmməl dərş otağımız var idi. Yaponiyadan yerli müəllim də ezam olunmuşdu,– deyər, yapon dili tələffüzü ilə bağılı hazırlığımız da uğurlu gedirdi. Eyni zamanda, ayda bir dəfə Bakıdakı Yaponiya səfirliyinin təşkilatçılığı ilə danışıq klubları təşkil olunur, paytaxtımızda az sayda olan yaponlarla ünsiyyət qurmaq, dost olmaq şansı əldə edirdik. Qrupumuzda cəmi 8 nəfər idik. Bununla belə çox güclü rəqabət var idi. İlk iki ildə 8 nəfər içində yapon dili üzrə ya 7-ci, ya da 8-ci yeri tuturdu. Əslində, qiymətlərim əla idi. Amma nisbət etibarilə geri qalırdım. 3-cü kursa keçəndə dərslərə tamamilə yeni əhvali-ruhiyyə ilə başladım. Yaponiyadan da Vatanabe adlı tanınmış müəllim təşrif buyurmuşdu. Bu insan, yaxşı müəllim olsa da, bir filosof təsiri bağılayırdı. Onun düşüncələri, mənimlə olan görüşləri, söhbətləri, işlətdiyi hər ifadə sanki hava-su kimi mənə lazım idi. Sonda dostlar mənə “gəzən lüğət” deyər müraciət etməyə başlamışdılar. Çünki, yapon dili üçün ən vacib hesab olunan heroqlifləri çox yaxşı öyrənmişdim, hətta yaponiyalı qonaqlarımız belə bəzi heroqliflərin yazılışını unutduqda müəllimim Vatanabe məni önə çıxardardı və mən onların əvəzinə yazardım.

– *Yapon dilinə dünyanın bir sıra ölkələrində tələbat varkən, nə üçün məhz “Gündoğar ölkə”ni seçdiniz?*

– Mən hələ BDU-da 3-cü kursda oxuyanda Yaponiya səfirliyində keçirilən imtahanda lazımi balı toplaya bilmədim. Qrup yoldaşım olan qız 1-ci yerə çıxmaqla Yaponiya dövlətinin təqaüdü hesabına Tokioda 1 illik təhsil almaq hüququ qazandı. Düzünü desəm, bu uğursuzluğum mənə o zaman çox pis təsir etmişdi. Az qalırdı ki, ətrafdakıların “sən uğursuzsan”, “yapon dili sənlik deyil” kimi iradlarını həqiqət qəbul edim. Amma bu da uzun sürmədi.

BDU-nu qırmızı diplomla bitirib, 2009-cu ilin iyul ayında Füzuli rayonuna hərbi xidmətə göndəridim. Hərbi xidmətimi uğurla başa vurub Bakıya qayıtdım. 2010-cu ilin iyul ayı idi. Bir növ boşluğa düşmüşdüm. Beynimdə əsgərlik xatirələri, silahlar, atışmalar, Milli Qəhrəmanımız Mübariz İbrahimovun şəhid olması, bütün bu gərginliklər məhz bu dövrə təsadüf etdiyindən bir növ nə edəcəyimi, nədən başlayacağımı bilmirdim. Lakin digər tərəfdə yapon dili üzrə bilgilərim də az deyildi. Bu bilgiləri artırıb Yaponiyaya getmək istəyim də var idi.

Bir çox yerlərdə yapon dili müəllimi, yapon dili tərcüməçisi kimi işləməyə başladım. Yaponiya səfirliyi, JICA və digər yerlərdən də iş təklifləri gəlməyə başladı. Özümü iqtisadi cəhətdən təmin etməyə tam nail oldum. İşləyə-işləyə, Bakıda yaşayan yaponlarla xoş münasibət qura-qura öz yapon dili bacarığımı inkişaf etdirməyə müvəffəq oldum. 2011-ci ilin may və iyun aylarında ölkəmizdəki Yaponiya səfirliyində iki imtahanda ard-arda 1-ci yeri qazandım. İlk dəfə 2011-ci ilin avqust ayında 2 həftəlik Yaponiyaya getmək şansı, daha sonra isə 2012-ci ilin aprel ayından etibarən 6 illik Yaponiya hökumətinin təqaüdləri hesabına təhsil almaq hüququ əldə etdim. Nəhayət, arzum gerçəkləşdi. Və mənim bütün əsas uğurlarım da bundan sonra başladı. Yaponiyanın 3 ən öndə gedən universitetləri, Vaseda Universiteti, Kyushu Universiteti və Hokkaydo Universiteti mənim mövzumu bəyəndiklərini və qəbul etmək istədiklərini bildirdilər. Sonda

seçdiyim mövzu üzrə ən tanınmış və məşhur yaponiyalı professorun Hokkaydo Universitetində çalışmasını nəzərə alaraq Hokkaydonu seçmək qərarına gəldim.

Beləcə, Yaponiyanın 5 ən prestijli universitetindən biri olan Hokkaydo Universitetində 2012-2013-cü illərdə tədqiqatçı tələbə, 2013-2015-ci illərdə magistratura, 2015-2018-ci illərdə isə doktorantura təhsilimi aldım və fəlsəfə doktoru oldum.

– *Elmi işiniz hansı istiqamətdə idi?*

– Elmi mövzum əsasən siyasət, konfliktologiya sahəsidir. Yaponiya və Rusiya arasında mövcud olan “Cənubi Kuril adaları problemi” və “Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi”, onların müqayisəli təhlili olmuşdur. Bu mövzularda 2014-cü ilin iyulunda Sankt-Peterburqda beynəlxalq konfransda, 2016–2017-ci illərdə ABŞ-ın Reno və San-Fransisko şəhərlərində keçirilmiş 58-ci və 59-cu Qərb Sosial Elmləri Assosiasiyasının (WSSA World Conference) elmi konfranslarda, Yaponiyanın Sapporo, Nemuro, Fukuoka, Tokio şəhərlərində təşkil olunmuş elmi konfranslarında, xüsusilə, Yaponiya Siyasi Elmlər Konfransı, Rusiya-Şərqi Avropa Konfransı, Yaponiya Mərkəzi Asiya konfransı və digər tədbirlərdə iştirak edərək məruzələr etdim. Çıxışlarımla yapon və ingilis dillərində olan yazılı versiyaları sözügedən konfransların elmi jurnallarında dərc edilmişdir.

– *Bildiyimizə görə, yapon mediası ilə əməkdaşlığınız da olmuşdur...*

– Bəli, mənim elmi işlə paralel olaraq Yaponiyada gündəlik milyon tirajlarla çap olunan “Hokkaydo”, “Yomiuri”, “Mainiçi”, “Tokio”, “Çyuniçi”, “Hokuriku Çyuniçi”, “Sankei” və digər qəzet və jurnallarında Dağlıq Qarabağ və Cənubi Kuril adaları münaqişəsi ilə bağlı geniş müsahibələrim çap olunub. Bütün bunlar həm təhsil, həm də ictimai fəaliyyətimizi konstruktivləşdirmək imkanı verdi.

– *Xaricdə təhsil alan, fəaliyyəti olan bir sıra gənclər üçün diaspor mövzusu aktuallığı ilə seçilir. Siz necə, fəaliyyətinizdə diaspor sahəsini hədəfə çevirə bilmişsinizmi?*

– Əlbəttə, öncə də qeyd etdiyim təhsillə bağlı fəaliyyətim bir növ diaspor fəaliyyətinin özülünü təşkil edir. Mənim diaspor fəaliyyətim əsas etibarilə 2014-cü ilin may ayından sonraya təsadüf edir. 2014-cü ilin may ayında təhsil aldığım Hokkaydo Universitetinin Xarici Tələbələr Assosiasiyasının sədri seçildim. O zaman universitetimizdə 1800 nəfərdən çox xarici tələbə təhsil alırdı. Bu assosiasiya müstəqil qurum olmaqla, öz büdcəsinə və bir çox hüquqlara malik idi. Məhz buranın rəhbəri olduğum 2 il (2014-2016) ərzində Sapporo şəhərində və Hokkaydo Universitetində keçirilən ölkədaxili və beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycan adını tez-tez eşitdirməyə çalışdım. Ən maraqlı işlərimizdən biri, 2015-ci ilin fevral ayında Sapporo şəhərində keçirilən Qar Fıqurları festivalında Qız qalası və qarşısında milli geyimli azərbaycanlı fıqurlarının qardan hazırlanıb, 1 həftə ərzində festivalı ziyarət edən 2 milyondan çox yerli və xarici turistlərə təqdim edilməsi olmuşdur. Bununla bağlı yerli biznesmenlər, tələbələr və şəhər sakinlərinin ayrıca görüşləri

də keçirilmiş, yerli ictimaiyyət arasında işıqlandırılmışdır. 2016-cı ildə isə sözü gedən festivalda Heydər Əliyev Mərkəzinin qardan maketini hazırlayıb təqdim etdik.

Bir məsələni də qeyd edirəm ki, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi və Hokkaydo Universitetinin razılaşmasına əsasən 2017-2018-ci illərdə, yaponiyalı tələbələrə “Azərbaycan multikulturalizmi” fənni üzrə dərslər demişəm. Bundan əlavə, 2016-cı ildən bugünədək Tokio və ətrafında yerləşən şəhərlərin məktəblərində “Azərbaycan mədəniyyəti” üzrə dərslər deyirəm. Dəfələrlə Yaponiyanın “World Investors TV” internet kanalının canlı efirinə fəxri qonaq qismində dəvət olunmuşam, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü, Konstitusiyaya Günü, Müstəqillik Günü, 20 Yanvar faciəsi, Azərbaycanın milli bayramları, 4 günlük müharibə və s. mövzularla bağlı yaponiyalı tamaşaçılara məlumatlar vermişəm, Azərbaycanın Qarabağ problemi haqqında slaydlar göstərmişəm.

– Ümumiyyətlə, Yaponiyada diaspor fəaliyyətimiz barədə nə deyərdiniz?

– Diaspor işi həm strateji, əhəmiyyətli, həm də vətənpərvərliyi göstərən bir fəaliyyətdir. Ona görə də bu fəaliyyət hərtərəfli, düşünülmüş şəkildə qurulmalıdır. Hesab edirəm ki, Şərqi bu uzaq, lakin ən inkişaf etmiş ölkəsində buna çox böyük ehtiyac var. Yaponlar Azərbaycanı yaxından tanımalıdırlar, həm uğurlarımızı, həm də haqq səsimizi, mədəniyyətimizi tanıtmalıyıq. Diaspor fəaliyyəti çətin işdir. Bu işdə təhsil və biznes birlikdə hərəkət etməlidir. Əks halda, bu işi başlayanlar yarı yolda qalmalı olurlar.

Biz, məhz buna görə də diasporla bağlı işimizi daha peşəkar şəkildə idarə etmək üçün 2016-cı ilin iyun ayında yaponiyalı biznesmen dostlarımla birlikdə “Yaponiya – Azərbaycan Əməkdaşlıq Assosiasiyasını” təsis etdik. Artıq 3 ildir ki, Yaponiyada təşkil edilmiş bir çox biznes və mədəni yönümlü tədbirlərə dəvət olunuruq. Hətta bir sıra hallarda özümüz təşkilatçı oluruq. 2017-ci ilin iyulunda Yaponiyanın şimalındakı UNESCO irsinə daxil edilmiş regionda Şiretokoda, 2018-ci ildə isə Yaponiyanın cənubunda Amami adasında təşkil olunmuş biznes konfranslarının təşkilatçısı və iştirakçısı olmuşuq. Hər ikisində təxminən 200 nəfərdən çox yaponiyalı biznesmen iştirak edib. Bu konfranslarda əsas şüarımız Azərbaycanın yaponsevər dövlət olması, Azərbaycan məhsullarının keyfiyyətliliyi və Yaponiya bazarında öz layiqli yerini tuta bilməsi məsələsini işıqlandırmışıq.

Bu məsələ həm də mənim və rəhbərlik etdiyim diaspor qurumun vitse-prezidenti Taniquçi Hirokazunun birgə müəllifi olduğumuz “Azərbaycanın indi maraqlı olmasının səbəbləri” adlı kitabımızda da öz əksini tapmışdır. Kitabı 1 il ərzində yazmışıq. Yapon dilində Azərbaycanla bağlı pozitiv əhvali-ruhiyyədə, geniş məzmun və mündəricə ilə yazılmış ilk kitabdır. Kitab Yaponiyada böyük rezonans doğurmuşdur. Amazonun iqtisadi-əməkdaşlıq kateqoriyasında satışlarda 1-ci yerə layiq görülmüşdür.

Düşünürəm ki, ilk növbədə təhsillə – yaponları Azərbaycanla bağlı maarifləndirmək, sonrakı mərhələdə diaspor fəaliyyəti ilə onları dostlarımıza çevirmək və bu işlərin daimi olması üçün, möhkəm və ardıcıl biznes bağları paralel qurulmalıdır. Xarici ölkələrdə güclənməyimiz üçün bu, çox vacibdir. Yaponiya da Azərbaycanla bir sıra sahələrdə sıx əməkdaşlıq edən ölkələrdən biridir. Məsələlərimiz uzaq

olsa da, elm, təhsil, texnologiya, səhiyyə, iqtisadiyyat sahəsində yapon təcrübələrindən bəhrələnmək inkişaf etməkdə olan Azərbaycan üçün çox vacibdir.

Xalq qəzeti.-2019.-17 may.-№107.-S.8.

Diaspor təşkilatları potensialını səfərbər etməlidir

Dövlətlərin beynəlxalq nüfuzunun formalaşmasında diaspora əsas yerlərdən | birini tutur

Cavanşir Qədimov

Son illər ölkəmizdə bir çox sahələr üzrə müsbət dəyişikliklərin və inkişafın şahidiyik. Bu cür inkişaf və tərəqqinin nəticəsidir ki, hazırda bir sıra nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla qarşılıqlı əlaqələrimiz var. Belə müsbət əlaqələr sayəsində Azərbaycan haqqında həqiqət və nailiyyətlər dünya birliyinə olduğu kimi çatdırılır. Ölkəmiz haqqında həqiqətlərin dünyaya çatdırılmasında isə diasporumuzun rolu əvəzsizdir.

Həqiqətən də müstəqillik illərindən sonra hər bir sahə kimi diaspor sahəsində də müşahidə edilən tərəqqi, inkişaf qısa müddət ərzində Azərbaycan diasporunun genişlənməsi, yayılmasına, ölkəmizin haqq səsinin diaspor təşkilatları vasitəsilə dünya ölkələrinə çatdırılmasına zəmin yaratdı. Dünyanın demək olar ki, hər bir ölkəsində fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları artıq Azərbaycan dövlətinin dəstəyi, diqqət və qayğısı nəticəsində fəaliyyət göstərdiyi ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəal rol oynamağa başlayıb.

Novosibirskdəki diaspor fəallarımızdan olan Mirkazım Seyidov qeyd edib ki, Azərbaycanın diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə artıq siyasi qüvvəyə çevrilir və aktivliyini daha da artırır. Onun sözlərinə görə, diaspor işi artıq Azərbaycan dövlətinin xarici siyasətinin ana qoludur: “Təbii ki, hər hansı bir dövlətin qüdrətinin dünya səviyyəsində görünməsində onun təkə xarici diplomatiyası deyil, həm də diasporu müstəsna rol oynayır. Diaspor elə bir vacib sahədir ki, dövlətlərin güclənməsində, beynəlxalq nüfuzunun formalaşmasında əsas yeri tutur. Təsadüfi deyil ki, həm ulu öndərimiz, həm də möhtərəm Prezidentimiz həmişə bu sahəni xüsusi diqqətdə saxlayıb. Məhz onların əməyi nəticəsində bu gün xaricdə Azərbaycan diasporası formalaşmışdır. Demək olmaz ki, bu gün diaspor fəaliyyətimiz aşağı səviyyədədir. Qısa müddətdə böyük işlər görülüb, diaspor artıq formalaşmışdır”.

M. Seyidov onu da qeyd edib ki, diasporun təşkil etdiyi tədbirlərdə daim iştirak edir. Rəhbərlik etdiyi Türkdilli Xalqlarla Slavyan Xalqları arasında Əməkdaşlıq Fondunun Fəaliyyətinə gəlicə, bu ideya M. Seyidova məxsusdur: “Novosibirskdəki Heydər Əliyev adına Forumun əməkdaşları ilə müzakirələrdən sonra, indiki zamanda belə bir fondun yaradılmasını zəruri saydıq. Məqsədimiz türkdilli xalqlarla slavyan xalqları arasında dostluğu daha da möhkəmləndirmək, mədəni əlaqələrin genişlənməsində iştirak etməkdir. Hədəflərimiz Heydər Əliyev adına Forumun qarşıya qoyduğu məqsədləri daha geniş formada reallaşdırmaqdır. Belə ki, bu fondun qarşıya qoyduğu əsas məqsədlərdən biri də Heydər Əliyev məfkurəsinin, ideologiyasının dərinindən dərk olunması və bütün dünya xalqlarına, dövlətlərinə tanıdılmasıdır. Eyni zamanda türkdilli və slavyan xalqları arasında əlaqələri genişləndirməkdir. Bilirsiniz, həm türkdilli dövlətlərin, həm də slavyan dövlətlərinin birləşdiyi müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar

mövcuddür. Eyni zamanda bu xalqları təmsil edən dövlətlərin birgə yaratdığı təşkilatlar var. Məsələn, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı və s. kimi qurumlar. Qeyd edirəm ki, Azərbaycan dövlətinin, şəxsən prezident İlham Əliyevin böyük dəstəyi, fəal iştirakı ilə neçə illərdir türkdilli dövlətlər arasında əməkdaşlıq daha da möhkəmlənib. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının fəaliyyəti bütün dünyada maraqla izlənilir. Bu cür rəsmi yaradılan qurumlar dövlətlər arasında iqtisadi-siyasi mədəni əlaqələri tənzimləyir, genişləndirir. Xalqlar arasında mədəni əlaqələri, dostluğu genişləndirmək, möhkəmləndirmək isə ictimai təşkilatların vəzifəsidir. Bu istiqamətdə fəaliyyət göstərən qurumların sayı isə o qədər də çox deyil. Eyni dil qrupuna daxil olan xalqlar arasında əməkdaşlığa xidmət edən ictimai qurumlar var. Məsələn, Türkdilli Xalqların Siyasətinə Dəstək Fondu kimi. Ancaq türkdilli və slavyan xalqları arasında dostluğa xidmət edən fəal ictimai təşkilat yoxdur. Biz də bu boşluğu doldurmaq, xalqlar arasında mədəni əlaqələri genişləndirmək məqsədi ilə belə bir Fond yaratdıq”.

M. Seyidov bildirib ki, Rusiyanın türkdilli dövlətlərlə əlaqələri bütün sahələrdə yaxşılaşdırmağa meyilli olduğunu nəzərə alıb bu qurumun yaradılmasını zəruri biliblər: “Bilirsiniz ki, Rusiyanın tərkibində çox böyük sayda türkdilli xalqlar yaşayır. Bizim fond həm də Rusiyada yaşayan türkdilli xalqların adət-ənənələrini öyrənmək, onların soyköklərini araşdırmaq, dünyada mövcud olan türkdilli xalqlarla əlaqələrini qurmaq istiqamətində də fəaliyyət göstərəcək. Yəni, qurumun əsas məqsədlərindən biri də Rusiya dövlətinin tərkibində yaşayan yerli türkdilli xalqlarla türkdilli dövlətlər arasında mədəni əlaqələrin qurulmasına yaxından kömək etməkdir. Biz Rusiya-Azərbaycan dostluq münasibətlərinin möhkəmlənməsində də yerli türkdilli xalqların roluna böyük əhəmiyyət veririk. Bu da yeni bir yanaşmadır. Fikrimizcə, bu münasibətlərdə türkdilli xalqların rolu böyük ola bilər. Çünki türkdilli dövlətlər içərisində Azərbaycan çox böyük sürətlə inkişaf edən dövlətlərdən biridir. Bu baxımdan, Rusiyadakı türkdilli xalqlar Rusiyanın Azərbaycanla mədəni əlaqələrinin daha da güclənməsində maraqlı tərəf kimi çıxış edirlər. Düzdür, bu 2 ölkə arasında həm diplomatik, həm də mədəni əlaqələr həmişə yüksək səviyyədə olub. Ancaq biz bu əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə xidmət edəcəyik”.

Bəli, artıq Azərbaycan diasporunun artan nüfuzu, dünyanın əksər ölkələrində nümayiş etdirdiyi real güc günü-gündən genişlənməkdədir. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin hazırladığı statistik materiallarda Azərbaycan diasporu tərəfindən təşkil edilən tədbirlər haqqında geniş məlumatlar verilmişdir. Bildirilir ki, bir tərəfdən bu tədbirlər davamlı xarakter daşıyır, digər tərəfdən də həmin tədbirlərdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zamanı Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi təcavüzün mahiyyəti haqqında daha obyektiv məlumatlar dünya ictimaiyyətinə çatdırılır.

Qəbul edilən qətnamələrdə Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğinin gücləndirilməsi diaspor qurumlarının qarşısında dayanan başlıca vəzifələrdən biri kimi dəyərləndirilir. Bununla bağlı qərara alınıb ki, xarici ölkələrin parlamentlərində, dövlət və yerli özünüidarə orqanlarında azərbaycanlıların daha geniş təmsil olunmasına diqqət yetirilsin, azərbaycanlı icmaların fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin kütləvi informasiya vasitələri ilə əlaqələri yaxşılaşdırılsın, yeni müstəqil qəzet, jurnal, radio, televiziya və informasiya agentliklərinin yaradılması prosesi davam etdirilsin.

Ümumilikdə qəbul edilmiş “Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Xartiyası”nda beynəlxalq aləmdə erməni təbliğatına qarşı işin təşkili və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin mahiyyəti ilə bağlı obyektiv məlumatların beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması üçün diaspor qurumlarının qarşısında dayanan konkret fəaliyyət istiqamətləri müəyyənləşdirilib. Bu fəaliyyət istiqamətlərindən aşağıdakıları qeyd etmək mümkündür:

Müxtəlif ölkələrdə təbliğat xarakterli tədbirlərin həyata keçirilməsi;

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü haqqında faktların və sənədlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması;

Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında materialların beynəlxalq təşkilatlara və xarici ölkə parlamentlərinə çatdırılması;

Xarici kütləvi informasiya vasitələrində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin səbəb və nəticələri haqqında əsl həqiqətləri özündə əks etdirən materialların yayılması;

Azərbaycana həsr olunmuş tədbirlərdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə həsr olunmuş məlumatların yayılması;

Avropa və ABŞ-da Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı internet forumların təşkili;

Əcnəbi müəlliflər tərəfindən Qarabağ münaqişəsi haqqında hazırlanmış tədqiqatların geniş yayılması;

Xarici televiziya kanallarında Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı həqiqətləri əks etdirən filmlərin nümayişi və s.

Yuxarıda göstərilən vəzifə və istiqamətlərlə bərabər, “Xocalıya ədalət” kampaniyası da son illərdə diaspor qurumlarının qarşısında dayanan başlıca vəzifələrə çevrilmişdir və dünyanın bir sıra ölkələri kimi Amerikanın Nyu-Meksika, Texas, Corciya, Men, Nyu-Cersi, Arkanzas və digər ştatlarının Xocalı hadisələrini soyqırım kimi tanıması həm də diaspor qurumlarının bu istiqamətdəki fəaliyyətinin nəticəsi kimi qəbul edilə bilər.

Azad Azərbaycan.-2019.-14 may.-№63.-S.5.

Diaspor qurumlarımız üçün milli mənafe başlıca şərtidir

Milli məqsədlər naminə birləşmək və həmrəy olmaq lazımdır!

Cavanşir Qədimov

Bu gün diaspor təşkilatlarının problemlərinin aradan qaldırılması istiqamətində onların fəaliyyətinin milli maraqlarımızın gerçəkləşdirilməsinə yönəldilməsi yönündə dövlət siyasəti xüsusilə təqdir olunmalıdır. Müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları da öz fəaliyyətlərində yeni mərhələnin başladığını etiraf edir. Təşkilat rəhbərləri tərəfindən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin işindəki sağlam, istiqamətli aparılan islahatlar və ən əsası, isti münasibətlər təqdir olunur. Artıq bir ölkə daxilində bir-biri ilə çəkişən, umu-küsü saxlayan diaspor təşkilatı demək olar ki, yoxdur. Sağlam idarəçilik, səmimi münasibət demək olar ki, bütün vətənsəvər qüvvələrin bir araya gəlməsinə şərait yaradıb.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən yaradılan Diaspora Dəstək Fondu isə dünyada Azərbaycanın diaspor ənənələrinin formalaşaraq daha da inkişaf etməsinə möhkəm təməl yaradacaq. Xarici ölkələrdəki təşkilatlarımız Komitə ilə yaxın münasibətlər qurmaqla dövlətə, xalqa, milli dəyərlərə sahib olmaq yolunda iri addımlarla hərəkət edə biləcəklər.

Millət vəkili Əflatun Amaşov son dövrlərdə diaspor sahəsindəki uğurları diqqətlə izlədiyini söyləyib: "Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni rəhbərinin ayrı-ayrı ölkələrə səfərlərini, azərbaycanlılarla görüşlərini izləyirəm. Hiss olunur ki, möhkəm və dayanıqlı əsaslarla təşkilatlanma işi aparılır, inkişaf gedir.

Azərbaycan-Gürcüstan parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri kimi bu məsələləri mütəmadi olaraq diqqətdə saxlayıram. Gürcüstana gedərkən yerli Azərbaycan icması və soydaşlarımızla görüşürəm. Gözləntilərim çoxdur. Gürcüstanda soydaşlarımızın sosial mövqeyi, dil və mədəniyyət sahəsindəki inkişafı diqqət mərkəzindədir. Azərbaycanlılar aktiv şəkildə Gürcüstan cəmiyyətinə inteqrasiya olunmalıdırlar. Eyni zamanda Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların problemlərini də unuda bilmərik. Əsas problemlərdən biri məktəblərlə bağlıdır. Gürcüstan ali məktəblərində 5 minə yaxın azərbaycanlı gənc təhsil alır. Bu da çox müsbət haldır. Çox yaxın zamanlarda azərbaycanlılar gürcü dilini lazım olan səviyyədə biləcəklər. Bu zaman dövlətin idarə olunmasında onların iştirakı fəallaşacaq. Amma milli mədəniyyətimizi də yaşatmalıyıq".

Millət vəkili qeyd edib ki, milli mədəniyyətimiz orta məktəblərdə ana dili dərsləri vasitəsilə təbliğ olunmalıdır: "Təəssüf ki, bu sahədə çox ciddi problem var. Artıq Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fənni üzrə müəllimlərin yaşı 70-80 arasındadır. Vaxtilə Gürcüstanda Puşkin adına institut vardı. Burada Azərbaycan dili üzrə də mütəxəssislər yetişirdi. İndi həmin institut bağlanaraq istiqamətini dəyişib. Heç bir

ali məktəbdə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı üzrə fakültə yoxdur. Bu məsələ dəfələrlə gündəmə gəlib. Çox istərdim ki, diaspor bu məsələ üzərində də dayansın. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin də yenilənmiş fəaliyyət proqramı çərçivəsində bu məsələni diqqətdə saxlayacağına əminəm".

Almaniyada "Azərbaycan Mədəniyyəti" Cəmiyyətinin sədri Yaşar Niftəliyev də bildirib ki, son aylarda Dövlət Komitəsi tərəfindən Avropada diaspor sahəsində olduqca mühüm addımların atılması burada yaşayan azərbaycanlıları yeni təkliflər ətrafında düşünməyə həvəsləndirir: "Konkret metodlardan düzgün istifadə edilməsi, gənclər hərəkatına önəm verilməsi, lobbiçiliklə bağlı yeni yeni addımlar və sair yaxın illərdə Azərbaycan diasporunda ciddi qələbələrdən xəbər verir. Qısa müddətdə ən vacib məsələ olan azərbaycanlıların birləşdirilməsi kimi məsələdə əldə olunan nailiyyətlər, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni rəhbərliyinin bu istiqamətdə qətiyyətindən xəbər verir ki, bu da digər məsələlər üçün bizdə ciddi ümid yaradır".

Prezident Administrasiyasının İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla iş bölməsinin müdiri Qafar Əliyev qeyd edib ki, müxtəlif ölkələrə səpələnmiş azərbaycanlıların öz milli mənsubiyyətlərini qorumaqla mədəni-siyasi həmrəyliyi müstəqil Azərbaycan Respublikasının dövlət maraqlarına uyğun gəlməli və onun strateji məqsədlərindən biri olmalıdır. Q. Əliyev vurğulayıb ki, bu gün Azərbaycan diasporu prezident İlham Əliyevin irəli sürdüyü konsepsiya əsasında hücum xarakterində qurulub.

PA rəsmisi qeyd edib ki, diaspora təşkilatı ilə məşğul olan bəzi şəxslərin sədr seçilmək, İdarə Heyətinə üzv olmaq və digər bu kimi məsələlərə aludə olması, onları milli məqsədlərdən yayındırır: "Milli məqsədlər naminə birləşmək və həmrəy olmaq lazımdır".

Qafar Əliyev bildirib ki, Azərbaycanda diaspora siyasəti Azərbaycan Respublikasının prezidenti, Prezident Administrasiyası, Milli Məclis, Nazirlər Kabineti, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, eyni zamanda ayrı-ayrı qeyri-hökumət təşkilatları, kütləvi-informasiya vasitələri, televiziya, radiolar səviyyəsində aparılan böyük bir dövlət siyasətinin tərkib hissəsidir: "Azərbaycanın diaspora siyasəti möhtərəm prezidentimiz cənab İlham Əliyevin irəli sürdüyü konsepsiya əsasında tam genişmiqyaslı hücum xarakterində qurulub. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi, Milli Məclis, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Prezident Administrasiyası, Nazirlər Kabineti, eləcə də digər aidiyyəti qurumlar artıq bu işə qoşulub. Bu bizim işimizi xeyli asanlaşdırır".

PA rəsmisinin sözlərinə görə, artıq televiziya kanallarında bilavasitə diaspora üçün nəzərdə tutulmuş proqramlar hazırlanır ki, bu da çox müsbət haldır. Qafar Əliyev hazırda Azərbaycan diasporunun qarşısında dayanan mühüm vəzifələrdən də söz açıb. O bildirib ki, bu gün Azərbaycan diasporunun qarşısında duran əsas vəzifə Dağlıq Qarabağ problemi barədə dünya ictimaiyyətini məlumatlandırmaqdır: "Azərbaycan diaspora siyasətinin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri Dağlıq Qarabağ probleminin həlli üçün dünya ictimaiyyəti, beynəlxalq təşkilatlar, dünyada Azərbaycanla maraqlanan qurumları daha çox məlumatlandırmaqdan ibarətdir. Bu birmənalıdır və diasporumuzun dəyişməz fəaliyyət istiqamətlərindən biridir. Azərbaycan həqiqətləri, Dağlıq Qarabağ problemi, eləcə də

ermənilərin zaman-zaman xalqımızın başına gətirdikləri müsibətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində biz xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımıza böyük ümidlər bəsləyirik. Etiraf etmək lazımdır ki, əvvəllər elə dövlətlər vardı ki, həmin ölkələrdə diaspora təşkilatları fəaliyyət göstərmirdi. Ancaq hazırda nəinki dünyanın hər bir ölkəsində, eləcə də həmin ölkələrin ayrı-ayrı şəhərlərində, vilayətlərində Azərbaycan diaspora təşkilatları, cəmiyyətləri yaranıb və məqsədyönlü şəkildə fəaliyyət göstərirlər. Diaspor təşkilatlarımız malik olduqları imkanlardan maksimum dərəcədə istifadə etməklə Azərbaycanın əleyhinə olan qüvvələrə qarşı mübarizə aparırlar".

Azad Azərbaycan. – 2019. – 2 may. - № 58. – S. 5.

Rusiya azərbaycanlıları birləşdi - uğura aparan çətin yol

RAİ-ni ÜAK-dan fərqləndirən nə olacaq? Fəzail Ağamalı: “Proses çox yaxşı gedir...”

Cavanşir Abbash

Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun təşkilatçılığı ilə Moskvada Rusiya Azərbaycanlılarının I Forumu və Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının təsis konfransı keçirilib. Təsis konfransına Rusiya Federasiyasının 56 regionunu təmsil edən diaspor qurumlarının təmsilçiləri qatılıb. Növbəti addımlarla bağlı qərarlar qəbul olunub, birlik nümayiş etdirilib.

Müzakirələrdə Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının prezidentliyinə Dünya Azərbaycanlıları İttifaqının və Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun prezidenti Fizuli Məmmədovun namizədliyi irəli sürülüb. Təklif yekdilliklə qəbul olunub.

RAİ-nin yaradılması Azərbaycan daxilində müsbət qarşılanıb. Ermənilərin bütün sahələrdə güclü olduğu Rusiyada soydaşlarımızın bir araya gəlməsinin öz töhfələrini verəcəyi vurğulanır. Xüsusilə iki il öncə şimal qonşumuzda Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin (ÜAK) ləğv edilməsindən sonra belə bir birliyə böyük ehtiyac var idi. RAİ-nin ÜAK-dan nə ilə fərqlənəcəyi, hansı işləri görəcəyi yönündə müxtəlif müzakirələr gedir.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı “Yeni Müsavat”a açıqlamasında RAİ-nin hansı işləri görməli olduğunu sadaladı: “Rusiyada bizim soydaşlarımız kifayət qədər uzun illərdən bəri məskunlaşblar. Sayları da çoxdur. Orada diasporumuzun fəaliyyətini gücləndirməsi bütün mənalarda maraqlarımıza tamamilə uyğundur. Çox təəssüf edirəm ki, uzun illər boyu bir sıra yerlərdə olduğu kimi, Rusiyada da diasporumuz öz fəaliyyətini istədiyimiz şəkildə qura bilmədi. Xüsusilə son illər diasporun daxilində ən müxtəlif hadisələr baş verdi, parçalanmaların şahidi olduq. Sonunda demək olar ki, orada diasporumuzun fəaliyyətinə son qoyuldu. Bu çox təəssüf doğuran hadisə idi. Hər birimizi bu ciddi şəkildə narahat etdi. Rusiyada erməni diasporu kifayət qədər güclüdür. Onların fəaliyyəti hər zaman ölkəmizə qarşı yönəlib. Xüsusi olaraq Azərbaycanla Rusiya arasındakı münasibətlərin yüksək səviyyədə qurulmasına bütün imkanları ilə mane olmağa çalışırlar. Heç kimə sırr deyil ki, Rusiyada bütün sahələrdə erməni diasporu şəbəkələşmiş şəkildə fəaliyyət göstərirlər. Oradan gedən yəhudilərin də yerini tutublar. Bu gün Rusiya mətbuatında ermənilərin çox böyük fəallığı var. Hər yerdə olduğu kimi, Rusiyadakı erməni diasporu da Azərbaycana qarşı düşmənçilik mövqeyini nümayiş etdirməkdədir. Bunun qarşısını almaq üçün güclü diasporamızın yaranmasına ciddi ehtiyac var idi. Bu gün də bu zərurət özünü açıq şəkildə ehtiva etməkdədir. Çox yaxşı haldır ki, artıq bununla bağlı mövcud problem aradan qaldırılır. Onu da etiraf edək ki, hörmətli, keçmiş həmkarım Fuad Muradov Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinə sədr təyin olunandan sonra bu

komitənin fəaliyyətində ciddi dəyişiklik özünü göstərməyə başladı. Proses çox yaxşı gedir. Ümidvaram ki, həqiqətən komitə imkanlarından istifadə edərək həm dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində də, həm də Rusiyada da diasporamızı gücləndirəcək”.

Müsaibimiz hesab edir ki, təkcə Rusiyada deyil, digər MDB ölkələrində də diasporamızın gücləndirilməsinə böyük ehtiyac var: “Xüsusilə, bu məsələdə Gürcüstana ciddi diqqət ayrılmalıdır. Bildiyiniz kimi, orada həm diaspora şəklində, həm də vətəndaş kimi ermənilərin ciddi fəallıqları var. Rusiyada ittifaqımızın yaradılmasını çox yüksək qiymətləndirirəm. Fizuli Məmmədovu yaxşı tanıyıram. Bildiyim qədər ilə o kifayət qədər vətənpərvər adamdır. Azərbaycana çox bağlı insandır. Onunla ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatlarda olmuşuq. Azərbaycan diasporalarının keçirdikləri tədbirlərdə iştirak etmişik. Arzu edərdim ki, fikirlərimdə yanılmayıb. Füzuli Məmmədovu təbrik edir, ona işində uğurlar arzu edirəm. Ümid edərəm ki, onun fəaliyyəti Azərbaycanın milli və dövlət maraqlarına xidmət edəcək. Tanıdığım Fizuli Məmmədov həm də təmənnəsiz adamdır. Çoxları elə düşünür ki, Azərbaycan dövləti onlara maliyyə yardımı göstərməlidir. Halbuki, bu kökündən yanlışdır. Baxın ermənilər nə edirlər? Diasporları dövlətlərindən pul almırlar, əksinə Ermənistanla hərtərəfli yardım edirlər. Fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə tanınmış insanları, siyasətçiləri, dövlət adamlarını ələ alırlar, onlarla iş qururlar, seçki prosesində fəaliyyət iştirak edirlər ki, sonradan onların sözü deyilsin. Yəhudilər də belədir. İsraildən maliyyə yardımı almırlar, əksinə ona yardım edirlər. Bu baxımdan yuxarıda qeyd etdiyim xoşagəlməz yanaşma tamamilə aradan qaldırılmalıdır. Maliyyə yardımı ummaq diaspora şəklində dövlətə xidmət etmək deyil. Bu sonunda müxtəlif işlərlə məşğul olmağa qədər aparıb çıxarır. Düşünürəm ki, indi Rusiyada yaranan bu təşkilat tamam başqa keyfiyyətlər və yanaşmalarla öz işini quracaq, diaspor kimi xalqımız və dövlətimizin maraqlarına Rusiyanın qanunları, imkanları çərçivəsində xidmət göstərəcəklər”.

Deputat yeni təşkilatın ÜAK-dan nə ilə fərqlənəcəyinə də aydınlıq gətirdi: “Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin rəhbəri Məhəmməd müəllim idi. Ziyalı, alim bir insandır. Konqresdə olanlar qaneedici fəaliyyət göstərmədilər. Azərbaycan dövlətindən maliyyə umur, yardım istəyirdilər. Bu yardımlar da göstərilirdi. Bir çox hallarda yardımlar öz ünvanına çatmırdı. Ayrı-ayrı vaxtlarda KİV-lərdə bununla bağlı faktlar gedib. Bu cür hallar kökündən aradan qaldırılmalıdır. Bu ittifaq Rusiya ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin ən yüksək səviyyədə qurulması üçün əlindən gələni etməli, erməni diasporasına qarşı sözün həqiqi mənasında böyük vətənpərvərliklə, fədakarlıqla mübarizə aparıb onların yalanlarını ifşa etməli, Azərbaycan həqiqətlərini bütün rus cəmiyyətinə çatdırmalı, bu cəmiyyətlə Azərbaycan cəmiyyəti arasındakı əlaqələri gücləndirməlidir. Azərbaycan və Rusiya prezidentləri arasında yüksək dostluq münasibətləri var. Dövlətlərarası münasibətlər yüksək səviyyədə gedir. Cəmiyyətlər arasında münasibətlərin bundan sonra yüksək səviyyədə qurulmasına ehtiyac var”.

Xaricdəki azərbaycanlılar çəkici eyni nöqtəyə vurmalıdır

İsveçrədə yaşayan diaspor fəali Qasım Nəsirov: “Avropalılara bir məlumatı çatdırmaq istəyiriksə, bunu onların düşüncə tərzinə uyğun təqdim etməliyik”

“Hər kəs özünə «Mən xalqım üçün nə etmişəm» sualını verməyi bacarmalıdır. Hər kəs öz fikrini, gücünü Azərbaycanın mədəniyyətini, tarixini yaşadığı ölkədə tanıtmğa yönəltmək haqda düşünməlidir”. İsveçrədə – paytaxt Bern yaxınlığında yaşayan diaspor fəali Qasım Nəsirov belə deyir. İsveçrə Miqrasiya İdarəsinin İnteqrasiya bölümündə çalışır. İsveçrəli məktəblilərə, gimnaziya və universitet tələbələrinə dərs keçir, həmçinin Polis Akademiyasında, Federal Polis Qurumunda tədrislə məşğuldur. Eyni zamanda, Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin prezidentidir. Azərbaycan Diaspor Komitəsi tərəfindən yaradılan Azərbaycanlıların Avropadakı Şurasının İsveçrə üzrə əlaqələndiricisidir. Bakıda olarkən redaksiyamızda qonaq olan Qasım Nəsirov gələcək planlarından da söhbət açdı.

Fərqli təqdimatlar

- Rəhbərlik etdiyiniz Mədəniyyət Mərkəzi İsveçrədə ölkəmizin mədəniyyətinin tanıtılması istiqamətində hansı işləri görür?

- 15 ildir ki, İsveçrədə yaşayıram. Mədəniyyət Mərkəzi 2006-cı ildə rəsmi qeydiyyatdan keçib. Bu mərkəzi yaratmaqda məqsədimiz Azərbaycan mədəniyyətini, musiqisini və Azərbaycan həqiqətlərini İsveçrədə yaşayan insanlara çatdırmaqdır. Bir az da geniş götürsək, məqsədimiz isveçrəlilərə Azərbaycanı daha yaxından tanıtmadır. Qoy onlar Azərbaycanın nə qədər qədim və zəngin tarixə malik olduğunu, qədim mədəniyyəti, musiqisi, rəngarəng və çeşidli mətbəxinin olduğunu bilsinlər. Əlbəttə ki, ilk növbədə Qarabağ problemi, Xocalı soyqırımı, 20 Yanvar faciələri haqqında da məlumatlı olsunlar. Həmçinin gələcəkdə bu problemlərin həllində bizə dəstək olsunlar. Bu, bizim əsas məqsədimizdir.

- Sırr deyil ki, Qərb cəmiyyəti bir qədər öz qayğıları ilə yaşayan, ilk baxışda başqalarının qayğılarına laqeyd görünən cəmiyyətdir. Belə olan tərzdə, siz Azərbaycanla bağlı məlumatları onlara nə qədər anlada bilərsiniz?

- Düz deyirsiniz, Avropada yaşayan insanlar daha çox öz problemləri və qayğıları ilə məşğuldurlar. Başqa insanları da asanlıqla qəbul etmirlər. Ancaq onlar başqa ölkələrin mədəniyyəti ilə maraqlanmaq istəyirlər. Bu, onlara informasiyanı hansı formada çatdırmaqdan çox asılıdır. Həm də informasiyanın kim tərəfindən verilməsi önəmlidir. Biz İsveçrədə yaşayan azərbaycanlılar, ölkənin gündəlik həyatı, mədəniyyəti, insanları haqqında məlumatlıyıq. Məqsədimiz də odur ki, öz həqiqətlərimizi onlara qəbul etdikləri şəkildə çatdıraraq. Bəzən azərbaycanlılar fikirləşir ki, özümüzün başa düşdüyümüz kimi, öz mentalitetimizə uyğun olan informasiyanı versək, o zaman avropalılar qəbul edəcək. Bu, yanlış fikirdir. Çünki avropalıların informasiyanı qəbul etmə və qavrama tərzini başqadır. Bir bilginə onlara anlatmaq üçün onların qəbul etdiyi tərzə vermək lazımdır. Yəni bu, dil məsələsi deyil, təqdimat məsələsidir. Təqdimatı

düzgün qurduğun zaman İsveçrəlilər həmin informasiyanı başa düşüb qəbul edirlər. Yox, əgər informasiya düzgün şəkildə onlara təqdim olunmursa, nə qədər əhəmiyyətli olsa belə onlar bunu qəbul etmir və inanmırlar.

Kağız üzərindəki təşkilatlar

- İsveçrədə çoxmu azərbaycanlı yaşayır?

- Ən son məlumatlara görə, İsveçrədə azərbaycanlıların sayı 2000-ə yaxındır. Bu ölkədəki azərbaycanlıların əsas qismini 3 qrupa ayıra bilərik. Birinci qrup ya xanımları, ya da ərləri İsveçrəli olan azərbaycanlılardır. İş və ya oxumaq üçün gələn insanlar da var. Orda bir neçə il yaşamalarına və işləmələrinə baxmayaraq, onlar diaspor işində o qədər də fəal deyillər. Digər bir kateqoriya isə Azərbaycandan qaçqın şəkildə gələnlərdir ki, müxtəlif səbəblərdən Avropaya üz tutublar. Bu kateqoriyaların bəziləri çox, bəziləri də az halda diasporumuzun özülünü yaradır.

- Bir çox ölkələrdə diaspor təşkilatları arasında müəyyən soyuqluğun olduğu faktıdır. Bu baxımdan İsveçrədə vəziyyət necədir?

- Bu çox vacib məsələdir. İsveçrədə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarının sayı bəlkə də çox görünə bilər. Ancaq o təşkilatların çoxunun kağız üzərində olması üzücü bir haldır. Onlar Azərbaycan diasporu ilə bağlı heç bir işlə məşğul olmayan insanlar və ya qruplar tərəfindən yaradılıb. Və yaxud adını «diaspor» qoyub başqa işlərlə məşğul olmaq istəyənlər də var. Mən kimisə günahlandırmaq və ya yaxşı və ya pis olduğunu demək fikrində deyiləm. Sadəcə deməyim odur ki, əgər bir insan və ya qrup özünü «Azərbaycan diasporu» adı ilə ortaya çıxarırsa, o, ölkəmiz üçün nəsə bir iş görməlidir. Əgər fəaliyyəti yoxdursa, bu təşkilatın nə üçün yarandığını və kimin istəklərinə xidmət etdiyini başa düşə bilmirəm. Çox təəssüf ki, tək İsveçrədə deyil, Avropanın başqa ölkələrində də təşkilatlar arasında əlaqələr sıx deyil. O təşkilatlar həmişə özlərini partiya mənsubiyyətinə görə bölməyə çalışırlar. «Siz müxalifətsiniz», «biz iqtidarıq» və s. kimi mənasız diskussiyalar adamı çox kədərləndirir. Çünki bizim hər birimiz Azərbaycan övladlarıyıq. Hansı siyasi mənsubiyyətə xidmət etmələrindən asılı olmayaraq, bu insanlar harada olursa olsunlar, heç olmasa bir-birlərinə dəstək verməlidirlər. Əgər biz hansısa mənsubiyyətlərə görə ayrı-seçkilik ediriksə, o zaman bizim diasporun sonu da yaxşı olmaz. Bu baxımdan bütün azərbaycanlıların diqqətli olması lazımdır. Bizim təşkilatın başqa ölkələrdəki diaspor təşkilatları ilə əlaqəsinə gəlincə, sevindirici haldır ki, Diaspor Komitəsi ölkələrdəki dağılmış təşkilatları bir yerə toplayıb «Şura» adı altında birləşdirməyə çalışır. Bu istiqamətdə çox işlər görülsə də, işlər yavaş gedir. Bu, sadəcə bizim insanların günahıdır ki, birləşməyimiz həmişə ləng gedir. Ancaq biz bütün ambisiyalarımızı kənara qoyub əsas məqsədlər uğrunda – Qarabağ, faciələrimiz, mədəniyyətimiz, tarixi həqiqətlərimiz və s. mövzular istiqamətində çalışsa bilərik. Hesab edirəm ki, heç bir siyasi düşüncə bu məqsədlərin qarşısını ala bilməz. Heyf ki, insanlar məqsədə görə yox, şəxsə görə bu təşkilatlara qiymət verirlər. «Orada filankəsdir, mən qatılmaram» düşüncələri hakimlik edir. Bütün bunlar adama çox pis təsir edir.

- Yeri gəlmişkən, xarici ölkələrdəki diaspor təşkilatlarının nəzdində Ana dili məktəblərinin yaradılması Komitənin də diqqətindədir. Bu istiqamətdə İsveçrədə hər hansı işlər görülürmü?

- Nəzərə almaq lazımdır ki, biz İsveçrədə başqa Avropa ölkələri ilə müqayisədə ən az sayda azərbaycanlıların topladığı diaspor təşkilatlarından biriyik. Azərbaycanlıların öz uşaqlarını toplayıb bu məktəbə göndərməsi bizdə çox çətindir. Çünki İsveçrənin bütün bölgələrində azərbaycanlılar dağınıq şəkildə yaşayır. Bir şəhərdən o biri şəhərə getmək üçün nəqliyyat xərcləri çox bahadır. Bildiyiniz kimi, İsveçrə Avropanın ən bahalı ölkələrindən biridir. Ona görə mən həftədə və ya iki həftədə bir dəfə bir bölgədən digər bölgəyə getməyə çətinlik çəkən azərbaycanlıları başa düşürəm. Buna baxmayaraq, bir il əvvəl Azərbaycanın İsveçrədəki və Lixtenşteyndəki səfiri Xanım İbrahimovanın və Azərbaycan Diaspor Komitəsinin böyük istəyi və dəstəyi nəticəsində mənimlə əlaqə qurub bir Azərbaycan məktəbi açmaq qərarına gəldilər. Artıq bir il yaxındır ki, Berndə «Qarabağ» adlı Azərbaycan dili məktəbi fəaliyyətdədir. Bu, İsveçrə qanunlarına görə qeydiyyatdan keçmiş bir məktəbdir. Məktəbdə gözəl şəraitimiz var. Paytaxtın mərkəzində yer icarə etmişik. Burada Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, Azərbaycan rəqsləri və musiqisi tədris olunur. Dərs deyən müəllimlər də peşəkar insanlardır. Uşaqların da bu məktəbə gəlməyə maraqları var. Məktəbdə 13 nəfərə yaxın şagird var. Get-gedə bu rəqəmin artacağını düşünürük. Çünki orada yaşayan azərbaycanlılar belə bir səviyyəli məktəbin olduğunu bilincə övladlarını ora gətirməyi düşünürlər. Novruz bayramı şənliyində «Qarabağ məktəbi» Azərbaycan şeirləri, mahnıları ilə çıxış etdi. Onların ifaları bayram şənliyinə gələnlərin böyük marağına səbəb oldu. Bu, mənə çox qürur verir və məktəbin gələcəyinin yaxşı ola biləcəyi ilə bağlı optimizmə kökləyir.

- Sizcə, təkcə Avropada deyil, həm də bütün dünyada yaşayan azərbaycanlıların lobbiçilik fəaliyyətinin gücləndirilməsi, belə deyim, çəkici bir nöqtəyə vurmaları üçün nə etmək lazımdır?

- Bəli, biz hamımız birlikdə çəkici eyni nöqtəyə vurmalıyıq. Ayrı-ayrılıqda vurulan zərbələr effekt verməyəcək. Nəticədə zəhmətimiz də hədəf gedəcək. Sadəcə, sırf Azərbaycanın mənafeyi, ölkəmizin tanınması üçün bir yumruq şəkildə olsaq, onda gördüyümüz işlər də öz bəhrəsini verəcək. Bəzi insanlar başqa bir ölkəyə köçdükləri zaman öz köklərini unudurlar. Xüsusən uşaqlarda assimilyasiya baş verə bilər. Biz öz kökümüzü unutmamalı, azərbaycanlı olduğumuzla hər zaman fəxr etməliyik. Bu hissləri övladlarımıza da təlqin etməyi bacarmalıyıq. İsveçrəlilərin öz mədəniyyətini bilməyən, tarixindən xəbərsiz insanlara hörməti yoxdur. Övladlarımız da bilməlidir ki, onlar azərbaycanlıdırlar və Azərbaycanın da qürur duyacağı çox şeyləri var.

Pedaqoji kvest modeli

- Bayaq dediniz ki, bir ölkə haqqında həqiqətlərin tanınması üçün təqdimat önəmlidir. Yeri gəlmişkən, Xocalı faciəsi günündə siz tətbiqi pedaqoji kvest üsulu ilə faciənin ali məktəblərdə tanıtımını həyata keçirmisiniz. Metodun effektindən razı qaldınız mı?

- Bir neçə ildir ki, biz bu faciə haqqında Avropada məlumatlar yaymağa, soyqırımını tanıtmağa çalışırıq. Mən inanıram ki, Azərbaycanda bayraqlarla çıxıb Xocalı şüarları ilə çıxış etməyin və ya faciə ilə bağlı plakatlar sərgiləməyin təsiri ola bilər. Ancaq hər dəfə eyni təbliğatla çıxış etmək olmaz. Həmçinin bu cür təqdimatları burda qışqıra-qışqıra da etmək olmaz. Çünki insanlar belə mənzərələri görüb geri çəkilirlər. Təqdimatları dəyişdirmək lazımdır. Biz özümüzü hər bəşvər yox, sülhsevər insanlar kimi göstərməyə

çalışmalıyıq. Qeyd edirəm ki, İsveçrədə insan ölümləri, genosidlə bağlı plakatların gəzdirilməsinə qadağa qoyulub. Xüsusən uşaqlara qətlərlə, insan ölümü, faciələrlə bağlı şəkilləri göstərmək olmaz. Bu, onların psixoloji vəziyyətinə pis təsir edə bilər. Mən də bu metodu düzgün qiymətləndirirəm. Çünki bir meyi göstərməklə nəyə nail olmaq olmaz. Sadəcə, kiminsə psixologiyasına təsir edə bilərsiniz. Ancaq ağlayan bir uşağın və ya əlində çanta olan yetim bir uşağın üzünü göstərdiyiniz zaman avropalı insana daha çox təsir etmək mümkündür. Əgər biz “ermənilər soyqırımını etmişlər” desək, hamı bizi dərhal başa düşməyəcək. Mərhələni addım-addım keçib onlara anlatmaq lazımdır. Biz bu mərhələləri keçib Xocalı soyqırımını parlamentdə rəsmi olaraq soyqırımını səviyyəsinə gətirə bilərik. Təqdimatın kvest modelinə gəlincə, mən son illər İsveçrədə Xocalı ilə bağlı tədbirləri modern şəkildə təşkil etməyə çalışıram. 4 il əvvəl üzərində “Xocalı 1992” yazılan 613 ədəd qara rəngli şarların Berndə göyə buraxılması, iki il əvvəl isə İsveçrə Parlament binasının qarşısında İsveçrə ənənəsinə uyğun şam hazırlama aksiyalarının müəllifi mənəm. Kvest metodu ilə hazırlanan tədbir isə BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının (UNHCR) 1997-ci ildə hazırladığı “Qaçqın səfərlərinin mərhələləri” adlı təlim əsasında hazırlanıb. İstəyim tələbələri Qarabağ və Xocalı mövzusunda yaxınlaşdırmaqdır. Bu təqdimatda səhv məlumatların verilməməsinə, insanların başqa insanlara qarşı qəzəblənməməsinə xüsusi diqqət yetirmişəm. Avropalıların əksəriyyəti Xocalı hadisələrindən xəbərsizdir. Olanlar bu barədə ya çox qəddar məlumat eşidib, ya da eşitdikləri məlumatlara inanmayıb, güvənməyiblər. Məncə, ilk növbədə gənclərdən başlamalıyıq, əsas informasiyanı tədricən onlara çatdırmalıyıq.

- Təşkilatlanma istiqamətində gələcək planlarınız nədir?

- Mən hər il yeni-yeni tədbirlər keçirmək, daha modern şəkildə, insanların anlaya biləcəyi tərzdə problemlərimizi isveçrəlilərə çatdırmaq niyyətindəyəm. Bu cür proqramları təqdim etmək üçün təbii ki, dəstəyə də ehtiyacım var. Dəstəkdən asılı olmayaraq da həmişə bu işləri görməyə çalışmışam. Azərbaycan üçün hər hansı bir iş görə bilirəmsə, bu, mənə qürur verir. Hər birimiz bu dövlətin bir parçasıyıq. Azərbaycan birlikdə gözəl bir mozaikadır. Hamı birlikdə iş görməlidir ki, sonda gözəl bir mozaika ortaya çıxsın və hər kəs də bu gözəllikdən zövq ala bilsin. Hər kəs özünə «mən xalqım üçün nə etmişəm» sualını verməyi bacarmalıdır. Mən öz fikrimi, gücümü Azərbaycanın mədəniyyətini, tarixini yaşadığımız ölkədə tanıtmğa yönəltmək haqda düşünürəm. Bu, mənim tərəfimdən mozaikanın bir qisminin yaradılmasıdır.

Söhbətləşdi

Təranə Məhərrəmov

Kaspi.– 2019.- 23 aprel.– № 72.– S. 10.

Diasporumuz həlli vacib vəzifələrin aktuallığını dərk edir

Azərbaycan diasporu qarşıda duran vəzifələrin öhdəsindən gəlmək gücünə malikdir

Cavanşir Qədimov

Uzun illərdən bəri xaricdə yaşayan azərbaycanlılar zaman keçdikcə, həmin ölkələrin ictimai-siyasi, mədəni və digər sahələrinə inteqrasiya olunublar. Və nəticədə xaricdə təcridən Azərbaycan diasporu yaranıb. Dünya ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar həmin dövlətlərin təhsil müəssisələrində alim-professor, dövlət orqanlarında məmur, siyasi partiyalarında aktiv üzv kimi, habelə incəsənət və mədəniyyət sahəsində özlərini sübut etdikcə, onların təşkilatlanması daha da sürətlənib. Ekspert Əhməd Şahidov hesab edib ki, diaspora işi əslində bir könül məsələsidir, ilk növbədə sevgin olmalıdır bu işə: “Savadlısan ya yox, güclü intellekt sahibisən və ya deyilsən, çoxlu dil bilirsən ya bilmirsən, təşkilatçılıq qabiliyyətin güclüdür ya yox - bunlar ikinci növbədə gələn məsələlərdir. Əvvəlcə içində sevgi olmalıdır... Vətənə sevgi, Xalqına sevgi, Dövlətinə, Bayrağına, Himninə sevgi... sevgi, sevgi və sonsuzadək sevgi...

Sevgi varsa, yola çıxma bilərsən. Uzun və keşməkeşli bir yoldur. Bu yolda büdrəmək olmaz, tərəddüd içində geri çəkilmək olmaz, əyilmək, sınımaq olmaz! Buna görə də mütləq savadlı olmalısən, güclü intellektin olmalıdır, çoxlu dil bilməlisən, təşkilatçılıq qabiliyyətin güclü olmalıdır. Bunlar da varsa, qələbə qaçılmazdır, uğur səninlə olacaq hər zaman”.

Artıq milli həmrəyliyin real daşıyıcıları olan azərbaycanlılar yaşadıkları ölkələrdə siyasi və ictimai nöqtəyi-nəzərdən kifayət qədər aktiv mövqe tuta bilirlər. 3-4 iyun 2016-cı ildə keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının IV qurultayında prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan diaspor təşkilatları ölkəmizin haqlı mövqeyini uğurla müdafiə edir, haqq səsimizin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması üçün səylərini durmadan artırır. Dövlət başçısı xaricdəki soydaşlarımıza əldə edilən nailiyyətlərlə kifayətlənməməyi, fəaliyyətlərini daha da genişləndirməyi tövsiyə etdi. Prezident İlham Əliyevin Qurultayda bəyan etdiyi kimi, xaricdəki cəmiyyətlərimiz dövlətimizin inkişafında, dünya azərbaycanlılarının mənəvi dayağı olan müstəqil Azərbaycan Respublikasının tarixi çiçəklənmə prosesinə öz fəaliyyətləri ilə layiqli töhfələr verməli, onun beynəlxalq nüfuzunun möhkəmlənməsi üçün əllərindən gələni əsirgəməməlidirlər. Çünki 50 milyondan çox dünya azərbaycanlılarının bir Vətəni var, o da müstəqil Azərbaycan Respublikasıdır.

Gənc Politoloqlar Mərkəzinin (GPM) sədri İlkin Əliyev hesab edir ki, xaricdəki soydaşlarımız öz milli mənsubiyyətlərini dərk edərək onu qoruyub saxlamağa artıq nail ola biliblər. Onun sözlərinə görə, indi qətiyyətlə demək olar ki, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların milli maraqları Azərbaycan Respublikasının dövlət maraqlarına uyğun gəlir və bu onların əsas strateji məqsədlərindən biridir: “Əslində hazırkı şəraitdə Azərbaycan diasporasının mütəşəkkil fəaliyyətinə heç vaxt olmadığı qədər ciddi ehtiyac

var. Nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi mövcudluğu, müstəqil daxili və xarici siyasət yürütməsi, ölkəmizin zəngin karbohidrogen ehtiyatlarına malik olması və dünyanın güc mərkəzlərinin enerji mənbələri uğurundakı savaşı diaspora fəaliyyətimizin daha da güclənməsini zəruri edir. Bununla yanaşı, müstəqilliyin və dövlətçilik ənənələrinin möhkəmləndirilməsi, beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın mövqelərinin gücləndirilməsi, erməni təcavüzünə məruz qalmış xalqın haqq səsinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Dağlıq Qarabağ probleminin beynəlxalq hüquq normaları və prinsipləri çərçivəsində ədalətli həllinə nail olunması xarici ölkələrdə diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olan təşkilatların vahid mərkəz ətrafında birləşməsinə tələb edir”.

GPM sədri bildirib ki, Azərbaycan dövlətinə qarşı heç bir ölkədə olmadığı qədər təhdidlərin olması diaspora fəaliyyətimizin möhkəmlənməsini önə çıxarır: “Etiraf edilməlidir ki, diaspora təşkilatlarımıza verilən dövlət dəstəyi məhz sadalanan məsələlərin həllində mühüm rol oynayır. Belə ki, artıq diaspora təşkilatlarımız bəzi problemlərin bir çoxunun həllində ciddi uğurlara nail olublar. O da etiraf edilməlidir ki, qarşıya qoyulan hədəflərə tam şəkildə nail olmaqdan ötrü diaspor təşkilatlarımızın dövlətlə əməkdaşlıq şəraitində bir sıra məsələlərin həlli vacib sayılır. Məlum olduğu kimi Azərbaycanın beynəlxalq imici, həyata keçirilən çoxşaxəli xarici siyasət, dünya ölkələrinin iqtisadi və enerji maraqları ölkəmizin bir sıra inkişaf etmiş dövlətlərlə bərabər səviyyədə əməkdaşlığına şərait yaradıb. Artıq Azərbaycan dünyanın 150-yə yaxın ölkəsi ilə ticarət əlaqəsindədir. Bu isə o deməkdir ki, müstəqil Azərbaycan üçün dünyanın bir o qədər ölkəsi ilə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq imkanı yaranıb. Bununla yanaşı bir sıra ölkələrlə siyasi əlaqələrimiz də normaldır, hətta bəzi ölkələrlə siyasi əməkdaşlığımız fayda verməkdədir. Belə ki, artıq Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlar səviyyəsində bir sıra ölkələrlə vahid mövqedən çıxış edir, beynəlxalq hüquq çərçivəsində dövlətlərin maraqlarının müdafiəsində prinsiplilik nümayiş etdirir”.

İ. Əliyev qeyd edib ki, belə fəaliyyət parlamentlərarası əməkdaşlıq səviyyəsində özünü daha qabarıq büruzə verir: “Məhz belə bir vəziyyət imkan verir ki, Azərbaycanla normal siyasi-iqtisadi münasibətdə olan ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız həmin ölkələrdə monolit qüvvə kimi çıxış etməyə nail olsunlar. Daha dəqiq, həmin ölkələrin siyasi və ictimai həyatına nüfuz edə bilsinlər. Sırr deyil ki, dünya azərbaycanlılarının yaşadığı ölkələrdə monolit qüvvə kimi çıxış etmələri onların milli və vətəndaş hüquqlarının qorunmasına da əhəmiyyətli təsir göstərir. Həmçinin yaşadıkları ölkədə Azərbaycanın milli və dövlət maraqlarının təmin olunmasında müəyyən rol oynamaq imkanı yaranır. Konkret olaraq qeyd etmək olar ki, dünya azərbaycanlılarının yaşadıkları ölkələrin seçkili və yaxud icra strukturlarında təmsil olunmaları soydaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsi ilə yanaşı, Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Məhz bu halda dünya ölkələrinin parlamentlərində, nəticə etibarilə isə beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqları, Ermənistan tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilmiş soyqırım aktları barədə ədalətli qərarların qəbuluna nail olmaq mümkündür”.

Ekspert vurğulayıb ki, dövlətin xüsusi dəstəyi nəticəsində son illər fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin ictimai-siyasi və mədəni həyatında Azərbaycan cəmiyyətlərinin fəal iştirak etmələri diaspor quruculuğu

işinin ən mühüm istiqamətlərindən birinə çevrilib: “Bir sıra ölkələrin qanunvericilik, icra hakimiyyəti, yerli özünüidarətmə orqanlarında təmsil olunmaları Azərbaycan diasporu nümayəndələrinin ictimai-siyasi fəallığının artmasının göstəricisidir. Bu onu deməyə əsas verir ki, hazırki şəraitdə Azərbaycan diasporu qarşısına qoyulan vəzifələrin öhdəsindən gəlmək gücünə malikdir. Lakin o da etiraf edilməlidir ki, diaspor fəaliyyəti daim inkişafda olan fəaliyyət növü olduğundan onun daha da təkmilləşməsinə ehtiyac duyulur. Belə məlum olur ki, dövlətin dəstəyi sayəsində Azərbaycan diasporasının müstəqillik illərindəki fəaliyyəti öz səmərəsini verməkdədir. Xüsusən, Azərbaycanda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yarandıqdan sonra bu iş daha da güclənib. Deməli, diaspora fəaliyyətinin dövlət səviyyəsində aparılması çox əhəmiyyətlidir”.

Azad Azərbaycan.-2019.-20 aprel.-№53.-S.5.

Rusiyada Azərbaycandilli məktəblər...

İradə Sarıyeva

Komitə sözcüsü başqa ölkələrdə də Azərbaycandilli məktəblərin mövcud olduğunu dedi

Vəsilə Vahidqızı: “Rusiya Federasiyasının 53 regionunda Azərbaycan dili, tarixi, mədəniyyətini tədris edən həftəsonu məktəbləri fəaliyyət göstərir”

Azərbaycanda ayrıca rusdilli məktəblər və orta ümumtəhsil məktəblərində rus bölmələri fəaliyyət göstərir. Bu da onu göstərir ki, başqa keçmiş ittifaq respublikalarından bir çoxundan fərqli olaraq, ölkəmizdə rus dilinə və onun tədrisinə münasibət yüksək səviyyədədir. Hətta bunu dəfələrlə Rusiya rəsmiləri də qeyd ediblər. Bu günlərdə ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Rusiya Federasiyası Federal Məclisi Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko da Azərbaycanda rusdilli məktəblərin olmasını müsbət göstərici kimi vurğulayıb.

Azərbaycanın paytaxtı da daxil olmaqla, respublikamızın hər yerində rus dili tədris edilir, öyrədilir.

Bəs Rusiyada necə, Azərbaycandilli məktəblər varmı, bu ölkədə Azərbaycan dilinin, ədəbiyyatının, tarixinin tədrisinə əhəmiyyət verilmirmi?

Yeri gəlmişkən bildirək ki, Rusiya Federasiyasının Dağıstan Respublikasının azərbaycanlıların tarixən kompakt yaşadığı Dərbənd şəhərində Azərbaycandilli məktəb var və fəaliyyət göstərir.

Diasporla İş üzrə Dövlət Xidmətinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Vəsilə Vahidqızı “Bakı-Xəbər”ə bildirdi ki, nəinki Rusiyada, hətta dünyanın digər ölkələrində Azərbaycandilli məktəblərin açılmasına, fəaliyyətinə komitə tərəfindən böyük maraq göstərilir. Rusiya Federasiyasına gəldikdə isə, o qeyd etdi ki, bu ölkədə fəaliyyət göstərən bir çox Azərbaycan diaspor təşkilatının nəzdində həftəsonu məktəbləri var. Onun sözlərinə görə, Moskva, Sankt-Peterburq, Kursk, Krasnoyarsk, Vladivostok, Voronej, Tambov, Tula, Kalininqrad, Çuvaşiya, Perm, Tomsk, Novosibirsk, Çita, Orenburq, Stavropol, İvanovo, Tümen, Arxangelsk, Çelyabinsk, Amur, Murmanskda Azərbaycan dili və mədəniyyətini öyrədən məktəblər fəaliyyət göstərir. “Daha çox sayda azərbaycanlının yaşadığı qonşu Rusiya Federasiyasında fəaliyyət göstərən bir çox Azərbaycan diaspor təşkilatının nəzdində həftəsonu məktəbləri var. Ümumilikdə, Rusiya Federasiyasının 53 regionunda Azərbaycan dili, tarixi, mədəniyyətini tədris edən həftəsonu məktəbləri fəaliyyət göstərir” - deyə V.Vahidqızı bildirdi.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları xaricdə yaşayan azərbaycanlılara öz mədəni irsinin və dilinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsində, ana dilində təhsil almaq imkanının həyata keçirilməsində yardım göstərir və bu məqsədlə zəruri tədbirlər görürlər. Dövlət qurumu xarici ölkələrdə Azərbaycan dilində fəaliyyət göstərən məktəblərin tədris-metodik və maddi-texniki təminatına və inkişafına, eləcə də həmin məktəblər üçün kadrların hazırlanmasına yardım

göstərir, eyni zamanda da xaricdə yaşayan azərbaycanlıların mədəni irsinin öyrənilməsinə dəstək verir. V.Vahidqızı qeyd etdi ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılara öz ana dilini qoruyub saxlamaqda, ana dilinin öyrənilməsində, təhsil almaq və informasiya əldə etmək üçün bu dildən istifadəyə şərait yaradılmasında da komitə yaxından köməklik göstərir.

Rəsmi məlumatlara görə, xaricdə fəaliyyət göstərən Azərbaycandilli məktəblərin müasir mənzərəsinə nəzər saldıqda görürük ki, qardaş Türkiyədə “Zəhra ana” Yardımlaşma və Həmrəylik Dərnəyinin, Azərbaycan Təhsil, Mədəniyyət və Sosial Həmrəylik Dərnəyinin, Azərbaycan Təhsil və Kültür Dərnəyinin nəzdində Azərbaycan məktəbləri fəaliyyət göstərirlər. Bundan başqa, hazırda Qazaxıstanda 7, Özbəkistanda 1, Qırğızıstanda 2 Azərbaycandilli məktəb fəaliyyət göstərir. ABŞ və bəzi başqa ölkələrə nəzər saldıqda isə, Floridada 2, Nyu-Yorkda 1, Bruklində 1, Kaliforniyada 1, Torontoda 1, Ottavada 1, Londonda 1 Azərbaycandilli məktəbi həmvətənlərimizə doğma dilini, tarix və mədəniyyətini öyrədir. Danimarka, İsveçrə, Niderland, Fransa, Estoniya, Litva, Niderland Krallığı da Azərbaycan dili məktəblərinin fəaliyyət göstərdiyi ölkələr sırasındadır.

Komitə sözcüsünün verdiyi məlumata görə, hazırda Ukraynanın Xarkov şəhərində fəaliyyət göstərən "Dostluq" cəmiyyətinin, Ukrayna Azərbaycanlıları Birləşmiş Konqresinin Odessa, Nikolayev, Donetsk, Dnepropetrovsk və digər şəhərlərdəki regional bölməsinin nəzdində də Azərbaycan dili üzrə şənbə-bazar sinifləri fəaliyyət göstərir ki, bu siniflərdə də dilimiz, mədəniyyətimiz və tariximiz haqqında məlumatlar verilir.

Bakı Xəbər. - 2019.- 16 aprel. - № 67. - S. 13.

Diaspor təşkilatları arasında əlaqələr güclənib

Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanma prosesi yeni mərhələyə qədəm qoyub

Cavanşir Qədimov

Azərbaycanı kənarda layiqincə tanımaq diaspor təşkilatlarımızın çiyinə düşən əsas vəzifədir. Burada istəkdən başqa heç bir problem olmamalıdır. Çünki yaşadıkları ölkələrin əksəriyyətində buna nümunə üçün kifayət qədər təcrübələr var. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi də bu istiqamətdə davamlı işlər görür.

Komitənin müəyyənləşdirdiyi yeni strategiya diasporlarımız tərəfindən də dəstəklənir və təşkilatlar birgə fəaliyyətlə bağlı razılığa gəlirlər. Artıq bir ölkə daxilində ayrı-ayrılıqda fəaliyyət göstərən icma və qurumların koordinasiya şuraları yaradılır, həmçinin diaspor təşkilatlarının qitələr üzrə birləşdirilərək əlaqələndirilməsi də nəzərdə tutulur.

Xatırladaq ki, son dövr ərzində Almaniya, Fransa, İsveçrə, İsveç, Hollandiya, Belçika kimi iri dövlətlərdə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları yaradılıb. Soydaşlarımızın və eləcə də ictimaiyyət nümayəndələrinin rəyinə görə, yeni təşkilatlanma prinsipi diaspor fəaliyyətinin canlanmasına əlavə stimula verib. Belə ki, Koordinasiya Şuraları soydaşlarımız, eləcə də diaspor təşkilatları arasında inteqrasiya meyllərini gücləndirəcək, daha yaxşı əlaqələndirilməklə onların daha məqsədyönlü, konstruktiv və aktiv fəaliyyətini təmin edəcəkdir.

Ən son yaradılan Skandinaviya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurası İsveç, Norveç, Finlandiya və Danimarkadakı azərbaycanlıları birləşdirəcək, diaspor təşkilatlarının fəaliyyətini koordinasiya edəcək. Şuranın təsis edilməsi ilə əlaqədar keçirilən konfransda vurğulanı ki, hansı ölkədə yaşayıb işləməsindən asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlı ölkəmizin milli maraqlarına, dövlət məsələlərinə diqqətlə yanaşmalı və vətənimizin ümumi reallıqlarının təşviq olunmasında, tanıtılmasında əlindən gələni etməlidir.

Skandinaviya regionunda fəaliyyət göstərən diaspor üzvlərini həmrəy olmağa çağıran Dövlət Komitəsinin sədri deyib: “Bizim məqsədimiz hər bir ölkədə, ümumi diaspor məsələləri ilə bağlı strateji istiqamətlərin müəyyənləşdirilməsi və yerlərdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının daha da güclənməsindən ibarətdir. Bunun üçün isə dünyadakı bütün azərbaycanlıların azərbaycançılıq ideyasını rəhbər tutaraq birləşdirilməsi vacibdir”.

Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuralarını formalaşdıran soydaşlarımız bu qurumların yaranması ilə Azərbaycan diasporunda yeni mərhələnin başladığını etiraf edirlər. Soydaşlarımız bu şuraları Azərbaycan diasporunun həmrəylik nümayiş etdirməsi, yeni metodlardan istifadə etməsi dövrü adlandırır. Onların fikrincə, diaspor sahəsində tətbiq edilən yeni metodlar tezliklə lobbi quruculuğunda da özünü göstərəcək. Gənclərimizin yerli partiyalara üzv olmasının aktual məsələyə çevrildiyini və gündəmdə olduğunu deyən

xaricdəki azərbaycanlılar hesab edir ki, əsas hədəflərdən biri də yerli cəmiyyətə inteqrasiyanın dinamikliyidir.

Qeyd edək ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması və qurumlanmasının real prosesi Dağlıq Qarabağ ətrafında atəşkəsin əldə edilməsindən sonrakı dövrə təsadüf edir. Bu təşkilatlanmanın ideoloji əsasları isə Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyuldu. O illərdə xarici ölkələrə etdiyi səfərlərində Heydər Əliyev həmin ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların nümayəndələri ilə görüşlər keçirir və onları vahid ideya, Azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşməyə və Azərbaycanın maraqlarının keşiyində durmağa çağırardı. Bu da Azərbaycançılıq ideya və məfkurəsinin diaspor qurumlanmasının məfkurəsinə çevirdi və bu məfkurə ətrafında Azərbaycan diasporunun təşkilatlanmasının fəal dövrü başladı.

Eyni zamanda həmin illərdə xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanma konsepsiyası da müəyyənləşdirildi. Bu konsepsiyaya əsasən - dünya azərbaycanlıları xalqımızın ayrılmaz hissəsi kimi qəbul edilməli, Azərbaycan Respublikası bütün azərbaycanlıların vətəni sayılmalı, əqidə və əməl birliyi zəminində azərbaycanlıların elmi şəkildə təşkilatlanması aparılmalı idi.

Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanmağa başladığı ilk illərdən Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı erməni və ermənipərəst qüvvələrin apardığı qeyri-obyektiv təbliğatın ifşası, Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı doğru informasiyanın yayılması Azərbaycan diaspor qurumlarının qarşısında dayanan əsas vəzifələrdən biri kimi qəbul edildi. İstər ulu öndər Heydər Əliyevin qurultay iştirakçıları qarşısındakı çıxışında, istərsə də qurultaya təqdim olunmuş hesabat məruzəsində Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzündən, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında ermənipərəst qüvvələrin apardığı təbliğatın mahiyyətindən geniş söhbət açıldı, Azərbaycan Respublikasına qarşı hər hansı formada, daxildən və xaricdən göstərilən təcavüzün qarşısının alınması, lobbicilik fəaliyyətinin genişləndirilməsi, milli maraqların müdafiə olunması hər bir Azərbaycan icmasının və xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlının müqəddəs vəzifəsi kimi dəyərləndirildi.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin hazırladığı statistik materiallarda Azərbaycan diasporu tərəfindən təşkil edilən tədbirlər haqqında geniş məlumatlar verilmişdir. Bildirilir ki, bir tərəfdən bu tədbirlər davamlı xarakter daşıyır, digər tərəfdən də həmin tədbirlərdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zamanı Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi təcavüzün mahiyyəti haqqında daha obyektiv məlumatlar dünya ictimaiyyətinə çatdırılır.

Qəbul edilən qətnamələrdə Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğinin gücləndirilməsi diaspor qurumlarının qarşısında dayanan başlıca vəzifələrdən biri kimi dəyərləndirilir. Bununla bağlı qərara alınıb ki, xarici ölkələrin parlamentlərində, dövlət və yerli özünüidarə orqanlarında azərbaycanlıların daha geniş təmsil olunmasına diqqət yetirilsin, azərbaycanlı icmaların fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin kütləvi informasiya vasitələri ilə əlaqələri yaxşılaşdırılsın, yeni müstəqil qəzet, jurnal, radio, televiziya və informasiya agentliklərinin yaradılması prosesi davam etdirilsin.

Ümumilikdə qəbul edilmiş “Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Xartiyası”nda beynəlxalq aləmdə erməni təbliğatına qarşı işin təşkili və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin mahiyyəti ilə bağlı obyektiv məlumatların beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması üçün diaspor qurumlarının qarşısında dayanan konkret fəaliyyət istiqamətləri də müəyyənləşdirilib.

Azad Azərbaycan.-2019.-9 aprel.-№48.-S.5.

Xarici ölkə vətəndaşı olan soydaşlarımızın hüquqi statusu

Gürcüstan azərbaycanlıları hesab edirlər ki, Azərbaycanda onlara digər xarici ölkələrin vətəndaşlarından fərqli münasibət olmalıdır

Bəxtiyar Məmmədli

Gürcüstan regionunda Azərbaycanın ən yaxın müttəfiqlərindən biridir. SSRİ dağılıandan sonra hər iki ölkədə baş verən proseslər, daxili və xarici vəziyyətin oxşarlığı, geosiyasi maraqların üst-üstə düşməsi və digər amillər iki ölkə arasında müttəfiqlik münasibətlərinin yaranmasına səbəb olub. Ölkələrarası diplomatik münasibətlər qurulandan sonra istər regional, istərsə də global məsələlərdə bu iki dövlət həmişə eyni mövqedən çıxış edib. Belə münasibətlər fonunda hər iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin miqyası da getdikcə genişləniib. Gürcüstanla Azərbaycan Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri, həmçinin Bakı-Tbilisi-Qars dəmiryol xətti, TAP, TANAP kimi beynəlxalq əhəmiyyətli layihələrin iştirakçısıdır. Azərbaycanı Gürcüstanla yaxınlaşdıran ən mühüm məqamlardan biri də bu ölkədə soydaşımızın yaşamasıdır. Gürcüstanın Milli Statistika İdarəsinin ötən ilin sonunda açıqladığı rəsmi statistikaya görə, 3 milyon 800 min nəfərə yaxın əhalinin yaşadığı bu ölkədə azərbaycanlıların sayı 233 000 nəfərdir. Bu, ölkə əhalisinin 6,3 faizini təşkil edir. Qeyri-rəsmi məlumatlarda isə Gürcüstanda 500 minə yaxın azərbaycanlının yaşadığı qeyd olunur. Görülən işlər, möhkəmlənən münasibətlər fonunda zaman-zaman Gürcüstan azərbaycanlılarının dil, mədəniyyət, təhsil və sair sahələrdə problemləri özünü büruzə verib. Düzdür, mövcud problemlərinin həllindən ötrü həm rəsmi, həm də ictimai vasitələrlə zəruri işlər həyata keçirilib. Lakin demək olmaz ki, bu problemlər bütünlüklə həllini tapıb.

"Soydaş haqqında" Qanuna ehtiyac var

Gürcüstanlı soydaşlarımızı narahat edən məsələlərdən biri də məşğulluq problemidir. Bu problemin yaranmasına səbəb Gürcüstanda iş yerlərinin az olmasıdır. Rusiyaya gediş-gəliş məhdud olduğundan mövcud problemi aradan qaldırmaq üçün soydaşlarımız daha çox qonşu Türkiyəyə və Azərbaycana pənah gətirirlər. Amma bu zaman onlar miqrasiya sahəsində müəyyən çətinliklərlə üzləşirlər. Qafqazşünas Kamran Ramazanlının bizimlə söhbətindən belə məlum olur ki, Azərbaycana işləməyə gələn soydaşlarımız əsasən iş icazəsi almaq üçün rüsumların çox olmasından, tibbi müayinələrdə qiymətlərin bahalığından gileylənirlər. Onun sözlərinə görə, Gürcüstanda Zviad Qamsaxurdiyanın hakimiyyəti zamanında öz dədə-baba yurdlarından qovularaq Azərbaycana pənah gətirənlər, burada məskunlaşan azərbaycanlılar da müəyyən problemlərlə üz-üzə qalıblar: "Zviad Qamsaxurdiyanın hakimiyyəti dövründə Bolnisi rayon mərkəzindən 800, Kazreti qəsəbəsindən 350, Dmanisi rayon mərkəzindən 400, Tbilisi ətrafından 615 ailə

qısa müddət ərzində öz ev-eşiklərindən qovulublar. Onların böyük əksəriyyəti Azərbaycana pənah gətiriblər. Bu günə qədər istər Gürcüstanda, istərsə də Azərbaycanda onların statusuna aydınlıq gətirilməyib. Hətta Azərbaycan ordusunda xidmət etmiş yüksək rütbəli zabitlər var ki, onlar da Azərbaycan vətəndaşlığını ala bilməyiblər. Qarışıq nikahlı ailələr də təxminən 30 minə yaxın insanı əhatə edir. Bu ailələrin üzvlərindən biri Azərbaycan, digəri Gürcüstan vətəndaşıdır. Onların da 90 gündən bir sərhədi keçmə, övladlarının təhsil və sair problemləri mövcuddur. Fikrimcə, bu qrupun da statusuna aydınlıq gətirilməlidir. Bununla yanaşı, bildiyiniz kimi, Gürcüstanda 500 minə yaxın soydaşımız yaşayır. Təxminən o qədər də Borçalı əsilli vətəndaşlar Azərbaycanda yaşayırlar. Hər bir ailənin heç olmasa bir üzvü Azərbaycandır. Elə ahıl insanlar var ki, onların övladları Azərbaycanda yaşayır və işləyir. Ahıl və ahıl yaşda xəstə insanlara orada diqqət və qayğı göstərən olmadığından, onlar məcburiyyətdən Azərbaycana - öz övladlarının yanına gəlməyə məcbur olurlar. Əgər onların da qeydiyyatından bir gün keçərsə, 300-400 manat cərimə ödəməlidirlər”.

K.Ramazanlı hesab edir ki, yaranmış vəziyyətdən çıxış yolu üçün Azərbaycanın Dövlət Miqrasiya Xidməti Milli Məclisin deputatları ilə birlikdə müzakirələr təşkil etməli, mövcud problemlərin tam aradan qaldırılması üçün "Soydaş haqqında" Qanun layihəsi hazırlamalı və parlamentə təqdim etməlidirlər. O, bu prosesdə qeyri-hökumət təşkilatları rəhbərlərinin, ziyalıların, elm adamlarının, ictimai-siyasi xadimlərin iştirakını da zəruri sayıb.

Çoxşaxəli əhəmiyyət daşıyan məsələ

Mövzu ilə bağlı fikirlərini "Kaspi" qəzetinə bölüşən Milli Məclisin Azərbaycan-Gürcüstan parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Əflatun Amaşov bildirdi ki, mart ayının 1-də parlamentdə Gürcüstandan olan bir qrup soydaşımızla görüş keçirilib. Onun sözlərinə görə, bu görüşün təşkilinə Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov da həssas yanaşmış: "Gürcüstanlı soydaşlarımızın Azərbaycan-Gürcüstan parlamentlərarası işçi qrupunun rəhbəri olaraq mənə ünvanladıkları müraciət əsasında təşkil olunmuş toplantıda, soydaşlarımızın üzləşdikləri problemlər müzakirə olunub. Bu xüsusda əsasən miqrasiya məsələlərinə toxunulub. Bildirilib ki, Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımız Azərbaycanla sıx təmaslara malikdirlər. Onların ölkəmizin müxtəlif bölgələrində, eləcə də paytaxt Bakıda çoxsaylı qohum-əqrəbaları yaşayır və buna görə də onlar daim ölkəmizə səfərlər edirlər. Bəziləri isə ötən əsrin 90-cı illərindən bu yana Azərbaycanda yaşasalar da, onlarla əlaqədar heç bir sənədləşmə işləri aparılmayıb. Bütün bu məsələlər isə Azərbaycanın miqrasiya qanunvericiliyi ilə tənzimlənməlidir. Görüşdə müzakirə edilən məsələyə kompleks yanaşılmasının zəruriliyi önə çəkilib. Qonaqlar bildiriblər ki, Azərbaycan hansı ölkənin vətəndaşlığını daşımından asılı olmayaraq, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın vətənidir. Onların ölkəmizə gediş-gəlişi və qalma müddətləri ilə bağlı məsələlər xarici ölkələrin digər vətəndaşları ilə eyni şərtlər altında olmamalıdır. Buna görə də "Soydaş haqqında" qanunun qəbuluna

ehtiyac var. Qarşılıqlı müzakirə şəraitində keçmiş görüşdə həmçinin soydaşlarımızı maraqlandıran digər məsələlər, o cümlədən təhsil məsələləri də müzakirə olunub”.

Millət vəkili onu da əlavə etdi ki, Azərbaycan dünyanın harasından yaşamasından asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlıların vətənidir: "Bəli, bu gün Gürcüstan vətəndaşı olan soydaşlarımızın ölkəmizlə bağlılıqları daha çoxdur. Onların təmsalında çox mühüm, kompleks əhəmiyyət daşıyan bir məsələyə diqqət yetirməliyik. Ancaq qonşuluğumuzda Rusiya və İran kimi böyük ölkələr də var və bu ölkələrin vətəndaşı olan soydaşlarımızın sayı daha çoxdur. Məncə, bu kateqoriyadan olan şəxslərə münasibət hansısa digər ölkənin vətəndaşlığını daşıyan əcnəbilərlə eyni olmamalıdır. Söhbət hüquqi münasibətdən gedir. Fərq qoymalıyıq və fərq konkret qanunda nəzərdə tutulmalıdır. Ümumən, məsələ çoxşaxəli əhəmiyyət daşımaqdadır. Gürcüstanda olarkən səslənən təkliflərdən biri də "Soydaş haqqında" qanunun qəbulu ilə bağlı idi. Düşünürəm ki, bizim də bu yolu getməyimiz faydalı ola bilər. Biz elə etməliyik ki, ümumən xarici ölkə vətəndaşı olan soydaşlarımızın hüquqi statusu müəyyənləşsin. Bunun ən yaxşı yolu da ayrıca qanunun qəbuludur”.

Ölkənin əmək bazarında əlavə gərginlik yaranmamalıdır

Gürcüstan Parlamentinin azərbaycanlı deputatı, hakim "Gürcü Arzusu" koalisiyasının üzvü Mahir Dərziyev də "Kaspi" qəzetinə açıqlamasında bildirdi ki, bu məsələ Azərbaycandan olan millət vəkillərinin də iştirakı ilə Tbilisidə müzakirə olunub. O, bu mövzuya dair müxtəlif məsələlərin çox haqlı olaraq qabardıldığını vurğuladı: "Gürcüstanda sırf bu məsələni tənzimləyən qanun var. Bu, "Soydaş haqqında" qanundur. Ayrı-ayrı Avropa ölkələrində də bu mexanizm işləkdir. Təsəvvür edin, Gürcüstanın bütün vətəndaşları, o cümlədən azərbaycanlılar Türkiyəyə şəxsiyyət vəsiqəsi ilə gedə bilər, ancaq Azərbaycana, mütləq xarici pasportla getmələri tələb olunur. Azərbaycanda qalma və qeydiyyat müddəti ilə bağlı bəzi məqamlar var. Ümumilikdə bu kimi bir çox məsələlərin öz həllini tapması üçün Azərbaycanda da "Soydaş haqqında" qanunun qəbul edilməsi arzu olunandır”.

Hüquqşünas Sahib Məmmədov isə hesab edir ki, həmvətənlər və ya soydaşlar haqqında qanunun qəbulu problemi tam həll etməyəcək. Onun sözlərinə görə, biz soydaşlarımızın tarixi torpaqlarımızda yaşamasında maraqlı olmalıyıq: "Gürcüstanda zaman-zaman elə siyasət qurulub ki, azərbaycanlılar tarixi torpaqları, əsrlər boyu yaşadıkları vətənlərini tərk etsinlər. Gürcüstandan Azərbaycana gələn tənzimlənməyən əmək miqrasiyasının iştirakçıları 3 ayda bir dəfə sərhədi keçib, sonra yenə də qayıdıb qanunsuz əmək fəaliyyəti ilə məşğul olurlar. Əlbəttə əcnəbi və ya vətəndaşlığı olmayan amma mənşə etibarlı ilə azərbaycanlı olan şəxslərə münasibətdə yüngülləşdirici rejimlər tətbiq oluna bilər. Amma bu, heç bir halda Gürcüstanda yaşayan və onsuz da sayları azalmaqda davam edən soydaşlarımızın Azərbaycana axınını sürətləndirməməli və ölkəni əmək bazarında əlavə gərginlik yaratmamalıdır”.

Ən azından, prosedur yüngülləşərsə...

Milli Məclisin deputatı, Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının (MDHP) sədri Fərəc Quliyev də açıqlamasında bildirdi ki, Gürcüstandakı soydaşlarımızın miqrasiya və əmək fəaliyyəti sahəsində üzləşdikləri çətinliklərlə bağlı Azərbaycan tərəfi müəyyən güzəştlər edir. Millət vəkili vurğuladı ki, onların Azərbaycana gəlib-gətməsində özünü göstərən çətinliklər nisbətən azalıb: "Bütün hallarda məmurlar qanunlara istinad edirlər. Gürcüstan azərbaycanlıları da əcnəbi statusu daşdıqları üçün onlara qarşı hansısa güzəştlər edilmir. Amma mən düşünürəm ki, Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımızla digər əcnəbilər kimi davranmaq, onlara "əcnəbi" deyərək özümüzdən kənarlaşdırmaq olmaz. Çünki onlar da Azərbaycan xalqının nümayəndələridirlər. Onların iradəsindən asılı olmadan, Azərbaycan bir vaxtlar bölünüb və həmin azərbaycanlılar bizim ölkədən ayrı düşüblər. Bu kimi halları nəzərə alaraq, "Soydaş haqqında qanunun qəbulunu zəruri sayıram. Lakin hesab etmirəm ki, bu qanunun qəbulu qeyd edilən sahədə rast gəlinən bütün problemləri kökündən həll edəcək. Ən azından, prosedur yüngülləşəcək, Gürcüstandakı soydaşlarımız dünyanın müxtəlif ölkələrindən Azərbaycana gələcək əcnəbilərlə eyni tutulmayacaq. Bundan başqa, sözügedən qanunun qəbulu gömrük və miqrasiya orqanları əməkdaşlarının da işlərini yüngülləşdirəcək".

Sonda bir məqamı xatırladaq ki, Azərbaycanda miqrasiya sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, miqrasiya proseslərinin və bu sahədə yaranan münasibətlərin tənzimlənməsi, habelə əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin ölkəmizdə hüquqi vəziyyəti ilə bağlı normaları Miqrasiya Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilir. Bu Məcəllənin III Maddəsinə görə, Azərbaycan vətəndaşı olmayan və başqa dövlətin vətəndaşlığına mənsub olan şəxs milliyyətindən asılı olmayaraq əcnəbi sayılır. Bu baxımdan, Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımız da status baxımından əcnəbi hesab edirlər. Soydaşlarımızın Azərbaycanda əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmalarına gəlinə, bu məsələ də Miqrasiya Məcəlləsinin "Əmək məqsədi ilə verilən giriş vizası" adlı 28-ci Maddəsində öz əksini tapıb. Qanunla, əmək vizasında ölkədə qalma müddəti 90 gündək müəyyən edilir. Bundan başqa, Məcəllənin 11-ci Fəslində "Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasında əmək fəaliyyətinin tənzimlənməsi" məsələsi əksini tapıb. Məcəllənin 61.1-ci Maddəsində qeyd olunub ki, 18 yaşına çatmış əmək qabiliyyətli hər bir əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş qayda və şərtlərlə onu işə cəlb edən hüquqi şəxslər, hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər və xarici hüquqi şəxslərin filial və nümayəndəlikləri vasitəsi ilə iş icazəsi aldıqdan sonra Azərbaycanda işləyə bilər.

Kaspi. - 2019.- 14 mart. - № 49. - S. 13.

Dünya azərbaycanlıları Vətən naminə birləşir

“Doğma torpaqlarımızdan uzaqda hamımız eyni məqsəd üçün çalışırıq”

Xəyalə Rəis

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinə Fuad Muradov sədr təyin olunandan sonra qurumun fəaliyyətində sanki bir canlanma, yeni bir hərəkət başladı. Dünya azərbaycanlılarının birləşdirilməsi, soydaşlarımızın fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi, diaspor hərəkətinin gücləndirilməsi, milli-mədəni irsin təbliği, işğal edilmiş ərazilərimizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması kimi bir çox işlər həyata keçirildi və keçirilməkdə də davam edir. Həmvətənlərimizin xarici ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəal mövqe tutması, siyasi-iqtisadi təsir imkanlarına malik olması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Azərbaycanın diaspor təşkilatlarının dayanıqlı əsaslar üzərində qurulması və daha güclü təməllərlə fəaliyyət göstərməsi üçün dövrün tələblərinə uyğun yeni strateji istiqamətlər müəyyənləşdirilib. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinə sədr təyinatından sonra strateji hədəflərə yönələn yenilənmiş fəaliyyət proqramı çərçivəsində artıq intensiv tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılıb. Belə ki, uzun müddətdir ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımız lobbiçilik fəaliyyətimizin zəifliyindən şikayət edir, təşkilatlanma məsələlərində problemlər yarandığını qeyd edirdilər. Aparılan yeni siyasət, yeni canlanmadan sonra dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan həmvətənlərimizin halını xəbər aldığımızı.

"Siyasətin birinci pilləsi lobbiçilikdir"

Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin (AAK) baş katibi, Finlandiya Azərbaycanlıları Konqresinin həmsədri Arzu Oqtay deyir ki, xaricdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları birgə fəaliyyətə üstünlük verir: "Ümumiyyətlə "diaspor" qədim yunan sözü olub, hərfi mənada "səpələnmə" deməkdir. Fəaliyyət dairəsindən, məşğuliyyətindən və dini etiqadından asılı olmayaraq, hər hansı bir etnosa aid adamların müəyyən zaman kəsiyində öz tarixi vətənlərindən kənarda məskunlaşmaları və ictimai fəaliyyəti bilavasitə diasporun formalaşması ilə nəticələnir. Bu gün "Azərbaycan diasporu" dedikdə, xarici ölkələrdə məskunlaşmış azərbaycanlılar nəzərdə tutulur".

Arzu xanım qeyd edir ki, koordinasiya şuralarının yaradılmasına baxmayaraq, birgə təşkilatlanma işlərində təcrübə baxımından bəzi problemlər ortaya çıxır. Lobbiçilik məsələsinə gəlincə isə, müsahibimiz bunu siyasətin birinci pilləsi adlandırır: "Lobbiçiliyi gücləndirmək üçün Avropa ölkələrinin siyasətçiləri dövlət orqanları ilə sıx əməkdaşlıq etməlidir. Bu lobbiçilik missiyasını da Avropada fəaliyyət göstərən, mənim də baş katibi olduğum Avropa Azərbaycanlıları Konqresi öz üzərinə götürüb. Belə ki, 2017-ci ilin martından AAK-ın yeni seçilmiş prezidenti Sahil Qasımovun və idarə heyəti üzvləri sayəsində AAK-ın

ictimai-siyasi fəallığı sürətlə artmağa başlayaraq lobbiçilik fəaliyyətinin gücləndirilməsi istiqamətində işlərə start verildi. Sahil Qasimovun yeni idarə heyətinin qarşısında qoyduğu əsas məsələlərdən birincisi lobbiçilik fəaliyyətinin gücləndirilməsi üçün AAK-da təmsil olunan təşkilatların yaşadıkları ölkələrin siyasətçiləri ilə daima görüşlər keçirərək Azərbaycan həqiqətlərini onlara çatdırmaq və AAK olaraq müxtəlif Avropa ölkələrində toplaşaraq rəsmi dövlət qurumları ilə görüşlər keçirmək olub. AAK Avropada lobbiçiliyimizin daha da təkmilləşməsi, güclənməsi üçün gələcəkdə də bütün söylərini birləşdirərək, var gücü ilə işləməyi qarşısına məqsəd qoyub”.

"Hələ də ümumdünya bir diaspor şəbəkəsi yarada bilməmişik"

Azərbaycan Amerika Qadın Cəmiyyətinin rəhbəri Minəvvər Vahabova bizimlə söhbətində Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsində 2018-ci ildə kadr dəyişikliyindən sonra xeyli canlanma hiss olunduğunu vurğuladı. Bildirdi ki, bundan sonra yeni layihələrə imzalar atılıb və bu işlərin təsiri Amerikada da özünü göstərməkdədir: "Son bir il ərzində Diaspor Televiziyası yaradıldı. Jurnalistika sahəsində öz sözünü demiş Vəsilə Vahidqızı bu TV-yə gətirildi. Bütün bu dəyişikliklər əlbəttə ki, bir çox ölkələrdə artıq fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarına bir daha stimül verdi. Komitənin sədri Fuad Muradov öz komandası ilə birlikdə bir çox ölkələrə səfərlər etdi. Hər birimiz bilir ki, diaspor fəaliyyəti könüllülük əsasında qurulan bir fəaliyyətdir. İnsanlar Vətəninə sevməsələr, yaşadıkları qürbət ölkələrdə Vətənləri üçün faydalı olmağa çalışmasalar, bu işin öhdəsindən gələ bilməzlər. Biz yaşadığımız ölkələrdə Vətənimizi tanıtmmaq, onun naminə əlimizdən gələni etmək üçün bir sıra çətinliklərə sinə gərməli oluruq. Çünki Azərbaycan gənc müstəqil ölkədir və bizim borcumuz onu yaşadığımız ölkələrin ictimaiyyətinə tanıtmmaq, ən gözəl keyfiyyətlərini ətrafımızdakı insanlara çatdırmaqdır”.

M.Vahabova söhbət əsnasında hələ də təşkilatlanma işlərində bəzi problemlərin olduğunu dedi: "Hələ də bir ümumdünya diaspor şəbəkəsi yarada bilməmişik. Hələ də digər ölkələrdə yaşayıb, fəaliyyət göstərən diaspor yoldaşlarımızın fəaliyyəti ilə yalnız "Facebook", "Instagram" və digər sosial media səhifələrindən xəbər tuturuq. Azərbaycan Diasporunun bir ümumdünya şəbəkəsinə ehtiyacı var. Əlbəttə, Diaspor Komitəsinin saytı fəaliyyət göstərir və biz bəzi məlumatları oradan ala bilirik, lakin sırf diaspor təşkilatlarının bir ümumi saytı yaradılsaydı, daha yaxşı olardı”.

"Çətinliklərin qarşısında aciz deyilik"

"Vətənpərvər" - Azərbaycanın Misirdə Diaspor Təşkilatları Birliyinin sədri, tədqiqatçı-alim Seymur Nəsirov isə deyir ki, 24 ildir Misirdə yaşayan azərbaycanlılara dəstək olur, həmvətənlərinə əlindən gələn köməyi əsirgəmir: "Misirə qədəm qoyduğum gündən bəri - 24 ildir Misirdə yaşayan azərbaycanlılarla güclü əlaqələr qurmuşuq. Bura gələndə, ilk hədəfim Azərbaycanı layiqincə təbliğ və təmsil etmək idi. O ildən bu ilə çox şey dəyişib, ancaq mən öz əqidəmi, həyat prinsipimi dəyişməmişəm. İlk olaraq düşündüm ki, ən

gözəl təbliğat vasitəsi Azərbaycanla bağlı ərəb mənbələrindən tədqiqatlar aparmaqdır. 24 ildir ki, ərəb mənbələrində Azərbaycanla bağlı tədqiqat aparır, 250-dən çox əslən azərbaycanlı alim haqqında iki kitabın müəllifiyəm”.

Misirdə yaşayan alimimiz deyir ki, problemsiz həyat yoxdur, o problemlər Misirdə də həmvətənlərimizi izləyir: "Yaranan problemlər bizim fəaliyyətimizin qarşısını almamalıdır. Təbii ki, biz azərbaycanlı olaraq Misirdə üzləşdiyimiz problemlərə baş əymirik. Çətinliklərin qarşısında aciz deyilik. Misir hökumətində xarici vətəndaşlar rəsmi şəkildə diaspor fəaliyyətini qeydiyyatla almırlar. Onlar qeyd edir ki, səfirliyiniz sizi qəbul edirsə, biz də sizi tanıyırıq. Biz də qanunlara uyğun olaraq yeni addımlar atdıq. Misir Azərbaycan Dostluq cəmiyyətini qurmaq ərəfəsindəyik. Bu gün diaspor olaraq Misirin yüksək siyasi dairələrində belə güclü əlaqələr qura bilmişik. Bu il Misir parlamentdə "Misir-Azərbaycan Dostluq cəmiyyəti" quruldu. Mən də parlamentlərarası dostluq cəmiyyətinin koordinatoru seçildim. Artıq parlamentlə güclü əlaqələrimiz var. İlk dəfə olaraq Misir parlamentində Xocalı soyqırımını ilə bağlı bəyanat yayıldı, Azərbaycan xalqına başsağlığı verildi”.

"Hamımız eyni məqsəd üçün çalışırıq"

Haaqadakı "Ana Vətən" Niderland Azərbaycanlı Qadınlar Birliyinin sədri Mayisə Ağamirzəyeva Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni sədrinin gördüyü işlər sayəsində yeni hərəkatın başladığını və Niderlandda bunun açıq-aydın hiss edildiyini bildirdi: "Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərliyində dəyişikliklər edildikdən sonra diaspor fəaliyyəti ilə bağlı bir sıra təqdirəlayiq addımlar atılır. Son bir ildə bu canlanmanı hiss edə bilirik. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan gənclərimizi bir araya toplayan layihələr həyata keçirilir və bu da məni çox sevindirir. Gənclərimiz bu işdə daha çox həvəslidirlər. Azərbaycandan Niderlanda gələn gənclər arasında diaspor fəaliyyəti daha çox maraq kəsb edir. Bundan başqa, ötən il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunan "Cümhuriyyətin 100 illiyi" Diaspor Gənclərinin I Yay düşərgəsi bizim gənclərimizin bir-birlərini tanımalarına böyük şərait yaratdı”.

M.Ağamirzəyeva təşkilatlanma işlərində problemlərin hər zaman olduğunu deyir: "Ümumiyyətlə hər zaman təşkilatçılıq məsələsində problemlərlə üzləşirsən. Yaşadığın ölkənin şərtlərlə razılaşmalısən. Müxtəlif xarakterli insanlarla işləyirik, sosial şəbəkə vasitəsilə toplantılar edirik, qərarlar veririk”. M.Ağamirzəyeva lobbiciliyin gücləndirilməsi üçün gənc nəslin bu sahədə daha fəal olmasının vacibliyindən danışdı: "Gənclərimizi tək siyasi partiyalarda deyil, mədəniyyət, elm, sosial sahələrdə yetişdirməliyik, yaşadıkları xarici ölkələrdə onların hökumətlərinin tanıdığı səviyyəyə gəlib çatmaları önəmlidir. Lobbiciliyimizin güclənməsi üçün daha çox birləşməyə ehtiyacımız var. Doğma torpaqlarımızdan uzaqda hamımız eyni məqsəd üçün çalışırıq”.

"Diasporumuz nə qədər bir olarsa, çəkici də bir nöqtəyə vura bilər"

Diaspor Fəaliyyətinə Jurnalistlərin Dəstəyi İctimai Birliyinin sədri Fuad Hüseynzadə deyir ki, diaspor quruculuğunda yeni mərhələ, həmrəylik üçün atılan istənilən addım hər soydaşımız tərəfindən yüksək qiymətləndirilir: "Vətəndən kənarında yaşayan soydaşlarımıza diqqətin göstərilməsi dövlət üçün hər zaman prioritetdir. Əlbəttə ki, əsas məqsəd xaricdəki soydaşlarımızın Vətənlə əlaqələrinin daima qırılmaz tellərlə bağlanmasıdır. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərliyində dəyişikliklər edildikdən sonra diaspor fəaliyyəti ilə bağlı bir sıra təqdirəlayiq addımlar atılır. Hazırda diaspor sahəsində aparılan islahatlar və qarşıya qoyulan vəzifələrin icrası üçün atılan addımlar artıq öz müsbət nəticəsini verir. Ən vacib məqam kimi isə xaricdəki soydaşlarımızın təşkilatlanması və həmrəyliyin güclənməsini xüsusi qeyd olunmalıdır. Son zamanlar Almaniya, Fransa, İsveçrə, İsveç, Hollandiya, ABŞ-da Koordinasiya Şuralarının yaradılması birlik və həmrəyliyin nümunəsidir. Belə şuralar perspektiv layihələri həyata keçirərkən xaricdəki soydaşlarımızın fəallıq nümayiş etdirməsində kömək olacaq. Barışq, birlik, həmrəylik üçün atılan istənilən addım hər soydaşımız tərəfindən yüksək qiymətləndirilir və dəstəklənir. Bu sahədə diasporun çalışmalarını davam etdirməsi vacib amildir. Bütün hallarda həmrəylik sonda diasporun güc mərkəzinə çevrilməsinə xidmət edir. Diasporumuz nə qədər bir olarsa, çəkici də bir nöqtəyə vura bilər. Məhz bu zaman hər hansı işin effektiv nəticəsi olar".

Dünya azərbaycanlılarının vahid ideya ətrafında birləşməsi ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən diasporun qarşısında qoyulan əsas vəzifələrdən biri idi. Ulu öndər hansı ölkəyə gedirdisə, diasporumuzla görüşəndə bu məsələni soydaşlarımıza xatırlatmağı özünə borc bilirdi. Dünyanın hər yerində diasporumuzun milli birliyinə böyük ehtiyac var. Bu gün görülən işlər, aparılan islahatlar sayəsində diaspor sahəsində təşkilatlanma, canlanma hiss olunur. Amma lobbiçilik fəaliyyətimiz hələ də axsayır. Həmvətənlərimiz isə bu fəaliyyətin daha da güclənəcəyinə ümidini itirmir.

Kaspi. - 2019.- 13 mart. - № 48. - S. 12.

Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi

Diaspor təşkilatlarının inkişafı ölkəmiz üçün çox faydalıdır

Tahir Abbash

Beynəlxalq Miqrasiya xidmətinin son məlumatlarına görə, müxtəlif səbəblərdən yer kürəsi əhalisinin xeyli hissəsi digər ölkələrə mühacirət edib, orada daimi yaşamaq hüququ qazanıblar. Hesablamalara görə, hazırda o taylı-bu taylı azərbaycanlıların 50 milyon nəfərdən çoxunun mühacirətdə yaşadığı deyilir. Dünyanın beş qitəsində məskunlaşan azərbaycanlıların siyasi, iqtisadi və sosial-mədəni fəaliyyəti yaşadıkları ölkələr, oradakı şərait, mənəvi dəyərlər çox müxtəlifdir.

Belə qeyri-adi şəraitə düşən vətəndaşlarımız başqa xalqların içərisində assimilyasiya olunmaq təhlükəsi ilə üzləşə bilərlər. Lakin azərbaycanlılar hər zaman həm öz milli mənsubiyyətlərini, adət-ənənələrini, mənəvi-əxlaqi dəyərlərini qoruyub saxlayıblar və həm də tarixi Vətənlə əlaqələrini itirməyiblər. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra xaricdə yaşayan azərbaycanlıların pərakəndəliyinə son qoyulub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ölkə başçısı kimi fəaliyyətə başladıqdan sonra Azərbaycanın mərhum prezidenti Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan diaspor siyasətini daha da inkişaf etdirib və bu sahədə kifayət qədər uğurlara imza atıb, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımızın ölkəmizin tanınmasında rolunun artmasına dəstək verib.

Bu il bəşər tarixində ən qanlı cinayətlərdən olan Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümü ilə əlaqədar fevralın 26-da Bakıda ümumxalq yürüşü keçirilib. Yürüşdə prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri iştirak ediblər. Paytaxtın "Azadlıq" meydanından Xətai rayonunda ucaldılan abidəyə doğru hərəkətə edən on minlərlə insanın iştirak etdiyi ümumxalq yürüşü zamanı Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsi ehtiramla yad edilib, erməni faşistləri tərəfindən insanlığa qarşı törədilən bu vəhşi cinayət yenidən dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılıb.

Ön sırada prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın olduqları ümumxalq yürüşünün iştirakçıları onların keçdikləri prospekt və küçələr boyu düzülən minlərlə gənc əllərində qanlı qırğının günahsız qurbanlarının - xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilən uşaqların, qadınların və qocaların portretlərini, 27 il əvvəl törədilən hadisələrin dəhşətli səhnələrini əks etdirən fotosəkillər, azərbaycan, rus, ingilis dillərində plakatlar və transparantlar tutublar.

Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümündə keçirilən mitinqdə iştirakçılar "Qarabağa qayıtmaq istəyirik", "Xocalıya ədalət!", "Azərbaycan sülh istəyir", "Günahsız körpələri öldürməyin!", "Erməni yalanlarına dur de!", "İşğalı dayandır" və s. şüarlarla Avropa Parlamentinə və digər beynəlxalq təşkilatlara çağırış ediblər. Mitinqlərdə yerli sakinlərə, turistlərə Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ

münaqişəsinin acı nəticələrini, Ermənistanın təcavüzkar siyasəti nəticəsində Azərbaycanın məruz qaldığı maddi və mənəvi itkiləri əks etdirən broşürlər paylanıb.

Həmçinin Ukraynanın "İnter" telekanalı və Türkiyənin "Haber Global" telekanalı Xocalı faciəsinə həsr olunmuş süjet yayımlayıb.

Bundan əlavə, bu il ABŞ tarixində ilk dəfə olaraq azərbaycanlılara məxsus olmayan qeyri-hökumət təşkilatı Xocalı soyqırımını qurbanlarına həsr edilən geniş tədbir keçirib. Azərbaycana dost münasibət bəsləyən digər xalqların diasporları ilə əlaqələrin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi strategiyası uğurla həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi və Amerikanın nüfuzlu yəhudi diaspor təşkilatlarının yeni qurulan əməkdaşlığı, artıq öz bəhrəsini verməyə başlayıb.

25 fevral 2019-cu il tarixində ABŞ-ın Nyu-York şəhərində yerləşən Yəhudi Tarixi Muzeyində Amerika Sefardlar Federasiyası, Amerika Müsəlmanları Liderləri İttifaqının birgə təşəbbüsü və təşkilatçılığı, eləcə də Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə Xocalı soyqırımına həsr edilən "Nəzər yetirmək və danışmaq: Xocalı qırğını yad etmək, soyqırımını və etnik təmizləməyə qarşı mübarizə aparmaq" adlı tədbir, həmçinin amerikalı musiqiçi Cefri Verbokun ifasında muğam gecəsi baş tutub.

Gecədə Amerikadakı müxtəlif yəhudi təşkilatlarının liderləri, amerikalı gənc yəhudi liderlər, yəhudi və müsəlman dini liderləri, soyqırımını qurbanı olan digər xalqların nümayəndələri, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının rəsmi şəxsləri, Nyu-Yorkdakı diplomatik nümayəndəliklərin təmsilçiləri, soyqırım üzrə beynəlxalq mütəxəssislər, amerikalı tarixçilər, Xocalı soyqırımını zamanı doğmalarını itirən, diasporumuzun üzvü Anar Usubov, Qaçqın və Məcburi Köçkünlərin işləri üzrə Dövlət Komitəsinin nümayəndəsi, Azərbaycanın ABŞ-dakı səfirliyinin əməkdaşları və ABŞ-dakı Azərbaycan diasporu da daxil olmaqla təxminən 150 nəfər iştirak edib.

Qeyd edək ki, bu il fevralın 23-də İsraildə "Aziz" İctimai Qurumu və "Vaad L'hatzola" Amerika Yəhudi Təşkilatının üzvlərinin təşkilatçılığı ilə Xocalı Soyqırımının 27-ci ildönümü münasibətilə tədbir keçirib. Yerusəlimdə, "Prezident Məşəsində" yerləşən "Xocalı-613" bağında keçirilən anım günündə İsrail parlamentinin deputatları, görkəmli ictimai xadimlər də iştirak ediblər.

Fevralın 25-də Bakı Kitab Mərkəzində beynəlxalq münasibətlər üzrə tanınmış israili ekspert Arye Qut və atası, yazıçı Əmir Qutun birgə qələmə aldıkları ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri Xocalı soyqırımından bəhs edən "Ağrı" bədii-sənədli romanının təqdimatı olub. Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq məlumatlandırma kampaniyasının təşəbbüsçüsü Leyla Əliyeva iştirak edib.

Əvvəlcə "Xocalıya ədalət!" kampaniyası çərçivəsində lentə alınan videoçarx nümayiş olunub. Yəhudi və Azərbaycan xalqlarını böyük faciələr və qəhrəmanlıqların birləşdirdiyini deyən Bakı Dağ Yəhudiləri Dini İcmasının sədri Melih Yevdayev vurğulayıb ki, Holokost kimi Xocalı soyqırımını da insanlığa qarşı törədilən cinayətdir. Holokost və Xocalı faciələri mahiyyətcə eynidir. O, Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycanda daim müxtəlif mədəniyyətlərə və dinlərə məxsus insanların dinc yanaşı

yaşadıqlarını, ölkədə multikultural dəyərlərə hər zaman hörmət edildiyini və qorunub saxlanıldığını bildirib.

Xocalıda törədilən soyqırım aktının canlı şahidi, hazırda İsrail vətəndaşı olan Əsəd Fərəcov faciə ilə bağlı acı xatirələrini tədbir iştirakçıları ilə bölüşüb. Romanın həmmüəllifi Arye Qut əsərin yazılması səbəbləri haqqında danışaraq, əsas məqsədin dünya ictimaiyyətinə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Dağlıq Qarabağın işğalı və ötən əsrin ən dəhşətli etnik təmizləmələrindən biri olan, 1992-ci il fevralın 26-da Xocalıda dinc azərbaycanlı əhəlinin məruz qaldığı soyqırımı haqqında geniş məlumat vermək olduğunu bildirib. İsrail vətəndaşı olmasına baxmayaraq, Azərbaycanda doğulduğunu və buranı öz doğma vətəni kimi sevdiyini bildiren həmmüəllif bu səbəbdən Xocalı şəhərində törədilən qanlı soyqırımı aktının özünün şəxsi ağrı-acısı, faciəsi olduğunu qeyd edib.

Bir sözlə, dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanmağa başladığı ilk illərdən Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı erməni və ermənipərəst qüvvələrin apardığı qeyri-obyektiv təbliğatın ifşası, Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı doğru informasiyanın yayılması, Azərbaycan diaspor qurumlarının qarşısında dayanan əsas vəzifələrdən biri kimi qəbul edilib.

Prezident İlham Əliyev bütün tədbirlərdə Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzündən, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında ermənipərəst qüvvələrin apardığı təbliğatın mahiyyətindən geniş söhbət açır. Azərbaycan Respublikasına qarşı hər hansı formada, daxildən və xaricdən göstərilən təcavüzün qarşısının alınması, lobbicilik fəaliyyətinin genişləndirilməsi, milli maraqların müdafiə olunması hər bir Azərbaycan icmasının və xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlının müqəddəs vəzifəsi kimi dəyərləndirilir.

Xaricdə yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin hazırladığı statistik materiallarda Azərbaycan diasporu tərəfindən təşkil edilən tədbirlər haqqında mütəmadi olaraq geniş məlumatlar verilir. Ümumilikdə, "Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Xartiyası"nda beynəlxalq aləmdə erməni təbliğatına qarşı işin təşkili və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin mahiyyəti ilə bağlı obyektiv məlumatların beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması üçün diaspor qurumlarının qarşısında dayanan konkret fəaliyyət istiqamətləri müəyyənləşdirilib.

Son illər ərzində Azərbaycan və Türk diaspor qurumları arasında əlaqə və əməkdaşlıq kifayət qədər genişləniib. Bu ilin fevralın 11-də Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi (DİDK) ilə Türkiyənin Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqraba İcmalar İdarəsi (YTB) arasında birgə işçi qrupun ilk iclası keçirilib. İclasda 2018-ci ilin noyabr ayında Ankarada Dövlət Komitəsi ilə YTB arasında əməkdaşlığa dair imzalanan Memorandumdan irəli gələn məsələlər müzakirə olunub, konkret təkliflər səsəndirilib və onların icrası ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Görüşdə Azərbaycan və Türk diasporunun uzun illərdir əməkdaşlığı Dövlət Komitəsi ilə YTB-nin birgə fəaliyyəti nəticəsində bu işbirliyinin daha da gücləndirilib.

Həmçinin görüşdə qeyd edilib ki, bu, erməni yalanlarına qarşı mübarizə aparmaq məqsədilə beynəlxalq müstəvidə Azərbaycan və Türk cəmiyyətləri arasında koordinasiyanı gücləndirəcək. Bunun nəticəsidir ki, qeyri-obyektiv erməni informasiya-təbliğatının ifşası sahəsində Azərbaycan diasporunun

fəaliyyəti yeni məzmun kəsb edir. Qarabağ münaqişəsinin mahiyyətinin təhrif edilməsi, Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzün pərdələnməsi erməni və ermənipərəst qüvvələr üçün daha da çətinləşib. Ona görə də Azərbaycana qarşı aparılan əsassız təbliğatın dünya ictimai rəyinə yeridilməsi üçün ermənilər, ermənipərəst qüvvələr və onların nəzarəti altında olan erməni beyin mərkəzləri təhrif olunmuş təbliğatın təsirinin artırılmasının yeni yollarının tapılması üzərində ciddi fəaliyyətə başlayıblar.

Paralel. - 2019.- 7 mart. - № 45. - S. 11.

“Azərbaycanlılara bacardığım qədər kömək etməyə çalışıram”

Lalə Həsənova: “Biz "Azərbaycan Xalqlar Dostluğu Birliyi" olaraq iştirak etdiyimiz tədbirlərdə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının daimi və sonsuz olduğunu göstəririk”

Fuad Hüseynzadə

Bugünlərdə Türkiyədə “Azərbaycan Xalqlar Dostluğu Birliyi” təsis edilib. Artıq bir sıra tədbirlərdə “Azərbaycan Xalqlar Dostluğu Birliyi” ölkəmizi layiqincə təmsil edib. Birliyin sədri hüquqşünas Dr. Lalə Həsənova qəzetimizə müsahibə verib. Qeyd edək ki, Lalə Həsənova Ağdam rayonunda anadan olub. Atası polis polkovniki, həmçinin müharibə veteranıdır, anası isə müəllimədir.

Lalə Həsənova Qərb Universitetinin Hüquq fakültəsinin bakalavr məzunudur. Azərbaycanda UNICEF-in bir neçə layihələrində yer alıb. Azərbaycan insan haqları üzrə müvəkkili aparatında işləyib. YAP Səbail rayon gənclər təşkilatının üzvüdür. O, Almaniya, Polşa və s. ölkələrdə ixtisasartırma təhsili üzrə diplomlara sahibdir. Antalya Akdeniz Universitetinin Hüquq fakültəsində magistratura təhsili alıb. Hazırda Ankara Yıldırım Bəyazıt Universitetinin Hüquq fakültəsində doktorantura təhsili alır. Eyni zamanda “International Legal Consulting” adlı şirkətin rəhbəridir.

-Elmi işinizin mövzusu nədir?

-Elmi tədqiqatımın mövzusu "Beynəlxalq Hüquqda Diplomatik Qoruma" olmuşdur. Doktorant olaraq isə diqqətimi çəkən mövzulardan biri yenə də dövlətin xarici dövlətlərdə yaşayan vətəndaşlarının üzləşdiyi hüquqi problemlərdir. Bu mövzunu geniş miqyasda ələ almaq istədim.

-“International Legal Consulting” nə kimi xidmətlər təklif edir?

-“International Legal Consulting” - yerli və xarici vətəndaşlara, hüquqi şəxslərə idarə və hüquqi xidmət göstərir.

-Türkiyədə təkbaşına belə bir təşkilat qurmaq nə dərəcədə çətindir?

-“International Legal Consulting” özəl şirkətdir. İdarəçiliyi mənə aiddir. Heç bir təşkilati xüsusiyyətə sahib deyil. Əlbəttə ki, Türkiyə bizim qardaş ölkəmizdir, amma buna baxmayaraq, hər bir ölkənin öz çətinlikləri var. Əlləxusus da xaricdən gəlib buraya yerləşib yaşayan birisi üçün. Mənə də eyni zamanda bütün bunları qət etmək əziyyətli və çətin oldu. İnanıram ki, irəliləyən günlərdə daha yaxşı olar, inşallah.

-Türkiyədə soydaşlarımıza nə kimi hüquqi yardım göstərirsiniz?

- Türkiyədəki həmyerlilərimizə sadəcə hüquqi deyil, digər (sağlıq, yerləşmə çətinliyi və s.) problemlərində də köməklik göstərirəm və göstərməyə çalışıram. İki bacı-qardaş talassemiya xəstələrinin Türkiyədə Ümumi Sağlıq Sığortası (Genel Sağlık Sığortası) ilə təmin edilmələrində Türkiyənin məsul şəxsləri ilə xeyli yazışmalar, danışıqlar apardım. Hal-hazırda Mirhəşimovlar ailəsi ÜSS ilə təmin ediliblər, amma yenə də uşaqlardan birinin əməliyyatı üçün xeyriyyəçi insanlara da müraciət etmişik. Buna bənzər

bir neçə həmyerlimizin, tələbələrimizin, burada işləyən müəllimlərimizin pasport, diplom problemləri və s. ilə yaxından məşğul olmuşam və oluram. Azərbaycanlılara bacardığım qədər kömək etməyə çalışıram.

-Sizin təhsil aldığınız universitetdə azərbaycanlı tələbələr bir araya gələ bilirmi?

-Mən magistr təhsilimi Antalya Akdeniz Universitetində tamamladım. Burada azərbaycanlı tələbələr olduqca çoxdur və eyni zamanda problemləri də var. Onlar bir araya gəlməyə çox meylli tələbələrdir. Savadlı tələbələrdir. Görüşlərimizdə onlara buradakı tək məqsədlərinin təhsil olmasını aşılayırıq. Millət vəkili Qənirə Paşayevanın buraya səfəri zamanı da tələbələrimizlə görüşlər keçirilir. Hazırda isə mən Ankara Yıldırım Bəyazıt Universitetində doktorantam. Əminəm ki, orada da azərbaycanlı tələbələr çoxdur və Azərbaycanın bayram və matəm günləri xüsusi diqqətlə AYBU -nun müdiriyyəti, müəllim və tələbə həyəti tərəfindən xatırlanıb yad edilir.

- "Azərbaycan Xalqlar Dostluğu Birliyi"ndə əsas hansı işlər görürsünüz?

- Vətəndən kənarda yaşamağıma baxmayaraq, hər an qəlbim Azərbaycanla döyünür. Biz "Azərbaycan Xalqlar Dostluğu Birliyi" olaraq iştirak etdiyimiz tədbirlərdə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının daimi və sonsuz olduğunu göstəririk. Azərbaycanla bağlı təqdimatlarda isə tariximizi, abidələrimizi, milli geyimlərimizi və mətbəximizi və s. tanıdırıq.

Palitra. - 2019.- 27 fevral. - № 39. - S. 7.

Diaspor üzvləri Ümumavropa Qarabağ mitinqinə çağırış edib

Fuad Hüseynzadə

Xəbər verildiyi kimi, 23 fevralda Avropanın əksər ölkələrindən soydaşlarımız, diasporumuzun nümayəndələri Brüsseldə Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümü ilə əlaqədar Ümumavropa Qarabağ mitinqinə toplaşacaqlar. Məqsəd Azərbaycanın Qarabağ həqiqətlərini, Ermənistanın işğalçılıq siyasətini Avropanın diqqətinə çatdırmaqdır. Mitinqlə Avropadakı aktiv diaspor üzvləri tərəfindən ciddi iş aparırlar. Məhz buna görə də bir neçə diaspor üzvü mitinqlə bağlı soydaşlarımıza çağırış ediblər.

Belçika və Hollandiyada Yaşayan Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurasının əlaqələndiricilərindən biri olan, “Ana Vətən” Niderland Azərbaycanlı Qadınlar Birliyinin sədri Mayisə Ağamirzəyeva: “Avropada fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarının ortaq qərarı ilə fevralın 23-də Brüsseldə ümumxalq mitinqi keçiriləcək. Mitinqdə Xocalı soyqırımına beynəlxalq müstəvidə siyasi qiymət verilməsini, işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarını geri qaytarması üçün Ermənistana təzyiq göstərilməsini, öz yurd yuvalarından didərgin düşmüş azərbaycanlıların pozulmuş hüquqlarının bərpa edilməsini, Ermənistan tərəfinin münaqişə ilə bağlı qəbul olunmuş, məlum beynəlxalq sənədlərin qərarlarına riayət etməsini tələb edəcəyik. Mitinq zamanı yerli sakinlərə və turistlərə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin acı nəticələrini, Ermənistanın təcavüzkar siyasəti nəticəsində Azərbaycanın məruz qaldığı maddi və mənəvi itkiləri əks etdirən broşürlər də paylanılacaq. Qeyd edim ki, bu, Brüssel şəhərində Luksemburq Palace qarşısında olacaq Ümumavropa Qarabağ mitinqidir. Bütün Avropa "Qarabağ" deyəcək”.

Koordinasiya Şurasının digər üzvü, “Odlar Yurdu” Niderland Azərbaycan Cəmiyyətinin sədri Firəngiz Bağırova: “Hazırda Belçikaya getməklə bağlı işlərlə məşğuluq. Çağırış işləri artıq 2-3 həftədir gedir. Niderlandın şimal tərəfindən gələnlər mənimlə Den Haag şəhərinə gedəcəyik. Oradan da avtobuslarla Belçikaya gedəcəyik. Xocalı soyqırımına görə hamı bir olur, səfərbər olur. Burada sadəcə milli dəyərlərimiz üstün olmalıdır”.

Niderland Jurnalistlər Birliyinin üzvü, “Connect” təşkilatının sədri Vüqar Abbasov: “23 fevral mitinqinin məqsədi Avropa siyasət adamlarının Xocalı soyqırımını məsələsində tutduğu mövqeyə birlikdə etiraz etmək. Etiraf edim ki, mitinq xəbərini duyanda sandım ki, ancaq Niderland və Belçikada yaşayan soydaşlarımızın qatılması üçün təşkil olunub. O zaman mitinqin həftənin iş günlərinə deyil, şənbə gününə təyin edildiyinə təəssüf etdim və bunun səbəbini Niderlanddakı bəzi təşkilat rəhbərlərinə soruşdum da. Sonradan mitinqə Avropanın hər yerindən soydaşlarımızın qatılacağını öyrəndim və hesab etdim ki, imkanı, zamanı olan hər kəsin bu mitinqə qatılması yaxşı olar. Səhv etmirəmsə bu, Avropanın hər yerindən iştirakçıları olacaq ilk mitinqimiz olacaq. Millətimizin bu kimi məsələlərdə birlik göstərəcəyinə, imkanı olan hər kəsin mitinqə qatılacağına ümid edirəm. Bəlkə yenə səsimizi eşidən olmayacaq, ancaq biz əlimizdən gələni etməliyik. Təbii ki, eyni hərəkəti edib fərqli nəticə gözləmək düzgün deyil, ancaq bu cür

geniş miqyaslı mitinq təşkil etdiyimiz, səhv etmirəmsə, ilk dəfədir. Bir daha ümid etdiyimi bildirirəm ki, mitinq izdihamlı olacaq”.

Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Elsevər Məmmədov: “Dəyərli dostlar, Hörmətli qardaş və bacılar! Sizin hər birinizi 23.02.2019-cu ildə Brüssel şəhərində, “Xocalı Soyqırımına” həsr edilmiş aksiyaya dəvət edirik. Qarabağ və Xocalı məsələsində Azərbaycanlılar arasında heç bir fikir ayrılığı yoxdur. Qarabağ məsələsində bizim üçün tək Azərbaycan var. Biz bu aksiyada öz gücümüzü və birliyimizi nümayiş etdirməliyik. İşğalçılara və onların arxalarında duranlara çox vacib mesajlar verməliyik. Bu, milli bir məsələdir, bu çox vacib bir aksiyadır. Azərbaycanı sevən, Vətəninə bağlı olan bütün qardaş və bacılarımızı bu aksiyaya dəvət edirik. Ermənilər bu tədbirdən çox narahatdırlar, bu tədbirin baş tutmaması üçün bütün vasitələrdən istifadə etdilər, lakin bunu bacara bilmədilər. İndi artıq sıra bizdədir. Biz hamımız bir olub bu tədbiri yüksək səviyyədə həyata keçirməliyik. Ermənilər hiss etməlidirlər ki, Qarabağ, Xocalı adı olan yerdə, heç bir siyasi görüşündən asılı olmayaraq bütün Azərbaycanlılar oradadır. Yaşasın Vətənimiz! Yaşasın Millətimiz! Yaşasın Dövlətimiz!”

Almaniya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurası İdarə heyətinin sədri Dr. Yaşar Musayev: “Hörmətli xanımlar və cənablar, əziz həmvətənlər. Xocalı soyqırımı Azərbaycan xalqının yaxın tarixində ən faciəvi günlərdən biridir. Bu günü dünyanın harasında olmasından asılı olmayaraq hər bir Azərbaycanlı yad etməlidir. Almaniya azərbaycanlıları “Xocalıya Ədalət” aksiyası çərçivəsində Avropanın paytaxtı Brüsseldə və Almaniyanın paytaxtı Berlində etiraz aksiyalarında iştirak edirlər. Bu işin təşkilində Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə sıx əməkdaşlıq olunur. Aksiyada Xocalı soyqırımı nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsi yad edilir, dünyanın bəzi aparıcı ölkələrinin erməni işğalına göz yumması və ikili standartlarla məsələyə yanaşması qeyd olunur.

Azərbaycan BMT-nin üzv ölkəsidir. Onun ərazi bütövlüyü BMT tərəfindən tanınır. Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü ilə əlaqədar BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxunulmazlığının zəruriliyi vurğulanıb, işğalçı ölkənin qüvvələrinin zəbt olunmuş Azərbaycan ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılması tələb olunur. Lakin Azərbaycan torpaqları 30 ilə yaxındır ki, işğaldadır. Biz Beynəlxalq hüquqa hörmət etməyən, işğalçılıq siyasəti yürüdən Ermənistan ordusunun Azərbaycan torpaqlarından çıxmasını tələb edirik!

Əminəm ki, Azərbaycan xalqı öz ərazisinin bütövlüyünü bərpa edəcək və erməni işğalı ilə heç vaxt razılaşmayacaq. Bunun üçün bütün xalqın müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyi naminə sıx birləşməsi çox vacib amildir”.

Belçika Azərbaycanlıları Mədəniyyət mərkəzinin idarə heyəti üzvü İlkin Hüseynov: “Ölkədən kənarında yaşayan azərbaycanlılar olaraq hər birimiz bir səfir kimi ölkəni təmsil etməliyik və edirik də, xüsusi ilə son illər bu işlər daha genişlənilib və bu sahədə böyük addımlar atılır, istər Avropa parlamentində, istər yerli xalqlar arasında böyük işlər görülür, bu yaxınlarda Belçikanın önəmli tv kanalı olan "Een" kanalında da Azərbaycanla bağlı geniş bir veriliş verildi, bu gün Belçika və azərbaycanlı zabitlərin, diplomatik nümayəndəliklərin iştirakı ilə böyük bir tədbir oldu. Belə ki Konqres mərkəzi adlanan yerdə

əsgərlər tərəfindən şəhidlərin xatirəsinə əkili qoyuldu, dövlət himnimiz səsləndi, paralel olaraq Brüsselin Kral muzeyində rəssam Ramal Kazımın Xocalı soyqırımı sərgisi davam edir, o ki qaldı mitinqə, şənbə günü baş tutacaq mitinq, demək olar ki, Avropada böyüklüyünə görə ilk olacaq, Avropanın bir çox ölkəsində yaşayan həmvətənlərimiz bir olub bu soyqırımı dünyaya hayqırmağa gələcək, məkan Avropa parlamentinin önü, Lüksemburq meydanı. Avropadakı həmvətənlərimizi bu meydanda gözləyirik”.

Palitra. - 2019.- 23 fevral. - № 37. - S. 7.

Mütəşəkkil diasporun mövcudluğu üçün münbit şərait var

Bilman Allahverdiyev

Dünyanın harasında yaşamağımızdan asılı olmayaraq, milli mənafə ilə şəxsi mənafeləri uzlaşdırmaq hər zaman bütün dünya azərbaycanlıların milli qürur mənbəyi ola biləcək milli dövlətə ən böyük dayaqdır. Çünki bu işlərin hamısı ümumxalq səviyyəsində dövlətin himayəsi altında icra edilir. Bu isə dövlətçiliklə millətçiliyin birləşməsi deməkdir ki, Azərbaycan xalqı məhz bu milli birlik dövrünü yaşayır. Həm də bu milli birlik təkcə Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımız hesabına yox, eləcə də xaricdə məskunlaşmış həmvətənlərimizin getdikcə genişlənən fəaliyyətləri nəticəsində təmin edilir.

Ekspert Xəqani Hüseynovun sözlərinə görə də, Azərbaycan diaspora təşkilatlarının qısa müddət ərzində keçdiyi yol tədqir olunmalıdır. Xüsusən, müstəqillik illəri ərzində diaspor təşkilatlarımız əsrlərlə tarixi olan təşkilatlar səviyyəsində iş qura biliblər. Hazırda Azərbaycan diasporasının hücum taktikası seçməsi isə daha effektiv və məntiqlidir: “Sırr deyil ki, bu taktika Azərbaycan dövləti tərəfindən diaspora təşkilatları qarşısında qoyulan ən vacib məsələlərdəndir. Belə halda diaspor, təşkilatlarının dövlətin dəstəyi ilə fəaliyyət qurması daha uğurlu nəticələrə yol açır. Diaspora Komitəsinin bu işdə koordinasiya funksiyası isə uğurlu gələcəkdən xəbər verir”.

Ekspert bildirib ki, diaspora təşkilatları müxtəlif yönümlü tədbirlərlə fəaliyyətlərini daha da inkişaf etdirə bilirlər: “Təkcə mədəni-kütləvi tədbirlərin təşkili lokal xarakter daşdığından diasporanın fəaliyyət dairəsi genişlənməlidir. Müxalif ölkələrdə fəaliyyət göstərən təşkilatların koordinasiyası, onların məsələlərə eyni mövqe nümayiş etdirməsi isə ortaya real güc qoya bilər. Sadəcə, belə tədbirlər əlamətdar günlərdə deyil, mütəmadi xarakter daşmalıdır”.

X. Hüseynov əlavə edib ki, artıq xaricdə yaşayan azərbaycanlılar milli maraqlar, milli birlik naminə həmrəy olmağı özlərinə əbədi həyat qayəsi seçiblər: “Güc birlikdədir” deyiminə sadıq qalan soydaşlarımız Azərbaycan naminə hər zaman uğurları əsas məqsəd görürlər. Azərbaycanlılar, harada yaşamasından asılı olmayaraq, orada mədəniyyətimizi, mənəvi dəyərlərimizi təbliğ edir, Vətənin üçrəngli bayrağının müqəddəsliyinə baş əyirlər”.

Beynəlxalq Diaspora Mərkəzinin sədri İsmayıl Ağayevin sözlərinə görə, son illər diaspor quruculuğu istiqamətində görülən işlər, Azərbaycanın bu istiqamətdə yürütdüyü siyasət nəticəsində xarici ölkələrdə azərbaycanlılardan ibarət diaspor ordusu yetişib: “Ulu öndər Heydər Əliyevin diasporun yaradılması, inkişaf etdirilməsində misilsiz xidmətləri olub. Ölkə prezidenti İlham Əliyev isə bu işi daha da sürətli inkişaf etdirərək türk və Azərbaycan diasporlarının birgə mübarizəsi yolunu seçib. Azərbaycanın bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları erməni yalanlarına qarşı çiyin-çiyinə mübarizə aparır”.

İ. Ağayev bildirib ki, diaspor təşkilatlarının fəaliyyətini keçirilən aksiyalara topladığı insanların sayma görə dəyərləndirmək olmaz. Onun sözlərinə görə, bu gün erməni lobbisinin güclü olmasının səbəbini azərbaycanlıların diaspor təşkilatlarının zəif olması ilə əlaqələndirmək doğru olmaz: “Ermənilər uzun illər Fransa, Amerika və müxtəlif xarici ölkələrdə yaşayıblar. Onların yaşamağa öz torpaqları olmadığından başqa-başqa ölkələrə səpələniblər. Ermənilərin bələdiyyələrdə, senatda, hətta xarici ölkələrin məşhur telekanallarında rəhbər vəzifədə nümayəndələri çalışır. Bu onların lobbiçilik fəaliyyətini daha da gücləndirir, dəstək olur”.

İ. Ağayevin sözlərinə görə, artıq son illər Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diaspor quruculuğu siyasəti erməniləri də qorxuya salıb: “Ermənilərin elə bir tədbiri yoxdur ki, xaricdəki diaspor təşkilatları onlara cavab verməsin. Bununla yanaşı bizim diaspor təşkilatları Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılması istiqamətində də iş aparır”.

Ekspert B. Tağıyevanın sözlərinə görə, xaricdəki diaspor təşkilatlarının öz vəzifəsini layiqincə yerinə yetirdiyini Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev də təqdir edib: “Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü - 31 dekabrla bağlı Dünya Azərbaycanlılarına ünvanladığı təbrikdə bildirib: “Vətənimizin hüdudlarından kənarında yaşayan soydaşlarımız arasında azərbaycançılıq ideyalarının və milli təəssübkeşlik duyğularının günü-gündən güclənməsi olduqca fərləndirici haldır. İndi xaricdəki həmvətənlərimiz məskunlaşdıqları ölkələrin ictimai-siyasi, mədəni və işgüzar həyatında getdikcə öz mövqelərini genişləndirir, Azərbaycanın dünyada tanıdılmasına, mədəniyyətimizin təbliğinə sanballı töhfələr verirlər... Ümidvaram ki, diaspor təşkilatlarımız bundan sonra da əldə edilən nailiyyətlərlə kifayətlənməyəcək.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi və xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərimizlə əməkdaşlığı gücləndirəcək, yeni çağırışlara daha mütəşəkkil və təsirli cavab verəcəklər”. Buradan da görüldüyü kimi dövlət başçısı diaspor təşkilatlarımızın fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsində maraqlıdır”.

Ekspert qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti yarandığı ilk gündən etibarən təkə respublika vətəndaşlarının deyil, ümumiyyətlə, bütün dünya azərbaycanlılarının yeganə milli varlıq simvolu, onların milli qürur mənbəyi və etibarlı istinad mərkəzi, himayədarı və milli-siyasi mövcudluq üsulu kimi çıxış edir: “Bu gün diasporumuzun üç mərkəzçilik (vətəndaşlıq mənsubiyyətindən asılılıq) faktoru kimi formalaşması səbəbilə xarici siyasət kursunda tam olaraq müəyyənləşdirilmə aparılmayıb. Azərbaycan dövlətinin öz milli kimliyini qoruyub saxlaması və bu gün dünya birliyində layiqli yer tutması üçün mütləq yeritdiyi xarici siyasət konsepsiyasına diasporla bağlı münasibətdə redaktələr edilməlidir. Xarici siyasətdəki strateji hədəflərimizin mürəkkəbliyi bir sıra taleyüklü məsələlərdən qaynaqlanır. Ancaq yeni yaranmış bir dövlətdən beynəlxalq siyasəti nəzərə almadan xüsusi tələbli istəklər tələb etmək də doğru deyil. Məhz bütün bu prosesləri nəzərə alsaq diaspor hərəkətini qeyri hökumət təşkilatlarının imkanları ilə yaradılması daha əlverişli olar. Xüsusilə dövlətin xarici siyasətinin buradakı rolu vahid mərkəzdən idarə

olunan bir təşkilatı xarakterizə edər. Dövlət maddi və siyasi dəstəyini potensial şəkildə diaspor-lobbi təşkilatlarına dəstək kimi ortaya qoyaraq bu prosesi sürətləndirir”.

Azad Azərbaycan.-2019.-19 fevral.-№26.-S.5.

Azərbaycan Niderlanddan necə görünür?

Fərizə Əhmədova

Vüqar Abbasov: "İnkişafımızın yolu təhsildən, düşməni yaxşı tanımaqdan, inteqrasiya və milli kimliyimizə bağlılıqdan keçir"

Diaspor fəaliyyəti Azərbaycanın dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindəndir. Son illərin reallıqları ondan ibarətdir ki, Azərbaycan diasporu Prezident İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu vəzifələrdən irəli gələrək həm öz fəaliyyətini yeni mərhələyə yüksəldib, həm də xarici ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəallaşmış.

11 ildir Niderlandda yaşayan Vüqar Abbasov da Azərbaycanın bu ölkədə tanınması istiqamətində mühüm işlər görür. Azərbaycanla Niderland Krallığı arasında qarşılıqlı hörmət prinsiplərinə əsaslanan dostluq əlaqələri var. Azərbaycan və Niderland Jurnalistlər Birliklərinin (AJB və NJB) üzvü olan və 2008-ci ildən ailəsi ilə birlikdə Niderlandda yaşayan Vüqar Abbasov diaspor fəaliyyətində gördüyü işlərdən söz açır.

Azərbaycanın təbliği üçün bacardığım qədər çalışıram

- 1974-cü ildə Beyləqan rayonunda anadan olmuşam. Qərb Universitetində politologiya ixtisası üzrə təhsil almışam. 1993-2008-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Televiziyasında jurnalist işlədim. Hazırda Niderlandda Qaçqınlarla İş Üzrə İdarədə çalışır, eyni zamanda "Connect" təşkilatına sədrlik edirəm. Təşkilatı 2015-ci ildə həmkarım Vim van Embdenlə (Wim van Embden) birlikdə yaratdıq. Hədəfimiz Azərbaycanla Niderland arasında işgüzar əlaqələrin artmasına töhfə verməkdir. Ölkəmizi burada daha çox tanımaq və Ermənistanın işğalçılıq siyasətini, Xocalı soyqırımını yerli insanlara, eləcə də siyasət adamlarına çatdırmaq əsas hədəfimizdir. Həm də Azərbaycan və Niderland jurnalistlər birliyinin üzvüyəm. Birliyin üzvü olmaq mənə yerli siyasət adamları ilə görüşmək, onlardan müsahibələr almaq imkanı yaradır. Niderland parlamentinin deputatları, nazir, bələdiyyə başçıları, jurnalistlər və digər siyasilərlə görüşlərim olub. Yerli mətbuatda Azərbaycanla bağlı çoxsaylı məqalələrim dərc edilib.

Elə bu yaxınlarda yerli radiolardan birində qonaq oldum. Proqram canlı idi və bir saat çəkdi. Proqram boyunca həm Azərbaycandan, işğal olunmuş torpaqlarımızdan, turizm imkanlarımızdan danışdıq, həm də altı xalq musiqimiz səsləndirildi. Hesab edirəm ki, bu, Azərbaycanın təbliği üçün çox faydalı oldu. Xoş olan məqamlardan biri də o oldu ki, verilişdən öncə proqramın aparıcısı Cənubi Azərbaycandan olan soydaşımız Parisa Arslaninin ifasında "Sarı gəlin" mahnısını şəxsi "facebook" səhifəsində paylaşaraq

növbəti proqramının Azərbaycana həsr olunacağını yazmışdı. Proqramdan sonra niderlandlı tanışlarım fikirlərini bölüşdülər. Bir neçə jurnalist dostumuz, elə aparıcı da Azərbaycanı görmək istədiklərini dilə gətirdilər. İmkanlaşdırsa bilsəm, o jurnalistlərin ölkəmizə səfərlərini təşkil edəcəyəm.

Niderland məsəli - "hər vaxt daha yaxşısı mümkündür"

- Niderlanddakı təşkilatların hər biri bacardıqları qədər fəaliyyət göstərməyə çalışırlar. Problemlər var və nə qədər yaxşı fəaliyyət olsa da, problemlər yenə də olacaq. Çünki iş olan yerdə çatışmazlıqlar da mütləq olmalıdır. Sadəcə olaraq bütün bunlara dözümlü yanaşmaq lazımdır. Niderlandlıların bir sözü var: "Hər vaxt daha yaxşısı mümkündür".

Düşünürəm ki, "ən yaxşı müdafiə hücumdur" misalı çox doğrudur və öz tərəfimdən bunu etməyə çalışıram. Heç vaxt gözləmirəm ki, erməni diasporu hansısa tədbir keçirəcək və mən sonra onlara cavab verim. İmkan etdiyim qədər qəzetlərdə, radioda çıxışlar etməyə çalışır, ikitərəfli və çoxtərəfli görüşlər keçirirəm. Erməni təşkilatlarının saytlarını mümkün qədər nəzarətdə saxlamağa çalışıram. Ən əsası isə çalışıram ki, haqlı olduğumuz məqamları niderlandlı dostlarıma, yerli insanlara onların dili ilə çatdırım.

2016-cı ildə həmkarım Vim van Embdenlə birlikdə Azərbaycanda Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında iştirak etmişdik. Azərbaycanı öz gözləri ilə görəndən sonra Vim ölkəmizlə bağlı daha çox danışmağa başladı. Məsələn, dəfələrlə yerli qəzetlərə müsahibələrində, radiolarda çıxışlarında Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğalından danışib, Azərbaycan haqqında söz açıb. Müşahidələrimə görə, bu kimi addımlar daha effektiv təsir göstərə bilər. Odur ki, jurnalist dostlarımı da Azərbaycana gətirməkdə maraqlıyam. Qoy, öz gözləri ilə həqiqətlərimizi görsünlər və o zaman burada daha rahatlıqla sözlərini deyər bilərlər. Bunlar təşkilatımızın ermənilərə qarşı görmüş olduğu, görmək istədiyi işlərin bir hissəsidir.

İstədiyim odur ki, ölkəmiz sözün həqiqi mənasında qazansın. Çalışırıq ki, biz kimdənsə zəif olmayaq, elə diaspor kimi də. ABŞ-dakı erməni diasporu uzun bir yol keçdikdən sonra güclənib. Ermənilərin Amerikaya ilk köçü XX əsrin əvvəllərində olub, əsas fəaliyyətləri isə həmin əsrin yetmişinci illərindən başlayıb. ASALA-nı da həmin illərdə yaradıblar və ilk işləri də dünyadakı türk diplomatları qətlə yetirmək olub.

Güclənmək üçün zaman lazımdır, ancaq zamanı da boşuna xərcləməli, özümüzü aldatmalı deyilik. İyirminci əsrin əvvəllərinə kimi tarixdə erməni dövləti olmadığı üçün onlar hər yerdə, diaspor kimi yaşayıb, fəaliyyət göstəriblər. XIX əsrin əvvəllərində ABŞ-dan Osmanlıya gələn missionerlər ermənilərlə iş aparmağa başlayıblar və sözsüz ki, məqsədləri Osmanlıya, türkcə qarşı düşmən hazırlamaq idi. Nəhayət, ilk erməni təşkilatı XIX əsrin səksəninci illərinin sonlarında yaradıldı. Onlar mübarizələrini hər zaman himayədarlarının dəstəyi ilə aparıblar. İndi biz birdən-birə, həm də təkbaşına gəlib erməni diasporuna çata bilmərik. Ancaq mübarizə aparmaq, güclənmək lazımdır. Üzeyir Hacıbəylinin dili ilə desək, birdən-birə fildən yapışmaq lazım deyil.

Düşməninlə mübarizə aparmaq üçün onu yaxından tanımalısan

- Düşməninlə mübarizə aparmaq üçün onun fəaliyyəti ilə bağlı çox oxumalı, öyrənməli və onu yaxından tanımalısan. Çalışram ki, barələrində məlumatları tapım, düşmənimizi daha yaxşı tanıyım. Çox istərdim ki, xaricdəki təşkilatlarımız bir-biriləri ilə yox, düşməne qarşı mübarizə aparsınlar. Dost olmaq, birləşmək vacib deyil, yetər ki, qarşılıqlı münasibətlər gərgin olmasın.

Diaspor geniş anlayışdır. Hərə bunu bir cür anlayır. Tərəfdarıyam ki, diaspor fəaliyyətinə də bir qədər savadlı yanaşma olsun. Anım və tanıtım tədbirlərinin keçirilməsini, müxtəlif bayramlarımızın təşkilini əhəmiyyətli sayıram. Bu cür tədbirlər diaspor üzvləri arasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə xidmət edir. Bir-birimizə qaynayıb-qarışmalıyıq. Fikir ayrılıqlarımız şəxsi münasibətlərə təsir etməməlidir. Əbu Turxanın bir sözü burada yerinə düşər: "Bütövləşmək əzmində olan yarımçıq dağılmaq ərəfəsində olan bütövdən daha dəyərlidir".

Güclənmək üçün tədbirlərlə paralel başqa işlər də görülməlidir. Məsələn, mətbuatla, müxtəlif institut və universitetlərlə, digər xalqların diaspor təşkilatları ilə və s. işləmək lazımdır. Ancaq bunları edərkən öz ölkən barədə yetərincə məlumatlı olmalısan.

Azərbaycan diasporu ölkəmiz üçün strateji əhəmiyyət daşıyan ölkələrdə daha da güclənərsə, dövlətimizin xarici siyasətində uğurların əldə olunmasına öz töhfələrini verə bilər. Əminik ki, Vüqar Abbasovun timsalında digər təmsilçilərimiz də bundan sonra da Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan diasporu qarşısında müəyyən etdiyi vəzifələrin həyata keçirilməsində layiqincə iştirak edəcək.

Azərbaycan.-2019.-17 fevral.-№39.-S.7.

Azərbaycan diasporu: Niderland

Reallıqlar və perspektivlər

Əli Zülfüqaroğlu

Azərbaycanlıların yaşadıkları bütün ölkələrdə diaspor fəaliyyəti göstərmələri vacibdir. Amma nüfuzlu, inkişaf etmiş bir sıra ölkələr var ki, orada Azərbaycan diasporunun güclü olması xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan diasporu kifayət qədər güclü olarsa, o zaman fəaliyyət göstərdikləri ölkə ilə Azərbaycan arasındakı əlaqələrin inkişaf etməsinə töhfə vermə potensialına sahib ola bilərlər ki, bu da dövlətin qazancı deməkdir.

Azərbaycan diasporunun daha effektiv fəaliyyət göstərməsi zəruri olan dövlətlərdən biri də Niderlanddır. Niderland elmi, texnologiyası və kənd təsərrüfatı sahəsindəki uğurlarına görə dünyada qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Məsələn, Niderland təkcə kənd təsərrüfatından illik 100 milyard dollar gəlir götürür. Avropa üzrə ən böyük şirkətlərdən bir çoxu Niderlandda fəaliyyət göstərir. Təbii ki, bu ölkə ilə əlaqələrin daha da inkişaf etməsi Azərbaycan dövlətinin marağındadır. Bu səbəbdən də Azərbaycan diasporunun Niderlandda güclü olması vacibdir. Məsələn, kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimovun holland mütəxəssis Martis van Splanteri özünə eksperimental pilot layihələr üzrə məsləhətçi təyin etməsi təsadüfi deyil.

Təəssüf ki, Azərbaycan diasporu hər ölkədə güclü və aktiv deyil. Bir sıra ölkələrdə Azərbaycan diasporunun nəzərəcarpacaq fəaliyyəti var ki, onlardan biri də Niderlanddır.

Ümumiyyətlə Azərbaycan diasporunun bu ölkədə fəaliyyətini necə qiymətləndirmək olar? Reallıqlar, problemlər və perspektivlər nədən ibarətdir?

Rəsmi mövqe

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən sorğumuza cavab olaraq bildirildi ki, hazırda Niderland Krallığında 14 Azərbaycan diaspor təşkilatı var və bu təşkilatlar qeydiyyatdan keçib, aktiv işləyirlər: “Niderlanddakı Azərbaycan diasporu bu ölkədə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, soydaşlarımızın ölkənin ictimai-siyasi həyatında iştirak səviyyəsinin artırılması, Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı dünya ictimaiyyətinin məlumatlandırılması, habelə diaspor təşkilatları arasında Azərbaycan naminə əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi və inkişafı istiqamətində fəaliyyət göstərir. Hər il Niderlandda, diaspor təşkilatlarının təşkilatçılığı ilə, Azərbaycan mədəni irsinin dünyaya çatdırılması, Azərbaycan həqiqətlərinin təbliği, ölkəmizin müsbət imicinin formalaşdırılması, lobbı quruculuğu, soydaşlarımızın birgə fəaliyyəti, onların inteqrasiyası, eyni zamanda, milli mənsubiyyətini qoruyub saxlaması istiqamətində onlarla layihə

və tədbir həyata keçirilir. Gələcəkdə bu tədbirlərin daha səmərəli və genişmiqyaslı olması üçün təşkilatların təşəbbüsü ilə Koordinasiya Şuraları təsis edilib. Birgə layihələrin reallaşdırılması istiqamətində işlər aparılır. Ümid edirik ki, təşkilatların birgə fəaliyyəti, birgə layihələrin həyata keçirilməsi, yalnız Niderlandda deyil, digər ölkələrdə də daha uğurlu olacaq”.

6 dövlətdən biri

Niderlandda fəaliyyət göstərən “Connect” təşkilatının sədri, Niderland Jurnalistlər Birliyinin üzvü Vüqar Abbasov bildirdi ki, Niderland Avropanın önəmli, söz sahibi olan ölkələrindən hesab olunur: “Bir faktı demək kifayətdir ki, Niderland bugünkü Avropa Birliyinin əsasını qoyan altı dövlətdən biridir. Bu ölkə bir çox sahələr üzrə dünyanın qabaqcıl ölkələri sırasındadır. Məsələn, kənd təsərrüfatı üzrə bu ölkə dünyanın ən qabaqcıl ölkələrindən biridir, üçüncü yerdə dayanır. Əhalisinin yaşayış səviyyəsinə görə dünyanın ən xoşbəxt xalqları sırasında Niderlandın əhalisi altıncı yerdə durur. Təhsilin inkişafı da öz yerində, dünyanın ən yaxşı ali təhsil ocaqları içərisində bu ölkənin universitetlərinin öz yeri var. Əlbətdə ki, siyahını uzatmaq da olar. Bütün bunlarla demək istədiyim odur ki, Niderland Avropa ölkələri içərisində öz çəkisi olan dövlətlərdəndir”.

“Həmişə daha yaxşısı mümkündür”

V.Abbasov əlavə etdi ki, Niderlanddakı Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi sualına birmənalı cavab vermək bir qədər çətinidir: “Niderlandlıların xoşuma gələn belə bir sözü var: “Həmişə daha yaxşısı mümkündür”. Düşünürəm ki, həm buradakı, həm də dünyanın digər ölkələrindəki diasporumuz daha məhsuldar işləyə bilərlər. Bunun üçün lazım olan resurslar bizdə çox deyil. Diaspor fəaliyyəti çoxşaxəli anlayışdır. Bura milli bayramlarımızın keçirilməsindən tutmuş anım, tanıtım tədbirlərinin təşkilinə, ölkəmizi tanıtmğa, haqq səsimizi çatdırmağa qədər bir çox fəaliyyət daxildir. Bəzən biz istəyirik ki, bunların hamısını özümüz edək. Bu isə mümkün deyil. Sizə belə deyim, hər kəs daha yaxşı bacardığını etsə daha yaxşı nəticələr əldə etmək olar. Özüm daxil olmaqla fəaliyyətimizi tam qənaətbəxş hesab etmirəm ki, bunun da səbələri çoxdur. Bir daha deyirəm, istəklə, əzmlə imkanlar da üst-üstə düşməlidir. Birincisi nə etmək istədiyinə baxmalısan. Dahilərdən birinin belə bir sözü var: “Haraya üzmək istədiyini bilməyəndən sonra üzə bilməyinin faydası yoxdur”. Odur ki, birinci hədəf, sonra hədəfə çatmaq üçün yol xəritən olmalıdır. Sonra xəritədən anlayışın olmalıdır. Bundan başqa bu yolda sənə lazım ola biləcəkləri alman üçün vəsait lazımdır”.

Niderland radiosunda Azərbaycan musiqisi

Konkret gördüyü işlərdən və bundan sonrakı planlardan danışan V.Abbasov dedi ki, bugünə qədər onlarla siyasət adamları ilə görüşüb, yerli qəzetlərə Azərbaycanla bağlı çoxsaylı məqalələr yazıb, müsahibələr verib, radioda çıxışlar edib, tədbirlər keçirib, tədbirlərdə iştirak edib və digər addımlar atıb: “İnternetdə azacıq araşdırma etmək kifayətdir ki, fəaliyyətimizin az bir hissəsi ilə tanış olasınız. Əlbətdə ki, onların hamısını bura sığışdırma bilmərəm. Son olaraq qatıldığımız radio proqramını xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Veriliş təxminən bir saat çəkdi və altı müxtəlif Azərbaycan musiqisi səsləndi. Veriliş boyu isə Azərbaycanın ikiyə bölünməsindən tutmuş, müsəlman aləmində ilk demokratik respublikanı qurmağımıza, torpaqlarımızın işğalda olmasına, turizm imkanlarımıza və s. qədər danışıldı. Gələcək planlar belədir ki, mümkün qədər çox əlaqələr qurmağa, öz üzərimizdə işləməyə çalışırıq. Bəzən bir adamla tanış olursan, yaxud da bir məlumat əldə edirsən və illərlə ondan istifadə etmirsən. Ancaq o adamla əlaqəni saxlamalı olursan ki, nə zamansa sənə lazım ola bilər. Odur ki, bizim ən böyük planımız əlaqələr qurmaq, məlumatlar toplamaqdır. Təcrübə göstərir ki, bunların faydası çox olur. Hazırda universitetlərlə, şərqşünaslarla əlaqələrimizi genişləndirməyə, mətbuatla sıx işləməyə çalışırıq. Ölkəmiz haqqında qısa məlumatlar olan broşürlər çap edib qəzetlərin arasında evbəev paylayırıq. Bəzi məqamlar da var ki, onları ancaq işi gördükdən sonra açıqlaya bilərəm”.

“Nəticə çox zəifdir...”

Niderlandda fəaliyyət göstərən “Niderlan Azərbaycan Evi”nin rəhbəri, Niderland və Belçikada yaşayan azərbaycanlıların Koordinasiya Şurasının üzvü Elxan Mirhəşimli də əvvəlcə gördüyü işlərdən danışdı: “Yerli siyasətçilərlə görüşərək Qarabağ problemi və Xocalı soyqırımını haqqında məlumat vermişəm və bu proses davam edir. Yerli iş adamlarını, turizm şirkətlərini Azərbaycana sərmayə qoymağa dəvət etmişəm. Lobiçilik fəaliyyəti üçün müxtəlif formalarda mexanizmlər hazırlayır və digər addımlar atıram”. Elxan Mirhəşimli bildirdi ki, bu ölkə ilə daha geniş formada işləməli və ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafına çalışmalıyıq. Onun fikrincə, dünyada ən məşhur şirkətlərin, bankların sahibləri, qurucuları, hissədarları arasında hollandlar çoxdur: “Bu faktı unutmamalıyıq. Bizlər yalnız haqq səsimizi duyurmaq, problemlərimizi danışmaqla kifayətlənmişik. Amma nəticə çox zəifdir. Niderland siyasi partiyalarının biri ilə sonuncu görüşümdə o qənaətə gəldim ki, ilk öncə problemlərimizi deyil, mədəniyyətimizi tanıtmalı və dostluq əlaqələrini genişləndirməliyik. Turizm sərgiləri, kənd təsərrüfatı sərgiləri, mədəniyyət günləri daima hər il təşkil olunmalı və Niderland şirkətlərini də dəvət etməliyik. Avropalılar dostluqlarını maraqlar üzərindən qurmağa daha çox meyillidirlər. Görüşlərdə holland iş adamları Azərbaycana sərmayə qoymağı yeni iş yerlərinin qurulmasında maraqlı olduqlarını deyir və təkliflər irəli sürürlər. Bizim iş adamlarının da Niderlandda iş qurmalarını istəyirlər. Mənim gələcək layihələrimdə nəzərdə tutduğum məqamlardan biri də digər sahələrin təmsilçiləri ilə yanaşı iş adamlarını da Azərbaycana gətirib əməkdaşlığı genişləndirməkdir. Bu işdə Azərbaycanda rəsmi qurumların dəstəyinə ehtiyacımız var”.

“Gurultulu şüarlar səsləndirməkdə davam etsək...”

Onun sözlərinə görə, Niderland nəinki Avropada, ümumiyyətlə dünya səviyyəsində əhəmiyyətli bir ölkədir: “Təhsil, səhiyyə, kənd təsərrüfatı, vergi və digər sahələrdə onların təcrübəsindən yararlanmaq lazımdır. Bu təcrübələri Azərbaycanda da həyata keçirə biləcək Niderlandda təcrübə qazanmış soydaşlarımız var. Bu məsələlərdə onlardan da yararlanmaq olar. Azərbaycanın Niderlanddakı diaspor təşkilatları da artıq köhnə sistemlə fəaliyyətdən əl çəkməlidirlər. Artıq qapalı və məhdud zallarda Azərbaycan və Türkiyə türklərini yığıb “özümüz deyib özümüz eşitmək” prinsipi ilə fəaliyyəti bir kənara atmaq lazımdır. Tədbirlərə yerli media, yerli təşkilatlar, siyasətçilər dəvət olunmalıdır. Lobbicilik fəaliyyəti mexanizmini işləyib hazırlamaq lazımdır ki, təsir etmək imkanına malik olaq. Avropanın mərkəzində mitinqlərdə “Allahu Əkbər” qışqırmaq, gurultulu şüarlar səsləndirməkdə davam etsək bizi bizdən başqa duyan olmayacaq, əksinə radikalizmdə günahlandırılacağıq.... Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni sədri Fuad Muradov böyük dəyişikliklərə, yeniliklərə start verib. Komitə rəhbəri ilə də görüşdə ümidverici vədlər verildi. Bütün təşkilatlar yeniliklər etməli, gənclər prosesə qatılmalıdırlar”.

“Hollandlarla birgə planlaşdırdığımız işlər var”

“Ana Vətən” Niderland Azərbaycanlı Qadınlar Birliyinin sədri Niderland və Belçikada yaşayan Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurasının əlaqələndiricisi Mayisə Ağamirzəyeva isə bildirdi ki, Koordinasiya Şurası əlbəttə birləşdirici mövqə daşıyır: “Şura olaraq biz yeni yaranmışıq. İstəyirik ki, təşkilatlarımız birləşsin və daha sanballı işlər ortaya qoysunlar. Güc birlikdən doğar. Müşahidələrim deməyə əsas verir ki, Niderlandda Azərbaycan diasporu çox fəaldır. Məsələn, 20 Yanvarla bağlı Niderland Parlamentinə müraciətlərimiz oldu. Xocalı soyqırımını ilə bağlı da müraciət göndərəcəyik. Azərbaycanlılarla birlikdə Həmtəylik gününü qeyd etdik və s. Bundan başqa hollandlarla birgə planlaşdırdığımız işlər var. Həmçinin gənclərimizə də dəstək verməyə çalışırıq. İstəyirik ki, onlar siyasi və mədəni sahələrdə olduğu kimi elmi sahədə də fəaliyyət göstərsinlər, tanınsınlar. Çünki gənclərimizdən parlaq fikirlər görürük. Bizim əslində onlardan öyrənəcəyimiz çox şeylər var”.

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim olunur

Xalq Cəbhəsi. - 2019.- 12 fevral. - № 28. - S. 7.

Diaspor təşkilatının sədri Qazaxıstana səfər edib

Fuad Hüseynzadə

Azərbaycan-Kipr Dostluq Cəmiyyəti (AKDC) ilə Qazaxıstanın bir sıra QI IT və ali təhsil ocaqları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsinə dair səmərəli müzakirələr aparılıb.

Cəmiyyət sədri Orxan Həsənoğlu Almatı şəhərində Qazaxıstanın Türkçə Danışan Jurnalistlər Şurası, Abay Dövlət Universiteti və Əl Fərabî adına Qazaxıstan Milli Universitetində görüşlər keçirib. Görüşlərdə məqsəd Azərbaycanın tanınması və Qazaxıstanın latın qrafikalı əlifbaya keçid mərhələsində ortaq fəaliyyətlərə aid proqramlar reallaşdırmaq üçün birgə layihələr üzərində imkanları təhlil etmək olub.

Azərbaycanda latın qrafikalı əlifbaya keçidlə bağlı həyata keçirilən böyük layihələr, ulu öndər Heydər Əliyevin bu istiqamətdə qəbul etdiyi qətiyyətli qərarların nəticələri, o cümlədən Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı əsasında latın qrafikalı Azərbaycan əlifbası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsinə dair məsələlər müzakirə olunub. Azərbaycanın təcrübəsinin qardaş ölkə ilə paylaşması və gələcəkdə universitetlərin bu proseslərdə rolundan bəhs olunub. Səfər çərçivəsində Orxan Həsənoğlu, həmçinin Qazaxıstanın aparıcı qəzet və xəbər agentliklərinin əməkdaşları ilə görüşüb. Qazaxıstanlı jurnalistlərin iştirakı ilə mətbuat konfransı baş tutub.

Almatı televiziya kanalına müsahibə verən O. Həsənoğlu Azərbaycan-Kipr Dostluq Cəmiyyətinin fəaliyyətindən və məqsədlərindən geniş bəhs edib. Bildirib ki, Azərbaycan bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, elm sahəsində də böyük uğurlar əldə edib. Ölkəmizdə son illərdə mühüm beynəlxalq elmi-praktik konfranslar keçirilib. Artıq Azərbaycan dünya elm cəmiyyətinə inteqrasiyada mühüm addımlar atan və təhsildə vacib islahatlar həyata keçirən ölkələrdən biri kimi tanınmaqdadır. Cəmiyyət sədri deyib ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ kimi böyük problemi bu vaxta qədər həllini tapmasa da, ölkəmiz öz sülhməramlı niyyətini əzmlə qorumaqdadır. Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tarixi ərazisidir və təcavüzkar Ermənistan bizim tarixi torpaqlarda qurulan oyuncaq bir dövlətdir. Əldə olunan uğurlar və həyata keçirilən transmilli layihələr Dağlıq Qarabağ probleminin sülh yolu ilə həllinə dair ümidləri artırır.

Həmçinin ulu öndər Heydər Əliyevin hələ sovet hakimiyyəti dövründən daim Qazaxıstan Respublikasına və xalqına olan qayğısından söz açılıb. Diqqətə çatdırılıb ki, ölkələrimiz arasında tarixi bağlar, qardaşlıq və dostluq münasibətləri bu gün də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Qazaxıstan Prezidenti Nursultan Nazarbayev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Palitra.-2019.-7 fevral.-№25.-S.6.

Güclü diasporun yaranması əsas prioritetlərdən biridir

Bilman Allahverdiyev

Azərbaycanı kənarda layiqincə tanıtmmaq diaspor təşkilatlarımızın çiyinə düşən əsas vəzifədir. Burada istəkdən başqa heç bir problem olmamalıdır. Çünki yaşadıkları ölkələrin əksəriyyətində buna nümunə üçün kifayət qədər təcrübələr var.

Təbii ki, Azərbaycan diasporu dedikdə onun sıralarında azərbaycanlılarla yanaşı, Azərbaycanın milli maraqlarının qorunması prosesində fəal iştirak edən əslən Azərbaycandan olan yəhudi, rus, ukraynalı, gürcü və digər millətlərin nümayəndələri də nəzərdə tutulur. Akademik Nizami Cəfərov bildirib ki, Ümummilli lider Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının yeganə müstəqil dövlətinin rəhbəri kimi ilk gündən tarixi vətənin qapısını dünyada yaşayan soydaşlarımızın üzünə açdı: “Azərbaycan dövləti dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq özünü azərbaycanlı hesab edən, mənsub olduğu etnosun yalnız təbii yaddaşını deyil, həm də sosial-siyasi məsuliyyətini, milli dövlətçilik təfəkkürünü daşıyan hər bir azərbaycanlıya da məxsusdur. Ötən illər ərzində müxtəlif səbəblər üzündən dünyanın ən müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş azərbaycanlılar üçün də Azərbaycan dövləti və onun rəmzləri müqəddəsləşdi”.

N. Cəfərov qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti sonrakı illərdə ulu öndərin ideya və əməllərini dönmədən davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə xalqımızın etnik, sosial-siyasi mütəşəkkilliyi üçün bütün zəruri tədbirləri gerçəkləşdirir, Azərbaycan diaspor təşkilatları artıq beynəlxalq sistemə təsir edə bilən aktorlara çevrilir həm ölkə, həm region, həm də dünya miqyaslı kifayət qədər möhtəşəm işlər görməkdədir. Dünya azərbaycanlılarının ümummilli hədəflərini Prezident İlham Əliyev də daim müxtəlif tribunalardan səsləndirir. Azərbaycan xalqı - azərbaycanlılar dünyanın müxtəlif ölkələrində - respublikamızda, İranda, Rusiyada, Türkiyədə, Gürcüstanda, ABŞ-da, İngiltərədə, Almaniyada, Fransada, Skandinaviyada, Baltıqyanı ölkələrdə və digər yerlərdə yaşasalar da, onları bir-birinə bağlayan olduqca möhkəm mənəvi ideoloji vasitələr vardır. Bu, ana dilidir, ata yurdu - Vətəndir, tarixən formalaşmış etnik-mədəni sistemdir”.

Təbii ki, Azərbaycan diasporu dedikdə onun sıralarında azərbaycanlılarla yanaşı, Azərbaycanın milli maraqlarının qorunması prosesində fəal iştirak edən əslən Azərbaycandan olan yəhudi, rus, ukraynalı, gürcü və digər millətlərin nümayəndələri də nəzərdə tutulur. Azərbaycan diasporunun milli tərkibinə görə rəngarəng olması onun digər millətlərin diasporları ilə əməkdaşlığına öz müsbət təsirini göstərir. Hazırda Azərbaycan diaspor təşkilatları türk və yəhudi diaspor təşkilatları ilə sıx əməkdaşlıq edirlər.

Bakıda keçirilmiş Dünya Azərbaycan və Türk diaspor təşkilatları rəhbərlərinin I Forumu, yenə də Bakıda təşkil olunan Türk Dövlət Və Cəmiyyətlərinin XI Dostluq, Qardaşlıq və Əməkdaşlıq Qurultayı, 2008-ci il martın 27-də Berlində Dünya Azərbaycan və Türk Diaspor Təşkilatları Koordinasiya Şurasının iclası Azərbaycan və Türk diasporlarının əməkdaşlığını keyfiyyətə yeni mərhələyə çıxarmışdır.

2016-cı il Azərbaycan diasporu üçün daha əlamətdar olmuşdur. Həmin ilin iyun ayında Bakı şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayı keçirildi. Sonuncu qurultayı əvvəlkilərdən fərqləndirən əsas cəhət bu dəfə soydaşlarımızın doğma Vətənə görülən işlər, qazandıqları nailiyyətlərlə gəlmələri idi. Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayında söylədiyi nitqində Azərbaycan diasporunun qazandığı uğurları xüsusi vurğuladı və soydaşlarımızın Azərbaycan dövlətinin maraqlarının qorunması istiqamətində fəaliyyətini yüksək dəyərləndirdi.

Azərbaycan prezidenti təəssüflə bildirdi ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları birləşməli və daim bir nöqtəyə vurmalıdır: “Belə olanda ictimaiyyətin onlara hörməti də artacaq. Xarici ölkələrin cəmiyyətləri görsələr ki, diaspor təşkilatlarımız bir-biri ilə yola getmirlər, onlara münasibət yaxşı olmayacaq. Birlik əsas məsələdir. Azərbaycan diasporasının əksəriyyəti vətənpərvərdir və ölkəmizin güclənməsini istəyirlər”.

Dövlət başçısı qeyd etdi ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi və xaricdəki səfirlər daim diaspor təşkilatları ilə əlaqədə olmalıdır: “Mən iki ildən bir səfirlərlə görüşürəm və diaspor təşkilatlarına kömək göstərmələrini tapşırıram. Səfirlərlə diaspor təşkilatları arasında əlaqələr güclənməlidir. Çünki məqsədimiz Azərbaycanın daha da güclənməsidir. İstəyirik ki, xaricdəki azərbaycanlılar yüksək mövqedə olsunlar, yerli qanunverici orqanlarda azərbaycanlıların sayı çoxalsın. Əfsuslar ki, xaricdə azərbaycanlılar icra və qanunvericilik orqanlarında kifayət qədər təmsil olunmurlar. Azərbaycan dövləti bu işə müdaxilə edə bilməz, diaspor təşkilatlarımız bunu özləri etməlidirlər. Xaricdəki ölkələrdə diaspor təşkilatları arasında koordinasiya, əlaqə varsa, bu məqsədə çatmaq üçün asan yollar müəyyən ediləcək”.

Prezidentin sözlərinə görə, azərbaycanlılar xarici ölkələrdə böyük biznes imkanlarına malikdir: “Mən bunu alqışlayıram. Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar öz həmvətənlərinə də kömək göstərirlər”.

Təbii ki, dövlətçiliyin inkişafında diaspor amili mühüm yerlərdən birini tutur. Bu, dövlətin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artması və təsir imkanları əldə etməsi ilə bağlıdır. Bundan əlavə, beynəlxalq münasibətlər sistemi diasporu özündə siyasət, mədəniyyət, cəmiyyətlər, birliklər və s. birləşdirən institutlaşmış funksional tərkib kimi qəbul edir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri Əli Həsənov da çıxışında bu məsələyə toxunaraq qeyd edib ki, Azərbaycan diasporunun hər bir nümayəndəsi xarici ölkədə öz Vətənini, xalqını layiqincə təmsil etməlidir: “Hər bir diaspor nümayəndəsi öz fəaliyyəti ilə yaşadığı ölkədə müəyyən mənada həm də öz xalqı haqqında təsəvvür yaradır. Azərbaycan Respublikası müstəqil bir dövlətdir və onun özünün siyasi, geostrateji, iqtisadi, hərbi və digər maraqları vardır. Bu maraqların təmin olunmasında Azərbaycan diasporunun nümayəndələri də fəal iştirak etməlidirlər. Bunun ən vacib şərtlərindən biri ondan ibarətdir ki, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar məskunlaşdığı ölkənin dəyərli vətəndaşı olmalı, o ölkənin inkişafında mühüm yer tutmağı bacarmalıdır. Bu, nəticə etibarilə bizim ölkəmiz arasında münasibətlərin inkişafına da müsbət impuls verir. Azərbaycan dövləti diaspor quruculuğu işinə başqa ölkələrlə müqayisədə bir qədər gec başlayıb. Lakin buna baxmayaraq, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev bu sahəyə xüsusi diqqət və qayğı ilə yanaşır.

Dövlətimizin başçısı dünyanın hər hansı ölkəsində yaşayan hər bir azərbaycanlının hüquq və azadlıqlarının qorunmasına xüsusi önəm verir”.

Əli Həsənov azərbaycanlıların təşkilatlanmasının, ictimai-siyasi fəallığının yüksəldilməsinin prioritet məsələlər olduğunu diqqətə çatdırıb: “Azərbaycan diasporu yeni vəzifələrin həyata keçirilməsinə başlayıb. Azərbaycan icmaları fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin ictimai-siyasi həyatında da fəal iştirak edir, başqa xalqların diaspor təşkilatları ilə əlaqələrini gücləndirirlər. Ölkəmiz sürətli inkişaf yolunda inamla irəliləyir, ildən - ilə qüdrətlənir və qüdrətləndikcə diaspor təşkilatlarımızın fəaliyyəti daha geniş miqyas alır”.

Azad Azərbaycan.-2019.-5 fevral.-№19.-S.5.

"Qarşımıza məqsəd qoymuşuq: hər yerdə görünmək və Azərbaycanı təbliğ etmək"

Pərvanə

Azərbaycanlıların kompakt halda yaşadıkları ölkələrdən biri də Rusiya Federasiyasıdır. Hazırda Rusiyanın, demək olar, bütün regionlarında çoxlu sayda azərbaycanlı yaşayır və Rusiya cəmiyyətinə inteqrasiya olur. Belə demək mümkündür ki, artıq bu ölkədə üçüncü nəsli azərbaycanlılar yetişməkdədir. Öz növbəsində soydaşlarımız Rusiyanın inkişafına heç də az töhfə vermirlər. Ona görə də bu ölkədəki azərbaycanlıların bir araya gəlmələri, daha yaxşı təşkilatlanmalarından ötrü diaspora təşkilatlarının qurulması, bütün sahələrdə daha aktiv fəaliyyətləri olduqca vacibdir. Moskva Vilayəti Azərbaycanlılarının Regional Milli Mədəni Muxtariyyatının sədri Elşən İbrahimov "525"ə müsahibəsində bu mövzular ətrafında danışıb.

- Əslən Ucar rayonundanam və ixtisasca iqtisadçıyam. Uzun illər Bakıda zavodlardan birində mühasib kimi çalışmışam. Məlumdur ki, SSRİ dağıldıqdan sonra Azərbaycanda zavod və fabriklərin də əksəriyyəti öz işini dayandırdı. Elə buna görə də işləmək üçün əvvəlcə Türkiyənin İstanbul şəhərinə, sonra isə Rusiyaya üz tutdum. Öncə Moskvanın 2 mindən çox azərbaycanlının yaşadığı İskra rayonunda İskra Azərbaycanlılarının Milli Mədəni Muxtariyyatının ən fəal diaspora nümayəndələrindən biri kimi fəaliyyət göstərdim. 2010-cu ildə artıq həmin qurumun sədri seçildim. 2018-ci ilin mart ayından isə Moskva Vilayəti Azərbaycanlıların Regional Milli Mədəni Muxtariyyatının sədriyəm. Qeyd edim ki, Rusiyada ictimai təşkilatlar və milli mədəni muxtariyyatlar haqqında ayrı-ayrılıqda qanunlar mövcuddur. Muxtariyyatlar haqqında qanun 1996-cı ildə verilib. Bu qanun öz dilini, mədəniyyətini, incəsənətini qorumaq üçün bir fürsətdir. Bildiyiniz kimi, bizim də Rusiyada yeganə Federal Milli Mədəni Muxtariyyatımız var və onun da sədri Mehriban Sadıqovadır. O, həm də Rusiya Prezidenti yanında Millətlərarası Şuranın yeganə azərbaycanlı üzvüdür. Bizim qurumumuz əvvəl rayon səviyyəsində idi, 2011-ci ildə isə regional səviyyədə fəaliyyətə başlayıb. Hazırda Moskva ətrafında qeydiyyatdan keçmiş 14 təşkilat, 7 nümayəndəlik var. Tədbirləri bir yerdə keçiririk. Onların arasında yenə də ən aktivi İskra rayonunda fəaliyyət göstərən diasporamızdır.

Ümumiyyətlə, biz özümüzü burada diaspora kimi təqdim etmirik. Əgər bizim uşaqlar burda doğulur, oxuyur, ali təhsil alırlarsa, deməli, bura elə bizə vətən kimidir.

- *Bir tərəfdən sözlünüzə həqiqət var. Yəni əgər artıq Rusiyada üçüncü nəsli azərbaycanlılar doğulursa, deməli, siz həm də bu cəmiyyətə inteqrasiya olunmusuz. Amma məsələnin digər tərəfi Rusiya kimi çoxmillətli, strateji bir ölkədə diaspora kimi fəaliyyət göstərmək, ölkəmizin təbliğatını aparmaq həm də bizim üçün bir fürsətdir. Bu istiqamətdə rəhbərlik etdiyiniz qurum hansı işləri görə bilər?*

- Müxtəlif layihələr reallaşdırır, tədbirlərdə iştirak edirik. Məsələn, belə bir layihəmiz var, Rusiya ilə əlaqəli olan məşhur azərbaycanlıların yubiley mərasimlərini keçiririk. Ötən il Moskva Millətlər Evinə Azərbaycan və Rusiya Yazıçılar İttifaqının üzvü, tanınmış şair və publisist Sultan Mərzilin yubiley mərasimini qeyd etdik. Bundan başqa, ötən ilin dekabrında İ.M.Qubkin adına Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universitetində Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universiteti, Beynəlxalq Şuxov Fondu, Rusiya Milli Mühəndislər Palatasının da təşkilatçılığı ilə "Balaxanı-Qara şəhər" ilk neft kəmərinin istismara verilməsinin 140 illiyi və görkəmli alim, Dövlət mükafatı laureatı, Əməkdar elm və texnika xadimi, akademik Azad Mirzəcanzadənin 90 illik yubileyinə həsr olunan "Rusiya-Azərbaycan. Dünya neft sənayesinin inkişafı. Hadisələr və insanlar" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirdik. Konfransda Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu da iştirak edirdi. Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universitetinin rektoru Viktor Martinov, Bakını dünyanın neft hasilatı mərkəzlərindən biri adlandırmaqla yanaşı Bakıda neft istehsalının tarixindən də bəhs etdi. Rektor, bu sahədə Rusiya ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın inkişafından danışdı və bildirdi ki, xalqlarımız arasında dostluq münasibətlərinin zaman həddi yoxdur və biz ümid edirik ki, bu əlaqələr bundan sonra da möhkəmlənəcək.

Sevindirici haldır ki, Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universitetində məşhur alimin adını daşıyacaq auditoriyanın yaradılacağı planlaşdırılır. Düşünürəm ki, bu, gənc mütəxəssislərin neft və qaz elminin baniləri haqqında daha geniş məlumat almalarına kömək edəcək.

Tədbirdə Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri P.Bülbüloğlu da maraqlı təkliflə çıxış etdi. O dedi ki, Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universitetinin auditoriyalarından birinə görkəmli alimin adının verilməsi ideyasını məmnuniyyətlə dəstəkləyir və gələcəkdə qarşı tərəf olaraq A.Mirzəcanzadə adına təqaüd təsis edilməsi təşəbbüsünü irəli sürəcəklər.

Bu kimi tədbirlərdə bizim qurumun da öz əməyi var. Məqsədimiz Azərbaycanı, onun tarix və mədəniyyətini təbliğ etməkdir. Moskva vilayəti çox böyükdü. 8 milyon əhalisi var. Ona görə də qarşımıza belə bir məqsəd qoymuşuq: hər yerdə görünmək və Azərbaycanı təbliğ etmək.

- Maraqlıdır, sizin fəaliyyətiniz yalnız Moskva ilə məhdudlaşır, yoxsa ətraf rayonlarda da fəaliyyətləriniz var? Ümumiyyətlə, Moskva vilayətində yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması sizi nə dərəcədə qane edir?

- Sizə adi bir misal deyim. Moskvanın Çexov şəhərində Akrobatika, Gimnastika və Rəqs üzrə Beynəlxalq Akademiya bizə təklif etdi ki, Azərbaycan-Rusiya beynəlxalq mədəni əməkdaşlıq çərçivəsində düzənlənən "Gimnastika və rəqs" musiqi gecəsi tədbirini birlikdə keçirək. Biz də razılaşdıq. Proqramın rejissoru Azərbaycanda "Zabradanse" məktəbinin baş məşqçisi, beynəlxalq müsabiqələr laureatı, Fərid Kazakov idi. O, öz kollektivi ilə təmsil olunurdu. Möhtəşəm konsert proqramından sonra qonaqları Azərbaycan milli şirniyyatlarına qonaq etdik. Maraqlısı o idi ki, tədbir bitəndə gördüm ki, xeyli sayda azərbaycalı gənclər də gəlib. Onlara təklif etdim ki, siz də Çexov şəhərində diaspora təşkilatınızı qurun, bizə ehtiyac olmasın gəlməyə. Bir sözlə, çox gözəl bir tədbir oldu. Elə bil ki, yaxın gələcəkdə yaranacaq diaspora təşkilatımızın əsasını qoyuldu. Yəni düşünürəm ki, indi olmasa da, yaxın gələcəkdə Moskvanın

bütün rayonlarında öz təşkilatlarımızı qura biləcəyik. Tədbirlərimizdə Moskvada yaşayan ziyalılarımız da iştirak edir. Çox istərdik ki, Moskvada olmasa da, Moskva ətrafında bir Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzimiz qurulsun. Ümumi götürsək, soydaşlarımızın diaspor işinə münasibəti o qədər də qənaətbəxş deyil. Adətən tədbirlərimizi Moskva Millətlər evində keçiririk. Bəzən tədbirə dəvət edirik, gəlmirlər. Amma inanırıq ki, bu vəziyyət də yavaş-yavaş yoluna düşəcək.

- Rusiya, Moskva həm də ermənilərin sıx yaşadığı məkədir. Bu günə qədər onlarla hər hansı bir konflikt, problem yaşandı mı və əgər baş verdisə necə həll edə bildiz?

- Ermənilər bir ərazi və ya park abadlaşdırır, sonra da həmin əraziyə xaçkar qoyurlar. Bu daşların qoyulması dərd yaradır. Məsələn burasındadır ki, həmin daşın altında da "1915-ci ildə ermənilərə qarşı Türkiyədə törədilən genosidin xatirəsinə" cümləsi yazıblar. Bir neçə ay öncə bununla bağlı Serpuxova rayonda yaşayan azərbaycanlılar bizə məlumat verdi və biz də həmən hərəkətə keçdik. Diasporamızın fəallılarından olan Həşim Əliyev qurum adından Rusiya qubernatoruna məktub ünvanladı. Məktubda bildirilirdi ki, ermənilər hər yerə öz nişanələrini qoyub, erməniləşdirmək istəyirlər. Yalançı soyqırımın gündəmə gətirilməsi millətlərarası münəqişənin qızıqdırılması deməkdir. Göstərdiyimiz səylər nəticəsində bunun qarşısı alındı. Həmin cümlə də başqa bir cümlə ilə əvəz edildi. Ən önəmlisi soyqırım sözünü və təvimi çıxartmağa nail olduq. Yəqin ki, buna oxşar hadisə olarsa, yenə də belə davranacağıq.

- Bildiyimiz qədər, diaspora təşkilatı olaraq Moskvanın İskra rayonunda neft buruğunu simvollaşdıran pilot abidə qoymusuz...

- Əli, bu abidəni ötən il mayın 8-də İskra rayonunda Sneqri adlı bir yerdə qoyduq. Bilirsiniz ki, Sovetlərin müharibədə qalib gəlməsində Bakı neftinin necə böyük rolu olub. Rusiyada isə hər il 9 may Qələbə Günü çox yüksək səviyyədə qeyd olunur. Açıq mərasimində rayon rəhbərliyi, digər rayonların nümayəndələri, mətbuat təmsilçiləri iştirak edirdi. Təbirlə bağlı xəbər yerli kanallarda da yayımlandı. Abidənin qoyulduğu məkan sıradan bir yer deyil. Sovet ordusu alman hücumunun qarşısını məhz orda alıb. Yəni təkcə yerli əhəmiyyətli yer deyil, həm də simvolik abidədir. Biz onu pilot abidə kimi hazırladıq. Son olaraq demək istəyirik ki, Azərbaycanın tanındılması, təbliğatı üçün əlimizdən gələni edirik.

“Ukrayna Azərbaycanlıları Radası” yaradılır

Samirə Əliyeva

Kiyev şəhərində Ukraynada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının toplantısı keçirilib. Görüşdə Ukraynadakı Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin birləşdirilməsi və təkmilləşdirilməsi məqsədilə “Ukrayna Azərbaycanlıları Radası”nın yaradılması ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən aldığımız məlumatda deyilir ki, təşkilat rəhbərləri, diaspor fəalları, ziyalıların iştirak etdiyi tədbiri giriş sözü ilə açan Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin aparat rəhbəri Daşqın Rəcəbli deyib ki, toplantının məqsədi “Ukrayna Azərbaycanlıları Radası”nı yaratmaq və təşkilatların birgə fəaliyyətini təmin etmək üçün razılığın əldə olunmasıdır. Ukraynada Azərbaycanın diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyətinin təşkili məqsədilə yaradılmış İşçi qrupun artıq bu istiqamətdə işlərini yekunlaşdırdığını bildirən D.Rəcəbli bugünkü toplantının nəticəsinə uyğun olaraq yaxın vaxtlarda “Ukrayna Azərbaycanlıları Radası”nın təsis qurultayının keçiriləcəyini vurğulayıb.

Tədbirdə iştirak edən Ukraynada prezidentliyə namizəd Roman Nəsirov Azərbaycan diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyətə razılıq verməsinin təqdirəlayiq olduğunu deyib və bu istiqamətdə hər kəsə uğurlar arzulayıb.

Birləşmiş Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Rövşən Tağıyev təşkilatların birgə fəaliyyətinin vacibliyini xüsusi vurğulayaraq bildirib ki, ümumrespublika tədbirlərinin birlikdə keçirilməsi daha səmərəli və faydalı nəticələr verə bilər.

Sonra Ukrayna Azərbaycanlılarının Birləşmiş Diasporunun rəhbəri Hikmət Cavadov və Kiyev Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Oleq Krapivin çıxış edərək diaspor təşkilatlarının birgə və koordinasiya fəaliyyətinin zəruriliyini qeyd ediblər.

Toplantıda çıxış edən Ukrayna Respublikasının xalq artisti Qurban Abbasov iştirakçıların diqqətini Azərbaycan mədəniyyətinin təbliğinə yönəldərək, bu sahədə də birgə fəaliyyətin səmərəli olacağını deyib.

İclasın yekununda iştirakçılar “Ukrayna Azərbaycanlıları Radası”nın yaradılması və yaxın vaxtlarda təsis qurultayının keçirilməsi barədə razılığa gəliblər. Sonra Ukraynada Azərbaycanın diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyətinin təşkili məqsədilə yaradılmış İşçi qrupun üzvü, hüquqşünas Eduard Bağırov “Ukrayna Azərbaycanlıları Radası”nın nizamnaməsini və üzv təşkilatlar arasında imzalanacaq memorandumun mətnini iştirakçıların diqqətinə təqdim edib. Müzakirələrdən sonra iştirakçılar, qeyd edilən əlavə və dəyişikliklər nəzərə alınaraq bu sənədlərin qəbulunu məqsəduyğun hesab ediblər.

Rəsmi müzakirələrdən sonra tədbir bədii roqramla davam edib.

Xatırladaq ki, Ukraynada fəaliyyət göstərən və aralarında uzun müddət fikir ayrılıqları müşahidə olunan diaspor təşkilatları, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi rəhbərliyinin bu ölkəyə 17-19 iyul 2018-ci il tarixdə səfəri zamanı birgə fəaliyyət barədə qərar qəbul ediblər.

Xalq qəzeti. - 2019.- 29 yanvar. - № 22. - S. 9.

Yaşar Musayev: Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin son vaxtlar gördüyü işlər təqdirəlayiqdir

Bakı-Nürnberg Mədəniyyət və Təhsil Mərkəzinin və Almaniya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasının İdarə Heyətinin sədri, texnika elmləri doktoru Yaşar Musayevin müsahibəsini təqdim edirik:

- Yaşar müəllim, siz Bakı-Nürnberg Mədəniyyət və Təhsil Mərkəzinin və Almaniya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasının İdarə Heyətinin sədri, “Şeffler qrupu” şirkətinin “Səthlərin emal texnologiyası” üzrə senior vitse-prezidenti, Schaeffler Baltic şirkətinin baş meneceri olmaqla yanaşı, Almaniya azərbaycanlı tələbələr və elmi işçilər birliyinin, Almaniya Mühəndislər Birliyi nəzdində təşkil olunmuş “Nanotexnologiyalar üzrə komitə”nin İdarə Heyətinin, Alman Mühəndislər Birliyinin üzvü, eləcə də Avropa “Nazik örtüklər” Elmi Birliyinin sədr müavinisiniz. Bütün bu işlərin öhdəsindən necə gəlırsiniz?

- İlk növbədə, bütün həmvətənlərimizi Almaniya salamlayıram. Bizim hamımız təbiətin bəxş etdiyi 24 saat ərzində çalışırıq ki, həyatımızı səmərəli keçirək. Bir çoxlarımız üçün 3x8 prinsipi adətən əsas götürülür, yəni 8 saat fəal çalışmaq, 8 saat ailə və şəxsi işlərə sərf etmək və 8 saat yatmaq. Əgər bir insan öz üzərinə normadan artıq yük götürürsə, təbii ki, bu zaman qeyd olunan 2-ci və 3-cü vaxt faktorlarının hesabına həmin işləri yerinə yetirməli olur. Həyatım boyu çalışmışam ki, üzərimə götürdüyüm əlavə ictimai işlərin məsuliyyətini dərk edim və bacardığım qədər bu işlərin öhdəsindən layiqincə gəlim. Hər bir insan öz zamanını çox düzgün qiymətləndirməlidir. Bütün insanlar məhz zamanın onlara verdiyi “vaxt pəncərəsi” çərçivəsində həyata gəlir, yaşayır və zamanın tarixinə çevrilir. Mən çalışıram ki, vaxtımı ailəmlə səmərəli keçirim. Mənim üçün səmərəliliyin ölçü vahidi yaşadığımız digitalizasiya dövründə düzgün prioritetlərin seçilməsi, obyektivlik, sürətlilik, planlı və sistemli həyat tərzidir.

- Sədr kimi sizi narahat edən məsələlər hansılardır? Onların həlli istiqamətində nə kimi addımlar atmağı düşünürsünüz?

- Məlum olduğu kimi, bizim diaspor təşkilatları nəinki Almaniya, həmçinin, bir çox digər ölkələrdə də yenidən təşkilatlanma dövrünü yaşayır. Son 10-15 ildə diaspora sahəsində bir çox işlər görülsə də, bu planlı, sistemli və aydın formada ictimaiyyətə çatdırılmayıb. Sevindirici haldır ki, təşkilatlanma sahəsində olan bəzi nöqsanları Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yeni rəhbərliyi gördü və xarici ölkələrdə, eləcə də Almaniya fəaliyyət göstərən təşkilatlarla açıq dialoq apardı. Nəticə etibarilə, diasporumuzu təmsil edən bütün vacib təşkilatların Koordinasiya Şuraları formasında birləşməsi vaxtında həyata keçirilən vacib addımdır. Növbəti mərhələdə həmin Koordinasiya Şuralarının strateji yol xəritələri tərtib edilməli və ictimaiyyətə təqdim olunmalıdır. Bu sahədə Almaniya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurası öz təcrübəsini başqa ölkələrdə təmsil olunan soydaşlarımızla bölüşməyə hazırdır. Eyni zamanda, qabaqcıl ölkələrin diaspor təşkilatlarının, həmçinin güclü diaspor ənənələri ilə seçilən xalqların təcrübəsini öyrənməli və işimizə tətbiq etməliyik.

- Ermənistan tərəfindən Azərbaycan torpaqlarının işğal olunması, xalqımıza qarşı törədilmiş erməni vəhşilikləri barədə həqiqətlərin Almaniyaya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün nə kimi addımlar atmaq niyyətindəsiniz?

- Bu sahədə son illər Almaniya fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları çox işlər həyata keçirir. Ermənistan tərəfindən Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinin işğalı, Xocalı soyqırımı və s. haqqında həqiqətlər Almaniyaya və Avropa ictimaiyyətinə elmi-ictimai konfranslar, seminarlar, yürüşlər vasitəsilə çatdırılır. Bütün bu işləri koordinasiya olunmuş şəkildə Almaniyaya və Avropada davam etdirəcəyik.

- Bu istiqamətdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə nə kimi addımlar atmağı düşünürsünüz?

- Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin son vaxtlar gördüyü işlər təqdirəlayiqdir. Xüsusilə, Azərbaycan Elmlər Akademiyası, Təhsil Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, ASAN xidmət ilə əməkdaşlıq müqavilələri diaspor təşkilatlarımız, eləcə də xaricdə yaşayan 40 milyonluq soydaşlarımız üçün əlverişli imkanlar yaradır. Çalışacağıq ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi və xaricdə təmsil olunan bütün Koordinasiya Şuraları ilə sıx əməkdaşlıq edək, birlikdə azərbaycançılıq ideyaları ətrafında strateji yol xəritələri və innovativ layihələr reallaşdıraq. Bu layihələrin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu ilə sıx əməkdaşlıq nəzərdə tutulub.

- Almaniyaya ilə Azərbaycan arasındakı əlaqələr barədə nə deyə bilərsiniz?

- Almaniyaya Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini ilk olaraq tanıyan dövlətlərdən biri olub. 2018-ci ildə Almaniyanın bir çox şəhərlərində almanların Azərbaycana köçürülməsinin 200 illiyini qeyd etdik. Azərbaycan Almaniyanın, eləcə də bütün Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin edən ən əsas ölkələrdən biridir. Almaniyanın 100-dən çox şirkəti Azərbaycanda fəaliyyət göstərir. Azərbaycan Almaniyanın Qafqazda vacib iqtisadi tərəfdaşdır. Almaniyaya Qafqazda sülhün və sabitliyin yaradılmasında çox maraqlıdır. Almaniyaya birmənalı olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. O cümlədən siyasi, iqtisadi maraqlarla yanaşı, Azərbaycanla olan mədəni, elmi, tibbi və ictimai əlaqələrə də çox böyük önəm verir.

- Bir qədər də elmi fəaliyyətinizdən danışardınız.

- Dahi Nizami Gəncəvinin kəlamı ilə desək, "Qüvvət elmdədir, başqa cür heç kəs, heç kəsə üstünlük eyləyə bilməz". Müasir dövrümüz yüksək texnologiyalar dövrü, digitalizasiya dövrüdür. Bu dövrdə yüksək elmi səviyyə, dərin biliklər olmadan qabaqcıl nəticələrə nail olmaq mümkün deyil. Elm və bilik isə yalnız oxumaqla, öyrənməklə və yüksək işgüzarlıq qabiliyyəti ilə əldə edilir. Təvazökarlıqdan uzaq olmasın, mən orta məktəbi doğulub boya-başa çatdığım Sabirabad rayonunda qızıl medalla bitirdikdən sonra Azərbaycan Texniki Universitetini fərqlənmə diplomu və yüksək təqaüdlə bitirdim. Sadəcə bir ailənin övladıyam. Universiteti bitirdikdən sonra həmin universitetdə laborant, mühəndis, assistent, dosent və kafedra müdirinin müavini vəzifəsinə qədər yüksəlmişəm. O vaxt mənim 26 yaşım vardı. Sonra Almaniya doktorantura təhsili üçün müsabiqənin qalibi oldum və 1997-ci ildən bu günə kimi Almaniyanın Nürnberq şəhərində yaşayıram. 2001-ci ildə Almaniyanın Erlangen-Nürnberg Universitetində doktorantura təhsilimi

başla vuraraq, doktor mühəndis elmi dərəcəsinə qazandım. 2010-cu ildən ailəmlə birlikdə Almaniya vətəndaşlığı. Almaniyanın müxtəlif aparıcı elmi-tədqiqat müəssisələrində elmi şöbənin müdiri vəzifəsindən vitse-prezident vəzifəsinə qədər yüksəldim. Bu barədə danışmaqda məqsədim Azərbaycan gənclərinə bir mesaj göndərməkdir. Həyatda varlı olmadan, sadə bir ailəyə mənsub olmaqla, məqsədli və sistemli şəkildə çalışıb uğur qazanmaq olar.

- Almaniya ali təhsil alan gənclər az deyil. Xüsusilə, tibb sahəsinə maraq yüksəkdir. Bir alim və mütəxəssis olaraq, sizin fikrinizi bilmək istərdik. Sizcə, Azərbaycanda hansı sahələrdə peşəkar kadrlara daha çox ehtiyac var?

- Öncə onu deyim ki, mən Azərbaycanı inkişaf etmiş sənaye ölkəsi kimi görmək istərdim. Cənubi Koreya, Malayziya, Sinqapur təcrübəsi göstərir ki, buna təxminən 10-15 il ərzində nail olmaq mümkündür. Eyni zamanda qeyd edirəm ki, Almaniya təkcə tibb sahəsində deyil, eləcə də mənim təmsil olduğum ağır sənaye və maşınqayırma, avtomobilqayırma sahəsində də bir çox tələbələrımız təhsil alır və müxtəlif vəzifələrdə çalışırlar. 2008-ci ildə Nürnberq şəhərində Almaniya təhsil alan tələbələrin və Elmi İşçilərimizin Birliyi Təşkilatını (VASW) yaratdıq. Sevindirici haldir ki, bu təşkilat Almaniya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasında təmsil olunur. İnanıram ki, bunun bəhrəsini həm Vətənimiz Azərbaycan, həm də həmyerlilərimiz qısa müddətdə görəcəkdir.

Yeni Azərbaycan. - 2019.- 17 aprel. - № 68. - S. 7.

Dünya azərbaycanlılarının birliyi əsas hədəfimizdir:

Komitə sədri: “Ukraynada yaşayan soydaşlarımız dünya ölkələri üçün bir nümunədir, burada güclü diaspor mövcuddur”

Cavanşir Qədimov

“Dünya azərbaycanlılarının birliyi bizim əsas hədəfimizdir. Cənab Prezidentimiz etimad göstərüb məni Dövlət Komitəsinin rəhbəri təyin edərkən, çox ciddi tapşırıqları oldu. Bunlardan biri soydaşlarımızın birliyinin təmin edilməsi məsələsi idi”. Bu sözləri Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının təsis qurultayında çıxışı zamanı Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov söyləyib.

O bildirib ki, Ukraynada yaşayan soydaşlarımız dünya ölkələri üçün bir nümunədir, burada güclü diaspor mövcuddur: “Ukrayna hər zaman Azərbaycanın yanında olub. Ölkə hər zaman dünya xalqlarına qucaq açıb, Azərbaycanı sülhpərvər ölkə kimi tanıyıb. Bu istiqamətdə Ukraynada yaşayan soydaşlarımızın əməyi az olmayıb. İnanıram ki, bütün soydaşlarımız siyasi və sosial mövqeyindən asılı olmayaraq Ukrayna Azərbaycanlıları Radasını öz evi kimi qəbul edəcək”.

Komitə sədri qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın birliyi, onların yaşadıkları cəmiyyətə daha yaxından inteqrasiya etməsi, Azərbaycanla əlaqələrinin gücləndirilməsi və digər istiqamətlərdə bütün mümkün olanlar edilir və gələcəkdə də davam etdiriləcək: “Burada bizim çox dəyərli, bacarıqlı, istər Azərbaycanda, istərsə də Ukrayna cəmiyyətində nüfuz sahibi olan soydaşlarımız yaşayır. Bu qurultayın əhəmiyyəti ondadır ki, belə soydaşlarımız birgə fəaliyyət göstərəcək və bu fəaliyyət daha səmərəli, daha uğurlu olacaq. Təbii ki, məqsəd yalnız bir ölkədə olan həmvətənlərimizin birliyi deyil, dünyada yaşayan soydaşlarımızın birliyinə nail olmaqdır”.

Diaspor təşkilatlarının birliyindən söz açan F. Muradov bildirib ki, ümumilikdə, bir çox ölkələrdə, sözügedən birliyə nail olunub. Artıq, soydaşlarımızın təşəbbüsü ilə Almaniya, Fransa, İsveçrə, Finlandiya, Hollandiya, Belçika və ABŞ-da həmvətənlərimiz koordinasiya şuralarında birləşiblər: “Bu ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız birgə fəaliyyət göstərirlər, birgə layihələr həyata keçirirlər. Bunlar Azərbaycan diasporu tarixində bir ilk oldu. O, Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının da bir çox uğurlara imza atacağına əminliyini ifadə edib”.

Dövlət Komitəsinin sədri əlavə edib ki, Ukraynada Azərbaycan dili məktəblərinin sayı artırılmalıdır: “Azərbaycan dili məktəblərində hansı dərslilər çatmırsa, siyahı tutulsun, Komitə tərəfindən yardım ediləcək”.

Ukrayna - Azərbaycan əlaqələrindən danışan Ukrayna - Azərbaycan parlamentlərarası əlaqələr şurasının üzvü Borislav Bereza isə bildirib ki, indiyədək dağınıq şəkildə fəaliyyət göstərən Ukrayna azərbaycanlılarının diaspor təşkilatları daha əvvəl vahid bur qurumda birləşsəydi, öz maraqlarının qorunması və mədəniyyətin inkişafı baxımından mühüm işlər görmüş olardı.

Ukraynalı deputat nəhayət belə bir nümunənin gerçəkləşdirilməsindən məmnun qaldığını gizlətməyib. O, Ukrayna azərbaycanlılarının ümumi maraqlar naminə bir-birinə güzəştə gedərək, aralarındakı ziddiyyətləri və şəxsi ambisiyaları kənara qoyub birləşmə istiqamətində atdıqları addımı mühüm qərar kimi dəyərləndirib: “Bu nümunədən bizim hamımız öyrənməliyik. Və ümid edirəm ki, azərbaycanlıların ümumi məqsədlərə nail olmaq üçün vahid qurumda birləşməsi, nümayiş etdirdikləri birlik yaxın vaxtlarda məhz Ukrayna cəmiyyəti üçün trend olacaq. Çünki birləşməsək, bizim Ukraynada maksimum müsbət nəticəyə nail olmağımız mümkün deyil”.

B. Berezamn sözlərinə görə, o, Ukraynanı ikinci vətənləri sayan bu ölkədəki azərbaycanlıların birləşmə prosesini yaxından izləməyə çox şad olub. Deputat bir daha bu birliyin Ukrayna cəmiyyəti üçün yaxşı nümunə olduğunu qeyd edib: “Çünki müasir dünyada yalnız gücümüzü birləşdirməklə səmərəli fəaliyyət göstərə və maksimum tez nəticə əldə edə bilərik! Ümid edirəm ki, cəmiyyətimizdə birləşmək istəyi həyata keçiriləcək”.

B. Bereza Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətini də müsbət qiymətləndirib: “Yeri gəlmişkən, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi kimi və ya ona oxşar nazirliyin Ukraynada da yaradılması çox faydalı olardı. Bu qurum bütün dünyadakı Azərbaycan diaspor təşkilatlarının təkcə qarşılıqlı əlaqəsinin qurulması ilə məşğul deyil, həm də xalqın mədəni kökünü qoruya bilir, birləşməyi təmin edir. Eyni zamanda faktiki olaraq bütün dünyaya yayılmış diasporların əsasında Azərbaycan üçün qlobal dəstəyi yaradır. Ukraynaya da buna bənzər bir təsir rıçağı lazımdır. Ukraynalıların da dünyaya səpələndiyi əslində heç kimə sirr deyil. Ona görə də belə bir rəsmi strukturun Ukraynada da fəaliyyətə başlamasını gözləmək qalır”.

Qeyd edək ki, Azərbaycan diasporunun formalaşmağa başlaması respublikamızın öz dövlət müstəqilliyini bərpa etməsindən sonrakı illərə - 1993-cü ildən sonraya təsadüf edir. Məhz bu dövrdən etibarən Azərbaycan prezidentinin xarici ölkələrə səfərləri zamanı həmin ölkələrdəki Azərbaycan icmaları nümayəndələri ilə keçirdiyi görüşlərdə diasporlarımızın formalaşması və təşkilatlanması zərurəti bir vəzifə kimi qarşıya qoyuldu. Artıq bu gün Azərbaycan diasporunun artan nüfuzu, dünyanın əksər ölkələrində nümayiş etdirdiyi real güc artıq lobbi fəaliyyətinə keçməyin zamanının yetişdiyini deməyə əsas verir.

Bu sahə ilə yaxından məşğul olan müvafiq dövlət qurumları, həmçinin dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərləri də açıq şəkildə qeyd edirlər ki, Azərbaycan diasporu lobbi fəaliyyətinə keçməlidir. Bunun nəticəsidir ki, zaman- zaman Azərbaycan diasporunun lobbi fəaliyyətinə keçməsinin zamanının yetişdiyini bildirilir və bu istiqamətdə əməli addımların atılmasının zəruriliyi qeyd olunur.

Qloballaşmanın müasir istiqamətləri və bunun diaspor fəaliyyətinə təsiri

Fuad Muradov,

Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Mən çox istəyirəm ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları da bir nöqtəyə vursunlar, birləşsinsinlər. Belə olan halda onların gücü də, ictimaiyyət tərəfindən onlara qarşı hörmət də artacaq.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bu gün bəşəriyyət necə adlandırılmasından asılı olmayaraq, inkişafının tamamilə fərqli bir mərhələsinə qədəm qoyub. Bu mərhələdə insanlar, dövlətlər, mədəniyyətlər, dinlər arasında mövcud olan qarşılıqlı münasibətlərin prinsiplər olaraq yeni səviyyəsinin təməli qoyulmaqdadır.

Dünyanın inkişaf parametrləri baxımından müşahidə olunan və “qloballaşma” adlandırılan xüsusi problemlərin ortaya çıxması yaşadığımız dövrü səciyyələndirən ən mühüm əlamətə çevrilib.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin sözləri ilə ifadə etsək: “Dünyanın inkişafının indiki mərhələsinin başlıca meyilləri mədəni inteqrasiya və qloballaşmadır. Əgər bəşəriyyət XX əsri elmi inkişafın nailiyyətlərinin yaratdığı xoş ümidlərlə qarşılıqda, qloballaşma prosesi çox vaxt heç də nikbinlik doğurmur. Bu mürəkkəb və birmənalı qiymətləndirilməyən prosesin perspektivləri hamımızı düşündürür”.

Bəşəriyyətin müxtəlif ictimai-sosial qrupları arasında vahid düşüncə tərzini formalaşdıran qloballaşma Yer kürəsində baş verən proseslərin ümumi – planetar bir mahiyyət daşıdığını ifadə edir. Proseslərin qloballaşması, ictimai fəaliyyətin beynəlmiləşməsi təkcə onunla xarakterizə olunmur ki, bu və ya digər proseslər bütün Yer kürəsini öz əhatə dairəsinə alsın. Qloballaşma prosesi bəşəriyyətin sosial-mədəni, iqtisadi, siyasi və digər əlaqələrinin vahid bir sistemə daxil olmasını özündə ehtiva edir.

Müasir dövrdə bu prosedən kənar qalmaq qeyri-mümkündür. Yer kürəsinin bütün xalqları bu və ya digər dərəcədə ümumi tarixi prosesə cəlb ediləblər. Qloballaşma prosesi zamanı insanlar milli mənsubiyyətindən və vətəndaşlığından asılı olmayaraq ümumbəşəri dəyərləri paylaşmalı olurlar.

Bununla belə, hər bir xalqın özünəməxsus xüsusiyyəti, milli-mənəvi dəyərləri həmin xalqın, millətin pasportu hesab olunur. Müasir dövrdə qloballaşma prosesində milli-mənəvi dəyərlərimizə hörmətlə yanaşmalı, mənfi və müsbət cəhətlərinə diqqət yetirməliyik. Bu gün milli mədəniyyətin və beynəlxalq mədəni əlaqələrin inkişaf konsepsiyası xalqımızın əsrlər boyu çətin, həm də təmkin və səbirlə əldə etdiyi mədəni-mənəvi sərvətlərin, habelə folklor inciləri, milli-mənəvi ənənələrin və mərasimlərin qorunması və təbliğini nəzərdə tutur.

Buna görə də biz milli-mənəvi dəyərləri aşınmalardan qorumalı, milli mədəniyyətimizi millətin qloballaşmadan özünü müdafiə vasitəsinə çevirməliyik. Yalnız birgə səmərəli fəaliyyət nəticəsində mədəniyyətdə milli özünəməxsusluğu, milli-mədəni dəyərləri qorumaq və mühafizə etmək mümkündür.

Biz qloballaşmanın göstərdiyi tələblərə ölkəmizin milli mənafeyinə uyğun bir tərzdə cavab verməli, qloballaşma prosesinə milli-mənəvi dəyərlərimizi qurban verməməliyik. Qloballaşma prosesi zamanı tarixi köklərimizə hörmət hissi bəsləməli, milli kimliyimizi qorumalı və milli mənəviyyatımızı aşınmalardan mühafizə etməliyik.

Bütün bunlar isə xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, diaspor təşkilatlarının üzərinə çox ciddi bir missiyanın düşdüyünü göstərir. Bu missiyanın öhdəsindən gələ bilmək isə birgə fəaliyyət tələb edir.

Soydaşlarımızın şəbəkələşməsi qloballaşmanın tələbidir

Bütün dövrlərdə birlik, birgə fəaliyyət olduqca zəruridir. Əks halda seçilmiş hədəfə çatmaq qeyri-mümkündür. Müasir dövrdə isə, birgə fəaliyyətin ən asan və səmərəli yolu şəbəkələşməkdir. Nəzərə alsaq ki, soydaşlarımız dünyanın dörd bir tərəfində, müxtəlif ölkələrdə yaşayır, onda şəbəkələşmənin əhəmiyyəti və birliyin ən asan yolu olduğu aydınlaşan. Eyni zamanda, soydaşlarımızın, diaspor təşkilatlarının birliyi ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin “Azərbaycanın inkişafı və dünya birliyində mövqeyini möhkəmləndirməsi üçün hər bir həmvətənimiz ümummillə məqsədlər ətrafında sıx birləşməli, diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti daha çevik əlaqələndirilməlidir” – çağırışından irəli gələn bir vəzifədir.

Təsadüfi deyildir ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin də əsas hədəflərindən biri soydaşlarımızın şəbəkələşməsinə nail olmaq, onların fəaliyyətini intensiv şəkildə əlaqələndirməkdir.

Əslində, diaspor təşkilatlarının və soydaşlarımızın birliyi dedikdə, ilk növbədə, milli maraqlar, azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında virtual birlik nəzərdə tutulur. Virtual məkanda birliyi – şəbəkələşməni formalaşdırmadan fiziki birliyə də nail olmaq qeyri-mümkündür. Məsələn, fevralın 23-də Brüsseldə keçirilən Ümumavropa Qarabağ mitinqi soydaşlarımızın şəbəkələşməsinin, virtual birliyinin uğurlu nəticələrindən biri və bəlkə də birincisi oldu. Diaspor təşkilatlarının rəhbərləri, soydaşlarımız tərəfindən sosial şəbəkə üzərindən edilən çağırışlar Avropada Qarabağ adına bir ilk yazmağa imkan yaratdı. 20-dən çox ölkədən iştirak, 800 nəfərlik mitinq, çoxsaylı dillər və s. Brüssel mitinqini ilk edən səbəblərin bir qismidir. Bütün bunlar şəbəkələşmənin nəticəsidir.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımız necə şəbəkələşə bilərlər?

“Şəbəkələşmə nədir?” sualına aydınlıq gətirmədən öncə, internetin mahiyyətinə nəzər salmaq. Mütəxəssislərin fikrincə, internet sözü ən ümumi mənada “qlobal şəbəkədə birləşdirilmiş kompüterlərin məcmusu” deməkdir. Soydaşlarımızın şəbəkələşməsi dedikdə isə bu qlobal şəbəkə üzərindən virtual birliyin formalaşdırılması nəzərdə tutulur. Başqa sözlə desək, şəbəkələşmə bir və ya bir neçə düyməni

sıxmaqla hər hansı bir xəbərin, məlumatın, eyni vaxtda 100 minlərlə insana çatdırılması deməkdir. Yeri gəlmişkən, mətbuatdan aydındır ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi Brüssel mitinqində qəbul edilən bəyanatın 3000 şəxsə çatdırılmasını təmin edib. Bu da şəbəkələşmənin bir nümunəsidir. Düzdür, burada rəsmi şəxslər, Avropa Parlamentinin üzvləri və s. insanlar da vardır. Amma şəbəkələşmənin mahiyyəti baxımından eynidir.

“Soydaşlarımız necə şəbəkələşə bilirlər?” sualına gəldikdə isə bu, olduqca asan və sadə bir üsulla mümkündür. Ona görə ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar və diaspor fəaliyyətinin təşkili sahəsində dövlət siyasətini həyata keçirən mərkəzi icra orqanı kimi Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi soydaşlarımızın daha çevik təşkilatlanması, onların milli maraqlar və azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında cəmləşdirilməsi və diaspor hərəkatının gücləndirilməsi istiqamətində müvafiq işləri həyata keçirməkdədir. Komitənin rəsmi Facebook, Twitter, Instagram sosial şəbəkə ünvanları fəaliyyət göstərir. Dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq soydaşlarımızın bu səhifələrə daxil olması, bəyənməsi şəbəkələşmənin ilk addımı hesab oluna bilər. Bundan əlavə, dövlət komitəsi tərəfindən təşkilatlara texniki dəstək həyata keçirilir. Yəni, hər bir təşkilat bu dəstəkdən yararlanaraq da şəbəkələşməyə qoşula bilər.

Bununla belə, müasir dövrdə şəbəkələşmənin ən çevik yolları sosial şəbəkələrdən, xüsusilə də Facebookdan keçir. Facebook üzərindən şəbəkələşmə daha asan və vacibdir.

Şəbəkələşmənin əhəmiyyəti nədir və qloballaşma ilə hansı bağlılıqları vardır?

İKT-nin inkişafı ilə baş verən qloballaşma informasiyanı, sözü ən güclü silaha çevirməkdədir. Artıq müasir dövrdə müharibələr səhralarda, poliqonlarda deyil, virtual məkanda, sosial şəbəkələrdə gedir. İnformasiya təhlükəsizliyi, informasiya müharibəsi dövrümüzdə ən mühüm mübarizə üsullarına çevrilməkdədir. Belə bir şəraitdə hər birimizin, xüsusilə xaricdə yaşayan soydaşlarımızın bu mübarizədə fəal iştirakı, ölkəmiz, xalqımız, dövlətimiz haqqında qərəzli, düşmən mənbəyinə əsaslanan informasiyaların zərərsizləşdirilməsi baxımından çox vacibdir. Daha konkret ifadə etsək, soydaşlarımızın şəbəkələşməsi Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı yanlış təsəvvürlərin dəyişdirilməsinə, antiazərbaycan mövqelərinin neytrallaşdırılmasına, antimillətçi çıxışların qarşısının alınmasına, ölkəmizə qarşı ikili standartların aradan qaldırılmasına kömək edə bilər. İlk növbədə, şəbəkələşmənin əhəmiyyəti budur.

Şəbəkələşmənin daha bir üstünlüyü ondan ibarətdir ki, ölkəmiz haqqında sosial-iqtisadi, siyasi-mədəni və s. xəbərlərin dəqiq və çevik əldə edilməsi imkanını yaradır.

Bir məsələni qeyd etmək yerinə düşər ki, müasir dünyada hər hansı məsələyə münasibət bildirilərkən, ilkin olaraq, sosial şəbəkə təhlilləri aparılır: məsələnin aktuallığı necədir, cəmiyyətdə nə qədər insan bu məsələ ilə bağlı informasiyanı paylaşmış, bəyənib və s. Bu baxımdan da, soydaşlarımızın şəbəkələşməsi ölkəmizin taleyüklü məsələsi olan Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ probleminə, torpaqlarımızın

işğala, Xocalı soyqırımına beynəlxalq ictimaiyyətin, beynəlxalq təşkilatların düzgün mövqeyinin formalaşmasına kömək edə bilər. Və nəhayət, soydaşlarımızın şəbəkələşməsi qlobal dünya şəbəkəsi üzərində bir qlobal Azərbaycan formalaşdırıla bilər. Şəbəkələşmə ilə biz həm dünyanı doğma Vətənimiz haqqında dəqiq informasiyalarla təmin edə, həm də Azərbaycanın dünyəviləşməsinə daha sivil şəkildə dəstək verə bilərik.

Xalq qəzeti.-2019.-24 aprel.-№88.-S.7.

Ümumtürk diasporunun formalaşmasında önəmli mərhələ

Türkdilli Diasporların I Potensial artırma Təlim Proqramı

Fuad Muradov,

Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Bizim xalqlarımızı ortağ tarix, mədəniyyət, müstərək dəyərlər birləşdirir. Əsrlər boyu bizim xalqlarımız bir-biri ilə sıx əlaqədə olmuşdur, əməkdaşlıq etmişik, bir yerdə yaşamışıq, bir-birimizə dayaq, arxa olmuşuq. Bu gün isə müstəqil dövlətlər kimi biz bütün məsələlərdə bir yerdəyik, bir yerdə olmalıyıq. Hesab edirəm ki, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının başlıca vəzifəsi xalqlar və ölkələr arasındakı birliyi daha da möhkəmləndirməkdir.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Türk dünyasının birliyi hər zaman xüsusi aktualıq kəsb edib. Bütün dövrlərdə türkdilli dövlətlər arasında xoş münasibətlər olsa da, bu, daha çox ikitərəfli münasi-bətlərdə özünü büruzə verib. Bu gün isə qloballaşma dövrünün tələbləri hər bir prosesə daha genişmiqyaslı yanaşma tələb edir. Əslində, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı sərhədləri formalaşdıraraq proseslərə dünyəvilik gətirmişdir. Artıq bəzi proseslər asanlıqla milli çərçivəni aşaraq global mahiyyət kəsb edir ki, bu da özünəməxsus cəhətlərlə xarakterizə olunur.

Müasir dövrün səciyyəvi xüsusiyyətlərindən biri də diaspor fəaliyyətinin ayrı-ayrı dövlətlərin xarici siyasətində aparıcı qüvvəyə çevrilməsidir. Artıq, diasporlar beynəlxalq gücə, global səviyyədə milli və dövlətçilik maraqlarının əsas müdafiəçisinə çevrilməkdədir. Təbii ki, belə bir dövrdə dövlətlərarası dostluqların diaspor təşkilatları arasında da formalaşdırılması günümüzün reallığından irəli gələn bir zərurətdir. Hansı ki, bu zərurəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm İlham Əliyev hələ 2013-cü ildə Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Qəbələdə keçirilən III Zirvə toplantısındakı çıxışı zamanı aydın şəkildə səsləndirmiş və strateji bir vəzifə kimi qarşıya qoymuşdur.

Türkdilli Diasporların I Potensial artırma Təlim Proqramı da, məhz ölkə başçısının türk dünyasının birliyi istiqamətində çağırışlarına verilən yeni səsdir, Ümumtürk diasporunun formalaşmasında bir addımdır. Azərbaycanın diaspor tarixində bir ilk olan bu proqramın başlıca məqsədi türkdilli ölkələrin diasporlarının birgə fəaliyyətinə nail olmaq, onların bütün dünyada bərabər fəaliyyət imkanlarını gerçəkləşdirməkdir.

Tarixə nəzər saldıqda, aydın olur ki, türk dünyasının birliyi ideyası yüzillərdən bəri mövcud olsa da, yalnız XX əsrdə bu ideyanın reallaşması istiqamətində konkret addımlar atılmışdır. Türk dünyasının iki böyük liderinin – Mustafa Kamal Atatürk və Heydər Əliyevin xidmətləri danılmazdır. Bu gün “Azərbaycanın sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir” və “Biz bir millət, iki dövlət” kəlamları bu böyük şəxsiyyətlərin türk dünyasının birliyinə nə qədər böyük önəm verdiklərinin əyani təsdiqidir.

Bu fikirlər həm Türkiyədə, həm də Azərbaycanda iki ölkə arasındakı münasibətlərin tarixini, bu gününü və perspektivlərini özündə dəqiq ifadə edən ən mükəmməl formul kimi qəbul edilir. Müasir dövrdə Azərbaycan və Türkiyə icmalarının üzərinə düşən başlıca vəzifə bu formula əsaslanaraq, xalqlarımızın mənafeləri naminə qarşılıqlı əməkdaşlığı daha da genişləndirməkdən ibarətdir.

İstər Azərbaycan Respublikası, istərsə də ayrı-ayrı dövlət və qeyri-dövlət qurumları tərəfindən türksöylü xalqların birliyi istiqamətində çoxsaylı layihələr həyata keçirilir. Xüsusilə, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən ortaq layihələrin reallaşdırılması, ortaq mədəni dəyərlərin paylaşılmasına xidmət edən tədbirlərin təşkili də, məhz türk dünyasının birliyinə nail olmağı nəzərdə tutur. Hələ 2011-ci ildə, Türk Dünyası Yazarlar və Sənətçilər Vəqfi (TÜRKSAY) tərəfindən 15-ci “Türk dünyasına xidmət” mükafatının fondun prezidenti, UNESCO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya təqdim edilməsi bunu bir daha təsdiqləyir.

Ulu öndərin strategiyasını bütün sahələrdə uğurla davam etdirən ölkə başçısı İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildikdən sonra dəfələrlə türkdilli respublikalara – Qazaxıstana, Özbəkistana, Qırğızıstana, Türkiyəyə, Türkmənistana səfərlər edərək türk dövlətlərinin və xalqlarının birliyinə yeni nəfəs gətirmişdir. Ölkə başçısının Qazaxıstana, Özbəkistana, xüsusilə Türkiyəyə davamlı rəsmi səfərləri göstərdi ki, İlham Əliyev bütün sahələrdə olduğu kimi, bu sahədə də öz siyasi enerjisini əsirgəmir, türk dövlətləri arasındakı qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsi, türk dünyasının qlobal dünyada özünəməxsus yerini tutması uğrunda bütün mümkün addımları atır.

Bu yerdə, 2018-ci ilin sentyabrında TDƏŞ-in Qırğızıstanda keçirilən VI Sammitində Türkiyə Respublikasının Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bir fikrini xatırlatmaq yerinə düşərdi: “2009-cu ildə Naxçıvan Sazişi ilə qurduğumuz Türk Şurasının ötən müddətdə təşkilati cəhətdən gücləndiyini görürük. Şübhəsiz, bu prosesdə türk dünyasının ağısaqqalı hörmətli Nazərbayevin və Azərbaycan Prezidenti hörmətli qardaşım İlham Əliyevin çox böyük əməyi var”.

Ölkə başçıları səviyyəsində yüksək dostluq münasibətləri ölkələr və xalqlar arasında mövcud bağları daha da möhkəmləndirir, bütün sahələrdə birgə fəaliyyətə stimül verir. Nümunə olaraq, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2006-cı ilin sentyabrında Antalyada Türkdilli Dövlətlərin və Topluluqların Dostluq, Qardaşlıq və Əməkdaşlıq Qurultayında irəli sürdüyü təşəbbüs əsasında 2007-ci ilin martın 9-da Bakıda Azərbaycan və Türkiyə diaspor təşkilatları rəhbərlərinin, 2013-cü il iyunun 21-də isə Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına üzv ölkələrin diaspor təşkilatları rəhbərlərinin I Forumu keçirilib. Forumda diaspor nümayəndələri ilə yanaşı, Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyə

respublikalarının dövlət və hökumət strukturlarının, qeyri-hökumət təşkilatlarının, elm, mədəniyyət və digər yaradıcı qurumlarının nümayəndələri iştirak ediblər.

Möhtərəm İlham Əliyevin Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının (TDƏŞ) III Zirvə toplantısında söylədiyi “Bizim ölkələrimizin potensialı, birgə fəaliyyəti, Əməkdaşlıq Şurası kimi çox önəmli əməkdaşlıq formatı vardır. Biz bütün müsbət meyilləri gücləndirməliyik. Hesab edirəm ki, bugünkü zirvə görüşü bu amallara xidmət edir, zirvə görüşünün çox gözəl nəticələri olacaqdır”, – fikirləri də qeyd olunanları bir daha təsdiq edir.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızla bağlı dövlət siyasətini həyata keçirən mərkəzi icra orqanı kimi Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, cənab Prezidentin qarşıya qoyduğu vəzifələrə uyğun olaraq, türkdilli dövlətlərin diaspor fəaliyyətlərinin də əlaqələndirilməsi, türk dünyasının birləşmiş diaspor hərəkatının formalaşması istiqamətində ardıcıl işlər görür.

Bu məqsədlə Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Qazaxıstan Respublikasının Vətəndaşlar Fondu və Türkiyə Respublikasının Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqrəba İcmalar İdarəsi arasında diaspor siyasəti sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu da imzalanıb. Eyni zamanda, Türk dünyasında baş verən aktual və əhəmiyyətli xəbərləri, Türkiyə və Azərbaycan diasporlarının fəaliyyəti haqqında məlumatları özündə əks etdirən “Türkiyə–Azərbaycan” jurnalının nəşrinə başlanılıb. Jurnal, dövlət komitəsinin dəstəyi ilə türk dilində rübdə bir dəfə 1000 nüsxə ilə çap edilir. Türkiyədə, Azərbaycanda və dünyanın müxtəlif ölkələrində dövlət və ictimai qurumlara, diaspor təşkilatlarına pulsuz paylanılır. Bütün bunlar türkdilli diasporların birliyinə xidmət edir və oxşar təcrübənin digər türkdilli ölkələrlə də həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Ümumiyyətlə, dövlət komitəsi kimi biz dövlətimizin siyasətinə və dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, dünya azərbaycanlılarının şəbəkələşməsi, türk dünyası birliyinin möhkəmləndirilməsi üçün bütün mümkün olanları edirik və bu işlər ardıcıl şəkildə aparılır.

Ankarada Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına (TDƏŞ) üzv ölkələrin diaspor məsələlərinə məsul dövlət qurumlarının və təşkilat rəhbərlərinin 3-cü iclasında, Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşəbbüsü ilə əldə olunan razılaşmalar çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər bunun bariz nümunəsidir. Hələ 2018-ci il noyabrın 8-də Türkiyə Respublikasında keçirilən iclasda Türkiyə və Azərbaycanın diaspor sahəsində malik olduqları təcrübənin Türk Şurasının digər üzv ölkələri ilə bölüşməsi, 2018-2019-cu illərdə Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstanın müvafiq qurumlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə təcrübə-mübadilə proqramı çərçivəsində seminarların təşkili, beynəlxalq gənclər düşərgəsinin Qazaxıstanda təşkil olunması təşəbbüsü yekdilliklə qəbul olunub. Bununla yanaşı, 2019-cu ildə Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstanın diaspor təşkilatları arasında birlik və həmrəylik hissənin artırılması üçün diaspor və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri üçün birgə təlimlərin Türkiyə tərəfinin təşkilatçılığı ilə Almaniyada, Azərbaycan Respublikasının təşkilatçılığı ilə Amerika Birləşmiş Ştatlarında təşkil edilməsi istiqamətində razılıq əldə edilib.

Ankarada keçirilən 3-cü iclasdan sonra 8 fevral 2019-cu ildə Bakı şəhərində təcrübə mübadiləsi proqramının açılışı olub. Toplantıda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, Türkiyə, Qazaxıstan və Qırğızıstanın müvafiq qurumlarının təmsilçiləri, həmin ölkələrin Azərbaycandakı səfirləri və digər qonaqlar iştirak ediblər. Təcrübə mübadiləsinin səmərəliliyinin artırılması üçün fikir və təkliflər səsləndirildiyi toplantıda həyata keçiriləcək konkret tədbirlər müzakirə olunub.

Türkdilli Diasporların I Potensial artırma Təlim Proqramının növbəti tədbiri 2019-cu il martın 27-də Almaniyada təşkil edilib. Təlim proqramının təşkilində əsas məqsəd türkdilli ölkələrin diasporlarının qarşılıqlı əlaqələrinin gücləndirilməsi və birgə fəaliyyətinə nail olmaqdır.

28 sentyabr 2019-cu ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına üzv ölkələrin diasporlarının növbəti toplantısı – potensialın təkmilləşdirilməsi üzrə proqram təşkil edilib. ABŞ-da keçirilən təlim proqramı da, məhz I Potensial artırma Təlim Proqramının tərkib hissəsidir.

Dövlət komitəsinin təşkilatçılığı ilə keçirilən proqram çərçivəsində Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına (TDƏŞ) üzv ölkələrin diaspor qurumlarının təqdimatı keçirilib, bütün dünyada türkdilli diasporların bir araya gətirilməsi məsələləri müzakirə edilib. Hazırda dünyada milyonlarla türkdilli diasporun mövcud olduğu, onların xüsusilə ABŞ kimi böyük lobbicilik ölkəsində daha iri layihələr həyata keçirmək imkanlarına malik olduqları vurğulanıb. Gələcək əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi, Ümumtürk diasporunun formalaşdırılmasına dəstək məqsədilə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə ənənəvi keçirilən yay düşərgələrinin və müxtəlif ölkələrdə açılan həftəsonu məktəblərinin əhəmiyyəti xüsusi vurğulanıb. Tədbirdə dövlət komitəsinin türkdilli dövlətlərin diaspor gənclərinin ortaq düşərgələrinin təşkil olunması barədə təklifi də maraqla qarşılıb.

Yekun olaraq, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən işlənilib hazırlanmış “Türkdilli diasporların inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi” qəbul edilib və gələcək fəaliyyətin yol xəritəsinə uyğun qurulması ilə bağlı razılığa gəlinib.

Beləliklə, Dünya Azərbaycanlıları Şebəkəsinin formalaşdırılmasını strateji hədəf kimi müəyyənləşdirmiş dövlət komitəsi, artıq Ümumtürk diasporu şebəkəsinin formalaşdırılması istiqamətində addımlar atmaqdadır. Müasir dövrdə, dünyada ikili yanaşmaların hökm sürdüyü bir zamanda Qarabağ həqiqətlərinin, torpaqlarımızın işğal edilməsi ilə bağlı informasiyaların daha tutarlı və ucadan səsləndirilməsi çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ümid etmək olar ki, Ümumtürk diaspor hərəkatının formalaşdırılması ən qısa zamanda bu istiqamətdə öz bəhrəsini verəcəkdir.

Ümumtürk diasporu zamanın tələbidir. Ona görə ki, ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi: “Bizim əsas birləşdirici amilimiz birliyimizdir, etnik köklərdir, ortaq tarixdir, mədəniyyətdir. Budur bu gün bizi birlikdə gücləndirən amillər”.

Milli ruh və azərbaycançılıq məfkurəsinin 50 illik yüksəlişi

Ziyafət Əsgərov,

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin birinci müavini,

Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri, YAP Siyasi Şurasının üzvü

Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikasına hakimiyyətə gəlməsinin 50 ili tamam olur. Ulu Öndər 1969-cu ilin 14 iyulunda Bakı şəhərində keçirilmiş Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Plenumunda yekdilliklə Azərbaycan KP MK-nın Birinci katibi vəzifəsinə seçildi.

Bu tarixi hadisə Azərbaycanın gələcək inkişaf yoluna üfüqdən doğan günəşin şəfəqləri kimi aydın işıq saçdı. Həmin tarixdən bizi ayıran ötən 50 ilin parlaq və şanlı səhifələri Ulu Öndərin mənalı və şərəfli ömür yolu ilə ayrılmaz vəhdət təşkil edir. Həyat və fəaliyyətinin bütün mərhələlərində Vətənə, xalqa, torpağa sonsuz məhəbbət və sədaqət hissi ilə, qurub-yaratmaq amalı ilə yaşayan Ümummilli Lider Azərbaycanın ən çətin məqamlarında onu üzləşdiyi faciələrdən, çətinliklərdən xilas etmək üçün misilsiz fədakarlıqlar göstərdi. Ulu Öndər Azərbaycana birinci və ikinci rəhbərliyi dövründə möhkəm təməlləri olan dövlət quruculuğunun əsaslarını yaratdı. Harada yaşamasından, hansı vəzifə tutmasından asılı olmayaraq Heydər Əliyev üçün Azərbaycanın mənafeyindən kənarında heç nə mövcud deyildi. Çünki o, ən böyük azərbaycanlı idi.

1969-1982-ci illər ərzində Azərbaycanın gələcək müstəqilliyi üçün zəmin hazırlayan Ulu Öndər respublikada milli ruhun və azərbaycançılığın sovet ideologiyası çərçivəsində sıxışdırılmasının qarşısını almaqla onun dirçəldilməsi istiqamətində böyük işlər gördü, mövcud imkanlardan bacarıqla istifadə etdi. Təhlil və araşdırmaların təsdiq etdiyi kimi, xalqın tarixi yaddaşının özünə qaytarılması ideoloji təməl prinsipləri əsasında milli ruhun yeni yüksəlişini təmin etdi. Hər bir azərbaycanlının qəlbində illərdən bəri sönməyən milli dövlətçilik ideyasının gələcəkdə böyük hərəkətverici qüvvəyə çevrilməsi üçün respublikada sağlam mühit formalaşdırdı.

Həmin dövrdə qarşıya qoyulan bu məqsədlərin həyata keçməsi üçün Azərbaycanın iqtisadi potensialının artırılmasının, onun Sovet İttifaqı məkanında birincilər sırasına çıxarılmasının əhəmiyyətini görən Heydər Əliyev genişmiqyaslı dəyişikliklərə başladı. Eyni zamanda iqtisadi və sosial sahələrdə dərin struktur islahatları apardı. Xalqın maddi rifah halının yaxşılaşması üçün yeni mərhələyə keçməyə şərait yaratdı. Ümummilli Lider qəti əmin idi ki, iqtisadi cəhətdən azad olmayan ölkənin siyasi müstəqilliyindən söhbət açmaq absurddur. Heydər Əliyevin qətiyyəti sayəsində sovet hökuməti Azərbaycanla bağlı hərtərəfli tərəqqini və dayanıqlı inkişafı nəzərdə tutan mühüm qərarlar qəbul etdi. Azərbaycanın inkişafı üçün tarixi əhəmiyyət daşıyan bu mühüm qərarlar həmin dövrdə və daha sonrakı perspektivdə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının əsas istiqamətləri üzrə kompleks məsələləri müəyyən edirdi.

Cəmiyyətin ictimai-siyasi quruluşundan asılı olmayaraq, Heydər Əliyevin bütün dövrlərdə xalqın dəstəyini hiss edərək Azərbaycanı inamla irəliyə apardığını vurğulayan Azərbaycan Respublikasının

Prezidenti cənab İlham Əliyev demişdir ki, sovet dönəmində və müstəqillik dövründə Azərbaycan üçün, xalqımız üçün ən həlledici anlarda Heydər Əliyevin liderlik keyfiyyətləri, onun müdrikliyi, düşünülmüş siyasəti və cəsarətli addımları xalqımızı böyük bəlalardan xilas etmişdir. Xalq ona inanırdı, onu sevirdi və bütün dövrlərdə ona arxa-dayaq olurdu: “Sovet dövründə Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə Azərbaycan uğurla, sürətlə inkişaf edib. 1969-cu ildə o, Azərbaycan Respublikasının rəhbəri seçiləndə Azərbaycan sovet məkanında ən geridə qalmış respublikalardan biri idi. Bunu sosial-iqtisadi göstəricilər də təsdiq edir. On üç il ərzində yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycan sovet məkanında ən qabaqcıl respublikalardan birinə çevrilmişdir. O illərdə iki donor respublika var idisə, onlardan biri Azərbaycan idi. Azərbaycan ümumittifaq xəzinəsinə daha çox vəsait verirdi, nəinki alırdı. Məhz o illərdə Azərbaycanda sənaye inkişafı böyük templərlə təmin olunurdu. Yüngül sənayedə, ağır sənayedə, neft sənayesində böyük işlər görülmüşdü. O vaxt yaradılmış infrastruktur bu gün müstəqil Azərbaycanın inkişafına xidmət göstərir. Kənd təsərrüfatına böyük diqqət göstərilirdi. Azərbaycan böyük tikinti meydançasına çevrilmişdi. 1982-ci ilin sosial-iqtisadi göstəricilərinə nəzər salsaq görərik ki, doğrudan da Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə 13 il ərzində böyük işlər görülmüşdü. Azərbaycan, qeyd etdiyim kimi, qabaqcıl yerlərdə idi”.

Həqiqətən də, ötən əsrin 60-cı illərində səviyyəsi əsaslı surətdə aşağı düşən Azərbaycan iqtisadiyyatı 70-ci illərdən etibarən yeni yüksəliş mərhələsinə qədəm qoydu. 1969-1982-ci illərdə Azərbaycan Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə kiçik xammal respublikasından əhəmiyyətli sənaye mərkəzinə çevrildi. Adambaşına düşən ümumi daxili məhsul 2,5, sənaye istehsalı 3, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 2,6, əmək məhsuldarlığı 2,5 dəfə artdı. Heydər Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində Azərbaycanın SSRİ-də neft hasilatı, emalı, geologiyası, kəşfiyyatı mərkəzi adı yenidən özünə qaytarıldı. Sənaye istehsalı artımı neft sahəsində 3 dəfə, qaz sektorunda isə 2 dəfə çoxaldı. Ümumilikdə ölkədə 250 zavod, fabriklər, sex tikilərək istifadəyə verildi. Eləcə də 2 milyondan artıq vətəndaşın mənzil problemi həll olundu. 1970-ci illərin sonlarında Azərbaycan iqtisadiyyatında olan dirçəliş və inkişaf ən yüksək səviyyədə idi. Həmin illərdə Azərbaycan vətəndaşlarının SSRİ-nin müxtəlif orden və medalları ilə, o cümlədən 1007 nəfərin “Lenin”, 10 min 130 nəfərin “Qırmızı Əmək Bayrağı”, 1422 nəfərin “Oktyabr inqilabı”, 1153 nəfərin “Xalqlar Dostluğu” ordenləri ilə təltif edilməsi, 108 nəfərin (onlardan bir neçə nəfərinin ikinci dəfə) Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına layiq görülməsi qətiyyətli siyasətçi, bacarıqlı təşkilatçı kimi tanınan Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə gəlişinin uğurlu və müsbət nəticələri idi.

Ölkədə inkişaf proqramlarının reallaşdırılması ilə paralel olaraq milli mənəviyyatın təşəkkül tapması, tarixi soy-kökə qayıdış, azərbaycançılıq dünyagörüşünün bərqərar olunması həyata keçirilən siyasətin əsas xəttini təşkil edirdi. Bu dövrdə milli təhsilin, elmin, mədəniyyətin inkişafına göstərilən diqqət və qayğı Azərbaycanda hazırda, sözün əsl mənasında, intibah dövrü kimi qəbul olunan inkişaf mərhələsinin əsasını qoydu. Ümummilli Lider uzaqgörən siyasətçi kimi gənc nəslin yetişdirilməsinə, tərbiyəsinə, təhsilinə xüsusi önəm verirdi. Böyük öndərin respublikamıza birinci rəhbərliyi dövründə şəhər və rayonlarda 800-ə yaxın məktəb tikilərək istifadəyə verildi. Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən ali məktəblərin ümumi sayı 12-dən

17-yə, bu təhsil məkanlarında müxtəlif ixtisaslara yiyələnən tələbələrin sayı isə 70 mindən 100 minə qədər artdı.

Həmin illərdə Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətlərdən biri də milli kadr potensialının, o cümlədən ölkəmizdə kəskin ehtiyac olan ixtisaslar üzrə mütəxəssis kontingentinin formalaşdırılması, onların bilik və bacarıqlarının milli maraqlar naminə səfərbər olunması idi. 1969-1982-ci illərdə Heydər Əliyevin təşəbbüsü sayəsində Azərbaycandan kənarda SSRİ-nin 50-dən artıq böyük şəhərinin 170-dən çox ali təhsil müəssisəsində 80-ə qədər ixtisas üzrə 15 min azərbaycanlı gənc təhsil aldı. 1969-cu ilə qədər isə bu rəqəm hər il üzrə cəmi 40-50 nəfər təşkil edirdi. Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Azərbaycan cəmiyyətinin bütün sahələrində apardığı milliləşdirmə siyasəti respublikadan kənarda təhsil almağa göndərilən tələbələrin tərkibində də özünü göstərirdi. Belə ki, 1969-cu ilədək bu tələbələrin tərkibində azərbaycanlıların sayı cəmi 40 faiz təşkil edirdisə, 1980-ci ildə bu göstərici xeyli yüksəlmişdi. Heydər Əliyev SSRİ-nin ali hərbi məktəblərinə oxumağa gedən gənclərin milli tərkibinə də xüsusi əhəmiyyət verirdi. Qeyd edək ki, o illərdə Sovet İttifaqının kosmik uçuşlara hazırlıq mərkəzində azərbaycanlı gənclərin olmamasından narahatlığını dilə gətirən Azərbaycan rəhbəri gənclərin ali təyyarəçilik məktəblərinə göndərilməsini şəxsi nəzarətinə götürmüşdü. Bakıda milli hərbi kadrlar hazırlayan C. Naxçıvanski adına məktəbin yaradılması da böyük bir amala - gələcək müstəqil Azərbaycanın milli zabit korpusunun yaradılması məqsədinə xidmət edirdi. Həyat göstərdi ki, Heydər Əliyev necə uzaqgörən və müdrik şəxsiyyət idi. Məhz Ulu Öndərin təşəbbüsü sayəsində xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsilənlər sonradan Azərbaycana qayıdaraq xalqa, millətə, vətənə ləyaqətlə xidmət etdilər. Bu xidmətin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi Azərbaycanın inkişaf və tərəqqisində də özünü təsdiqləyirdi. Ulu Öndərin həyata keçirdiyi bu siyasət hər birimizin həm əsl vətəndaş, həm də ixtisaslı kadr kimi formalaşmasında əsaslı rol oynadı.

1969-1982-ci illərdə milli mədəniyyətin, incəsənətin və ədəbiyyatın inkişafına böyük önəm verən Ulu Öndər ziyalı elitasına xüsusi diqqət və qayğı göstərirdi. Sovet dövründə Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə 20-dən çox mədəniyyət və elm xadiminin - Mirzə İbrahimov, Süleyman Rüstəm, Rəsul Rza, Fikrət Əmirov, Qara Qarayev, Rəşid Behbudov kimi görkəmli Azərbaycan övladlarının Sosialist Əməyi Qəhrəmanı kimi yüksək ad alması məhz Ulu Öndərin xidməti idi. Həmin dövrdə Bakıda və digər şəhər və rayonlarda tanınmış mədəniyyət, ədəbiyyat və elm xadimlərinin abidələrinin ucaldılması da diqqətdən kənarda qalmırdı. Azərbaycanın paytaxtında Nəriman Nərimanovun, İmadəddin Nəsiminin, Mehdi Hüseynzadənin, Cəfər Cabbarlının və başqa görkəmli soydaşlarımızın abidəsi qoyulmuşdu. Eyni zamanda Səməd Vurğunun, Cəfər Cabbarlının, Üzeyir Hacıbəylinin, Bülbülün, repressiya qurbanları - Mikayıl Müşfiq və Hüseyn Cavidin ev-muzeyləri yaradıldı. Bütün bunlar mənalı həyatını Azərbaycana həsr etmiş, onun adını ucaldan görkəmli sənət adamlarının adlarının əbədiləşdirilməsi, eyni zamanda gənc nəslin bu şəxsiyyətlərin nümunəsində tərbiyə edilməsi məqsədini daşıyırdı.

Zəngin dövlətçilik ənənələrinə malik Azərbaycan xalqı üçün qanunçuluq prinsipinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində ilk real şans da Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1969-cu ilin 14 iyulunda

Azərbaycana rəhbər seçilməsindən sonra yarandı. İlk gündən respublikanın taleyi ilə bağlı ən müxtəlif problemlərə toxunan Ümummilli Lider hüquq mühafizə orqanlarındakı nöqsanları, ən başlıcası, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təminatı sahəsində mövcud olan problemlərin həlli yollarını göstərdi. Azərbaycana rəhbərlik edən şəxsin bu cür cəsarətli mövqeyi o dövrdə imperiya rəhbərlərinə qətiyyətlə xoş gəlməyə də, həmin şəxslər Heydər Əliyev dühasının xalq arasındakı hörmət və nüfuzu qarşısında susmağa, onunla hesablaşmağa məcbur olurdular. Dövlətçilik konsepsiyasında ədalət, qanunçuluq və hüquq qaydalarının təminatına hər zaman üstünlük verən Ulu Öndər “ədaləti ədalətsizliklə bərpa etmək olmaz” deməklə, dövlət idarəçiliyində qanunun aliliyini, ədaləti əsas meyar kimi müəyyənləşdirdi, vəzifə səlahiyyətləri ilə bağlı cinayətlərə, rüşvətxorluğa qarşı barışmaz münasibət göstərdi. Ədliyyə Nazirliyinin yenidən yaradılması da Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi birinci dövrdə həyata keçdi. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 27 oktyabr 1970-ci il tarixli qərarı ilə təsis edilmiş Ədliyyə Nazirliyi sabit fəaliyyət göstərməyə başladı.

1978-ci ildə Azərbaycan SSR Konstitusiyasının qəbul edilməsi və orada Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi təsbit edilməsi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xidmətləridir. Totalitar sovet rejiminin hökm sürdüyü o dövrdə respublikamızın ali qanununda xalqın mənəvi sərvətlərinin, xüsusən dilinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi üçün hüquqi əsasların müəyyən edilməsi olduqca cəsarətli addım kimi dəyərləndirildi. Sovet ideologiyasının tələbləri ilə tam bir ziddiyyət təşkil edən bu çətin vəzifənin öhdəsindən məhz Heydər Əliyev gələ bilirdi. “Qoy ədalət zəfər çalsın!” - o zaman Heydər Əliyevin söylədiyi və bütün işlərinin mahiyyətini təşkil edən bu sözlər xalqın dilində süara çevrildi. Heydər Əliyevin gördüyü işlər, prinsipliliyi, şəxsi keyfiyyətləri, əlbəttə ki, sovet rəhbərliyində də yüksək qiymətləndirilirdi.

1982-ci ildə Heydər Əliyevin SSRİ kimi nəhəng dövlətin rəhbərliyində Siyasi Büronun üzvü, Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini kimi yüksək mövqə və vəzifə tutmasından xalqımız qürur hissi keçirirdi. Heydər Əliyevin siyasi elitanın zirvəsinə yüksəlməsi Azərbaycan üçün xüsusilə böyük önəm kəsb etdi. Heydər Əliyev ittifaqda artan nüfuzundan və yüksək vəzifənin açdığı imkanlardan istifadə edərək, ittifaq büdcəsindən Azərbaycana daha çox vəsait ayrılmasına, bir sıra ittifaqmiqyaslı layihələrin Bakıya yönəldilməsinə nail oldu. Bir sözlə, Heydər Əliyevin qətiyyətlə fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycan Sovet İttifaqının qabaqcıl respublikalarından birinə çevrildi.

XX əsrin 90-cı illərində Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında baş verən hadisələr, cərəyan edən proseslər, sovet imperiyasının dağılması, bölgələrimizdəki gərgin geosiyasi durum, ziddiyyətli etnik məsələlər, erməni separatizmi və müstəqilliyinə yeni qovuşan respublikanın demokratik siyasi sisteminin formalaşmasına keçidi, Qərbə inteqrasiyası, sosial sahələrdə transformasiya olunma kimi ciddi problemlər yaratmışdı. Bu reallıqları düzgün dəyərləndirən Ulu Öndər Heydər Əliyev mühüm və vacib strateji hədəfləri düzgün və dəqiq müəyyən etdi. Ulu Öndərin Moskvadan Azərbaycana qayıtması, əvvəlcə Naxçıvana, az sonra isə bütövlükdə ölkəyə rəhbərlik etməsi dövlət quruculuğunun və ictimai-siyasi proseslərin məqsədyönlü şəkildə idarə olunmasına, irəli aparılmasına, inkişaf etdirilməsinə şərait yaratdı.

Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 17 noyabr 1990-cı il tarixli iclasında üçrəngli Azərbaycan bayrağını dövlət rəmzi kimi qəbul etdirdi. Bu tarixi faktın özü milli dövlətçilik ideologiyası baxımından Azərbaycan üçün önəmli idi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin milli dövlətçilik rəmzi kimi qəbul edilən üçrəngli Azərbaycan bayrağının yenidən dövlət bayrağı səviyyəsində qəbul edilməsi SSRİ-nin dağılmasından 11 ay əvvəl baş verdi. Bu, Azərbaycan tarixinin şanlı və unudulmaz səhifələrindəndir. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin ilk illərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin bu istiqamətdə həyata keçirdiyi bir neçə mühüm tədbir ölkəmizin həyatında önəmli tarixi hadisə idi. Bu tarixi hadisələrdən biri Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri vəzifəsində çalışarkən hər il dekabr ayının 31-nin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi qeyd edilməsi haqqında 16 dekabr 1991-ci il tarixli sərəncamı idi. Azərbaycanın dövlətçilik tarixində ilk dəfə bu sərəncamla “Dünya azərbaycanlıları” anlayışı böyük siyasətə gətirildi.

Müstəqilliyin ilk illərində ölkəmiz üçün olduqca mürəkkəb və çətin bir dövrdə öz xilaskarlıq və quruculuq missiyasını şərəflə yerinə yetirən Heydər Əliyev respublikada baş alıb gedən kaos və anarxiyaya qısa zaman kəsiyində son qoydu. 1993-cü ilin iyunun 9-da Bakıya gələn və iyunun 15-də Ali Sovetin Sədri seçilən Ulu Öndərin qətiyyəti sayəsində Azərbaycan dövlətçiliyinin mövcudluğuna böyük təhlükə olan 1994-cü il oktyabr və 1995-ci il mart dövlət çevrilişi cəhdlərinin, eləcə də ölkədə cinayətkarlığın qarşısı alındı, qanunsuz silahlı dəstələr ləğv olundu, mütəşəkkil ordu yaradıldı və dövlət müstəqilliyi qorunub saxlanıldı.

Heydər Əliyevin misilsiz diplomatik məharəti və siyasi iradəsi sayəsində 20 sentyabr 1994-cü ildə respublikamız və eləcə də bütün region üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən “Əsrin müqaviləsi” imzalandı. Heydər Əliyevin fenomenal uzaqgörənliyi nəticəsində həyata vəsiqə alan bu ilk neft müqaviləsi müstəqil Azərbaycanın iqtisadi konsepsiyasının əsasını təşkil edən yeni neft strategiyasının həyata keçirilməsində dönüş nöqtəsi oldu. Azərbaycan iqtisadiyyatına xarici şirkətlərin çoxmilyardlıq sərmayə qoyuluşu başlandı, iqtisadi inkişafın əsası qoyuldu.

1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsi ilə ilk milli Konstitusiyamızın qəbulu ölkədə genişmiqyaslı hüquqi islahatların həyata keçirilməsinə böyük imkanlar açdı. Ulu Öndər Azərbaycan Respublikasının ilk demokratik Konstitusiyasının hazırlanmasına və qəbul edilməsinə nail olmaqla ölkədə hüquqi demokratik dövlət quruculuğunun əsasını qoydu. İnsan haqlarının etibarlı qorunmasını dövlətin prioriteti kimi müəyyən edən respublikamız insan hüquq və azadlıqlarının təminatı sahəsində beynəlxalq konvensiyalara qoşuldu. Ölkəmizdə müstəqil dövlət təsisatlarının yaranması və dövlət quruculuğu prosesi geniş vüsət aldı. Azərbaycanda insan haqlarının müdafiəsinə dair mühüm normativ aktlar qəbul olundu, bu sahədə xüsusi dövlət proqramı hazırlanaraq həyata keçirilməyə başlandı və İnsan hüquqları üzrə müvəkkil (Ombudsman) institutu yaradıldı.

1993-2003-cü illərdə ölkə qarşısında duran vəzifələrin uğurla icra edildiyini vurğulayan dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, bu 10 il ərzində Azərbaycanda dövlət quruculuğu işində çox böyük addımlar atılmışdır və bu addımlar hazırda bizim uğurlu siyasətimizi şərtləndirir.

Həqiqətən də, Ulu Öndər Heydər Əliyev düşünülmüş və uzaqgörən siyasəti sayəsində Azərbaycan üçün, xalqımız üçün mümkünsüz görünən hər şeyin öhdəsindən uğurla gəldi, ölkəmizin müstəqilliyini dönməz, əbədi və daimi etdi. Azərbaycan demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu yolu ilə əzmlə irəlilədi və gələcək inkişafın strateji hədəflərini müəyyən etdi. O inkişaf ki, sonrakı illərdə müstəqil Azərbaycanın daha da qüdrətlənməsi və tərəqqisi üçün möhkəm təməl və potensial rolunu oynadı.

Bu gün Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın inkişaf və tərəqqisi sahəsində başladığı nəhəng işlər, möhtəşəm layihələr onun layiqli siyasi varisi və davamçısı Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla və yaradıcılıqla davam etdirilir. Dövlət başçısı əsas Ümummilli Lider tərəfindən qoyulan daxili sabitlik sahəsində qazanılmış nailiyyətləri siyasi həmrəyliyin təmin olunması və milli birliyin möhkəmləndirilməsi istiqamətində daha da inkişaf etdirmiş, faktiki olaraq, dönməz etmişdir. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi, elmi cəhətdən əsaslandırılmış, məqsədyönlü iqtisadi siyasət nəticəsində ölkəmiz böyük uğurlar qazanmış, regionun lider dövlətinə çevrilmişdir. Son 16 il ərzində Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkədə görülən işlərin miqyası, Azərbaycanın dinamik və hərtərəfli tərəqqisi naminə qəbul edilən və uğurla həyata keçirilən qlobal dövlət proqramları, milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə Strateji Yol xəritələri, onların real nəticələri, ölkəmizin dünya birliyində öz mövqelərini daha da möhkəmləndirməsi bu həqiqətləri bir daha təsdiqləyir. Bu dövrdə ÜDM-də özəl sektorun payı 80 faizi ötmüş, makroiqtisadi sabitlik çox yüksək səviyyədə olmuş, ÜDM 3,2 dəfə artmışdır. Hazırda adambaşına düşən sərmayələrin həcminə görə Azərbaycan dünya miqyasında aparıcı yerlərdədir. Ölkəmizin iqtisadiyyatına 250 milyard dollardan çox sərmayə yatırılıb və bu sərmayənin yarısı xaricdən gələn vəsaitdir.

Ötən müddətdə çox böyük inkişaf yolu keçən Azərbaycan iqtisadi sahədə tam müstəqillik əldə edib. Rəqabətliliyinə görə Azərbaycan iqtisadiyyatı MDB məkanında birinci yerə yüksəlib. 2004-2018-ci illər ərzində iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, qeyri-neft sektorunun və bölgələrin dinamik yüksəlişi, tərəqqisi məqsədlə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair üç dövlət proqramı icra olunub. Perspektiv inkişafa yönəlmiş, ölkədə həyata keçirilən iqtisadi siyasətin və islahatların davamlılığına xidmət edən addımlardan biri də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə Strateji Yol Xəritəsinin başlıca istiqamətləri” və həmin istiqamətlərə müvafiq olaraq qəbul edilmiş 12 Strateji Yol Xəritəsidir. Strateji Yol xəritələrinin uğurlu icrası makroiqtisadi sabitlik, qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafı və ixrac potensialının artımı, ticarət və fiskal balansın yaxşılaşması, əlverişli biznes mühiti və sərmayə cəlbi, infrastrukturun davamlı təkmilləşdirilməsi və əhəlinin sosial rifahı, habelə ölkənin beynəlxalq mövqələrinin güclənməsinə xidmət edir.

Dünya bankının “Doing Business 2019” hesabatına görə Azərbaycanın dünyada ən islahatçı ölkə elan edilməsi Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasətin təntənəsidir.

Milli iqtisadiyyatda qazanılmış makroiqtisadi nəticələrin qorunub saxlanması baxımından demokratik inkişafa olduqca böyük önəm verən dövlət başçısı ötən 16 ildə Azərbaycanda həyata keçirilən hüquqi islahatları uğurla davam etdirməklə yanaşı, insan hüquq və azadlıqlarının təminatına da xüsusi

diqqət yetirmişdir. Azərbaycanda demokratik proseslərin sürətləndirilməsinin mühüm şərtlərindən biri də məhz qanunçuluğun bütün səviyyələrdə möhkəmləndirilməsi, sosial ədalət meyarına riayət olunması, hakimiyyət bölgüsü prinsiplərinin qorunması, ən başlıcası, hüquq mühafizə orqanlarında dövrün tələblərinə cavab verən islahatların aparılmasıdır. Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən islahatlar, tətbiq olunan mütərəqqi hüquqi yeniliklər çağdaş dövrün tələblərinə cavab verən cəmiyyətin inkişaf ahənginə adekvat addımlardır. Ən başlıcası, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmini məsələlərini özündə maksimum dərəcədə ehtiva edir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev ölkəmizdə təməlini qoyduğu möhkəm iqtisadi-siyasi bazaya əsaslanaraq deyirdi: “İnanıram ki, Azərbaycan Respublikası XXI əsrdə həyatın bütün sahələrində geniş inkişaf edən, çiçəklənən bir ölkə kimi böyük uğurlar qazanacaqdır”. Milli ruh və azərbaycançılıq məfkurəsinin yüksəldiyi 50 il də bunu deyir.

Azərbaycan.-2019.-13 iyul.-№150.-S.1,3.

Heydər Əliyev müasir azərbaycançılıq ideologiyasının banisidir

Əli Həsənov.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi,
tarix elmləri doktoru, professor

Milli mənsubiyyət hər bir insan üçün onun qürur mənbəyidir. Mən həmişə fəxr etmişəm və bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!

Heydər Əliyev
Ümummilli lider

Dəyərli oxucuların diqqətinə çatdırmaq istəyirəm ki, 1993-cü ildən başlayaraq indiyə qədər ölkədə Azərbaycan Respublikasının dövlət ideologiyası – azərbaycançılıq məfkurəsi ilə bağlı çoxsaylı kitab və məqalələr yazılıb, dəyirmi masalar və konfranslar keçirilib, bu sahədəki mövcud vəziyyət və gələcək işlər haqqında mətbuat səhifələrində geniş müzakirələr aparılıb.

Görkəmli dövlət xadimi, ümummilli lider Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin azərbaycançılıq ideologiyası, onun ölkəmizdə tətbiqi ilə bağlı çoxsaylı çıxışları və tövsiyələri olub. Həmin çıxış və tövsiyələr dövlət qurumları və müvafiq siyasi-ideoloji strukturlar tərəfindən mütəmadi olaraq öyrənilir, irəli sürülən müddəa və prinsiplər nəzərə alınır, ictimai həyatımızın bütün sahələrində tətbiq edilir. Lakin, nədənsə, bütün digər fəaliyyət sahələrində olduğu kimi, ideoloji sahədə də özlərini hələ də real olaraq tapa bilməyən, öz ətraflarında ciddi bir siyasi-ideoloji boşluq hiss edən bəzi “siyasətçilər” yenə Azərbaycan hakimiyyətini milli ideologiya yaratmamaqda günahlandırır və bu sahə ilə bağlı yalan informasiya yayaraq cəmiyyəti çaşdırmağa çalışırlar. Odur ki, yenidən milli ideologiya və onun Azərbaycanda tətbiqi mövzusunda qayıtmaq istəyirəm.

Bu fikirlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi, tarix elmləri doktoru, professor Əli Həsənovun “Heydər Əliyev müasir azərbaycançılıq ideologiyasının banisidir” sərəlvhəli məqaləsində yer alıb. AZƏRTAC məqaləni təqdim edir.

Məlum olduğu kimi, müasir dünyada irili-xırdalı, təxminən, 5000-dən artıq xalq mövcud olsa da, BMT iqamətgahında bayrağı dalğalanan müstəqil dövlətlərin sayı bu gün 200-dən bir qədər çoxdur. Azərbaycan dövlətinin bu sırada öz yerini tutması xalqımızın böyük tarixi nailiyyəti kimi qiymətləndirilir.

Hər bir xalqın müstəqil dövlət quruculuğu yolu bir sıra mühüm daxili və xarici amillərlə şərtlənir. Azərbaycan xalqı əlverişli tarixi şəraitdən və özünün siyasi, iqtisadi, mədəni və intellektual potensialından istifadə edərək XX əsrin sonunda çoxdankı istiqlal arzusunu yenidən gerçəkləşdirdi. Lakin müstəqillik dövrünün qısa tarixi ümummilli lider Heydər Əliyevin belə bir fikrini təsdiq edir ki, “müstəqilliyin əldə

olunması nə qədər çətindir, onun saxlanması, daimi və əbədi olması bundan da çətindir”. Bu illər ərzində Azərbaycanın keçdiyi yolun təhlili göstərir ki, dövlət qurmaq kimi çətin, mürəkkəb və şərəfli missiyaya o dövrdə möhkəm iradəli, geniş və qlobal dünyagörüşlü, xalqın böyük dəstəyinə malik və onun milli liderinə çevrilmiş şəxs başçılıq edə bilərdi və belə də oldu. XX əsrin 90-cı illərinin sonunda Azərbaycanda Ümummilli Lider mövqeyinə yüksələ bilən və bu işlərin öhdəsindən gəlmək iqtidarında olan yeganə şəxsiyyət məhz Heydər Əliyev idi.

Heydər Əliyevin əməli və nəzəri fəaliyyətinin mühüm bir hissəsini onun milli dövlətçilik təlimi, milli-mənəvi və ideya-siyasi dünyagörüşü təşkil edir. Onun bu sahə üzrə toplanmış zəngin irsi təkcə bugünkü ictimai-siyasi dairələr üçün deyil, həm də gələcək nəsillər, Azərbaycana rəhbərlik etmək istəyən bütün liderlər üçün örnək olmağa layiqdir. Müasir Azərbaycanın möhkəm özülünü qoymuş bu tarixi şəxsiyyətin ideya dünyası onun davamçılarının yoluna həmişə işıq salacaq.

Heydər Əliyevin ideya və fikirləri, həyata keçirdiyi siyasət Azərbaycan şəraitində sosialist ictimai-iqtisadi sistemindən yeni cəmiyyətə keçidin elmi-nəzəri və konseptual əsaslarını yaratmışdır. İmperiya və sosialist sistemindən azad olaraq müstəqillik yolu tutmuş, lakin region və dünya güclərinin üst-üstə düşməyən, kəşişən maraqları ilə üz-üzə qalmış, qloballaşan dünyada öz yerini axtaran, milli mənafeələrini qorumağa çalışan gənc Azərbaycan üçün Heydər Əliyevin dövlətçilik təlimi əsl fəaliyyət strategiyası və proqramı idi. Uzun illər öz dövlətçiliyindən və milli-mənəvi köklərindən ayrı salınmış, milli və dövlətçilik maraqları tapdanmış Azərbaycan xalqının özünəqayıdış və özünütəsdiqində Heydər Əliyevin əməli fəaliyyəti və ideya-siyasi baxışlarının çox böyük rolu olub.

Heydər Əliyev 1993-cü ildə yenidən Azərbaycanın rəhbərliyinə qayıdarkən bitkin dövlət konsepsiyasına malik idi. Bu konsepsiyanın bəzi tezisləri onun 1992-ci ildə Azərbaycan ziyalılarına ünvanlanmış müraciətində və elə həmin il qəbul edilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının proqramında öz əksini tapıb. Bu müraciət – proqramda dövrün real ictimai-siyasi vəziyyəti, müstəqil dövlət quruculuğunun şərtləri, regionumuzda və beynəlxalq aləmdə cərəyan edən hadisələrin və yaşanan proseslərin xarakteri, Azərbaycanın daxili durumu, hökm sürən iqtisadi, siyasi böhran, ondan çıxış yolları və digər taleyüklü məsələlər tezislər şəklində özünün əsl siyasi qiymətini alıb.

Ulu öndər Heydər Əliyev hər bir dövlətin varlığının əsasını təşkil edən iqtisadi inkişafı ölkə həyatının ən vacib vəzifəsi hesab edirdi. O öyrədirdi ki, dövlət qurarkən cəmiyyətin yaşam tərzini, ictimai həyat normalarını, idarəçiliyi, qanunçuluğu, sabitliyi, vətəndaş birliyini, milli həmrəyliyi, beynəlxalq təhlükəsizliyi və s. vəzifələri o zaman dolğun və davamlı təmin etmək olar ki, dövlətin iqtisadiyyatı güclü olsun və qarşıya qoyulmuş məqsədlərə cavab versin.

Heydər Əliyev dövlət quruculuğunun bütün sahələrində insan amilinə, milli və dövlətçilik təfəkkürü güclü olan kadrlara ciddi önəm verirdi, hər bir Azərbaycan vətəndaşını milli əxlaqa və güclü iradəyə malik, qlobal və azad düşüncəli, təşəbbüskar, fəal, ölkədaxili və beynəlxalq proseslərdən baş çıxara bilən, təhsilli, ədalətli, Vətəni və xalqı üçün gərəkli insan kimi görmək istəyirdi.

Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasına on illik rəhbərliyi dövründə nəinki müstəqil Azərbaycan dövlətini qurdu və gələcək inkişafının hərtərəfli sağlam təməlini qoydu, eyni zamanda, ölkə vətəndaşlarını səfərbər edən, xalqımızı beynəlxalq aləmdə vahid amal, əqidə, məqsəd və məram ətrafında birləşdirən milli təlim – azərbaycançılıq ideologiyasını yaratdı. 1993-cü ildə Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıdanda Azərbaycanda keçmiş kommunist ideologiyasından imtina edilmişdi. Lakin xalqı müstəqil dövlətçilik ətrafında birləşdirə bilən, azərbaycanlıların kimliyini, yaratdığı dövlətin xarakterini izah edən, milli-mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlayan və inkişaf etdirən, ölkə vətəndaşlarını öz ətrafında səfərbər edərək gələcəyə aparən nə vahid ideya-siyasi təlim, nə də funksional idarəçilik sistemi yaradılmışdı.

Keçmişin bütün zəngin irsindən, o cümlədən elmi, intellektual, mənəvi, ictimai dəyərlərindən total şəkildə imtina meyli Azərbaycanda, sözün həqiqi mənasında, ciddi ideoloji boşluq yaratmışdı. Cəmiyyətin ideyasızlaşdırılması cəhdi bir tərəfdən keçmiş kommunist rejiminə nifrətdən qaynaqlanırdısa, digər tərəfdən 1991–1993-cü illərdə Azərbaycanı idarə edən rəsmilərin aydın məqsəd və məramının yoxluğundan, rəhbərlik etdikləri dövlətin siyasi, iqtisadi, mədəni, mənəvi inkişafı haqqında dolğun təəvvürə malik olmamalarından irəli gəlirdi.

Heydər Əliyevin dövründə Azərbaycan vətəndaşlarını vahid amal, ideya və məqsəd ətrafında birləşdirəcək milli ideologiyanın yaradılması dövlət siyasətinin prioritetinə çevrildi. Bir faktı xüsusi vurğulamalıyıq ki, başqa sahələrdə olduğu kimi, milli-ideoloji baxışlar sisteminin formalaşmasında da Heydər Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varislik prinsipini qorudu və vaxtilə onun qurucularının birləşdirici ideya kimi irəli sürdüyü azərbaycançılıq ideologiyasına müraciət etdi. Həm də, nəinki sadəcə müraciət etdi, onu real və dolğun məzmunla zənginləşdirərək dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırdı.

Ümummilli Lider qeyd edirdi ki, milli ideologiya tarixi keçmişimizlə, millətimizin adət-ənənələri, dövlətimizin bu günü və gələcəyi ilə bağlı olmalıdır. Məlum olduğu kimi, azərbaycançılıq ideyasının tarixi son iki əsrə əhatə edir. XIX əsrin milli maarifçilik hərəkatı nümayəndələrinə qədər azərbaycançılıq ifadəsi əsasən vətənçilik, vətənsəvrlik mənasında işlədilir və onun milli səfərbəredici və gündəlik praktiki təsiri çox aşağı idi. Lakin XIX əsrin maarifçilik hərəkatı nümayəndələri, xüsusən M.F.Axundzadə, A.A.Bakıxanov, H.B.Zərdabi, N.B.Vəzirov, C.Məmmədquluzadə, Ö.F.Nemanzadə, N.Nərimanov və başqaları azərbaycançılığı xalqımıza qarşı həyata keçirilən işğalçılığa, milli məhrumiyyətlərə müqavimət reaksiyası, tarixi yaddaşın qorunması, ana dilinin, milli adət-ənənələrin, mənəviyyatın yaşadılması, inkişafı, milli şüurun oyanışı və s. vasitəsi kimi təbliğ edirdilər.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucuları ilk dəfə azərbaycançılıq ideyasını yeni – daha sistemli məzmununda dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırmağa cəhd göstərərək, Cümhuriyyətin fəaliyyətini bu ideya istiqamətində qurmağa çalışmışlar. Lakin Xalq Cümhuriyyətinin tezliklə süqut etməsi azərbaycançılıq ideyasını da gündəmdən çıxararaq kommunist ideologiyasının kölgəsinə saldı.

Sovet dövründə azərbaycançılıq ideyası əsasən xalqın yaddaşında, o cümlədən milli adət-ənənələrdə, müəyyən qədər də bədii əsərlərdə yaşamış və təbii ki, dövlət ideologiyasına çevrilə bilməmişdir. Lakin bir

faktı xüsusi vurğulamalıyıq ki, Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövründə – 1970–80-ci illərdə azərbaycançılığın inkişafına əlverişli ictimai-siyasi, elmi və mədəni-mənəvi şərait yaradılmışdır. Bu şəraitdən o dövrdə tarixçilər, ədəbiyyatçılar, dilçilər, filosoflar və başqa intellektual fəaliyyət nümayəndələri müəyyən qədər bəhrələnərək bir çox əsərlər yaratmışlar. Həmin əsərlərdə azərbaycançılığın mühüm sahələri olan ümumazərbaycançılıq hissələrinin, Azərbaycan dilinin, milli şüurun, mədəniyyətin, mənəvi dəyərlərin, zamanın sınaqlarından çıxmış ənənələrin inkişafı və dünyada təbliği, gənc nəslin milli ruhda tərbiyə edilməsi və s. məsələlər təlqin olunmuşdur.

Azərbaycançılıq ideyasının formalaşmasında ötən əsrin 90-cı illərində – dövlət müstəqilliyinin bərpası ərəfəsində başlanmış əvvəlcə xalq, sonra isə milli azadlıq hərəkatının əhəmiyyətli rolu olmuşdur. Bu dövrdə azərbaycançılıqla bağlı müxtəlif əsərlərin yenidən çap olunması və yayılması, yeni kitab və məqalələrin yazılması, milli şüurun, ruhun yüksəlişinə xidmət edən xalq hərəkatının vüsət alması insanların kütləvi düşüncə tərzinə öz müsbət təsirini göstərdi. Lakin təəssüf hissi ilə qeyd edilməlidir ki, o illərdə Azərbaycanı yönəldən qüvvələr, xüsusən AXC–Müsavat dairələri respublikanın milli-etnik xüsusiyyətlərini nəzərə almadan, meydan əhval-ruhiyyəsi altında azərbaycançılığın təbliğində kobud səhvlərə yol verdilər. Onlar azərbaycançılığı milli müstəsnaqlıq kimi təqdim edərək onu ümumtürklük ideyası ilə eyniləşdirdilər və bununla da respublikada ölkədaxili etnik və milli etimadsızlıq mühiti yaratdılar. Bu da müvafiq olaraq, həmin dövrdə azərbaycançılıq ideyasının həyata keçirilməsinə, ümumi cəlbədarlığına ciddi zərbə vurdu.

1993-cü ildən Heydər Əliyevin siyasi rəhbərliyə qayıdışı ilə bütün Azərbaycan vətəndaşlarının, dilindən, dinindən, etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, ölkənin istiqlaliyyətini dəstəkləyən insanların vahid dövlətçilik ətrafında birləşdirilməsi üçün ciddi iş aparıldı. Cəmiyyətdə hakim olan istiqlal arzusu, azərbaycançılığın müstəqil dövlətin bütün əhalisinin ali ideologiyasına çevrilməsi, ümummilliyət birliyinin təmin olunması zərurəti tezliklə ictimai-siyasi və elmi-mədəni dairələrin gündəliyinə çıxarıldı. Bunun ardınca, Azərbaycan dilinin rəsmi dövlət dili statusu alması və latın qrafikasının tətbiqi, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, inkişafı və azərbaycançılıq ideyaları ilə birgə bütün dünyada yaşayan həmvətənlərimiz arasında geniş yayılması, 31 dekabrın hər il Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi qeyd edilməsi və bu münasibətlə xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın iştirakı ilə təşkil olunan toplantılar, xarici səfərlər zamanı Heydər Əliyevin həmvətənlərimizlə keçirdiyi görüşlər və s. 1993-cü ildən başlayaraq azərbaycançılıq ideologiyasının dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırılmasının bariz nümunələri idi.

Müstəqilliyinin ilk illərində, xüsusən 1991–1994-cü illərin təhlükəli milli-vətəndaş qarşıdurması və ictimai-siyasi böhranı dövründə Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideyasını daha çox ölkədaxili ictimai-siyasi qüvvələrin, sosial, milli və dini qrupların birləşdirici amili kimi təlqin edir və bu istiqamətdə onu inkişaf etdirməyə çalışırdı. O, mövcud təhlükəli vəziyyəti dəyərləndirərək qeyd edirdi ki, hakimiyyətə, iqtidarlara və onların fəaliyyətinə müxalifətdə durmaq olar. Lakin dövlətə, dövlətçiliyə, milli birliyə, Vətənin, xalqın ümumi marağını ehtiva edən azərbaycançılıq -ideyasına, milli-mənəvi dəyərlərə, milli məsləkə, milli dilə, milli varlığa heç zaman müxalifətdə durmaq olmaz.

Göründüyü kimi, Heydər Əliyevin dövlətçilik təlimi – azərbaycançılıq ideologiyası, ilk növbədə, bütün ölkə vətəndaşlarından Azərbaycanın dövlətçilik maraqlarına, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə, dövlət dilinə həqiqi sevgi və qayğı tələb edirdi. Sonrakı illərdə, xüsusən də 1995-ci ildə Azərbaycanın yeni Konstitusiyasının hazırlanması və qəbulu ərəfəsində Heydər Əliyev azərbaycançılıqla bağlı əvvəlki illərdə səsləndirdiyi fikirlərini bir qədər də inkişaf etdirərək, bu birləşdirici ideyaya tamamilə yeni bir hüquqi-siyasi və ideoloji məzmun verdi, onu tamamilə ölkənin milli-etnik xüsusiyyətlərinə və dünyanın müasir şəraitinə uyğunlaşdırdı. Odur ki, bu gün çəkinmədən və inamla söyləmək olar ki, Heydər Əliyev müasir azərbaycançılıq ideologiyasının – dövrün, zamanın tələblərini, dövlətçiliyin əsaslarını, milli-etnik şəraiti nəzərə alan milli təlimin banisidir. Çünki azərbaycançılıq ideologiyası məhz Ulu Öndərin dövründə həqiqi siyasi-ideoloji məzmun alaraq mükəmməl bir təlimə çevrildi və müstəqil dövlət ideologiyası səviyyəsinə qaldırıldı. Azərbaycançılıq ideologiyası sonrakı illərdə mükəmməl bir konsepsiya kimi tədricən bütün Azərbaycan vətəndaşlarının, dünyada yaşayan əksər həmvətənlərimizin, Azərbaycanla bağlılığı olan hər bir soydaşımızın milli birlik platforması rolunu oynamağa başladı. Əgər Heydər Əliyevə qədər azərbaycançılıq ideyası əsasən etnolinqvistik, ədəbi-bədii, mədəni-estetik, fəlsəfi və mənəvi dəyər kimi mövcud idisə, onun dövründə ciddi hüquqi-siyasi məzmun alaraq bitkin ideyalar sisteminə – dövlət quruculuğunun ayrılmaz tərkib hissəsinə çevrildi.

2001-ci ildə Bakıda tarixdə ilk dəfə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi və minlərlə soydaşımızın iştirakı ilə azərbaycançılığın əsaslarının bir daha geniş müzakirə edilməsi, mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi və gələcək vəzifələrin müəyyən olunması milli ideologiyamızın formalaşması və daha da inkişafında yeni bir mərhələ kimi dəyərləndirilə bilər.

Heydər Əliyevin yaratdığı azərbaycançılıq ideologiyası və onun məzmununa daxil edilmiş əsas prinsiplər 1995-ci ildə ümumxalq referendumu ilə qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında öz əksini tapmışdır. Ümummillə Lider dövlətçilik maraqlarının qorunması deyəndə, ilk növbədə, hamılıqla qəbul etdiyimiz ölkənin Ali Qanununun – Konstitusiyanın müddələrinə əməl olunmasını nəzərdə tuturdu. Bu normalar, ilk növbədə, hər bir Azərbaycan vətəndaşının ümummillə vəzifəsi kimi ölkənin müstəqilliyinin, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunmasında iştirakını, vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar olunmasını, xalqın iradəsinə, qanunların aliliyinə əsaslanan hüquqi, dünyəvi dövlət qurulmasını, ədalətli iqtisadi və sosial qaydalara uyğun olaraq hamının layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsini, ümumbəşəri dəyərlərə sadıqlığı, bütün dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamağı və s. ehtiva edir.

Göründüyü kimi, Ümummillə Liderin azərbaycançılıq ideologiyasının təməlində, ilk növbədə, güclü Azərbaycan dövlətçiliyi prinsipi, ümumazərbaycançılıq qayəsi (vətəndaş birliyi və toleranlıq ideyası), ədalətli və hamı üçün məqbul olan ictimai həyat normaları, ölkənin hər bir vətəndaşının Azərbaycan dövlətini özünün güvənc yeri sayması, bu Vətəni özünün qürur mənbəyi hesab etməsi, başqa etnik-dini mənsubiyyəti olan vətəndaşlarla bəşəri birgəyaşayış qaydaları əsasında ünsiyyət qurması və s. ali dəyərlər dayanır.

Heydər Əliyevin azərbaycançılıq ideologiyasında mərkəzi yerdə dayanan güclü Azərbaycan dövləti anlayışı xalqımızın çoxəsrlik dövlətçilik ənənələrinə söykənərək onları daim yaşadacaq və zənginləşdirəcək bir idarəçilik institutudur. Bu dövlətin təkmil mərkəzi və yerli idarəetmə mexanizmləri, sabit ictimai-siyasi həyatı, işlək qanunları olmalı, hər bir vətəndaşının imkan və bacarıqları lazımi səviyyədə dəyərləndirilməli və qabiliyyətinə görə proseslərə cəlb edilməli, ölkədə şəffaf, tolerant və multikultural mühit hökm sürməli, ümumvətəndaş birliyi dövlətçiliyin təməlinə dayanmalıdır.

Beləliklə, yuxarıda aparılmış təhlildən də görüldüyü kimi, azərbaycançılıq ideologiyası artıq hansısa bir siyasi liderin, partiyanın, yaxud siyasi təşkilatın deyil, bütün Azərbaycan xalqının ümumi maraqlarının ifadəsinə çevrilib. Belə olan halda, bu ideologiyaya müxalifətdə durmaq ümumxalq maraqlarına, ümumxalq fikrinə və mövqeyinə müxalifətdə durmaq kimi dəyərləndirilməlidir. Azərbaycançılıq ideologiyası bu anlamda xalqın istəyi, arzusu və iradəsi ilə qurulmuş dövlətin, bu dövlətin müəyyən olunmuş daxili və xarici siyasət strategiyasının, daimi yaşam və fəaliyyətinin əsasını, başlıca prinsiplərini təşkil edir. Deməli, onun həyata keçirilməsi və qorunması Azərbaycanda yaşayan, fəaliyyət göstərən, bu dövlətin idarəçiliyinə iddia edən hər bir vətəndaş və təşkilat üçün əsas olmalıdır. Əgər hər hansı şəxs və yaxud təşkilat yaşadığı cəmiyyəti, təmsil etdiyi dövləti, Konstitusiyaya ilə müəyyənləşdirilmiş ölkədaxili münasibətlər və dəyərlər sistemini qəbul edirsə, deməli, dövlətin də bu sistemin təminatçısı olmasını mütləq qəbul etməlidir.

Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasını müəyyənləşdirərkən həm də beynəlxalq aləmdə cərəyan edən hadisələri, müasir dünya siyasətini, qloballaşan və transmilliləşən dünyanın inkişaf meyillərini nəzərə alırdı. Əlbəttə, qloballaşan dünyada ölkələrin milli maraqlarını, milli-mənəvi və əxlaqi dəyərlərini qorumaq o qədər də asan olmur. Transmilli şirkətlər və onların arxasında duran fəvqəldövlətlər ölkələrin milli inkişafı, milli mənafehləri, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və sair prosesləri çox qısqançılıqla qarşılayırlar. Heydər Əliyev bütün bu reallığı nəzərə alaraq, bir tərəfdən azərbaycançılıq ideologiyasını ümumbəşəri dəyərlər fonunda formalaşdırır, digər tərəfdən dövlət quruculuğu proseslərində xarici təsirləri milli ideologiyaya süzgəcindən keçirirdi.

Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasını formalaşdırarkən milli-mənəvi dəyərləri, tarixi keçmişimizdən bizə miras qalmış milli varlığımızı və onu fərqləndirən bütün atributları qorumaqla yanaşı, Azərbaycanı, eyni zamanda, müasir, inkişaf etmiş, xalqın maddi-mənəvi tələbatını təmin edə bilən, daxili həyatı sabit, multikultural dəyərlərə, milli və sosial birliyə qovuşmuş bir dövlət kimi görürdü.

Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasının əsasına, ilk növbədə, dünyada yaşayan 40 milyondan çox azərbaycanlının maraqlarını təmin edə biləcək, bütün ölkə vətəndaşlarının sabit, fərvan və dinamik inkişafına cavab verən milli dövləti – müstəqil Azərbaycan dövlətini qoyurdu.

Ulu öndər Heydər Əliyev çıxışlarında bu məsələyə belə şərh verirdi: Müstəqil Azərbaycan dövləti bizim üçün ən qiymətli tarixi nailiyyətdir və onun qorunması, əbədiyaşar edilməsi hər bir azərbaycanlının müqəddəs borcudur. Milli ideologiyadan danışarkən biz, ilk növbədə, bütün xalqımızı, xüsusən gəncləri Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyi prinsiplərinə sadıq olmaq ruhunda tərbiyə etməliyik.

Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətini azad, ədalətli, demokratik, siyasi plüralizmin, tolerant mühitin, multikultural dəyərlərin hökm sürdüyü, vətəndaş cəmiyyətinə malik bir ölkə kimi görmək istəyirdi və daim buna çalışırdı. 1995-ci ildə çoxpartiyalı sistem əsasında ilk parlament seçkilərinin keçirilməsi, ölkənin ilk Konstitusiyasının qəbul edilməsi, Avropanın demokratik institutları ilə Azərbaycanın əlaqələrinin gücləndirilməsi Ümummilli Liderin öz ölkəsinin gələcəyi ilə bağlı mövqeyinin göstəricisi idi. Azərbaycanda əsl çoxpartiyalı sistemin, azad, plüralist cəmiyyətin, qeyri-hökumət təşkilatlarının, müstəqil mətbuatın yaradılması və inkişafı da Heydər Əliyevin bilavasitə səyi ilə həyata keçirilib.

Heydər Əliyevin dövlət təlimi və milli ideyasında ikinci əsas yeri insan amili – millətini və xalqını sevən, dövlətinin yolunda hər bir şücaətə hazır olan, milli-mənəvi dəyərlərini yaşadan, dövlət dilini bilən və sevən, ədalətli və təşəbbüskar, fəal mövqeli və iradəli Azərbaycan vətəndaşı tuturdu. Ulu Öndər öyrədirdi ki, hər hansı dövlətin gücü heç də onun böyüklüyü, yaxud kiçikliyi ilə ölçülmür. Əgər ölkənin vətəndaşı gördüyü işin onun özünə, ailəsinə və xalqına gətirəcəyi xeyri əvvəlcədən anlayır və ədalət prinsipi ilə öz zəhmətinin nəticəsini alırsa, həmin ölkə vətəndaşları daha ideyalı, əzmlı və iradəli, belə ölkələr isə bir qayda olaraq güclü, qüdrətli və əzəmətli olurlar.

Ümummilli Liderin dövlət təliminə görə dinindən, dilindən, milli mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, bütün ölkə vətəndaşları qanun və ədalət qarşısında bərabərdir. Təsadüfi deyil ki, 1993-cü ildə Heydər Əliyevin idarəçilik fəaliyyətinin mühüm bir sahəsini Azərbaycanda harmonik cəmiyyətin yaradılması, insan potensialının quruculuq işlərinə cəlb edilməsi, sosial ədalət prinsiplərinin bərqərar olması və insanların öz dövlətinə inamının artırılmasına xidmət təşkil etmişdir. Heydər Əliyevin milli həmrəylik və vətəndaş birliyi ideyası, insan resurslarından səmərəli istifadə, hər bir vətəndaşın öz dövlətinə bağlılığı, dövlətin hər bir insana, hər bir insanın isə dövlətçiliyinə xidmət etməsi amalı 1995-ci ildə qəbul olunmuş Konstitusiyada da əksini tapmışdır.

Azərbaycançılıq ideologiyasının mahiyyətini təşkil edən əsaslardan biri də Heydər Əliyev üçün milli-mənəvi dəyərlərin, ana dilinin və mədəniyyətin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi idi. Ulu Öndər bununla bağlı qeyd edirdi ki, milli ideologiyamızın konsepsiyası tarixi keçmişimizi, milli adət-ənənələrimizi, dilimizi, dinimizi və mədəniyyətimizi əks etdirməli, bu dəyərlərin qorunub saxlanılmasına və inkişafına xidmət etməlidir.

“Milli mənsubiyyət hər bir insan üçün onun qürur mənbəyidir. Mən həmişə fəxr etmişəm və bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!” Bu ifadələr Ümummilli Liderimizin milli-mənəvi dünyasını, vətəndaş mövqeyini və varlığını göstərən, öz milli köklərinə bağlılığını sübut edən tarixi bir bəyanat idi.

Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasından danışarkən layiqli vətəndaş, xüsusən hərtərəfli inkişaf etmiş gənc nəslin yetişdirilməsi məsələsini xüsusi fərqləndirirdi. O, Azərbaycan gənclərini sərbəst düşüncə tərzinə malik, cəmiyyətdə və dünyada gedən proseslərdən baş çıxara bilən, vətənpərvər, dövlətçilik təfəkkürü güclü olan savadlı, bacarıqlı, intellektli insanlar kimi görürdü. Ümummilli Lider qeyd edirdi: Biz elə bir nəsil yetişdirməliyik ki, o, öz dövlətini sevsin, onu qorumağı, yaşatmağı və bütün dünyada layiqincə

təmsil etməyi bacarsın. Gənc nəsil öz milli adət-ənənələrinə sadıq olmalı, ana dilini, milli mədəniyyətimizi dərindən öyrənməli, eyni zamanda, bəşəri dəyərləri mənimsəməlidir.

Ölkəmizin tarixinin mürəkkəb və taleyüklü dövründə dövlətə rəhbərliyin ağır məsuliyyətini öz üzərinə götürmüş Heydər Əliyevin dövlətçilik təlimi və onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan azərbaycançılıq ideologiyası müstəqil Azərbaycanın bugünkü varlığının və gələcək inkişafının əsasını təşkil edir.

Ulu Öndərin siyasi xəttini ardıcıl olaraq davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev onun müstəqil dövlət quruculuğu yolundakı nəzəri və praktiki irsinə qiymət verərək demişdir: “1993–2003-cü illər ölkəmizdə sabitlik və inkişaf illəri kimi tarixdə qalacaqdır. Çünki məhz o illərdə dövlətçiliyin əsasları qoyuldu, Azərbaycan dövləti quruldu, 1995-ci ildə müstəqil dövlətin Konstitusiyası qəbul edildi, dövlətçiliyin ideoloji əsasları – azərbaycançılıq məfkurəsi formalaşdırıldı... Heydər Əliyev tərəfindən yaradılan bu əsaslar hazırda Azərbaycan xalqına yol göstərir”.

Ötən 16 ildə Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlərinin, ana dilinin inkişafı və saflığının qorunmasını, gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsini, xalqımızın tarixi irsinin yaşadılmasını, ölkə daxilində tolerantlıq mühitinin və multikultural dəyərlərin möhkəmləndirilməsini və s. məsələləri dövlət siyasətinin tərkib hissəsinə çevirməsi onun Heydər Əliyevin dövlətçilik təliminə verdiyi ciddi əhəmiyyətin və bu təlimi yaradıcı şəkildə inkişaf etdirməsinin əyani təzahürüdür. Prezident İlham Əliyevin rəşadətli, uzaqgörən və pragmatik siyasəti, cəsarətli addımları, güclü liderlik keyfiyyətləri və yorulmaz gündəlik əməyi sayəsində Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin müəyyənləşdirdiyi strateji vəzifələrin öhdəsindən uğurla gəlir və gələcəyə doğru inamla irəliləyir.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikası hazırda öz tarixinin ən yüksək inkişaf dövrünü yaşayır. Geridə qoyduğumuz 16 il ərzində ölkədə ictimai-siyasi sabitlik qorunub saxlanılıb, demokratik institutlar möhkəmləndirilib, iqtisadiyyat gücləndirilib, əhəlinin məşəlləri, pensiya və müavinətləri dərəcələrlə artırılıb. Azərbaycan iqtisadiyyatı rəqabətqabiliyyətliliyinə görə dünya miqyasında 35-ci, inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında isə 3-cü yerə yüksəlib. Prezident İlham Əliyev müasir mürəkkəb geosiyasi vəziyyətdə düşünülmüş və ardıcıl siyasət yürüdür, dövləti beynəlxalq səviyyədə layiqincə təmsil edir.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev qazanılmış nailiyyətlərin səbəblərinə qiymət verərkən həmişə iki amili xüsusi qeyd edir: xalqın etimadı və Heydər Əliyev ideyalarına, onun siyasi kursuna sədaqət. 2018-ci il aprelin 11-də keçirilmiş prezident seçkilərində İlham Əliyevin parlaq qələbəsi Azərbaycan xalqının yüksək etimadının və öz liderinə olan inamının əyani təzahürü idi. Bu qələbənin zəruri şərti isə Ulu Öndərin ideyalarına sədaqət, onun müəyyənləşdirdiyi yolun bacarıqla davam etdirilməsidir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin ikinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdışından – oktyabr ayının 3-də ilk dəfə Prezident seçilməsindən 26 il ötür. Onun Azərbaycanın tərəqqisinə xidmət edən səmərəli dövlətçilik siyasəti bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Gündən-günə modernləşən Azərbaycan Respublikası bu il 96 illiyini böyük ehtiramla qeyd etdiyimiz Ulu Öndərin işıqlı

xatirəsinə ən böyük töhfədir. Milli dövlətimiz durduqca Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının qəlbində yaşayacaq, onun nurlu ideyaları daim yolumuza işıq salacaqdır.

Xalq qəzeti.-2019.-2 oktyabr.-№217.-S.1,5.

Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi qırılmaz vəhdət təşkil edir

M. Mirzə

Bu gün Azərbaycan Respublikası özünün sürətli inkişaf dövrünü yaşayır. Ölkənin çox zəngin dövlətçilik tarixi var. Xalqımızın birliyi dövlətimizin güclənməsinə, daha mətin addımlarla irəliyə getməsinə səbəb olur. Müstəqil bir ölkənin vətəndaşları kimi, biz Vətənimizin çiçəklənməsi, qüdrətlənməsi və suverenliyinin möhkəmləndirilməsi üçün var-qüvvəmizlə çalışmalıyıq. Buna nail olmaq üçün bütün həmvətənlərimiz, o cümlədən xaricdə yaşayan soydaşlarımız sıx birləşməli, harada yaşamalarından asılı olmayaraq, milli maraqlarımızı qətiyyətlə qorumalıdır.

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi, sıx əməkdaşlığını və bir bayraq altında fəaliyyət göstərmələrini dövlət siyasətinin prioriteti hesab edir. Dövlət başçısının rəhbərliyi altında bu istiqamətdə həyata keçirilən davamlı və ardıcıl siyasət diaspor quruculuğunun inkişafını yeni müstəviyə çıxarmışdır. Bu siyasətin nəticəsidir ki, hazırda dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi özünü milli-siyasi birlikdə, əməli addımlarda və konkret nəticələrdə göstərir. Xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar arasında sıx əməkdaşlığın yaradılması, fəaliyyətlərinin daha da möhkəmləndirilməsi və diaspor qurumlarının təsirli qüvvəyə çevrilməsi prosesi uğurla davam etdirilir. Təbii ki, Azərbaycan haqqında obyektiv məlumatların yayılmasında və dövlət maraqlarının qorunmasında, azərbaycançılıq ideyasının, həmçinin adət-ənənələrimizin daha geniş təbliğində xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın rolu böyükdür. Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra qarşıya qoyulan əsas vəzifələrdən biri də diaspor quruculuğunun inkişafı olmuşdur.

Lakin müstəqilliyimizin ilk illərində ölkədə yaranmış xaos və anarxiya, dövlət idarəçiliyindəki naşılıq bu sahədə də böhran yaratmışdı. Xalqın təkidli tələbi ilə yenidən respublikaya rəhbərlik edən ulu öndər Heydər Əliyevin qarşıya qoyduğu əsas vəzifələrdən biri də dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın müstəqil Azərbaycan dövlətinin ətrafında birləşdirilməsi idi. Ümummillilərin rəhbərliyi ilə bu istiqamətdə mühüm qərarların qəbul edilməsi və dövlət səviyyəsində məqsədyönlü addımların atılması dünya azərbaycanlılarının bir araya gətirilməsində, təşkilatlanmasında böyük rol oynamışdır. Heydər Əliyev xarici ölkələrdə Azərbaycan diasporunun formalaşdırılmasının vacibliyini, lobbicilik fəaliyyətinin əsas istiqamətləri və perspektivlərini bəyan etmişdir.

Hələ Naxçıvan MR Ali Məclisinin 1991-ci il tarixli iclasında dünya azərbaycanlılarına müraciət edən Heydər Əliyev onları birliyə, həmrəyliyə, bir bayraq altında fəaliyyət göstərməyə çağırırdı: “Biz istərdik ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar həmin ölkələrin vətəndaşları kimi yaşasınlar. Ancaq heç vaxt öz milli köklərini, milli mənsubiyyətlərini itirməsinlər. Çünki bizi birləşdirən milli mənsubiyyətimizdir, tarixi köklərimizdir, milli-mənəvi dəyərlərimizdir. Vətəninizi, millətini sevən hər bir azərbaycanlı müstəqilliyimizin dönməzliyi üçün ciddi səy göstərməli, Vətənimizin, respublikamızın taleyi hər bir

soydaşımızın taleyi olmalıdır”. Ulu öndərin bu çağırışı həmvətənlərimizin yaşadığı bütün ölkələrdə böyük əks-səda yaratdı. Bundan sonra diaspor qurumlarında əsaslı canlanma müşahidə olundu. Xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması prosesi yeni mərhələyə qədəm qoydu. Diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti tədricən daha effektiv oldu və təkmilləşdirildi. Azərbaycanla bağlı erməni lobbisinin və ermənipərəst dairələrin yaydıqları yalan və böhtanla dolu məlumatların qarşısının alınması istiqamətində əməli addımlar atıldı. Respublikamız haqqında reallıqların dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdırılması işinin müasir tələblər səviyyəsində qurulmasının təmin olunması, soydaşlarımız arasında ideya birliyinin möhkəmləndirilməsi və onların tarixi Vətənlə əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətində qətiyyətli addımlar atıldı. Azərbaycanın siyasi, iqtisadi və hərbi cəhətdən güclənməsi, dünya siyasi arenasında mövqeyini möhkəmləndirməsi, söz sahibinə çevrilməsi diaspor təşkilatlarını da aktivləşdirdi. Bu təşkilatların sıraları genişlənməyə, fəaliyyətləri keyfiyyətcə yeni məzmun kəsb etməyə başladı. “Diaspor üzvləri də Azərbaycanın elçiləridir” ifadəsi dövlətin diaspor siyasətinə verdiyi önəmin daha bir parlaq təzahürü kimi qiymətləndirilməyə layiqdir.

2001-ci ilin noyabrında doğma Azərbaycanda - Bakıda keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı müxtəlif ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın bir araya gətirilməsində, diasporlar arasında sıx əməkdaşlıq yaradılmasında, bir-biri ilə yaxından tanış olmalarında zirvə nöqtəsi oldu. Həmin vaxtdan başlayaraq, diaspor quruculuğu sahəsində daha inamlı addımlar atıldı. Artıq dünyada yaşayan həmvətənlərimiz hiss edirdilər ki, onların arxasında Azərbaycan dövləti dayanıb. Bundan sonra daha böyük inamla fəaliyyət göstərməyə başladılar. Xaricdəki soydaşlarımızın yaşadıkları ölkənin ictimai-siyasi proseslərində fəallıq göstərməsi müstəqilliyini yenidən qazanmış ölkəmiz üçün böyük önəm kəsb edirdi. Bir tərəfdən onlar həmin ölkələrdə nüfuz qazanmış, mövqelərini möhkəmləndirmiş olur, digər tərəfdən isə xalqımız haqqında yayılan böhtan və yalanların qarşısını alır, Azərbaycanın demokratik, hüquqi, suveren dövlət olması barədə yaşadıkları ölkələrdə rəy formalaşdırırdılar.

Azərbaycandan kənarında yaşamaq, fəaliyyət göstərmək çox çətin, çətin olduğu qədər də məsuliyyətlidir. Azərbaycanlı adı daşıyan, damarlarında ulu babalarımızın qanı axan hər bir soydaşımız çiyinə götürdüyü yükün məsuliyyətini və necə şərəfli olduğunu dərk etməlidir. Xaricdə azərbaycanlıların diaspor tarixi elə də qədim olmasa da, qısa zaman ərzində böyük bir təşkilatlanma yolu keçməyə müvəffəq oldular. Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi bir-birilə üzvi surətdə bağlı olan, qırılmaz vəhdət təşkil edən əsas məsələdir. Müasir Azərbaycan artıq uğurla addımlayan, öndə olan bir dövlətdir. Dünya azərbaycanlılarının vətəni olan Azərbaycan qürurla irəli gedən, sürətli yüksəliş yolu keçən və təbii sərvətlərlə bol bir ölkədir.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin formalaşmasında müstəsna xidmətləri olan xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin miras qoyduğu dövlətçilik ənənələri daha da möhkəmlənir. Ulu öndər Heydər Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayındakı çıxışında tövsiyə edirdi: “Azərbaycanlılar gərək yaşadıkları ölkədə o şəraiti mənimsəyərək, orada özləri üçün yaxşı mövqe tutsunlar. Ancaq öz milli-mənəvi

dəyərlərinə, milli köklərinə sadıq olsunlar. Bizim hamımızı birləşdirən, həmrəy edən azərbaycançılıq ideyasıdır, azərbaycançılıqdır”.

Azərbaycan diasporunun fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdən biri də Moldova Respublikasıdır. İki ölkə arasında diplomatik əlaqələr 1992-ci il mayın 18-də qurulub. 2004-cü ildə Moldova Ukraynadakı səfirini, eyni zamanda Azərbaycana da təyin edib. 2005-ci ilin martında isə Azərbaycan Respublikasının Moldovada səfirliyi fəaliyyətə başlayıb. Azərbaycanla Moldova arasında əlaqələrin inkişaf etməsində hər iki dövlət başçısının qarşılıqlı səfərləri, eləcə də ölkə prezidentlərinin müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda görüşləri önəmli rol oynayıb.

Keçmiş SSRİ məkanına daxil olan ölkələrdən sayılan Moldovada təxminən altı minə yaxın soydaşımız yaşayır. Burada yaşayan bütün azərbaycanlıların vahid ideya ətrafında birləşməsi, soydaşlarımızla əlaqələrin genişləndirilməsi, onlar arasında birlik və həmrəylik hisslərinin gücləndirilməsində səfirliyimizin də müstəsna rolu vardır. Onu da qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının Moldova Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Qüdsi Osmanovdur. O, 7 sentyabr 2016-cı ildə ölkə Prezidentinin sərəncamı ilə bu vəzifəyə təyin olunmuşdur. Q.Osmanov 1997-2004-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının Sankt-Peterburq şəhərindəki Fəxri konsulu, 2013-2016-cı illərdə isə Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyasındakı səfir müavini vəzifəsində çalışmışdır. Ötən müddət ərzində Q.Osmanov Moldovada ölkəmizi layiqincə təmsil edir. Hər zaman soydaşlarımızın problemləri ilə maraqlanır və diqqət mərkəzində saxlayır. Odur ki, bu ölkədəki soydaşlarımız səfirliyin fəaliyyətindən razılıq edir, minnətdarlıqlarını bildirirlər. Həmçinin səfir Q.Osmanov Moldovada təhsil alan Azərbaycanlı tələbələrin problemlərini daim diqqət mərkəzində saxlayır. Azərbaycanın hər bir xarici ölkədə necə tanınması səfirliklərin fəaliyyətindən çox asılıdır. Azərbaycanın xaricdəki səfirliklərinin üzərinə fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə respublikamızın maraqlarının müdafiəsi, dövlətimizin tanıtılması, milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliği baxımından böyük iş düşür. Azərbaycanın haqq işinin dünyaya çatdırılmasında onların rolu böyükdür. 20 Yanvar faciəsinin, Xocalı soyqırımının, torpaqlarımızın 20 faizinin erməni qəsbkarları tərəfindən işğalı və s. təmsil etdikləri ölkədə daha da geniş təbliğatının aparılmasına ehtiyac duyulur. Moldovada da bu istiqamətlərdə geniş təbliğat işləri aparılır.

Çıxışlarının birində cənab İlham Əliyev demişdir: “Azərbaycan bu gün müstəqil siyasət aparan ölkədir və bu, bizim üçün ən böyük dəyərdir, ən böyük nemətdir. Yəni bu sahədə də müsbət imkanlar var. Biz bu gözəl imkanlardan səmərəli istifadə etməliyik. Çünki Azərbaycanın artan önəmi, iqtisadi potensialı, uğurlu xarici siyasəti, böyük dövlətlərlə olan strateji tərəfdaşlığımız - bütün bunlar ölkəmiz üçün çox gözəl perspektivlər açır. Biz də bunlardan səmərəli istifadə edirik və edəcəyik. Bu sahədə səfirliklərin də çox böyük rolu var. Çünki Azərbaycan haqqında həqiqətlərin dünya birliyinə çatdırılması çox önəmlidir”.

Dövlət başçımızın müvafiq müddəalarını əldə rəhbər tutan Moldovadakı səfirliyimiz iki ölkə arasında münasibətlərin daha da yaxşılaşmasına, iqtisadi əlaqələrin yüksəlməsinə, xalqlarımız arasında dostluq tellərinin daim möhkəmlənməsinə səylə çalışır.

Respublika.-2019.-24 fevral.-№45.-S.7.

Azərbaycan diasporu – dünən və bu gün

Anar Turan

Azərbaycan diasporu inkişafının elə bir mərhələsinə çatmışdır ki, bu da qəlbi Vətən eşqi ilə döyünən hər bir soydaşımızı sabaha ruhlandırır, gələcəyə ümidləndirir. Çünki diaspor qürbətdə millətin və dövlətin təbii müdafiəçisi, ölkə həqiqətlərinin canlı rüporudur.

Bir neçə gün bundan əvvəl Fransada bir qrup erməni təxribatçısı Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə həsr olunmuş tədbirin keçirilməsinə mane olmağa cəhd göstərib. Azərbaycanın Fransadakı səfirliyi və UNESCO yanında daimi nümayəndəliyinin Xocalı soyqırımını ilə bağlı keçirdiyi tədbirə görə “San-Eustache” kilsəsinə bir qrup erməni basqın edib. Təxribatçılar qışqıraraq kilsədəki stulları sındırmağa, qonaqlara qarşı nalayiq hərəkətlər etməyə cəhd göstəriblər. Onlar daha sonra tədbir iştirakçılarını kilsəni tərk etməyə çağıraraq, qonaqları təhqir ediblər. Lakin mərasimə gəlmiş qonaqlar kilsəni tərk etməyiblər. Onların əksəriyyəti ermənilərə öz etirazlarını bildirərək təxribatçılardan kilsədən çıxmalarını tələb ediblər. Yalnız Fransa polisinin müdaxiləsindən sonra 20 nəfərdən ibarət erməni təxribatçı kilsədən kənarlaşdırılıb.

Deməli, vəziyyət o həddə çatmışdır ki, artıq erməni dərnəkləri həmişəki təxribatlarının xəritəsini bir az da genişləndirərək kilsələrə, xristianların müqəddəs məkanlarına nüfuz etməyə başlayıblar. Bu, bir daha onu göstərir ki, ən qədim xristian etnos adına iddia edən ermənilər hələ də siyasi və ərazi intriqalarını kilsəyə yönəltməkdən nəinki çəkinmir, əksinə, şovinist ambisiyaları nəminə ehtiram göstərilən, müqəddəs bilinən ibadətqahlara da basqın edirlər.

Onu da xatırlatmaq lazımdır ki, bu, ermənilərin ilk təxribatı deyil, sadəcə son illər onların dünyanın müxtəlif ölkələrində, o cümlədən, Qərbi Avropada bizə qarşı belə aqressiv addımlar atmaqlarının səbəbi artıq Azərbaycan diasporunun əvvəlki illərdən fərqli olaraq kifayət qədər güclənməsi və hədəfə toxunan planlı, məqsədyönlü təşkilati tədbirlər həyata keçirməsidir. İndi demək olar ki, hər il qan yaddaşımızla bağlı günlərdə Avropanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış azərbaycanlıların fəal, ictimailəşmiş kəsimi bir araya gələrək izdihamlı aksiyalar, piketlər, elmi və kütləvi tədbirlər keçirərək vətəndaşı olduğu ölkələrin yerli əhalisini Azərbaycan həqiqətləri ilə məlumatlandırırlar. Elə təkcə bu il Belçikanın paytaxtı Brüsseldə Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümünə həsr olunmuş izdihamlı mitinqin keçirilməsi yumşaq desək, erməniləri təşvişə salıb. Aksiya Avropanın Azərbaycan diasporu birlikləri tərəfindən təşkil edilmişdi. Mitinqdə mindən çox insan iştirak edərək Ermənistanın cinayətkar əməllərini

pisləmişdir. Bundan əlavə, ABŞ-ın İllinoy ştatının ən böyük ali təhsil müəssisələrindən olan Şimal-Şərqi İllinoy Universitetində Azərbaycanlı Amerikan İcması tərəfindən təşkil olunan Xocalı qətliamının anım tədbiri, Londonda, Dubayda, Praqada, Madriddə, Tbilisidə, hətta uzaq Efiopiyada və digər ölkələrdə XX əsrin sonunda törədilmiş azərbaycanlıların soyqırımına silsilə tədbirlərin həsr edilməsi şübhəsiz ki, antiazərbaycan şəbəkəsinin başında duran qüvvələrə, o cümlədən erməni lobbisinin xoşuna gəlmir. Burada xüsusilə “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq kampaniyasının təbliğatı əhəmiyyətli dərəcədə hiss olunur və həqiqətlərimizin dünyaya çatdırılmasında vacib rol oynayır.

Məhz bu kampaniyaya start veriləndən sonra bir sıra ölkələrin parlamentləri Xocalı soyqırımının tanınması ilə bağlı qərarlar qəbul edib. Hətta ayrı-ayrı dövlətlərdə Xocalı soyqırımını abidələri qoyulub. Nəticədə bu kimi tədbirlərin miqyası genişləndikcə, erməni vandalizmi təbliğ olunduqca, Ermənistanın siyasi hakimiyyətində uzun müddət təmsil olunmuş şəxslərin ağır cinayətlərdə birbaşa iştirakı daha çox yayıldıqca düşmən ölkənin və lobbisinin özləri haqqında yaratdığı “məzlum millət” imici sarsılır. Əksinə, onların uzun müddət gizlətməyə çalışdıqları mənfi keyfiyyətləri– qəddar, zalım və işğalçı görkəmləri formalaşır. Məhz buna görə də, erməni diaspor və lobbi təşkilatları hər vaxtlə Azərbaycan dövlətinin və diaspor təşkilatlarının təşkil etmək istədiyi tədbirlərin baş tutmaması üçün əllərindən gələni edirlər.

Bütün bunlar bir daha onu göstərir ki, son illər azərbaycanlılar arasında milli identifik amillərin güclənməsi, dövlətimizin diaspor təşkilatlarının birgə, mobil olaraq çalışması üçün dəstəyini göstərməsi öz bəhrəsini verməkdədir. Lakin diasporumuzun təşkilatlanması heç də asan başa gəlməmişdir. Bu günədək xaricdə yaşayan azərbaycanlılar uzun və keşməkeşli yol keçmişlər.

Cümhuriyyətdən sonra

Məlum olduğu kimi, 1920-ci il aprelin 28-də bolşevik ordusu Azərbaycanın müstəqilliyini qəsb etdi. Bununla, 23 aylıq fəaliyyəti ilə xalqımızın tarixində silinməz izlər qoyan milli hökumətimiz devrildi. Cümhuriyyət qurucularının bir qismi həbsxanaya salındı, bir qismi sui-qəsdə məruz qaldı, digər bir hissəsi isə təqiblərə məruz qalaraq ölkəni tərk etmək məcburiyyətində qaldılar. Cümhuriyyət parlamentində qəbul olunmuş ən mühüm qərarlardan biri də 1919-cu ilin sentyabrın 1-də xaricdə təhsil almaq üçün 100 tələbənin seçilməsi və göndərilməsi idi. Lakin sovet hakimiyyəti qurulan kimi xarici ölkələrdə mütəxəssis olmaq üçün göndərilən gənclərə dövlət təqaüdünü dayandırdı. Onların çoxu geri dönəcəyi təqdirdə həbs təhlükəsini nəzərə alaraq bir daha qayıtmadı. Bundan əlavə, Bakıdan siyasi təqiblər ucbatından gedən mühacilərimiz də dünyanın

müxtəlif ölkələrində qərarlaşaraq Azərbaycan diasporunun lokomotivi rolunu oynamağa başladılar. Cümhuriyyətin baniləri və milli ideoloqlarımız başda M.Ə. Rəsulzadə olmaqla Ə. Topçubaşov, Ə. Ağayev, N. Şeyxzamanlı, M.Y. Cəfərov, Ş. Rüstəmbəyli, C. Şıxlinski, C. Kazımbəyli və digər vətənsəvər ziyalılar məskunlaşdıqları ölkələrdə diasporumuzu formalaşdırdılar. Milli təfəkkürlü, təəssübkeş ruhlu bu ziyalılarımız qürbətdə Vətən həsrəti ilə yaşasalar da, Azərbaycan adını, tarixini, ədəbiyyatını, dilini, mənəvi dəyərlərini olduqları hər yerdə təbliğ etməyə qərar verdilər. Dəfələrlə qurultaylar, toplantılar keçirdilər. Azərbaycan adına jurnallar, qəzetlər çıxardılar, kitablar yazdılar, radiolarda çıxışlar etdilər. Bir sözlə ömürlərinin axırına qədər Azərbaycan davası apardılar. Bütün bunlar sovet hakimiyyətinin və kəşfiyyatının disidentlərin kabusuna çevrildiyi vaxtlarında həyata keçirilirdi. Adı çəkilən liderlərimizin övladları da, sonralar bu müqəddəs irsi davam etdirərək, Vətən naminə təqdirəlayiq işlər gördülər. Bütün bunlar 1920-ci illərdən sonra xaricdə məskunlaşan azərbaycanlılar arasında milli bağların tamamilə yoxa çıxmasının, assimilyasiyasının qarşısını xeyli dərəcədə aldı. Nə az, nə çox-- düz 71 il sovet təbliğat maşını milli ideoloqlarımızın fəaliyyətini unudura bilmədi. 1991-ci ildən sonra isə Azərbaycan xalqı öz övladlarının xatirəsini birdəfəlik əbədləşdirdi.

Diasporun spontan inkişafı

Azərbaycanda sovet hakimiyyətinin milli məsələlərdə soyuq, bir çox hallarda isə qəti olaraq əks siyasətinə baxmayaraq ümummillə lider Heydər Əliyev hakimiyyətdə olduğu 1969-1982-ci illərdə xaricdə təhsil almaq üçün seçilmiş gənclərin göndərilməsi normaya çevrilmişdi. Azərbaycanlıların bir-birinin ətrafında sıx birləşməsi üçün bu siyasət önəmli rol oynayırdı. Lakin diasporun açıq formada inkişaf etməyə başlaması müstəqilliyimizin bərpasından sonra tam mümkün oldu. Bu, xaricdə fəaliyyət göstərən milli düşərgələrlə sıx təmasda inkişafa doğru dönüş nöqtəsinə çevrildi. Belə ki, 1991-ci ilin 16 dekabrında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının birliyini yaratmağın əhəmiyyətini nəzərə alaraq dekabrın 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü elan etdi. Soydaşlarımızın tarixi Vətənlə əlaqələrini daha da gücləndirmək istiqamətində ümummillə liderin atdığı mühüm addımlar tədricən nəticəsini verməyə başladı və 2001-ci ilin noyabrında Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi kimi tarixi hadisə baş verdi. Dünya azərbaycanlıları ilk dəfə olaraq Bakıda bir araya gəldi, qarşıda duran vəzifələri, problemləri, onların aradan qaldırılması yolları müzakirə edildi. Ümummillə liderin diaspor quruculuğu

sahəsində ardıcıl olaraq həyata keçirdiyi uzaqgörən siyasəti nəticəsində Azərbaycan diasporunun tarixində yeni mərhələ başlandı.

5 iyul 2002-ci ildə “Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” fərman imzalandı. 2008-ci ildə isə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə bu komitənin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı. Bu illər ərzində azərbaycanlıların təşkilatlanması istiqamətində müəyyən işlər görüldü, türkdilli ölkələrin diaspor təşkilatları ilə əlaqələr quruldu və birgə fəaliyyət strategiyası qəbul olundu. Prezident İlham Əliyevin çıxışında “Mən 50 milyonluq azərbaycanlının Prezidentiyəm” fikrini qətiyyətlə deməsi dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın heç də tək olmadığını, dövlətimizin timsalında ən böyük dəstəkçilərinin olduğunu sübut etdi.

Hazırda xalqlar arasında sürətli inteqrasiya meyillərinin güclənməsi diaspor quruculuğu sahəsində daha effektiv işlər görməyi qaçılmaz edir. Bu gün dünyanın təqribən 50 ölkəsində 556 diaspor təşkilatımız mövcuddur. Bu qədər təşkilatın bir-biri ilə əlaqələndirilməsi kimi çətin bir missiyanı Avropanın və digər ölkələrin birləşmiş diaspor qurumları ilə yanaşı, Azərbaycanın əlaqədar dövlət qurumları da həyata keçirirlər. Xarici siyasət prioritetlərimizin önə çəkilməsində diasporun güclü olması mühüm amildir. Bu baxımdan, Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin payına böyük məsuliyyət düşür.

Doğrudur, Azərbaycanın diaspor təşkilatlarının dayanıqlı əsaslar üzərində qurulması və daha güclü təməllərlə fəaliyyət göstərməsi üçün dövrün tələblərinə uyğun yeni strateji istiqamətlər müəyyənləşdirilib. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsində strateji hədəflərə yönələn yenilənmiş fəaliyyət proqramı çərçivəsində artıq intensiv tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılıb. Türkiyə, Fransa, Almaniya, Rumıniya, Ukrayna, Rusiya, Gürcüstan, İsveçrə, İsveç, Hollandiya, Çin və Amerika Birləşmiş Ştatlarına səfərlər edilib, soydaşlarımız və diaspor fəalları ilə görüşlər keçirilib, onların problemləri öyrənilib və həlli istiqamətində əməli tədbirlər görülür. Onu da qeyd edək ki, artıq Xarici İşlər Nazirliyi və Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında əməkdaşlıq haqqında razılaşmaya uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən bütün diplomatik nümayəndəliklərinə birgə fəaliyyətlə bağlı müvafiq məktub göndərilib. Bu istiqamətdə digər əlaqələndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi də gündəlikdə duran məsələlər sırasındadır və yeni fəaliyyət proqramları çərçivəsində atılan addımların müvafiq nəticələrinin təhlili göstərir ki, ayrı-ayrı ölkələrdəki Azərbaycan diaspor təşkilatları öz fəaliyyətlərində yeni, effektiv iş mərhələsinin başladığını etiraf edir.

Lakin Azərbaycanın gərgin geostrateji mövqedə yerləşməsi, müharibə və münaqişə vəziyyətində olmağımız, ölkəmizə qarşı qara piar aparən qüvvələrin daim aktiv olması, xaricdə

məskunlaşan həmvətənlərimiz arasında qırılmaz milli-ideoloji bağların tam olmaması həm bu sahə ilə bağlı ictimai təşkilatların, həm də əlaqədar dövlət qurumlarının üzərinə daha böyük vəzifələr qoyur. Bir sözlə görülən işlər çox olsa da, görüləcək işlər də yetərincədir. Qloballaşmanın milli ənənələri sıradan çıxardığı bir dövrdə soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə assimilyasiyaya məruz qalması deyil, inteqrasiya etməsi günün aktual məsələsidir. Xaricdə yaşayan soydaşlarımız arasında ana dilinin qorunması, yaşadılması vacib şərtlərdən biridir. Məsələn, bu yaxınlarda İsveçrədə “Qarabağ” adlı Azərbaycan dili və mədəniyyəti məktəbi açılaraq, soydaşlarımızın istifadəsinə verilib. Fransanın Nant şəhərində də belə bir tədris ocağının açılması planlaşdırılır. Paralel olaraq, komitənin İctimai Televiziya ilə birgə layihəsi çərçivəsində ayda bir dəfə “Vətən uzaqda deyil” adlı veriliş yayımlanması və həmin verilişdə xaricdə yaşayan soydaşlarımızla müsahibələr, həyata keçirilən layihələr barədə videoreportajlar və s. yer alması soydaşlarımızla rəhbərliyin artırılmasında mühüm rol oynayır.

Mətbuatımızda diaspor mövzularına geniş yer ayrılır. Fəaliyyətdə olan əsas KİV-in demək olar ki, hamısı diaspor mövzusunə geniş yer ayırır, diaspor rəhbərlərinin, üzvlərinin gördükləri işlər mütəmadi işıqlandırılır. Ayrıca olaraq Diaspor TV onlayn televiziyasının fəaliyyətini də bura əlavə etmək lazımdır. Bu yaxınlarda Diaspor-FM radiosu da artıq test yayımına başlayıb. Bütün bunlar Azərbaycanda ictimai və dövlət institutlarının diaspor və lobbiçiliyin inkişafına mühüm vaxt və diqqət ayırdığını göstərir. Dövlət də, vətəndaşlarımız da yaxşı dərk edirlər ki, milli məsələlərdə həmrəylik nümayiş etdirmək varlığımız üçün həyati əhəmiyyət daşıyır və bu proses yalnız güclü təşkilatlanma ilə reallaşa bilər.

Beləliklə, Azərbaycan diasporunun keçmişinə və bugününə nəzər saldıqda nə qədər məzmunlu bir yol keçdiyi aydın görünür. Burada onu da etiraf etmək lazımdır ki, diasporumuz heç vaxt indiki qədər güclü, təşkilatlanmış, düzgün koordinasiya olunan formada və gücdə olmamışdır. Deməli, diasporun güclü olması üçün milli özünüdərk, vətənpərvərlik hissi ilə yanaşı, həm də dövlətin müstəqil xarici siyasət yeritməsi əsas şərtidir. Azərbaycan diasporunun son illər bu qədər şaxələnməsi, dirçəlməsinin də arxasında şübhəsiz ki, güclü Azərbaycan dövləti dayanır.

Xalq qəzeti.-2019.-14 mart.-№59.-S.10.